

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

THE
ΘΕΜΙΔΟΣ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ.

Dr. P. H. Z.

ΠΡΩΤΗΤΗΡΙΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ,

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡ. ΠΑΓΟΥ,
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΕΝ ΝΑΥΠΛ.
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΩΝ ΕΦΕΤΩΝ.

ΥΠΟ

Ν. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ,
Εφέτου.

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ ΔΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΛΕΩΝΙΔΑ Λ. ΣΓΟΥΤΑ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ—ΝΟΜΗ.

ΑΘΗΝΗΣ,

1853.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ ἐπὶ πολιτικῶν δικῶν. (Ἐξακολούθησις.)

§ 105. Δύνασαι ν' ἀποδείξης διὰ μαρτύρων, ὅτι εἰς τὴν οἰκοδομὴν τινος ἐξώδευτας ἐξ ἰδίων σου; Ὅρα Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 597 — Τροπλ. *mandat* § 146. — Τροπλ. *louage* τόμ. 1, τὸν πίνακα ἐν λ. *Acte*. — Εὐρ. Ῥολλ. λ. *Preuve par temoins* ἀρ. 208 — 212. — Ἡμέτ. Εὐρ. λ. *Εἰς τὴν* § 8 καὶ 9.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, ἡ ἀπόφ. 8389 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἔχει οὕτως·

α Ἐπειδὴ, προκύπτοντος ἐκ τε τῶν ἐν τῇ ἀγωγῇ καὶ ταῖς ἐγγράφοις προτάσεσι τοῦ ἐφεσιβλήτου ἀναφερομένων καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζήτησιν λεχθέντων, ὅτι κατὰ τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν πρόκειται περὶ δικαίου πηγάζοντος ὡς ἐκ δαπανῶν, τὰς ὁποίας κατέβαλεν ὁ δικαιοπάροχος τοῦ ἐφεσιβλήτου ἐνεργήσας οἰκοδομὴν ἐπὶ ἐξωπροίκου γηπέδου, ὅπερ κατεῖχε καὶ διεχειρίζετο, οὐχὶ διανοίᾳ κυρίου, ἀλλ' ὡς σύζυγος τῆς ἐκκαλούσης, καὶ ἀποδεικνυομένου τούτου, κατὰ τὴν τοῦ δικαστηρίου τούτου κρίσιν, ἐκ τοῦ μεταξὺ τῆς ἐκκαλούσης καὶ τοῦ Γ ὑπάρχοντος συζυγικοῦ δεσμοῦ καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ διαληφθεὶς Γ δὲν ἀντιποιεῖται, ὅπερ προκύπτει ἐκ τοῦ συμβολαίου τοῦ γενομένου ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Π, δικαιώματα κυριότητος ἐπὶ τοῦ γηπέδου, ἐφ' οὗ ἀνηγέρθη ἡ οἰκία, αἱ τὸ διεκδικούμενον δίκαιον διέπουσαι ἀρχαὶ τοῦ νόμου δὲν εἶναι αἱ τὰς σχέσεις τοῦ κυρίου καὶ τῆς καλῆς ἢ κακῆς πίστεως κατόχου κανονίζουσαι, ὅπερ ἐπικαλεῖται ἡ ἐκκαλοῦσα, καθόσον αἱ ἀρχαὶ αὗται τότε μόνον ἐφαρμόζονται, ὅταν ἐπὶ ἀλλοτρίου ἐδάφους οἰκοδομῶν ἢ ἐμψυτεύων ἐνεργῇ τις τὰς πράξεις ταύτας ἐν ἰδίῳ ὀνόματι καὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν, κατέχων τὸ ἀλλότριον ἔδαφος διανοίᾳ κυρίου, ἀλλ' εἰδικαὶ καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπικρατέστεραι, αἱ προβλέπουσαι τὰς συνεπείας τῆς παρὰ τοῦ συζύγου διαχειρίσεως τῶν ἐξωπροίκων· κατὰ ταύτας δὲ [N. 8 K. (5, 15)] ἡ παρὰ τοῦ συζύγου διαχείρισις τῶν ἐξωπροίκων τότε μόνον οὐδὲν ὑπὲρ τούτου κατὰ τῆς γυναικὸς παράγει δικαίωμα, ὅταν ὁ σύζυγος ἀναμιγνύηται εἰς τὰ ἐξωπροίκων κωλυούσης τοῦτο τῆς γαμετῆς (ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου οὔτε ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐνόντων, οὔτε ἰσχυρίσθη ἡ ἐκκαλοῦσα ὅτι ὁ σύζυγός της, κωλυούσης αὐτῆς, ἀνέλαβε

τὴν διαχείρισιν τοῦ ἐξωπρόϊκου γηπέδου τῆς ἡ ὠκοδόμησεν ἐπ' αὐτοῦ). ἄλλως, καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ προαναφερθέντος νόμου καὶ κατὰ τὴν διάταξιν 60 Πανδ. (50. 1), ὡς ἐκ τῆς ἄνευ ἀπαγορεύσεως ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς διαχειρίσεως τῶν ἐξωπρόϊκων παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῷ περὶ συνάλλαγμα σιωπηρᾶς ἐντολῆς ὥστε, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὁ σύζυγος, ὥσπερ ὑπόκειται εἰς τὰς ὑποχρεώσεις, οὕτως ἀναλαμβάνει καὶ τὰ δίκαια τοῦ ἐκτολοδόχου· ἐκ δὲ τούτου ἐπεταὶ ὅτι ἀνυπόστατοι μὲν εἰσὶν αἱ περὶ ἀπαρθέκτου τῆς προκειμένης ἀγωγῆς, λόγῳ ὅτι ὁ Γ πρέπει γὰρ θεωρηθῇ ὡς κακῆς πίστεως διακάτοχος, λόγῳ ὅτι δὲν ἔχει οὗτος τὴν κατοχὴν τῆς οἰκίας, ἢ λόγῳ τοῦ καίνορος τοῦ λέγοντος ὅτι τὰ ἐπικείμενα εἰκονοῦσι τοῖς ὑποκειμένοις. Παραδεκτὴ ὁμῶς εἶναι ἡ περὶ ἀπαγορεύσεως τοῦ μέσου τῶν μαρτύρων πρότασις τῆς ἰδίας, τὸ μὲν δι' αὐτὰ ταῦτα, τὰ ὅσα προεξέθεσε· τὸ δὲ, διότι πρόκειται περὶ ἀποδείξεως πράξεων παραχουσῶν, κατὰ τὰ προεκτεθέντα, σιωπηρὰν ἐντολὴν, καὶ οὐχὶ οἶονεὶ συνάλλαγμα, διότι δύναται νὰ προμνηθευθῇ ὁ ἐφεσιβλήτος μὲ ἐγγράφον ἀποδείξιν, καὶ διότι παρέστη, διὰ τῆς ἀγωγῆς, ὡς ἐκδοχεὺς τῶν δικαιωμάτων τοῦ Γ καὶ οὐχὶ ὡς δανειστὴς τούτου, καὶ δὲν δύναται ἤδη νὰ μεταβάλλῃ τὴν βᾶσιν τῆς ἀγωγῆς του· ἄρα ἡ προκειμένη ἐφεσις καθίσταται παραδεκτὴ μόνον ὡς πρὸς τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ μέσου τῶν μαρτύρων.

— Ἀποδεικτικὰ τοῦ μισθωτοῦ περὶ δαπάνης, τὴν ὅποیان ἔκαμνεν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἰδιοκτῆτου, πρὸς διατήρησιν τῆς οἰκίας, ἰσχύουσιν;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς 11 σκέψεως τῆς προβαλλομένης ἀποφάσεως, τὸ κεφάλαιον τῶν 519 δραχ. τῶν δαπάνων συνίστατο ἐκ διαφόρων εἰς διάφορα πρόσωπα καταβληθέντων πρῶτων, ἕκαστον τῶν ὁποίων δὲν ὑπερέβαινε τὰς 50 δραχμάς· ἐπομένως τὸ αὐτὸ ἐφετεῖον ἠδύνατο νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ παρουσιασθέντα παρὰ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ἀποδεικτικὰ τῶν ἐνοικιαστῶν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκίας, δι' ὧσας δαπάνας ἐγένοντο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1839 μέχρι τοῦ 1848 πρὸς συντήρησιν τῆς οἰκίας, καὶ ἐνισχύου αὐτὰ μὲ τὴν ἄρθρην σκέψιν του, ὅτι ἡ οἰκία δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἀβλαβῆς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἄνευ ἐπισκευῶν καὶ ἐπιδιορθώσεων, νὰ ἐξάξῃ συμπέρασμα καθιστῶν σφόδρα πιθανὸν τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, καὶ ἐπομένως νὰ ἐπιβλήῃ τὸν ἀναπληρωτικὸν ὄγκον πρὸς συμπλήρωσιν ἐντελούς ἀποδείξεως, ἄνευ ἄλλης ἢ τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως, ἥτις (ὡς βεβαίον) καθίσταται

τόσον δυσχερὲς καὶ πολυδάπανος, ὅσον τὰ ποσὰ ἦσαν σμικρὰ καὶ διαφορὰ, καὶ ἀπέβλεπον δαπάνας γενομένας κατὰ διαφοροὺς ἐποχάς.δ

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 240 τοῦ 1851.

§ 105² Συγχωρεῖται τὸ μέσον τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως, ὅτι ὁ συγκοινωνὸς συνήνεσεν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ συγκοινωνοῦ γενομένην ἐμφύτευσιν; Ὁχι, διότι πρόκειται περὶ πράξεως, δι' ἧς, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐγένετο διαθεσις τῆς κυριότητος τοῦ κοινοῦ, ἀπαγορευομένη ἀπὸ τὸ τεμ. 68 Πανδ. (17, 2) καὶ ὅχι περὶ διοικήσεως καθαρᾶς, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ἀντικείμενον ὑπερβαίνει τὰς 50 δραχ. Ἀδιαφορον δ' εἶναι ἂν πρόκηται περὶ σιωπηρᾶς ἀποδοχῆς, διότι καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ταύτης δὲν συγχωροῦνται εἰμὴ τὰ ἀποδείξεως ἐκεῖνα μέσα, ὅσα συγχωροῦνται καὶ διὰ τὴν ῥητὴν (1).

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 186 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5399).

§ 105³ Ἡ δαπάνη, τὴν ὁποίαν ἔκαμ'ε τις πρὸς βελτίωσιν τῶν κτημάτων ἄλλου, πότε ἀποτελεῖ οἰονεὶ συνάλλαγμα; — Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις περὶ τῆς δαπάνης ταύτης ἐπιτρέπεται πάντοτε;

Ἀπόφ. ἀεπειδὴ, κατὰ τὰ κείμενα τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου (Εἰσηγ. Ἰουστ. βιβλ. Γ'. τίτ. 27, 1. — Πανδ. βιβλ. Γ'. τίτ. 5 τεμ. 1 καὶ 2), τότε μόνον λαμβάνοντα ὑπαρξιν τὸ τῆς διοικήσεως ἀλλοτρίων πραγμάτων οἰονεὶ συνάλλαγμα, ὅταν ἀναλαμβάνη τις τὴν διοίκησιν ἀλλοτρίων πραγμάτων ἀπόντος τοῦ κυρίου αὐτῶν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου οὔτε ἀπέδειξεν ἢ ἰσχυρίσθη ἢ ἐφεσίβλητος, οὔτε πιθανολογεῖται, ὅτι, ἀπούσης τῆς ἐκκαλοῦσης, προσήγαγεν ἑαυτὸν ὁ ἐφεσίβλητος τῇ διοικήσει τῶν πραγμάτων αὐτῆς· ἄρα ἡ παρὰ τοῦ ἐφεσίβλητου γενομένη τυχὼν δαπάνη πρὸς βελτίωσιν κτημάτων τῆς ἐκκαλοῦσης, δὲν παράγει τὸ οἰονεὶ συνάλλαγμα τῆς διοικήσεως ἀλλοτρίων πραγμάτων.

Ἐπειδὴ ἡ, ἐν ταῖς ἀπὸ 4 ἰουν. 1848 ἐνώπιον τῶν ἐν Μεσολογίῳ πρωτοδικῶν ἐγγράφοις προτάσσει τῆς ἐκκαλοῦσης, ὁμολογία αὐτῆς περὶ τοῦ ὅτι ὁ σύζυγός της προσέλαβε τὸν ἐφεσίβλητον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ, δὲν καθιστᾷ, κατὰ τὴν τοῦ δικαστηρίου τούτου κρίσιν, πιθανὸν τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἐφεσίβλητου τὸν περὶ δαπανῶν παρ' αὐτοῦ γενομένων πρὸς βελτίωσιν κτημάτων τῆς ἐκκαλοῦσης, διότι καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἐν τῇ συζυγικῇ οἰκίᾳ ὡς ἐτώγαμβρος (ὅπερ δὲν προκύπτει ἐν τούτοις ἐκ τῶν ἐν ταῖς εἰρημέναις ἐγγράφοις προ-

(1) Ἡ ἀπόφασις περιέχει καὶ γνώμην μειονοφηθίας, ἥτις στηρίζεται ἐπὶ τοὺς λόγους ὅτι οἱ κοινοὶ εἶναι ὡς ἀδελφοί (64 Βασιλ. 12. 1).

τάσσειν ἐκφράσεων), δὲν ὑπάρχει μετὰξὺ ὁμολογηθέντος δῆθεν γεγονότος καὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου τοιαύτη συνέπεια, ὥστε νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐνὸς τεκμήριόν τι περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ ἑτέρου.

Ἐπειδὴ δὲν ὑποβάλλεται τι καταδεικνύον ὅτι ἦτο φυσικῶς ἢ καὶ ἠθικῶς ἀδύνατον εἰς τὸν ἐφεσίβλητον νὰ προμηθευθῇ καὶ με ἐγγράφον ἀποδείξιν προερχομένην τουλάχιστον παρ' ἐκείνων, οἵτινες, ἐργασθέντες εἰς τὰ κτήματα τῆς ἐκκαλούσης κατὰ παραγγελίαν του, ἐπληρώθησαν παρ' αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἔπεται ὅτι ἐσφαλμένως ἀπεφάσισε τὸ πρωτοδικεῖον Μεσολογγίου, ἐπιτρέψαν τὸ τῶν μαρτυρῶν μέσον πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ ἐφεσίβλητου.

Ἐπειδὴ, καίτοι ἐπιτραπέντος εἰς τὸν ἐφεσίβλητον ν' ἀποδείξῃ τοὺς ἰσχυρισμούς του δι' ὅλων τῶν νομίμων μέσων, δὲν προσήγαγε καὶ δὲν προσάγει εἰμὴ μαρτυρίας.

Ἐπειδὴ μὴ ἀποδεικνυμένων τῶν ἰσχυρισμῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἀγωγή τοῦ ἐφεσίβλητου, ἡ ἀγωγή αὕτη καθίσταται ἀπορρίπτέα, ἀκυρουμένης καὶ τῆς ἐνεργηθείσης κατασχέσεως· ἄρα ἐσφαλμένη εἶναι καὶ ἡ ὁριστικὴ ἀπόφασις τῶν ἐν Μεσολογγίῳ πρωτοδικῶν.»

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8933 τοῦ 1854.

105⁴ Δύναται ὁ ἐκδοχεὺς ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων τὰς εἰς κοινόν τι κτῆμα γενομένας δαπάνας;

Ἀπόφ. ὡς πρὸς τὴν αἴτησιν τοῦ νὰ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ ἀποδείξῃ καὶ διὰ μαρτύρων τὰς δαπάνας δι' ἐπισκευὰς, δὲν εἶναι νόμιμος ὁ λόγος, εἰς ὃν στηρίζεται ἡ αἴτησις αὕτη, διότι ὁ δικαιοπάροχος τοῦ Α, καταβαλὼν δαπάνας δι' ἐπισκευὴν εἰς κοινὸν κτῆμα, ὅπερ διεχειρίσθη μόνος, καὶ ὢν ὑπεύθυνος εἰς λογοδοσίαν πρὸς τὸν συγκοινωνόν, ἐδύνατο καὶ ὥφειλε νὰ ἔχῃ ἐγγράφους ἀποδείξεις, ἥτοι τῶν παρασχόντων τὴν ὑπηρεσίαν των εἰς τὰς ἐπισκευὰς, ὡς λαβόντων τὸν μισθόν, ἃ δὲν εἶναι ἀπλᾶ ἐκμαρτύρια, ὡς ἐσφαλμένως διισχυρίζεται λέγων ὁ Α, διὰ ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς ὑποχρεώσεως εἰς ἀπόδειξιν δι' ἐγγράφων.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθητῶν 8025 τοῦ 1854.

§ 106. Τὸ περὶ τῆς εἰκονικότητος ἐγγράφου τινὸς ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων;

Διακριτέον τοὺς διαδίκους ἀπὸ τοὺς τρίτους· εἰς ἐκείνους δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις (ἴδε Εὐρ. τόμ. 6 σ. 476—478).

λ. *Εἰκονικότης*) ἐνῶ εἰς τοὺς τρίτους (αὐτόθι) συγχωρεῖται τὸ μέσον τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως. Ἐκτὸς τῶν ἀποφάσεων, ὅσας αὐτόθι ἐσημείωτα, προσθέτω τὰς ἐπομένας.

§ 107. Ἡ Α ἐζήτησε ν' ἀποδείξη, διὰ μαρτύρων, ὅτι ὁ Β ἡγό-
ρασεν ἐπὶ πλειστηριασμοῦ τὰ κτήματά της ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ θεω-
ρῇται εἰκονικὸς κύριος μεχρὶς τοῦ ἐκείνη πληρώσῃ τὸ τίμημα· ἀλλὰ
τὸ δικαστήριον δὲν ἐπέτρεψε τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν, δυνάμει
τοῦ ἄρθρ. 300 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀποφανθὲν προσέτι ὅτι τὸ
περιστατικὸν, ὅτι ἡ Α διέμεινεν εἰς τὴν νομὴν τῶν κτημάτων εἶναι
ἀπλοῦν δικαστικὸν τεκμήριον (276 Πολ. Δικον.).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9165 τοῦ 1852.

§ 108. Προκειμένου περὶ εἰκονικότητος, καθ' ἣν, ὡς διῃσχυρί-
ζεται ὁ προτείνων αὐτὴν, ἡπατήθη καὶ ἐζημιώθη πικρανόμως, καὶ
ἂν ᾗθελαν ὑπάρχει τεκμήρια ἐναντία, εἶναι παραδεκτὴ ἡ διὰ μαρ-
τύρων ἀπόδειξις ;

Ἀπόρ. α' Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀλληλουχίας τῶν μεταξὺ τῶν διαδί-
κων γενομένων τεσσάρων ἐπισήμων συμβολαίων ἀλληλοδιαδόχως,
ἀρχομένων μὲν ἀπὸ τὴν 20 Σεπτεμβρίου 1839, ληγόντων δὲ τὴν
15 Δεκεμβρίου 1842, καὶ τοῦ ἰδιαιτέρου τῆς 7 Μαρτίου 1843,
καὶ συνοδευομένων ἐκάστοτε ἀπὸ λογαριασμοὺς ἰδιαιτέρους λεπτο-
μερεῖς, ἐγχειριζομένους ἀπὸ τὸν δανειστήν, καὶ ἐπικυρωμένους ἀπὸ
τὸν ὀφειλέτην, καὶ τὴν συμπαραβολὴν αὐτῶν, ἐπαληθεύεται ἡ γένεσις
ἐκάστου χρεωστηθέντος κεφαλαίου, ἰδίως δὲ τὸ ἀμφισβητούμενον
ὑπ' ἀριθ. 6974 συμβόλαιον τῆς 20 Μαρτίου 1842 ἐπαληθεύεται
ἀπὸ τὰ πρότερα, καὶ ἀπὸ τὸν σύγχρονον λογαριασμὸν ἐντελῶς σύμ-
φωνα. Τοῦ δὲ ἐν αὐτῷ διαλαμβανομένου κεφαλαίου, διαιρουμένου
εἰς δύο, ἦτοι εἰς δραχ. 1576, ἀποδοτέας εἰς σταφίδα τὸν αὐγου-
στον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ εἰς δραχ. 3000 δανεικὰς, πληρωτέας
μετὰ ἓν ἔτος, ἦτοι τὴν 20 Μαρτίου 1843. Οἱ λογαριασμοί, οἱ
συνταχθέντες τὴν 30 Νοεμβρίου, καὶ 25 Δεκεμβρίου 1842 ἀναφο-
ρικῶς πρὸς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῶν δραχ. 1576 καὶ τὴν δοθεῖ-
σαν σταφίδα, δικαιολογοῦν τὸ ὑπ' ἀριθ. 7645 τελευταῖον συμβό-
λαιον, τὸ ὁποῖον τροπολογοῦν μόνον τὸ ῥηθὲν ἐκ δρ. 1576 ληξιπρό-
θεσμον δραχ. 1100, καὶ ἀναφέρναι τὸ ὑπ' ἀριθ. 6974 συμβόλαιον,
καὶ τὸ, δυνάμει αὐτοῦ, μένον, ἦτοι χρεωστούμενον μὲν, ἢ μὴ ληξι-
πρόθεσμον δέ, ἕτερον ποσὸν τῶν δραχ. 300 διὰ τῆς φράσεως,
ἀμέχρι τῆς ἐκπεραιώσεως τοῦ τωρινοῦ χρέους, καὶ τοῦ προγεγο-
νότος ἄλλου, ὅπου τὸ αὐτὸ συμβόλαιον ἐμπεριέχει· οὐδ' ὅχι μόνον
δὲν ἐξασθενεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύει αὐτὸ, τὸ δὲ ἰδιωτικὸν ἐκ δραχ.

42 1/2 ἀναφερόμενόν εἰς τὸ τελευταῖον, δὲν παράγει τεκμήριον τι ἐναντίον· διότι ἀπὸ τὸν δεκέμβριον τοῦ 1842, ὅτε ὁ Σ ἐλάβε δρ. 134, μέχρι τοῦ μαρτίου 1845, παρῆλθον τρεῖς μῆνες, καὶ ἦτον ἐνδεχόμενόν νὰ ἔχη χρεῖαν· ὥστε ἐκ τούτων δὲν ἐξάγεται τεκμήριον τῆς εἰκονικότητος τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6974 συμβολαίου, ὡς πρὸς τὰς δραχμὰς 3000· ὅθεν καλῶς ἐξέτιμητε ταῦτα τὸ πρωτοδικεῖον.

Ἐπειδὴ ὁμῶς, ὅταν προκληται περὶ εἰκονικότητος, καὶ ἂν διασχυρίζεται τις, ὅτι ἠπατήθη καὶ ἐζημιώθη παρὰ νόμῳ, συγχωρεῖται καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις αὐτῆς, ἄρθρ. 304 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας· ὅθεν καλῶς ἐσυγχωρήθη ἀπὸ τὸ πρωτοδικεῖον, καὶ ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις.

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 82 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4135).

§ 109. Ἡ εἰκονικότης δὲν ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων εἰμὴ ὅταν προτείνηται ὑπὸ τινος τρίτου, μὴ λαβόντος μέρος εἰς τὴν συντάξιν τοῦ ὡς εἰκονικοῦ προσβαλλομένου ἐγγράφου.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4373 τοῦ 1847.

§ 110. Εἰς τὸν τρίτον τὸν προσβαλλόντα ἐγγράφον τι ὡς εἰκονικόν, ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις (304 § 2 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 75 τοῦ 1842 (Νομικ. σ. 2873).

§ 111. Κατὰ τὸ 404 ἀρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας, τὰ ἐγγράφα δὲν ἀποδεικνύουσιν ὡς πρὸς τρίτους, ἀλλ' ὑποχρεοῦν τοὺς διαδίκους καὶ τοὺς ἀντιπρόσωπους· τοιαῦτα μάλιστα ἐγγράφα δὲν δύνανται νὰ χρησιμώσωσιν οὔτε ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως ὡς πρὸς τρίτους, ἢ δὲ διὰ μαρτύρων ἀποδείξεις τῆς εἰκονικότητος δὲν ἐπιτρέπεται, εἰμὴ μόνον πρὸς ὄφελος τῶν τρίτων.

Ἀποφ. πολ. Αρ. Π. 49 τοῦ 1843.

Ὅθεν τὸ ἀρθρ. 303 τῆς πολιτικῆς δικονομίας δὲν ἀφορᾷ τοὺς τρίτους. Dur. τῆμ. 13 ἀρ. 338.—Roll. ἀρ. 83—D. a. 10, 725 ἀρ. 18.

§ 112. Καὶ ἂν ἐκ τοῦ δημοσίου ἐγγράφου φαίνεται ὅτι τὰ χρήματα ἐμετρήθησαν ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου, οἱ τρίτοι δύνανται ν' ἀποδείξωσι τὴν εἰκονικότητα αὐτοῦ διὰ μαρτύρων, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως.

Ἀποφ. ἐφ. Ναυπλ. 481 καὶ 306 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4178, 4231).

§ 113. Οἱ τρίτοι δύνανται ν' ἀποδείξωσι διὰ μαρτύρων τὴν εἰκονικότητα.

Ἀπόφ. 132 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. καὶ ἐν Εὐρ. λ. Εἰκονικότητος.

§ 114. Ἐπιτρέπεται ἢ ἐμμέλειρος ἀπόδειξις ὅτι τὸ δημόσιον εἶχε τὴν κατοχὴν γαιῶν, καλλιεργουμένων ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς ἄλλων.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ ὁρθῶς, διὰ τῆς ἐκκληθεύσης ἀποφάσεως, ἐπε-
τραπή καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἡ μαρτυρητὴ ἀπόδειξις, διὰ τοῦς ἐν τῇ
ἀποφάσει περιλαμβανομένους λόγους, καὶ διότι ὡς πρὸς τὴν κατὰ
λιέργειαν ἐθνικῶν κτημάτων ὑπὸ γεωργῶν ἐξ ὀνόματος τοῦ δημο-
σίου γενομένην δὲν συντάσσεται ἔγγραφον, ὥστε ν' ἀπαιτηθῇ
τοιαύτη ἔγγραφος ἀπόδειξις καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου γηπέδου
ἐκτὸς δὲ τούτου, τῆς εἰρημένης πράξεως ἐμφανισθῇ δικαιοκρα-
κυριότητα, ἡ τοιαύτη μαρτυρικὴ ἀπόδειξις ζητεῖται συνδυασμῶν
μὲ τὰς λοιπὰς, ὅτε δηλαδὴ τὸ γηπεδόν ἦτο βασιλικὸν ὀθωμανικὸν
καιρητηρίου. ὅτε ἡ ἔγγραφος ἀπόδειξις ἀνέγκτος καθίσταται,
οὐδὲ ἦτον ὑποχρεωμένος τὸ δημόσιον νὰ προσηυθεύῃ, ὡς φρονεῖ, ὁ
ἐκκλητὴν, καταλογὴν περιγράφοντα τὰ κατὰ μέρος ἐθνικὰ κτήματα.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8414 τοῦ 1851.

§ 114². Ὅταν ὁ ἐνάγων διατείνηται, ὅτι ὁ ἐξαγοράσιος κατεῖχε
τὸ περὶ οὗ ἡ δίκη κτῆμα κατὰ παράκλησιν, ἀρκεῖ εἰς τοῦτο ν' ἀπα-
δείξῃ τὴν ἰσχυρισμὸν του, ἀλλ' ἂν διὰ μαρτύρων, ὅταν τὸ ἀντι-
κείμενον ὑπερβαίῃ τὰς 50 δραχμάς.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8434 τοῦ 1851.

§ 115. Δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων ἐξωδικῆς ὁμολογία
λαβοῦσα μὲν χώραν μετὰ τὴν πολιτικὴν διχονομίαν, ἀφορῶσα δὲ
ὑποθεσὶν ἀρχαιοτέραν ταύτης; Ἡ ὑπ' ἀριθ. 723 τοῦ 1849 ἐπόφ.
τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν λύει καταφατικῶς τὸ ζήτημα, περιέχει δὲ
καὶ γνώμην μειοψηφίας (Νομικ. σελ. 5228).

§ 116. Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις περὶ τῆς κατὰ κράτος τοῦ
φόρου συγχωρεῖται; Ἡ ἀπόφαισις 729 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλίῳ
ἐφετῶν φέρει:

α' Ἐπειδὴ τότε μόνον συγχωρεῖται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις
τῆς πληρωμῆς, ὅταν τὸ χρέος ἀποδεικνύεται δι' ἐγγράφου ἢ ἄλλων
νομίμων ἀποδείξεων, ἐκτὸς τῆς μαρτυρικῆς ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου
νοῦ εἶναι ἀναμφισβήτητον μόνον, ὅτι κατὰ τὰς ἐτὶ 1834 καὶ
1835, ὁ ἐκκλητὴν ἦταν ἐναρκιστὴς τοῦ ἐφαγμένου χωρίου, καὶ ὁ
ἐφεσίδολτος εἶς ἐκ τῶν φορολογουμένων· ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἐπα-
ταί ἀναγκαίως, καὶ ὅτι χρεωστῇ ἀκόμη τοὺς φόρους τοῦ διότι,
κατὰ τοὺς νόμους τῆς φορολογίας τῶν 1834 καὶ 1835, οἱ φόροι
ἐλαμβάνοντο πάραυτα, κατὰ τὴν συγκομιδὴν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-

στον εἰς εἶδη, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν εἰρημένων νόμων· ἐσυγχωρεῖτο δὲ εἰς τοὺς φορολογουμένους καὶ ἐνοικιαστὰς νὰ κάμουν, οἰκεία θελήσει, καὶ ἰδιαιτέρας περὶ τῆς ἀποδεκατώσεως συμφωνίας, ἀλλ' αἱ περὶ αὐτῶν διενέξεις ὑπέκειντο εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια, ἐπομένως καὶ τοὺς περὶ ἀποδείξεων γενικοὺς κανόνας, ἐν δὲ ἐλλείψει τοιούτων ἰδιαιτέρων συμφωνιῶν ἢ ἄλλων ἀποδείξεων ἐγκαίρων καὶ ἀποχρωσῶν βεβαιώσεων περὶ τε τῆς καταμετρήσεως καὶ τῶν ποσοτήτων καὶ περὶ τῆς ἀρνήσεως τῆς πληρωμῆς, ἡ πρόληψις εἶναι ὅτι οἱ φόροι ἐπληρώθησαν πάραυτα· ἄλλως, ἐὰν τὸ ἐναντίον ὑπετίθετο, ἅπαντες οἱ φορολογούμενοι, καὶ αὐτοὶ οἱ παραχρῆμα πληρώσαντες, ἤθελον εἶσθαι ὑποκείμενοι εἰς νέας ἀπαιτήσεις, καὶ δὲν ἤθελον εἶσθαι ἀσφαλεῖς περὶ τῶν πληρωμῶν, ὅπερ ἄτοπον· ἐκ δὲ τούτων ἔπεται, ὅτι ὅποια μέσα ἀπαιτοῦνται πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ χρέους, κατὰ τοσοῦτον συγχωρεῖται ἡ τοιαύτη ἀπόδειξις καὶ περὶ τῆς πληρωμῆς, καὶ ὅτι καθόσον συγχωρεῖται ἡ ἀπόδειξις διὰ μαρτύρων καὶ περὶ τοῦ χρέους, κατὰ τοσοῦτον συγχωρεῖται ἡ τοιαύτη ἀπόδειξις καὶ περὶ τῆς πληρωμῆς· ὅθεν ἐὰν ὁ ἐκκαλὼν καὶ ἐνάγων δὲν προσαγάγῃ ἔγγραφον ἀπόδειξιν περὶ τῶν φόρων καὶ τοῦ χρέους τοῦ ἐναγομένου, ἀλλὰ στηρίζει αὐτὴν εἰς μόνας μαρτυρικὰς ἀποδείξεις, δὲν ἔχει δίκαιον ν' ἀποκλείσῃ ταύτης τὸν ἀντίδικον, περὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ τοιούτου χρέους. » (Νομικ. σ. 5228.)

§ 117. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ὅτι ἐγένετο ἡ κοινοποίησις, περὶ ἧς διαλαμβάνει τὸ ἄρθρ. 13 τοῦ ἀπὸ 8 αὐγούστου 1845 νόμου περὶ ἐκποιήσεως τῶν δημοσίων γεννημάτων.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6789 τοῦ 1851.

117² Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ὅταν πρόκηται περὶ τῶν ὁρίων ἐθνικοῦ ἐνοικιασθέντος κτήματος, ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ ὁ διάδικος ἔγγραφον ἀπόδειξιν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 171 τοῦ 1848.

§ 118. Δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων ἡ βεβαία χρονολογία; Ναι, ὁ σάκις ὑπάρχη ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως. Ἡ ἀπόφ. 345 τοῦ 1849 τῶν Ναυπλ. ἐφ. φέρει·

α' Ἐπειδὴ ναὶ μὲν τὰ ἰδιωτικὰ ἔγγραφα λαμβάνουσι βεβαίαν καὶ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους χρονολογίαν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 413, διὰ τῆς θεωρήσεως τοῦ συμβολαιογράφου ἢ διὰ δημοσίου ἐγγράφου, ἀναφέροντος αὐτὸ κατὰ τὴν οὐσιώδη ἔννοιάν του· ἀλλ' ἡ διάταξις τοῦ ἁρθροῦ τούτου ὀρίζουσα, πότε τὰ ἰδιωτικὰ λαμβάνουσι χρονολογίαν βεβαίαν, οἷαν καὶ τὰ δημόσια, δὲν ἔχει σκοπὸν ν' ἀποκλείσῃ τὴν διὰ τῶν ἄλλων νομίμων μέσων ἀπόδειξιν αὐτῆς.

Ἐπειδὴ, προκειμένου περὶ ἀποδείξεως τοιαύτης, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς αὐτὴν οἱ γενικοὶ περὶ ἀποδείξεως ὁρίσμοι, ἐπομένως καὶ οἱ περὶ τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως.

Ἐπειδὴ ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις συγχωρεῖται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 304 § 3 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὡς ἀρχὴ ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως· τοιαύτη δὲ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 305, ὑπάρχει, ὡς ἀρχὴ ἐγγραφον, συντεταγμένον κατ' ἀποδεικτικὸν τύπον, καθιστᾷ πιθανόν, ἂν καὶ δὲν ἀποδεικνύῃ ἐντελῶς τὸ προκείμενον· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου αὐτὰ ταῦτα τὰ ἰδιωτικὰ ἐγγράφα τοῦ Μ Δ, τῶν ὁποίων ἡ χρονολογία ἀμφισβητεῖται, συντεταγμένα κατ' ἀποδεικτικὸν τύπον (409—411), ἀναφερόμενα εἰς τὰ ἐκτελούμενα ἀναμφισβήτητα δημόσια ἐγγράφα τοῦ ἰδίου Μ Δ, τῶν ὁποίων ὁ Κ Γ, ὡς ἐκδοχεὺς, κάμνει χρῆσιν, καὶ ἀναφέροντα χρονολογίαν, πρὸ τῆς εἰς αὐτὸν (τὸν Γ) παραχωρήσεώς των, ἂν καὶ δὲν ἀποδεικνύουν ἐντελῶς, ἀποτελοῦν ὅμως περὶ αὐτοῦ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, καθιστῶσαν πιθανὴν τὴν ἀλήθειάν της, διότι, ἐὰν ἀληθῶς ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ παραχωρητοῦ Δ, ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὴν διάρκειαν τῆς ἐντολῆς, θέλουν εἶσθαι ὑποχρεωτικὰ καὶ κατὰ τοῦ ἐκδοχέως· ὅθεν δύναται νὰ συγχωρηθῇ καὶ ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις. » (Νομικ. σ. 5076.)

§ 119. Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ἐγγυοδοσίας λαβούσης χώραν πρὸ τῆς δικονομίας;

Ναί, ὅταν ἡ ἐγγύησις ἐδόθη ὅχι κατὰ συνέπεαν ἀποφάσεως, καὶ ἐπομένως ὅταν δὲν ᾗναι δικαστικὴ, δι' ἣν ἀπαιτεῖται σύνταξις ἐκθέσεως.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 154 τοῦ 1850 (Νομικ. σ. 5310).

119² Τεκμήρια ἐξαγόμενα ἐξ ἐγγράφων καθιστῶσι παραδεκτὴν τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 7498 τοῦ 1850.

§ 120. Δύναιται τις ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων, ὅτι τρίτος τις ἔλαβε χρήματά του ἀπὸ τὸν Α ;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, καθόσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 1462, τὸ ὁποῖον ὁ Χ ἐκ τοῦ τιμήματος ἐμέτρησε κατὰ τὴν τῆς 22 ἀπριλίου 1844 ἐγγραφον ἀπόδειξιν εἰς διαφόρους δόσεις πρὸς τοὺς τοὺς Δ Μ, Α Α καὶ Κ Α, ὁ ἐκκαλὼν ἰσχυρίσθη προσέτι ὅτι ὁ εἰρημένος Κ Α Α ἦτο διωρισμένος παρὰ τῆς ἐφεσιβλήτου πληρεξουσίου της, πρὸς παρχλοβὴν τῶν εἰρημένων χρημάτων, ὥσπερ φαίνεται συνυπογεγραμμένος καὶ ὡς τοιοῦτος, ὥστε δὲν δύναται ἡ ἐφεσιβλήτος νὰ ζητῇ ὑπὸ μόνου τοῦ ἐκκαλοῦντος τὸ ποσὸν τῶν εἰρημένων δραχ. 1462, ἐνῶ φαίνονται ληφθέντα παρ' ἀμφοτέρων τὰ ἐν

τῇ διαληφθείσῃ ἀποδείξει μνημονευόμενα προσ. Ἡ δὲ ἐφεσίβλητος ἠρνήθη τὴν ἀποδιδομένην εἰς τὸν Κ Α Α ιδιότητα τοῦ πληρεξουσίου τῆς· ὁθεν ἀπαιτεῖται ν' ἀποδείξῃ ὁ ἐκκαλὼν τὸν ἐξημερὸν ἰσχυρισμὸν του, καὶ τοῦτο δύναται νὰ πράξῃ καὶ διὰ μαρτύρων, προκειμένου λόγου περὶ πράξεως τρίτων καὶ περὶ ἐντολῆς, ἥτις ἡδύνατο νὰ δοθῇ καὶ διὰ ἰδικιτέρου ἐγγράφου, τοῦ ὁποίου αὐτὸς δὲν εἶναι κάτοχος. Εἰ δὲ τουναντίου, ἡ ἐφεσίβλητος διατείνεται ὅτι ἂν καὶ συνυπεγράφη εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν ἀπόδειξιν ὡς παραλαβοῦσα τὰ χρήματα ἐν μέρει, πραγματικῶς ὅμως ἅπαντα τὰ χρήματα παρέλαβε καὶ κατεκράτησεν ὁ Μ'. ὁθεν ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ αὐτὴ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον.

Ἐπειδὴ, καθόσον ἀφορᾷ τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως, ὡς πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Χ δοθέν ποσὸν εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα, ὡς αὕτη διατείνεται, ἐπιτρέπονται μάρτυρες, προκειμένου περὶ πράξεως τρίτων, δι' ἣν δὲν ἔδυνάτο ἡ ἐνάγουσα νὰ ἔχῃ ἐγγράφον ἀποδείξιν, κατὰ τὸ ἀρθ. 304 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας· ὡς δὲ πρὸς τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἡ ἰδία, ὡς ἄξιοι, τὸ μέσον τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ, ὑπερβαίνοντος τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ τὰς 50 δραχμὰς, καὶ μὴ ὑπερχούσης οὐδεμιᾶς τῶν εἰς τὸ μνησθέν ἄθρον ἀναφερομένων ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων ἐπόμενως καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ ἀπόφασίς μεταρρυθμιστέα.

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀνωτέρω μνησθείσης ἐγγράφου ἀποδείξεως ὑπογεγραμμένης ὑπὸ τοῦ ἐκκαλοῦντος καὶ τοῦ Κ Α Α ἀντὶ τῆς ἐνάγουσης, εἰς ἣν ἀναφέρεται, ὅτι τὰ ἐν αὐτῷ διαλαμβανόμενά ποσὰ ἀπεδόθησαν εἰς τὴν ἐνάγουσαν, δὲν δύναται νὰ προσκύψῃ ὑπὲρ αὐτοῦ οὐδεμίαν ἀπόδειξιν, καθότι οὗτος καὶ ὁ Κ Α Α ὑποτιθεμένων ὡς συμπληρεξουσίου του ἔδυναντο μὲν, ὡς ἐντολοδόχοι αὐτῆς, νὰ ἐνεργώσιν ἐγκύρως καὶ ἰσχυρόντως εἰς ὑποθέσεις αὐτῆς μετ' ἄλλων, ἀλλ' ὅχι ποτὲ καὶ εἰς τὰς μετ' αὐτῶν τῶν ἰδίων σχέσεις τῆς, διότι δὲν δύναται νὰ ὑπότεθῃ, χωρὶς ἀτοπίας, ὅτι δύναται τις νὰ διώκῃ πληρεξουσιότητα εἰς τὸν ὀφειλέτην του νὰ ὑπογράψῃ ἀντ' αὐτοῦ ἐξοφλήσεις χρεῶν, τὰ ὅποια οὗτος (ὁ ὀφειλέτης) ἠθέλην ἔχει πρὸς αὐτὸν τὸν ἰδίον ἐντολέα του. Ἐνταῦθα δὲ συναγεται ὅτι ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἀπόδειξις ἐγένετο διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ ἀγοραστοῦ Χ ἀπέναντι τῆς ἐκκαλούσης καὶ οὐχι ὡς ἀπόδειξις τῶν ἐντολοδόχων ἀπέναντι τῆς ἰδίας, καὶ καθότι ἄλλως ἢ σημειώσας αὕτη ἠθίλεν ὑπάρχει εἰς χεῖρας τῶν ἐντολοδόχων καὶ οὐχι τοῦ Χ, παρ' οὗ τὴν ἔλαβεν ἡ ἐνάγουσα, ἥτις τὴν προσηγάγεν· ὁθεν ὁ ἐκκαλὼν ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ τὸν περὶ παραδόσεως τῆς προσότητος αὐτῆς εἰς τὴν ἐφεσίβλητον ἰσχυρισμὸν του· ἐκτὸς ὁμως τοῦ μέσου

ΜΑΡΤΥΡΕΣ ἐπὶ πολ. δικοῶν. (Πότε δεκτὸν, — Περιέχ. ἐγγρ.) 11

τῶν μαρτύρων, ὡς ὑπερβιβούσης τῆς προσδότητος τὰς 50 δραχμὰς, κατὰ τὸ ἀρθρ. 300 τῆς Πολιτικῆς Διοικονομίας.

Ἀποφ. ἐφεσθ. Ἀθηνῶν 5578 τοῦ 1849.

§ 120. Εἰς τὰ περὶ εἰκονικότητος ἐπιτρέπεται ἡ ἐκμάρτυρος ἀπόδειξις; Ἰδε Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 649 ἐν τέλει.

Κατὰ τοῦ ἐν τοῖς ἐγγράφοις περιεχομένου

συγχωροῦνται μάρτυρες;

§ 121. Ἰδε τὰ ἀνω ἔρω (§ 106 — 113) περὶ εἰκονικότητος ἐκτεθέντα.

§ 122. Ὁ νόμος ἐπιτρέπει τὴν διὰ μαρτύρων ἀποδείξιν κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινός, ὅταν ἄλλως ἦτον ἀδύνατον εἰς τὸν προτείνοντα τὴν εἰρηνακότητα νὰ ἔχη ἐγγράφον ἀποδείξιν.

Ἀποφ. ἀ' ἐφεσθ. ἀπὸ τοῦ ἀρθρ. 303 τῆς Πολ. Διοικονομίας συνδυασμένον μετὰ τὸν § 2 τοῦ ἀρθρ. 304 αὐτῆς γίνεται προδήλον, ὅτι ὁπόταν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν πρόκειται περὶ ὑποθέσεως ἐμπορικῆς, ἀλλ' εἰς ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὁ νομοθέτης συγχωρεῖ τὴν διὰ μαρτύρων ἀποδείξιν κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινός εἰς ἐκείνας μόνας τὰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, καθ' αἷς προκύπτει, ὅτι ἦτον ἀδύνατον ν' ἀπικτήσῃ τις ἐγγράφον ἀποδείξιν. Δίδει, ἐκτὸς τούτου, ὅτι τοῦτο ὁρίζεται ῥητῶς εἰς τὴν τελευταίαν περίοδον τοῦ μνημονευθέντος ἀρθρ. 2 τοῦ ἀρθρ. 304, ἡ ἐννοία τῆς θελήσεως ταύτης τοῦ νομοθέτου ἐξάγεται καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἰδικὰ περιστατικά, τὰ ὅποια ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς ἐνδείκτικῶς διαγράφει, ἡ γὰρ τὸς εἰσὶν συμβολαίου, τοῦ ἀδικήματος, τοῦ οἰονεὶ ἀδικήματος, τῆς κατ' ἀνάγκην παρακαταθήκης, τῆς ἀποκείας τοῦ δικαιογράφου, τῆς βίαις, τῆς ἀπάτης, καὶ τῆς πλῆκτογραφίας. Ὅθεν, ἐὰν ὁ εἰρημένος ἀριθμὸς περιλαμβάνῃ ἐν ἐκτῷ καὶ τὴν περίπτωσιν τοῦ εἰκονικοῦ, συμπεραίνει τις ἀναγκασίως, διὰ νὰ μὴ χαρακτηρίσῃ ἀδικαριολογῶς τὸν νομοθέτην ἀσυνεπῇ μετ' ἐκυτὸν, ὅτι τότε μόνον ἐπιτρέπει, λόγῳ εἰκονικότητος, τὴν διὰ μαρτύρων ἀποδείξιν κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινός, ὅταν ἄλλως ἦτον ἀδύνατον εἰς τὸν προτείνοντα τὴν εἰκονικότητα τοῦ ἐγγράφου νὰ ἀποκτήσῃ ἐγγράφον ἀποδείξιν περὶ αὐτῆς, ὡς, παραδείγματός χάριν, ὅταν ὁ προτείνων τὸ εἰκονικὸν ἦναι πρόσωπον τρίτον, μὴ λαβὼν μέρος εἰς τὸ προσβαλλόμενον συμβόλαιον, ἢ ὅταν ἐκεῖνος ἐκ τῶν συμβιλλομένων, καθ' οὗ προτείνεται τὸ εἰκονικόν, δὲν ἐγνώριζε γράμματα, διὰ νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν ἕτερον ἰδιωτικὴν ἐγγράφον ἀποδείξιν τῆς εἰκονικότητος (καθότι συμβολαιογραφικὴ ἀποδείξις

12 ΜΑΡΤΥΡΕΣ ἐπὶ πολ. δικῶν. (Πότε δεκταί;—Περιεχ. ἔγγρ.)

δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀπαιτητὴ, ὡς ἀνατρέπουσα διὰ τῆς δημοσιότη-
τος τὸν σκοπὸν, ὅστις ὑπηγόρευσε τὴν χρῆσιν τοῦ εἰκονικοῦ).

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὁ μὲν Γ Κ πατὴρ μὴ μετασχὼν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ ὡς εἰκονικὸν προσβαλλόμενον τελευταῖον χρεωστικὸν ἔγγραφον τῆς 16 ἀπριλίου 1843, καθὼς οὐδὲ εἰς τὸ προηγούμενον περὶ τῶν τεσσάρων χιλιάδων δραχμῶν τῆς 19 μαΐου 1842, ἔχων δὲ συμφέρον εἰς τὴν ὑπόθεσιν, καθ' ὅσον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὅτι τὸ χρέος τοῦτο εἶναι πραγματικόν, ὑπεχρεώθη πρὸς τὸν υἱὸν του Σ διὰ τῆς γενικῆς μετὰ τούτου συστηθείσης τὴν 26 φεβρουαρίου 1843 ἐταιρίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀμφότεροι, ὅ,τε πατὴρ καὶ υἱὸς, κατέφαγον ὅλην τὴν κινήτην καὶ ἀκίνητον περιουσίαν των (ἐν ἧ καὶ τὰ ἐνυπόθηκα κτήματα), ὡς κτῆμα κοινόν, νὰ συντρέξῃ εἰς τὴν πληρωμὴν τούτου, συμμερίζεται δὲ τὰς συνεπείας τοῦ ἀναγκαστικῶς καταδιωκόμενου πλειστηριασμοῦ τῶν ἐνυποθήκων ἐταιρικῶν ἤδη κτημάτων, δύναται διὰ τοῦτο, κατὰ τὰς ἀνωτέρω ἀρχάς, νὰ προτείνῃ νομίμως τὸ μέσον τῶν μαρτύρων πρὸς ἀπόδει-
ξιν τῆς προσβαλλομένης εἰκονικότητος τοῦ μεταξὺ τοῦ υἱοῦ του καὶ τοῦ Ι Π, συνταχθέντος χρεωστικοῦ συμβολαίου· ὁ δὲ Σ στερεῖται τοῦ δικαιώματος τούτου, διότι ὁ Ι Π, ὁ μετ' αὐτοῦ συμβαλλόμενος, γνωρίζει γράμματα, ὡς δηλοῦσι τὰ παρ' αὐτοῦ ὑπογεγραμμένα συμβολαία· διὸ ὁ διαληφθεὶς Σ ἠδύνατο καὶ ὥρειλε ν' ἀποκτήσῃ παρ' αὐτοῦ ἔγγραφον ἀπόδειξιν περὶ τοῦ εἰκονικοῦ τοῦ τελευταίου ἐκ δραχμῶν 1600 συμβολαίου, ὅπερ καὶ ὁ ἴδιος αὐτὸς πλαγίως ἀνγνωρίζει, διατεινόμενος, ὅτι εἶχε δῆθεν λάβει ἔγγραφον ἀπα-
πόδειξιν τοῦ αὐτοῦ Ι Π, ἀφορῶσαν τὰς περὶ τοῦ προκειμένου συμ-
βολαίου τῶν 4000 δραχ. σχέσεις των, καὶ τὴν ὁποίαν ἀδικιολο-
γήτως προτείνει, ὅτι ἀπέδωκεν. »

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 139 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4001).

§ 123. Ὅσακις τις θέλει ν' ἀποδείξῃ ἀντικείμενόν τι διὰ μαρ-
τύρων, δὲν δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ἂν
καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς δὲν ὑπερβαίῃ τὰς 50 δραχμάς,
καὶ ἄλλως πρόκειται ν' ἀντικρούσῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, γενομένων τῶν εἰρημένων δημοσίων ἐγγράφων
συμβολαίων ὑπὸ τὸ κράτος τῆς νῦν ἰσχυούσης Πολ. Δικονομίας,
διέπονται ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ἀποδεικτικὴν ἰσχύν των ἀπὸ τοὺς
ὁρισμοὺς τῆς εἰρημένης δικονομίας.

Ἐπειδὴ τ' ἄρθρα 400 καὶ 401 τῆς Πολ. Δικονομίας διαλαμ-
μάνουν ὅτι δημόσια ἔγγραφα ἀποτελοῦν περὶ ὅλων, ὅσα, συμβάντα
ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου, περιέχονται ἐν τῷ ἐγγράφῳ, ἐν-

τελῇ καὶ ὑποχρεωτικὴν ἀπόδειξιν πρὸς τοὺς συναλλαττομένους, καὶ ὅτι τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ εἰς πᾶν ὅ,τι ἀναφέρεται μόνον διηγηματικῶς ἐν τινι δημοσίῳ ἐγγράφῳ περὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν διαδίκων, καθ' ὅσον ἡ ἀναφορὰ αὕτη ἔχει ἄμεσον συνάφειαν μὲ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐγγράφου (καθὼς εἶναι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἀναφερομένη σχέσις τοῦ ἀμπελῶνος ὡς ἐξωπροίκου, ἔχουσα ἄμεσον συνάφειαν μὲ τὴν συμφωνίαν τῆς ὑποθηκεύσεως καὶ τοῦ δανείου, διότι ἐπὶ τῆς δηλώσεως τοιαύτης σχέσεως; ἐγίνε δεκτὴ ἡ ὑποθήκη, καὶ ἐδόθη τὸ δάνειον). τὸ δὲ ἄρθρ. 303 ὀρίζει, ὅτι κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινός, δὲν εἶναι δεκτὴ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, τοῦτο δὲ, ἂν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς ἀποτελῇ ὀλιγώτερον τῶν 50 δραχ., ὅπερ ἐστὶ, καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας, καθ' ἃς ἄλλως τε, δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 300, εἶναι συγκεχωρημένη ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις· ὅθεν ἐκ τῶν ἄρθρων τούτων συνάγεται ὡς κεκυρωμένη ἡ ἀρχὴ ὅτι καὶ ὁσάκις τις ἔχει νόμιμον δικαίωμα τοῦ ν' ἀποδείξῃ ἀντικείμενόν τι διὰ μαρτύρων, δὲν δύνῃται ὅμως νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ὅταν πρόκηται ν' ἀντικρούσῃ τὸ περιεχόμενον ἐγγράφου τινος διαλαχθῆντος τὸ ἐναντίον ἀφ' ὅ,τι ὁ ἀποδεικνύων προτίθεται διὰ τῶν μαρτύρων νὰ ἀποδείξῃ, ἐκτὸς μόνον κατὰ τὰς ῥητῶς διαγεγραμμέναις εἰς τὸ ἄρθρ. 104 ἐξαιρέσεις. Καὶ ἐπομένως, ἂν καὶ ἡ ἐφεσιβλητὸς εἶχεν ἐν γένει τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων τὴν προικῶν, κατὰ τοὺς ἰσχυρισμούς της, ιδιότητα τοῦ περὶ οὗ ἡ δίκη ἀμπελῶνος, ὡς δῆθεν πρὸ τῆς Πολ. Δικονομίας ἀγορασθέντος διὰ προικιμαίων χρημάτων πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτῶν, ἀφοῦ ὅμως διὰ τοῦ περιεχομένου δημοσίου ἐγγράφου, γενομένου ὑπὸ τὸ κράτος τῆς διαληφθείσης Δικονομίας, ἀποδεικνύεται κατὰ τύπον ὑποχρεωτικὸν δι' αὐτὴν, ὅτι ὁ εἰρημένος ἀμπελῶν δὲν εἶναι προικῶς, δὲν ἐπιτρέπεται κατ' αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, τὴν ὁποίαν τὸ πρωτοδικεῖον παρὰ τὸν νόμον ἐπέτρεψε, καὶ ἐφ' ἧς μόνης στηριχθὲν διὰ τῆς ἐκκληθείσης ὀριστικῆς ἀποφάσεως παρεῖχθη τὴν ἀγωγὴν τῆς ἐφεσιβλήτου. »

Ἄπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 4483.

— Δὲν ἐπιτρέπεται μαρτυρικὴ ἀπόδειξις, ὅταν δ' αὐτῆς πρόκηται ν' ἀνατραπῶσιν ἢ νὰ μεταβληθῶσιν ὅπωςδῆποτε τὰ δᾶι ἐγγράφου τινός ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων ὁμολογηθέντα.

Ἄπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 239 τοῦ 1849.

— Κατὰ τὸ ἄρθρ. 30 τῆς Διαδικασίας τοῦ 1830 καὶ τὸ 303 τῆς ἰσχυούσης κατὰ τοῦ ἐμπεριεχομένου ἐγγράφου ἐγγράφου τινός

14 ΜΑΡΤΥΡΕΣ ἐπὶ πολ. δικῶν, (Πότε δεκταί; — Περὶ χ. ἔγγρ.)

ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δὲν εἶναι δεκτὴ· μάλιστα κατὰ τὸν 2 § τοῦ ἐρθέντος ἀρθροῦ δὲν δύναται καὶ ἀποδεχθῆ διὰ μαρτύρων πράξις τ.ε. ἡ ἐφριαδῆποτε συμφωνία γενομένη πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ ἐγγράφου, κατὰ τὴν σύνταξιν ἢ μετὰ αὐτήν, ἥτις μὲ ἀντικειμένη μὲν εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγγράφου, ἔχουσα ὅμως σχέσιν μετ' αὐτῆς, δὲν περιέχεται ἐν τῷ ἐγγράφῳ καὶ ἀντίκειται εἰς τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. II. 37 τοῦ 1836.

§ 124. Κατὰ τὴν παύσασαν Διαδικασίαν, ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις δὲν ἐσυγχωρεῖται κατὰ δημοσίων ἐγγράφων (98 Πολ. Διαδικασίας).

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 43 τοῦ 1835 (Νομικ. σ. 3238).

§ 125. Ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπτει τὴν διὰ μαρτύρων ἀποδείξιν τοῦ ἐναντίου τῶν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων σημειωθέντων ἐν τινὶ ἐγγράφῳ. Δὲν ἀπαγορεύει δὲ τὴν ἀπόδειξιν τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια ὁ ὑπάλληλος δὲν δύναται νὰ βεβαιώσῃ, οἷον τοῦ τίς εἶναι κύριος τοῦ πωλουμένου.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ τὰ δημόσια ἐγγράφα ἀποτελιῦν, κατὰ τὸ ἀρθ. 400 τῆς Πολ. Δικονομίας, περὶ ὧν ὅσα συμβάντα ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου περιέχονται ἐν τῷ ἐγγράφῳ, ἐντελὴ ἀποδείξιν πρὸς τε τοὺς διαδίκους, τοὺς κληρονόμους καὶ ἄλλους ἀντιπροσώπους αὐτῶν· ἐκ τῆς διατάξεως δὲ ταύτης ἐπεταί, ὅτι ὁ νόμος θεωρεῖ ἀναντίρρητα, καὶ ἐπομένως ἀνεπίδεκτα, κατὰ τὸ ἀρθ. 306 τῆς Πολ. Δικονομίας, τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου, μόνον τὰ ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου ῥηθέντα καὶ γεόμενα, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἀληθές ἢ μὴ τῶν ῥηθέντων ἢ ὁμολογηθέντων, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ δημόσιος ὑπάλληλος οὐδὲ νὰ γινώσκῃ, οὐδὲ νὰ βεβαιώσῃ δύναται.

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἐφέσιβλητος ἰσχυριζομένη, ὅτι τὸ κατασχεθὲν γήπεδον παρεχωρήθη εἰς τὸν σύζυγόν της ἀπέναντι προικῶν γηπέδου καὶ περιβολίου, δὲν προσβάλλει τὸ περιεχόμενον τοῦ παραχωρητηρίου ἐγγράφου τῆς ἐπὶ τῶν ἀποζημιώσεων ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ τὴν ψευδῇ πράττασιν τῶν προικῶν πραγμάτων της, ὡς ἰδιοκτησίαν τοῦ συζύγου της· ἐπομένως ἔπρεπε νὰ τῆς ἐπιτραπῇ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τοῦ ἰσχυρισμοῦ της, καὶ ὁρθῶς τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Πάτραις πρωταδικῶν ἐνέδωκεν εἰς τὴν πρῶτασιν της.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 287 τοῦ 1845, (Νομικ. σ. 4222).—Ὅρα ἐν Εὐρ. τόμ. 7 τὰ περὶ ἐπιδοτηρίων, καὶ τόμ. 6 τὰ περὶ διαθηκῶν.— Πρὸς καὶ τὸν ἄνωτ. §

§ 126. Τότε μόνον δύναται τις νὰ θεωρήσῃ τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν ὡς ἀντιβαίνουσαν εἰς τὸ περιεχόμενον ἐγγράφου τινός, ὅταν σκοπὸς τῆς ἀποδείξεως ᾖ νὰ ἀνατρέψῃ ἢ νὰ μεταβάλῃ ὅπωςδήποτε τὰς διαλαμβανομένας εἰς τὸ ἐγγράφον ὑποχρεώσεις τῶν συμβαλλομένων, δηλ. ἀφορᾷ ἀντικείμενα, τὰ ὅποια ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν θέλησιν τῶν μερῶν, καὶ περὶ τῶν ὁποίων ἡ θέλησις αὕτη ἐξεφράσθη ἅπασι διὰ τοῦ ἐγγράφου, ὅχι δὲ καὶ ὅταν ἀφορᾷ π. χ. τὸν προσδιορισμὸν ὁρίων, περὶ ὧν τὸ συμβόλαιον εἰσῆλθε.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Π. 404 τῷ 1837.

§ 127. Συγχωρεῖται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ὅταν ὁ τὸ μέσον αὐτὸ προκαλῶν ἀναγνωρίζῃ μὲν τὸ ἐγγράφον, ζητῇ δὲ νὰ ἀποδείξῃ, διὰ τῶν μαρτύρων, τὴν μετεβίβασιν τῶν ἀμφισβητούμενων κτημάτων εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Α. — Ἡ ἀπόδειξις αὕτη δὲν εἶναι κατὰ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐγγράφου.

Ἀπόφ. ἐρ. Ναυπλ. 63 τοῦ 1836, ἢ ἐν λέξει "Εγγράφα.

§ 128. Τὸ ἀρθρ. 303 τῆς Πολ. Δικονομίας, κατὰ τὸ ὅποιον κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινός, δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ἀφορᾷ μόνον τοὺς συμβαλλομένους, πρὸς οὓς μόνον ἔχει τὸ ἐγγράφον ὑποχρεωτικὴν δύναμιν, καὶ ὅχι τοὺς τρίτους.

Ἀπόφ. Ἀ' Επειδὴ ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 303 τῆς Πολ. Δικονομίας, κατὰ τὸ ὅποιον κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινός δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ἀφορᾷ μόνον τοὺς συμβαλλομένους, πρὸς οὓς ἔχει μόνον τὸ ἐγγράφον ὑποχρεωτικὴν δύναμιν, καὶ ὅχι τοὺς τρίτους.

Ἐπειδὴ τὸ διὰ τῆς εἰρημένης ἀπομάσεως προσδιορισθὲν θέμα ἀποδείξεως, ὅτι ἢ εἰς τὸ ἀπὸ 18 μαρτίου 1839 ἐνδιαλαμβανονομένη ἀγοραπωλητικὴ εἶναι εἰκονικὴ, δὲν εἶναι ἀφαιρεμένον.

Ἐπειδὴ, διὰ τῶν ἀπὸ 15 ἰουλίου 1840 ἐγγράφων προτάσεων τοῦ Χ Ν, αἵτινες, ὡς δὲν ἀντέτεινεν ὁ F I, ἀνεγνώσθησαν κατὰ τὴν 9 ἰουλίου πρώτῃν ἐπὶ τοῦ ἀκροατηρίου τῶν πραιποζιτῶν συναρδράσειν τῆς εἰσημένης ὑποθέσεως, δεῖτεχυρίσθῃ ὁ πλῆρεξούσιος τοῦ πρώτου, ὅτι ὁ F I δὲν ἔλαβε πατέ. τὴν κατοχὴν τῶν εἰς αὐτὸν πωληθέντων κτημάτων.

Ἐπειδὴ τὸ ἀπὸ 18 μαρτίου 1839 συμβολαίον περιέχει μὲν τὴν ὁμολογίαν τῶν συμβαλλομένων I καὶ Π, ὅτι παρεδόθησαν τὰ πωληθέντα, ἡ ὁμολογηθεὶς αὕτη δὲν ἔχει ὑποχρεωτικὴν δύναμιν.

16 ΜΑΡΤΥΡΕΣ ἐπὶ πολ. δικῶν .(Πότε δεκτοί;—Περιεχ. ἐγγρ.)

κατὰ τοῦ τρίτου Χ Ν, ὅστις ἐπομένως ἡμπορεῖ ν' ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1852 τοῦ 1841. — Ἴδε ἄνωτ. καὶ τὰ περὶ εἰκονικότητος.

§ 128² Τί δὲ ὅταν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως; Ἴδε κατωτ. § 137 ἐπ.

Παρατηρήσεις τινές (ἀπὸ § 129—136). — § 129. Κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινὸς δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ἂν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς ἀποτελῇ ὀλιγώτερον τῶν 50 δραχμῶν.

Ἐπίσης δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ δὲ μαρτύρων πρᾶξις τις, ἥ ὁποιαδήποτε πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ ἐγγράφου, κατὰ τὴν σύνταξιν, ἢ μετ' αὐτὴν γενομένη συμφωνία, ἥ τις, καὶ ἂν δὲν ἀντίκηται εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγγράφου, ἔχει ὁμως σχέσιν μετ' αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν περιέχεται ἐν τῷ ἐγγράφῳ (303 Πολ. Δικον.).

§ 130. Ὁ δανεισθεὶς λοιπὸν δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ὀφείλει ποσὸν ὀλιγώτερον πρὸς τὸ ἐν τῷ ἐγγράφῳ διαλαμβανόμενον, μήτε, καὶ, κατὰ μείζονα λόγον, ὅτι δὲν ὀφείλει τί. Δέλδινκ. τόμ. 2 σελ. 623.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 330. Δὲν δύναται ἐπίσης ν' ἀποδείξῃ, ὅτι δὲν ὀφείλει τι πλέον, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐπλήρωσε τὸ χρέος. Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀποδείξεως προτάσεως γεγονότος, λαβόντος χώραν μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐγγράφου, δὲν ἀφορᾷ εἰμὴ τὰ γεγονότα, ἀτινα τροπολογοῦν τὴν ἐγγραφὸν συμφωνίαν, καὶ ὅχι νέαν συμφωνίαν, ὑποθέτουσαν τὴν πλήρη ἐκτέλεσιν τῆς πρώτης. (Δέλδ. τόμ. 2. 623.—Τουλλ. τ. 9 ἀρ. 69. — Κατὰ, Φαβάρδ λ. *Preuve* § 1 ἀρ. 7). La loi, λέγει οὗτος, en prohibant la preuve orale des [allégations sur ce qui aurait été dit depuis l'acte, défend par cela même la preuve vocale de toute convention dérogatoire ou tend à modifier la valeur de la première.

§ 131. Ὁ Δουρ. (ἀρ. 1342) φρονεῖ, διὰ τοὺς ἰδίους λόγους, ὅτι δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ποσότητος ἤ τ-τονος τῶν 50 δραχμῶν, γενομένης προφορικῶς μετὰ τὸ ἐγγραφον. Δαλλ. Α. 10. 725. ἀρ. 17.

§ 132. Συνεταῖρός τις δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων, ὅτι συμβόλαιον ἐταιρίας, τῆς ὁποίας ἡ διάρκεια δὲν ἐσυμπληρώθη εἰσέτι, διελύθη διὰ προφορικῆς συμφωνίας· καθότι τοῦτο ἀντιβαίνει εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου. Δαλλ. Πατ. 28. 2. 42. 192.

§ 133. Δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἡ

ἀποδείξεις, ὅτι συνετάχθη εἰς τὸν δεῖνα τόπον ἢ χρόνον. Τουλλ. τὰ 9 ἀρ. 76. 224.

§ 134. Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρ. 303 τῆς Πολ. Δικονομίας ἐπεταί, ὅτι διάδικός τις δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ τῶν μαρτύρων, οἵτινες παρσευρέθησαν εἰς τὴν σύνταξιν ἐγγράφου τινός, ἢ διὰ τοῦ συμβολαιογράφου, ὅστις τὸ συνέταξε, τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ. Ποτ. ἀρ. 762.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 337.—Τουλλ. ἀρ. 77.

Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις καὶ ὁ ὅρκος αὐτός (λέγει ὁ *Champion*, τόμ. 3 ἀρ. 2416) δὲν ἐπιτρέπεται πρὸς ἐξήγησιν τῶν διατάξεων τοῦ διαθέτου.

§ 135. Ὁ δόλος, ἡ βία καὶ ἡ πλάνη δύνανται ν' ἀποδειχθῶσι διὰ μαρτύρων, καὶ ἂν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀποδείξεως ἀντιβαίνει εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου. Ποτ. ἀρ. 765.—Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 80.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 333. — Ἰδε κατωτ. § 137 ἐπεὶ

§ 136. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις κατὰ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐγγράφου· ὁ Δουρ. (τόμ. 13 ἀρ. 339) φρονεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ ἀρχὴ τῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως συνετάχθη εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τοῦ ἐγγράφου, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος 1] ὑπαρχούσης ἐγγράφου ἀποδείξεως.

§ 137. Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ὡς προεῖρηται (1), συγχωρεῖται, ὅταν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, καὶ κατὰ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐγγράφου.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 218 τοῦ 1843 (Νομικ. σ. 3958).

§ 138. Συγχωρεῖται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τῆς εἰκονικότητος συμβολαίου μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων, ὅταν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 208 τοῦ 1847.

§ 139. Ὑπαρχούσης ἀρχῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις εἶναι παραδεκτὴ (304 § 3 καὶ 305 Πολ. Δικον.).

Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 249 τοῦ 1849.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 6 τοῦ 1837 (Νομικ. σ. 444).

§ 140. Μάλιστα ὑπαρχούσης ἀρχῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως, τὸ

(1) Ἰδε ἄνωτέρω § 121—136.

δικαστήριον καὶ αὐτεπαγγέλτως δύναται νὰ διατάξῃ τὴν διὰ μαρτύρων ἀποδείξιν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 193 τοῦ 1847.

§ 141. Τὸ περιστατικὸν ὅτι ὑπάρχει ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, καθὼς πραγματικόν, διαφεύγει τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ὅρα τὴν νομολ. ἐν λ. Ἀρείος Πάγος, ἡτοί ἐν Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 231 καὶ 232.

§ 142. Ἡ συνδρομὴ πολλῶν ἐγγράφων μὴ ἀποτελούντων ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως παρέχουσι τὸ δικαίωμα τῇ χρήσεως τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως;

Ἀπόφ. 205 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. ἣν ἴδε ἐν λ. Εἰκονικότης.

§ 143. Δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως ἐξ ἐγγράφων ὑπογεγραμμένων καὶ παρουσιάζομένων παρὰ τοῦ προσάγοντος αὐτά.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 191 τοῦ 1848.

§ 144. Ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ ἐνώπιον ἀνακριτικοῦ τινος ὑπαλλήλου γενομένη ἐν τάξει ἐξέτασις (304 § 3 Πολ. Δικονομία.) (1).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4370 τοῦ 1847, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σ. 161.

— Ὅρα τὸ τεμ. 24 Π. de pec. const., ὃ ἐρμηνεύει ὁ Μερλ. εἰς τὸ σύγγραμμα Question, λίξει Confession.

§ 145. Αἱ ἐπιστολαὶ ἀποτελοῦν ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως; Αἱ διαθήκαι;

Ὅρα τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σ. 162 ἐπ.

§ 146. Ἡ πρὸς πληρωμὴν ἐπιταγὴ θεωρεῖται ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὅταν ᾖ συντεταγμένη κατ' ἀποδεικτικὸν ὅπον, καὶ φέρῃ τὴν ὑπογραφήν τοῦ δανειστοῦ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. τοῦ 1847, ἣν ὅρα ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σ. 161.

§ 147. Ἡ νομικὴ πρόληψις (οἷον ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου μου οἰκοδομὴ μοὶ ἀνήκει) ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως.

Ἀπόφ. 2439 τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐφετ. (Νομικ. σ. 2724).

§ 148. Ἐπιστολαὶ τρίτου δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως; — Ὅρα τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 165 ἐπόμε.

(1) Ὅρα τὴν ὑπόσημ. τῆς σελ. 162 τοῦ Εὐρ. τόμ. 5.

§ 149. Τὸ εἰς τὰς ἐγγράφους προτάσεις περιεχόμενον ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως; — Τὰ ἐν ἐπισήμῳ ἐγγράφῳ περιεχόμενα ἀποτελοῦν, διαιρούμενα, ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως; αὐτ.

§ 150. Τὰ τεκμήρια, ἐὰν καθιστῶσι πιθανὸν τὸ προτεινόμενον, ἀποτελοῦν ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἅμα σημειωθῶσιν εἰς ἐπίσημον ἔγγραφον.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 74 τοῦ 1847, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σ. 169.

§ 151. Δὲν δύνανται ὁμῶς νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τεκμήρια, ὅταν ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 118 καὶ 92 τοῦ 1847. Βλ. τὴν τελ. ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 170.

§ 152. Ἐπιστολὴ διαδίκου τινὸς πρὸς τρίτον πρόσωπον ἀποτεινομένη χρησιμεύει ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως;

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 76 τοῦ 1848, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 7 σ. 199 ἐν μέσ.

§ 153. Τὸ δικαστήριον δὲν εἶναι ὑπόχρεον ν' ἀναφέρῃ ἐν τῇ ἀπόφασί του τὰ χωρία ἐκεῖνα τῶν ἐπιστολῶν, ἐξ ὧν ὁ διάδικος ἐξάγει τὴν ὑπαρξίν ἀρχῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 194 τοῦ 1849.

§ 154. Τὸ ἄκυρον κατὰστατικὸν ἐταιρίας τινὸς ἔγγραφον δὲν ἐπιφέρει ἀποτελέσματα οὔτε ὡς πρὸς τὸ παρελθόν, οὔτε ὡς πρὸς τὸ μέλλον, καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως. Αἱ ἐνεργηθεῖσαι ἐπιχειρήσεις κανονίζονται κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον. Δύνανται δὲ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν ἀκυρότητα καὶ οἱ συνεταῖροί κατ' ἀλλήλων.

Ῥάλλ. ἐμπ. δίκ. § 150 ἐπ. τόμ. 1. — Ἴδε τὴν λέξιν Κοινωνία ἐν Εὐρ. τόμ. 9 σ. 232 λ. Κατὰστατικόν. — Ἴδε καὶ κατ. § 242 ἐπ.

§ 155. Ἐξ ἐπιστολῶν μὴ ἀφορωσῶν ἀπ' εὐθείας τὸ, περὶ οὗ ἡ δίκη, ἀντικείμενον, δύναται τὸ δικαστήριον νὰ ἐξάξῃ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως; Ὁρα ἀπόφασιν 5185 τῶν ἐν Αῤῥήναις ἐφετῶν ἐν Εὐρετηρίῳ τόμ. 5 σελ. 170.

§ 156. Ὑπαρχούσης ἀρχῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως, τὸ δικαστήριον καὶ αὐτεπαγγέλτως δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 193 τοῦ 1847.

§ 157. Συγχωρεῖται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τῆς πικροκότητος, ὅταν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 208 τοῦ 1847, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σ. 172.

§ 158. Ἄκυρος διαθήκη, φέρουσα τὴν ὑπογραφήν τοῦ δικῆ

θέτου, ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως τῆς ἐν αὐτῇ περιεχομένης ὁμολογίας χρέους ;

Ὅρα τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 172 ἐπ. καὶ τὴν αὐτ. γαλλ. νομολ.—Ἰδίως δὲ τόμ. 6 σελ. 17 ἐπ. καὶ 395 ἐν τέλ.

§ 159. Ἀκύρου ὄντος τοῦ δωρητηρίου, δύναται νὰ παρὰχθῇ ἐξ αὐτοῦ πιθανότης, ὥστε νὰ ἐπιτραπῇ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ;

Ὅρα τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 322 § 3 ἐν τέλ. (λ. Δωρεά).

§ 160. Ὁ ἔχων ἐνοικιαστήριον ἔγγραφον, γενόμενον μετὰ τὴν πώλησιν τοῦ ἐνοικιασθέντος κτήματος, δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων τὴν εἰκονικότητα τῆς πωλήσεως, καθότι τὸ ἔγγραφον ἐκεῖνο ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως.

Ἀπόφ. 213 τοῦ 1843 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, ἥν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 175.—Ἀπόφ. 132 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν τοῦ 1846, ἥν ἐν Εὐρ. τόμ. 6 σ. 477. Ὅρα requis. Dupin, τόμ. 3 σελ. 77 ἐπ., ἐνθα ἀξιόλογοι παρατηρήσεις.

§ 161. Ὅταν ὑπάρχωσιν ἔγγραφα, καθιστῶντα πιθανὰ τὰ προτεινόμενα, εἶναι καὶ τὰ τεκμήρια παραδεκτὰ, κατὰ τὰ ἄρθρ. 304 § 3, καὶ 276 τῆς Πολ. Δικονομίας.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ Π. 4 τοῦ 1847.

— Σημεῖωσις ἀνυπόγραφος, ἂν καὶ γεγραμμένη διὰ χειρὸς τοῦ ἐναγομένου, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχὺν ἀποδείξεως, διότι ἡ σημεῖωσις αὕτη μῆτε βιβλίον ἐμπορικὸν εἶναι, μῆτε ἰδιωτικὸν μνημεῖον.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 553 τοῦ 1837.—Ὅρα τὴν λέξιν Ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως.

— Ἐγγραφα, συνταχθέντα μεταξὺ ἄλλων, δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἐπικαλούμενα παρὰ τινος διαδίκου.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθ. 553 τῆς 12 86ρ. 1837.

— Ἡ ὁμολογία τινὸς, ὅτι κιβώτιόν τι ἦτον εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ὅτι οὗτος εἰδοποίησε τὸν ἀντίδικόν του περὶ τῆς ἀνοίξεως αὐτοῦ, εἶναι ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, καθιστῶσα παραδεκτὴν τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1954 τοῦ 1841.

— Ὑπάρχει ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὅταν ἔγγραφον συντεταγμένον κατ' ἀποδεικτικὸν τύπον καθιστᾷ πιθανόν, ἂν καὶ δὲν ἀποδεικνύῃ ἐντελῶς, τὸ προτεινόμενον, καὶ, κατὰ τὰ ἄρθρα 402, 409, 412 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἔγγραφον δημόσιον συντεταγμένον

ὄχι κατὰ τοὺς νομίμους τύπους καὶ παρὰ τινος μὴ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου, ἔχει ἰσχὺν ὡς ἰδιωτικὸν ἔγγραφο, εἰς φέρη τὴν ὑπογραφὴν ἐκείνων, οἵτινες δι' αὐτοῦ ὑπεχρεώθησαν, καὶ ἀποτελεῖ, ὡς τοιοῦτον, πλήρη μὲν ἀποδείξιν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ἐγγράφου καὶ περὶ τῶν ὅσα ἄμεσον μὲν μὲ αὐτὸ ἔχουν συνάφειαν, διηγηματικῶς δὲ ἐν αὐτῷ ἀναφέρονται· ἀπλὴν δὲ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως περὶ τῶν ἑτερογενῶν ἐκφράσεων καὶ ἀναφορῶν του. Τὸ συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφο, ὅπερ εἶναι ἀνίσχυρον μὲν ὡς δημόσιον, διότι δὲν φέρει τὰς ὑπογραφὰς τῶν μαρτύρων, εἶναι ἰσχυρὸν ὡς ἰδιωτικὸν κατὰ τῶν συναλλαττομένων. Ἄρα ἔγγραφο τοιοῦτον, ἔχον ἀντικείμενον νὰ δημολογήσῃ ὁ Α πρὸς τὸν Β τὴν νόμιμον ἡλικίαν του, καὶ ὅτι ἀγοράζει τι, ἰσχύει ὡς ἰδιωτικόν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 6 τοῦ 1837 (Νομικ. σ. 440).

* § 162. Ἡ εἰκονικότης τῶν μεταξὺ τῶν συναλλαττομένων συνταχθέντων ἐγγράφων δὲν ἀποδεικνύεται εἰς διαφορὰν ὑφισταμένην μεταξὺ αὐτῶν, διὰ μαρτύρων· ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ ἀντεπιστολή.— Οἱ τρίτοι ὅμως δύνανται νὰ τὴν ἀποδείξωσι καὶ διὰ μαρτύρων.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 54 τοῦ 1849.

§ 163. Ἡ πιθανότης, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ὁ νόμος ἵνα θεωρηθῇ τὸ ἔγγραφο ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, πρέπει νὰ προκύπτῃ ἐκ μόνων τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἐγγράφου; Τὸ 305 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας δὲν ἐννοεῖ τὴν ἐκ μόνων τῶν ἐκφράσεων του προκύπτουσαν πιθανότητα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ ἀποδεικνυόμενας σχέσεις καὶ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν μετ' αὐτοῦ συνεχομένων περιστάτικῶν.

Ἀπόφ. 7 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομικ. σ. 4255).

— Ὅταν ὁ Α συνέτχξῃ κατάλογόν τινα, εἰς ὃν ἐσημείωσεν ὡς ὀφειλέτην του τὸν Β, οὗτος δὲ ἐκδώσῃ μετὰ ταῦτα ἀντίγραφον τοῦ καταλόγου αὐτοῦ, φέρον α ὅτι ἀκριβὴς ἡ ἀντιγραφὴ ἢ ὑπάρχει ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Β ὀφείλει τῶντι εἰς τὸν Α; ὄχι, διότι τὸν κατάλογον συνέτχξεν ἄλλο πρόσωπον, καὶ ὁ Β ἐσημείωσε διὰ τῆς ὑπογραφῆς του μόνον τὴν μετὰ τοῦ πρωτοτύπου ταυτότητα τοῦ ἐγγράφου.

Ἀπόφ. 5374 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 164. Ὅρα ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 176 καὶ ἐτέραν περίπτωσιν, θεωρηθεῖσαν ὡς ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως.

§ 165. Βεβαίου ὄντος ἐξ ἐπισήμου τινὸς ἐγγράφου, ὅτι ἀγρός τις ὑπὲρ χέθη εἰς προῖκα καὶ ὅτι ὁ γάμος ἐτελέσθη, χρησιμεύει τῷ

ἐγγράφον ἐκείνη ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως περὶ τῆς παραδεδεωῆ τοῦ ἀγροῦ;

Ὅρα ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 3089 ἐν Εὐρ. τόμ. 2 σ. 162.

§ 166. Πότε ὑπάρχει ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν δύο ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, τὰ ὅποια ὁ Ν ἐπικαλεῖται, ὡς ἀποτελοῦντα ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, τὸ μὲν ἐπιγεγραμμένον: Σημείωσις δανείου ὁμολογίας: δὲν φέρει καμμίαν ὑπογραφήν, καὶ ἐπομένως στερούμενον ἀποδεικτικοῦ τύπον, δὲν δύναται, κατὰ τὰ ἄρθρ. 305 καὶ 409 Πολ. Δικονομίας, νὰ ληθῇ παντελῶς ὑπ' ὄψιν, μολονότι ἐκ τοῦ περιεχομένου του προκύπτει πιθανότης ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικτέου ἰσχυρισμοῦ. Ἡ δὲ ἀχρονολόγητος ἐπιστολὴ τοῦ Σ πρὸς τὸν Ν δὲν περιέχει ὡσαύτως οὐδεμίαν πιθανότητα περὶ τῆς εἰκονικότητος, διότι ἡ ἐξῆς περικοπὴ, περὶ ἧς ἐγένετο κατὰ τὴν συζήτησιν λόγος ἀσήμερον μ' ὅλην τοῦ ὑστερήματός μου τὴν ἀνέχειαν ἐπλήρωσα εἰς τὸ δικαστήριον δραχ. 17 καὶ εἰς εἰδησίᾳ σου» δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν προτεινομένην εἰκονικότητα, ἡ δὲ προφορικὴ ὑπὸ τοῦ Ν γενομένη προσθήκη, εἰπόντος ὅτι αἱ δραχ. 17 ἀποτελοῦν ἐξόδα γεγνημένα ἐπὶ τῆς προκείμενης δίκης, καὶ ἂν ἠδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ τὸν περὶ τῆς εἰκονικότητος ἰσχυρισμόν, δὲν δύναται νὰ ληθῇ ὑπὸ σκέψιν, καθότι ἡ πιθανότης πρέπει, κατὰ τὸ ἄρθρ. 305 Πολιτ. Δικονομίας, νὰ προκύπτῃ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου καὶ ὄχι ἐκ προφορικῶν συμπληρώσεων τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ· ἐπομένως δὲν ὑπάρχει ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, καὶ δὲν δύναται καὶ ἐκ τούτου τοῦ λόγου νὰ συγχωρηθῇ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις.»

Ἀπόφ. 4373 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 167. Ὁμολογία περιεχομένη εἰς τὰ πρακτικὰ τὰ συνταχθέντα συνεπείᾳ τῆς κλήσεως τῆς πρὸς ἀπόπειραν συμβιβασμοῦ, ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἀποδείξεως, ἐπιφέρουσα τὸ παραδεκτὸν τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ὁ ἐφεσίβλητος ἐζήτησε νὰ τῷ ἐπιτραπῇ καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ἡ δὲ αἵτησις αὕτη εἶναι νόμιμος, διότι τὸ μέσον αὐτὸ ἐπιτρέπει ὁ νόμος, ὅταν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, καθιστῶσα πιθανόν τὸ προτεινόμενον, ἡ δὲ ἐξώδικος τοῦ ἐναγομένου ὁμολογία, ἡ ὑπάρχουσα εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς πρὸς συμβιβασμόν ἀποπείρας, τῆς προηγηθείσης τῆς προκείμενης δίκης, (ἢ ἐκθεσὶν, ἥτις δὲν φέρει μὲν τὴν τοῦ ἐκκαλοῦντος ὑπογραφήν, διότι, κατὰ τὴν ἐκθεσὶν αὐτὴν, ὁ ἐκκαλὼν εἶναι ἀγράμματος, ἀλλ' ἔχει

ἐπὶ γράμματός οὕτω αγενομένης περὶ συμβιβασμοῦ συζητήσεως, δὲν κατωρθώθη, διότι ὁ ἐναγόμενος διίσχυρίσθη ὅτι δὲν χρεώσται τὸ ὁποῖον ὁ ἐνάγων παρουσιάζει ποσὸν, ἀλλ' ὀλιγώτερον) ἀποτελεῖ, ὡς εἴρηται, ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, συνδυάζομένη μάλιστα καὶ μετὰ τὴν τοῦ ἐκκαλοῦντος ἐπίσημον διαμαρτυρίαν, ὅπου εὐρήται ὁ αὐτὸς ἰσχυρισμός.

Ἐπειδὴ ἡ τοιαύτης φύσεως ὁμολογία θεωρεῖται μὲν ὡς ἐξώδικος, δὲν δύναται ὅμως ν' ἀνακληθῇ, ὅταν ὁ ἕτερος τῶν διαδίδων τὴν ἐπικαλεσθῇ πρὸ τῆς ἀνακλήσεως, ὡς συνέβη ἐπὶ τοῦ προκείμενου (*Ledru m^o Aveu n. 36. Dur. T. 13 n. 562, 563*). Κατὰ δὲ ταῦτα δύναται νὰ συγχωρηθῇ εἰς τὸν ἐνάγοντα καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀποδείξεις τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς του.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6866 τοῦ 1850.

§ 167² Ὁμολογία περιεχομένη εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς περὶ διαζεύξεως ἀγωγῆς θεωρεῖται ὡς ἐξώδικος εἰς τὴν περὶ προίκας, ὅπως ἄσχετον οὖσαν μετὰ εἰνῆν· ἀποφνηθέντος δὲ τοῦ δικαστηρίου τῆς οὐσίας, ὅτι, ὡς τοιαύτη, δὲν ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὁ Α Π δὲν ἐπεμβαίνει, διότι ἡ ἐκτίμησις ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ κατώτερον δικαστήριον.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Π. 13 τοῦ 1850.

§ 167³ Ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν δύναται νὰ ἐξετάσῃ ἂν τὰ εἰς τὸ κατώτερον δικαστήριον παρουσιασθέντα ἔγγραφα ἀποτελοῦν ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 123 τοῦ 1850.

§ 167⁴ Ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν κρίνει ἂν ὁρθῶς τὸ κατώτερον δικαστήριον ἀπεφῆναι ὅτι τὰ προπαχθέντα ἔγγραφα δὲν ἀποτελοῦν ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 221 τοῦ 1850.

Παρατηρήσεις τινὲς (ἀπὸ 168—197). — § 168. Αἱ διατάξεις, διὰ τῶν ὁποίων ἀπαγορεύεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, δὲν ἐφαρμόζονται, ὅταν ὁ ζητῶν νὰ τῷ συγχωρηθῇ αὕτη ἔχῃ εἰς χεῖράς του ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως (304 Πολ. Δικολ.)

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως, κατὰ τὴν ἐκτενεστέραν ἑννοίαν, περιλαμβάνει ὅ,τι ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, ἡμιτελῆ ἀπόδειξιν, πηγάζουσαν ἐξ ἐγγράφου τινός. Ὅθεν τὸ ἀρθ. 305 τῆς Πολ. Δικον. φέρει ὡς ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως ὑπάρχαι τότε, ὅταν τὸ ἔγγραφον συντεταγμένον κατ' ἀποδεικτικὸν τύπον καθιστᾷ πιθανόν, ἂν καὶ δὲν ἀποδείκνυῃ ἐντελῶς, τὸ προτεινόμενον.»

§ 169. Ἐγγραφον γεγραμμένον παρὰ τοῦ προσάγοντος αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως· καθότι κανεῖς δὲν δύναται νὰ πλάσῃ τίτλον ὑπὲρ ἑαυτοῦ· ὑπάρχει ὁμῶς ἐξαίρεσις ὡς πρὸς ἐμπορικὰ βιβλία. Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 342.

§ 170. Ἐν τούτοις ὁ ἔμπορος δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ ὡς ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως ἀποσπάσματα τῶν βιβλίων τοῦ. Δ. Α. 4, 171.—Δ. Π. 1, 1057.—Ἴδε τὴν λέξιν *Βιβλία ἐμπορικὰ ἐν ἡμετ.* Εὐρ. τόμ. 5.

§ 171. Ἐγγραφον ὑπογεγραμμένον παρὰ τρίτου δὲν ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, θεωρούμενον ὡς μαρτυρικὸν ἔγγραφον, ἐκτὸς ὅταν ὁ νόμος διατάττῃ τὸ ἐναντίον. Ποτιέρ. ἀρ. 773.—Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 66.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 351.

§ 172. Ὅθεν ὁ ἔμπορος δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ ὡς ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως ἐπιστολὰς τοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ. Δ. Α. 4, 171.—Δαλλ. Πατ. 1057.

§ 173. Ὡσαύτως διαδηλώσεις ὑπάρχουσαι εἰς ἔγγραφον συντεταγμένον παρὰ συμβολαιογράφου, μὴ ἔχοντος μέρος εἰς αὐτὸ, οὔτε συμφέρον τι, δὲν ἀποτελεῖ κατ' αὐτοῦ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὅταν μάλιστα τὸ ἔγγραφον αὐτὸ δὲν περιέχῃ τι γενικὸν πρὸς τὸ ἀποδειχθησόμενον θέμα. Δαλλ. Πατ. 32, 2. 119.—Δαλλ. νέος λ. *Preuve testim.* ἀρ. 125.

§ 174. Εἶναι ἀδιάφορον ἂν ὁ τρίτος ὑπέγραψῃ τὸ ἔγγραφον κατ' αἴτησιν τοῦ διαδίκου μὴ εἰδότος γράφειν. Τουλλ. αὐτ.

§ 175. Ἀλλὰ δὲν δύναται τις νὰ θεωρήσῃ τὸν ἐντολοδόχον ὡς τρίτον, καθότι αὐτὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ἐντολέα. Ὅθεν ἔγγραφον ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ ἐντολοδόχου ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως κατὰ τοῦ ἐντολέως. Δ. Α. 10, 729 ἀρ. 5.—Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 67.

§ 176. Δήλωσις γενομένη ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου ὡς συμβιβαστοῦ δικαστοῦ ὑπὸ τοῦ ἐντολοδόχου, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως. Δαλλ. Πατ. 31, 1. 92.

§ 177. Δὲν πρέπει νὰ ἐξομοιώνωμεν μὲ τὸν ἐντολοδόχον ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀπλοῦν συμφέρον εἰς τὸ γεγονός, περὶ τῆς ἀποδείξεως τοῦ ὁποίου πρόκειται. Ἡ ἔγγραφος δήλωσις τῶν δὲν θεωρεῖται εἰμὴ ὡς μαρτυρία τρίτου προσώπου ὡς πρὸς τοὺς συνενεχομένους. Ποτιέρ. ἀρ. 773.—Τουλλ. τόμ. 9. ἀρ. 66, 67.

§ 178. Ὁ ἀγοραστής ταυτίζεται, ὡς πρὸς τὰ μεταβιβασθέντα

αὐτῷ δικαιώματα, μὲ τὸν πωλητὴν· ἐπομένως ἐξοφλήσεις περὶ τοῦ ἐνοικίου, δοθεῖσαι ἀπὸ τὸν κατασχόντα τὸ κτῆμα, δύνανται ν' ἀντιταχθῶσιν ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως κατὰ τοῦ ὑπερθέματιστοῦ. Δ. Α. 10, 728 ἀρ. 3.

§ 179. Θεωρεῖται ὡς ἐκδεδομένος ἀπὸ τὸν διάδικον καὶ ἀποτελῶν ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως λογαριασμός φέρων τὴν ὑπογραφήν του, μολοντί οὗτος μὲν ὑπεγράφη ὑπὸ τὴν ἐταιρικὴν ἐπωνυμίαν, ἡ δὲ δίκη ἀφορᾷ προσωπικὸν συμφέρον αὐτοῦ. Δαλλ. Πατ. 33, 2, 59.

§ 180. Ἡ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως πηγάζει ὅχι μόνον ἐξ ἐγγράφου ἐκδοθέντος ἀμέσως ἀπὸ τὸ πρόσωπον, καθ' οὗ ἀντιτάσσεται, ἀλλὰ προσέτι ἐξ ἐγγράφου πηγάζοντος ἀμέσως ἀπὸ αὐτὸν ἢ ἀπὸ ἐκεῖνον, ὅστις τὸν ἀντιπροσωπεύει, π. χ. ἡ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως τῆς ἀπαλλαγῆς ὀφειλέτου τινὸς δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τῶν βιβλίων τοῦ συμβολαιογράφου, δι' ὧν βεβαιοῦται, ὅτι ὁ δανειστὴς ἔλαβε χρήματα τοῦ ὀφειλέτου, καταθεμένα εἰς τὸ συμβολαιογραφεῖον. Δαλλ. Πατ. 34, 2, 35.

§ 181. Γραμματίον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφὴν ἐκεῖνου, εἰς ὃν ἀποδίδεται, καὶ ὅστις δὲν τὸ ἀναγνωρίζει ὡς παρ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν, δὲν ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως. Δαλλ. νέος λ. *Preuve testim.* ἀρ. 138.

§ 182. Λόγοι ἀπλοὶ δὲν ἀποτελοῦν ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως. αὐτ. 139.

§ 183. Ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ νὰ ᾔῃαι τὸ ἔγγραφον ὑπογεγραμμένον παρ' ἐκεῖνου, καθ' οὗ ἀντιτάσσεται· ἀπαιτεῖται μόνον νὰ πηγάζῃ ἀπὸ αὐτόν. Τουλλ. τόμ. 8 ἀρ. 369, 436 καὶ τόμ. 9 ἀρ. 67.

§ 184. Ἐγγραφον μὴ προερχόμενον ἀπὸ τὸν διάδικον, κατὰ τοῦ ὁποῖου ἀντιτάσσεται, ἰσχύει ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως κατ' αὐτοῦ, ἂν ᾔῃαι τοιαύτης φύσεως, ὥστε ν' ἀποτελῇ κατ' αὐτοῦ πλήρη ἀπόδειξιν· καθότι τὸ ἔλαττον περιέχεται εἰς τὸ μείζον. Ρολλ. ἀρ. 11, 12.

§ 185. Τὰ βιβλία τῶν ἐμπόρων δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως. Τοῦτο δὲ εἶναι συνέπεια τῆς διαφορᾶς, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τῶν φερόντων τὴν ὑπογραφὴν διαδίκων, καὶ τῶν ἐγγράφων, ἅτινα ἀπλῶς πηγάζουν ἀπὸ αὐτούς. Δαλλ. νέος 10, 729 ἀρ. 6.—Ρολλ. ἀρ. 14.

§ 186. Ὁ νόμος ἀφῆκεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ν' ἀποφανθῇ ποῖα ἔγγραφα καθιστῶσι πιθανὴν τὴν αἵτησιν. Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 19 καὶ 133.—Δουραντ. ἀρ. 344.

§ 187. Αἱ ἀποράσεις τῶν δικαστηρίων αἱ ἀποφαινόμεναι, ὅτι ὑπάρχει ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, εἶναι κυριαρχικαί· ἡ δὲ περὶ τούτου διατάρισις διαφεύγει τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ποτιέρ. ἀρ. 767.—Τουλλ. τόμ. 8 ἀρ. 218, 287 καὶ τόμ. 9 ἀρ. 121, 133.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 344.—Δαλλ. νέος 10, 739 ἀρ. 1.—Δαλλ. Πατ. 7, 1, 401.

§ 188. Ἀπόράσις τις δὲν δύναται, χωρὶς νὰ ᾔῃ ἀναιρετέα, νὰ καθιερώσῃ ὡς ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως ἰδιωτικὸν ἐγγράφον μὴ ἀναγνωριζόμενον ὑπὸ τοῦ κληρονόμου ἐκείνου, καθ' οὗ ἀντιτάσσεται καὶ μὴ ὁμολογηθὲν ὡς γνήσιον ὑπὸπραγματογνώμωνων. Δαλλ. νέος λ. *Preuve test.* ἀρ. 156.

§ 189. Ἐγγραφον συμβολαιογραφικὸν ἄκυρον δι' ἑλλειψιν διατυπώσεων δὲν ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, ὅταν δὲν ᾔῃ ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τοὺς συμβαλλομένους. Δουρ. τόμ. 3 ἀρ. 352.—Σόλ. τόμ. 2 ἀρ. 18.—Δαλλ. νέος, αὐτ. 157.

§ 190. Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ περὶ τῶν ἰδιογράφων, τὰ ὅποια δὲν φέρουν ὑπογραφήν. Δαλλ. νέος λ. *Preuve test.* ἀρ. 158, 159.

§ 191. Ἄν τὸ ἐγγραφον ᾔῃ ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τοὺς δύο συμβαλλομένους, θεωρεῖται ὡς φέρον πλήρη ἀπόδειξιν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει, ὅταν ὁ διὰ αὐτοῦ ὑποχρεούμενος ὑπέγραψε μόνος· ὅταν ὁμῶς πρόκηται περὶ ἐγγράφων περιεχόντων συμβάσεις συναλλακτικὰς, ἀλλ' ἐκ τῶν συμβαλλομένων εἰς μόνον ὑπέγραψε τὸ ἐγγραφον, ὁ δὲ ἕτερος δὲν ἤξεύρει γράμματα, δύναται τὸ ἐγγραφον αὐτὸ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως κατὰ τοῦ μὴ ὑπογράφαντος; Ὁ Δουρ. (ἀρ. 52) λύει ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα, ὁ δὲ Τουλλ. (τόμ. 9 ἀρ. 87 ἐπ.) καταφατικῶς.

§ 192. Ὅταν τὸ ἐγγραφον δὲν ἐγένετο διπλοῦν, οἱ δικασταὶ δύνανται νὰ τὸ θεωρήσωσιν ὡς φέρον ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως; Μερλ. *rep.* λ. *Double escrit.*—Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 83.—Δαλλ. νέος, 10, 731 ἀρ. 9. Κατὰ, Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 164—Σόλ. ἀρ. 142.

§ 193. Ἐγγραφα ὑπογεγραμμένα παρ' ἀνιχνίου προσώπου, δὲν ἀποτελοῦν ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως, καθίτι ἡ ἀκρότης των πηγάζει ἀπὸ ἐσωτερικὸν ἐλάττωμα. Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 105.

§ 194. Τίτλος παραγεγραμμένος δὲν ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως ὑπὲρ τοῦ δανειστοῦ. Τουλλ. 9 ἀρ. 97.

§ 195. Ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως ὑπάρχει εἰς ἐγγραφον, διὰ τοῦ ὁποίου ὑπόσχομαι νὰ πληρώσω χρηματικὸν τι ποσὸν ὡς ἀντί-

τιμον πραγματειῶν, τὰς ὁποίας θέλει μοι δώσει· ἡ παράδοσις δύνανται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων. Ποτ. ἀρ. 767.—Τουλ. τόμ. 9 ἀρ. 107.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 346.

§ 196. Ἐγγραφα τὰ ὅποια δὲν φέρουσι τὴν ὑπογραφήν ἐκείνου, παρ' οὗ ἐγράφησαν, ἀποτελοῦν ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως; Ὁρα Ποτιέ ἀρ. 771.—Τουλ. τόμ. 9 ἀρ. 128, 131, 469.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 350.

Μοὶ ἔγραψες νὰ δώσω εἰς τὸν υἱόν σου 100 δραχμὰς, ἐγὼ δὲ, δούς αὐτάς, δὲν ἔλαβα ἀποδείξιν· ἡ ἐπιστολήσου λοιπὸν ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως; Ναί. Ποτ. ἀρ. 768.—Τουλλ. τόμ. 8 ἀρ. 322 τόμ. 9 ἀρ. 110.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 347.

§ 197. Ἐπιστολή τις φέρουσα: θέλω σὲ εὐχαριστήσῃ ἐπὶ τῇ γνωστῇ σοι ὑποθέσει· ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως ἐπὲρ ἐκείνου, ὅστις ἰσχυρίζεται, ὅτι κατέθεσέ τι παρὰ τῷ γράποντι; Ναί, Τουλλ. τόμ. 8 ἀρ. 322 τόμ. 9 ἀρ. 108.—Ποτ. ἀρ. 770.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 349.

§ 197² Τὸ ἔγγραφο, ὅπερ δὲν περιέχει τὸ αἷτιον τῆς ἐνοχῆς καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ χρέους, δύναται νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, καθότι καθιστᾷ πιθανὴν τὴν αἵτησιν. Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 354.

§ 197³ Ἐθεωρήσαν πάντοτε ὡς ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως τὴν ἀολογίαν, ἣν ἐρωτώμενος ἔκαμε διαδικῶς τις. Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 116—118.—Σόλ. ἀρ. 142.

§ 197⁴ Ἐπίσης ἐθεωρήθησαν ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως ἀπαντήσεις περιεχόμεναι εἰς ἑκθεσιν ἀποδείρας συμβιβασμοῦ. Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 119—123.—Δαλλ. Α. 10, 736 ἀρ. 13.

§ 197⁵ Ὁ δανειστής δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ, ὅτι πρὸ τῆς συντάξεως, κατὰ τὴν σύνταξιν ἢ μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐγγράφου, ὁ ὀφειλέτης ὑπεσχέθη νὰ πληρώσῃ τόκους. *Pigeau* 1, 326.

§ 197⁶ Ὅταν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, οἱ δικασταὶ δύνανται, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀποδείξεως, νὰ ἐπιβάλωσι τὸν ἀναπληρωτικὸν ὄρκον. Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 124.—Δαλλ. Π. 2. 856 ἀρ. 1.

§ 197⁷ Ἰδιόγραφον, μὴ ἔχον βεβαίαν χρονολογίαν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως; Δαλλ. νέος, λέξ. *Preuve testimon.* ἀρ. 163.

Ἐξαιρέσις τοῦ κανόνος 2] ἐν περιπτώσει ἀδικήματος, οἶον εἰ ἀδικήματος κτλ.

§ 198. Κατὰ τὸ ἀρ. 304 τῆς πολ. δικονομικῆς, συγχωρεῖται

ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις εἰς ὅποιανδήποτε περίπτωσιν, καθ' ἣν ἦτον ἀποδεδειγμένως ἀδύνατον ν' ἀποκτήσῃ τις ἔγγραφον ἐπύδειξιν· ἡ ἐκτίμησις δὲ τῶν περιστάσεων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσι τὸ ἀδύνατον, ἐξήρτηται ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 14 τοῦ 1843, κυροῦσα τὰς 2092 καὶ 2389 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

— Ὅταν ἦτον ἡθικῶς ἀδύνατον νὰ συνταχθῇ ἔγγραφον, ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, συνοικοῦντος τοῦ Μ μετὰ τοῦ θείου αὐτοῦ Μ, ἀσθενοῦντος δὲ τούτου πρὸ πολλοῦ, κατὰ τὸν μὴ ἀντικρουσθέντα ἰσχυρισμὸν τῶν ἐφ' ἐπιβλήτων, δὲν ἦτον δυνατὸν εἰς τὸν Μ Μ ν' ἀπαίτησιν ἔγγραφον ἐντολὴν τοῦ Ι Μ τοῦ νὰ δαπανᾷ ἐκεῖνος εἰς τὰ πρὸς διατροφήν καὶ θεραπείαν τοῦ ἀναγκαῖα, ὁ δὲ νόμος, ἐπιτρέπων τὸ μέσον τῶν μαρτύρων καθ' ἃς περιπτώσεις δὲν ἦτο δυνατὴ σύστασις ἐγγράφου ἀποδείξεως, δὲν ἐνόησε ν' ἀποκλείσῃ τὴν ἡθικὴν ἀδυναμίαν· ὅθεν ὑπαρχούσης ἐπὶ τοῦ προκειμένου τοιαύτης, ἕνεκα τῆς σχέσεως τοῦ Μ Μ πρὸς τὸν Ι Μ καὶ τῆς κατὰστάσεως τῆς ὑγείας τούτου, τὸ μέσον τῶν μαρτύρων εἶναι παραδεκτόν.

Ἀπόφ. 3 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομικ. σ. 5374).

— Ὅταν οἱ ἐφέται παραδέχωνται, ὅτι ἦτον ἀδύνατον εἰς τινα διάδικον νὰ ἐφοδιασθῇ μὲ ἔγγραφον ἀπόδειξιν, καὶ ὅτι, τούτου ἕνεκα, συγχωρεῖται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις (304 § 2 Πολιτ. Δικον.), ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν ἐπεμβαίνει.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 162 τοῦ 1851, κυροῦσα τὴν 251 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 199. Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἐπὶ ἀντικειμένου ὑπερβαίνοντος τὰς 50 δραχμάς, ὅταν τὸ δικαστήριον πεισθῇ, ὅτι ἦτον ἀποδεδειγμένως ἀδύνατον εἰς τὸν διάδικον ν' ἀποκτήσῃ ἔγγραφον ἀπόδειξιν. Ἄρα τὸ περιστατικὸν ὅτι ἐξώσθη τις ἀπὸ μισθωμένον κτῆμα, δύναται ν' ἀποδειχθῇ καὶ διὰ μαρτύρων (304 § 2 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 19, 30, 171, 172 καὶ 183 τοῦ 1849.

§ 200. Συγχωρεῖται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις κατὰ τῶν ἐγγράφων δι' ἀνατοκισμὸν κεκαλυμμένον ἢ ἀπροκάλυπτον;

Ἡ νομολογία δὲν εἶναι σαθερά εἰς τὸ ζήτημα αὐτό· σημειῶ δὲ ὅτι, α] Τὸ ἐν Ναυπλίῳ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν (1) θεωροῦν τὴν

(1) Ἐφ' ὅσον ὁ ἐνάγων ἰσχυρίζεται, ὅτι ὑπάρχει μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ

πρᾶξιν ὡς ἀδίκημα (434 Ποιν. νόμου.—Ἀρμενοπ. Γ' ζ' 12, 201.—Πολ. Δικον. 304 § 2) ἔλυσε τὸ ζήτημα καταφατικῶς, 1) διὰ τῆς 217 τοῦ 1837 ἀποφάσεως (ᾧρα αὐτὴν ἐν Νομικῇ σελ. 63 ἐπ. 3633). 2) διὰ τῆς 512 τοῦ 1852 ἀποφάσεώς του (ᾧρα αὐτὴν ἐν Νομικ. σ. 5624). 3) διὰ τῆς 319 τοῦ 1845 (ἐν Νομικ. σ. 4234). Ἐπρόκειτο δὲ λόγος περὶ γραμματίων.

β'] Ἐν Νομικῇ σελὶς 110 εὑρηται καὶ διατριβή τις, καταφατικῶς τὸ ζήτημα λύουσα.

γ'] Ἐν Νομικῇ σελ. 109 εὑρηνται καὶ τὰ ἐπόμενα·

« Δυνειστὴς ἐπισπεύδει τὴν ἐκτέλεσιν ἐκτελεστοῦ συμβολαιο-
γραφικοῦ ἐγγράφου· ὁ ὀφειλέτης προσβάλλει τὸ συμβόλαιον λόγῳ
τοκογλυφίας. Δύναται τὸ πολιτικὸν δικαστήριον νὰ παραδεχθῇ
τὴν τοιαύτην ἔνστασιν, καὶ νὰ διατάξῃ τὴν τῶν μαρτύρων ἀπό-
δειξιν; »

« Ἡ τοκογλυφία δὲν εἶναι ἄλλο τι, εἰμὴ τὸ ἀθέμιτον κέρδος ἐνὸς
δανείου εἰς τόκον ὑπερβαίνοντα τὸν συγχωρούμενον παρὰ τῶν πο-
λιτικῶν νόμων.

Ὅταν τὸ ἀθέμιτον τοῦτο κέρδος, τουτέστιν ἡ τοκογλυφία, δύνα-
ται νὰ ᾔται ἀντικείμενον ποινικῆς καταδιώξεως, ἔπεται ὅτι αὕτη,
καθὼς καὶ πᾶσα ἄλλη ἀξιοποινος πρᾶξις, δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ
μαρτύρων, ὡς καὶ δι' ὅλων τῶν μέσων ἀλλ' ἐμπορεῖ νὰ εἴπῃ τις,
ὅτι κανεὶς δὲν ἀντιτείνει εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην, ὅταν ὁ ἐπὶ τοκο-
γλυφίᾳ κατηγορούμενος καταδιώκεται ἐνώπιον ποινικοῦ δικαστηρίου,
ἀλλ' ὅταν τὸ συμβόλαιον προσβάλληται, λόγῳ τοκογλυφίας, ἐνώ-
πιον πολιτικοῦ δικαστηρίου, τότε, ἂν τὸ δικαστήριον παραδεχθῇ
τὴν τοιαύτην ἔνστασιν καὶ συγχωρήσῃ τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδει-
ξιν, δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸ ἄρθρ. 303 τῆς Πολ. Δικονομίας, τὸ
ὁποῖον δὲν συγχωρεῖ τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν κατὰ τοῦ περιε-
χομένου ἐγγράφου τινός, ἀκόμη καὶ ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς
ἀγωγῆς ᾔται ὀλιγώτερον τῶν 50 δραχμῶν;

Ὁ ἀδίκηθεις, κατὰ συνέπειαν μιᾶς ἀξιοποινοῦ πράξεως, ἔχει τὸ

ἐναγομένου ἐγγράφου συμφωνία, γενομένη πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ συμ-
βολαιογραφικοῦ ἐγγράφου, δυνάμει τῆς ὁποίας συμπεριελήφθη εἰς τὸ, διὰ
τοῦ ἐγγράφου τούτου ἀναφερόμενον ποσὸν τοῦ χρέους του, ποσότης μὴ
ἀληθῶς μετρηθεῖσα ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐκπτώσεως αὐτῆς, ἡ διὰ μαρτύρων
ἀπόδειξις καθίσταται ἀπαράδεκτος· ἐφ' ὅσον δὲ ἤθελε νομίμως ἰσχυρίζε-
σθαι, ὅτι εἰς τὴν διὰ τοῦ συμβολαίου ἀναφερομένην ὑποχρέωσιν του καλύ-
πτονται τόκοι παράνομοι, ἡ ἀπόδειξις καθίσταται παραδεκτή.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 217 τοῦ 1837 (Νομικ. σ. 113).

δικαίωμα, κατὰ τὸ ἄρθρ. 6 τῆς ποιν. δικον., ἢ νὰ κάμῃ τὰς περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαιτήσεις τοῦ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, τὸ ὅπεσον ὡσεπιτοπλείστον στηρίζει τὴν ἀπόφασίν του εἰς τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν, ἢ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν τῆς αὐτῆς ἀγωγὴν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον, καὶ ν' ἀναλάβῃ τοιοῦτοτρόπως τὸν ἀγῶνα τῆς ἀποδείξεως τοῦ ν' ἀποδείξῃ τὴν παράβασιν τοῦ νόμου, ἐκ τῆς ὁποίας προέκυψε ἡ ζημία, καθότι ἡ τύχη τῆς ἀγωγῆς του κρέμαται ἀπὸ μόνην τὴν ἀπόδειξιν τῆς παραβάσεως ταύτης. Τὸ πολιτικὸν δικαστήριον δὲν δύναται λοιπὸν ν' ἀποποιηθῇ τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν, τῆς ὁποίας ἡδύνατο νὰ γίνῃ χρῆσις ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, διότι τότε τὸ ἄρθρ. 7 τῆς ποιν. δικον. καὶ ὁ νόμος, χορηγῶν τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἀδικηθέντα νὰ κινήσῃ τὴν περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴν του ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, δὲν ἐνόησε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν· καθότι τότε ἤθελε δώσῃ το τέλος χωρὶς τὰ μέσα· τὸ ἄρθρ. 303 δὲν προσβάλλεται λοιπὸν κατ' οὐδένᾳ τρόπον. Καὶ τῶνόντι ἡ ἀπόδειξις, τὴν ὁποίαν ἀπαγορεύει τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἐναντίον τοῦ ἐμπεριεχομένου ἐνὸς ἐγγράφου, δύναται νὰ γίνῃ κατὰ δύο τρόπους, ἢ ὅτι δὲν ἐπηρωτήθη τόκος, ἐνῶ τὸ ἐγγράφον περιέχει τόκον, ἢ ἐπηρωτήθη τόκος, χωρὶς νὰ φαίνεται τοιοῦτος εἰς τὰ ἐγγράφα, ἀλλ' εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις δὲν πρόκειται ν' ἀποδειχθῇ καμμία παράβασις· ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ ἐννοια τοῦ ἄρθρου 303 τῆς πολ. δικον. τοῦτο ἀποκαθίσταται ἐτι μᾶλλον σαφὲς ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 304 ἐδ. 2 τῆς αὐτῆς Δικονομίας· ὁ λόγος εἶναι ὅτι ὁ νόμος δίδων τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐγκλήματος εἰς τὴν τοκογλυφίαν, καθιερῶν τὴν νομικὴν πρόληψιν ὅτι ὑπῆρχε δόλος ἢ ἀπάτη εἰς πᾶσαν πράξιν, εἰς πᾶσαν συμφωνίαν δανείου, ὅπου ἐπηρωτήθη τόκος ὑπὲρ τὴν νόμιμον· ὑπόθεσις ὅτι συγκατατεθεὶς ὁ ὀφειλέτης εἰς τὸν παράνομον τόκον δὲν ἐνήργησε διόλου ἐλευθέρως, καὶ ὁ δανειστής, ὅτι ἀπαιτῶν τοῦτον, ἐνήργησε μὲ ἀπάτην.

Ὅτι ἡ τοκογλυφία θεωρουμένη ὡς μία ἀξιοποινος πράξις, δύναται νὰ ᾔναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως ἀδιαφάρως ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ καὶ πολιτικοῦ δικαστηρίου, τοῦτο ἐπικυροῦται καὶ ἐκ μιᾶς ἀποφάσεως, τῆς 2 δεκεμβρ. 1814 τοῦ ἀκυρωτικοῦ δικαστηρίου τῆς Γαλλίας.

Μία ἀπὸ τὰς σκέψεις τῆς ἀποφάσεως ταύτης εἶναι ὅτι, τὸ ἐγκλῆμα τῆς τοκογλυφίας δὲν φέρει ἐπὶ πραγμάτων ἐξωτερικῶν τοῦ συμβολαίου, καὶ τοιοῦτοτρόπως δὲν ὑποθέτει, καθὼς ἡ παραβίασις μιᾶς ὑποθήκης, τὴν προϋπαρξιν μιᾶς συμφωνίας· ὅτι τὸ ἐγκλῆμα τοῦτο σχηματίζεται εἰς τὴν πράξιν αὐτὴν τοῦ δανείου, καὶ θεωρεῖ

ται ἀδιαχώριστον ἀπὸ τὸ δάνειον, καὶ συγχέεται μὲ τοῦτο· ἐξ οὗ ἔπεται ὅτι πᾶσα παρὰβίασις ὑπόκειται εἰς πᾶν εἶδος ἀποδείξεως, αἱ δὲ τοκογλυφικαὶ συμφωνίαι πρέπει νὰ καθυποβάλλωνται εἰς τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν, ἂν καὶ αναφέρονται εἰς πολιτικὰ συμβόλαια, καὶ οἱ ἐν τῷ συμβολαίῳ ὅροι δύνανται νὰ εὐρεθῶσιν εἰς σύγκρουσιν μὲ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως.

Τρεῖς ἄλλαι ἀποφάσεις τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, ἥτοι τοῦ 13 ἔτους τῆς δημοκρατίας, 18 Θερμιδώρου (18 αὐγούστου) 1805, τῆς 18 ἰανουαρ. 1811, καὶ 18 φεβρ. 1829, καθιέρωσαν τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀκόμη καὶ ὅταν πρόκηται λόγος περὶ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, τὸ ὅποιον προσβάλλεται λόγῳ τοκογλυφίας, ἂν καὶ ἀναφέρῃ ὅτι τὰ χρήματα ἐμετρήθησαν σὺν ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου· ἡ μέτρησις αὕτη δύναται νὰ ᾖ εἰκονικὴ, καὶ ὁ ὀφειλέτης, μὴ ὢν ἐλεύθερος, ἀλλ' ὑπόχρεως ὡς ἐκ τῆς δεινῆς θέσεώς του, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συνένοχος, ἀλλ' ὡς θῦμα αὐτῆς τῆς εἰκονικῆς παραστάσεως τῶν χρημάτων.

δ'] Οἱ ἐν Ἀθήναις ἐρέται, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1936 τοῦ 1841 ἀποφάσεώς των, ἔλυσαν ὡσαύτως κατὰφατικῶς τὸ ζήτημα. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐναντία νομολογία αὐτῶν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐπομ.

Δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀποδείξῃ τις διὰ μαρτύρων ὅτι ἐκ τῆς συγκεφαλαιώσεως παρανόμων τόκων ἀπετελέσθῃ χρέος τι ὑπέρογκον, ὅταν δὲν διατείνηται προσέτι ὁ ἐναγόμενος ὅτι δι' ἀθεμίτου τινὸς μέσου, ἢ διὰ κακῆς πίστεως, κατωρθώθῃ ἡ σύνταξις τοῦ ἐγγράφου (ὅρα τὰς εἰς εἰς τὸν § 765 τοῦ Ζαχ. σημειώσεις, καὶ *Rauter, droit crim.* § 213—215).

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 8061 τοῦ 1851.

ΣΗΜ. Προκειμένου λόγου περὶ τοκογλυφίας, ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις κατὰ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐγγράφου. — Ἀπ. 10029 ἐφ. Ἀθ. — Ἴδε κατωτ. (εἰς τὰς προσθήκας) καὶ τὴν 10114 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

§ 201. Συγχωρεῖται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ὅτι συμβολαίον τι στηρίζεται εἰς ἀθέμιτον αἰτίαν;

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ, μολονότι ἡδύνατό τις ἀμφιβάλλων νὰ εἴπῃ, ὅτι, κατὰ μὲν τὸ ἀρθρ. 303 τῆς Πολ. Δικον., κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινός, δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, οὐδὲ δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων πρᾶξις τις καὶ ἡ ὁποιαδήποτε πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ ἐγγράφου, κατὰ τὴν σύνταξιν, ἢ μετ' αὐτὴν γενομένη συμφωνία, ἥτις, καὶ ἐὰν δὲν ἀντίκηται εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ ἐγγράφου, ἔχει ὁμως σχέσιν μετ' αὐτοῦ, δὲν περιέχεται δὲ ἐν τῷ ἐγγράφῳ, καὶ κατ' ἐξαίρεσιν τὸ μέσον τοῦτο ἐπιτρέπεται εἰς τὰς ἐν τῷ ἀρθρῳ 304 τῆς αὐτῆς ἀναφερομένας περιπτώσεις· ὅτι ἐπορ»

μένως ἢ ἐμμάρτυρος ἀπόδειξις δὲν ἐδύνατο νὰ ἐπιτραπῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, κατὰ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀπὸ 12 νοεμβρίου 1840 ὁμολόγου τοῦ Ρ Κ, καθότι οὐδεμία ἐκ τῶν ἐξαιρετικῶν τοῦ ἄρθρ. 304 περιπτώσεων ὑπάρχει, ἵνα ἐπιτραπῇ τὸ μέσον τῶν μαρτύρων· ἡ δὲ δευτέρα διάταξις τοῦ ἄρθρ. 304 ἀφορᾷ ὑποχρέωσιν ἐξ ἀδικήματος, περὶ ἧς δὲν συνετάχθη ἔγγραφον· ἄλλως ἢ ἰσχύς τῶν ἐγγράφων θέλει κατασταθῇ προβληματικὴ διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως κατὰ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν.

Μολαταῦτα·

Ἐπειδὴ ἡ ἐν τινι συμβολαίῳ καλυπτομένη ἀθέμιτος αἰτία τῆς ὑποχρεώσεως, περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἀπαρίθμωσιν τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 304 τῆς Πολ. Δικον. διαλαμβανομένων περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις συγχωρεῖται καὶ κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινός· διότι διὰ τῆς φράσεως α ἐπὶ ὑποχρεώσεων προερχομένων ἐξ ἀδικήματος » δὲν ἐνόησεν ὁ νόμος μόνον πράξεις, περὶ ὧν δὲν συνετάχθη μὲν ἔγγραφον, ἀλλὰ καὶ ὑποχρεώσεις, περὶ ὧν συνετάχθη μὲν ἔγγραφον, πηγαζούσας ὅμως ἐξ ἀθεμίτου αἰτίας, οἷα ἡ τῆς δωροδοκίας· ἄλλως ὁ νόμος δὲν ἤθελε συγχωρήσει τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν καὶ κατὰ τοῦ περιεχομένου τῶν συμβολαίων, περὶ δὲ τούτου οὐδεμία δύναται νὰ ἐγχωρήσῃ ἀμφισβόλια, ἐκ τοῦ ὅτι ὁ νόμος ἐπιτρέπει τὴν ἐμμάρτυρον ἀπόδειξιν, ὅταν τὸ συμβόλαιον προσβάλληται ὡς διὰ βίας ἢ ἀπάτης γενόμενον· διότι αἱ περιστάσεις τῆς βίας ἢ τῆς ἀπάτης, συνεπεία τῶν ὁποίων διωμολογήθη τι, εἶναι ἀνεξάρτητοι τῶν ἀδικημάτων, ἐξ ὧν γεννᾶται ἡ ὑποχρέωσις, καὶ ἐ' διότι ὁ νόμος, ἀναφέρων τὴν βίαν καὶ τὴν ἀπάτην, δὲν ἐνόησε ν' ἀποκλείσῃ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, τὸν δόλον, π. χ. τὴν ἐννοίαν τοῦ ὑποβαλλομένου εἰς ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ νὰ ὑποδείξῃ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ σύνταξις ἐγγράφου δὲν εἶναι δυνατὴ· εἰς τὴν κατηγορίαν δὲ ταύτην ὑπάγεται καὶ ἡ ὑποχρέωσις, τῆς ὁποίας ἀληθὴς αἰτία εἶναι ἡ προσδοκία, καθύσον ἀντίγραφον ἐπὶ τοιούτων ὑποχρεώσεων δὲν δύναται, ἄνευ κινδύνου ἀνακαλύψεως, νὰ ἐκδοθῇ· ὅθεν τὸ πρωτοδικεῖον ἐσφαλμένως ἡρνήθη τὸ μέσον τῶν μαρτύρων.»

Ἀπόφ. 525 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομικ. σελ. 5341).

Σημ. Δύναται ν' ἀποδεχθῇ διὰ μαρτύρων ὅτι ὁμολόγον χρεωστικὸν ἔχει ὡς αἰτίαν τὴν περίπτωσιν τῆς μὴ ἐκπληρώσεως γάμου; Ὄρα σαφεστάτην ἐκθεσιν εἰς τὰ *requisitoires* τοῦ Δουπίνου, τόμ. γ'. σελ. 75 ἐπ.

§ 202. Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ἐνεκα δόλου καὶ ἀπάτης;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ὁ Ν ζητεῖ προσέτι τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐδ. 2 τοῦ ἄρθρ. 304 τῆς Πολ. Δικ. λόγῳ ἀπάτης καὶ δόλου, καθόσον ἡ ἀντίδικός του τὸν κατεδολιεύθη καταχρωμένη τῆς καλῆς του πίστεως, ἀλλ', ἐκτὸς ὅτι δὲν ἀναφέρει, ὡς ὤφειλεν, ὠρισμένα γεγνότα δόλου καὶ ἀπάτης, τὰ ὁποῖα νὰ δυνηθῇ τὸ δικαστήριον τοῦτο, ἂν ἤθελε τὰ θεωρήσῃ οὐσιώδη, νὰ θέσῃ καθαρῶς καὶ σαφῶς εἰς ἀπόδειξιν (ἄρθρ. 137 καὶ 249 τῆς Πολ. Δικον.), πρὸς τούτοις, καθ' ὃν τρόπον ἐκφράζεται ἡ ῥηθείσα πρότασις, ἣτις ἄλλως δὲν ἀνεπτύχθη προφορικῶς, φαίνεται ἀποδίδουσα δόλον καὶ ἀπάτην εἰς τὴν Θ, ὡς στηριζομένην ἐπὶ ἐγγράφου, τὸ ὁποῖον γινώσκει εἰκονικόν, καὶ ὅχι ὡς δολίως προκαλέσασαν τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἐγγραφον· ὅθεν, εἴτε διὰ τὸ ἀόριστον τῆς προτάσεως, εἴτε διότι δὲν προσβάλλεται αὐτὸ τὸ συμβόλαιον, ὡς διὰ δόλου καὶ ἀπάτης γεγόμενον, δὲν ὑπάρχει περίπτωσις νὰ συγχωρηθῇ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4373 τοῦ 1847.

ΣΗΜ. α'. Ποία ἀπάτη ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων ; Ὅρα Εὐρ. τόμ. 9 σ. 223 (λέξει Κοινωνία § 235 ἐν τέλ.).

ΣΗΜ. β'. Ὅταν ὁ ἐναγόμενος διατείνηται ὅτι ἐξέδωκε δύο ὁμόλογα, δι' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ χρέος, καὶ ὅτι ἐξέδωκε τὸ δεύτερον, ἀφοῦ εἶχεν ἐγχειρίσει τὸ πρῶτον, συνεπεῖα παρατηρήσεων ὅτι τὸ χρέος ἦτον ἀνώτερον, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ὅταν δὲν εἰδικεύῃ τὰ περιστατικὰ τῆς ἀπάτης, δι' ἣν ἐγγραφον ἀπόδειξιν δὲν ἐδύνατο νὰ λάβῃ.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8966 τοῦ 1851.

§ 202² Κατὰ τὸ ἄρθ. 98 τῆς πολ. διαδικασίας τοῦ 1830, δὲν συγχωρεῖται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις κατὰ τοῦ περιεχομένου τῶν ἐγγράφων, ὅσα ἀφ' ἐκτῶν ἀποτελοῦν ἀπόδειξιν, ἐκτὸς ἂν προσβάλλωνται ἐπὶ ἀπάτῃ, δόλῳ, βίᾳ καὶ παρανόμῳ αἰσχροκερδεῖα.

Ἀπ. ἐφ. Νευπλ. 307 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4232).

§ 203. Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ἐπιτρέπεται πρὸς ἀπόδειξιν τῆς λαβούσης χώραν ἀπάτης εἰς ἐξόφλησιν χρέους, οὐδέποτε ἀποδιδέμετος.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, καθ' ἃ ὁ Π Λ ἐκθῆται ἐν τῇ ἀγωγῇ του, ἐνῶ ὁ ἀντίδικός του τῷ ὤρειλε, δυνάμει ἐπισήμου συμβολαίου, δραχ. 336 μετὰ τοῦ τόκου, ἐσυμψώνησε μετὰ τοῦ ὀρειλέτου του νὰ τῷ πωλήσῃ οὗτος 114 πρόβατά του καὶ νὰ λογισθῇ τὸ εἰρημένον χρέος του εἰς τὸ ἀντίτιμον τῶν προβάτων, τὰ ὁποῖα πρὸς καιρὸν τῷ ἔδωκε, καὶ οὕτως ὁ δανειστής ἐξώφλησε τὸ δανειστικόν εἰς αὐτὸν συμβόλαιον, ἀλλ' ἐνῶ ἀπελείπετο νὰ συνταχθῇ τὸ τῆς ἀγοραπωλη-

σίας ἔγγραφον, ὁ ἀντίδικος ἐπανέλαβε τὰ πρόβατα, ἀρνηθεὶς τὴν σύνταξιν τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀγοραπωλησίας, τὸ δὲ πρωτοδικεῖον, ἐκτιμῆσαν τὰ εἰς τὴν ἀγωγὴν ταύτην ἐκτεθέντα περιστατικά, ἐθεώρησεν ὅτι ἡ συμφωνία τῶν μερῶν ἦτο διὰ νὰ γίνῃ ἐγγράφως ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀγοραπωλησία· ἡ τοιαύτη ἄρα ἐκτίμησις περιστροφομένη εἰς πραγματικά γεγονότα, ἐξ ὧν ῥητῶς τὸ ἐναντίον δὲν ἀποδεικνύεται, διαφεύγει τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἀρείου Πάγου. Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ὀρθῶς τὸ ἐν Μεσολογγίῳ πρωτοδικεῖον ἐτκέφθη ὅτι δὲν ἦτο τελειοποιημένη ἡ ἀγοραπωλησία τῶν προβάτων, διότι, κατὰ τὸ βιβλ. Γ' τίτλ. 23 καὶ 24 τῶν Εἰσηγ. τοῦ Ἰουστ., ὅταν συμφωνηθῇ νὰ γίνῃ ἐγγράφως ἡ ἀγοραπωλησία, αὕτη δὲν εἶναι τελεία, ἂν δὲν συνταχθῇ τὸ περὶ αὐτῆς ἔγγραφον, καὶ ὅτι ὁ Π Α ἐξαπατηθεὶς ἐξώφλησε τὸ πρὸς αὐτὸν ἔγγραφον τοῦ δανείου. διότι ἐπὶ τῇ καλῇ πίστει τοῦ νὰ λογισθῇ τὸ δάνειον αὐτὸ εἰς τὸ ἀντίτιμον τῶν προβάτων ἐνήργησε τὴν ἐξόφλησιν τοῦ ἐγγράφου· ἐπομένως ὀρθῶς καὶ συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 304 τῆς Πολ. Δικον. ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Α τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν τῶν ἐν τῇ ἀγωγῇ τοῦ ἐκτεθέντων περιστατικῶν, τὰ ὅποια χαρακτηρίζουν τὴν ἀπάτην· ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀναιρεσεύοντος ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν ἐκθέτει ποῖα εἶναι τὰ περιστατικά τῆς ἀπάτης δὲν εἶναι ἀληθές, διότι ταῦτα ἐνῶ ἀναφέρονται εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς ἀποφάσεως, τὸ δικαστήριον καὶ εἰς τὴν πρώτην αἰτιολογίαν τῆς ἀποφάσεώς του τὰ ἐκθέτει.

Ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀληθές ὅτι τὸ δικαστήριον ἐθεώρησεν ἐξώδικόν τινα ὁμολογίαν τοῦ Π Ρ ὡς δικαστικὴν, διότι ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ὑπ' ἀριθ. 178 ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ δικαστήριον στηρίζει τὴν ἀπόφασίν του ταύτην κυρίως εἰς τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων, τὴν δὲ ὁμολογίαν τοῦ εἰρημένου Ρ ἐξετίμησεν ὡς ἐξώδικον, ὡς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ πράξῃ τοῦτο, δυνάμει τῶν ἄρθρ. 267, 268 καὶ 276 τῆς Πολ. Δικονομίας, προκειμένου περὶ ἀποδείξεως τῆς ἀπάτης, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐσυγχωρήθη ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 21 τοῦ 1849.

§ 204. Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις συγχωρεῖται, ὅταν συμβόλαιόν τι προσβάλληται ὡς πλαστογραφημένον, εἴτε δημόσιον, εἴτε ιδιωτικὸν εἶναι (304 § 2 Πολ. Δικον.).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Παγ. 225 τοῦ 1851, κυροῦσα τὴν 5465 τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐφετῶν.—Ἡ συμπλήρωσις ἐν λ. Πλαστογραφία.—Ἴδε δὲ καὶ Εὐρ. τ. 6, λέξει Ἐγγράφα.

§ 205. Ἄν καὶ κατὰ τὸ ἄρθ. 304 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις συγχωρεῖται, ὅταν συμβόλαιόν τι προσβάλληται ὡς διὰ βίας ἢ ἀπάτης γεόμενον, ἢ αἵτησις ὁμῶς τοῦ ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων, ὅτι ὠμολόγησαν ἐνώπιον αὐτῶν, ὅτι τὸ ἔγγραφον, ἐφ' οὗ στηρίζει ὁ τελευταῖος τὰ δικαιώματά του, εἶναι εἰκονικόν, ἀπωλεσμένον καὶ ἄκυρον ὁψέποτε ἤθελεν εὑρεθῆ, δὲν ἀποδεικνύει μήτε ἀπάτην, μήτε βίαν, διότι ἐκ τῆς ἀποδείξεως τῶν περιστατικῶν αὐτῶν δὲν προκύπτει ἐκ προθέσεως ἀπόκρυψις τῆς ἀληθείας, γενομένη ἐπὶ σκοπῷ νὰ δοῇ τὸ ἔγγραφον, μήτε ἀπειλὴ δεινὴ γενομένη ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ. Ἄλλως τε δὲ δὲν συγχωρεῖται, κατὰ τὸ ἄρθ. 303 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις περὶ πράξεως ἢ ὁποιασδήποτε συμφωνίας, πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ ἐγγράφου, κατὰ τὴν σύνταξιν ἢ μετ' αὐτήν, μὴ ἀντικειμένης εἰς τὴν ἐνοίαν τοῦ ἐγγράφου, ἀλλ' ἐχούσης σχέσιν μετ' αὐτοῦ, μὴ περιεχομένης δὲ ἐν τῷ ἐγγράφῳ.

Ἀπόφ. 841 τοῦ 1838 τῶν ἐν Ἀθῇν. ἐφετῶν.

Παρατηρήσεις τινὲς ἀπὸ § 206—241. — § 206. Ἐξαιρέσεις τοῦ ἐν τοῖς ἄρθροις 300—303 διαλαμβανομένου κανόνος γίνεται προσέτι, ὅταν δὲν ᾔτο δυνατόν εἰς τὸν δανειστὴν νὰ λάβῃ ἔγγραφον ἀπόδειξιν. Τὸ ἐδ. 2 τοῦ ἄρθ. 304 τῆς Πολ. Δικονομίας μνημονεύει τινὰς ἐκ τῶν περιπτώσεων αὐτῶν, χωρὶς νὰ ἀποκλείῃ τὴν ὑπαρξιν ἄλλων (φράσας *rép. λ. Preuve § 1 n. 20*).

§ 207. Εἰς τὰς παρὰ τοῦ ἄρθ. 304 τῆς Πολ. Δικονομίας προνοουμένας περιπτώσεις συνυπακούεται λοιπὸν καὶ ἐκεῖνη, καθ' ἣν ἐκ περιπτώσεως τυχαίας, ἀπρόπτου καὶ προσερχομένης ἀπὸ κρείττονός τινος δυνάμεως, ὁ δανειστής ἀπώλεσε τὸ δικαιογραφον, τὸ ὅποιον τῷ ἐχρησίμευεν ὡς ἔγγραφον ἀπόδειξις.

§ 208. Τὸ ἀδύνατον, περὶ οὗ προνοεῖ τὸ ἄρθ. 304 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας, δὲν ἀνάγεται ἀπλῶς εἰς φυσικὰ αἷτια· περιλαμβάνει προσέτι καὶ τὸ ἠθικῶς ἀδύνατον, ὅπερ γεννᾶται ἐκ τῶν περιστάσεων. Δαλλ. Πατ. 25, 2, 131.

§ 209. Τὸ ἀδύνατον, περὶ οὗ ὁ λόγος, δὲν εἶναι τὸ ἀπολύτως ἠθικῶς ἀδύνατον· ἐν γένει ὁμῶς ἀνήκει εἰς τὰ δικαστήρια νὰ ἐκτιμήσωσι τὰς περιπτώσεις, ἔχοντα ὑπ' ὄψιν τὸν χαρακτῆρα τῶν προσώπων. Τουλλ. τόμ. 8 ἀρ. 139, 200, 203.—Δέλβ. τόμ. 2 ἀρ. 626.

§ 210. Ὁ ὑπηρέτης ἰσχυριζόμενος, ὅτι ἐδάνεισε χρήματα εἰς τὸν κύριόν του, δὲν δύναται νὰ προτείνῃ ὅτι ᾔτον ἀδύνατον νὰ λάβῃ ἔγγραφον ἀπόδειξιν. Δαλλ. Πατ. 33, 2, 234.

§ 211. Ὄταν συμβολαιογράφος τις ἀρνήται νὰ δώσῃ ἀπόγραφον ἐγγράφου τινός, ἀρνούμενος ὅτι συνετάχθη ἐνώπιόν του, δύναται ν' ἀποδείξῃ ὁ διάδικος διὰ μαρτύρων, ὅτι συνετάχθη, ἐνώπιον ἐκείνου, τὸ ἐγγραφον, καὶ ἂν τοῦτο ἀφορᾷ ἀντικείμενον ἀξίας ἀνωτέρας τῶν 50 δραχμῶν. Δαλλ. νέος, αὐτ. 227.

§ 212. Ὄταν ὁ συμβαλλόμενος ἐπικαλῆται, πρὸς ἀκύρωσιν τοῦ συμβολαίου, τὴν μέθην, ἢ διὰ μαρτύρων ἀποδείξεις εἶναι παραδεκτὴ. Δαλλ. νέος, αὐτ. 228.

§ 213. Ὄταν ἰδιώτης τις δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ ἐγγραφον ἀποδείξιν περὶ τῆς ὑπὸ τινος τῶν διαδίκων ἐκουσίας ἐκτελέσεως ἐγγράφου τινός, ἢ διὰ μαρτύρων ἀποδείξεις εἶναι παραδεκτὴ. Δαλλ. Πατ. 30, 2, 162.

§ 214. Ὁ νόμος λέγει· ἐπὶ ὑποχρεώσεω, αἵτινες προέρχονται ἐκ τινος οἰονεὶ συμβολαίου, ἀδικήματος ἢ οἰονεὶ ἀδικήματος. Τὰ οἰονεὶ συμβόλαια γίνονται ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ χρήστου, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἀδύνατον νὰ λάβῃ ἐγγραφον ἀποδείξιν. Ποτ. ἀρ. 778.—Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 141.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 356.—Δεβιλ. τόμ. 2 σελ. 625.

Ὄθεν ὅταν πρόκηται περὶ τῆς ὑποχρεώσεώς τινος εἰς τὸ νὰ χορηγῇ διατροφὴν πηγάζουσιν ἐκ τινος οἰονεὶ συμβολαίου, ἢ χορήγησις τῆς διατροφῆς δύναται ν' ἀποδειχθῇ καὶ διὰ μαρτύρων (*Le fait d'alimens fournis peut être établi par la preuve testimoniale*). *Dall. jeune*, αὐτ. 232.

§ 215. Ὄθεν περιστατικὰ τείνοντα νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι ἔλαβε χώραν οἰονεὶ συμβόλαιον διαχειρίσεως ἀλλοτρίων πραγμάτων, δύνανται ν' ἀποδειχθῶσι διὰ μαρτύρων, καὶ ἂν τὸ ἀντικείμενον ὑπερβαίῃ τὰς 50 δραχμάς. Δαλλ. νέος αὐτ. 233. (Ἴδε ἀνωτ. § 105³ ἐπ.)

§ 216. Ἀλλὰ, μολονότι ἢ ἐκ τινος οἰονεὶ συμβολαίου πηγάζουσα ἐνοχὴ δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων, ὁ διαχειρισθεὶς τὰς ὑποθέσεις ἀπόντος τινός, ἄνευ ἐντολῆς, δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων τὰ γενόμενα τυχὸν ἔξοδα, καθότι ἐδύνατο νὰ λάβῃ ἀποδείξεις παρ' ἐκείνων, εἰς οὓς ἐπλήρωσε χρήματα ὡς διαχειριστής. Δαλλ. νέος, αὐτ. 234.

§ 217. Ἐπίσης, τὸ πρόσωπον, τοῦ ὁποίου τὰς ὑποθέσεις διαχειρίσθη τις, δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων τὰς εἰσπράξεις, ὅσας τυχὸν ὁ διαχειριστὴς ἔλαβεν, καθότι δύναται νὰ ζητήσῃ τὰς περὶ τῆς ἐξοφλήσεως ἀποδείξεις ἀπὸ τοὺς ὀφειλέτας. Ἀπόφ. 13 ἰανουαρ. 1820 Βρυξελλῶν. — Κατὰ, Ρολλ. ἀρ. 90.

§ 218. Ὁ καγὼν οὗτος ἐφαρμόζεται εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς

διαχειρίσεως κοινοῦ τινος πράγματος ὑπό τινος τῶν κοινωνῶν. Δουρ. ἀρ. 356.

§ 219. Μολονότι ἡ πληρωμὴ ποσοῦ, ὅπερ δὲν ὠρείλετο, ἀποτελεῖ οἶονεὶ συμβόλαιον, μολοντοῦτο ὁ πληρώσας ποσὸν μὴ ὀφειλόμενον, δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων, καθότι ἡδύνατο νὰ λάβῃ ἔγγραφον. Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 358.

§ 220. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς (ἀρ. 357) φρονεῖ ἐν τούτοις, ὅτι πρέπει νὰ διακρίνωμεν, ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως, μεταξὺ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου αἱ ὑποθέσεις διεχειρίσθησαν, ἐγίνωσκε, καὶ ἐκείνης, καθ' ἣν δὲν ἐγίνωσκε τὴν διαχείρισιν· ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δὲν πρέπει νὰ ἦναι, ἐν γένει τουλάχιστον, δεκτὴ.

§ 221. *Ἀδίκηματα· οἶονεὶ ἀδίκηματα.* — Εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν συγχωρεῖται ἐν γένει πᾶν εἶδος ἀποδεικτικῶν μέσων. Περὶ δὲ τῶν ἐξαιρέσεων, ὅρα Θέμιδα, τόμ. Α'. σελ. 38—46, 65—73.

§ 222. Ὄταν πρόκηται περὶ πράξεως, δι' ἧς ἄνθρωπός τις ἐπροξένησε ζημίαν εἰς ἄλλον, ἄνευ ἐγκληματικοῦ σκοποῦ, εἶναι πρόδηλον, ὅτι ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ γεγονότος ἐκείνου, εἶναι παραδεκτὴ. Ποτ. ἀρ. 776.

§ 223. Πλημμέλειαι (*fautes*) λαβοῦσαι χώραν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συμβολαίων, δύνανται ν' ἀποδειχθῶσι διὰ μαρτύρων, διότι οἱ παθόντες ἐξ αὐτῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωσιν ἔγγραφον ἀπόδειξιν. Δουρ. 359.

§ 224. Διατάραις τῆς κατοχῆς εἶναι οἶονεὶ ἀδίκημα, δυνάμενον ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων. Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 360.

§ 225. Ὄταν πρόκηται περὶ δόλου, ἠθικῶς κατακριτέου, ἀλλ' ὅχι ἐπιδικτικοῦ ποινικῆς καταδιώξεως, δυναμένου ὅμως νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς πολιτικὴν ἀγωγὴν, διακριτέον ἂν ὁ δόλος ἐγένετο μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων πρὸς βλάβην τρίτων μὴ παρόντων, ἢ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ἐπιτρέπεται· κατὰ τῶν τρίτων δὲν ἰσχύει ἡ ἀπαγόρευσις. Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 161, 165, 166.—Δαλλ. Α. 10, 741 ἀρ. 20.

§ 226. Δόλος συνιστάμενος εἰς μηχανουργήματα, τείνοντα νὰ ἐξαπατήσωσι τὸν ἕτερον τῶν συμβαλλομένων, δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων, ἀλλ' ὁ ζητῶν τὴν ἀπόδειξιν ὀφείλει νὰ ἐκθέτῃ τὰ περιστάτικά. Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 167—177.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 383.—Μερλ. *réper.* λέξει. *Preuve.*—*Chardon.* τόμ. 1 ἀρ. 93.

§ 227. Ὄταν τις προτείνῃ, ὅτι ἐπίσημόν τι ἔγγραφον δὲν εἶναι

πλαστὸν, ἀλλ' ἐλήφθη βιαίως, δύναται ν' ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον διὰ μαρτύρων, χωρὶς νὰ προσβάλλῃ τὸ ἐγγράφον ὡς πλαστὸν. Δαλλ. νέος, αὐτ. 269.

§ 228. Δὲν πρέπει ὁμως νὰ συγχέωμεν τὸν δόλον τὸν τείνοντα εἰς τὴν σύνταξιν συμβολαίου τινὸς, μὲ τὸν δόλον, ὅστις παρακολουθεῖ αὐτὸ μὲ ὑποσχέσεις τεινούσας εἰς τὴν ἐκτέλεσίν του. Δαλλ. Α. 10, 742 ἀρ. 22.

§ 229. Ὄθεν ὀφειλέτης τις δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρμαρτύρων, ὅτι ὁ δανειστής του κατώρθωτε νὰ ἔχῃ δύο διακεκριμένα δικαιογράφα, διότι διετήρησε τὸ ἐν, ὅπερ ἔπρεπε ν' ἀποδώσῃ, ὅταν ἔλαβε τὸ ἕτερον. Δαλλ. νέος, αὐτ. 271.

§ 230. Ὡσαύτως, ὁ πωλητής, ὅστις δὲν ἐνήργησε τὸ τῆς ἐξωνήσεως δικαίωμα ἐντὸς τῆς ὠρισμένης προθεσμίας, δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων, ὑπὸ τὸ πρόσχημα δόλου ἢ ἀπάτης, ὅτι ὁ ἀγοραστής τῷ εἶπε νὰ διαρρήξωσι τὸ συμβόλαιον, ὅταν θελήσῃ. Δαλλ. νέος, αὐτ. 271.

§ 231. Ὁ *Duranton* (τόμ. 10) λέγει, ὅτι διάδικός τις δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἀναφερομένη αἰτία εἶναι ψευδής καὶ ὅτι ὑποκρύπτεται ἐν αὐτῷ δωρεά, ἐκτὸς ἂν ἡ μνημονευομένη αἰτία ἦναι συνέπεια ἀπάτης. Ὁρα Μερλ. λ. *Simulation*.

§ 232. Οἱ τρίτοι ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀποδείξωσι τὴν εἰκονικότητα, ἐξ ἧς παραβιάζονται. Δαλλ. Α. 10, 742.

§ 238. Ὄθεν ὁ Προυδ. (*de l'usufr.* τόμ. 3 ἀρ. 1308, ἐκδ. ε.), λέγει, ὅτι ὁ δόλος, ἡ ἀπάτη ἢ ἡ εἰκονικότης δίδουσι πάντοτε χώραν εἰς ἀγωγὴν ὑπὲρ τῶν τρίτων, εἴτινες βλάπτονται.

§ 235. Ἡ ἐξαίρεσις, τὴν ὁποῖαν ὁ νόμος (304 Πολ. Δικονομ.) καθιερόνει ὡς πρὸς τὰς κατ' ἀνάγκην παρακαταθήκας, ἐκτείνεται εἰς ὅλα τὰ ἀπρονόητα συμβεβηκότα. Πολ. ἀρ. 779.—Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 194.

§ 236. Δύναται τις νὰ ἐξομοιώσῃ μὲ τὰς κατ' ἀνάγκην παρακαταθήκας τὰ πειστήρια, ἅτινα δίδονται εἰς ὑπάλληλόν τινα, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν καταδίωξιν. Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 316.

§ 237. Τὸ ἄρθρ. 1348 τοῦ Γαλλ. Πολ. Κώδ. ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὸν κανόνα τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως γίνεται προσέτι ἐξαίρεσις εἰς τὰς ἐν ἀπροόπτους περιπτώσεσι, καθ' ἃς δὲν ἡδύνατό τις νὰ κάμῃ ἐγγράφους πράξεις, συνομολογηθείσας ὑποχρεώσεις. Ὁρα Τουλλ. τ. 9 ἀρ. 198, 199.—Δουρ. τ. 13 ἀρ. 367.—Ρολλ. ἀρ. 111 καὶ ἐπ.—Δαλλ. Α. 10, 746 ἀρ. 25.

§ 238. Ὁ θέλων νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις

πρὸς ἀποδείξιν ἐνοχῆς, τὸ περὶ τῆς ὁποίας δικαιοῦρχον ἀπώλεσεν, ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἐγγράφου, τὸ συμβεβηκὸς, ὅπερ ἐπέφερε τὴν ἀπώλειαν, π. χ. τὸν ἐμπρησμόν, τὴν διχρπαγὴν κλπ. Τουλλ. τ. 9 ἀρ. 206. 207.—Μερλ. *quest.* λ. *Preuve.*—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 368.—Ρολλ. ἀρ. 117—121.

Περὶ τοῦ εἵδους τοῦ συμβεβηκότος ὅρα Δαλλ. Α. 10, 717 ἀρ. 1.—Δαλλ. Π. 3, 1, 609.

§ 239. Περὶ τῆς ἀπωλείας τῶν ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, ὅρα Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 212, 215 καὶ κατωτ. § 317.

§ 240. Περὶ τῶν περιστατικῶν, ἅτινα εἶναι ἀνάγκη νὰ μνημονεύωσιν οἱ μάρτυρες πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀπωλείας, ὅρα Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 209—214.—Ρολλ. ἀρ. 119—125.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 368.

§ 241. Ὅταν τὸ ἀπολεσθὲν ἔγγραφον ᾗναι ἐξ ἐκείνων, πρὸς ὑπαρξιν τῶν ὀπρίων ἀπαιτεῖται ἡ συνδρομὴ δικτυπώσεων τινων, οἱ μάρτυρες πρέπει νὰ βεβαιώνωσι τὴν ὑπαρξιν αὐτῶν. Τουλλ. ἀρ. 212—214.—Ρολλ. ἀρ. 122—125.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 368.

Ἀλλ' ἡ ἀπόδειξις τῆς ὑπάρξεως τῶν δικτυπώσεων αὐτῶν δὲν εἶναι ἀναγκασία, ὅταν τὸ ἔγγραφον ἐξηφανίσθῃ ἐξ αἰτίας τῶν ἐνεχομένων μερῶν. Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 218, 219.—Ρολλ. ἀρ. 128.

§ 241² Περὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ ἐγγράφου, ἴδε Εὐρ. τ. 7 σελ. 103 ἐπ.

Ἐξαιρέσεις τοῦ κανότος 3) ἐπὶ ἐμπορικῶν δικῶν.

§ 242. Ἡ ἐπὶ ἐμπορικῶν δικῶν συγχώρησις τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως, καὶ ἡ παραδοχὴ ἀρχῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς κρίσεως καὶ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ δικαστοῦ τῆς οὐσίας.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 124 καὶ 282 τοῦ 1849.

§ 242² Τῆς ἑτερορρύθμου ἐταιρίας ἡ ὑπαρξίς δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ μετὰ τῶν συνεταίρων, εἰμὴ μόνον διὰ τοῦ ἐγγράφου καταστατικοῦ αὐτῆς, καὶ οὐχὶ δι' ἄλλων μέσων καὶ διὰ μαρτύρων (1).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 127 τοῦ 1848.—Ἰδε Εὐρ. τόμ. 9 σελ. 223 πῶς ἀποδεικνύεται ἡ ἀνώνυμος ἐταιρία.

242³ Εἰς δίκας, ἀφορώσας τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς συναλλαγματικὰς, τὸ παραδεκτὸν τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως, ἐξαρτᾶται συνήθως ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ δικαστοῦ.

Ἀπόφ. τῆς 23 δεκ. 1840 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομικ. σ. 2302).

(1) Ἰδε σχετικὰ ζητήματα εἰς σελ. 236 ἐν τέλ. τοῦ 9 τόμ. τοῦ Εὐρ.

§ 243. Εἰς τὰ ἐμπορικὰ περὶ ἐνεχύρων συναλλάγματα ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις. Ὅρα ἀπόφασιν πολιτικὴν Ἀρείου Πάγου 63 τοῦ 1845 ἐν λέξει *Ἐνέχυρα* (Εὐρετ. τόμ. 6 σελ. 626 § 89.)

§ 244. Ἡ ἐντολὴ περὶ ἀγορᾶς πλοίου δύνатаи ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων ;

Ὅρα ἐν λέξ. Ἐντολὴ τὴν ὑπ' ἀριθ. 90 τοῦ 1848 ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Π.

Σημ. Δύνатаи ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων ἡ ναύλωσις πλοίου καὶ ἡ περὶ ναύλου συμφωνία ; Ὁχι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 272 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 935 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5512).

§ 245. Κατὰ τὰ ἄρθρα 187, 137 καὶ 138 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, πᾶσα ὀπισθογράφησις πρέπει νὰ ἐκφράζῃ τὴν δοθεῖσαν ἀξίαν· ἄλλως δὲν ἐπιφέρει μεταφορὰν κυριότητος, ἀλλ' ἔχει ἀπλῶς ἰσχὺν ἐπιτροπικοῦ· ὅταν δέ τις τῶν διαδίκων ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ ἀξία δὲν ἐδόθη πραγματικῶς, ἀλλ' ἡ ὀπισθογράφησις ἐγένετο οἰκονομικῶς, ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2064 τοῦ 1841.

§ 246. Συμφωνία μεταξὺ παραγγελέως καὶ παραγγελιοδόχου ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων ; Ἴδε ἐν λέξει *Παραγγελία* τὴν ἀπόφασιν 615 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν.

246² Δύνатаи ν' ἀποδείξῃ τις διὰ μαρτύρων, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἔδωκε παραγγελίαν τινά, ἀφορῶσαν τὴν μετὰ τοῦ Δημοσίου διένεξίν του (1).

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ, καθόσον ἀφορᾷ τὴν εἰδικὴν δῆθεν ἐντολὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν πρὸς τὸν ταμίαν Τριφυλλίας τοῦ νὰ ἐκδώσῃ τὸ ὑπ' ἀριθ. 977 δηλωτικὸν μὲ τοὺς ἐν αὐτῷ ὅρους, ἐπειδὴ πρόκειται ἀπλῶς περὶ ἐγγράφου τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἀλληλογραφίας μεταξὺ τῶν σχετικῶν ἀρχῶν, ὁ ἐκκαλῶν, ὡς τρίτος, δικαιούται ἀναγκασίως καὶ διὰ μαρτύρων ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὑπῆρξε τοιαύτη ἐγγραφοῦς ἐντολὴ τοῦ ὑπουργοῦ πρὸς τὸν ταμίαν, ὅπως ὑποχρεωθῇ ὁ κατέχων αὐτὴν νὰ τὴν ἐπιδείξῃ· ὅθεν κατὰ τοῦτο μόνον εἶναι ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις ἐλλειπής, καὶ ἡ ἔφεσις τοῦ Φ κατ' αὐτῆς βᾶσιμος.β

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 7544 τοῦ 1850.

Ἴδε τὴν περὶ ἐμπ. δικαίου πραγματείαν Ῥάλλ. τόμ. 2 σ. 242 σημ. α.

(1) Ὅρα τὴν λέξιν Ἐντολὴ ἐν Εὐρ. τ. 6 σ. 101 ἐπ.

§ 247. Τὸ τίμημα, ἐπὶ ἀγοραπωλησίας συναφθείσης μεταξὺ ἐμπόρων, δύναται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 304 § 1 τῆς Πολ. Δικονομίας, ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων καὶ ἂν ἡ ὑπόθεσις δικάζεται ἐνώπιον τακτικοῦ δικαστηρίου· καθότι ὁ νόμος, ἀπαγορεύων ἢ ἐπιτρέπων τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν, ἔχει ὑπ' ὄψιν ἀπλῶς τὸ ἀποδεικτέον ἀντικείμενον.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 99 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4659).

§ 248. Λογοδοσία (1) εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐταιρίας δύναται νὰ ἐπιτραπῇ διὰ μαρτύρων ; Τὸ ζήτημα κρίνεται ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου· ὅθεν οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται ἐξέδωκαν δύο διαφοροῦ φύσεως ἀποφάσεις.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ, ἀρνηθέντων τῶν ἐκκαλούντων τὸν περὶ τῆς διαλύσεως τῆς ἐταιρίας ἰσχυρισμὸν τοῦ Α, ὀρθῶς μὲν τὸ διαληφθὲν πρωτοδικεῖον διέταξε, διὰ τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεώς του, τὸν Β ν' ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον ὡς οὐσιώδη ἐπιρροὴν ἔχοντα εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, οὐκ ὀρθῶς δὲ τὸ νὰ γίνῃ ἡ ἀπόδειξις αὕτη καὶ διὰ μαρτύρων, καθότι, ἂν καὶ πρόκειται περὶ ἐμπορικῆς ὑποθέσεως καὶ περὶ διαλύσεως ἐταιρίας μὴ συστηθείσης ἐγγράφως, καὶ ἐπικρατούσης τῆς μεταξὺ τῶν συνεταίρων καλῆς πίστεως κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, δὲν δύναται, μολταυτα, νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι ἡ διάλυσις τῆς ῥηθείσης ἐταιρίας καὶ ἡ ἐκκαθάρισις τῶν λογαριασμῶν αὐτῆς, τῶν ὁποίων τούτων πράξεων ἡ φύσις προϋποθέτει ἐγγρηχὸν καὶ τακτικὴν ἐκκαθάρισιν καὶ ἐπεξεργασίαν λογαριασμῶν, ἐνῶ μάλιστα ὁμολογεῖται καὶ παρὰ τῶν διαδίκων, ὅτι ἡ ἐταιρία αὕτη εἶχεν ὄλα, καὶ μ' ὄλην τὴν κατὰ νόμον τάξιν, τὰ ἀπαιτούμενα ἐταιρικὰ βιβλία· ἐπομένως ἡ περὶ τῶν ἀνωτέρω ἀντικειμένων ἀπόδειξις πρέπει νὰ γίνῃ δι' ἐγγράφων, καὶ οὐχὶ διὰ μαρτύρων. »

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 3934 τοῦ 1846.

§ 249. Ἡ ἔκθεσις περὶ τῆς δυστυχηματαποδείξεως εἶναι ἄκυρος, ὅταν οἱ ναῦται δὲν ἐξετάσθησαν χωριστὰ καὶ κατ' ἰδίαν ἐπὶ τῶν περιστατικῶν τοῦ ναυαγίου. — Τὸ δὲ περὶ ναυαγίου ἀντικείμενον δύναται ν' ἀποδειχθῇ καὶ διὰ μαρτύρων.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4360 τοῦ 1847.

Ἡ 4 σκέψις τῆς 90 τοῦ 1846 ἀποφ. τοῦ Ἀρ. Π. φέρει οὕτως·
α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἐμπορικὸν δίκαιον, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις

(1) Ἴδε τὰς λέξεις Κοινωνία καὶ Λογιστικαὶ δίκαι.

εἶναι δεκτὴ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὑποθέσεις ἀφορώσας τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς συναλλαγματικές· τὴν ἀρχὴν δὲ ταύτην ἔθεσε καὶ ἡ Πολιτικὴ Δικονομία ἐν τῷ ἄρθρῳ 304 § 1, ὅπου δὲ ὁ νομοθέτης τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν ἐπιτρέψῃ, ἀπηγόρευσε ταύτην ῥητῶς· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ζητήσαντος τοῦ ἀναιρεσειόντος Κ νὰ τῷ συγχωρηθῇ νὰ ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων τὸ περὶ οὗ πρόκειται ναυάγιον, παρανόμως τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν αὐτοῦ, καθότι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν ἐμπορικὸν νόμον οὐδεμία διάταξις ἀπαγορεύουσα περὶ τούτου τὸ τοιοῦτον ἀποδεικτικὸν μέσον, τὸ δὲ ἄρθρ. 247 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, τὸ ὁποῖον ἐπικαλεῖται ὁ ἀναιρεσίβλητος, ἀφορᾷ τὸν τρόπον, καθ' ὃν πρέπει νὰ βεβαιουῖται ἡ περὶ ναυαγίου ἔκθεσις τοῦ πλοίαρχου, καὶ ὅτι δὲν θέλει παρέχει πίσιν, ἐὰν δὲν γίνῃ αὕτη κατὰ νόμον, ἀλλὰ δὲν ἀπαγορεύει καὶ τὸ μέσον τῶν μαρτύρων πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ναυαγίου· ἀπ' ἐναντίας δὲ λέγει ῥητῶς ὁ ἀνευ βλάβης τῶν ἄλλων ἀποδείξεων καὶ τὸ ἄρθρ. 283 τοῦ ἰδίου νόμου ἀποφαινόμενον ὅτι τὸ κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον συντεταγμένον φορτωτικὸν παρέχει πίστιν μεταξὺ τῶν μετόχων τοῦ φορτίου καὶ μεταξὺ τούτων καὶ τῶν ἀσφαλιστῶν, ἀφορᾷ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ εἴδους τῶν φορτωθεισῶν καὶ τῶν ἀσφαλισθεισῶν πραγματειῶν, ὥστε οὔτε δύναται νὰ ἐξαχθῇ παντάπασιν ἐκ τῶν εἰρημένων διατάξεων ὅτι ἀποκλείεται ὁ ἀσφαλιζόμενος τοῦ εἰρημένου μέσου, ὅταν δὲν ἤθελε δικαιολογήσῃ τὸ ναυάγιον διὰ τινος τακτικῆς ἐκθέσεως, ἢ ὅταν ὁ πλοίαρχος ἤθελε παραλείψει τὴν ἔκθεσιν, καθότι ἡ ἔκθεσις αὕτη εἶναι μὲν τὸ πλέον εὐκόλῳ καὶ ἀσφαλές μέσον πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ δυστυχήματος, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις, ἢ τὸ ἄτακτον αὐτῆς, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς αἰτία ὥστε νὰ ἀρνηθῇ τὸ δικαστήριον εἰς τὸν ἀσφαλιζόμενον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἀποδείξῃ διὰ παντὸς ἄλλου νομίμου μέσου πρᾶξιν, ἥτις δὲν δύναται νὰ μεταβάλλῃ φύσιν καὶ τόσον μᾶλλον, καθ' ὅσον πρόκειται νὰ ἀποδείξῃ αὐτὸς πρᾶξιν τρίτου, ἥτις ἐνδέχεται νὰ ᾖ δολία μεταξὺ τούτου καὶ ἐκείνου, καθ' οὗ συνελλάξῃτο ὁ ἀσφαλιζόμενος, καθ' ἣν δὲν ἐμπρεῖ οὗτος νὰ βλαφθῇ· ὅθεν τὸ μνησθὲν δικαστήριον, ἀπορρίψαν τὴν εἰρημένην αἴτησιν τοῦ ἀναιρεσειόντος ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν εἶναι νόμιμος, παρεβίασε τὰς περὶ ἀποδείξεως ἀρχὰς τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου καὶ ἰδίως τὸ ἄρθρ. 304 § 1 τῆς Πολ. Δικονομίας, τὸ ὁποῖον εἶναι οὐσιῶδες, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως, ἡ δὲ τοιαύτη παραβίασις δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 3864 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 807 § 5 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.».

§ 250. Εἰς ἀνακοπὴν κατὰ δηλώσεως, λαβούσης χώραν συνε-
πεία κατασχέσεως, ἐπροτάθησαν πραγματικά τινα γεγονότα, ἅτινα
ἀφορῶσι σχέσεις ἐμπορικός. Ζητεῖται λοιπὸν ἂν ἐπιτρέπηται ἡ διὰ
μαρτύρων ἀπόδειξις. — Τὸ δικαστήριον ἔλυσε καταφατικῶς τὸ
ζήτημα.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8400 τοῦ 1851.

§ 251. Ὁ Α (μὴ ἔμπορος) ἐνήγαγε τὸν Β (ἔμπορον) διατεινό-
μενος ὅτι τῷ ἔδωκε χρηματικόν τι ποσὸν, τὸ ὁποῖον μετεχειρίζετο
ἀτόκως εἰς τὸ ἐμπόριόν του. — Ζητεῖται ἂν ἐπιτρέπηται ἡ διὰ
μαρτύρων ἀπόδειξις τοῦ ἰσχυρισμοῦ ἐκείνου. — Τὸ δικαστήριον
ἔλυσε ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα.

Ἀπόφ. 7854 τοῦ 1851 τῶν ἐν Αθῆναις ἐφετῶν.

§ 252. Συγχωρεῖται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τῆς πληρωμῆς
τῆς συναλλαγματικῆς; Ναι, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου,
διότι τὸ ἄρθρ. 109 τοῦ ἐμπ. νόμου ἐπιτρέπει τὴν διὰ μαρτύρων
ἀπόδειξιν τῆς πληρωμῆς χρέους ἐξ ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως· ἐξ ἀνα-
λογίας δὲ δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τῆς
καταβολῆς χρέους κτηγάζοντος ἐξ ἄλλου λόγου (*Pard. n. 263*),
ἄρα καὶ ἐκ συναλλαγματικῆς.

Ἀπόφ. 848 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν. (Νομικ. σ. 5267).

§ 253. Τὸ ναυτοδάνειον δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων;
— Ἡ πλειονοψηφία ἔλυσε ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα, εἰποῦσα ὅτι τὸ
ἄρθρ. 311 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἀπαιτεῖ, διὰ τὰ ναυτοδάνεια, σύν-
ταξιν ἐγγράφου περιέχοντος τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ αὐτῷ διαγραφόμενα·
ἐντεῦθεν δὲ συνάγεται, ὅτι διὰ τὰ ναυτοδάνεια πρέπει νὰ συντάσ-
σωνται ἐγγράφα, εἴτε ὑπάρχουσιν, εἴτε δὲν ὑπάρχουν, αἱ περιπτώ-
σεις τῶν ἄρθρ. 300, 304 § 2, 3 καὶ 305 τῆς Πολ. Δικον.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 852 τοῦ 1849 (Νομικ. σ. 5269).

§ 253² Καὶ διὰ μαρτύρων δύναται ν' ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ πρω-
τότυπον τοῦ θαλασσοδανείου εἶναι κατατεθειμένον εἰς τὸ ἐν Κων-
σταντινουπόλει Ῥωσσικὸν προξενεῖον, καὶ ὅτι, κατὰ τοὺς Ῥωσσικοὺς
νόμους, ἀπαγορεύεται εἰς τὸ προξενεῖον νὰ δίδῃ τὰ πρωτότυπα τῶν
κατατεθειμένων ἐγγράφων.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 93 τοῦ 1851.

Παρατηρήσεις ἀπὸ § 254—259. — § 254. Τὸ ἄρθρ. 304
τῆς Πολ. Δικονομίας φέρει· ἐξαιρέσεις τοῦ ἐν τοῖς ἄρθρ. 300, 303
διαλαμβανομένου κανόνος γίνεται 1] εἰς ὑποθέσεις ἀφορώσας τὸ

ἐμπόριον καὶ τὰς συναλλαγματικὰς, εἰς τὰς ὁποίας, κατὰ τὰ ἐν τῷ ἐμπορικῷ νόμῳ ὠρισμένα, τὸ παρὰδεκτὸν τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως ἐξήρτηται συνήθως ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ δικαστοῦ.

Μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 49 καὶ 109 τοῦ ἐμπ. νόμου δὲν εἶναι παραδεκτὴ, ἄνευ περιορισμοῦ, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις· τὰ ἄρθρα ὁμῶς ταῦτα δὲν ἀποτελοῦν ἐξαίρεσιν, ἀλλ' εἰσὶν εἰδικαὶ ἐφαρμογαὶ τοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον παρεδέχθη ὁ νόμος ἐπὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων. Λοκρὲ, εἰς τὸ ἄρθρον 109.—Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 230 καὶ ἐπ.—Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 340, 341.—Παρδ. ἀρ. 241, 262.—Ρολλ. ἀρ. 131.

Ἡ παραδοχὴ τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως δὲν δίδει ἀφορμὴν ἀναιρέσεως. Δαλλ. νέος, λέξει *Preuve test. n. 330*.

§ 255. Ἐπὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δὲν εἶναι δεκτὴ κατὰ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐγγράφου, εἰμὴ, ὅταν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, ἢ τεκμήρια σοβαρὰ δόλου ἢ ἀπάτης. Δαλλ. νέος, αὐτ. ἀρ. 328.

§ 255. Εἰς τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις κατὰ τοῦ περιεχομένου τῶν ἐγγράφων· εἰς τὴν Γαλλίαν ἐξεδόθησαν ἐναντίαι ἀποφάσεις, μνεῖα τῶν ὁποίων εὐρίσκετε εἰς τὸν *Bioche, enquête*, 17. Ὁ Τουλλιέρος τ. 9 ἀρ. 233.—Ὁ Παρδέσσιος 2, 263, ὑποστηρίζουσιν ὅτι συγχωρεῖται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει· ὅθεν συγχωρεῖται τὸ μέσον αὐτὸ, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ 1] ὅτι ὑπάρχει ὑποβολὴ τόπου εἰς τινὰ συναλλαγματικὴν. Παρδ. ἀρ. 459.—2] Ὅτι ὁ ὑπογράφας γραμματίον τι εἰς διαταγὴν, ὡς ἔμπορος, δὲν εἶναι τοιοῦτος. Σιρ. 12, 168.—Παρδ. 264. Ὅρα καὶ ἄλλας περιπτώσεις εἰς τὸν *Bioche, enquête*, 17.

§ 156. Ἀρρῶ, ἐν περιπτώσει δόλου καὶ ἀπάτης, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ἐπιτρέπεται εἰς πᾶσαν ὑπόθεσιν, κατὰ μείζονα λόγον ἐπιτρέπεται εἰς τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις. Δαλλ. Πατ. 26. 1. 137.

§ 257. Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δύναται νὰ ἐπιτραπῇ διὰ νὰ ἀποδειχθῶσι γεγονότα, τείνοντα νὰ βεβαιώσωσιν ὅτι ἐγένετο πληρωμὴ ἢ συμψηφισμός τις γραμματίων εἰς διαταγὴν. Δαλλ. νέος λέξει *Preuve testim. ἀρ. 344*.

§ 258. Ἐμπορὸς τις, ἐναγόμενος ἐνώπιον ἐμπορικοῦ δικαστηρίου παρὰ τινος μὴ ἐμπόρου, πρὸς πληρωμὴν πωληθεισῶν πραγματειῶν, δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων, ὅτι ἠγόρασε πραγματείας ἀξίας ἀνωτέρας ἐκείνης, ἣν ἀναφέρει ὁ ἐνάγων. Ἐμπ. νόμου 110.—Δαλλ. αὐτ. 348.

§ 259. Ἡ διὰ μαρτύρων ἀποδείξις ἐπὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων δὲν εἶναι δεκτὴ, ὅταν ὁ νόμος ἀπαιτῇ ἑγγραφον, π. χ. ὅταν πρόκηται περὶ ἐταιρίας *en commendite* ἢ ὑπὸ ἐταιρικὴν ἐπωνυμίαν (*en nom collectif*), περὶ ἀσφαλειῶν κτλ. Δουρ. τόμ. 13 ἀρ. 305. 306.—Δαλλ. νέος, αὐτ. 350.

§ 259² Ἴδε καὶ ἐτέραις περιπτώσεσι περὶ τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως κατωτέρω (εἰς τὰς προσθήκας).

Γνωστοποίησις τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων.—Τίτι;
—*Υπογραφή.—Εὐλῆσις.—Μὴ ἐμφάνισις.*

§ 260. Ὁ κατάλογος τῶν μαρτύρων πρέπει νὰ κοινοποιῇται, καὶ ἂν πρόκηται νὰ ἐξετασθῶσιν (οἱ μάρτυρες) εἰς Κέρκυραν, π. χ. ὅπου δὲν διώρισεν ἀντίκλητον ὁ πρὸς ὃν ἡ κοινοποίησις.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθητῶν 5386 τοῦ 1849.

§ 261. Πότε πρέπει νὰ γίνηται ἡ γνωστοποίησις τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων;

Ἡ γνωστοποίησις τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων πρέπει νὰ γίνηται ἐντός 24 ὥρων, πρὸ τῆς πρὸς ἐμφάνισιν τῆς ἐν τῇ ἐξετάσει ὀρισθείσης ἡμέρας (310 ἐδ. 2, 312 Πολ. Δικονομίας): ἂν δὲ ἡ μὲν γνωστοποίησις γίνη ὅχι κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας, ἡ δὲ ἐξέτασις γίνη ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ἐπιτρέπεται, κατ' αἵτησιν τοῦ διαδίκου, ἢ ἐκ νέου ἐξέτασις, ὅτε δύνανται νὰ προσαχθῶσι καὶ ἀνταποδείξεως μάρτυρες.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθ 7157 τοῦ 1850.

ΣΗΜ. α'. Ἄν ὁ εἰσηγητὴς δικαστὴς παρέτεινε, διὰ νεωτέρας πράξεως, τὴν πρὸς ἐξέτασιν προθεσμίαν, ἣν διὰ πραγματοποιμένης ἑταξεν, ἡ δὲ παράτασις περιέχεται ἐντὸς τοῦ χρόνου, ὃν τὸ δικαστήριον ὥρισε διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, ἡ γνωστοποίησις τούτων δύναται νὰ γίνη 24 ὥρας πρὸ τῆς τελευταίας προθεσμίας, καθότι ἡ πρώτη ἀνετράπη (312 Πολιτ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5033 τοῦ 1848.

ΣΗΜ. β'. Ἡ γνωστοποίησις τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων πρέπει νὰ γίνηται 24 ὥρας πρὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων· ἄλλως δύναται νὰ ζητηθῇ ἡ ἀκύρωσις τῶν μαρτυριῶν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἂν δὲν γίνη τοιαύτη αἵτησις ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ· ἡ ἡμέρα δὲ τῆς κοινοποιήσεως δὲν λογίζεται.

Ἀπόφ. 2510 τοῦ 1843 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ΣΗΜ. γ'. Γνωστοποίησις μαρτύρων γενομένη τὴν 31 ἰανουαρίου, πρὶν ἢ τῶν μαρτύρων ἐξέτασις ἐμῆλλε γ' ἀρχίσῃ τὴν 1 φεβρουαρίου, εἶναι ἔγκυ-

ρος ; ὅχι, δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 312 τῆς Πολ. Δικονομίας ἀπαιτοῦντος νὰ γίνη ἡ γνωστοποίησις πρὸ τῶν 24 ὥρῶν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6107.

§ 262 Ὁ κατάλογος τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως (1) δύναται νὰ κοινοποιηθῇ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως ; Ναι, ἂν ἡ πρᾶξις τοῦ εἰσηγητοῦ, ἡ ὁρίσασα ἡμέραν πρὸς ἐξέτασιν, π. χ. τὴν 6 νοεμβρίου 1847, ἐκοινοποιήθῃ εἰς τὴν ἀνταποδεικνύοντα τὴν 4 νοεμβρίου 1847, ἡ δὲ ἀπόφαισις, δυνάμει τῆς ὑποίας ἐνάρχησεν ὁ εἰσηγητὴς, ἔταττε μακρυτέραν προθεσμίαν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθην. 5423 τοῦ 1849, ἴδε κατωτ. § 284.

§ 263. Ἡ περὶ ἀκυρότητος πρότασις, ἔνεκα τῆς μὴ γνωστοποιήσεως τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων, δύναται νὰ γίνη εἰς πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν ; (2) Παρατηρῶ ὅτι

Α'. Κατὰ τοὺς ἐν Ναυπλίῳ ἐφέτας (ὑπόφαισις 140 τοῦ 1837 ἐν Νομικῇ σελ. 867), ἡ πρότασις αὕτη δύναται νὰ γίνη κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν. — Περυρισκομένου δὲ τοῦ διαδίκου εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι τῷ ἐγένετο ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 310 τῆς Πολ. Δικονομίας ὀριζομένη γνωστοποίησις. Ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ διαδίκου εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων εἰκάζεται τὸ πολὺ ἡ κλήτευσίς του, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ εἰς αὐτὸν γνωστοποίησις τῶν ὀνομάτων τῶν μαρτύρων, οὔτε καλύπτεται ἡ ἀκυρότης τῆς μὴ γνωστοποιήσεως τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων (Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλίου 140 τοῦ 1837 ἐν Νομικῇ σελ. 3466). — Δι' ἄλλης ἀποφάσεώς των (ἀπ. 57 τοῦ 1842, ἣν ἐν Εὐρετηρίῳ τόμ. 2), οἱ ἐν Ναυπλίῳ ἐφέται ἀπεφάνθησαν, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἔλλειψις εἶναι μὲν οὐσιώδης, δὲν ἀφορᾷ δὲ τὴν δημοσίαν τάξιν. Ἄρα δὲν ἀναπληρόνεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ.

Β'. Κατὰ τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον (ἀπ. 2510 τοῦ 1843) ἡ περὶ τῆς μὴ γνωστοποιήσεως τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων ἔνστασις δύναται νὰ γίνη ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἂν δὲν ἐγένετο ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ.

Γ'. Κατὰ τὸν Ἄρειον Πάγον (ἀπ. πολ. 94 τοῦ 1837), ἡ ἔνστασις αὕτη δὲν καλύπτεται, διότι ἡδύνατο νὰ ζητηθῇ ἀναίρεσις

(1) Ἰδε καὶ κατωτ. § 287.

(2) Πότε πρέπει νὰ προτείνηται ἡ ἔνστασις κατὰ τοῦ ἀπαραδέκτου τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως ; Ἰδε κατωτ. § 287 β'.

κατ' αὐτῆς (312, 345 καὶ 202 τῆς Πολ. Δικονομίας) (1). — Δι' ἄλλης ἀποφάσεως ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάσισεν ὅτι ἐνώπιόν του δὲν χωρεῖ πρότασις, ὅτι ἀκύρως μάρτυς τις ἐξετάσθη κατ' οἶκον ὑπὸ εἰσκλητοῦ, μὴ ἔχοντος τοιαύτην ἐντολήν. — Ἰδοὺ ἡ ἀπόφασις αὕτη (2).

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 810 § 2 συνδυασμένον μὲ τὰ 345 καὶ 202 τῆς Πολ. Δικονομίας, πᾶσα ἀκυρότης μὴ προταθεῖσα ἐνώπιον τῶν κατωτέρων δικαστηρίων, δὲν δύναται νὰ προταθῇ ὡς λόγος ἀναιρέσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐκτὸς ἂν ᾖ ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἀνάγονται εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως, εὐδαιμονία ἀκυρότης, ἀφορῶσα τὴν πρὸς ἀπόδειξιν διαδικασίαν, ἐπροτάθη ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἡ δὲ προτεινομένη ἤδη ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀκυρότης τῆς μαρτυρίας τῆς Γ Π Κ δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἀφορῶσι τὴν δημοσίαν τάξιν, οὕτε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ δικαστὴς Γ Κ ὡς μὴ ἀρμόδιος νὰ λάβῃ τὴν μαρτυρίαν τῆς ρηθείσης

(1) Κατὰ τὰ ἄρθρ. 345 καὶ 202 τῆς πολ. δικονομίας, αἱ ἀκυρότητες τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας πρέπει μὲν, ἐπὶ ποινῇ ἀποκλεισμοῦ, νὰ προταθῶσιν ἀμέσως μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως πρὸ πάσης ἄλλης ἐνστάσεως, ἀλλὰ τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται αἱ ἀκυρότητες, αἵτινες, κατὰ ῥητὴν τοῦ νόμου διάταξιν, δύνανται νὰ προβληθῶσι κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, ἢ κατὰ τῶν ὁποίων ἡμπορεῖ νὰ ζητηθῇ ἀναίρεσις, καὶ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 807 § 5 τῆς πολ. δικον., λόγος ἀναιρέσεως ὑπάρχει, ὅσάκις παραβιάζεται διαδικασία, τύπος ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένος, τὰ δὲ ἄρθ. 310 § 2 καὶ 312 τῆς πολ. δικον. ὀρίζουσιν, ὅτι 24 ὥρας πρὸ τῆς πρὸς ἐμφάνισιν τῶν μαρτύρων προσδιορισμένης ἡμέρας πρέπει νὰ γνωστοποιῇ ὁ διάδικος εἰς τὸν ἀντιδίκον του τὰ ὀνόματα καὶ τὰ λοιπὰ τῶν μαρτύρων ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος· ὥστε τῆς παραβιάσεως τῶν ὀρισμῶν τούτων ἐπιφέρεισης ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως, ἔπεται ὅτι ἡ ἐνστάσις τῆς ἀκυρότητος δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 57 τοῦ 1846.

Ἴδε καὶ ἐν Νομικ. σελ. 383 διατριβὴν τινα περὶ τούτου.

(2) Κατὰ τὸ 345 ἄρθ. τῆς πολ. δικονομ., πᾶσα ἀκυρότης, συμβᾶσα εἰς τὴν πρὸς ἀπόδειξιν διαδικασίαν, μὴ προτεινομένη πρὸ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως ἢ πρὸ τοῦ τέλους τῆς συζητήσεως, δὲν εἶναι πλέον δεκτὴ, ἐκτὸς τῶν ἀκυροτήτων, αἵτινες, κατὰ τὸ 202 ἄρθρ., δύνανται νὰ προταθῶσι κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, ἢ κατὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναίρεσις ὡς ἀφορῶσιν τὴν δημοσίαν τάξιν· τοιαύτη δὲ δὲν εἶναι ἡ μὴ κοινοποιήσις τοῦ ὀνόματος, τῆς κατοικίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος μάρτυρός τινος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 326 τοῦ 18440.

Κ, διότι ὁ δικαστὴς οὗτος, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 691 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἦτον ἀρμόδιος νὰ λάβῃ ὅλας τὰς προταθείσας ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως μαρτυρίας· ἐπομένως ὁ ἀφορῶν τὴν ἀκυρότητα τῆς μαρτυρίας τῆς Γ Π Κ ἀναιρέσεως λόγος εἶναι πάντῃ ἀνίσχυρος. »

Ἀπόφ. Ἀρ. Πάγου 291 τοῦ 1839.

— Ὁ διάδικος δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ προτείνῃ ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ τὰς κατὰ τῆς μαρτυρίας τυπικὰς ἀκυρωτικὰς ἐνστάσεις, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν πρώτην ἐπὶ ἀκροατηρίου συνεδρίασιν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 141 τοῦ 1848.

§ 266. Ἡ δι' ἐνὸς δικογράφου κοινοποιήσις τῶν ὀνομάτων τῶν μαρτύρων τῶν ἐξεταστέων εἰς διαφόρους εἰρηνοδίκας, δὲν ἐπιφέρει τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαδικασίας.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 328 τοῦ 1845 (νομικ. σελ. 4237).

§ 267. Τὸ δικαστήριον δὲν δύναται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν γνωστοποίησιν μαρτύρων μὴ γεγραμμένην ἐπὶ τοῦ ἀρμοδίου ἐνσήμου χάρτου, καθότι θεωρεῖται ὡς ἄκυρος· δύναται ὅμως τὸ δικαστήριον, αἰτοῦντός τινος τῶν διαδίκων, νὰ διατάξῃ τὴν ἐπανάληψιν τῆς διαδικασίας (1).

Ἀπόφ. 4109 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 268. Εἰς τίνα πρέπει νὰ κοινοποιῇται ὁ κατάλογος τῶν μαρτύρων;

Κατὰ τοὺς ἐν Ναυπλίῳ ἐφέτας, ἡ κοινοποίησις τοῦ καταλόγου αὐτῶν γίνεται νομίμως καὶ εἰς τὸν πληρεξούσιον, δυνάμει τῶν ἀρθρῶν 312, 95, 153, 152, 138 καὶ 143 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας (2). — Ἄρα, ὑπάρχοντος ἀντικλήτου, δὲν ἀπαιτεῖται ἡ εἰς αὐτὸν τὸν διάδικον γνωστοποίησις τῶν ἐξεταστέων μαρτύρων (3).

(1) Ἀναντιρρήτως ἡ προκειμένη ἀπόφασις εἶναι ἐσφαλμένη. — Ὅρα τὴν λ. Ἐφεσις (Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 321 § 39).

(2) Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 185 τοῦ 1839 (Νομικ. σ. 3697). — Ἴδε καὶ σελ. 898 τῆς Νομικῆς. Σημειωτέον, ὅτι τὸ ζήτημα ἀμφιβάλλεται (ἴδε ἀρθρ. 261 γαλλ. δικον.) Ἀφ' ἐνὸς ἡ μεταξὺ τῶν ἀρθρ. 139 καὶ 312 ἀμοιβαία παραπομπὴ ὑποστηρίζει τὴν γνώμην ὅτι ἡ κοινοποίησις πρέπει νὰ γίνῃται τῷ διαδίκῳ· ἀφ' ἐτέρου ὁ κανὼν τῶν ἀρθρῶν 138, 143 δικαιολογεῖ τὴν γνώμην, ὅτι συγχωρεῖται καὶ ἡ εἰς τὸν πληρεξούσιον κοινοποίησις.

(3) Ἀποφ. 94 καὶ 144 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. Νομικ. σ. 4143 καὶ 4158. — Ἴδε διατριβὴν ἐναντίαν ἐν Νομικῇ σελ. 96.

— Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐξέφρασαν καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφέται διὰ τῆς 4352 τοῦ 1847 ἀποφάσεώς των, ὡς καὶ διὰ τῆς 5133 τοῦ 1848 (ἐν Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 144 ἐν ὑποσημ.), μολονότι, διὰ προγενεστεράς ὑπ' ἀριθ. 2261 τοῦ 1842 ἀποφάσεώς των, ἄλλην ἐξέφρασαν γνώμην, στηριχθέντες εἰς τὸν λόγον, ὅτι μόνος ὁ διάδικος γινώσκει τοὺς λόγους τῆς ἐξαίρεσεως (1).

Ὁ Ἄρειος Πάγος, διὰ τῆς 145 τοῦ 1849 ἀποφάσεώς του, ἐξεργάσθη οὕτως·

Ἄπειδῃ, κατὰ τὰ ἄρθρα 138, 143 καὶ 152 τῆς Πολ. Δικονομίας, τὰ δικόγραφα, αἱ κλήσεις καὶ αἱ ἀποράσεις ἐπιδίδονται πάντῃτε εἰς τοὺς διαδίκους ἢ εἰς τοὺς ἀντικλήτους καὶ πληρεξουσίους αὐτῶν ἀδιαφόρως, καθότι ὁ ἀντίκλητος ἢ πληρεξούσιος ταυτίζεται μὲ τὸ πρόσωπον τοῦ διαδίκου πλὴν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 139 διαλαμβανομένης περιπτώσεως, καθ' ἣν, ἐὰν ἡ ἐμφάνισις τοῦ διαδίκου ἦναι οὐσιωδῶς ἀναγκαία πρὸς ἐξέτασιν αὐτοῦ, ἐπιδίδεσθαι ἢ κλήσεις πρὸς τὸν ἴδιον διάδικον· ὅθεν τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἀπεφάσισε νομίμως, ἀπορρίψαν τὴν, λόγῳ μὴ κοινοποιήσεως τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων εἰς τὸν ἴδιον διάδικον, ἀκυρωτικὴν ἐνέστασιν τοῦ ἀναιρετείουτος.

§ 268² Ὁ κατάλογος τῶν μαρτύρων πρέπει νὰ κοινοποιῇται εἰς αὐτὸν τὸν διάδικον, ἢ ἀρκεῖ καὶ ἡ εἰς τὸν πληρεξούσιον ἐπίδοσις αὐτοῦ; — Ὁρα τὴν περὶ τούτου διατριβὴν ἐν Νέᾳ Ἑλλ. φύλλ. 167 καὶ 169, λύουσιν καταφατικῶς τὸ ζήτημα.

§ 268³ Εἶναι ἄκυρος ἡ πρὸς τοὺς μάρτυρας γνωστοποίησις τῆς πρὸς ἐμφάνισιν των κλήσεως, ἐὰν αὕτη τοιχοκολληθῇ ἐν τῇ ἐν Ἄργει, π. χ., οἰκίᾳ των, ὅταν δὲν εὑρεθῶσιν ἐν αὐτῇ (οἷον ἀνκρατῶνται εἰς τὴν ἐν Ναυπλίῳ φυλακὴν); — Ὁχι· τὸ ἄρθρ. 139 τῆς Πολ. Δικονομίας ἐννοεῖ ἀπλῶς ὅτι δι' ἀντικλήτου, ἐν τῇ περιπτώ-

(1) Γνωστοποίησις μαρτύρων, γενομένη εἰς ἀντίκλητον, δηλώσαντα ἐν τῷ ἐπιδότηρίῳ τῆς γνωστοποιήσεως αὐτῆς ὅτι ἔπαυσε νὰ ἦναι ἀντίκλητος, δύναται νὰ ἔχῃ ἐννόμους συνεπείας; ὅχι, διότι ἐγένετο εἰς πληρεξούσιον παραιτηθέντα καὶ πύσχυντα νὰ ἦναι τοιοῦτος, κατὰ τὸ ἄρθρ. 102 § 4 τῆς πολ. δικονομίας, οὐδὲ ἦτον ἀναγκαία διὰ τὴν παῦσιν τῆς πληρεξουσιότητος δηλοποίησις πρὸς τὸν ἀντίδικον, κατὰ τὸ ἄρθρ. 463 § 3 τῆς πολ. δικονομίας, ὅπερ ἐφαρμόζεται ὅταν γίνωσι μεταβολαὶ εἰς τὴν προσωπικὴν κατάστασιν τῶν διαδίκων, καὶ ὅχι ὅταν ὁ πληρεξούσιος παραιτηθῇ τῆς πληρεξουσιότητος.

Ἄποφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6107 τοῦ 1849.

(Εὐρετήριον Τ. Ι')

σει ἐκείνη, δὲν ἐπιτρέπεται κλήτευσιν· ἄλλως τε δὲ, δὲν εἶναι ὑπόχρεοι οἱ διάδικοι νὰ γινώσκωσιν εἰς ποῖα τῆς ἐπικρατείας μέρη διαμένουσιν οἱ μάρτυρες.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 382 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5487).

§ 26 4 Εἶναι ἄκυρος ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, τοὺς ὁποίους ὁ ἐνάγων ἐπροσκάλεσεν, ἥταν δὲν ἐγνωστοποίησε τὸν κατάλογον τῶν μαρτύρων εἰς τὸν παρεμβάντα;

Ἱστορικόν. Ὁ Β ἀνήγαγε τὸν Τ ἐπὶ διαταρᾷ κατοχῆς· ὁ Τ ἀνεκοίνωσε τὴν ἀγωγὴν εἰς τὸν Κ, παρ' οὗ ἠγόρασε τὸ ἐπίδικον κτήμα, ὁ δὲ Κ ἀνεκοίνωσε τὰ ἔγγραφα εἰς τὴν Γ, ἥτις ἐπὶ δημοπρατίας τῷ ἐπώλησε τὸ οἰκόπεδον· ἡ συζήτησις ἐγένετο μεταξύ ὅλων τῶν διαδίκων, τὸ δὲ πρωτοδικεῖον ἐξέδωκεν ἀπόφασιν, ἐπιβάλλουσαν ἀποδείξεις εἰς τὸν ἐνάγοντα, ὅστις ἐκάλεσε καὶ ἐξέτασε μάρτυρας, χωρὶς νὰ κοινοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν εἰς τὸν Κ, ὅστις, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως ταύτης, ἐπρότεινε τὴν ἀκυρότητα τῶν μαρτυριῶν.—Ἐπὶ τῇ προτάσει ταύτῃ, τὰ δικαστήρια τῶν ἐν Ἀθῆναις πρωτοδικῶν (ἀπόφασις 18201) καὶ ἐφετῶν δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὰς μαρτυρίας τοῦ ἐνάγοντος, διότι ἡ ἀπόφασις καὶ ὁ κατάλογος τῶν μαρτύρων ἔπρεπε νὰ κοινοποιηθῶσι καὶ εἰς τὸν Κ, διότι ἡ δύνατο καὶ οὗτος νὰ κλητεύσῃ μάρτυρας..

Ἀπέφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8683 τοῦ 1851.

§ 269. Δὲν ἔχει ἰσχὺν ἡ γνωστοποίησις τῶν ὀνομάτων τῶν μαρτύρων, ἡ γενομένη προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ (312 τῆς Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 99 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4659).

§ 270. Δὲν δύναται νὰ ἐξετασθῇ μάρτυς τις, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάγγελμα δὲν ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν διάδικον, ὅταν μάλιστα δὲν προτείνεται ὅτι ὁ μάρτυς δὲν εἶχεν ἐπάγγελμα (312 τῆς Πολιτ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 32 τοῦ 1846.

ΣΗΜ. α'. Ἡ ἀκυρότης τῆς κοινοποιήσεως τοῦ κυρίου ὀνόματος, τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς κατοικίας τοῦ μάρτυρος καλύπτεται, καὶ δὲν δύναται νὰ προταθῇ διὰ πρώτην φορὰν ἐφεσίμως. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγων 326 τοῦ 1839.

ΣΗΜ. β'. Ἡ μὴ κοινοποίησις τῶν ὀνομάτων τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως δὲν εἶναι δημοσίου τάξεως· ἐπομένως δὲν δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 20 τοῦ 1844.

ΣΗΜ. γ'. Δὲν δύναται νὰ ἐξετασθῇ μάρτυς, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάγγελμα δὲν ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν διάδικον. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 32 τοῦ 1846.

ΣΗΜ. δ'. Ἴδε δὲ κατωτ. § 400—419.

§ 271. Εἶναι παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία τοῦ μάρτυρος ἐκείνου, τοῦ

ὁποίου τὸ ὄνομα ἐγνώστοποιήθη μὲν εἰς τὸν ἀντιδίκον προτοῦ ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, ἀλλ' ἡ μαρτυρία του ἐλήφθη εἰς μετχγενεστέραν συνεδρίαν καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν λοιπῶν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 11 μαρτ. 1841 (Νομικ. σελ. 2373).

§ 272. Δὲν πρέπει νὰ ἀκυρόνηται ἡ μαρτυρία μάρτυρος, τοῦ ὁποίου ἐσημειώθη τὸ παλαιὸν ἐπάγγελμα, ἂν ἐκ τῆς σημειώσεως ταύτης δὲν προκύπτῃ ἀμφιβολία τις περὶ τοῦ προσώπου του (312 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθητῶν 5423.

§ 273. Ἡ τῶν μαρτύρων γνωστοποίησις δύναται νὰ ὑπογραφῇ ἀπὸ τὸν πληρεξούσιον (ἔστω καὶ μὴ δικηγόρον), ὅστις παρεστάθη εἰς τὰς ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου ἐξετάσεις, ἄνευ ἀντιρρήσεως τινος.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐπὶ τῇ προκειμένῃ διαφορᾷ ἐκθέσεως τοῦ εἰρηνοδίκου Θεόδωρου, ὁ Π παρουσιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ εἰρημένου εἰρηνοδίκου, διώρισε πληρεξούσιόν του, εἰς τὴν ἐνώπιον αὐτοῦ ἐξέτασιν μαρτύρων, τὸν Α, καὶ αὐτὸν ὡς νομίμως διορισθέντα, κατὰ τοὺς περὶ παραστάσεως ἐνώπιον τῶν εἰρηνοδικῶν νόμους, παρεδέχθη ἐν γένει ὁ διαληφθεὶς εἰρηνοδίκης, οὐδὲ ἀπέκρουσεν αὐτήν, ὡς μὴ νόμιμον, ὁ ἀντιδίκός του ὅθεν καὶ ὁ ρηθεὶς Α διεξήγαγεν ὅλην τὴν μαρτυρικὴν διαδικασίαν, ὑπογράψας τὰς περὶ ἐξετάσεως ἐκθέσεις, ἄνευ τινὸς ἐνστάσεως.

Ἐπειδὴ διὰ ταῦτα ἡ περὶ ἀκυρώσεως τῆς γνωστοποίησεως τῶν μαρτύρων ἤδη προτεινομένη ἔνστασις τοῦ Σ, λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ γνωστοποίησις αὕτη τοῦ ἀντιδίκου δὲν εἶναι ὑπογεγραμμένη ἀπὸ δικηγόρον, ἢ ἀπὸ νόμιμον πληρεξούσιον τοῦ ἀντιδίκου, ἀλλ' ἀπὸ αὐτὸν τὸν Α, πρόσωπον ξένον δῆθεν καὶ μὴ συγγενεῦοντα μὲ αὐτὸν, δὲν εἶναι βásiμος.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθητῶν 10149 τοῦ 1852.

§ 274 Ὁ ὑπὸ τὴν κλήσιν κατάλογος τῶν μαρτύρων δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ᾖ ὑπογεγραμμένος, ὅταν ἄλλως αὕτη ἡ κλήσις ᾖ προσκόντως ὑπογεγραμμένη.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθητῶν 4351 τοῦ 1847.

§ 275. Αἱ ἐκθέσεις τῶν μαρτύρων, οἷτινες ἐξετάσθησαν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ καθ' οὗ διεξάγεται ἡ ἀπόδειξις, δὲν εἶναι ἄκυροι, ἐὰν οὗτος κλητευθεὶς δὲν ἐνεφανίσθῃ.

Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 95 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4143).

§ 275² Οὐδεμία τοῦ νόμου διάταξις ὀρίζει ὅτι ἀπαιτεῖται, ἐπὶ

ποινῇ μάλιστα ἀκυρότητος τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας, ἡ κοινοποίησις τῆς πράξεως, τὴν ὅποیان ὁ εἰσηγητὴς ἐκδίδει προσδιορίζων, οὐχὶ τὸν πρὸς ἀπόδειξιν χρόνον ἤδη διὰ τῆς ἀποφάσεως ὀρισθέντα, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν, ἐντὸς τοῦ ταχθέντος αὐτοῦ χρόνου, πρὸς ἑναρξιν καὶ διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως. Δὲν εἶναι δὲ οὐσιώδης καὶ ἡ παράλειψις αὕτη, ὅταν ὁ προκαίετης τὴν πρᾶξιν τοῦ εἰσηγητοῦ ἐπροσκάλεσε τὸν ἀντίδικόν του νὰ ἐμφανισθῇ κατὰ τὸν δι' αὐτῆς ὀριζόμενον χρόνον. — Τὸ ἄρθρ. 261 τῆς Πολ. Δικον. ἐννοεῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8244 τοῦ 1851.

§ 275³ Κατὰ τὸ ἄρθρ. 310 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὁ διεξάγων τὴν ἀπόδειξιν διάδικος πρέπει νὰ γνωστοποιῇ εἰς τὸν ἀντίδικόν του, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν, ὅτε θέλει ἐξετασθῇ ὁ μάρτυς, ἵνα παρευρεθῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ· ὁ λόγος δ' οὗτος εἶναι οὐσιώδης (ἰπ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 29 μαρτ. 1840 Νομικ. σ. 2038). Ὅταν δὲ παρεμπίπτουσιν περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασις δὲν προσδιορίζῃ τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ὁ διάδικος δὲν δύναται νὰ κάμῃ τὸν προσδιορισμὸν αὐτὸν, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δικαστήριον, κατ' αἵτησιν, ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψιν ταύτην.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 260 τοῦ 1844 (Νομικ. σ. 4071).

§ 276. Συντηρητικὴ μαρτυρία δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ὅταν δὲν ἐκλητεύθησαν νὰ λάβωσι μέρος καὶ οἱ καθ' ὧν ἐπροκλήθη καίτοι παρόντες (ἄρθρ. 260 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 4977.

§ 276² Κατὰ τὸ ἄρθρ. 260 τῆς Πολ. Δικονομίας κηλεῖται ὁ καθ' οὗ ἡ συντηρητικὴ ἀπόδειξις, εἰάν αἱ περιστάσεις τὸ ἐπιτρέπωσιν (ἰπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8929 τοῦ 1851).

§ 277. Ἡ πρὸς τὸν εἰσηγητὴν αἵτησις περὶ προσδιορισμοῦ τῆς πρὸς ἑναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἡμέρας, δὲν πρέπει νὰ κοινοποιῇται καὶ εἰς τὸν ἀντίδικον.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 13 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4087).

§ 278. Ἄν ἡ τῶν μαρτύρων ἐξέτασις δὲν πραγματοποιηθῇ κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν, ἀπαιτεῖται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, δευτέρα κοινοποίησις τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 29 μαρτ. 1840 (Νομικ. σ. 2038).

§ 280. Ἀφοῦ ὁ διάδικος κλητεύσῃ μάρτυρα καὶ κοινοποιήσῃ

τὸν κατάλογον αὐτῶν, δύναται νὰ παραιτηθῇ, ἀντιτείνοντος τοῦ ἀντιδίκου του ;

Ὁχι· κατὰ τὴν 357 τοῦ 1843 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἔχουσιν οὕτως·

α' Ἐπειδὴ, ἀφοῦ ἄπαξ ὁ ἐκκαλῶν ἐπρότεινε μάρτυρας καὶ ἐγνωστοποίησε τὰ ὀνόματα αὐτῶν πρὸς τὸν ἀναποδεικνύοντα ἐρετίβλητον, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ παραιτηθῇ, ἀνευ τῆς συναινέσεως καὶ τούτου, τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν· διότι ἄλλως ἤθελε προσβληθῇ τὸ τῆς ὑπεραπίστεως δικαίωμα αὐτοῦ τοῦ ἀνταποδεικνύοντος, φρονούντος ἴτως νὰ προτείνῃ πρὸς ἀνταπόδειξιν τοὺς αὐτοὺς ἐκεῖνους μάρτυρας, τοὺς ὁποίους ὁ ἐκκαλῶν πρὸς ἀπόδειξιν, καὶ ἀποφυγόντος τοῦτο, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ἐπρότεινε τοὺς ἰδίους ὁ ἀποδεικνύων ὑπὲρ ἐαυτοῦ, καθ' ὅσον ἠδύνατο νὰ κάμῃ χρῆσιν καὶ αὐτὸς ὁ ἀνταποδεικνύων τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων τούτων, αἱ ὁποῖαι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 254 τῆς Πολ. Δικονομίας, εἶναι κοινὰ μέσα ἀποδείξεως εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους. » (Νομικ. σ. 3423) (1).

Ναι, κατὰ τὴν 439 τοῦ 1848 ἀπόφασιν τῶν ἰδίων ἐφετῶν, ἔχουσιν οὕτως·

α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 954 τῆς Πολ. Δικονομίας, κοινὰ ἀποδεικτικὰ μέσα γίνονται αἱ παρὰ τινος τῶν διαδίκων καθυποβληθεῖσαι ἐξομολογήσεις τῶν μαρτύρων, καὶ ἕκαστος δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν· ἐκ δὲ τούτου συνάγεται, ὅτι, μόνον ἀφοῦ ἐξετασθῇ μάρτυς τις, γίνεται ἡ μαρτυρία αὐτοῦ κοινὸν μέσον ἀποδείξεως· ὅταν ὁμῶς ὀρείλοντα καὶ τὰ δύο μέρη ἀποδείξῃς ἰδίως, προτείνωτιν ἕκαστος ἰδίους μάρτυρας, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ μάρτυρες δὲν γίνονται κοινοὶ περὶ ἀμφοτέρων τῶν θεμάτων, ἐν τὰ μέρη δὲν συμφωνοῦν, οὐδὲ ἀποκτᾷ ὁ ἕτερος δικαίωμα ἐκ τῆς τοῦ ἄλλου ἐπ' ἄλλης προτάσεως· διότι ἕκαστος χρεωστεῖ νὰ προτείνῃ αὐτοὺς τοῦ μάρτυρος τῆς ἰδίας του ἀποδείξεως· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, οἱ μὲν ἐνάγοντες, ὑπόχρεοι νὰ φέρουν ἀπόδειξιν περὶ τῶν κινητῶν καὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν, δὲν ἐπρότεινον ὁμῶς ὡς μάρτυρα περὶ τούτου τὸν Μ· ἐπρότειναν δὲ αὐτὸν οἱ ἐναγόμενοι πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἐπιβληθέντος εἰς αὐτοὺς περὶ τῆς διατροφῆς θέματος· ὅθεν, παραιτηθέντων τούτων αὐτοῦ, δὲν εἶχον δικαίωμα

(1) Ὁχι καὶ κατὰ τὴν 74 τοῦ 1849 ἀπόφασίν των, διότι μόνον ἡ τοῦ μάρτυρος ἐξετάσις γίνεται κοινὸν μέσον ἀποδείξεως (254 πολ. δικονομίας), ὁ δὲ παρὰ τινος τῶν διαδίκων προσκληθεὶς μάρτυς δὲν ὑπάγεται, πρὶν ἢ ἐξετασθῇ, εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην (Ἀπ. 74 τῆς 4 φεβρ. 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, Νομικ. σ. 4984).

οἱ ἐνάγοντες νὰ ἐξετάσουν αὐτὸν, ὡς ἔπραξαν, περὶ τοῦ εἰς αὐτοῦ ἐπιβεβλημένου θέματος τῶν κινητῶν, διότι ἡ πράξις αὕτη ἰσοδυναμεῖ μὲ πλότητι νέων μαρτύρων, ἥτις δὲν συγχωρεῖται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 328, ἐὰν ἀμφοτέρω οἱ διάδικοι δὲν συμφωνοῦν· ὅθεν ἡ ἐνστάσις τῶν Γ, ἡ περὶ ἐξαιρέσεως τῆς μαρτυρίας τοῦ Μ, εἶναι βάσιμος, καὶ ἐπομένως δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.»

(Νομικ. σ. 4928.)

Ναὶ. κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις ἐφέτας.

Ὅταν ὁ Α ἐκλήτευσε μάρτυρας, καὶ, πρὸ τῆς ἐξετάσεώς των παραιτῆται αὐτῶν, ὁ ἀντίδικός του δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐξέτασιν των (254 πολ. δικον., καθ' ὃ μόναι αἱ ληφθεῖσαι μαρτυρίαι καθίστανται κοινὰ ἀποδείξεως μέσα).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5580 τοῦ 1849.

Σημ. α'. Ὅταν ὁ πρὸςκαλέσας μάρτυρας πρὸς ἐξέτασιν παραιτῆται πρὸ τῆς ἐξετάσεως, τῆς μαρτυρίας των, ὁ ἀντίδικος ἐκεῖνον δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ τοὺς ἐξετάσῃ, διότι μόνον αἱ ἐξετάσεις γίνονται κοινὰ ἀποδείξεως μέσα.

Ἀπόφ. 907 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομικ. σ. 5285).

Σημ. β'. Ὅταν ὁ κλητεύσας μάρτυράς τινος παραιτῆται, ὁ ἀντίδικός του ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξέτασιν των; Ὁχι· ἐκ τοῦ ἄρθρ. 254 τῆς Πολ. Δικονομίας ἐξάγεται ὅτι αἱ μαρτυρίαι, ἀφοῦ ληφθῶσι, γίνονται κοινὰ μέσα ἀποδείξεως· ὅθεν δύναται ἕκαστος νὰ παραιτήσῃ τὸν ὅποιον ἐπρότεινε μάρτυρα πρὶν ἐξετασθῇ, ἢ διὰ λόγον ἐξαιρέσεως, τὸν ὅποιον ἀνεκάλυψεν, διὰ τὸ ἀνωφελές ἢ περιττὸν, ἢ δι' ὅποιονδήποτε ἄλλον λόγον· ὁ δὲ ἀντίδικος, ἔχων καὶ αὐτὸς δικαίωμα ἴδιον τῆς προτάσεως, καὶ μὴ προτείνας δὲν ἀποκτᾷ δικαίωμα ἐκ μόνης τῆς προτάσεως τοῦ ἐτέρου, διότι δὲν καθιστᾷ αὐτοὺς κοινούς ἢ πρότασις, ἀλλὰ μόνον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν.

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 281 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5416).

§ 281. Ἡ ἀπόφασις, τὴν ὅποιαν ἐκδίδει δικαστήριόν τι ἐνεργοῦν εἰσήγησιν τινα κατὰ παράκλησιν ἄλλου, θεωρεῖται ὡς ἀπλὴ πράξις κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ἀκροατηρίου διαδικασίαν· ἐπομένως δὲν ἐπιτρέπεται κατ' αὐτοῦ τὸ ἐνδίκον μέσον τῆς ἐφέσεως. — Ὅρα Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 141 ἐπ. — Ἴδε καὶ Καρρὲς ζήτ. 1031 ἐπ.

Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν εἰς ἐτέραν τινὰ περίπτωσιν περὶ τοῦ ἂν ἡ καταδικάζουσα μάρτυρά τινα ἀπόφασις ὑπόκειται εἰς ἔφεσιν, ἀπεφῆναι οὕτως·

ε'Επειδὴ αἱ ἀποφάσεις αἱ ἐκδιδόμεναι ὑπὸ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ, ἐνεργοῦντος κατὰ παρρηγελίαν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐφετῶν, δὲν εἶναι ἐπιδεκτικαὶ οὐδενὸς ἐνδίκου μέσου, διότι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὁ εἰσηγητὴς ἐνεργεῖ ὡς μέλος τοῦ παρρηγγέλαντος αὐτὸν πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων δικαστηρίου, ὅπερ μεγαλητέραν παρ' αὐτοῦ δικαιοδοσίαν δὲν ἔχει (ἴδε καὶ *Carré*, ζ. 1032). Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ ἀναπληρῶν τὸν εἰρηνοδίκην εἰρηνοδικιακὸς πάρεδρος, ὅτε ἐξέδωκε τὰς ἀποφάσεις, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάκλησις ζητεῖται παρὰ τοῦ ἀνακόπτοντος Α Χ Ο, ἐνήργει ὡς εἰσηγητὴς κατὰ παρρηγελίαν τοῦ δικαστηρίου τούτου, καὶ ἐθεωρεῖτο κατὰ τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὡς μέλος του· ὅθεν αἱ εἰρημέναι ἀποφάσεις του, αἱ καταδικάσαι τὸν αὐτὸν ἀνακόπτοντα, ὡς μάρτυρα, εἰς πρόστιμον καὶ εἰς τὰ ἔξοδα, δὲν εἶναι ἐπιδεκτικαὶ οὐδενὸς ἐνδίκου μέσου, καὶ ἡ τοῦ ἐναντίου αἵτησις τοῦ ἰδίου ἀνακόπτοντος εἶναι μὴ βίσιμος. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9792 τοῦ 1852.—Ἴδε καὶ ἀπόφ. 8341 τοῦ 1852, ὡσαύτως τὸ ζήτημα λύουσιν·

§ 282. Οἱ δις προσκληθέντες καὶ μὴ ἐμφανισθέντες μάρτυρες, ἀλλὰ καταδικασθέντες εἰς πρόστιμον, δὲν δύνανται νὰ καταδικασθῶσιν ἐκ τρίτου (1).

Ἀπόφ. ε'Επειδὴ ὅταν οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος τρεῖς μάρτυρες, καταδικασθέντες εἰς πρόστιμον διὰ τὴν μὴ ἐμφάνισίν των εἰς τὴν πρώτην κλῆσιν, καὶ κλητευθέντες πάλιν, ἠρνήθησαν καὶ τότε νὰ ἐμφανισθῶσιν, ὁ Α Β, ἀντὶ νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν βεβαίων ὠφελειῶν, τὰς ὁποίας τῷ προσέφερον αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 315 τῆς Πολ. Δικον. προέκρινε νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ δικαστηρίου τὴν ἄδειαν καὶ τρίτης κλητεύσεως, καὶ ἐπομένως ἐκουσίως ὑπεβλήθη εἰς ἀβεβαίους συνεπείας αὐτῆς.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 197 τῆς αὐτῆς δικονομίας, τὰ δικαστήρια ἐν γένει δὲν δύνανται νὰ ἀπομακρυνθῶσι παντάπασιν ἀπὸ τὸν νόμον καὶ τὴν ἀπόφασιν, ὡς πρὸς τὰς ὠρισμένας προθεσμίας, εἰμὴ μόνον συναινέσει τῶν διαδίκων· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ ἀντίδικος τοῦ Β δὲν συναινεῖ εἰς ἐπέκτασιν τῆς δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου ὀρισθείσης τεσσαρακοθιμέρου προθεσμίας, πρὸς ἐξέτασιν τῶν κατ' ἀνταπόδειξιν προβληθέντων ὑπὸ τοῦ Β μαρτύρων· ἐὰν δὲ κατ' ὀρθὸν λόγον, καὶ κατὰ νόμον, εἰς τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων ταπτομένας προθεσμίας, ὡς ἐν γένει καὶ εἰς τὰς παρὰ τοῦ νόμου διαγραφόμενας, δὲν πρέπη νὰ λογίζηται ὁ χρόνος, κατὰ τὸν

(1) Ἴδε τὰ ἄρθρα 314, 315, 316 τῆς πολιτικῆς δικονομίας.

ὁποῖον τυχὸν δι' ἀνώτερα τῆς θελήσεως καὶ τῆς δυνάμεως ἐμπόδια ἐπισυμβάντα μετὰ τὴν παραχώρησιν τῆς προθεσμίας, δὲν δύναται νὰ ἐνεργῇ ὁ διεξάγων τὴν ἀπόδειξιν τὰ πρὸς διεξαγωγὴν αὐτῆς ἀπαιτούμενα, πρέπει ὁμῶς πρὸς τοῦτο νὰ ᾖναι προφανῶς ἀποδεδειγμένον· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ Α Β δὲν ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ περὶ ᾧ ὁ λόγος τρεῖς μάρτυρες ἀνεχώρησαν ἐκ Πετσῶν μετὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ αὗτος ἐζήτησεν ἐπὶ δικαστηρίου νὰ κλητευθῶσι καὶ τρίτην φορὰν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προπαραχωρηθείσης αὐτῷ τεσσαρακονθημέρου προθεσμίας· εἰ δὲ οὗτοι εἶχον ἀναχωρήσει πρότερον, ὥφειλεν αὐτὸς (ὅστις, ὡς αἰτῶν, ὑπεχρεοῦτο νὰ γνωρίζῃ βεβαίως ὅλα τὰ πρὸς ὑποστήριξιν καὶ παραδοχὴν τῆς αἰτήσεώς του ἀναγκαῖα, *qui agit certius esse debet*), ἢ νὰ μὴ προκαλέσῃ ἐπὶ ματαίῳ μίαν τρίτην κλῆσιν τῶν αὐτῶν μαρτύρων, ἐνῶ εἶχεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ εἰρημένον ἄρθρον 315, ἢ νὰ ζητήσῃ καὶ ἔκτοτε πρὸς ἐμφάνισιν τῶν κλητευθέντων μαρτύρων προθεσμίαν (ἄρθρ. 160 τῆς Πολ. Δικονομίας).

Ἐπειδὴ εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἡ παρὰ τῶν δικαστηρίων παραδοχὴ συστήματος ἐναντίου εἰς τοὺς διὰ τῶν ἀνωτέρω σκέψεων ἐκτεθειμένους κανόνas, ἤθελε δίδει χώραν πολλάκις εἰς ψευδορκίας, καὶ εἰς ἀπείρους ἀναβολὰς καὶ διαιωνίσεις τῶν δικῶν, κατὰ παράθεσιν τῶν παρὰ τῆς δικονομίας πρὸς ταχεῖαν διεκπεραίωσιν αὐτῶν καθιερωμένων ἀρχῶν, καὶ τοῦτο τόσον μᾶλλον, καθόσον προσέτι εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, ἀβεβαίον, εἰ καὶ ποτε θέλουν ἐπιστρέψει οἱ εἰρημένοι μάρτυρες. »

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 195 τοῦ 1842 (Νομικ. σ. 3723).

§ 283. Οἱ λειπομάρτυρες προσάγονται διὰ τῆς βίας ;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 308 τῆς Πολ. Δικονομίας, οἱ διάδικοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ καλέσουν ἐκ νέου δι' ἰδίας των δαπάνης εἰς τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου διαδικασίαν ἓνα ἢ πλεονα τῶν ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου ἐξετασθέντων ἤδη μαρτύρων, διὰ νὰ ἀποτείνουσιν πρὸς αὐτοὺς καὶ ἄλλας ἐρωτήσεις κλπ. ἐπομένως ἡ περὶ τῆς ἐκ νέου κλητεύσεως τοῦ ἐξετασθέντος μάρτυρος πρότασις εἶναι νόμιμος, ἡ δὲ ἐνστάσις τοῦ πληρεξουσίου τοῦ Κ. ὅτι, μὴ κλητευθέντος τοῦ μάρτυρος τούτου, δὲν δύναται νὰ διαταχθῇ ἡ διὰ βίας προσαγωγὴ του εἶναι βᾶσιμος, καθόσον ἀφορᾷ τὸ μέτον τῆς προσαγωγῆς, καθότι ὁ νόμος, προνοῶν περὶ λειπομαρτυρίας, τιμωρεῖ αὐτὴν (ἄρθρ. 314 τῆς Πολ. Δικον.) διὰ προστίμου, μηδὲν ἐπιτρέπων εἰς πολιτικὰς δίκας τὴν χρῆσιν τῆς βίας. »

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 190 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4687).

*Προθεσμία πρὸς ἀπόδειξιν. — Ἀνταπόδειξις. —
Παράτασις (1).*

§ 284. Πρὶν ἢ μεταβῶ εἰς τὴν νομολογίαν, σημειῶ τὰ ἐπόμενα.

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ χρόνου πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως ὑπάρχει τὸ ἄρθρ. 338 τῆς πολ. δικονομίας, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἐπίσημον μετάφρασιν ἔφερε τὴν λέξιν *προθεσμία*, ἥνπερ ἄνευ ἀναγκῆς, ὡς ἄλλοτε ἐνέκταται, οἱ ἐκδότες τῶν Κωδίκων μετέτρεψαν εἰς τὴν λέξιν *διορία* (2).

Τὸ ἄρθρ. 338 περιέχει δύο κανόνες, τοὺς ὁποῖους ὑπηγόρευεν ὁ αὐτὸς σκοπὸς τοῦ νὰ προκαταληφθῇ ἡ παρέγκλισις τῶν διαφερομένων ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ, καὶ τῆς καλῆς πίστεως.

Ἐπὶ τοῦ πρώτου κανόνος (μάρτυρες ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως ἐξετάζονται ἐν τῇ αὐτῇ διὰ τῆς πρὸς ἀπόδειξιν παρεμπιπτούσης προτάσεως ὠρισμένην προθεσμίαν) ἀναρύεται τὸ ἐξῆς ζήτημα. Γενικῶς ἐπὶ τοῦ ὑπολογιστοῦ τῶν προθεσμιῶν ἀναφέρει τὸ ἄρθρ. 193 § 2 ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς γίνεται μόνον ὑπὲρ τοῦ κοινοποιούντος τὴν ἀπόφασιν, καὶ ποτὲ κατ' αὐτοῦ.

Ἡ διάταξις αὕτη εἶναι ἀσυμβίβαστος μὲ τὴν τοῦ ἄρθρ. 338, καὶ τότε μόνον ἡδύνατο νὰ συμβιβασθῇ, ὅταν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι ἔθελον τὴν αὐτὴν ἡμέραν κοινοποιήσῃ πρὸς ἀλλήλους τὴν περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασιν, ἀλλ' ἡ τοῦ 338 εἶναι διάταξις εἰδική, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως διὰ μαρτύρων κατισχύει τῆς γενικῆς τοῦ 193 § 2. Τοῦτο καθιέρωσεν ὁ Ἀρειὸς Πάγις ἰδίως διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 17 τοῦ 1844 πολιτικῆς ἀποφάσεώς του, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 134 ἐπ.

Ὡς πρὸς τὸν δεῦτερον κανόνα τοῦ ἄρθρου 338 τῆς πολ. δικονομίας, παρατηρητέον, ὅτι ὁσάκις τὸ δικαστήριον προσδιορίζει προθεσμίαν διὰ τὴν ἐξετάσιν τῶν μαρτύρων, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ἅμα κατὰ τὴν προθεσμίαν γίνῃ ἑναρξὶς τῆς ἐξετάσεως, καὶ ἂν δὲν ἀποπερατωθῇ αὕτη, δὲν δύναται πλέον οὐδεὶς τῶν διαδίκων νὰ προτείνῃ νέους μάρτυρας. — Ὅσάκις ὅμως ἡ ἀπόφασις τάττει διορίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες, καὶ ἀρτῇ εἰς τὸν εἰσθηγὴ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡμέρας, γεννᾶται ἡ ἐξῆς ἀμφιβολία. Πρέπει ἄρα γε πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ εἰσθηγτοῦ προσδιορισθείσης ἡμέρας νὰ προβληθῶσι παρ' ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων οἱ μάρτυρες αὐτῶν, ἀποκλειομένης τῆς προσαγωγῆς παντὸς μάρτυρος μὴ προβληθέντος ἤδη πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξετάσεως; ἢ συγχωρεῖται ἡ πρότασις νέων μαρτύρων καὶ μετὰ τὴν ἐν τῇ παρὰ τοῦ εἰσθηγτοῦ ὁρισθείσῃ ἡμέρᾳ ἑναρξιν

(1) Ὅδε καὶ τοὺς ἐπομένους §§ 400 ἐπ. ἔχοντας σχέσιν μὲ τὸ προκαείμενον.

(2) *Διορία* (délai) ὑπάρχει, ὅταν προσδιορίζεται διάστημα χρονικόν, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου δύναται νὰ ἐπιχειρισθῇ ἡ περὶ τῆς πρόκειται πράξις, ἀδιαφόρως εἰς ποίαν ἡμέραν τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ διαστήματος (διορία 30 ἡμερῶν πρὸς ἔφεσιν).

Προθεσμία (terme) λέγεται ὁ χρονικὸς προσδιορισμὸς, ἧγουν ἡ ῥητὴ ἡμέρα πρὸς ἐπιχείρησιν τῆς πράξεως (προθεσμία πρὸς ἐμφάνισιν εἰς συζήτησιν ἢ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς τρίτῃ ἡμέρᾳ).

τῆς ἐξετάσεως, ἀρκεῖ ἡ πρότασις καὶ προσαγωγή τῶν νέων μαρτύρων νὰ γίνη ἐντὸς τῆς διορίας ;

Πρὸς ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τοῦ κανόνος, περὶ οὗ πρόκειται, εἰς περίπτωσιν διορίας καὶ ὅχι προθεσμίας, ἀπαιτεῖται νὰ ἐξετάσωμεν αὐτῶν τῶν πραγμάτων τὴν κατὰστασιν καὶ τὴν καθ' αὐτὸ θέσιν τῶν διαδίκων.

Ὁ ἐπισπύδων διάδικος εἶναι, φυσικῶ τῷ λόγῳ, ὁ προκαλὼν τῆς ἡμέρας τὸν ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ εἰδικὸν προσδιορισμόν. Μὴ ὀφείλων νὰ κοινοποιήσῃ τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς τὸν ἀντίδικόν του εἰμὴ 24 ὥρας πρὸ αὐτῆς, ὅτε συγχρόνως ὀφείλει καὶ τὴν γνωστοποίησιν τῶν μαρτύρων, δύναται ν' ἀφήσῃ τὴν κοινοποίησιν ταύτην εἰς τὴν τελευταίαν ὥραν, ὅτε ὅμως ὁ λαμβάνων τὴν κοινοποίησιν διάδικος δὲν ἔχει πλέον καιρὸν νὰ ἀντικεινοποιήσῃ καὶ αὐτὸς τοὺς μάρτυράς του, καὶ νὰ κλητεῖσθαι αὐτοὺς, περὶ ὧν ἔμενεν ἡσυχία γινώσκων ὅτι ἔχει ἔτι καιρὸν εἰς τοῦτο μέχρι τέλους τῆς διορίας.

Ἐὰν λοιπὸν ἡ ἐναρξὶς τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τοῦ ἐπισπεύδοντος τὴν ὑπόθεσιν ἡδύνατο εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ν' ἀποκλείσῃ τὴν πρότασιν μαρτύρων ἐκ μέρους τοῦ ἄλλου διαδίκου, ἤθελεν οὗτος ἀδικηθῇ ὑποχρεούμενος εἰς τὰ ἀδύνατα. Πρέπει ἐπομένως νὰ ᾔηται εἰς τὸν διάδικον τοῦτον, τὸν μὴ προκαλέσαντα τὸν προσδιορισμόν τῆς ἡμέρας, ἐλεύθερον νὰ φέρῃ τοὺς μάρτυράς του, καίτοι ἀρξαμένης ἤδη τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τοῦ ἀντιδίκου του. Σύμφωνα μὲ ταῦτα, ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι καὶ αἱ τοῦ Ἀρ. Π. ἀποφάσεις 20 τοῦ 1844 καὶ 38 καὶ 210 τοῦ 1847, ἔχουσαι οὕτως·

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικ., ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως καὶ τῆς ἀνταποδείξεως γίνεται ἐντὸς τῆς διορίας τῆς παρὰ τοῦ δικαστηρίου ταττομένης· ὅθεν ἡ διεξαγωγή τῆς ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως δύναται νομίμως νὰ λάβῃ χώραν εἰς διαφόρους ἐποχὰς ἐντὸς τῆς ῥηθείσης διορίας καὶ ν' ἀπαρτίσῃ δύο διακεκριμένας διαδικασίας, ἐκ δὲ τούτων προκύπτει ἡ ἀληθὲς ἐννοία τοῦ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς προτάσεως νέων μαρτύρων μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν προσαχθέντων, ἀφορᾷ μόνον ἐκεῖνον τὸν διάδικον, οἱ μάρτυρες τοῦ ὁποίου ἤρξαντο τῆς καταθέσεώς των, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν διάδικον, τοῦ ὁποίου οἱ μάρτυρες δὲν ἐξετάσθησαν εἰσέτι· ὀρθῶς ἄρα τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἡρμήνευσε τὸ ῥηθὲν 338 ἄρθρ. τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ἐπειδὴ ἡ ὑπαρξὶς ἢ μὴ τῆς παραιτήσεως δικαιώματός τινος ἀποτελεῖ ζήτημα πραγματικόν, ὑπαγόμενον εἰς μόνον τὰ κατώτερα δικαστήρια· τὸ δικαστήριον ἐπομένως τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν δύναται νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν περιστατικῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηριχθὲν τὸ δικαστήριον τῶν ἐνταῦθα ἐφετῶν παρεδέχθη, ὅτι δὲν ἔλαβε χώραν ἐκ μέρους τοῦ ἀναιρεσιβλήτου παραίτησις τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνταποδείξεως.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 20 τοῦ 1844.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἡ προσεχλλομένη ἀπόφασις ἀκυρώσασα, δυνά-

μει τοῦ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας, τὰς παρὰ τῶν ἀδελφῶν Κ παρουσιασθείσας μαρτυρίας Γ Γ, Α Κ καὶ Κ, ὡς μαρτυρίας ἀνταποδείξεως, διὰ τὸν λόγον ὅτι οὗτοι δὲν ἐξετάσθησαν, οὐδ' ἐκλητεύθησαν κατὰ τὴν 12 μαΐου 1845, ἡμέραν προσδιορισθείσαν παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου Ἀμφίσσης, κατ' αἴτησιν τοῦ Π πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως, χωρὶς ἄλλως νὰ βεβαιώσῃ ὅτι οἱ διαληφθέντες μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως ἐξετάσθησαν δῆθεν ἐκτὸς τῆς διορίας τῆς ταχθείσης διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως ἀπὸ τὴν ὑπ' ἀριθ. 3344 πηρεμπίπτουσαν ἀπόφασιν τῶν ἐφετῶν, ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε τὸ ἄρθρ. 338, διότι ἡ διαληφθεῖσα ἀπόφασις δὲν ὥριζε πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως τὴν ἡμέραν, τὴν ὁποίαν ὁ εἰρηνοδίκης ἤθελε προσδιορίσει κατ' αἴτησιν τοῦ ἀποδεικνύοντος Π, ὅποτε βεβαίως ἔπρεπε κατ' αὐτὴν νὰ ἐξετασθῶσι καὶ οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως, δυνάμει τοῦ προμνημονευθέντος ἁρθροῦ 338, ἀλλὰ διέταξεν οἱ μάρτυρες τῆς τε ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως νὰ ἐξετασθῶσιν ἐντὸς τῆς παρταθείσης δι' αὐτῆς διμήνου διορίας εἰς ἡμέραν διορισθησομένην ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου, κατ' αἴτησιν τοῦ ἐτέρου τῶν διαδίκων· ὅθεν, κατὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἡ ὑποχρεωτικὴ προθεσμία ἄλλη δὲν ἦτον εἰμὴ ἡ δίμηνος διορία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ ἀνταποδεικνύων εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ καὶ αὐτὸς παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου τὸν προσδιορισμὸν ἡμέρας πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων του· ὅθεν ὁ λόγος οὗτος εἶναι βᾶσιμος, διότι ἀφορᾷ πρᾶξιαν τύπου οὐσιώδους, περιορίζουσαν ἀμέσως τὸ τῆς ὑπερασπίσεως δικαίωμα. »

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 38 τοῦ 1847.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ὀρίσαντος τοῦ Ἀρείου Πάγου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 111 ἀποφάσεώς του δύο μηνῶν προθεσμίαν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἔπρεπε νὰ διεξαχθῇ ἡ ἀπόδειξις καὶ ἀνταπόδειξις συγχρόνως, ἔπεται ὅτι ἡ Μ Τ ὡς ἀνταποδεικνύουσα, ἠδύνατο, ἂν καὶ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ὠρίσθῃ ἡ 3 ὁκτωβρίου 1847 διὰ τὴν ἀπόδειξιν, νὰ ζητήσῃ νὰ προσδιορισθῇ ἄλλη μετὰ ταῦτα ἡμέρα διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως, ἥρκει δὲ ἡ ἡμέρα αὕτη νὰ ᾖ ἐντὸς τῆς ἀπὸ τῆς μνησθείσης ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου ὀρισθείσης προθεσμίας, καθὼς τῷ ὄντι ἡ 20 ὁκτωβρίου, εἰς ἣν ἐζητήθη ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως, ἦτον ἐντὸς τῆς προθεσμίας ταύτης· ὥστε ἡ αἴτησις τῆς Μ Τ ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ ἐγένετο συμφώνως μὲ τὸ 1 ἐδ. τοῦ 338 ἁρθρ. τῆς Πολ. Δικ., κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως ἐξετάζονται ἐν τῇ αὐτῇ διὰ τῆς πρὸς ἀπόδειξιν παρεμπιπτούσης πράξεως ὀρισμένης διο-

ρίας, καὶ παρεμπίπτουσα περὶ ἀποδείξεως πρᾶξις ἢ ἀπόφασις εἶναι ἢ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἥτις ὠρίσατο ἤδη τὴν προθεσμίαν, τὸ δὲ 2 ἐδάφιον τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, διαλαμβάνον ὅτι, ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, δὲν δύνανται πλέον νὰ προβληθῶσι νέοι μάρτυρες, δὲν ἐννοεῖ, ὡςάκις ἀρχίσει ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως, ὅτι ἀποκλείεται ὁ ἀνταποδεικνύων νὰ προτείνῃ μάρτυρας, καὶ ὅταν ἦναι ἐντὸς τῆς προθεσμίας καὶ τ' ἀνάπαλιν, ἀλλ' ὅτι δὲν συγχωρεῖται νὰ προβληθῶσι νέοι μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως, ἀν ἤρξαιτο ἡ ἐξέτασις τοιούτων μαρτύρων· περιπτώσεις, ἥτις ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ὑπάρχει.

Ἐπειδὴ, γενομένης ἐμπροθέσμως τῆς αἰτήσεως περὶ παρὰ τῆς προθεσμίας, πρέπει ἡ αἴτησις αὕτη νὰ γίνῃ δεκτὴ, καθότι, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν προεκτεθέντων, ἡ αἰτοῦσα αὐτὴν παρημέλησε νὰ ἐνεργήσῃ τὸ καθ' ἐαυτὴν ἐντὸς τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας, ἀλλ' ὁ χρόνος τῆς παρὰ τῆς ἀποδείξεως, τὸν ὅποιον ζητεῖ, ὡς λίαν ἐκτεταμένος, δύνανται νὰ περιορισθῇ εἰς τὸν ἀνάλογον.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Π. 210 τοῦ 1847.

§ 284² Ἡ πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων προθεσμία ἄρχεται καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιούντος τὴν ἀπόφασιν; Ὁμολογητέον, ὅτι καὶ εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἡ ἐλληνικὴ νομολογία δὲν εἶναι σταθερὰ, οὐδ' ἰκανοποιεῖ ἐντελῶς τὸν νόμον· ἰδοὺ δὲ τί ἐν αὐτῇ εὕρηται·

α] Ἡ προθεσμία δὲν ἄρχεται καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιούντος τὴν ἀπόφασιν εἰμὴ τότε μόνον, ὅταν μετὰ τὴν κοινοποίησιν ταύτην γίνῃ ἔναρξις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων (1).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 106 τοῦ 1850, κυροῦσα τὴν 5189 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρουσαν οὕτως·

α' Ἐπειδὴ ἂν καὶ, ὡς ἐκ τοῦ σημειωμένου εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀπόφασιν ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας ἐξάγεται, ὑπάρχει ἐξαίρεσις τις τοῦ γενικοῦ κανόνος, τὸν ὅποιον καθιέρωσε τὸ ἄρθρ. 193 § 2 τῆς αὐτῆς Δικονομίας, καὶ κατὰ ταύτην προκειμένου λόγου ἰδίως.

(1) Κατὰ τῆς τεθείσης ἐν τῷ ἄρθρ. 193 τῆς πολ. δικονομίας ἀρχῆς, ὑπάρχει μὲν ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 338 διάταξις, ὅτι μάρτυρες ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως ἐξετάζονται ἐν τῇ αὐτῇ διὰ τῆς πρὸς ἀπόδειξιν ἀποφάσεως ὁριζομένη προθεσμίᾳ, ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις αὕτη ἐννοεῖ ὅτι τότε μόνον ἄρχεται ἡ προθεσμία καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιούντος αὐτοῦ τὴν ἀπόφασιν, ὅταν, μετὰ τὴν κοινοποίησιν ταύτην, γίνῃ ἔναρξις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων· τοιαύτης δὲ μὴ γενομένης, ἰσχύει ἡ ἀνωτέρω γενικὴ ἀρχή.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 106 τοῦ 1850,

περὶ ἐξετάσεως μαρτύρων, ἡ ταχθεῖσα διὰ τῆς ἀποφάσεως προθεσμία ἄρχεται οὐχὶ μόνον ὑπὲρ τοῦ κοινοποιοῦντος τὴν ἀπόφασιν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτοῦ, διότι ἄλλως, ὡς σκέπτεται καὶ τὸ πρωτοδικεῖον, ἤθελεν ἀποβῆ ἀνεφάρμοστος ἡ διάταξις τοῦ εἰρημένου ἄρθρ. 338, ἡ ἀποδεικνύουσα τὴν ἀπαραίτητον ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐξετάζωνται ἐν τῇ αὐτῇ διορίᾳ οἱ μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως, μολοντοῦτο δὲν θεωρεῖται ἀποκλεισμένος τοῦ τῆς ἀποδείξεως δικαίωματος ὁ κοινοποιήσας τὴν ἀπόφασιν, πρ' ὅσας ἐντὸς τῆς ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως προθεσμίας ἤρξατο ἡ ἡ ἐξέτασις μαρτύρων καὶ πρόκειται ὡς ἐκ τοῦ λόγου ὅτι κατὰ τοῦ κοινοποιοῦντος δὲν ἄρχεται ἡ προθεσμία, νὰ φέρῃ οὗτος τοὺς μάρτυράς του καὶ μετὰ ταῦτα, διότι εἰς μόνην τὴν εἰρημένην περίπτωσιν ὑπάρχει ὁ κίνδυνος, τὸν ὁποῖον ὁ νομοθέτης διὰ τοῦ ἄρθρ. 338 ἐπρονόησε νὰ ἀπομακρύνῃ, ἀλλ' ὅποτεν τοιαύτη ἐξέτασις μαρτύρων δὲν ἤρξατο, ἔρχεται εἰς βοήθειαν τοῦ κοινοποιοῦντος τὸ ἄρθρ. 193 § 2, καθ' ὃ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ οὐχὶ κατ' αὐτοῦ ἄρχεται ἡ προθεσμία.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, ἐσφαλμένως, διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεώς του, τὸ πρωτοδικεῖον Χαλκίδος ἐκήρυξεν ἐκπτώτους τοὺς ἐκκληλοῦντας τοῦ δικαίωματος τῆς ἐπιβληθείσης αὐτοῖς ἀποδείξεως, διότι, μὴ ἀρξαμένης οὐδεμιᾶς ἀποδείξεως, δὲν ἔπρεπε νὰ λογισθῇ τὴν ἔναρξιν τῆς προθεσμίας ἀπὸ τῆς 13 μαρτίου 1848, ὅτε οὗτοι ἐκοινοποίησαν τὴν περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασιν εἰς τὴν ἐφεσβλητον, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς 17 ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὅτε ἡ δευτέρα πρὸς τοὺς πρώτους, τὴν αὐτὴν ἀπόφασιν ἐκοινοποίησε, καὶ, ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ, κατὰ τὴν δευτέραν ἰουνίου τοῦ ἰδίου ἔτους, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες, ὥφειλε νὰ θεωρήσῃ ἐμπροθέσμους τοὺς ἀποδεικνύοντας, διότι εἰς αὐτοὺς ἐχορηγήθη, διὰ τῆς περὶ ἀποδείξεως ὑπ' ἀριθ. 284 ἀποφάσεως, τριακονταπενθήμερος προθεσμία παραταθεῖσα ἐπὶ 15 εἰσέτι ἡμέρας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 314 ἀποφάσεως, καὶ αὕτη δὲν εἶχε παρέλθει· ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ ἡ ἐκ μέρους τῶν ἐκκαλούντων γενομένη κοινοποίησις δὲν ἐγένετο πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἐκδίκασιν τοῦ παρ' αὐτοῦ φεθέντος ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου παρεμπύπτοντος ζητήματος περὶ ἐπαναλήψεως τῆς δῆθεν διακοπείσης δίκης· ὥστε καὶ διὰ τὸν εἰρημένον λόγον δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρξαμένη κατὰ τῶν διαληφθέντων ἡ προθεσμία ἀπὸ τῆς 18 μαρτίου τοῦ 1848.

Ἐπειδὴ τὸ πρωτοδικεῖον Χαλκίδος, διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεώς του, ἐσφαλμένως ἐξέτεινε τὴν περὶ ἐκπτώσεως τῶν ἐκκαλούντων ἀπὸ τῆς ἀποδείξεως δικαίωμα διὰ τῆς τῆς καὶ ὡς

πρὸς τὴν προσαγωγὴν τῆς διαθήκης, διότι ταύτην, ὡς ἔγγραφον, ἠδύνατο καὶ βραδύτερον μέχρι τῆς οὐσιαστικῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως νὰ προσάξουν.

Ἐπειδὴ καθίσταται μεταρρύθμισιά ἡ ἀπόφασις διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ν' ἀπορρίβῃ ἡ περὶ ἐκπροθέστου αἵτησις τῆς ἐφεσιβλήτου ἀναγκαῖον δ' ἀποβαίνει νὰ διαταχθῇ νέα προθεσμία πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως, καθόσον ἡ μὴ εξέτασις τῶν μαρτύρων τῶν ἐκκαλούντων καὶ ἀποδεικνυόντων δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ εἰς ἔλλειψιν τούτων.

Ἐπειδὴ, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως, ἀν καὶ κατ' ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδικῶν τῆς Φ ἐνόησε τὸ πρωτοδικεῖον νὰ παραδεχθῇ τὴν περὶ ἐκπροθέστου αἵτησιν αὐτῆς, διότι ἀμφοτέροι οὗτοι μετὰ τῆς εἰρημένης γυναικὸς εἰς ἀντιδικίαν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἦλθον καὶ ἐδικάσθησαν· μολταχῦτα παρέλειψε νὰ περιλάβῃ εἰς τὸ διατακτικὸν μέρος τὸν Γ Κ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἦθελεν εἶσθαι βάσιμος ἡ ἐφεσις τῆς Φ, καθ' ἣν περίπτωτιν δὲν μεταρρυθμιζέτο ἡ αὐτὴ ἀπόφασις, κατὰ συνέπειαν τῆς ἐφέσεως τῶν Β καὶ Γ Κ, ἀλλὰ τούτης μεταρρυθμιζομένης καὶ ἀπορρίπτομένης τῆς αἰτήσεως τῆς Φ περὶ ἐκπτώσεως τῶν ἀντιδίκων τῆς πρὸς εξέτασιν τῶν μαρτύρων των, πρὸς δὲ ταυτομένης νέας προθεσμίας πρὸς εξέτασιν αὐτῶν, ἀποβαίνει ματαία ἡ μεταρρύθμισις τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως, κατὰ συνέπειαν τῆς ἐφέσεως τῆς Φ, ἀντικείμενον ἐχούσης τὴν ἐκπτωτικὴν καὶ τοῦ Α Κ ἀπὸ τοῦ τῆς ἀποδείξεως δικαίωμα.

Ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις δὲν ἐσυζητήθη κατ' οὐσίαν ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου, διότι τοῦτο ἐπεριορίσθη εἰς τὴν περὶ ἐκπτώσεως ἐκ τοῦ δικαίωματος τῆς ἀποδείξεως ἀπόφασίν του· ὅθεν ἡ εξέτασις τῶν μαρτύρων καὶ ἡ περαιτέρω συζήτησις πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς αὐτό.»

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 5489 τοῦ 1849.—Ἰδὲ καὶ κατ. σ. 65.

Εἰς τὴν νομολογίαν δὲ ταύτην φαίνεται ἀντιβαίνουσα ἡ 5 τοῦ 1849 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἔχουσα οὕτως·

Ἀπειδὴ ὁ Π Κ εἶχε τὸ δικαίωμα, κατὰ τὸ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας, νὰ ἐξετάσῃ τοὺς μάρτυρας τῆς ἀνταποδείξεως τοῦ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 210 τοῦ ἔτους 1848 ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐπιβληθέντος εἰς τὸ δημόσιον θέματος ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας, καθ' ἣν τὸ δημόσιον ὥφειλε νὰ προσαγάγῃ τοὺς τῆς ἀποδείξεως τοῦ αὐτοῦ θέματος μάρτυρας, τοῦ δὲ δικαίωματος τούτου οὐδόλως παρητήθη ὁ Κ διὰ τῆς εἰς τὸν εἰσηγητὴν ὑποβληθείσης αἰτήσεώς του, δι' ἧς ἀπλῶς ἐζητήσατο νὰ προδιορίσῃ οὗτος ἡμέ-

ραν πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων ἐπὶ τῶν διὰ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως τεθέντων θεμάτων.

Ἐπειδὴ βεβαιούται ἐκ τοῦ ἀπὸ 24 δεκεμβρίου 1848 ἀποδεικτικοῦ τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος Φ Τ, ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ Π Κ ἐντὸς τῆς ὑπὸ τῶν ὑπ' ἀριθ. 210 καὶ 213 ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου ταχθείσης προθεσμίας κλητευθεὶς μάρτυς Δ Π πρὸς ἀνταπίδειξιν τοῦ εἰς τὸ δημόσιον ἐπιβληθέντος θέματος ἀποδείξεως δὲν εὑρέθη ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κλητεύσεως τοῦ ἀπελθόντος ὡς στρατιωτικὸς ἰατρός εἰς Λαμίαν ὁ δὲ Κ, ἐντὸς τῆς διὰ τῶν αὐτῶν ἀποφάσεων ὁρισθείσης προθεσμίας, ἐκοινοποίησεν εἰς τὸ δημόσιον τὴν προκειμένην αἴτησιν τοῦ νὰ παργγείλῃ τὸ δικαστήριον τοῦτο τὸ ἐν Λαμία πρωτοδικεῖον νὰ ἐξετάσῃ τὸν εἰρημένον μάρτυρα ἐπὶ τοῦ εἰς τὸ δημόσιον ἐπιβληθέντος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 201 ἀποφάσεως θέματος ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας, ὥστε διὰ τῆς ἐγκαιρώς γενομένης ταύτης αἰτήσεώς του, ἐζήτησεν ὁ Κ καὶ παράτασιν τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἐκτεθέντα, ἡ παράλειψις τῆς ἐξετάσεως τοῦ εἰρημένου μάρτυρος ἐν Ἀθήναις ἐντὸς τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας προῆλθεν ἐκ γεγονότων ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεως τοῦ αἰτοῦντος. »

Ἄπ. πολ. Ἄρ. Π. 5 τοῦ 1849.

β'] Ἄν ὅμως ὁ ἕτερος τῶν διαδίκων ἐξέτασε τοὺς παρ' αὐτοῦ κλητευθέντας μάρτυρας, ὁ ἀντίδικός του δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ προτείνῃ πλέον μάρτυρά τινα, κατὰ τὸ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ ἂν αὐτὸς ἐκοινοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν.

Ἄπόφ. πολ. Ἄρ. Π. 17 τοῦ 1844, ἣν ἐν Εὐρ. τ. 2 σελ. 131 ἐπ. ἴδε τὴν Γ' αλλ. νομολογίαν αὐτόθι.

γ'] Ἄλλαι ἀρχαὶ ἐφαρμόζονται εἰς τὰς περὶ ὅρκου προθεσμίας. — Ἰδε τὴν λέξιν Ὅρκος.

§ 284² Ἡ προθεσμία τρέχει κατ' ἀνάγκην καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιούντος τὴν ἀπόφασιν, ὅταν πρόκηται περὶ διεξαγωγῆς μαρτυρικῆς τινος ἀποδείξεως ; (ἄρθρ. 193 καὶ 138 τῆς Πολ. Δικονομίας.)

Ἄπόφ. « Ἐπειδὴ, καθόσον ἀπορᾷ τὴν κυρίαν αἴτησιν τοῦ ἐκκαλοῦντος, ἡ πρώτη αἰτιολογία τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως εἶναι ὀρθὴ καὶ νόμιμος, διότι αὐτοὶ οἱ ὑπόχρεοι εἰς τὴν ἀπόδειξιν ἐφεσβλητοὶ εἶχαν κοινοποιήσει τὴν διατάττουσαν τὴν ἀπόδειξιν ἀπόφασιν εἰς τὸ ἀντίδικον δημόσιον, ἡ δὲ προθεσμία, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δὲν δύναται νὰ λογισθῇ ἀρξάμενη κατ' αὐτῶν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 193 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τοῦ δημοσίου, ὡς μὴ ὑπο-

χρεωμένου εἰς καμμίαν διὰ τῆς ἀποφάτεως ταύτης ἐκτέλεσιν, καὶ ἔχοντος τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ τὴν ἀνταπόδειξιν, ἀνευ δικαστικῆς ἐπιταγῆς, ἐντὸς τῆς διὰ τοῦ ὑποχρέους εἰς ἀπόδειξιν τακτομένης προθεσμίας, ἣτις ἐμελλε ν' ἀρχίσῃ ὑποχρεωτικῶς μόνον ἀφοῦ τὸ δημόσιον ἤτελε τοῦ κοινοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν. Κατ' ἐξαίρεσιν δὲ εἰδικὴν τοῦ γενικοῦ κανόνος, τὸν ὁποῖον καθιεροῖ τὸ ἄρθρ. 193, ἡ προθεσμία λογιζέται καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιοῦντος, τότε μόνον, ὅταν οὗτος ᾔναι ἀνταποδεικνύων καθόσον, κατὰ τὸ ἄρθρ. 338, οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδειξέως πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν ἐν τῇ αὐτῇ διὰ τῆς πρὸς ἀπόδειξιν παρεμπιπτούσης πράξεως ὠρισμένη διορίᾳ καὶ ἐπομένως ἡ προθεσμία τρέχει κατ' ἀνάγκην καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιοῦντος ἀνταποδεικνύοντος· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ὑπάρχει τοιαύτη περίπτωσις, διότι, ὡς προελέχθη, οἱ κοινοποιήσαντες τὴν ἀπόφασιν ἦσαν οἱ εἰς τὴν ἀπόδειξιν ὑπόχρεοι, ἀλλ' οὐχὶ ὁ ἀνταποδεικνύων· ὅθεν κατὰ τοῦτο ἡ ἔφεσις τοῦ δημοσίου εἶναι ἀνυπόστατος.

Ἐπειδὴ ὁμως ἡ ἔφεσις, καθίστον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν αἴτησιν περὶ τοῦ νὰ διωρισθῶσιν ὡς εἰσηγηταὶ πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων διαμενόντων εἰς διάφορα μέρη οἱ εἰρηνοδίκαι τῆς διαμονῆς τούτων, τὴν ὁποίαν παρὰδέχονται καὶ οἱ ἐρεσίβλητοι, εἶναι βάσιμος, δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 309 τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ μὴ ὀρθῶς ἀπερρίψεν αὐτὴν τὸ πρωτοδικεῖον ὡς ἀόριστον, λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ δημόσιον δὲν ἐδήλωσε ποῦ κατοικοῦσιν οἱ προσακτέοι μάρτυρες, καθόσον ὁ διάδικος δὲν ὑποχρεοῦται νὰ γνωστοποιήσῃ τοὺς ἐξεταστέους μάρτυρας καὶ τὴν κατοικίαν αὐτῶν πρὸ τῆς προθεσμίας, τὴν ὁποίαν πρὸς τοῦτο τοῦ χορηγεῖ ὁ νόμος »

Ἀπόφ. 8473 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (1).

284⁴ Ἡ γενικὴ τοῦ ἄρθρ. 193 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας ἀρχή, καθ' ἣν δὲν ἄρχεται ἡ προθεσμία κατὰ τοῦ κοινοποιοῦντος τὴν ἀπόφασιν, ὑπόκειται μὲν εἰς ἐξαίρεσιν στηριζομένην εἰς τὴν σύγχρονον ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, κατὰ τὸ ἄρθρ. 338 τῆς αὐτῆς Δικονομίας, ἀλλ' ἡ ἐξαίρεσις αὕτη ἐφαρμόζεται, ὅταν γίνῃ ἐναρξὶς τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ἢ ὅταν ὁ κοινοποιῶν τὴν ἀπόφασιν ᾔναι ὁ ἀνταποδεικνύων· ἡ δὲ γενικὴ ἀρχὴ ἐξακολουθεῖ ἰσχύουσα εἰς ἐναντίον περιπτώσεων.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8494 τοῦ 1851.

(1) Ἡ ὑπόθεσις ἔχει οὕτως « ὁ Α ἐζήτησε παράτασιν προθεσμίας πέντος, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπεχρεώθη ν' ἀποδείξῃ θέματά τινά, ἀλλ' ἡ προτ

§ 284⁵ Κατὰ τοῦ κοινοποιοῦντος ἀπόφασίν τινα, διατάττουσαν ἐμμάρτυρον ἀπόδειξιν, δὲν τρέχει ἡ προθεσμία, ἂν δὲν ἐγένετο ἑναρξίς ἐξετάσεως μαρτύρων.

Ἱστορικόν. Ἡ Α ὑπεχρεώθη ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ σύζυγός της περιέπεσεν εἰς χρέη, δκαιολογοῦντα τὸν χωρισμὸν τῆς προικός της· ἡ Α ἐκοινοποίησε τὴν ἀπόφασιν εἰς τὸν σύζυγόν της, ἀλλὰ οὔτε ἐκείνη, οὔτε οὗτος ἐξετάσαν μάρτυρας κατὰ τὴν ταχθεῖσαν ἡμέραν· ἐξετάσαν ὅμως ἐκείνη μάρτυρας μίαν ἡμέραν ἀργότερα. Ἐζητήθη λοιπὸν ὑπὸ τοῦ συζύγου της ἡ ἀκύρωσις τῶν μαρτυριῶν, ἡ δὲ Α ἐζήτησε τὴν ἐπανάληψιν αὐτῶν, καὶ τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐφετῶν τὴν ἐπέτρεψε, διότι· α'. Ναὶ μὲν τὸ ἄρθ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας καθιεροῖ ἐξαίρεσιν τινα εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 193 § 2 τῆς Πολ. Δικον., ἀλλὰ τὸ ἄρθρ. 338 τότε μόνον ἐφαρμόζεται, ὅταν ἐγένετο ἔγκαιρος ἑναρξίς τῆς ἐξετάσεως μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως ἢ ἀνταποδείξεως. Ταύτης δὲ μὴ γενομένης, ἰσχύει ἡ γενικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 193 καὶ β'. Ὅτι ἂν δὲν ἐξετάσθησαν μάρτυρες ἀποδείξεως, ὑπάρχει πρκαμέλῃσις προθεσμίας, ἥτις ἐπαναλαμβάνεται, κατ' αἵτησίν τινος τῶν διαδίκων (200 Πολ. Δικον.)· ὥς ἐπρέπει νὰ γίνῃ ἐκ νέου κοινοποιήσις τῆς ἀποφάσεως (1).

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8731 τοῦ 1851.

§ 284⁶ Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως δύνανται νὰ ἐξετασθῶσι μάρτυρες ἀνταποδείξεως, ἂν δὲν παρῇλθεν ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία ; Ναί.

Ἐκ τοῦ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας προκύπτει, ὅτι ἡ ἀπόδειξις ἀπαιτεῖται νὰ διεξάγῃται ἐντὸς τῆς ὠρισμένης διορίας, οὐχὶ δὲ συγχρόνως, καθότι ἄλλως ἤθελον ἐξχρᾶσθαι ἀπὸ τὸν ἀποδεικνύοντα τὰ μέτα τῆς ἀποδείξεώς του. — Ἡ διάταξις ἐκείνη δὲν ἀρροᾷ ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους, ἀλλ' ἐκείνον, τοῦ ὁποίου οἱ μάρτυρες ἤρχισαν νὰ ἐξετάζωνται· ἄρα ὁ ἀνταποδεικνύων δύνανται νὰ κοινοποιήσῃ τοὺς μάρτυράς του καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀποδείξεως, ἀλλ' ἐντὸς τῆς προθεσμίας.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 620 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5464).

Προθεσμία ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου του Β κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως — Ὁ ἀντίδικός του Β ἐπρότεινε τὸ ἐκπρόθεσμον τῆς περὶ πρκατίσεως αἰτήσεως, ἰσχυριζόμενος ὅτι παρῇλθεν ἡ πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία, ὅταν ὑπολογισθῇ ἡ παρὰ τοῦ Α γενομένη πρὸς αὐτὸν τὸν Β κοινοποίησις τῆς ἀποφάσεως.»

(1) Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καθ' ἑρῶτε καὶ ὁ Ἄρ. Πάρος (ἱπ. 106 τοῦ 1850 ἀνωτέρω § 284²).

§ 2847⁷ Κατὰ τὸ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικον., οἱ μάρτυρες τῆς τε ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως ἐξετάζονται ἐν τῇ αὐτῇ, διὰ τῆς περὶ ἀποδείξεως παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως ὠριτμένῃ διορίᾳ, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἔπεται καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐξετάζονται τὴν αὐτὴν ἡμέραν, διότι ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου δὲν ἐξάγεται τὸ τοιοῦτον, διότι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀδύνατος ἡ σύγχρονος ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως, οὔτε δύναται καὶ νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ὁ νόμος ἐπέταξεν ὅ,τι ἀνέφικτον εἶναι, καὶ διότι ἀφοῦ, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, μεσολαβεῖ πάντοτε χρονικόν τι διάστημα μεταξὺ τῆς ἐξετάσεως τῶν τῆς ἀποδείξεως μαρτύρων καὶ ἐκείνων τῆς ἀνταποδείξεως, δὲν ὑπάρχει λόγος ν' ἀπαιτήσῃ ὁ νομοθέτης τὴν σύγχρονον ἐξέτασιν τούτων καὶ ἐκείνων.

Ἀπόφ. 8721 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 285. Ἀπὸ τινος χρόνου τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἀπεφάσισεν ὅτι ἡ προθεσμία δὲν τρέχει οὔτε κατ' ἐκείνου, εἰς ὃν ἐκοινοποιήθη ἡ ἀπόφασις, ἀν' ὃ ἀντίδικός του δὲν ἐξέτασε μάρτυρας, ἢ δὲν τὸν ἐκήρυξεν ἑκπτωτον· ἡ γνώμη αὕτη ἀμφιταλαντεύεται· ἰδοὺ δὲ μία ἐκ τῶν πολλῶν ἀποφάσεών του.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 200 τῆς Πολ. Δικονομίας, εἰάν οἱ διάδικοι παρημέλησαν προθεσμίαν τινὰ, καταλείπεται ἡ ὑπόθεσις μεχρὶς τοῦ τὴν ἐπαναλάβουν. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, δὲν ἀμφισβητεῖται ὅτι ὁ P ἐκοινοποίησε μὲν τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου τούτου εἰς τὸ δημόσιον, δὲν ἐφρόντισε δὲ νὰ ὀρίσῃ, διὰ πράξεως τοῦ εἰσηγητοῦ, ἡ ἡμέρα τῆς τῶν μαρτύρων ἐξετάσεως, οὔτε ἄλλως ἐπροκάλεσε τὴν κατὰ τὴν ἐκπνευσιν τῆς προθεσμίας σύνταξιν ἐκθέσεως, ἐξ ἧς νὰ προκύπτῃ ὅτι αὐτὸς δὲν παρημέλησε πᾶν ὅ,τι ἀνάγεται εἰς αὐτόν.

Ἐπειδὴ τὰ περιστατικὰ ταῦτα δὲν ἐμφαίνουν εἰμὴ τὴν ἐκατέρωθεν παρημέλησιν τῆς προθεσμίας, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λαμβάνει ἐφαρμογὴν ἡ εἰρημένη διάταξις, ἥτις, εἰς τὸ γενικὸν μέρος τῆς Δικονομίας εὐρισκομένη, ἐφαρμόζεται εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς διαδικασίας, οὐδ' ἀνατρέπεται ἀπὸ τὴν μερικωτέραν διάταξιν τοῦ ἄρθ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἥτις σκεπὸν κύριον ἔχει νὰ προλάβῃ ἐνδεχόμενα ἀτοπήματα μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ὅπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ἔλαβε χώραν.

Ἐπειδὴ τὸ ἐπιχείρημα τοῦ P, ὅτι ἤρκει ἡ κλήτευσις τοῦ δημοσίου πρὸς συζήτησιν τῆς οὐσίας μετὰ τὴν ἐκπνευσιν τῆς προθεσμίας διὰ νὰ τὸ καταστήσῃ ὑπερήμερον, δὲν ἀνατρέπει τὰ προεκτεθέντα, καθότι ἡ κλήτευσις αὕτη ἐγένετο μετὰ τὴν προθεσμίαν καὶ πρὸς

ἄλλο τέλος, τὸ τῆς συζητήσεως τῆς οὐσίας, ὥστε ἂν ὁ Ρ θέλῃ νὰ ἐπισπεύτῃ τὸ πέρας τῆς ὑποθέσεως, ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ ἐκείνην τὴν ἀπόφασιν, νὰ προκλήσῃ πρᾶξιν τοῦ εἰσηγητοῦ περὶ τῆς ἡμέρας τῆς τῶν μαρτύρων ἐξετάσεως κτλ.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9927 τοῦ 1852.

§ 285² Ἀποφασίσταν τὸ δικαστήριον, ὅτι ὁ διάδικος ἀπώλεσε τὸ δικαίωμα ν' ἀποδείξῃ θεματι, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀπόδειξις τῷ ἐπεβλήθη, δύναται αὐτεπυχγέλτως νὰ ἐπιτρέψῃ, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 172 τῆς Πολ. Δικονομίας, τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἰδίου θέματος;

Το ζήτημα αὐτὸ ἀνεφύη ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ 1843 ἀποφάσεώς του (Εὐρ. τόμ. 1 σελ. 161 ἐν ἀρχ.) ἔλυσε καταφατικῶς τὸ ζήτημα· ἴτως ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀντιβαίνει εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἄλλων, αἱ ἐμνημόνευσαι ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς τὴν 73 πολιτικὴν τοῦ 1846 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἔχουσιν οὕτως·

α' Επειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 746 τῆς Πολ. Δικονομίας, δὲν συγχωροῦνται ἐν τῇ ἐφεσίμῳ δίκη νέοι μάρτυρες περὶ τοιούτων προτάσεων, περὶ τῶν ὁποίων ἐξετάσθησαν ἤδη μάρτυρες πρωτοδίκως· ἐπομένως τὸ δικαστήριον δὲν δύναται νὰ συγχωρήσῃ ἀπόδειξιν διὰ μαρτύρων ἐπὶ πρὸς γράμματα, περὶ ὧν ἐξετάσθησαν πρωτοδίκως μάρτυρες, καθότι ἡ εἰρημένη διάταξις εἶναι εἰδική, καὶ, ὡς τοιαύτη, ἐπικρατεστέρα, καὶ κατ' ἐξαιρέσιν ῥητῶς δὲν ἐπιτρέπει τοῦτο· ἄλλως ἡ συγχώρησις τῆς ἀλληλοδιαδόχου διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως καὶ βλάβην ἐπιφέρει εἰς τοὺς διαδίκους, ὡς δίδουσα χώραν εἰς τὴν στρεψοδικίαν καὶ χρονίζουσα τὰς δίκας καὶ ἀντίκειται εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Πολ. Δικονομίας. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, διατάξαντος τοῦ ἐν Ἀθήναις πρωτοδικείου ἀπόδειξιν διὰ μαρτύρων καὶ ἐξετασθέντων τούτων πρωτοδίκως· α. ἂν ἐντὸς ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς 1 ἀπριλίου 1840 ἐδεχθίσαν οἱ διάδικοι καὶ ὁ Τ Κ ἢ εἰς ἢ πλείονες αὐτῶν, ζῶντος τούτου, τὰς ἐν τῇ ἀγωγῇ τοῦ Μ διαλαμβανομένας ἐργολαβίας· καὶ β. ὅτι τὰ ἐκ τῶν διαφόρων ἐργολαβιῶν χρήματα διεχειρίζετο ὁ Ε Φ, δὲν ἐδύνατο πλέον τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐφετῶν νὰ διατάξῃ διὰ νὰ ἐξετασθῶσι καὶ ἐφεσίμως μάρτυρες περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων. Ἄν δὲ ἐξετάσθησαν πρωτοδίκως μόνον μάρτυρες τοῦ ἀνταποδεικνύοντος καὶ δὲν ἐξετάσθησαν καὶ τοῦ ἀποδεικνύοντος Μ, αἴτιος τούτου εἶναι αὐτὸς ὁ Μ, καθότι καὶ ἡ εἰρημένη διάταξις, ὡς προεῖρήθη, καὶ προσέτι τὸ ἄρθρ. 338 τῆς ἰδίας Δικονομίας, δὲν ἐπιτρέπουσιν ἐξέτασιν νέων μαρτύρων· ὅθεν ἡ ἀπὸ 2 ἀπριλίου 1846 ὑπ' ἀριθ. 3808 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθῆ-

ναις ἐφετῶν, ἧτις διέταξε τὴν ἀπόδειξιν, καθίσταται ἀναιρετέα, ὡς παραδιδάσασα τὰς ἀνωτέρω οὐσιώδεις διατάξεις, καθὼς καὶ ἡ ἀπὸ 28 μαΐου ἰδίου ἔτους ὑπ' ἀριθ. 3876 ὀριστικὴ ἀπόφασις κατ' ἀναγκαίαν συνέπειαν ὡς ἐπιστηριζομένη εἰς τὴν διὰ τῆς προδικαστικῆς διαταχθεῖσαν ἀπόδειξιν.

Διὰ ταῦτα ἀναιρεῖ τὰς ἀπὸ 2 ἀπριλίου καὶ 28 μαΐου 1846 ὑπ' ἀριθ. 3808 καὶ 2876 ἀποφάσεις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.»

Ἴδε τὸν *Bioche*, τόμ. 2 σ. 493 § 328 (1).

§ 285³ Ὄταν ζητηθῇ ἐγκαίρως ἐπέκτασις προθεσμίας ὠρισμένων ἡμερῶν, καὶ δὲν κατορθωθῇ ἡ συζήτησις τῆς αἰτήσεως πρὶν τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας, δὲν εἶναι ἀναγκαία νέα αἵτησις περὶ αὐξήσεως τῶν ἡμερῶν τῆς προθεσμίας, ἀλλὰ δύναται, καὶ διὰ τῶν ἐγγράφων ἐπὶ ἀκροατηρίου προτάσεων, νὰ ζητηθῇ ἡ αὐξήσις τῶν ἡμερῶν.

Κατὰ τὰ ἄρθρα 172, 197, 249 καὶ 338 τῆς Πολ. Δικονομίας, τὸ δικαστήριον τότε μόνον δύναται αὐτεπαγγέλτως ν' ἀποφασίσῃ περὶ ἀποδείξεως καὶ νὰ διατάξῃ πᾶν ὅ,τι συντελεῖ πρὸς διασάφισιν τῶν προβαλλομένων πραγμάτων, ὅταν οἱ διάδικοι δὲν ζητήσωσιν τὴν ἀπόδειξιν καὶ μολοντοῦτο αὕτη θεωρεῖται ἀναγκαία πρὸς διασάφισιν τῆς ὑποθέσεως, οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν, ζητηθείσης τῆς ἀποδείξεως, ἡ αὐτεπαγγέλτως διαταχθείσης, ὁ ὑποχρεωθεὶς εἰς ἀπόδειξιν ἀφήσῃ νὰ πρέλθῃ ἡ προθεσμία, χωρὶς νὰ φέρῃ τὴν πρέπουσαν ἀπόδειξιν· διότι ἄλλως αἱ περὶ ἀποδείξεως προθεσμίαι καὶ τὰ ἐκ τῆς παραμελήσεως αὐτῶν προκύπτοντα νόμιμα ὑπὲρ τοῦ ἀντιδίκου τεκμήρια ἤθελαν ματαιωθῇ, αἱ δίκαι δὲν ἤθελαν περαιοῦσθαι ταχέως καὶ ἡ ἀμέλεια τῶν ὑποχρεωθέντων εἰς ἀπόδειξιν ἤθελεν ἐνσχύεσθαι πρὸς βλάβην τῶν διαδίκων του (2).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4987 τοῦ 1848.

§ 286. Ἀνταπόδειξις. Περὶ ταύτης ὠμίλησα εἰς τὰς σ. 103, 104, 149, 88, 89 (§ 94, 96) τοῦ Εὐρ. τ. 2, χάριν δὲ συντομίας δὲν ἐπαναλαμβάνω τὰ αὐτόθι ἐκτεθέντα, παραπέμπων μόνον εἰς τὴν κατωτέρω καταχωριζομένην ἀπόφασιν, λύρουσαν τὸ ζήτημα, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς ἀπόδειξιν ἰδιαιτέρα διάταξις. Νομικῆς σελ. 2165. — Ἴδε κατωτ. § 290¹⁴.

(1) Ἴδε δὲ καὶ Καρρὲς ζήτη. 977 6'. Ἀνωτέρω δὲ (§ 8) εὑρεται νομολογία καθ' ἣν τὸ δικαστήριον δὲν ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὴν εξέτασιν μάρτυρος κλητευθέντος μὲν, μὴ εξέτασθέντος δέ.

(2) Ἴδε καὶ κατωτ. § 400 ἐπ. περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρ. 172.

§ 287. Ὡς πρὸς τοὺς μάρτυρας τῆς ἀνταποδείξεως εὐρηνται ἐν τῇ νομολογίᾳ τὰ ἐπόμενα·

α] Ἐκ τοῦ ἄρθρου 338 τῆς Πολ. Δικονομίας προκύπτει, ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως δὲν εἶναι ἀνάγκη, ἐπὶ ποινῇ ἀποκλείσεως, νὰ προτείνωνται πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ ἐξέτασις τῶν τῆς ἀποδείξεως. ἀπὸ τὸ ἄρθρον αὐτὸ προκύπτει μόνον, ὅτι, ἀρξομένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, νέοι δὲν προτείνονται, ἀλλ' οἱ ἅπαξ προβληθέντες ἐξετάζονται.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 124 τοῦ 1836 (Νομικ. σ. 356).

β] Οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως δύνανται νὰ προβληθῶσι καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως, ἐντὸς ὅμως τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 252 τοῦ 1841 (Νομικ. σ. 3782).

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 20 τοῦ 1844, 38 καὶ 210 τοῦ 1847. Αὕται ἐσημειώθησαν ἀνωτέρω σελ. 57—60.

γ] Ἡ ἐξέτασις τῶν (1) τῆς ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως μαρτύρων ἀπαρτίζουσι δύο διακεκριμένας διαδικασίας· ἐπομένως εἶναι ἔγκυροι, ὅταν γίνωσιν ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας. (Ἀπόφ. τοῦ 1842 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. Νομικ. σ. 2731.) Ἄρα οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως πρέπει μὲν νὰ ἐξετάζωνται ἐντὸς τῆς ταχθείσης πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας, ὅχι δὲ καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐκλητεύθησαν νὰ ἐμφανισθῶσιν καὶ οἱ τῆς ἀποδείξεως.

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 13 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4087).

Σημ. α. Ἀπὸ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας

(1) Ὅταν παραδέχῃται τις, ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως ἐκλητεύθησαν ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, εἶναι ἀδιάφορον ἂν οὗτοι ἐξετάσθησαν εἰς ἄλλην ἡμέραν παρ' ἐκείνην, καθ' ἣν ἐξετάσθησαν οἱ μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως. Ὁ νόμος (238 Πολ. Δικονομίας) ἀπαγορεύει μὲν νὰ προβάλλωνται νέοι μάρτυρες, ἀρξομένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ἀλλ' ὅταν νέοι δὲν ἐπροτάθησαν, δὲν ὑπάρχει παραβίασις τις. (Ἀπ. ἐφ. Ἀθ. 2963, ἣν ἐν Εὐρ. τ. 2 σ. 132.) Ὅταν πρόκηται ν' ἀκουσθῶσι μάρτυρες καὶ οἱ κλητέοι δὲν κατοικοῦν εἰς τὸν τόπον τῆς γεννησομένης ἐξετάσεως, ἢ τῶν 24 ὥρῶν προθεσμία (ἄρθρ. 310, 312) πρέπει νὰ ἐπεκτείνεται κατὰ τὰ ἄρ. 195 καὶ 196· εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν ὁ κλητευθεὶς ἔχῃ ἀντίκλητον εἰς τὴν ἔδραν τοῦ διατάξαντος τὴν ἀπόδειξιν δικαστηρίου, καὶ ἂν ἡ κλησίς ἐπεδόθῃ εἰς αὐτόν (Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 29 αὐγ. καὶ 11 νοεμβρίου 1841 Νομικ. σ. 2645.). Περὶ τῆς ἀποστάσεως, ἴδε καὶ κατωτ. § 288⁴ ἐπ.

προκύπτει μόνον, ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως πρέπει νὰ ἐξετάζωνται ἐν τῇ αὐτῇ διὰ τῆς ἀποφάσεως ὠρισμένη προθεσμίᾳ, καὶ ὅτι, ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων εἴτε τοῦ ἀποδεικνύοντος, εἴτε τοῦ ἀνταποδεικνύοντος, δὲν δύναται οὔτε ὁ εἷς, οὔτε ὁ ἕτερος νὰ προτείνῃ πλέον ἄλλους νέους μάρτυρας παρὰ τοὺς ἅταξ παρ' αὐτοῦ προβληθέντας· δὲν συνάγεται δὲ ποσῶς καὶ ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως δὲν πρέπει, ἐπὶ ποινη ἀποκλείσεως, νὰ προβληθῶσι καὶ νὰ ἐξετασθῶσιν (οἱ παρὰ τοῦ ἀνταποδεικνύοντος προβληθέντες μάρτυρες) καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως, ἀλλ' ἐντὸς τῆς αὐτῆς παρὰ τῆς ἀποφάσεως ὠρισμένης προθεσμίας, διότι ἡ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ ἡ πρὸς ἀνταπόδειξιν ἐξέτασις μαρτύρων ἀπαρτίζουσιν δύο χωριστὰς διαδικασίας. Ὅθεν ἡ ἐξέτασις θεωρεῖται ἀρξαμένη δι' ἐκάτερον τῶν μερῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας, τὴν ὁποίαν, κατ' αἵτησιν ἐκάστου αὐτῶν, προσδιώρισεν ὁ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως εἰσηγητῆς πρὸς ἐξέτασιν τῶν προβληθέντων παρ' αὐτοῦ μαρτύρων.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 16 σεπτ 1841 (Νομικ. σελ. 2706).

Σημ. Ε'. Ὁ καθ' οὗ διεξάγεται ἀπόδειξις τις, δύναται, μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τοῦ ἀποδεικνύοντος, νὰ προτείνῃ τοὺς τῆς ἀνταποδείξεως μάρτυρας; — Ἰδε τὴν ἐπ. σημ. δ'.

Ἀπόφ. ἀβπειδὴ διατάσσοντος τοῦ ἀρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικον., ὅτι ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως, δὲν δύναται πλέον νὰ προβληθῶσι νέοι μάρτυρες εἰμὴ μόνον συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων, δηλοῦται, ὅτι δὲν ἀπαγορεύεται εἰμὴ ἡ πρότασις νέων μαρτύρων· ἐκ δὲ τούτου ἔπεται, ὅτι, μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐξετάσεως, δὲν δύναται νὰ προτείνῃ μάρτυρας ἄλλους ἐκεῖνος τῶν διχδίκων, ὅστις ἐπρότεινεν ἤδη καὶ προέβη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν παρ' αὐτοῦ προβληθέντων, ἀλλὰ δὲν ἐμποδίζεται καὶ ἐκεῖνος, ὅστις, πρὶν ἢ ἐξετασθῶσιν οἱ τοῦ ἀντιδίκου μάρτυρες, μὴτε ἐπρότεινε μὴτε ἐξέτασε τοιοῦτους, τουτέστι δὲν ἀποκλείεται τοῦ δικαιώματος νὰ προτείνῃ μάρτυρας καὶ νέους εἰσέτι, καὶν τε ἡ πρότασις τοῦ αὐτοῦ γίνεται ἀφοῦ ἤρχισεν ἤδη ἡ ἐπεραιώθη ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τοῦ ἀντιδίκου του· τούτου δὲ δοθέντος, ἐξάγεται ὅτι δὲν εἶναι νόμιμος ἡ περὶ ἀπαράδεκτου ἑνστάσις τῆς Α Χ, στηριζομένη εἰς τὸν λόγον, ὅτι τὸ δημόσιον δὲν δύναται νὰ ζητῇ παράτασιν προθεσμίας, διότι οἱ μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως ἐξετάσθησαν ἤδη καὶ τὸ δημόσιον πρὸ τῆς ἐναρξεως τῆς ἐξετάσεως δὲν ἐκοινοποίησε τὰ ὀνόματα τῶν τῆς ἀνταποδείξεως μαρτύρων του.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 517 τοῦ 1849 (Νομικ. σ. 5166).

Σημ. γ'. Οἱ τῆς ἀνταποδείξεως μάρτυρες ἐξετάζονται ἐντὸς

τῆς αὐτῆς προθεσμίας, καθ' ἣν καὶ οἱ τῆς ἀποδείξεως. — Μὴ εὐρεθέντος δὲ μάρτυρός τινος, καὶ ζητήσαντος τοῦ διαδίκου, ἐντὸς τῆς προθεσμίας, νὰ παραγγελθῇ τὸ ἀμόδιον δικασήριον νὰ τὸν ἐξετάσῃ, δὲν ὑπάρχει λόγος ἐκπροθέσμου.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 5 τοῦ 1849, ἦν ἀνωτ.

Σημ. δ'. Καὶ ὅταν ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων πρόκειται νὰ ἐνεργηθῇ ἐνώπιον διαφόρων εἰσηγητῶν, ὅλοι οἱ μάρτυρες τῆς τε ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως πρέπει νὰ προτείνωνται πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ ἐξέτασις τοῦ πρώτου μάρτυρος τῆς ἀποδείξεως. — Ἴδε τὴν προηγ. σημ. 6'.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 312, ἄρθρον τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας γνωστοποιοῦνται εἰς τὸν ἀντίδικον, κατὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρ. 310 τῆς αὐτῆς Δικον. προθεσμίαν, τὰ ὀνόματα, τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἡ κατοικία τῶν πρὸς ἀπόδειξιν καὶ ἀνταπόδειξιν κλητευθέντων μαρτύρων· κατὰ δὲ τὸ ἐδ. 2 τοῦ 338 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, δὲν δύνανται πλέον νὰ προβληθῶσι νέοι μάρτυρες, εἰμὴ μόνον συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων.

Ἐπειδὴ, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὁ ἀποδεικνύων ἐφesiβλήτος ὅχι μόνον παντάπασιν δὲν ἐγνωστοποίησεν εἰς τὸν ἀντίδικόν του ἢ τὸν πληρεξούσιον αὐτοῦ, τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατοικίαν τῶν παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου Ἀργούς κατὰ πρότασίν του ἐξετασθέντων μαρτύρων, καθίτι δὲν προσήνεγκε, πρὸς βεβαίωσιν τούτου, ὡς ὤφειλε, τὴν ἀνήκουσхан ἀπόδειξιν, τουτέστι τὸ τῆς ἐπιδόσεως αὐτῆς ἀποδεικτικὸν τοῦ κλητῆρος· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐξετασθέντας τούτους μάρτυρας ἐπρόβαλεν ἀφοῦ εἶχον ἤδη ἕτεροι μάρτυρες, κατὰ πρότασίν του, ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου Κορίνθου, ἐξετασθῇ· καθότι, οἱ ἐξετασθέντες ἐπρεβλήθησαν τὴν 13 9bris 1841, καὶ ἡ ἐξέτασις αὐτῶν ἐγένετο τὴν 17 τοῦ αὐτοῦ μηνός· οἱ δὲ παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου Ἀργούς ἐξετασθέντες ἐπρεβλήθησαν τὴν 19 τοῦ ἰδίου μηνός, ἥτοι 2 ἡμέρας ὕστερον, ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἐξέτασις τῶν προβληθέντων μαρτύρων· ὅθεν, κατὰ τὰ εἰρημένα ἄρθρα 312 καὶ 338 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐκτὸς ὅτι αἱ μαρτυρίαι τῶν μετὰ τὴν ἐναρξίν τῆς ἐξετάσεως προβληθέντων εἶναι ἄκυροι, εἶναι προσέτι καὶ ἀπαράδεκτοι· ἐπομένως καὶ ἡ περὶ τοῦ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ἐξέτασις αὐτῶν αἵτησις τοῦ ἐφesiβλήτου εἶναι ἀπορρίπτέα.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 324 § 9 τῆς Πολ. Δικονομίας, τότε, κατ' αἵτησιν τῶν διαδίκων, εἶναι ἀποβλητέος ὁ μάρτυς, ὅταν ᾖ καὶ προσκολλημένος μὲ τὸν διεξάγοντα τὴν ἀπόδειξιν, ὡς ἔχων πρὸς αὐτὸν ἰδιάζουσαν σχέσιν ὑπηρεσίας, ἢ ἐξαρτώμενος ἰδιαζόντως

παρ' αὐτοῦ· ἐντεῦθεν δὲ γίνεται πρόδηλον, ὅτι τότε καθίσταται ὑποπτος ὁ μάρτυς (1), καὶ ἐπομένως ἀποδλητέος, ὅταν, καθ' ὃν χρόνον ἐξετάζεται, ὑπάρχη ἡ ἀνωτέρω σχέσις, ἢ ἄλλως παρὰ τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν ὁ μάρτυς ἐξαρτᾶται· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ πρὸς ἐξαίρεσιν προτεινόμενος λόγος δὲν εἶναι νόμιμος· καθότι, ὡς ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν καθ' ὧν προτείνεται ἡ ἐξαίρεσις μαρτύρων (τὴν ὁποίαν ἐξαίρεσιν ὁ ἐκκαλῶν, μετὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν, ἐπρότεινε, καὶ ἥτις, χωρὶς ν' ἀντίκηται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ 327 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας ἐδύνατο νὰ προταθῇ, ὅταν, ὡς ἐνταῦθα, μόνον ἐκ τῆς μαρτυρίας αὐτῶν παράγεται ὁ τῆς ἐξαιρέσεως λόγος), προκύπτει καὶ ὡς ὁ ἐκκαλῶν αὐτὸς ἐπὶ ἀκροατηρίου ἐρωτηθεὶς ἐπεβεβαίωσεν, οἱ ἐξαιρούμενοι μάρτυρες οὐδεμίαν κατὰ τὴν δίκην καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων εἶχον μὲ τὸν διεξάγοντα αὐτὴν σχέσιν· καθότι μόνον ἄλλοτέποτε, πρὸ τῆς δίκης, ὡς ἐπιστάται τῶν κτημάτων τοῦ ἐφρεσιβλήτου ἐχρημάτισαν· ὅθεν ἡ προτεινομένη ἐξέτασις εἶναι ἀπορρίπτέα.»

Ἀπόφ. 160 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομικ. σ. 3119.)

Σημ. ε. Οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως πρέπει νὰ ἐξετάζωνται καθ' ἣν ἡμέραν ἐκλητεύθησαν νὰ ἐξετασθῶσι καὶ οἱ τῆς ἀποδείξεως;

Ἀποφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικον., μάρτυρες ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως ἐξετάζονται ἐν τῇ αὐτῇ διὰ τῆς πρὸς ἀπόδειξιν τῆς παρεμπιπτούσης πράξεως ὠρισμένη διορίᾳ· ἐκ τῆς διατάξεως δὲ ταύτης συνάγεται, ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως δὲν δύνανται μὲν νὰ ἐξετασθῶσι, παρελθούσης τῆς ὀρισθείσης παρὰ τοῦ δικαστηρίου διορίας, οὐχὶ δὲ καὶ ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ ἐξέτασις των εἰς ἄλλην ἡμέραν, παρὰ καθ' ἣν ἐξετάζονται οἱ μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως. Ὁ δὲ εἰρηνοδίκης Πατρῶν, εἰσηγητὴς ἐπὶ τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἀποδείξεων τῶν διαταχθεισῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 213 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου, ἀτόπως ἠρνήθη εἰς τὸ Δημόσιον, διαρκούσης τῆς πρὸς ἀπόδειξιν ταχθείσης διορίας, νὰ διορίσῃ ἄλλην ἡμέραν πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως.»

Ἀπόφ. 13 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομικ. σ. 4087.)

Σημ. ζ'. Αἱ ἐν τῇ προδικασίᾳ ἐκπροθέσμως ληρθεῖσαι μαρτυρίαι τῆς ἀνταποδείξεως λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν παρὰ τῶν ἐφετῶν, ἂν δὲν ἐγένετο ἐγκαίρως ἔνστασις περὶ τούτου ὡς μὴ ἀφορῶσα τὴν δημοσίαν τάξιν.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 253 τοῦ 1849.

(1) Περὶ ἐξαιρέσεως μαρτύρων ἴδε κατ. τὸν περὶ τούτου ἰδιαίτερον τίτλον.

§ 287² Ἡ περὶ ἀπαραδέκτου τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως ἔνστασις, μὴ προτασθεῖσα πρωτοδίκως κατὰ τὴν μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως συνεδρίασιν, ὅταν ἐσυζητήθῃ, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐξαγομένου τῶν μαρτυριῶν ἐν γένει, ἢ οὐσία τῆς ὑποθέσεως, δὲν εἶναι πλέον δεκτὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 160 καὶ 202 τῆς Πολ. Δικονομίας· ἂν δὲ ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ εἶχε προταθῇ ἡ ῥηθεῖσα ἔνστασις, τοῦτο δὲν ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψιν τῆς ὀφειλομένης ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ προτάσεως, διὰ μόνης τῆς ὁποίας ἤθελεν ἐπιληφθῇ αὐτῆς τὸ πρωτοδικεῖον.

Ἄπόδ. ἐφετ. Ἀθηνῶν, 5146 τοῦ 1848.

§ 288. Ἡ ἀπόφασις 5572 τῆς 12 ἀπριλίου 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει οὕτως·

α' Επειδὴ ἡ ὑπ' ἀριθ. 5423 ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου ἔταξεν ἰδιαιτέραν προθεσμίαν, ἀπὸ τῆς κληροποιήσεως τῆς ἀποφάσεως ἀρξισμένην, διὰ τὴν εἰς τὴν ἐκκαλοῦσαν ἐπιβληθεῖσαν ὑποχρέωσιν τῆς προσαγωγῆς τοῦ πρωτοτύπου προικοσυμφώνου, καὶ τῶν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος τῶν ἐν αὐτῷ ὑπογραφῶν ὠρισμένων μαρτύρων. Ἐπομένως τότε μόνον ἡδύνατο αὕτη νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔκπτωτος τῆς εἰρημένης προθεσμίας, ὅταν ὁ ἀντιδίκος ἤθελε κοινοποιήσῃ πρὸς αὐτὴν τὴν εἰρημένην ἀπόφασιν, διότι αἱ προθεσμίαι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 193 τῆς Πολ. Δικον. ἄρχονται μόνον ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν ὑπόχρεον εἰς ἀπόδειξιν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ ἐφεσίβλητος Π Φ δὲν ἐκοινοποίησεν εἰς τὴν ἐκκαλοῦσαν τὴν προκειμένην ἀπόφασιν, ἀλλ' αὕτη ἐκοινοποίησε ταύτην πρὸς αὐτὸν τὴν τετάρτην μαρτίου, διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἔκτοτε κατ' αὐτοῦ ἡ ταχθεῖσα εἰς αὐτὸν προθεσμία πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν εἰς αὐτὸν ἐπιβληθεισῶν ἀποδείξεων. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἂν καὶ ἐλογίζετο ἡ προθεσμία ἀπὸ τῆς 5 μαρτ. ἀρχομένη (ὅθεν καὶ ἔληγεν αὕτη τὴν 3 ἀπριλίου) πρώτη συνεδρίασις, καθ' ἣν ἡδύνατο νὰ προσαχθῇ τὸ εἰρημένον προικοσύμφωνον, καὶ νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες ἐπ' αὐτοῦ, εἶναι καθ' αὐτὸ ἡ σημερινή, διότι τὴν 5 ἀπριλίου δὲν ἐγένετο συνεδρίασις διὰ τὸ ἐπίσημον τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα, τὴν δὲ 8, κατ' αἵτησιν ὅλων τῶν δικηγόρων, ἀνεβλήθη ὅλων τῶν δικῶν, ἐν αἷς καὶ τῆς προκειμένης, ἡ συζήτησις.»

§ 280² Κατὰ τὸ 338 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀρξισμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, δὲν δύνανται πλέον νὰ προβληθῶσι νέοι μάρτυρες, εἰμὴ μόνον συναινέσει τῶν διαδίκων· ἡ δὲ διάταξις αὕτη ἀπόλυτος οὖσα, δὲν δύναται νὰ περιορισθῇ εἰς μόνην τὴν περὶ-

πτωσιν τῆς παρελεύσεως τῆς διὰ τὴν ἀπόδειξιν ὠρισμένης προθεσμίας. — Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 15 τοῦ 1843.

§ 288³ Τὸ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας ἀπαγορεύει τὴν πρότῃσιν νέων μαρτύρων μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν προσαχθέντων, καὶ ἂν ἄλλως οἱ νέοι μάρτυρες ἐξετασθῶσιν ἐνὶ τῇ ταχθείσης προθεσμίας.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηῶν 5608 τοῦ 1849.

§ 288⁴ Ποῖον μέτρον ἀποστάσεως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ὅταν πρόκηται νὰ ἐξετασθῶσι μάρτυρες ἐκτὸς τοῦ κράτους; — Ἴδε καὶ ἀνωτ. σελ. 69 τὴν ὑποσημείωσιν.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ, εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων κλητευόμενοι δὲν κατοικοῦν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐξετάσεως, ἐπεκτείνεται ἡ προθεσμία, τὴν ὁποίαν ὀρίζει ὁ νόμος διὰ τὴν κλήτευσιν ταύτην (ἄρθρα 310 — 312 Πολ. Δικον.). ἐπομένως, προκειμένου λόγου περὶ ἐξετάσεως μαρτύρων ἐν Χίῳ καὶ ἐν Σμύρνῃ, πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ ἡ προθεσμία αὕτη, ἀλλ' ἡ ἐπέκτασις πρέπει νὰ γίνῃ κατ' ἀναλογίαν τῆς πραγματικῆς ἀποστάσεως, ἣτις ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ τόπου, ἐνθα ἐπιδίδεται ἡ κλήτευσις, καὶ τοῦ τόπου, ἐνθα πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ τῶν μαρτύρων ἐξέτασις· δὲν εἶ·αι δὲ ὁρθὸς ὁ τοῦ Ν ἰσχυρισμὸς, ὅτι εἰς τὴν προθεσμίαν τῶν 24 ὥρῶν πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ τρίμηνος προθεσμία, διότι α. ὁ νόμος δὲν διατάττει τοῦτο, ὅταν πρόκηται περὶ διεξαγωγῆς ἀποδείξεως· β'. τὸ σύστημα τοῦτο ἤθελε φέρει ἀνωμαλίαν τινὰ εἰς τὸ σύνολον τῆς οἰκονομίας τοῦ νόμου, ὅστις, ὅταν πρόκηται νὰ γίνῃ ἡ τῆς ἀποδείξεως διεξαγωγή ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, δὲν ἔχει ὑπ' ὄψιν εἰμὴ τὴν πραγματικὴν ἀπόστασιν καὶ γ'. διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς προθεσμίας δὲν προτίθεται ὁ νομοθέτης εἰμὴ νὰ χορηγήσῃ εἰς τοὺς διαδίκους τὸ μέσον τοῦ νὰ κάμωσι τὰς ἀναγκαίας προτάσεις των ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ, καὶ εἰς τὸν σκοπὸν αὐτὸν φθάνει διὰ τῆς παρεκτάσεως τῆς προθεσμίας, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς πραγματικῆς ἀποστάσεως. v

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7938 τοῦ 1851.

§ 288⁵ Ἡ προθεσμία τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἄρχει κατὰ τοῦ κοινοποιούντος τὴν ἀπόφασιν; — Εἰς τὴν πρὸς ἀπόδειξιν παραχωρουμένην προθεσμίαν προστίθεται ἡ ἀπόστασις; — Τὰ δικαστήρια πότε δύνανται νὰ διατάξωσι τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἀκυρωθεῖσων μαρτυριῶν;

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8000 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν, ἐπικυρωθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3154 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου, ὑπεχρεώθησαν οἱ ἀδελφοὶ Π ν' ἀ-

ποδειξουν ἐντὸς δύο μηνῶν, ὅτι εἶναι συγγενεῖς τοῦ ἐν Ὁδησσῷ τελευτήσαντος Θ Σ· ἡ δὲ ἀπόφασις αὕτη τοῦ δικαστηρίου τούτου ἐπεδόθη πρὸς μὲν τὸν πληρεξούτιόν τοῦ ἐκκαλοῦντος Μ Λ τὴν 28 νοεμβ. 1844 κατὰ παραγγελίαν τοῦ δικηγόρου Π Κ ἀντικλήτου τοῦ Σ Π, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν ἀποδεικτικοῦ τοῦ κλητῆρος Ε Ν, πρὸς δὲ τὸν αὐτὸν ἀντίκλητον τοῦ Σ Π τὴν 2 δεκεμβρίου 1844 κατὰ παργγελίαν τοῦ πληρεξουσίου Μ Λ τὴν 29 8βρίου 1844, ὡς βεβαιοῦται ἐκ τοῦ ἀποδεικτικοῦ τοῦ κλητῆρος Μ Κ. Πρὸς δὲ, ἡ περὶ ἀποδείξεως προθεσμία, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρ. 193 καὶ 338 τῆς Πολ. Δικον. ἤρξατο καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου τούτου Σ Π ἀπὸ τῆς 29 νοεμβρίου 1844· ὅθεν ἔληξε τὴν 27 ἰανουαρίου 1845, ἢ, κατὰ τὸ εἰς Κέρκυραν ἐν χρήσει νέον ἔτος, τὴν 8 φεβρουαρίου 1845· οἱ δὲ μάρτυρες ἐξετάσθησαν εἰς Κέρκυραν, κατὰ τὴν ἐκθ.σιν τοῦ εἰσχηγτοῦ δικαστοῦ, τὴν 10 (22) φεβρ. 1845, ἥτοι πολλὰς ἡμέρας μετὰ τὴν λήξιν τὴν ταχθείσης προθεσμίας.

Ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ 3 δεκεμβρίου 1844 ἂν θεωρηθῇ ἀρξάμενη ἡ προθεσμία, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν πληρεξουσίων τοῦ Σ Π, πάλιν ἔληξε τὴν 31 ἰανουαρίου (12 φεβρ.) 1845· ὥστε, καὶ κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦτον, οἱ μάρτυρες ἐκπροβέσμως ἐξετάσθησαν, ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς αὐτοῦ, ὅτι ἡ προθεσμία ἀφορᾷ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀποδείξεως, καὶ ἀληθὴς ἂν ἤθελεν ὑποτεθῇ, δὲν ἔχει ἔννομον ἀποτέλεσμα, διότι ἐντὸς τῆς διμήνου προθεσμίας δὲν ἔγινεν ἔναρξις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν δίμηνον προθεσμίαν δὲν δύναται νὰ προτεθῇ καὶ ἑτέρα ἀπόστασις κατὰ τὴν ἀξίωσιν τῶν ἐφεισιβλήτων· διότι τὸ δικαστήριον, ἔχον ὑπ' ὄψιν τὸν τόπον τῆς γεννητομένης ἐξετάσεως, ἔταξε μακρὰν προθεσμίαν, ὥστε ἐντὸς αὐτῆς ἐδύναντο καὶ ὤφειλον οἱ ἐφεισιβλήτοι νὰ ἐπιδώσωσιν τὰς κλήσεις πρὸς τοὺς ἀντιδίκους των.

Ἐπειδὴ ὁμως, κατὰ τὰ περιστατικά, τὰ ὁποῖα ὁ Σ Π ἐξέθεσε, προκύπτοντα ἐν μέρει καὶ ἐκ τῆς ἀπὸ 22 φεβρ. 1845 ἐκθέσεως τοῦ ἐν Κερκύρᾳ δικαστοῦ, τὴν ἀλήθειαν τῶν ὁποίων δὲν ἠρνήθη καὶ ὁ Μ Λ, οἶον ὅτι διὰ νὰ γίνῃ δεκτὴ ὑπὸ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ πρωτοδικείου ἡ περὶ ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων αἵτησις, ἐδέησε νὰ γίνῃ ἀναφορὰ πρὸς τὴν Γερουσίαν τῶν Ἰονίων Νήσων καὶ νὰ ἐκδοθῇ ὑπ' αὐτῆς ἐπὶ τούτῳ διάταγμα, ὅτι μετέπειτα πρὶν ἢ ἔτι λήξῃ ἡ προθεσμία κατὰ τὴν 26 ἰανουαρίου 1845, ἢ, κατὰ τὸ εἰς Κέρκυραν ἐν χρήσει Γρηγοριανὸν καλαντάριον (τοῦτο δὲ καὶ ὁ Μ Λ δὲν ἠρνήθη) τὴν 7 φεβρ. 1845, ἐζήτησε νὰ γίνῃ ἡ ἐξέτασις, ἀλλὰ, διὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν ἀντιδίκων του προσκληθέντων γὰ διορίσωσιν ἀντί-

κτητον ἐκεῖ καὶ μὴ διορισάντων, ἔπρεπε, κατὰ τοὺς δικονομικοὺς νόμους τοῦ Ἰονίου Κράτους, νὰ προσκληθῶσιν οἱ ἀπόντες διὰ διακηρυγμάτων καὶ νὰ παρέλθουν ἱκανεὶ ἡμέραι, ὅπερ καὶ ἐγένετο, ἡ ταχθεῖσα δίμηνος προθεσμία δὲν παρῆλθεν ἐξ ἀμελείας τοῦ Σ Π, ἀλλ' ἐκ περιστατικῶν ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεώς του, τὰ ὅποια δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ ἀγνοῶν τὰς διατυπώσεις τοῦ Ἰονίου Κράτους, οὐδὲ ἠδύνατο μακρὰν καὶ ἐν καιρῷ χειμῶνος περὶ τὸ τέλος τῆς προθεσμίας νὰ αἰτήσῃ τὴν παράτασιν αὐτῆς, μὴ διορισάντων τῶν ἀντιδίκων του ἀντίκλητον εἰς Κέρκυραν διὰ νὰ ἐπιδώσῃ πρὸς αὐτὴν τὴν αἴτησίν του ἐγκαίρως· τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ἂν καὶ αἱ μαρτυρίαι ἐλήφθησαν μετὰ τὴν προθεσμίαν, ὁ Σ Π δὲν δύναται νὰ στερηθῇ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκ νέου, τουλάχιστον, ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, κατὰ τὸ ἄρθρ. 346 τῆς Πολ. Δικονομίας.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5386 τοῦ 1849.

§ 388⁶ Ὅταν οἱ κλητέοι δὲν κατοικῶσιν εἰς τὸν τόπον τῆς γενησομένης ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ἡ τῶν 24 ὥρῶν προθεσμία (310, 312 Πολ. Δικον.) ἐπεκτείνεται, καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν ὁ κλητευθεὶς ἔχῃ ἀντίκλητον εἰς τὴν ἔδραν τοῦ δικαστηρίου καὶ ἡ κλήσις ἐπεδόθη εἰς αὐτόν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 29 αὐγ. καὶ 11 νοεμβρ. 1841 (Νομικ. σ. 2645 καὶ 2717). — Ἴδε τοὺς 2 προηγ. §§.

§ 288⁷ Συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων δύνανται νὰ προβληθῶσι καὶ ἐξετασθῶσι νέοι μάρτυρες μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων (338 § 2, 486, 327, 348 Πολ. Δικον.). Ἡ συναίνεσις δ' ὑπάρχει, ὅταν ὁ διάδικος παρὼν δὲν ἀντεῖπεν.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 338 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας, συναίνεσει ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων, δύνανται νὰ προβληθῶσι καὶ ἐξετασθῶσι νέοι μάρτυρες μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ἡ δὲ συναίνεσις κατὰ τὴν περίρασιν ταύτην κρίνεται κατὰ τὰς περὶ συναίνεσεως ἀρχάς, τὰς καθιερωμένας εἰς τὸ ἄρθρ. 486 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἄρθρ. 327, καθ' ὃ ὁ περὶ ἐξαιρέσεως μάρτυρός τινος λόγος προτείνεται πρὸ τῆς ἐξετάσεως, καὶ τοῦ ἄρθρ. 348 τῆς Πολ. Δικον. ὃ ὀρίζει, ὅτι τότε δύνανται νὰ εἰσαχθῶσι εἰς τὸ ἀκροατήριον πρὸς ἐκδίκασιν αἱ κατὰ τὴν ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἀκυρότητες καὶ ἀταξίαι, διότι τὸ μὲν ἄρθρ. 327 προβλέπει εἰδικὴν περίπτωσιν, τὴν ἐξαίρεσιν, τὸ δὲ δεύτερον ὀρίζει ἐν ἄλλαις λέξεσι, πότε εἶναι δικαστέαι κατὰ τὴν οὐσίαν τῶν αἱ προτεινόμεναι ἀκυρότητες καὶ ἀταξίαι, ὅταν εἰσαχθῶσι κατὰ τὸν προσδιορισθέντα χρόνον· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου,

τὸ ἐφετεῖον ἐδίκασε τὴν πρότασιν τοῦ Ν Β, ἰσχυριζομένου ὅτι δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ κητάθεσις τοῦ μάρτυρος Κ, καθὸ νέου μάρτυρος, καὶ ἐθεώρησεν αὐτὴν μὴ νόμιμον, ὡς ληφθεῖσαν συναινέσει αὐτοῦ τοῦ Ν Β, διότι, παρὼν ὧν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ μάρτυρος τούτου, δὲν ἐπέφερε καμμίαν ἀντιρρήσιν ἕως οὗ ἐξετάσθη· ὁθεν τὸ ἐφετεῖον δὲν παρηνόμησε θεωρῆσαν, ὅτι ὁ Β ἀπεδέχθη νὰ ἐξετασθῇ ὁ ῥηθεὶς μάρτυς, διότι ἀφ' οὗ ὁ Β ἦτο παρὼν ὅτε ὁ μάρτυς ἐνεφανίσθη πρὸς ἐξέτασιν, ἡδύνατο, ἐὰν δὲν τὸν ἐδέχετο, νὰ προτείνῃ ὅτι δὲν συγκατατίθεται εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ. »

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 130 τοῦ 1848.

§ 288⁸ Κατὰ τὸ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, δὲν δύνανται πλέον νὰ προβληθῶσι νέοι μάρτυρες εἰμὴ μόνον συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν δικηδίκων· ἐκ τούτου δὲ γίνεται φανερὸν, ὅτι δὲν δύναται τις, ἀφ' οὗ ἅπαξ μεταχειρισθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου μάρτυρας, νὰ προτείνῃ ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ καὶ ἄλλους, ἂν εἰς τοῦτο δὲν συναινέσῃ καὶ ὁ ἀντίδικος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 225 τοῦ 1838.

— Μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων δὲν δύνανται νὰ προταθῶσι καὶ ἐξετασθῶσι νέοι μάρτυρες, καίτοι μὴ ληξάσης τῆς πρὸς τοῦτο παραχωρηθείσης προθεσμίας.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθητῶν 5381 τοῦ 1849.

§ 288⁹ Ὅταν ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων ἐγένετο τὴν ἐπιοῦσαν τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς διαταχθείσης προθεσμίας διὰ τὸν λόγον ὅτι εἶχε παρέλθει ἡ διὰ τὰς γραφικὰς ἐργασίας ὥρα, εἶναι ἄκυρος ; Ὁχι· διότι ἡ ἐξέτασις ἐγένετο ἐξ ἀνάγκης τὴν ἐπιοῦσαν, καὶ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς ἐξακολούθησις ἢ συνέχεια τῆς ἐμπροθέσμως ἀρξαμένης διαδικασίας.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθητῶν 8093 τοῦ 1851.

§ 288¹⁰ Ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, δὲν δύνανται νὰ προβληθῶσι νέοι, καὶ ἂν δὲν παρῇλθεν ἡ πρὸς τοῦτο ταχθεῖσα προθεσμία.

Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. τῆς 11 μαρτ. 1841 (Νομικ. σ. 2373).

§ 289. Ἡ κατ' ἀποφάσεως, δι' ἧς διατάσσονται ἀποδείξεις, ἐφεσις ἔχει ἀνασταλτικὸν ἀποτέλεσμα ; ἢ, ἐν γένει, ποῖα τὰ ἀποτέλεσματα τῆς ἐφέσεως κατὰ τοιαύτης ἀποφάσεως ;

Περὶ τούτου ὠμίλητα ἐν Εὐρετηρίῳ τόμ. 8 σελ. 38 ἐπ. (λέξει "Εφεσις § 479 ἐτ.). Ἐντὺθθα προσηθέτω τὰ ἐξῆς, ὧν ἐκεῖ δὲν ἐγένετο μνεία.

§ 289² Σημ. α'. Δὲν ἔχουν κῦρος αἱ μαρτυρίαι αἱ ληφθεῖσαι δυνάμει ἀποφάσεως ἐκκληθείσης.

Ἀπόφ. 203 τοῦ 1846 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομικ. σελ. 4689).

§ 289³ Σημ. β'. Ἀπὸ ποῖαν ἡμέραν τρέχει ἡ πρὸς ἐξέτασιν προθεσμία, ὅταν ἐκκαλεσθῇ ἡ ἀπόφασις;

Ὁ Καρρὲ (ζήτημα 994) μνημονεύει ἀπόφασιν τινα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ περὶ ἀποδείξεως προθεσμία ἄρχεται, ὅταν ὁ ἐφεσεῖων παραιτηθῇ τῆς ἐρέσεως, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως τῆς παραιτήσεως καὶ τῆς ἀποδοχῆς τῆς. Ἀρχεται δὲ, ἂν ἐκδικασθῇ ἡ ἔφεσις, ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀπορρίπτουσης ταύτην ἀποφάσεως. — Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐκφράζει ὁ *Chauveau* (αὐτόθι), ὁ *Berriat* σελ. 289 ἀρ. 27, καὶ ὁ *Boncenne*, τόμ. 4 σελ. 256 Δὲν ἀνήκει δὲ ἐνταῦθα νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα εἰς ποῖον πρέπει νὰ κοινοποιῇται ἡ τῶν ἐφετῶν ἀπόφασις, τουτέστιν ἂν εἰς τὸν τῇ πρωτοδίκου ἢ τὸν τῆς ἐρεσίμου δίκης πληρεξούσιον. Ὁρα Καρρ. αὐτ.

§ 289⁴ Ἄν ἡ ἔφεσις τῆς ἀποφάσεως, ἣτις διέταξε τὴν ἀπόδειξιν, ἐγένετο μετὰ τὴν διεξαγωγὴν ταύτης, ὁ ἐφεσεῖων δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἀνταπόδειξιν μετὰ τὴν ἐπικυρόνουσιν τὴν τῶν πρωτοδικῶν ἀπόφασιν τῶν ἐφετῶν;

Ὁ *Pothier* (κεφ. 3 ἄρθρ. 4) λύει καταφατικῶς τὸ ζήτημα, ἰλλὰ νεώτεροι συγγραφεῖς (Καρρὲ ζήτ. 1006) τὸ λύουσιν ἀποφατικῶς, καὶ ἡ γνώμη των συμβιβάζεται μετὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας (256 Γ. Δ.). Ἄλλως τε δὲ εἶναι πρόδηλον, ὅτι ἔφεσις κατὰ προδικαστικῆς περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεως εἶναι ἀπαράδεκτος, ὅταν ἐγένετο μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως. Ἰδε Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 38 ἐπ. (λ. Ἐφεσις § 479 ἐπ.).

§ 289⁵ Σημ. γ'. Γενομένης ἐρέσεως κατ' ἀποφάσεως παρεμπιπτούσης, προσωρινῶς ἐκτελεστῆς, τὸ πρωτοδικεῖον προβαίνει εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως; — Περὶ τούτου ὠμίλητα ἐν Εὐρετ. τόμ. 2 σελ. 95 καὶ τόμ. 8 σελ. 40 ἐπ. (λ. Ἐφεσις § 481), ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο εὗρηται καὶ αἱ ἐπ' αὐτῷ δύο ἀποφάσεις.

1 Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ, κατὰ μὲν τὸ ἄρθρ. 763 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἡ ἔφεσις ἐπάγεται συνήθως τὴν τε ἀναστολὴν καὶ τὴν μεταβίβασιν, κατ' ἐξαίρεσιν δὲ ἔχει μόνον μεταβιβάστικὴν δύναμιν, ὅταν, κατὰ τὰ ἄρθ. 186 καὶ 187, διετρίβη ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις, ἢ ὅταν ἡ ἐφεσιβληθεῖσα ἀπόφασις ἀπηγγέλθη ἀνεκκλήτως, ἢ τουλάχιστον ἐχαρακτηρίσθῃ οὕτω· κατὰ δὲ τὸ προηγούμενον ἄρθρον 762, ἡ διὰ τῆς ἐρέσεως γενομένη μεταβίβασις ἔχει τὸ ἀποτέλε-

σμα, ὅτι μόνον τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἐρέσεως καὶ περὶ τῶν λόγων τῆς ἐγκλήσεως· ὅθεν ὁ κατώτερος δικαστὴς ἀτέχει πάσης περαιτέρω ἀποφάσεως· ἐκ τούτων δὲ προκύπτει, ὅτι ὅταν διατάσσεται ἡ προσωρινὴ τῆς ἀποφάσεως ἐκτέλεσις, ἢ ὅταν αὕτη δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ, καὶ ἄνευ τούτου, δυνάμει τοῦ νόμου, ὡς οὖσα παρεμπίπτουσα περὶ ἀποδείξεως καὶ ἀφορῶσα ὑπόθεσιν περὶ διακατοχῆς, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου (ἄρθρ. 185 καὶ 187 τῆς Πολ. Δικονομίας), ἡ κατὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς γενομένη ἐφεσις δὲν ἐπάγει τὴν ἀναστολήν της· ὅθεν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ, τουτέστι δύνανται νὰ ἐξαχθῶσιν αἱ διαταχθεῖσαι ἀποδείξεις, ἀλλ' ὁμως τὸ κατώτερον δικαστήριον δὲν δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, ὅταν τῷ προταθῇ ὑπὸ τοῦ ἐκκαλοῦντος τὴν παρεμπίπτουσαν ἀπόφασιν ἐνστάσις περὶ ἀναβολῆς, ἕνεκα τῆς γενομένης ἐφέσεως αὐτῆς, καθότι μεταβιβάζεται ἡ ἐκδίκασις τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ τῶν ἐφετῶν δικαστήριον, ἄλλως ἢθελε προκύψει τὸ ἄτοπον, ὥστε νὰ ἐκδοθῶσι καὶ νὰ ὑπάρξωσι δύο ὀριστικαὶ τελεσίδικαι ἀντιφάσκουσαι ἀποφάσεις, καθόσον δύναται νὰ συμβῇ, ὥστε ἡ κατὰ τῆς παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως ἐφεσις νὰ γίνῃ δεκτὴ ἐρήμην τοῦ ἐνάγοντος ἐφesiβλήτου, καὶ, μεταρρυθμιζομένης τῆς ἀποφάσεως, ν' ἀπορρίφθῃ ἡ ἀγωγή του καὶ ν' ἀπορρίφθῃ ἀκολούθως καὶ ἡ κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐφετείου ἀνακοπὴ του, ἕνεκα τῆς μὴ ἐμφανίσεώς του, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου συνέβη· καὶ ἐν τοσούτῳ νὰ ἔφερεν ὁ αὐτὸς τοιαύτας ἀποδείξεις πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωγῆς του, ὥστε νὰ γίνῃ δεκτὴ αὕτη ὑπὸ τοῦ πρωτοδικείου καὶ νὰ ἐπικυρωθῇ ἡ ἀπόφασίς του ὑπὸ τοῦ ἐφετείου, κρινομένης ἀπαραδέκτου ὡς ἀκύρου, ἢ ἐμπροθέσμου τῆς γενομένης κατὰ τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως ἐφέσεως. v

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 114 τοῦ 1852 (νομικ. σελ. 5553).

2 Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ ἂν καὶ ἡδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἀφοῦ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 763 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἡ ἐφεσις κατ' ἐξαίρεσιν ἔχει μόνον μεταβιβαστικὴν δυνάμιν, καὶ τὸ ἀνασταλτικὸν αὐτῆς ἀποτέλεσμα παύει, ὅταν, κατὰ τ' ἄρθρα 186 καὶ 187 τῆς αὐτῆς Δικονομίας, διετάχθῃ ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις, συνέπεια δὲ αὐτοῦ τοῦ ἀνασταλτικοῦ ἀποτελέσματος εἶναι νὰ μὲνῃ, κατὰ τὴν περὶ ἐφέσεως διαδικασίαν, εἰς τὴν μέχρι τοῦδε στάσιν της ἡ ὑπόθεσις καὶ οὐχὶ τοῦ μεταβιβαστικοῦ, ἔπεται ὅτι ὁ κατώτερος δικαστὴς, τοῦ ὁποίου ἐξεκαλέσθη ἡ ἀπόφασις, δὲν κωλύεται νὰ προχωρήσῃ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς εἰς νέας συζητήσεις ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις παρεμπίπτουσα, καθότι

ἄλλως ἢ προσωρινῇ ἐκτέλεσις, καὶ ἡ ἕνεκα ταύτης τοῦ ἀνασταλ-
 τικοῦ ἀποτελέσματος ἔλλειψις δὲν ἤθελεν ἔχει μηδεμίαν συνέπειαν,
 ἂν ὁ δικαστὴς, ἕνεκα τῆς ἐφέσεως, ἐκωλύετο νὰ προχωρήσῃ εἰς
 τὴν ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας, ὅτε ἡ ἐκκληθεῖσα ἀπόφασις περιωρίζετο
 μόνον εἰς τὴν ἀπόρριψιν ἐνστάσεως τινος, ὡς, λόγου χάριν, τῆς
 ἀναρμοδιότητος, διότι τότε δὲν πρόκειται τι νὰ ἐκτελεσθῇ ἐπὶ
 τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, ὅπου αἱ ὑπ' αὐτῶν ἐκδιδόμεναι ἀποφά-
 σεις, ὡς ἐκ τοῦ νόμου, εἶναι προσωρινῶς ἐκτελεσταί, καθιερουμένης
 τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ ἔφεσις κατὰ παρεμπιπτούσης ἀποράσεως ἀφαιρεῖ
 ἀπὸ τὸν κατώτερον δικαστὴν τὸ δικαίωμα νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν
 ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας, ἥπερ ἤθελε πρὸ αὐτοῦ ἐμπόριον, διότι ἕκαστος
 ἐναγόμενος ἤθελε προκαλεῖ τοιαύτην ἀπόφασιν, καὶ ἐπομένως, διὰ
 νὰ βριθύνῃ τὴν δίκην του, καὶ νὰ καταστήτῃ μηδαιμινὴν τὴν περὶ
 προσωρικῆς ἐκτελέσεως διάταξιν, νὰ τὴν ἐφεσιβάλλῃ· καὶ γ'. ὅτι τὸ
 ἄρθρ. 762, ἐν συμπεράσματι ἀναφέρον ἀδ' ἐν ὁ κατώτερος δικαστὴς
 ἀπέχει πέχει πάσης περαιτέρω ἀποράσεως,» μηδὲν ἄντικειται
 εἰς τὴν δυνάμιν, τὴν ὁποίαν ἀποδίδομεν εἰς τὴν ἐννοίαν τῆς προσω-
 ρικῆς ἐκτελέσεως· διότι ἐκ τοῦ συνόλου αὐτοῦ προκύπτει ὅτι ἡ
 ἀπαγόρευσις ἐπεκτείνεται μόνον ὡς πρὸς τὸ πρὸ δεκτὸν τῆς ἐφέ-
 σεως καὶ εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν, καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ περιο-
 ρισθῇ ὡς πρὸς μόνον τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐφέσεως, καθόσον ἀπεκ-
 δύνῃ ἐξ αὐτοῦ μόνου ὁ πρωτόδικος δικαστὴς, χωρὶς νὰ ἐπεκτείνεται
 ἐπὶ ὅλης τῆς ὑποθέσεως· ἐπὶ τῆς οὐσίας εἰσέτι δὲν ἐδίκασε κατὰ
 τὴν ἀρχὴν *tantum devolutum, quantum appellatum*.

Μ. ὅλα ταῦτα·

Ἐπειδὴ ἡ ἔφεσις συνεπάγεται συνήθως τὴν τε ἀναστολὴν καὶ τὴν
 μεταβίβασιν, ἀποτέλεσμα δὲ τῆς μὲν ἀνασταλτικῆς δυνάμεως
 εἶναι νὰ διαμένῃ ἡ ὑπόθεσις, κατὰ τὴν περὶ ἐφέσεως διαιδικασίαν,
 εἰς τὴν μέχρι τοῦδε στάσιν της, ἥτοι ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ ἐκτέλε-
 σιν τῆς ἐκκληθεῖσας ἀποράσεως, τῆς δὲ μεταβιβάστικῆς νὰ μετα-
 φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀνώτερον δικαστήριον, ἀπέχοντος τοῦ
 κατωτέρου δικαστοῦ πάσης περαιτέρω ἀποφάσεως· ἐπεταί, ὅτι, κατὰ
 τὸ σαφὲς γράμμα τοῦ νόμου τούτου, τὸ ὁποῖον ἀνεπίδεκτον πάσης
 ἄλλης ἐρμηνείας καθίσταται, ἡ προσωρινῇ ἐκτέλεσις, ἥτις ἤθελε
 διατηρηθῇ εἰς μίαν ἀπόφασιν, δὲν δύναται πρὸς νὰ καταστήτῃ μόνον
 ταύτην ἐκτελεστήν καὶ ἐκβιάσιμον, οὐχὶ δὲ νὰ χρηγήτῃ ἐξουσίαν
 εἰς τὸν δικαστὴν νὰ προχωρήσῃ εἰς νέας συζητήσεις, διότι ἄλλως
 ἤθελε προκύψει τὸ ἀτίμημα νὰ ὑφίσταται ἡ αὐτὴ δίκη ἐκκρεμῆς
 ἐνώπιον δύο ἐτεροβάθμων δικαστηρίων, τοῦ ἐφετείου καὶ τοῦ ὑπ'
 αὐτὸ ὑπαγομένου πρωτοδικείου, οἱ δὲ διάδικοι ὑποχρεωμένοι, ἐναν-

τὸν τοῦ συμφέροντός των, νὰ ὑπερασπίζωνται ἐνώπιον δύο δικαστηρίων περὶ τῆς αὐτῆς δίκης. »

Ἄπ. ἐφ. Ναυπλ. 157 τοῦ 1852 (Νομικ. σ. 5554).

§ 290. Ὄταν ἡ τὴν πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων προθεσμίαν ὀρίζουσα ἀπόφασις ἐξελέθῃ ἐρήμην, ἀπὸ πότε ἄρχεται ἡ προθεσμία;

Ὅρα Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 87 § 84 β'.

§ 290² Ὄταν ἀποφασίς τις ὑποχρεώνει διάδικόν τινα νὰ προσαγάγῃ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ μετὰ παρέλευσιν, π. χ. 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως, ἡ διάταξις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἄλλως εἰμῇ, ὅτι ἐννοεῖ τὴν πρώτην δικάσιμον μετὰ παρέλευσιν 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως. Ὁ ἐσφαλμένος δὲ ὑπολογισμός τῶν προθεσμιῶν, ὡς ἀποτελῶν πρᾶξασιν οὐσιώδους τύπου, δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως εἰμῇ ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἀνάγεται εἰς αὐτήν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 30 τοῦ 1843, ἥν ἐν Εὐρ. τόμ. 2 σ. 87 § 85.

§ 290³ Ἡ περὶ ἀνατροπῆς τῆς προθεσμίας πρότασις ὑπάγεται εἰς τοὺς πρωτοδίκας ἢ εἰς τοὺς ἐφέτας;

Ὅρα ἐν Εὐρ. τόμ. 2 σ. 88 § 90 καὶ 94.

§ 290⁴ Ἡ διεξαγωγὴ τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως γινομένη προώρως, μὴ ἀντιλέγοντός τινος τῶν διαδικῶν, δὲν εἶναι ἄκυρος· ἡ ἐνστάσις αὕτη καλύπτεται, μὴ προταθεῖσα ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ (261, 345 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1849 (1).

Ἀπόφ. 289 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομικ. σ. 4884).

Ἴδε καὶ τὴν λέξιν Ὅρκος.

§ 290⁵ Ἄν ἡ πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων προθεσμία ἐληγῇ τὴν 10 ἰανουαρίου, ἡ δὲ περὶ παρατάσεως προθεσμίας αἵτησις

(1) Ὅταν ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ δὲν ἐπρότεινεν ὁ διάδικος, ὅτι προώρως ἐξετάζονται οἱ κατ' αὐτοῦ κλητευθέντες ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου τοῦ μάρτυρες, δὲν δύναται νὰ προτείνῃ τοῦτο ὡς λόγον ἀκυρότητος ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, διότι συνήνεσεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ πρὸ τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1849.

— Ἄν ἡ τῆς ἀποδείξεως διεξαγωγὴ ἔλαβε χώραν πρὸ τῆς πρὸς τοῦτο προθεσμίας, ὁ διάδικος, ὅστις τὴν διεξήγαγε, δύναται νὰ τὴν ἐπαναλάβῃ ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, ἂν ᾖ εἰσέτι ἐμπρόθεσμος;

Ὁ Carré (ζήτ. 996) τὸ λύει ἀποφατικῶς, ἀλλ' ὁ Chauveau ἐκφράζει ἑναντίαν αὐτοῦ γνώμην, ἥτις εἶναι καὶ ὀρθότερα καὶ ἐπιεικεστέρα.

ἐγένετο μετὰ 20 ἡμέρας ἀπὸ τῆς λήξεως ταύτης, ἡ αἵτησις εἶναι ἀπαράδεκτος, καὶ ἂν ἡ ἀναβολὴ ἐπῆλθεν ἐκ τῆς μὴ ἐμφανίσεως τῶν μαρτύρων, ἥτοι ἐξ αἰτίας ἀνεξαρτήτου τῆς θελήσεως τοῦ διαδίκου, ἐνώπιον δὲ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐγένετο ἐπιφύλαξις.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 85 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4648).

§ 290⁶ Ὅταν βεβαιούται ὅτι ὁ διάδικος ἐκλήτευσε τὸν ἀντιδίκον του ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, ὁ δὲ εἰσηγητὴς ἠρνήθη νὰ τοὺς ἐξετάσῃ, χορηγεῖται, κατ' εἴτηραιν ἐκείνου, νέα προθεσμία. (ἄρθρ. 198 Πολ. Δικον.)

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 52 τοῦ 1846. ἦν ἐν λ. Ἀρειος Πάγος.

§ 290⁷ Δύναται νὰ δοθῇ νέα προθεσμία πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, ἐὰν οὗτοι δὲν ἐνεφανίσθησαν ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ;

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ ἂν καὶ ἡδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι, ὀρίζοντος τοῦ μὲν ἄρθρ. 314 § 1 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὅτι ἐὰν τις τῶν μαρτύρων κλητευθεὶς καὶ μὴ ἔχων νόμιμον αἰτίαν κωλύσεως δὲν ἐμφανισθῇ, καταδικάζεται εἰς χρηματικὴν ποινὴν πέντε μέχρις ἑκατὸν δραχμῶν, καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐκ τοῦ λειπομαρτυρίου προσγεννηθέντων ἐξόδων, τοῦ δὲ ἄρθρ. 315 ἐδ. 1 τῆς ἰδίας Δικονομίας, ὅτι ὁ μάρτυς, ἐὰν ἐπιμένῃ ἀρνούμενος, νὰ ἐμφανισθῇ ἢ νὰ μαρτυρήσῃ, ὑποχρεοῦται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ ἐξόδων, τῶν προσγενομένων εἰς τὸν διεξαγαγόντα τὴν ἀπόδειξιν καὶ τῆς διὰ τὴν ἐλλειψιν ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων συμβάσης αὐτῷ ἥττης, συνάγεται ἀδυστάκτως, ὅτι ἡ ἐννοία τῶν ἄρθρων τούτων εἶναι, ὅτι ὅταν δὲν ἐμφανίζονται οἱ νομίμως κλητευθέντες μάρτυρες εἰς τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὥραν, διὰ νὰ ἐξετασθῶσιν, ὁ μὲν διεξάγων τὴν ἀπόδειξιν διάδικος χρεωσθεῖ, ἐὰν μείνῃ εἰσὶν ἀρκούσα προθεσμία ἀπὸ τὴν ταχθεῖσαν πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως, διὰ νὰ κλητευθῶσιν ἐκ νέου οἱ μάρτυρες καὶ ἐμφανισθῶσι, νὰ ζητήσῃ νὰ καταδικασθῶσιν οἱ μάρτυρες ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴν, ἢ τὸ δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐμελλε νὰ διεξαχθῇ ἡ ἀπόδειξις, εἰς τὴν νόμιμον χρηματικὴν ποινὴν καὶ νὰ ὁρισθῇ ἄλλη ἡμέρα, ἐντὸς τῆς προθεσμίας, πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων ὥστε, ἂν παραμελήσῃ νὰ ἐνεργήσῃ οὕτω, δὲν δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ διατάξαν ἢ ἐπιτρέψαν τὴν ἀπόδειξιν δικαστήριον, αὐτῶν παράτασιν τῆς προθεσμίας τῆς ἀποδείξεως, καὶ ἀπώλλουσι τὸ τῆς ἀποδείξεως δικαίωμα, ὡς ἐκ τῆς ἀμελείας του τοῦ νὰ ἐνεργήσῃ σύμφωνα μὲ τὸν νόμον, πρὸς προστατεύσιν τῶν δικαιωμάτων του, διότι, κατὰ τὸν κανόνα τοῦ δικαίου 203 Βασιλ. βιβλ. Β' τίτλ. 2 § 8 ὁ ἐξ ὀκείλου ἁμαρτήματος ζημιούμενος οὐ δοκεῖ ζημιοῦσθαι. ἢ

Πρὸς δὲ, τὸ ἐναντίον σύστημα ἤθελεν ἐμψυχώνει τὴν στρεψοδικίαν καὶ παρατείνει ὑπὲρ τὸ δέον τὴν παράτασιν τῶν δικῶν πρὸς βλάβην τοῦ ἐτέρου τῶν διαδίκων τοῦ νὰ λάβῃ ὅσον ἐνεῖται τὸ δίκαιόν του· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς μὲν προκύπτει ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθ. 448 τῆς 12 ἰουνίου 1848 ἀποδεικτικὸν τοῦ κλητῆρος τῆς περιφερείας τῶν ἐν Πάτραις πρωτοδικῶν I Π, ἡ διατάξασα τὴν ἀπόδειξιν ὑπ' ἀριθ' 163 ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου τούτου ἐπεδόθη εἰς τὴν αἰ- τοῦσαν τὴν τῆς προθεσμίας παράτασιν II Κ τὴν 13 ἰουνίου 1848, ὥστε ἡ διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως ταχθεῖσα διορία διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς τῶν δύο μηνῶν, ἀρ' ἧς οἱ διάδικοι λάβῳσι νομίμως γινῶσιν αὐτῆς, ἔληξε τὴν ἐνδεκάτην αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὡς δὲ προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀπὸ 24 ἰουλίου 1848 ἔκθεσιν τοῦ εἰρηνοδίκου Πατρῶν εἰσηγητοῦ, οὗτος εἶχε διορίσει ἡμέραν πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τὴν αὐτὴν 24 ἰουλίου· ὥστε ἔμενεν ἀκόμη 18 ἡμερῶν προθεσμία ἀπὸ τὴν διὰ τῆς ἀποφάσεως ταχθεῖσαν πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἠδύναντο ἀλλήλοισι νὰ κλητευθῶσιν ἐκ νέου καὶ νὰ ἐμφανισθῶσιν οἱ πρότερον κλητευ- θέντες μὲν, ἀλλὰ μὴ ἐμφανισθέντες μάρτυρες, ὡς ὑπάρχοντες ἀπάν- τες, ἀδιαφιλονεικῆτως, κάτοικοι Πατρῶν· ἐπομένως μὴ ζητήσασα ἡ II Κ νὰ προσδιορισθῇ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἄλλη ἡμέρα πρὸς ἐξέ- τασιν τῶν αὐτῶν μαρτύρων, ἐντὸς τῆς διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀ- ποδείξεως ταχθεῖσαν προθεσμίαν, δὲν δύναται νὰ αἰτήσῃ παράτασιν τῆς προθεσμίας ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου, ὡς ἀπολέσασα πλέον τὸ τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως δικαίωμα τῆς ἐξ οἰκείας τῆς ἀμελείας· ὁ δὲ λόγος, ὅτι ἐκ τοῦ χρόνου τοῦ θέρους τῶν δημοτηρια- κῶν καρπῶν, καθ' ὃν ἐμελλε νὰ διεξαχθῇ ἡ ἀπόδειξις, δὲν ἠδύναντο οἱ μάρτυρες, ἐνασχολούμενοι εἰς τὸ θέρους, νὰ ἐμφανισθῶσιν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ἀναπόδεικτος, εἶναι καὶ ἀνίσχυρος, καθότι δι' οὐδενὸς νόμου ἀπαλλάττονται οἱ μάρτυρες τοῦ νὰ ἐμφανίζωνται ἐν καιρῷ θέρους· ὥστε ἠδύναντο, ἀρνούμενοι νὰ ἐμφανισθῶσιν ἢ ἐπιμένοντες νὰ μὴ δώσωσι τὴν μαρτυρίαν των, νὰ καταδικασθῶσι, κατὰ τὸ ἀρθ. 315 τῆς Πολ. Δικονομίας, εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ ἐξδ- ὄνων τῆς κλητεύσεως αὐτῶν· ἂν δὲ, ὡς προκύπτει ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν τοῦ εἰσηγητοῦ, ἐπεφυλάχθη ὁ πληρεξούσιος τῆς II Κ τοῦ δικαιώματος νὰ κλητεύσῃ ἐκ νέου τοὺς μάρτυρας καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ διορισθῇ ἄλλη ἡμέρα εξέτασεως, ὁ δὲ πληρεξούσιος τοῦ δημοσίου δὲν ἀντεῖπεν, εἶναι ἀδιάφορον, καθότι τοῦτο δὲν δύναται νὰ βλάβῃ ποσῶς τὰ τοῦ δημοσίου δικαιώματα, τὰ παραγόμενα ἐκ τῆς ἀμε- λείας τῆς ἀντιδίκου, τοῦ νὰ συμμορφωθῇ μετὰ τὸν νόμον πρὸς προσά- τευσιν τῶν δικαίων της. Μολαταῦτα·

§ 290⁹ Ὁ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας τῆς πρὸς ἐξέτασιν μαρτύρων, δὲν ἀποκλείει τὸν ἀποδεικνύοντα τοῦ δικαιώματος νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ δικαστήριον παράτασιν τῆς πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας, ἐὰν αὕτη δὲν ἐξηντλήθῃ.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 1 τοῦ 1848 (Νυμικ. σ. 4645).

§ 290¹⁰ Ὁ εἰσηγητὴς δὲν δύναται νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς προθεσμίας, ἀνευ τῆς συναινέσεως τῶν διαδίκων.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Π. 138 τοῦ 1847.

290¹¹ Ἄν τὸ μὲν δικαστήριον ἔταξε τεσσαρακονθήμερον πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας, καὶ ἡ μὲν περὶ τούτου ἀπόφασις ἐπεδόθη τὴν 10 ἰουλίου 1851, αἱ δὲ μαρτυρίαι ἐλήφθησαν τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1851, εἰσὶν ἐκπρόθεσμοι αὗται; ὅχι, διότι ἐμεσολάβησαν αἱ τῶν διακοπῶν ἡμέραι.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8996 τοῦ 1851.

§ 290¹² Ἡ πρὸς ἐξέτασιν μαρτύρων προθεσμία παρατείνεται, ὅταν ἡ μὲν ἀναβολὴ προῆλθεν ἐξ αἰτίας τοῦ εἰσηγητοῦ, ἐλθόντος (π. χ.) εἰς τὸ ὠρισμένον μέρος μίαν ὥραν μετὰ τὴν ταχθεῖσαν πρὸς ἐξέτασιν ὥραν, ἡ δ' αἵτησις περὶ παρατάσεως ἐγένετο τὴν ἰδίαν ἡμέραν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθ 8921 τοῦ 1851.

§ 290¹³ Ὁ διάδικος, εἰς ὃν παρεχωρήθη παράτασις προθεσμίας διὰ τὴν μὴ ἐμφάνισιν τῶν παρ' αὐτοῦ κλητευθέντων μαρτύρων, δύναται νὰ προσάξῃ καὶ νέους; Καρρ. ζήτ. 1092 ἐν τέλει τῆς πρώτης σημειώσεως τοῦ Chauveau.

La nullité de l'assignation à la partie pour être présente à l'enquête serait elle un motif suffisant pour obtenir prorogation. Αὐτ. ἐν τέλει τοῦ ζητήματος.

Ὁ εἰσηγητὴς δύναται πώποτε νὰ παρατείνῃ τὴν προθεσμίαν; Αὐτ. ζήτ. 1094².

Ὅταν ἡ τῆς προθεσμίας τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἡμέρα τύχῃ ἑορτάσιμος; Αὐτ. ζήτ. 990³.

L'enquête directe et l'enquête contraire doivent elles être commencées toutes les deux dans les délais fixés par l'art. 257. Αὐτ. ζήτ. 995.

La signification faite par une partie fait courir les délais contre toutes et contre elle même. Αὐτ.— Bon. τόμ. 4 σελ. 250.

Lorsque, dans une cause, il y a un ou plusieurs appelés

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρ. 306, 307 καὶ 308 τῆς Πολ. Δικονομίας, διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων προσδιορίζεται καὶ ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα τῆς ἐξετάσεως, ὁ δὲ ἀποδεικνύων ἀρκεῖ νὰ κλητεύσῃ τοὺς μάρτυρας καὶ τὸν ἀντίδικον, κατὰ τὸ ἄρθρ. 310, καὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ἄρθρ. 312 γνωστοποίησιν διὰ νὰ μὴ γίνῃ ὑπερήμερος· ἐὰν δὲ οἱ μάρτυρες δὲν ἐμφανισθῶσιν, ἢ ἐμφανισθέντες ἀρνηθῶσιν νὰ μαρτυρήσωσι, δὲν καθιστοῦν ὑπερήμερον τὸν ἀποδεικνύοντα, διότι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τοιοῦτος διὰ πρᾶξιν μὴ ἐξαρτημένην ἀπὸ αὐτόν, οὐδὲ χάνει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ νὰ διορισθῇ ἀναγκαιῶς νέα ἡμέρα καὶ ὥρα ἐξετάσεως, ἐὰν ἔχῃ πληροφορίαν, ὅτι οἱ μάρτυρες δὲν ἐπιμένουσιν εἰς τὴν ἄρνησιν νὰ ἐμφανισθῶσιν, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ἐννοιαν τοῦ ἄρθρ. 315. μὴ ἀποκλείουσιν μῆτε τοὺς μάρτυρας νὰ ἐμφανισθῶσιν, ἐπομένως μῆτε τὸν διάδικον νὰ τοὺς κλητεύσῃ αὐθις κατ' αὐτήν· αἱ δὲ ποιναὶ καὶ ἀποζημιώσεις τοῦ ἀποδεικνύοντος ἐφ' ἑαυτοῦ εἰσπράττονται καὶ ἀπαγγέλλονται, ὅταν ἡ ἐπιμονὴ τῶν μαρτύρων πρὸς μὴ ἐμφάνισιν, ἢ πρὸς ἄρνησιν τῆς μαρτυρίας των, ἢ τοῦ ὄρκου τῆς μαρτυρίας των εἶναι ἐγκληματικὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 267 τοῦ ποιν. νόμου, καὶ γίνεται πρὸς βλάβην αὐτοῦ τοῦ ἀποδεικνύοντος, καταδικωμένη καὶ τιμωρουμένη καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος· ὥστε ὅ,τι διεγράφη ὑπὲρ αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ἦναι κατ' αὐτοῦ, οὐδὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς παραιτησάμενος τῆς μαρτυρίας, ἐὰν τοῦτο δὲν ἐκφράσῃ, ἢ νὰ προκύψῃ κατ' αὐτοῦ τεκμήριον νόμιμον παραμελήσεως, κατὰ τὸ ἄρθρ. 274, ἐκ μόνου τοῦ ὅτι δὲν ἐζήτησεν αὐτὸς ὁ ἀποδεικνύων ν' ἀπαγγεῖλθῃ κατ' αὐτῶν ἡ τοῦ λειπομαρτυρίου ποινὴ, διότι ἡ τήρησις τῶν δικαιωμάτων καὶ ἡ ἀπόκλεισις δὲν πρέπει νὰ συμπεραίνηται καὶ νὰ συνάγῃται ἐκ πλαγίων σκέψεων, οἷα εἶναι ἡ ὑπόνοια τῆς ὑπὲρ τὸ δέον παρατάσεως τῶν δικῶν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἦναι ῥητὴ ἐν τῷ νόμῳ· ἐπὶ τοῦ προκειμένου μάλιστα, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀπὸ 24 ἰουνίου 1848 ἐκθέσεως τοῦ εἰρηνοδίκου Πατρῶν, ὁ πληρεξούσιος τῆς Π Κ ὅχι μόνον δὲν ἀπεσιώπησεν, ἀλλὰ καὶ ῥητῶς ἐπεφυλάξατο τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς καλέσῃ ἐκ νέου καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ διορισθῇ ἄλλη ἡμέρα ἐξετάσεως καὶ ὁ πληρεξούσιος τοῦ δημοσίου δὲν ἀντεῖπεν· ὅθεν ἡ αἵτησις εἶναι δεκτὴ. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 329 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4885).

§ 290⁸ Ἡ μὴ ἐμφάνισις μαρτύρων πρὸς ἐξέτασιν θέματος, δι' ὃ ἄλλοι ἐμφανισθέντες ἐξετάσθησαν, δὲν δικαιολογεῖ τὴν περὶ παρατάσεως αἵτησιν, ἵνα κλητευθῶσιν ἐκ νέου.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 195 τοῦ 1842, ἣν βλ. ἀνωτ. § 282.

§ 290⁹ Ὁ παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ προσδιορισμὸς τῆς ἡμέρας τῆς πρὸς ἐξέτασιν μαρτύρων, δὲν ἀποκλείει τὸν ἀποδεικνύοντα τοῦ δικαιώματος νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ δικαστήριον παράτασιν τῆς πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας, ἐὰν αὕτη δὲν ἐξήντηλῃ.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 1 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4645).

§ 290¹⁰ Ὁ εἰσηγητὴς δὲν δύναται νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς προθεσμίας, ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν διαδίκων.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Π. 138 τοῦ 1847.

290¹¹ Ἄν τὸ μὲν δικαστήριον ἔταξε τεσσαρακονθήμερον πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίαν, καὶ ἡ μὲν περὶ τούτου ἀπόφασις ἐπεδόθη τὴν 10 ἰουλίου 1851, αἱ δὲ μαρτυρίαι ἐλήφθησαν τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1851, εἰσὶν ἐκπρόθεσμοι αὗται; ὅχι, διότι ἐμεσολάβησαν αἱ τῶν διακοπῶν ἡμέραι.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8996 τοῦ 1851.

§ 290¹² Ἡ πρὸς ἐξέτασιν μαρτύρων προθεσμία παρατείνεται, ὅταν ἡ μὲν ἀναζωλὴ προῆλθεν ἐξ αἰτίας τοῦ εἰσηγητοῦ, ἐλθόντος (π. χ.) εἰς τὸ ὠρισμένον μέρος μίαν ὥραν μετὰ τὴν ταχθεῖσαν πρὸς ἐξέτασιν ὥραν, ἢ δ' αἰτησις περὶ παρατάσεως ἐγένετο τὴν ἰδίαν ἡμέραν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθ 8921 τοῦ 1851.

§ 290¹³ Ὁ διάδικος, εἰς ὃν παρεχωρήθη παράτασις προθεσμίας διὰ τὴν μὴ ἐμφάνισιν τῶν παρ' αὐτοῦ κλητευθέντων μαρτύρων, δύναται νὰ προσάξῃ καὶ νέους; Καρρ. ζήτ. 1092 ἐν τέλει τῆς πρώτης σημειώσεως τοῦ Chauveau.

La nullité de l'assignation à la partie pour être présente à l'enquête serait elle un motif suffisant pour obtenir prorogation. Αὐτ. ἐν τέλει τοῦ ζητήματος.

Ὁ εἰσηγητὴς δύναται πώποτε νὰ παρατείνῃ τὴν προθεσμίαν; Αὐτ. ζήτ. 1094².

Ὅταν ἡ τῆς προθεσμίας τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἡμέρα τύχῃ ἐορτάσιμος; Αὐτ. ζήτ. 990³.

L'enquête directe et l'enquête contraire doivent elles être commencées toutes les deux dans les délais fixés par l'art. 257. Αὐτ. ζήτ. 995.

La signification faite par une partie fait courir les délais contre toutes et contre elle même. Αὐτ.— Bon. τόμ. 4 σελ. 250.

Lorsque, dans une cause, il y a un ou plusieurs appelés

en garantie, le jugement qui ordonne l'enquête, doit il être signifié à tous ces appelés en garantie, et par qui doit il être signifié? Καρρὲ ζήτ. 1005².

§ 290¹⁴ Δὲν ἐπιτρέπεται ἀπόδειξις περὶ τῶν γεγονότων, καθ' ὧν εἰς τὴν ἤδη ἐπιτραπείσαν ἀπόδειξιν ἠδύναντο νὰ προταθῶσι τὰ περὶ τοῦ ἐναντίου ἀποδείξεως μέσα.

Ἀπόφ. Ἀ' Επειδὴ ὀρθῶς τὸ αὐτὸ δικαστήριον δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν ἀναιρεσεῖοντα τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἐκ νεανικῆς ἀπειρίας πλανηθεὶς διαβεβαίωσατο τὸν ἀναιρεσίβλητον ὅτι εἶναι ἐνήλιξ, προσαγαγὼν αὐτῷ καὶ ἑγγραφὸν ἀποδεικτικὸν περὶ τῆς ἐνηλικιότητος ἐαυτοῦ, καθότι ἐπιτραπείσης διὰ τῆς πρωτοδίκου ἀποφάσεως εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ ὅτι ὁ νῦν ἀναιρεσεῖων ἠπάτησεν αὐτὸν ἐνήλικα ἐαυτὸν διαβεβαίωσάμενος, ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀνωτέρω ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσεῖοντος προταθέντος γεγονότος ἀπετέλει τὴν ἀπόδειξιν τοῦ εἰρημένου θέματος, ἔπρεπε νὰ προσαχθῇ παρ' αὐτοῦ ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας, καθ' ἣν εἶχε προσαχθῇ ἡ ἀπόδειξις, διότι ἡ ἐκ πλάνης, κατὰ τὴν ἐποχὴν βεβαίως τῆς συνάψεως τῶν πρόκειμένων συμβάσεων, γενομένη διαβεβίωσις τῆς ἐνηλικιότητος ἀποτελεῖ ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον τοῦ τῆς ἀποδείξεως θέματος, ὡς ὀρθῶς σκέπτεται καὶ τὸ ἀνεκκλήτως δικάσαν δικαστήριον ἐν τῇ 6 σκέψει τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως (ἄρθ. 251, 338, 746 τῆς Πολ. Δικονομίας).»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 81 τοῦ 1850.

Περὶ ἀνταποδείξεως ἴδε Εὐρ. τόμ. 2 σ. 103 ἐπ. καὶ ἀνωτ. σ. 68 ἐπ.

*Μάρτυρες ἀνεπιτήδευτοι νὰ μαρτυρήσωσιν
ἢ ἐξαιρούμενοι.*

§ 291. Οἱ κατάδικοι μαρτυροῦσιν; Εὐρ. τόμ. 1 σελ. 88 § 8.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 324 § 8, ὅστις βλέπει προσαγόμενον ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου τοῦ ἀνθρώπου καταδικασμένον ἐπὶ κακουργήματι ἢ ἐπὶ τιγὶ τῶν ἐν τῷ νόμῳ σημειωμένων πλημμελημάτων (ἄρθρα 22, 23 ποιν. νόμου), χωρὶς νὰ ᾔσῃ, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, παρεληλυθῶς ἤδη ὁ χρόνος, δύναται νὰ τὸν ἀποκρούσῃ (1).

§ 292. Ἰδε κατωτέρω τὰς παρατηρήσεις.

§ 293. Ἡ ἐπὶ ψευδομαρτυρία κατηγορία τῶν μαρτύρων τῶν ἐξετασθέντων ἐν τῇ πολιτικῇ δίκῃ εἶναι λόγος ἀναβολῆς τῆς δίκης τούτης μέχρι τῆς ἐκδικάσεως τῆς κατηγορίας.

(1) Ἰδε τσμ. 3 § 4 Πανδ. (22, 5) Περὶ δὲ τῆς ἀποκαταστάσεως, ἴδε τὰ ἄρθρα 548 § 2 καὶ 564 τῆς πολ. δικονομίας.

Ἀπόφ. α' Επειδὴ, κατὰ μὲν τὰ ἄρθρα 785 § 5 καὶ 791 § 4 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐὰν ἀπόφασις στηριζομένη εἰς ψευδῆ μαρτυρίαν κατέστη τεσίδικος, συγχωρεῖται νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ διαδικασία ἀφοῦ ἡ ψευδομαρτυρία βεβαιώθῃ· ὅταν δὲ ἡ δίκη ᾖ ἐτι ἐκκρεμής, καὶ, διεγερθείσης ὑποψίας κατὰ τινος τῶν μαρτύρων ὡς ψευδομάρτυρος, εἰσαχθῇ ἡ περὶ τούτου ἔγκλησις εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον, κατὰ τὰ ἄρθρ. 11 καὶ 168 τῆς αὐτῆς δικονομίας συνδυασμέναν καὶ μὲ τὸ ἄρθρ. 369 τῆς ποινικῆς, ἐὰν πρέπῃ ἢ ὅχι ν' ἀνακληθῇ ἡ πολιτικὴ δίκη μέχρι τέλους τῆς ποινικῆς, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῶν μαρτυριῶν. v

Ἀπόφ. 111 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν. (Νομικ. σ. 4833).

§ 294. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς εἰκονικότητος δύναται τις νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μάρτυς, ὅταν δὲν ᾖ διαδίκος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 70 τοῦ 1849.

§ 295. Οἱ δικάσται ἐξετάζονται ὡς μάρτυρες; Πλάγιος ἐρδ. πὸς τῆς ἐξαιρέσεώς των· ἴδε τὴν λέξιν Ἐξαίρεσις ἐν Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 6—47.

§ 295² Λόγος ἐξαιρέσεως, στηριζόμενος εἰς τὸ ἄρθρ. 36 § 5 τῆς Πολ. Δικον., λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ὅταν πρόκηται περὶ μάρτυρος, τὸν ὅποιον ὁ ἐξαιρῶν δὲν ἐξήρσε προτέρον ὡς δικαστήν; Ναι.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 24 τοῦ 1836 (Νομικ. σ. 214).

Ὁ *Pigeau* (σελ. 201 τίτλ. 3 κεφ. 1) λέγει, ὅτι τὸ ἄρθρ. 283 τῆς πολ. Γαλλ. δικονομίας δὲν εἶναι ἀποκλειστικόν, καὶ οἱ δικάσται, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν συγκεκριμέναν περιπτώσιν, δύνανται νὰ τὸ ἐφαρμόσωσι καὶ εἰς ἄλλας μὴ ῥητῶς ἀναφερομένας ἐναυτῷ περιπτώσεσιν.

§ 295³ Δὲν ὑπάρχει λόγος ἐξαιρέσεως μάρτυρός τινος, ὅταν αὐτός ἐδίκασεν ἄλλοτε ὡς δικαστὴς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 119 τοῦ 1851.

§ 296. Εἰς ἀπόδειξιν τῆς σκεψέως καὶ τοῦ δόλου ἐπὶ συναλλαγμάτων δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ συνέγγραφοι μάρτυρες.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 13 τοῦ 1847, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 6 λ. Δόλος.

§ 297. Περὶ τῆς γνησιότητος καὶ πλαττογραφίας τῶν ἐγγράφων, ἴδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 345—399.

§ 298. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 327 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὁ περὶ ἐξαιρέσεως τῶν μαρτύρων λόγος προτείνεται πρὸ τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν, καμμίς δὲ ἄλλη διάταξις τοῦ νόμου δὲν περιορίζει τὴν χρῆσιν τοῦ

δικαιώματος τῆς ἐξαίρεσεως, ὅταν αὕτη γίνηται πρὸ τῆς κλητεύσεως καὶ ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων.

Ἀπόφ. 650 τοῦ 1838 τῶν ἐν Ἀθῆν. ἐφετῶν.

§ 298² Τὸ ἄρθρον 327 τῆς Πολ. Δικονομίας λέγον, ὅτι ἡ ἐξαίρεσις μάρτυρός τινος εἶναι δεκτὴ μετὰ τὴν ἐξέτασίν του, ἐὰν ὁ λόγος ἐμπορῇ νὰ προταθῇ ἐγγράφως, ἐννοεῖ ν' ἀποδείχθῃ δι' ἐγγράφου, καὶ οὐχὶ διὰ τῆς μαρτυρίας ἄλλου μάρτυρος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 252 τοῦ 1851, κυροῦσα τὴν 315 τοῦ 1850 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

§ 299. Ὅταν ὁ λόγος τῆς ἐξαίρεσεως μάρτυρός τινος προκύπτῃ ἐξ ἐγγράφων, ἡ περὶ ἐξαίρεσεως πρότασις καθίσταται παραδεκτὴ, καίτοι μὴ προταθεῖσα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐξετάσεώς του.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7527 τοῦ 1850.

§ 300. Ὅταν αἱ ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου ληφθεῖσαι μαρτυρίαι ἀκυρωθῶσι, δύναται ὁ διάδικος, κατ' αἵτησιν τοῦ ὁποίου ἐκηρύχθη ἄκυρος, παραδεχόμενος μετὰ ταῦτα αὐτὰς νὰ προτείνῃ ἐξαίρεσις;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ αἱ ἀκυρωθεῖσαι, κατ' ἐνστάσιν τῶν Τ καὶ Π, ἐκθέσεις τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως ἀνέλαβον μὲν ἰσχὺν, δυνάμει τῆς παραδοχῆς των ἐκ μέρους τῶν αὐτῶν διαδίκων· ἀλλ' ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ Τ καὶ Π ἐδήλωσαν, ὅτι τὰς παραδέχονται ἐν ἣ ὑπάρχουσι καταστάσει· ἀπὸ αὐτῆς ἄρα τῆς ἐποχῆς ἄρχεται καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐπαναλάβωσιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τὴν περὶ τῆς ἐξαίρεσεως τῶν μαρτύρων γενομένην ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ πρότασιν, οὗσης δὲ πρώτης τῆς προκειμένης συνεδριάσεως ὡς πρὸς τὰς ἐγκύρους καταθέσεις, ἔνεκα τῆς παραδοχῆς τῶν μαρτυριῶν, εἰς μάτην ὁ Δ, ἐπικαλούμενος τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 160 τῆς Πολ. Δικονομίας, προτείνει τὸ ἀπαράδεκτον τῆς περὶ ἐξαίρεσεως προτάσεως, ὡς μὴ γενομένης δῆθεν κατὰ τὴν συνεδρίασιν, καθ' ἣν ἐζητήθη ἀκυρότης τῶν ἐκθέσεων, τόσῳ δὲ μᾶλλον ἡ ἐνστάσις αὕτη ἀποβαίνει ἀστήρικτος, καθόσον ἀκυρωθεῖσων κατὰ τὴν εἰρημένην συνεδρίασιν τῶν μαρτυριῶν, ἡ περὶ τῆς ἐξαίρεσεως τῶν μαρτύρων πρότασις ἤθελεν ἀποδῆναι ἀνευ συνεπίεως. »

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 81 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4721).

§ 301. Ὅταν τὸ δικαστήριον δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν μαρτυρίαν τινός, ὁ ἀναίρεσεως λόγος ὅτι τὸ δικαστήριον δὲν ἀπεφασίσεν περὶ τῆς ἐξαίρεσεως αὐτοῦ, δὲν φέρει ἀποτελεσματικόν, διότι δὲν ἐπρόκυψε βλάβη τις.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 52 τοῦ 1845.

§ 301² Ὄταν τὸ δικαστήριον ὑπορρίπτῃ τὴν περὶ ἐξαίρεσεως μάρτυρός τινος πρότασιν, τὴν στηριζομένην εἰς τὸ ἄρθρ. 324 § 7 τῆς Πολ. Δικονομίας, πρέπει ν' ἀναφέρῃ τὸν λόγον, δι' ὃν συγχωρεῖται ἡ ἐξέτασις· ἄλλως εἶναι ἀναιτιολόγητος καὶ ἀναιρεῖται (807 § 6 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 198 τοῦ 1851.

§ 301³ Ὄταν τὸ δικαστήριον δὲν εὕρῃσκη βάσιμον τὴν περὶ ἐξαίρεσεως μάρτυρός τινος ἔνστασιν, ὀφείλει νὰ τὴν ἀπορρίπτῃ, ὅταν μάλιστα ἔβριζε βάσιν εἰς τὴν μαρτυρίαν του (182, 776 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 35 τοῦ 1848.

§ 301⁴ Ὄταν προτείνεται ἡ ἐξαίρεσις μάρτυρός τινος ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἔχει συμφέρον, οἷον ὅτι κατετάχθη ὡς δανειστής εἰς τὸν προσβαλλόμενον πίνακα, τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ τὴν πρότασιν ταύτην· ἀφ' οὗ μάλιστα ἡ ἐξαίρεσις εἶναι, κατὰ νόμον, δεκτὴ, ὅταν βεβαιωθῇ ὁ λόγος ἐκ τινος ἐγγράφου, ἔστω καὶ μὴ πηγάζοντος ἀπὸ τὸν μάρτυρα.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ὑπὸ χρονολογίαν 21 αὐγούστου 1850 ἐνώπιον τῶν ἐνταῦθα ἐφετῶν ἐγγράφων προτάσεων τοῦ Γ Κ, οὗτος ἐπρότεινε τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ μάρτυρος Ι Φ, λόγῳ ὅτι ἔχει συμφέρον, καθότι εἶναι ἐκ τῶν καταταχθέντων εἰς τὸν πίνακα τῆς κατα-άξεως δανειστῶν, ὅπερ πραγματικῶς ἐκ τοῦ αὐτοῦ πίνακος ἀποδεικνύεται, τὸ δὲ ἐφετεῖον ἐσφαλμένως μὲν ἐθεώρησε τὴν πρότασιν ταύτην ἀπαράδεκτον. διότι ὁ λόγος τῆς ἐξαίρεσεως δὲν προκύπτει ἐξ ἐγγράφου πηγάζοντος ἀπὸ αὐτὸν τοῦτον τὸν μάρτυρα, ἀναιτιολογήτως δὲ τὴν ἀπέρριψε διὰ τῆς ἀπλῆς σημειώσεως, ὅτι ὁ μάρτυς δὲν ἔχει συμφέρον, καθότι τὸ ἄρθ. 327 τῆς Πολ. Δικονομίας δὲν ἀπαιτεῖ ν' ἀποδειχθῇ ὁ λόγος τῆς ἐξαίρεσεως δι' ἐγγράφου αὐτοῦ τούτου τοῦ μάρτυρος, ἀλλ' ἀπλῶς δι' ἐγγράφου· ἄλλα τὸ ἐφετεῖον ὥφειλε νὰ ἐξετάσῃ κατ' οὐσίαν τὰ ἐγγράφα, εἰς τὰ ὅποια ὁ Κ ἐστήριζε τὸν λόγον τῆς ἐξαίρεσεως, καὶ ν' ἀποφασθῇ, ἂν ἐκ τῶν ἐγγράφων αὕτη ἀποδεικνύηται ἢ μὴ, καὶ καθὼ στηριζομένης τῆς ἐξαίρεσεως εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὁ μάρτυς ἔχει συμφέρον, ὡς καταταχθεὶς δανειστής, τὸ δικαστήριον ὥφειλε ν' ἀποφασθῇ ἂν διὰ τῆς ἀφαίρεσεως ἐκ τοῦ πίνακος τοῦ δανείου τοῦ Κ ἤθελε προβῇ ἐκεῖνο τοῦ μάρτυρος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ πληρωθῇ οὗτος τὸ ὄλον, ἢ μέρος τοῦ δανείου του, καὶ ἂν ἡ ἀφαίρεσις αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Κ καὶ ἀπέναντι τοῦ Φ.

ἐπομένως ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις, ὡς παραδιδάσασα τὰς οὐσιώδεις διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 327 τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ καθ' ἀναιτιολόγητος, εἶναι, δυνάμει τῶν ἄρθρ. 201, 807 § 5 καὶ 6 τῆς ἰδ. Δικονομίας, ἀναιρετέα.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 27 τοῦ 1851.

§ 302. Οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως πρέπει νὰ ᾖναι ἀκριβῶς ὠριμένοι, καὶ κατὰ τὴν ἐπὶ ἀεροκτηρίου συζήτησιν νὰ προτείνωνται τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως αὐτῶν (328 Πολ. Δικον.).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5033 τοῦ 1848.

§ 302² Ὅταν δὲν προσάγῃται ἡ ἔκθεσις τῶν μαρτύρων, εἰς τὴν ὁποῖαν στηριζόμενός τις ἐπρότεινε τὴν ἐξαίρεσίν των, ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ ἐὰν ὀρθῶς ἢ μὴ, ἀπερρίφθῃ ἡ ἐξαίρεσις αἰτησίς.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1851.

§ 303. Ὁ λόγος περὶ τοῦ ὅτι οἱ μάρτυρες συνέτρωγον, συνέπινον καὶ συνεθύμουν μετὰ τοῦ κλητεύσαντος αὐτοὺς πρὸ τῆς ἐξετάσεως καὶ καθ' ὅλην τὸν διάρκειαν αὐτῆς (περὶ τῶν ὁποίων λόγων ἐσυμφώνησεν ἐν μέρει καὶ ὁ διάδικος αὐτὸς δι' ἰσχυρισθεὶς ὅτι, ἐπειδὴ ἐξετάζοντο, κατ' αἰτησίαν του, μακρὰν τῆς κατοικίας των, ἔχρωςαι νὰ τοὺς θρεψῇ, ὥστε εἶναι περιττὴ ἡ περὶ τῆς ἀποδείξεως τῶν λόγων τούτων αἴτησις) δὲν διαγράφονται, οὔτε διαλαμβάνονται εἰς τὸ προμνημονευθὲν ἄρθρον· καὶ ἐπομένως καθίσταται ἀπαράδεκτος ἡ περὶ ἐξαίρεσεως αἰτήσις· δύνανται ὁμῶς, καθὼς συνομολογηθέντες ἐν μέρει καὶ παρὰ τοῦ ἀντιδίκου, νὰ ἔχωσιν ἐπέρροην εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν μαρτυριῶν αὐτῶν, καὶ νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν παρὰ τοῦ δικαστοῦ, ὅταν ἤθελεν ἐκτιμήσῃ ταύτας. Ὁρ. Καρρὲς ζήτ. 1109.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 357 τοῦ 1843 (Νομικ. σ. 3423).

§ 304. Εἶναι ἐξαιρετέος ὁ μάρτυς, ὅστις ὡς ἐντολοδόχος (ἢ σὺνπράκαρικός, ἐπιφοριωτής) ἐνήργησεν εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται νὰ μαρτυρήσῃ δίκην (324 § 2 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 57 τοῦ 1842 (Νομικ. σ. 2837).

304² Ὁ μάρτυς δὲν εἶναι ἐξαιρετέος, διότι ὁ υἱὸς του εἶναι πληρεξούσιος τοῦ ἀντιδίκου τοῦ προτείνοντος τὴν ἐξαίρεσιν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8796 τοῦ 1851.

§ 305. Ὅστις ἐπώλησεν ὡς ἐπίτροπος ὑπόκειται εἰς ἀποζημιώσεις; Ἐξαίρεσις μαρτύρων.

Ἀπόφ. α' Επειδὴ ὁ ἐξαίρουμένος μάρτυς ἀναφέρεται ὅτι ἐπώλησεν ὡς ἐπίτροπος· ἐπομένως, καθὼ τοιοῦτος, δὲν ὑπόκειται εἰς προσωπικὰ ἀποζημιώσεις, ἀν δὲ ὑποτέθῃ ὅτι ὑπόκειται εἰς τοιαύτας, καθὼ ὑπερπηδῆσαι τὴν ἐντολὴν τῶν ιδιοκτητῶν, ἀφοῦ ἡ προκειμένη ἐκνίκησις, ἐξ ἧς ἠδύνατο νὰ παγάτῃ ἀπορμὴ ἀγωγῆς κατὰ τοῦ μάρτυρος, ἔλαβε χώραν ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ παροῦσα δίκη, ἤτοι τὴν 28 ὀκτωβρίου 1838, ἐνόσω ἠδύνατο ἀκόμη νὰ εἰσαχθῇ δίκη εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν κατὰ τὴν τελευταίαν παράτασιν τῆς ἐξουσίας τῆς, ἡ ἀγωγή αὕτη δὲν δύναται πλέον νὰ εἰσαχθῇ σήμερον· ἐπομένως ὁ ἀναφερόμενος μάρτυς μένει χωρὶς κανέν συμφέρον εἰς τὴν ἐκβασιν τῆς δίκης. δ

Ἀπόφ. 1575 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 306. Ὁ πωλητὴς δύναται νὰ μαρτυρήσῃ, κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ἀγοραστοῦ, εἰς τὴν περὶ κυριότητος τοῦ πωληθέντος κτήματος δίκην;

Ἀπόφ. α' Επειδὴ, κατὰ τὸ ἀρθρ. 324 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐξαίρετέοι εἶναι, κατ' αἴτησιν τῶν διαδίκων, οἱ μάρτυρες, οἱ δυνάμενοι νὰ ἐλπίζουν βεβαίως ἐκ τῆς δίκης, ἢ τῆς μαρτυρίας τῶν, ὡφέλειάν τινα ἢ βλάβην ἄμεσον, ὡς τοιαύτη δὲ θεωρεῖται, ὅταν ἀφορᾷ αὐτὸν ἰδίως τὸν ἐξαίρουμένον, ἤτοι προσωπικόν τι αὐτοῦ συμφέρον· ὁ δὲ δικαιοπάροχος ἢ πωλητὴς ὑποκείμενος εἰς ἀναδολὴν ὑπὲρ τοῦ πωληθέντος καὶ ὀφείλων ἀποζημιώσιν ἐν περιπτώσει ἐκνικήσεως αὐτοῦ, ὅταν καλῆται ἀπὸ τὸν ἀγοραστὴν νὰ μαρτυρήσῃ εἰς δίκην, καθ' ἣν πρόκειται νὰ βεβαιωθῇ εἰς αὐτόν, καὶ νὰ μὴν ἀφαιρεθῇ παρ' αὐτοῦ, τὸ πωληθέν, δύναται νὰ ἐλπίζῃ βεβαίως ἐκ τῆς ὑπὲρ τούτου μαρτυρίας του καὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης συμφέρον ἴδιον καὶ ἄμεσον τῆς ἀποζημιώσεως ἀποφυγάν· ἀλλ' ὅταν καλῆται ὡς μάρτυς ἀπὸ τρίτον εἰς δίκην περὶ διακατοχῆς παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἐκλείπει ἡ πιθανότης αὕτη, ὅτι, δηλαδὴ, ἤθελε μαρτυρήσῃ περὶ τῆς διακατοχῆς ὑπὲρ τοῦ τρίτου καὶ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἐλπίζων βεβαίως ἐκ τῆς μαρτυρίας του ταύτης ἢ τῆς ἀποβάσεως τῆς δίκης ἄμερόν τινα ὡφέλειαν ἢ βλάβην· οἱ δὲ λόγοι τῆς ἐξαίρεσεως τῶν μαρτύρων, διὰ λόγους σχέσεως πρὸς τοὺς διαδίκους, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ ἀρθρου 324, ἐκάνονίσθησαν ἐκ τῆς σχέσεως τοῦ μάρτυρος πρὸς τὸν διεξαγαγόντα τὴν ἀπόδειξιν καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν καθ' οὗ ἡ ἀπόδειξις, ὁ Γ. Ὁ ὡς πωλητὴς τοῦ κτήματος περὶ τῆς διακατοχῆς, περὶ ἧς πρόκειται καὶ πωλητὴς πρὸς τὸν ἐξαίρουντα καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν διεξαγαγόντα τὴν ἀπόδειξιν, δι' αὐτοῦ δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ρηθείσαν κατήγορίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ προτεινομένη

ἐκ τούτου ἐξαίρεσις αὐτοῦ δὲν εἶναι βάσιμος, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἔφεσις ὡς πρὸς τοῦτο εἶναι βάσιμος.»

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 1253 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5530).

§ 307. Ὄταν ἀνάγεται ὁ εἰς τῶν ἀλληλεγγύων ὀφειλετῶν, οἱ λοιποὶ συνυπόχρεοι δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μάρτυρες εἰς τὴν δίκην.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ οἱ παρὰ τοῦ ἐφεσιβλήτου προταθέντες ἐξαίρεσεως λόγοι κατὰ 14 ἐκ τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων εἶναι νόμιμοι, καὶ προνοοῦνται παρὰ τοῦ ἄρθρου 324 § 2 καὶ 7 τῆς Πολ. Δικονομίας, καθότι οἱ μάρτυρες οὗτοι, ὡς ἀλληλέγγυοι χρεῶσται, δικλαμβανόμενοι εἰς τὰς, περὶ ὧν ἡ ἀγωγή, χρεωστικὰς ὁμολογίας, ἐλπίζουσιν βεβαίως ἐκ τῆς ἀποβάσεως τῆς προκειμένης δίκης ἄμεσον ὠφέλειαν ἢ βλάβην, διότι τόσον ὁ ἐφεσιβλήτος, ἐὰν τοῦ ἐπιδικασθῶσιν αἱ ἀπαιτήσεις του κατὰ τῶν ἐκκαλούντων, δύνανται μετὰ ταῦτα νὰ στρέψῃ τὴν ἀγωγὴν του καὶ κατὰ τῶν λοιπῶν συνυποχρέων, καθὼς καὶ οἱ ἴδιοι ἐκκαλοῦντες, ἐὰν καταδικασθῶσι καὶ πληρώσωσι τὸ ὅλον τοῦ χρέους, δύνανται ν' ἀποταθῶσι κατ' αὐτῶν διὰ ν' ἀπαιτήσωσι τὴν πληρωμὴν τοῦ μεριδίου των (*Fr. 28 de fidejuss. L. 2 de duob reis*)· ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ οἱ 6 ἐκ τῶν μαρτύρων εἶναι συγγενεῖς εἰς τέταρτον στενώτερον βαθμόν.

Ἐπειδὴ ἂν τινες ἐκ τῶν εἰρημένω μαρτύρων διίσχυρίσθησαν, ὅτι ἐπλήρωσαν τὸ μερίδιόν των, καὶ τινες δὲ ὅτι δὲν ὑπέγραψαν ἀληθῶς εἰς τὰς, περὶ ὧν ἡ ἀγωγή, ὁμολογίας, οἱ ἰσχυρισμοὶ των οὗτοι εἶναι μὴ βάσιμοι, διότι καὶ ἀληθῶς ἐὰν ἐπλήρωσαν τὸ μερίδιόν των, πάλιν διὰ τοῦτο δὲν ἀτηλλάγησαν τῆς διὰ τὸ ὅτιον ὑποχρεώσεώς των, καὶ διότι διὰ τῆς εἰς τὰς ὁμολογίας ταύτας γενομένης περὶ ἐπικυρώσεως πράξεως τοῦ δημοσίου μνήμονος Ναυπλίας Χ Π βεβαιοῦται ἀρκούντως ἡ γνησιότης τῶν ὑπογραφῶν των καὶ ἡ συναίνεσις των εἰς αὐτάς, ὥστε ἤδη ἤθελεν εἶσθαι δυσχερὲς νὰ λάβῃ χώραν πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἐναντίου ἐκτεταμένη διαδικασία παρεμπίπτουσα εἰς δίκην, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι κυρίως διάδικοι οἱ εἰρημένοι μάρτυρες.

Ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸν νόμον τὸν ἰσχύοντα καθ' ἣν ἐποχὴν προέκυψαν τὰ γεγονότα, περὶ ὧν ἡ ἀπόδειξις, ἐὰν δικασθῶσιν αἱ εἰρημέναι ἐξαίρεσεις, πάλιν οἱ προταθέντες λόγοι ἐξαίρεσεως εἶναι νόμιμοι, διότι ἐπρονοοῦντο παρὰ τῶν ἄρθρων 105 καὶ 14 § 1 καὶ 3 τῆς τότε πολιτικῆς διαδικασίας.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ τότε καὶ ὁ νῦν ἰσχύων νόμος δὲν κάμνει διάκρισιν ὡς πρὸς τὰς ἐξαίρεσεις καὶ τὸ παραδεκτὸν αὐτῶν, περὶ τοῦ ἂν

ἠδύναντο, ἢ οὐ νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἄλλοι μάρτυρες παρὰ τοὺς ἐξαιρουμένους, δὲν δύναται ἐπομένως, ὅπου ὁ νόμος δὲν διακρίνει, ὁ δικαστὴς νὰ κάμῃ διάκρισιν.

Ἐπειδὴ τὸ ἐδάριον δεύτερον τοῦ ἀριθ. 2 τοῦ ἄρθρ. 324 τῆς Πολ. Δικονομίας δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν προκειμένην δίκην, διότι οἱ ἐναγόμενοι δὲν ἐνάγονται ὡς ἀπαρτιζόντες σύστημα, τοῦ ὁποίου δῆθεν εἶναι μέλη οἱ εἰρημένοι μάρτυρες, ἀλλ' ἐνάγονται ὡς ἀλληλεγγύως χρεῶσται ἀτομικῆς τῶν ὑποχρεώσεως, εἰς ἃς καὶ οἱ εἰρημένοι μάρτυρες φαίνονται ἐπίσης συνυπόχρεοι.»

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 82 τοῦ 1842 (Νομικ. σ. 2937).

§ 308. Ὁ γράψας διαθήκην, δι' ἧς καταλείπεται εἰς αὐτὸν κληροδοτήμά τι, δύναται νὰ ἐξετασθῇ ὡς μάρτυς περὶ τῆς διαθήκης αὐτῆς ;

Ἀπόφ. 262 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. ἦν ἐν Εὐρ. λ. Διαθῆκαι.

§ 308² Μάρτυς, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ διαθετὴς ἀφῆκε κληροδοτήμά τι, δύναται νὰ ἐλπίσῃ ὠφέλειαν ἢ βλάβην ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης· ἐπομένως δὲν ἐξετάζεται ὡς μάρτυς εἰς τὴν περὶ ἀκυρότητος τῆς δίκης διαδικασίαν (424 § 2 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 180 τοῦ 1851.

§ 309. Ὁ συμβολαιογράφος, ὅστις συνέταξε τὸ ἐπὶ πλαστογραφία προσβαλλόμενον δικόγραφον, δὲν ἐξετάζεται εἰς τὴν περὶ πλαστογραφίας δίκην ὡς μάρτυς· καθότι ἔχει εὐλογον αἰτίαν νὰ φοβῆται ἐκ τῆς μαρτυρίας του ἄμεσον βλάβην (182 δικαστ. ὀργ. 324 § 2 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 259 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4753).

§ 310. Ἐπὶ διαφορᾷ κοινότητός τινος εἶναι ἐξαιρετέοι οἱ προτεινόμενοι παρ' αὐτῆς μάρτυρες, ὅταν οὗτοι ἦναι μέλη αὐτῆς; Ὁχι.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἡ περὶ ἐξαίρεσεως τῶν εἰρημένων τριῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως πρότασις τοῦ Β Κ δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον, ὡς στηριζομένη εἰς τὸν λόγον, ὅτι οὗτοι εἶναι μέλη τῆς ἐναγομένης κοινότητος τοῦ χωρίου Γκούρα· διότι τὸ ἄρθρ. 324 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας εἰς τοιαύτας περιστάσεις δὲν ἀποβάλλει ἐκ τῆς μαρτυρίας τὰ μέλη δικαζομένου τινὸς σωματείου, ἀλλὰ μόνον συνιστᾷ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀξιοπιστίας του.»

Ἀπόφ. 381 τοῦ 1843 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομικ. σ. 3437).

Σημ. Ἡ Γαλλικὴ νομολογία κυμαίνεται ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου

τούτου· ὁ θέλων νὰ λάβῃ γινῶσιν αὐτῆς δύναται νὰ ἴδῃ τὸν Dalloz jeune n° témoin, u. 72 καὶ ἐπ.—Τὸν Bioche, enquête, n. 192.—καὶ τὸν Carré ζήτ. 1101 Quater.

Ὅταν τὰ μέλη κοινότητός τινος παρίστανται ut singuli, ὑπόκεινται εἰς ἐξαίρεσιν οἱ μάρτυρες αὐτῶν, οἱ εἰς τὴν κοινότητα ἀνήκοντες; Ὁρα Dalloz jeune, n° témoin, n. 75.

§ 310² Ὅταν δικάζεται κοινότης τις ὡς ἡθικὸν πρόσωπον, διάφορον τῶν καθ' ἕκαστα αὐτῆς μελῶν, ταῦτα ἐξετάζονται ὡς μάρτυρες, μὴ ἐλπίζοντα ἄμεσόν τινα ὠφέλειαν ἢ βλάβην ἐκ τῆς ἀποδόσεως τῆς δίκης καὶ τῆς μαρτυρίας των.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8374 τοῦ 1854.

§ 311. Εἶναι ἐξαιρετέοι οἱ μάρτυρες, οἵτινες ὑπ' εὐθύνην των ἐξέδοντο πιστοποιήσιν περὶ τῶν περιστατικῶν, ἐφ' ὧν προτείνονται;

Ἀπόφ. Ἄπειδ' ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς ἀντιπροδείξεως, πιστοποιήσαντες δι' ἐγγράφου των ὑπ' εὐθύνην των, ὅτι τὸ ἐπίδικον κτῆμα κατέχεται ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὀρειλάτου Η, ἔχουσιν ἀφορμὴν εὐλογον νὰ ὑποπεύωσιν ἀπὸ τὴν κατὰ τοῦ δημοσίου ἐκδοσιν τῆς δίκης ἄμεσον βλάβην· ἐπομένως εἶναι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 324 ἀριθ. 2 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀποβλητέοι, αἱ δὲ μαρτυρίαι των ἀπαράδεκτοι. »

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 167 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4683).

§ 312. Οἱ μάρτυρες εἶναι ἐξαιρετέοι δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 324 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὅταν ὁ ἐξαίρων ἀποδείξῃ τὴν ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς δίκης, ἢ τὴν ἐκ τῆς μαρτυρίας προσδοκωμένην βεβαίως ἄμεσον ὠφέλειαν ἢ βλάβην.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 156 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4167).

§ 312² Διὰ νὰ ἐξαίρεθῇ ὁ μάρτυς λόγῳ ἀμέσου ὠφελείας ἢ βλάβης ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς δίκης, πρέπει ἡ ἐλπίζομένη ὠφέλεια ἢ βλάβη ν' ἀφορᾷ ἰδίως τοὺς ἐξαίρουμένους μάρτυρας, τουτέστι τὸ προσωπικὸν αὐτῶν συμφέρον.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 93 τοῦ 1842 (Νομικ. 2950).

§ 312³ Ἡ ἐπὶ δεκαετίαν μίσθωσις τοῦ ἐπιδίκου κτήματος δὲν εἶναι λόγος ἐξαίρέσεως τοῦ μάρτυρος.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 273 τοῦ 1845 (Νομικ. 4216).

§ 312⁴ Ὁ προτείνων τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ μάρτυρος, δυνάμει τοῦ 2 § τοῦ ἄρθρ. 324 τῆς Πολ. Δικονομίας, πρέπει καὶ ν' ἀποδείξῃ τὸ τοιοῦτον συμφέρον.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 135 τοῦ 1839 (Νομικ. σ. 3680).

§ 313. Ὅταν ὁ μάρτυς ᾗναι αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἐπώλησε τὸ φιλονεικούμενον γήπεδον, ὑπόκειται εἰς ἐξαίρεσιν (324 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Αρ. Πάγου 30 τοῦ 1844, ἦν ἐν Εὔρ. τόμ. 4 σελ. 172 § 168.

§ 314. Ὁ προτρέψας τὰ μέρη εἰς συμβιβασμὸν μάρτυς, δὲν ὑπόκειται εἰς ἐξαίρεσιν, καθότι μόνον οἱ μεσίται μεσάζοντες (1) ἐξαίρουνται (324 Πολ. Δικονομίας).

Ἀποφ. πολ. Αρ. Π. 349 τοῦ 1840.

§ 315. Μάρτυρες συνεταῖροι τοῦ διεξαγαγόντος τὴν ἀπόδειξιν δὲν ἐξετάζονται.

Ἀπόφ. α' Επειδὴ, ἐκτὸς τούτων, οὔτε οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐκκαλοῦντος κατὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ὡς πρὸς τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐξετάσεως τινῶν μαρτύρων, τὴν παραδοχὴν τῆς ἐξαιρέσεως τινῶν ἄλλων, καὶ τὴν ἐκ νέου ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, τῶν ὁποίων ἡ ἐξέτασις ἠκυρώθη, δὲν εἶναι νόμιμος· καὶ διότι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 312 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὅσακις τὸ ὄνομα, τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἡ κατοικία τῶν μαρτύρων δὲν περιέχονται εἰς τὴν περὶ ἀποδείξεως παρεμπιπτούσαν ἀπόφασιν, ταῦτα πρέπει νὰ γνωστοποιῶνται, ἐπὶ πρὶν ἢ ἀκυρότητος, παρὰ τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν εἰς τὸν ἀντίδικόν του 24 ὥρας πρὸ τῆς εἰς ἐμφάνισιν προσδιωρισμένης ἡμέρας. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ ὄνομα τοῦ μάρτυρος I I καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐτέρου μάρτυρος I P δὲν ἐγνωστοποιήθη ὑπὸ τοῦ διεξάγοντος Π Γ εἰς τὸν ἀντίδικόν του, διότι ὁ μὲν πρῶτος μάρτυς σημειοῦται ἐν τῇ γνωστοποιήσει I T, ὁ δ' ἕτερος ῥάπτης τὸ ἐπάγγελμα, ἐνῶ ἦτον ὑπερέτης τοῦ Κ Π· 6'] Διότι, μὴ γενομένης αἰτή-

(1) Αἱ ἐκφράσεις τοῦ νόμου «ὁ μεσάσας τισὶν ἐν πράγμασιν» (§ 34 τοῦ τίτλ. ς' βιβλ. α' Ἀρμενοπ.) ἐννοοῦν μόνον τοὺς εἰς σύστασιν συναλλάγματός τινος μεσάζοντας, ἢ μεσίτας, οὐχὶ δὲ τοὺς μετὰ τὸ συνάλλαγμα παρακινοῦντας εἰς συμβιβασμὸν τὰ διαφερόμενα μέρη· ἐπομένως ὁ λόγος αὐτὸς δὲν εἶναι ἰσχυρὸς πρὸς ἐξαίρεσιν τοῦ μάρτυρος.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 135 τοῦ 1839 (Νομικ. σ. 3688).

— Οἱ ἐξαίρεσες λόγοι, οἵτινες εἶναι τοῦ στενοῦ δικαίου, δὲν ἀναπληροῦνται, ὅπου ὁ νόμος σιωπᾷ· ἐπομένως, ὅταν ὁ δικαστὴς μεσολαβήσῃ ὡς τρίτον πρόσωπον διὰ ν' ἀναδέχῃ τὸν συμβιβασμὸν τῶν διαφορομένων μερῶν, δὲν ἐξαίρεται, καθότι ἡ πράξις αὕτη δὲν ὑπάγεται εἰς οὐδεμίαν ἐκ τῶν περιπτώσεων τῶν προβλεπομένων ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 36 τῆς πολ. δικονομίας, οὔτε ὀνύεται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἱκανὸς πρὸς ἐξαίρεσιν..

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. τοῦ 1838.

σεως περὶ τῆς ἐκ νέου ἐξετάσεως αὐτῶν, οὔτε τὸ δικαστήριον τῶν ἐμποροδικῶν ἠδύνατο νὰ τὴν διατάξῃ ἐξ ἐπαγγέλματος, κατὰ τὸ ἄρθρ. 346 τῆς Πολ. Δικονομίας, οὔτε ἡ αἵτησις αὕτη δύναται πλέον νὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἐφετιμὴν δίκην. γ'] Διότι οἱ ἐξαιρεθέντες μάρτυρες Β Α, Α Μ, Κ Π καὶ Μ Ν ἤλπιζον ἄμεσον ὠφέλειαν ἐκ τῆς μαρτυρίας των, διότι οἱ μὲν πρῶτοι τρεῖς, ὡς ὄντες συνυπογεγεγραμμένοι εἰς τὴν συναλλαγματικὴν, ἠθελον ἀπαλλαχθῇ τῆς ἀλληλεγγυήσεως, ἂν αὕτη ἐλογίζετο ἀπλῇ ὑπόσχεσις, ὁ δὲ τέταρτος εἶναι συνεταῖρος τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν. v

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2294 τοῦ 1842.

Σημ. Τὴν αὐτὴν γνώμην εὐρίσκετε καὶ εἰς τὸν Berriat σελ. 294 n. 46· ὅρα εἰς τὸν Dalloz jeune, v^o lénoisin, n. 71, τὴν γαλλικὴν νομολογίαν.

§ 315² Ὁ κολίγας ἐξετάζεται ὡς μάρτυς. — Καρρ. ζ. 1115.

Ἀπόφ. 9237 τοῦ 1852 τῶν ἐν Αθῆναις ἐφετῶν.

Συγγενεῖς. — § 316. Σημειωτέον ὅτι τὸ Ῥώμ. δίκαιον περιέχει, ὡς πρὸς τὴν ἐξαιρέσιν τῶν συγγενῶν ὡς μαρτύρων, διατάξεις αὐστηροτέρας· οἱ ἀνιόντες καὶ κατιόντες κατ' ἀλλήλων οὔτε βουλόμενοι δύνανται μαρτυρεῖσθαι. διάτ. λ. Βασιλ. (21, 1). — Διάτ. 6 Κωδ. (4, 20). — Τὴν ἀρχὴν δὲ ταύτην παρεδέχθη καὶ τὸ Γαλλ. δίκαιον (ἄρθρ. 268 gr. c.). Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης δὲν παρεδέχθη τὰς διατάξεις ταύτας, ἀλλ' ἐξαιρετέους θεωρεῖ τοὺς συγγενεῖς τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν· εἰς τρόπον ὥστε, καθ' ἡμᾶς, δὲν δύναται τις νὰ φέρῃ τὸν πατέρα του ἢ ἄλλον του συγγενῇ εἰς μαρτυρίαν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ὁρεῖλει ὅμως νὰ τὸν δεχθῇ προσαγόμενον ἀπὸ τὸν ἀντιδίκον του ἐναντίον του (325 Πολ. Δικονομίας).

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς συζύγους, ἀπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἡ ἐκτίμησις τοῦ τίς τῶν διαδίκων ἔχει συμφέρον ν' ἀπομακρύνῃ τὸν μάρτυρα. Ἰσως δὲ δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἂν τις πρυσάγῃ εἰς μαρτυρίαν τὴν διεξευγμένην σύζυγόν τιος κατ' αὐτοῦ, ὑπάρχει λόγος ἐξαιρέσεως· ἐὰν δὲ ἐπικαλῆται αὐτὸς τὴν μαρτυρίαν τῆς διεξευγμένης συζύγου του, δὲν ὑπάρχει λόγος ἐξαιρέσεως ἐκ μέρους τοῦ ἀντιδίκου του. — Ωταύτως, ἐπὶ μὲν ἀδιαζεύκτων συζύγων φυσικωτέρα εἶναι ἡ πρόληψις ὅτι θέλει μαρτυρήσῃ ὑπὲρ τοῦ συζύγου, καὶ ἐπομένως ὅτι δὲν δύναται νὰ προταθῇ λόγος ἐξαιρέσεως.

§ 316² Αἱ γαμικαὶ διαφοραὶ, καθ' ἃς τὸ 326 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας συγχωρεῖ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἄλλως καθὼ συγγενεῖς

ἐξαιρετέων μαρτύρων εἶναι ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι γεννῶνται μεταξὺ συζύγων καὶ περὶ ἀντικειμένων ἀφορώντων τὸν γάμον. Πρόκειται νὰ βεβαιωθῇ, ἂν κτῆμά τι ἐδόθη εἰς τὸν Μ χάριν μέλλοντος γάμου, ὅστις δὲν ἐπρὶ γματοποιήθη; Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ γαμικὴν διαφορὰν, καθότι αὕτη δὲν ὑπάρχει μεταξὺ συζύγων.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθ. 1204 τῆς 12 86ρ. 1839.

§ 317. Ἡ ἐκ τριγενείας συγγένεια δὲν θεωρεῖται ἐξ ἀγχιστείας ἐπομένως ὁ ἐκ τριγενείας συγγενῆς δὲν ἐξαιρεῖται ὡς μάρτυς εἰς τὰς διαθήκας.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 204 τοῦ 1847, ἣν βλ. ἐν λ. Γάμος.

§ 318. Ὁ σύζυγος τῆς μητρειᾶς τῆς μητρὸς τοῦ διαδίκου δὲν εἶναι ἐξαιρετέος ὡς μάρτυς.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 204 τοῦ 1847.

§ 319. Οἱ τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ συγγενεῖς μὲ τοὺς διαδίκους μάρτυρες ἐξετάζονται ὡς τοιοῦτοι· εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν ᾖναι συγγενεῖς τοῦ μὲν ἐξ αἵματος, τοῦ δὲ ἐκ κηδεστίας.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ὁ νόμος ἐξομοιοῖ τὴν σχέσιν τῆς κηδεστίας μὲ τὴν συγγένειαν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ μάρτυς ὡμολόγησεν, ἀμφότεροι δὲ οἱ διάδικοι δὲν διαφιλονεικοῦν ὅτι τοῦ ἐνὸς τούτων εἶναι συγγενῆς ἐξ αἵματος καὶ τοῦ ἐτέρου ἐκ κηδεστίας εἰς τὸν αὐτὸν βαθμόν.

Ἐπειδὴ οἱ τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ συγγενεῖς μάρτυρες μὲ τοὺς διαδίκους ἐξετάζονται ὡς τοιοῦτοι.»

Ἀπόφ. 1396 τοῦ 1839 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 320. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν καὶ ἀνδράδελφος τῆς ἀντιδίκου θεωρεῖται κατ' ἴσον βαθμὸν συγγενῆς ἐκ κηδεστίας μεταξὺ ἀμφοτέρων, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπόκειται εἰς ἐξαίρεσιν, προτεινόμενος ὡς μάρτυς ὑπὸ τοῦ πρώτου, ἡ δὲ ἐκ κηδεστίας προσγινομένη συγγένεια ὑφίσταται καὶ μετὰ τὴν, ἕνεκα τοῦ θανάτου τῆς συζύγου του, διάλυσιν τοῦ γάμου.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6127.

§ 321. Ὁ σύγαμβρος εἶναι ἐξαιρετέος ὡς μάρτυς; Ὁχι, κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 689 τοῦ 1849 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν (Νομικῆς σελ. 5190), ἥτις ὅμως φέρει καὶ γνώμην μειονοψηφίας, ἥτις ἐξεφράσθη οὕτως·

«Ἐπειδὴ δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ ἀριθ. 7 τοῦ ἀρθρ. 324 τῆς Πολ. Δικονομίας ὀρίζων, ὅτι δύνανται νὰ ἐξαιρεθοῦν ὡς μάρτυρες (Εὐρετῆριον Τ. 1'.)

καὶ οἱ κηδεσταὶ τοῦ ἀποδεικνύοντος μέχρι τοῦ 4 κατ' εὐθείαν ἢ ἐκ πλαγίου βαθμοῦ, ἐννοεῖ τὴν κηδεστίαν ἢ ἀγχιστεῖαν, ὅπως θεωρεῖ αὐτὴν ὁ πολιτικὸς νόμος εἰς τὸ περὶ βαθμῶν συγγενείας καὶ γάμων κεικωλυμένων (κεφ. 5 τοῦ βιβλ. Δ' τῆς ἐξαβιβλου τοῦ Ἀρμενοπ.) μὴ περιωρισμένην δηλ. εἰς τὴν πρωτογενῆ, ἀλλ' ἐκτεινομένην καὶ εἰς τὴν ἐκ διγενείας· τὸ δὲ ἄρθρ. 114 τῆς Πολ. Δικονομίας περιορίζει τὰς ἐξαίρεσεις τῶν μαρτύρων ἐπὶ τῶν ποινικῶν δίκῳν εἰς βαθμοὺς τινὰς στενωτέρους, ἀλλ' εἰδικοὺς καὶ ῥητοὺς, δὲν δύναται νὰ ληθῇ εἰς ὑπόδειγμα οὔτε εἰς ἐρμηνείαν τοῦ ἄνω μνησθέντος ἁρθρου τῆς Πολ. Δικονομίας γενικοῦ ὄντος, ὡς εἴρηται, καὶ ἀναφερομένου βεβαίως εἰς τὸν πολιτικὸν νόμον.

Ἐπειδὴ τῶν συζύγων θεωρουμένων ἀπὸ τῶν πολιτικῶν νόμων διὰ τὴν τοῦ γάμου συνέπειαν ὡς ἐν πρόσωπον, καὶ μετὰξὺ αὐτῶν μὴ μετρομένου βαθμοῦ, οἱ σύγγαμβροι εὐρίσκονται εἰς ὃν οἱ γυναικάδελφοι βαθμὸν κηδεστίας, καὶ θεωρούμενοι καὶ αὐτοὶ γυναικάδελφοι (N. 4 § 6 Π. 38. 10) ἐπέχουσι βαθμὸν περιλαμβανόμενον εἰς τοὺς στενωτέρους τῆς κηδεστίας, καὶ τε ἐκ διγενείας, δηλ. τὸν 6. ὅστις ἐστὶ τῶν ἀδελφῶν ἐπομένως τούτων τῶν συγγάμβρων γινόμενων ἀρχὴ τῆς συγγενείας, φαίνεται ἀπρεπές, προσβλητικὸν τῆς οἰκείότητος καὶ τῆς αἰδοῦς, τραχὺ καὶ ἀδικον, τὰ μὲν τέκνα καὶ ἔγγονα, εἰς ἀπώτερον βαθμὸν εὐρισκόμενα, καὶ τε ἐκ πρωτογενοῦς κηδεστίας, νὰ ὑπόκηνται εἰς ἐξαίρεσιν, αὐτοὶ δὲ οἱ πατέρες αὐτῶν καὶ θεωρῶνται ὡς μηδόλως πρὸς ἡκοντές, διότι ὁ νόμος ἀποκρούει τοῦτο (l. 43. ff. 23. 2. καὶ Ἀρμενοπ. βιβλ. Ἐξαβ. N. 8. Δ. 5), ὅστις τὴν θέσιν τοῦ συγγάμβρου θεωρῶν σπουδαίαν ἀπαιτεῖ ἀσύγχυτον (N. 23), ἀπαγορεύων πᾶν τὸ ἀπρεπές, καὶ N. 9 ὅστις ἐστὶ πόρισμα ἐκ τῶν περὶ γάμων τῶν Ἰνστιτούτ. *faut. affinitatis quoque* καὶ τοῦ Κώδ. *nomine liceat* (5. 4), καθ' ὃν οὐ λείπεται τις τὴν χήραν τοῦ ποτὲ γυναικαδέλφου του, οὐδὲ γυνὴ τὸν ποτὲ σύζυγον τῆς ἀνδραδέλφης της, εὐρισκόμενον εἰς τὸν αὐτὸν μὲ τὸν σύγγαμβρον βαθμὸν, καὶ καθ' ὃν ἀκώλυτος ἀποδεικνύεται ὁ γάμος τινὸς μετὰ τῆς γυναικαδέλφης, ὅπερ ἐκ τριγενείας καὶ δ' ἐστὶ βαθμοῦ· ὥστε ἔπρεπε νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἐξαίρεσις.»

§ 322. Ἡ ἐκ κηδεστίας συγγένεια εἰς τρίτον βαθμὸν μὲ τὴν δεξαίροντα τὴν ἀπόδειξιν εἶναι νόμιμος λόγος ἐξαίρεσεως· ἐπομένως ὁ μάρτυς εἶναι ἐξαιρετέος, ὅταν πρόκηται νὰ καταθέσῃ εἰς δίκην ὑπάρχουσαν μετὰξὺ τῆς συζύγου τοῦ ἀντιδίκου του καὶ ἀλλοῦ τινός.

§ 323. Δὲν ὑπόκειται εἰς ἐξαίρεσιν μάρτυς συγγενὴς εἰς δῆ-
τερον βαθμὸν ἐκ κηδεστίας μὲ τὸν διεξάγοντα τὴν ἀπόδειξιν,
ὅταν ἔπαυσε μεταξύ αὐτῶν ὁ λόγος τῆς ἐκ κηδεστίας συγγενείας
διὰ τοῦ θανάτου τοῦ προσώπου, ἐξ οὗ ἐπήγαγεν ἡ συγγένεια, καὶ
τὸ ποιοῦν δὲν ἀφῆκε τέλμα.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2400 τοῦ 1842.

§ 324. Μάρτυς ἔχων σύζυγον τὴν ἀνεψιὰν ἀπ' ἀδελφῆς τοῦ
ἀνταποδεικνύοντος εἶναι ἐξαίρετός, διότι ἔχει συγγένειαν μετ' αὐ-
τοῦ εἰς τρίτον βαθμὸν ἐκ κηδεστίας (324 § 7 Πολ. Δικον.).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4079 τοῦ 1846.

§ 325. Ἡ ἐκ κηδεστίας ὑπάρχουσα συγγένεια μεταξύ τοῦ συ-
ζύγου καὶ τῶν ἐκ κηδεστίας συγγενῶν τοῦ ἑτέρου δὲν δίδει ἀφορ-
μὴν εἰς ἐξαίρεσιν τοῦ μάρτυρος.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. ἦν ἐν λέξει Ἀπόδειξις.

§ 326. Κατὰ τὸ πολιτικὸν δίκαιον (τεμ. 4, § 3—5 βιβ. 38
τίτ. 1 Πανδ.) μόνοι οἱ συγγενεῖς τοῦ ἑνὸς τῶν συζύγων εἰσὶ κηδεσται
τοῦ ἑτέρου. Λέγονται δὲ τοιοῦτοι ὡς ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ γάμου παρα-
γομένης ἐνότητος τῶν συζύγων, οἱ δὲ κηδεσται τοῦ ἑνὸς τῶν συζύ-
γων δὲν εἶναι κηδεσται τοῦ ἑτέρου.

Μάρτυς λοιπὸν, ὅστις εἶναι σύζυγος τῆς ἐξαδέλφης ἀνεψίας τοῦ
συζύγου τῆς ἐφεσιβλήτου, δὲν ἔχει συγγένειαν μὲ τὸν σύζυγον
αὐτὸν ἀποτελοῦσαν λόγον πρὸς ἐξαίρεσιν αὐτοῦ.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 249 τοῦ 1840 (Νομικ. β. 3742).

§ 327. Ἄν ἡ ἀδελφὴ τοῦ μάρτυρος ἔχη σύζυγον τὸν ἀδελφόν
τίνος τῶν διαδίκων, τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ κηδεστίαν, ὅποیان τὸ ἐδ.
7 τοῦ ἀρθρ. 324 τῆς Πολ. Δικονομίας ἐννοεῖ, τουλάχιστον σχέσιν
τῶν συγγενῶν τοῦ ἑνὸς συζύγου πρὸς τὸν ἑτέρον σύζυγον, ἀλλ' ἀπο-
τελεῖ σχέσιν τῶν συγγενῶν τοῦ ἑνὸς συζύγου πρὸς τοὺς συγγενεῖς
τοῦ ἑτέρου, ὅποια δὲν εἶναι ἢ παρὰ τοῦ ρηθέντος ἐξοδόμαυ ἐδαφίου
ἐνδεδουμένη.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5183

§ 328. Ἡ ἐκ κηδεστίας ὑπάρχουσα συγγένεια μεταξύ τοῦ συ-
ζύγου καὶ τῶν ἐκ κηδεστίας συγγενῶν τοῦ ἑτέρου δίδει ἀφορμὴν
εἰς ἐξαίρεσιν; Ὁχι, καθότι, κατὰ τὸν πολιτικὸν νόμον, κηδεστία
δὲν ὑπάρχει εἰμὴ μεταξύ τοῦ συζύγου καὶ τῶν ἐκ αὐτοῦ συγγε-
νῶν τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων, οὐχὶ δὲ καὶ μεταξύ τῶν ἐκ κηδε-
στίας συγγενῶν τοῦ συζύγου, π. χ. ὁ σύζυγος τῆς γυναیکاδελφῆς

τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν δὲν εἶναι εἰμὴ ἐκ κηδεστίας συγγενῆς τούτου (324 § 7 τῆς Κολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθητῶν (Νομικ. σ. 2959).

§ 329. Ἡ κηδεστία ἄρχεται ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τῆς μνηστείας;

Ἀπόφα. α Ἐπειδὴ . . . δὲν εἶχεν ἔτι νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ ἀνακόπτοντος, ὅτε κατὰ τὴν 24 ἰουλίου 1251 ὑπέγραψε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἐγγραφον τῆς ἀνακοπῆς, καὶ ἐπομένως δὲν εἶχεν ἔτι λάβει τὴν σύστασιν νόμιμος δεσμός κηδεστίας μεταξὺ αὐτῶν, ὥστε νὰ ἡδύνατο νὰ διορισθῇ πληρεξούσιος, κατὰ τὸ ἄρθρον 91 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὁ δὲ προτεινόμενος λόγος ὑπὸ τοῦ ἀνακόπτοντος, ὅτι, κατὰ τὸ πολιτικὸν δίκαιον, ἡ μνηστεία ἰσοδυναμῇ μὲ τὸν γάμον καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἄρχεται ὁ δεσμός τῆς κηδεστίας, δὲν εἶναι βάσιμος· α. διότι αἱ νεαρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου, εἰς ἃς στηρίζεται ὁ ἀνακόπτων, κύριον καὶ εἰδικὸν ἀντικείμενον ἔχουν τὸν κανονισμόν ἀπλῶς τῶν συστάσεων μνηστειῶν, δηλαδή νὰ ὀρίσωσι τὸν χρόνον, τὴν ἡλικίαν, ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς ὁποίας ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ μνηστεία, τὸν τρόπον τῆς τελέσεως αὐτῆς, καὶ τὰ ἐκ τῶν τοιούτων ἀκριβῶς καὶ ἐντελῶς μνηστειῶν προερχόμενα κωλύματα τοῦ γάμου· οὐχὶ δὲ τοῦ νὰ προσδιορίσωσι τὸν χρόνον, ἀφ' οὗ ἄρχεται ὁ δεσμός τῆς κηδεστίας, δηλαδή, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς μνηστείας ἢ τοῦ γάμου· καὶ β'. διότι, ἀφοῦ κηδεστία λέγεται καὶ εἶναι ἡ ἐκ τοῦ γάμου προκύπτουσα σχέσηις μεταξὺ τοῦ ἐνὸς συζύγου καὶ τῶν συγγενῶν τοῦ ἐτέρου, καὶ στηρίζεται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ γάμου προερχομένην ἐνότητα τῶν συζύγων (Νόμ. 4 § 3 καὶ 8 ff. (38, 10) καὶ Βασιλ.), ἐπεταί, ἐξ ἐναντίας, ὅτι κηδεστία δὲν ἄρχεται εἰμὴ ἀπὸ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου, καὶ ὅτι πρὸ αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἑναρξιν, ἂν δὲ κατὰ τοὺς νόμους 8 καὶ 6 § 1 (αὐτόθι) αἱ ἐπωνυμίαι τῶν κηδεστῶν, δηλαδή τοῦ πενθεροῦ, τοῦ γαμβροῦ κλπ. ἐλάμβανον χώραν καὶ διὰ τῆς μνηστείας, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἔπεται ὅτι καὶ πραγματικῶς συνίστατο κηδεστία συνεπάγουσα ἑκτοτε καὶ ὅλα τὰ νόμιμα ἀποτελέσματα, ἐκτὸς τῶν ἀναγομένων εἰς τὰ κωλύματα τοῦ γάμου.β

Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 1321 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5535).

§ 330. Κατὰ τὸ πολιτικὸν δίκαιον (βιβλ. λή. τίτλ. 1 τεμ. 4 τῶν Πανδ.) μόνοι οἱ συγγενεῖς τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων εἶναι κηδεσταὶ τοῦ ἐτέρου· οἱ κηδεσταὶ ὅμως τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων, δὲν εἶναι κηδεσταὶ καὶ τοῦ ἄλλου.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 219 τοῦ 1841 (Νομικ. σελ. 3742).

§ 331. Ἡ σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ διαδίκου δὲν εἶναι ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 324 τῆς Πολ. Δικονομίας προνοουμένων ἐξαιρετέων μαρτύρων.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 145 τοῦ 1849.

§ 332. Οἱ κηδεσται δύνανται νὰ ᾖναι μάρτυρες εἰς τὰς δίκας τῶν κηδεστῶν αὐτῶν δευτέρου βαθμοῦ ;

Ὅρα τὴν λέξιν Διαθῆκαι § 23.

§ 332² Τὸ ἄρθρ. 326 τῆς Πολ. Δικονομίας, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖ ὅτι δὲν ἐξετάζονται συγγενεῖς καὶ κηδεσται, ὅταν ἡ συγγενικὴ σχέσις αὐτῶν ᾖναι στενωτέρα πρὸς ἓνα τῶν διαδίκων, ἢ πρὸς τὸν ἕτερον, παραπέμπον ῥητῶς εἰς τοὺς ἀριθ. 6 καὶ 7 τοῦ ἄρθρ. 342 ἐξηγεῖ ἀποχρῶντως μὲ τοῦτο, ὅτι προνοεῖ μόνον περὶ ἐκείνων τῶν συγγενῶν καὶ κηδεστῶν, οἵτινες ἄλλως ἔχουν βαθμὸν συγγενείας, ὑποκείμενον εἰς ἐξαίρεσιν, δηλ. κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ἢ ἐκ πλαγίου μέχρι τετάρτου βαθμοῦ.

Απόφ. ἐφ. Ναυπλ. 51 τοῦ 1838. (Νομικ. σ. 3635).

§ 334. Μάρτυς, ἔχων σύζυγον τὴν ἀνεψιὰν ἀπ' ἀδελφῆς τοῦ ἀνταποδεικνύοντος, εἶναι ἐξαιρετέος, διότι ἔχει συγγένειαν μετ' αὐτοῦ εἰς τρίτον βαθμὸν ἐκ κηδεστίας.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4079 τοῦ 1847.

§ 333² Ὁ πρῶτος ἐξ αἵματος ἐξάδελφος τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν εἶναι ἐξαιρετέος ὡς μάρτυς (324 § 7 Πολ. Δικον.).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2359 τοῦ 1842.

§ 324. Ὁ πατὴρ τοῦ ἐφeseibλήτου καὶ ὁ γαμβρὸς ἐκ θυγατρὸς τοῦ ἐκκαλοῦντος ἐξετάζονται ὡς μάρτυρες εἰς τὴν μεταξὺ αὐτῶν διαφοράν ; Ναι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 326 τῆς Πολ. Δικονομίας.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5524 τοῦ 1849.

§ 334² Ὁ ἐξ αἵματος εἰς τέταρτον βαθμὸν συγγενὴς μάρτυς εἶναι στενώτερος ἀπὸ τὸν ἐκ κηδεστίας εἰς τέταρτον βαθμὸν (326 Πολιτικῆς Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 178 τοῦ 1851.

§ 334³ Ὅταν ὁ μάρτυς δὲν ἔχη καμμίαν συγγένειαν μὲ τὸν διάδικον, ἀλλ' ἡ σύζυγος τοῦ μάρτυρος εἶναι ἐξαδέλφη τῆς συζύγου τοῦ διαδίκου, δὲν ὑπάρχει λόγος πρὸς ἐξαίρεσιν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8812 τοῦ 1851.

§ 334⁴ Κατὰ τὴν διάταξιν 10 Κώδ. (8, 47) οὐδεμία συγγέ-

νεῖα ὑπάρχει μεταξύ τοῦ υἱοθετούμενου καὶ τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν ἢ κηδεστῶν τῶν υἱοθετούντων πατρός καὶ μητρός. Ἄρα ὁ θετός υἱός δὲν ἐξαιρεῖται, ὡς μάρτυς, εἰς δίκην τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν τοῦ θετοῦ πατρός.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 732 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5473).

Υπηρέται. — § 335. Ὅστις εἶναι προσηλωμένος εἰς τὸν διεξάγοντα τὴν ἀπόδειξιν, ὡς ἔχων ἰδιάζουσαν πρὸς αὐτὸν σχέσιν ὑπηρεσίας ἢ ἐξαρτώμενος ἰδιαζόντως παρ' αὐτοῦ (324 § 9 Πολιτ. Δικονομίας) ἐξαιρεῖται.

§ 335² Δὲν ἐξαιρεῖται ὁ μάρτυς διὰ τὸν λόγον ὅτι πολὺν χρόνον πρὸ τῆς ἐξετάσεως τοῦ συνυπηρέτει εἰς τὴν ἀστυνομίαν (π. χ.) μετὰ τοῦ κλητεύσαντος αὐτόν, ἀν μάλιστα ἡ σχέσις αὕτη δὲν ὑφίσταται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐξιρέσεως.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 180 τοῦ 1851.

§ 336. Ὁ μισθὸς τῶν γραμματέων τῶν ἐμπόρων εἶναι προνομιαῖος, ὡς καὶ ὁ τῶν ὑπηρετῶν αὐτῶν, καὶ δὲν ἐξαιροῦνται ὡς μάρτυρες, ἐξεταζόμενοι εἰς τὰς δίκας τῶν πτωχευσάντων ἐμπόρων, ἐνθα οὗτοι ὑπηρέτησάν.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 740 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας, ὁ καθυστερήσας μισθὸν τῶν ὑπηρετῶν (εἰς τὴν τάξιν τῶν ὁποίων ὑπάγονται καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν ἐμπορικῶν γραφείων), ἐργατῶν ἡμερομίσθων, εἶναι προνομιαῖος· ἐπομένως ὑπηρέτης, τοῦ ὁποίου ὁ μισθὸς καθιστερεῖται, μὴ ἐλπίζων, οὐδὲ φοβούμενος ἐκ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς πτωχεύσεως τοῦ κυρίου του, δὲν δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ ἄρθρ. 324 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας, καὶ διὰ τοῦτο νὰ θεωρηθῇ ὡς μάρτυς ἀποβαλλόμενος. Τὸ δικαστήριον ἐπομένως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, πρᾶδελχθὲν τὴν μαρτυρίαν Γ Κ, γραμματέως τοῦ πτωχεύσαντος Ν Φ, δὲν παρέβιασε καμμίαν τοῦ νόμου διάταξιν.

Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 20 τοῦ 1844.

§ 337. Τὸ 685 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐπιτρέπον εἰς τὰς περὶ διαζεύξεως δίκας τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπηρετῶν, δὲν ἀφορᾷ τοὺς ὑπηρετάς ἐκείνους, ὅσοι διετέλεσαν ἄλλοτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν διαδίκων, καθότι, μὴ ὑπαρχούσης πλέον μεταξύ τούτων καὶ ἐκείνων οὐδεμιᾶς σχέσεως ὑπηρεσίας ἢ ἐξαρτήσεως, οἱ ὑπηρέται οὗτοι δύνανται πάντοτε νὰ ἐξετασθῶσιν ὡς μάρτυρες, ἀλλ' ἐννοεῖ καὶ τοὺς διατελοῦντας εἰσέτι ὑπηρετάς παρὰ τοῖς διαδίκους ἐν καιρῷ τῆς

ἐξετάσεως, κατ' ἐξαιρέσιν τοῦ ἀρθρ. 324 § 9 τῆς Πολ. Δικονομίας, τὸ ὁποῖον δὲν συγχωρεῖ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπηρετῶν τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν διατελούντων, καὶ τοῦτο διότι ὁ νομοθέτης ἐκρίνεν ἀναγκαῖον νὰ συγχωρηθῇ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπηρετῶν ὡς ὄντων ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ δυναμένων εὐκολώτερα τῶν ἐξωθεν νὰ λάβωσι γινῶσιν τῶν περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα θέλουν χρησιμεύσει εἰς βεβαιώσιν τῶν λόγων, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ περὶ διαζεύξεως αἰτησις· προσέτι δὲ ὁ νόμος δὲν κάμνει διάκρισιν μεταξὺ ὑπηρετῶν διατελούντων παρ' ἀμφοτέροις ἢ παρ' ἐνὶ μόνῳ τῶν συζύγων.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 22 τοῦ 1842.

§ 337² Εἰς τὰς περὶ διαζεύξεων δίκας ἐξετάζονται οἱ ὑπηρεταί· Ὅρα Εὐρ. τόμ. 5 σ. 425 § 39.

§ 338. Ὁ μάρτυς δὲν ὑπόκειται εἰς ἐξαιρέσιν, ὅταν δὲν ᾖ προσηλωμένος εἰς τὸν διάδικον ὡς ἔχων πρὸς αὐτὸν ἰδιάζουσαν σχέσιν ὑπηρεσίας, καθότι τοιαύτην δὲν θεωρεῖ ὁ νόμος τὴν ὑπάρξασάν ποτε, ἀλλὰ τὴν ἐνεστῶσαν, ἥτις μόνη καθιστᾷ τὸν μάρτυρα εἰς κατάστασιν ἐξαιρέσεως πρὸς τὸν διεξάγοντα τὴν ἀπόδειξιν.

Ἀπέφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 654 τοῦ 1837.

Ὁ *Carré* (πρ. ζήτ. 1116), ὁ *Boncenne* (τόμ. 4 σελ. 361), ὁ *Thomine* (τόμ. 1 σελ. 485) συμφωνοῦσι.

§ 339. Τότε καθίσταται ἀποβλητέος ὁ μάρτυς, ὅταν, καθ' ὃν χρόνον ἐξετάζεται, ἐξαρτᾷται ἰδιάζόντως παρὰ τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν ἢ ἔχῃ ἰδιάζουσαν σχέσιν ὑπηρεσίας (324 § 9 τῆς Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 160 τοῦ 1842 (Νομικ. σ. 3120).

§ 340. Διὰ νὰ ᾖ ἐξαιρετέος ὁ μάρτυς, πρέπει νὰ ᾖ προσηλωμένος εἰς τὸν διεξάγοντα τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ ἔχῃ ἰδιάζουσαν σχέσιν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 204 τοῦ 1847.

§ 340² Τότε μόνον ὁ μάρτυς εἶναι ἐξαιρετέος, ὅταν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δίκης ᾖ οὗτος προσκολλημένος μετὰ τὸν διεξάγοντα τὴν ἀπόδειξιν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 160 τοῦ 1842 (Νομικ. σ. 3119).

§ 341. Ἡ οἰκιακὴ σχέσις τοῦ μάρτυρος μετὰ τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν δὲν εἶναι λόγος ἐξαιρέσεως.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 60 τοῦ 1849.

§ 342. Αἱ ἐξαίρέσεις εἶναι τοῦ αὐστηροῦ δικαίου, καὶ ὁ μάρ-
τυς δὲν δύναται νὰ ἐξαίρεθῇ διὰ τοὺς προβλεπομένους λόγους τοῦ
ἄρθρ. 36 τοῦ Πολ. Δικονομίας.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 24 τοῦ 1836 (Νομικ. σ. 214).

§ 342² Τὰ ἄρθρ. 113 καὶ 115 τῆς ποιν. δικονομίας, τὰ ὅποια
προσδιορίζουν τὰς ἐξαίρέσεις τοῦ γενικοῦ κανόνος τοῦ ἄρθρ. 112,
κατὰ τὸ ὅποιον ἕκαστος δύναται καὶ ὑποχρεοῦται νὰ μαρτυρήσῃ
ἐπὶ δικαστηρίου, δὲν ἀναφέρουν ὡς ἐξαίρετέους οὔτε ἀνακριτικούς
ὑπαλλήλους, οὔτε διασταῖς λαβόντας μέρος προηγουμένως εἰς προ-
δικαστικὴν τινα ἀπόφασιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ραγ'. τοῦ 1837.

§ 343. Ὅταν ἐκ τῶν πρακτικῶν ἐξάγῃται, ὅτι ὁ συνήγορος τῶν
ἐγκαλουμένων ἐσυμφώνησε μετὰ τοῦ εἰσαγγελέως, ὅτι ὁ μάρτυς
δὲν εἶναι ἐξαίρετέος, τὸ δικαστήριον, μετὰ τὴν ὁμολογίαν ταύτην,
δὲν χρεωστεῖ νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν δι' ἐξαίρεσιν ἀνακληθεῖσαν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. τῆς 29 96ρ. 1837.—Ἰδε Εὐρ. τ. 3 σ. 183 ἐπ.

§ 344. Ἡ συγγένεια ἐκ κηδεστίας εἰς τρίτον βαθμὸν μὲ τὸν
διεξάγοντα τὴν ἀπόδειξιν εἶναι νόμιμος λόγος ἐξαίρεσεως τοῦ μάρ-
τυρος· ἐπομένως ὁ μάρτυς εἶναι ἐξαίρετέος, ὅταν πρόκηται νὰ
καταθέσῃ εἰς δίκην, ὑπάρχουσαν μετὰ τῆς συζύγου τοῦ ἀνεψιοῦ
του, υἱοῦ τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ τῆς διεξαγωγούσης τὴν ἀπόδειξιν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 1 ἰουλ. 1841 (Νομικ. σ. 2510).

§ 345. Διὰ νὰ ἐξαίρεθῇ ὁ μάρτυς λόγῳ ἀμέσου ὠφελείας ἢ
βλάβης ἐκ τῆς ἐκθάσεως τῆς δίκης, πρέπει ἡ ἐλπιζομένη ὠφέλεια
ἢ βλάβη ν' ἀφορᾷ ἰδίως τοὺς ἐξαίρουμένους μάρτυρας, τουτέστι τὸ
προσωπικὸν αὐτῶν συμφέρον.

Ἀπόφ. 39 τοῦ 1842 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομικ. σ. 2950).

§ 346. Τὸ ἄρθρ. 683 τῆς Πολ. Δικονομίας ἐπιτρέπον εἰς τὰς
περὶ διαζεύξεως δίκας τὴν εξέτασιν τῶν ὑπηρετῶν, ἀφορᾷ τοὺς
ὑπνρέτας, τοὺς διατελοῦντας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν διαδίκων.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. 22 τοῦ 1842.

§ 347. Ἐπὶ διαφορᾷ κοινότητός τινος δὲν εἶναι ἐξαίρετέοι οἱ
προτεινόμενοι παρ' αὐτῆς μάρτυρες, ὅταν οὗτοι ᾔναι μέλη αὐτῆς.

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 381 τοῦ 1843 (Νομικ. σ. 3437).

§ 348. Τὸ ἄρθρ. 326 τῆς Πολ. Δικονομίας, τὸ ὅποιον ἐννοεῖ,
ὅτι δὲν ἐξετάζονται συγγενεῖς καὶ κηδεσταί, ὅταν ἡ συγγενικὴ
σχέσις αὐτῶν ᾔναι στενωτέρα πρὸς ἓνα τῶν διαδίκων, ἢ πρὸς τὸν

ἕτερον, παραπέμπον ῥητῶς εἰς τοὺς ἀριθ. 6 καὶ 7 τοῦ ἀρθρ. 324, ἐξηγεῖ ἀποχρώντως μὲ τοῦτο, ὅτι προνοεῖ μόνον περὶ ἐκείνων τῶν συγγενῶν καὶ κηδεστῶν, οἵτινες ἄλλως ἔχουν βαθμὸν συγγενείας, ὑποκείμενον εἰς ἐξαίρεσιν, δηλαδὴ, κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ἢ ἐκ πλαγίου μέχρι τετάρτου βαθμοῦ.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 51 τοῦ 1838 (Νομικ. σ. 3635).

§ 349. Ὁ προτείνων τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ μάρτυρος, δυνάμει τοῦ 2 ἐδ. τοῦ ἀρ. 324 τῆς Πολ. Δικονομίας, πρέπει ν' ἀποδείξῃ τὸ τοιοῦτον συμφέρον.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 156 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4216).

§ 349² Ἡ ἐπὶ δεκαετίαν μίσθωσις τοῦ ἐπιδίκου κτήματος δὲν εἶναι λόγος ἐξαίρέσεως τοῦ μάρτυρος.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 273 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4216).

§ 349³ Κατὰ τὸ ἀρθρ. 295 τῆς Πολ. Δικονομίας, οἱ λόγοι τῆς ἐξαίρέσεως τῶν ἐμπειροτεχνῶν εἶναι οἱ αὐτοὶ μὲ τοὺς τῆς ἐξαίρέσεως τῶν μαρτύρων.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 354 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4249).

§ 349⁴ Ὁ καταθέσας ὡς μάρτυς εἰς τὴν δίκην, δὲν δύναται νὰ ᾔηται καὶ πραγματογνώμων, ἢ ἐμπειροτέχνης. Ἀπ. ἡ αὐτή.

§ 349⁵ Ὁ μισθὸς τῶν γραμματέων τῶν ἐμπόρων εἶναι προνομίος, ὡς καὶ ὁ τῶν ὑπηρετῶν αὐτῶν, καὶ δὲν ἐξαιροῦνται ὡς μάρτυρες, ἐξεταζόμενοι εἰς τὰς δίκας τῶν πτωχευσάντων ἐμπόρων, ἐνθα οὗτοι ὑπηρέτησαν.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 20 τοῦ 1844, ἦν ἀνωτ. § 336.

§ 349⁶ Εἶναι ἐξαιρετέοι οἱ μάρτυρες, οἵτινες ὑπ' εὐθύνην τῶν ἐξέλοντο πιστοποιήσιν περὶ τῶν περιστατικῶν, ἐφ' ὧν προτείνονται νὰ μαρτυρήσωσιν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 167 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4683).

§ 349⁷ Ὅταν αἱ ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου ληφθεῖσαι μαρτυρίαι ἀκυρωθῶσι, δύναται ὁ διάδικος, κατ' ἐνστάτην τοῦ ὁποίου αἱ μαρτυρίαι ἐκυρύχθησαν ἄκυροι, ἀποφαινόμενος ὅτι ἐπιτρέπει νὰ ληφθῶσιν αὗται ὑπ' ὄψιν, καίτοι ἄκυροι οὔται, νὰ προτείνῃ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν μαρτύρων, μολονότι εἰς τὴν πρώτην ἐπὶ ἀκροατηρίου συνεδρίασιν, καθ' ἣν ἐσυζητήθη ἡ τῆς ἀκυρότητος ἐνστάσις του, δὲν ἐζήτησε τὴν ἐξαίρεσιν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 81 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4721).

Παρατηρήσεις τινὲς ἀπὸ § 350—390. — § 350. Τὸ δι-

καί ὅρα τοῦ μαρτυρεῖν εἶναι δικαίωμα πολιτικόν· ἐπομένως ἀπα-
ταῖται ῥητὰ τις διάταξις διὰ νὰ τὸ στερηθῇ ὁ πολίτης. Τουλλ. τ.
9 ἀρ. 310 καὶ ἐπ. — Δαλλ. Α. 12, 566 ἀρ. 1.

§ 351. Ὁ λόγος τῆς ἐξαίρέσεως πρέπει νὰ ᾖ ἄρχαιότερος
τῆς καταθέσεως. Βέρρ. 293.

§ 352. Δὲν δύναται τις νὰ ἐξαίρετῃ μάρτυρα, τὸν ὅποιον ὁ
ἴδιος ἐπρότεινε. Βέρρ. αὐτ. (Καὶ ἂν τὸν προσεκάλεσε καὶ ὁ ἀντιδι-
κος, *Thomine*, 1, 468.) — Ἐκτὸς ἂν οἱ λόγοι τῆς ἐξαίρέσεως
ᾖναι ἄγνωστοι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς κλητεύσεως. (Καρρ. ἀριθμὸς
1061, *Pigeau*, 1, 344.) — Ἡ οἱ λόγοι ἀνεφύησαν μετὰ τὴν
κλήτευσιν.

§ 353. Ἡ ἐξαίρεσις δὲν ὠφελεῖ εἰμὴ μόνον τὸν ἐπικαλούμενον
αὐτὴν, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ κοινοῦ εἰς πολλοὺς ἀντικειμένου
ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἐξαίρεσις ὠφελεῖ καὶ τοὺς ὁμοδίκους.
Καρρὲ αὐτ.

§ 354. Ὁ εἰσηγητὴς δὲν δύναται ν' ἀναπληρώσῃ αὐτεπαγγέλ-
τως τοὺς λόγους τῆς ἐξαίρέσεως. Τουλλ. τόμ. 9 ἀρ. 287.

§ 355. Ὁ περὶ ἐξαίρέσεως λόγος προτείνεται πρὸ τῆς ἐξετά-
σεως τῶν μαρτύρων· μετὰ ταῦτα ἡ ἐξαίρεσις τότε μόνον εἶναι
δεκτὴ, ὅταν ὁ λόγος αὐτῆς ἐμπορῇ νὰ ἀποδειχθῇ ἐγγράφως. 327
Πολιτικῆς Δικονομίας (282 πολ. γ. δικ.).

Τί σημαίνει ἡ ἐκφρασις νὰ ἀποδειχθῇ ἐγγράφως; *Ce sont des reproches justifiées par titre, comme, P. e., lorsqu'il resulte d'un acte authentique que tel témoin qui a déposé ne pouvait être endendu, parce qu'il était reprochable du chef de la parenté ou de l'alliance, ou bien encore il résulterait d'un écrit également certain que ce même individu, avant de déposer, avait donné un certificat sur les faits au sujet des quels son témoignage a été invoqué ec.* (Καρρ. ζήτη. 1100. Ὁρα *Pig. comm.* τόμ. 1 σελ. 535.) — Ὁ λόγος τῆς ἐξαίρέσεως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ὅταν ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐξετάσεως βεβαιουῦται. Καρρ. αὐτ. ἐκδ. *Chauv.* Ἴδε καὶ ἄνωτ. §

§ 356. Δύναται τις νὰ ἐξαίρετῃ μάρτυρα, ὅστις ἐπὶ τῇ προσ-
κλήσει ἐνὸς τῶν διαδίκων, ἔκαμεν ἐξώδικόν τινα δῆλωσιν περὶ τῶν
ἀντικειμένων τῆς δίκης; Τί δὲ ὡς πρὸς τὰ ἐγγράφα, τὰ ὅποια
οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἐκτελοῦντες τὰ ἔργα των, ἐκδίδουσιν; Ὁρα
Καρρ. αὐτ. ζήτη. 1110 καὶ ἐπ. — Φρονῶ, ὅτι παρ' ἡμῖν πρέπει
νὰ λθῇ ἀπορακτικῶς τὸ ζήτημα, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον θέλει ἐξε-
τάζει, σταθμίζον τὰς μαρτυρίας, ἂν ὁ μάρτυς ἐκινήθῃ ὑπὸ λόγων,
καθιστώντων ὑποπτον τὴν μαρτυρίαν του,

§ 357. Οἱ πρωτοδίκαι δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν ὡς μάρτυρες ἐπὶ θεμάτων, τῶν ὁποίων διετάχθη ἡ ἀπόδειξις συνεπεὶα τῆς ἀποφάσεώς των; Ὁ Καρρὲ (ζήτ. 1114 *loc. cit.*) λέγει ὅτι πρέπει νὰ διακρίνωμεν, ἂν πρόκηται περὶ γεγονότων, περὶ ὧν ἡ ἐκκαλεσθεῖσα ἀπόφασις ἐκφράζεται ῥητῶς ἢ σιωπηλῶς· περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ μαρτυρία τοῦ δικαστοῦ ἀντιβαίνει εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου. — Ἡ περὶ γεγονότων διχόρων ἐκείνων, περὶ ὧν ἡ ἀπόφασις διαλαμβάνει ὁπωσδήποτε, π. χ. περὶ γεγονότων μεταγενεστέρων αὐτῆς· περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ μαρτυρία τοῦ δικαστοῦ δὲν φαίνεται ἀντιβαίνουσα εἰς τινὰ ἀρχὴν τοῦ δικαίου.

§ 358. Ἀνεπιτήδειοι πρὸς μαρτυρίαν εἶναι·

1] Ὅσοι δὲν εἶχον, καθ' ἣν στιγμήν συνέβη τὸ περὶ οὗ ἡ μαρτυρία περιστάτικόν, τὸ πρὸς ἀντίληψιν αὐτοῦ ἀπαιτούμενον αἰσθητήριον.

2] Μαιόμενοι, παράφρονες καὶ βλάκες.

3] Κληρικοί, ὡς πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἔμαθον ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως. (321 Πολ. Δικονομίας).

§ 359. Περί τῶν πνευματικῶν, ὅρα Καρρὲ. ἀρ. 662.—*Pigeau* 1, 278.—*Leyr.* 1, 236.—*Merglin* *rép.* 1, 450 καὶ 467.

§ 361. Περιοδικῶς μαινόμενοι, ἢ παράφρονες, οἵτινες, καθ' ἃ διαλείμματα ἐχεφρονοῦσιν, ἀντελάβοντο γεγονότων, ἢ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι εὐρέθησαν κατὰ τὴν ἀντίληψιν ταύτην εἰς κατάστασιν μετριοτέρας μέθης, δύνανται, ἅμα συνέλθωσιν ἐντελῶς εἰς ἑαυτούς, νὰ ἀκουσθῶσιν· ἀλλὰ τὸ ἀξιόπιστον αὐτῶν ἐξαρθᾶται ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου. 322 Πολ. Δικονομίας.

§ 362. Ἐντελῶς ἀνεπιτήδειοι μάρτυρες δὲν ἐξετάζονται πώποτε· ὅθεν καὶ ἀποβάλλονται ἐξ ἐπαγγέλματος. 323 Πολ. Δικόν.

§ 363. α] Μάρτυρες, ἀποβαλλόμενοι κατ' αἵτησιν τῶν διαδίκων, εἶναι ὅσοι ἔλαβον ἀμοιβὴν διὰ νὰ δώσουν ἢ νὰ μὴ δώσουν τὴν μαρτυρίαν των, ἢ ἐδέχθησαν ὑπόσχεσιν τινὰ ἐνεκ τούτου.

§ 364. β] Ὅσοι δύνανται νὰ ἐλπίζουν βεβαίως ἐκ τῆς ἀποδείξεως τῆς δίκης ἢ ἐκ τῆς μαρτυρίας των ἅμερόν τινα ὠφέλειαν ἢ βλάβην. Ὅθεν

§ 365. Ὅταν κατὰ τῶν μαρτύρων δὲν προτείνεται λόγος προσωπικοῦ συμφέροντος, δὲν ὑπόκεινται εἰς ἐσχίρεσιν εἰς δίκην μεταξὺ πτωχεύσαντος καὶ τρίτου τινός, καὶ ἂν ᾗθελαν εἶσθαι συγγενεῖς ἢ ἐμμεσθοὶ ἐντολοδόχοι τῶν δανειστῶν. Δαλλ. νέας, λ. *Témoign.* ἀρ. 83.

§ 366. Οἱ σύνδικοι δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ κάμνωσι χρᾶσιν

πρὸς ἀπόδειξιν τῆς εἰκονικότητος πωλήσεώς τινος, μαρτύρων, ὄντων δανειτῶν τοῦ πτωχεύσαντος. Δαλλ. Πατ. 32, 2, 228.

§ 367. Ἄν ὁ διάδικος ᾗναι δωρεοδόχος τοῦ μάρτυρος ὑπόκειται εἰς ἐξαίρεσιν οὗτος; Ὁρα Καρρ. ζήτ. 1108.

§ 368. Ὁ μάρτυς, ὅστις ἠγόρασε μέρος τῶν ἐπιδίκων ἀκινήτων, ὑπόκειται εἰς ἐξαίρεσιν, καθότι ἔχει συμφέρον. Δαλλ. νέος, λ. *Témoin*, ἀρ. 61.

§ 369. Οἱ μηχανικοὶ πόλεώς τινος δὲν δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν ὡς μάρτυρες εἰς ὑποθέσιν ἀφορῶσαν τὰ ἔργα, μὲ τὰ ὅποια ἐπεφορτίσθησαν. αὐτ. ἀρ. 60.

§ 370. Ἀλλὰ ποία εἶναι ἡ ἔκτασις αὕτη τοῦ ὕλικου συμφέροντος; Ἡ Γαλλ. νομολογία ἔλυσε ζητήματά τινα, τὰ ὅποια ὁμως δὲν ἀποτελοῦν θεωρίαν βεβαίαν καὶ ἀκριβῆ. αὐτ. ἀρ. 57 καὶ ἐπ.

§ 371. Ὄταν προτείνηται ἐξαίρεσις μάρτυρός τινος ἔνεκα συμφέροντος, εἰς τὰ δικαστήρια ἀνήκει νὰ ἐκτιμήσῃσι τὸν λόγον αὐτόν. Δαλλ. Πατ. 27, 1, 250.

§ 372. Ὁ § 1 καὶ 2 στηρίζεται εἰς τὸ ἀξίωμα *nemo testis idoneus in re sua*, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ὕλικὸν συμφέρον καὶ ὄχι ἀπλῆ συμπάθεια. Δαλλ. νέος, αὐτ. 55 καὶ ἐπ.

§ 373. γ'] *Ἱατροὶ κτλ.* — Ἱατροί, χειροῦργοι καὶ μαῖαι περὶ πάντων, ὅσα ἀνάγονται εἰς τὴν παρ' αὐτῶν δοθεῖσαν βοήθειαν.

§ 374. δ'] *Δικηγόροι κτλ.* — Δικαστικοὶ ἀντιλήπτορες, συμβολαιογράφοι καὶ δικηγόροι ὡς πρὸς ὅλα τὰ πράγματα, τὰ ἀναγόμενα εἰς δίκην, καθ' ἣν ὑπηρετοῦν ἢ ὑπηρετήσαν (ἄρθρ. 324 § 4 Πολ. Δικονομίας, 115 § 2 ποιν. διτ.) (1).

(1) Il ne suffit pas qu'un avocat soit présent, en cette qualité, aux dires et déclarations qui ont eu lieu entre les parties, même hors de son cabinet, pour que ces dires et déclarations soient réputés confidentiels à son égard et qu'il puisse se dispenser d'en porter témoignage devant la justice. D. A. 12, 577 n. 23.—D. P. 16, 2. 135.

Un avoué chez lequel il a été déposé des accords ou conventions sous seign-privé, du consentement de deux parties, ne peut, en sa qualité de dépositaire, refuser de s'expliquer sur l'existence de ces conventions; lorsqu'il en est sommé par une des parties. D. P., 33, 2. 229.

Ὡς πρὸς τοὺς δικηγόρους, πνευματικὸς κτλ. προσθέτομεν, ὅτι ne sont pas dispensés des faits dont elles ont eu connaissance avant que la partie leur eût accordé sa confiance, et en dehors de leur fonctions, ou sur les quelles la partie ne les a consultées que dans l'intention de les empêcher. Bioche, enquête, 181, 182.—Merlin, déposition, § 2.—Bigeau, 1, 343.—Carré, n. 1037.

§ 375. Ὁ συμβουλευογράφος, κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν, δύναται ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐξέτασίν του, ἂν δηλώσῃ ὅτι ἔμαθε τὰ περιστατικά, ὡς τοιοῦτος. Δαλλ. Πατ. 35, 2, 138.

§ 376. ε'] Ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους, ὡς πρὸς τὰ ἀπόρρητα τῆς ὑπηρεσίας των, καθ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις δὲν συγχωρεῖ τὴν ἐξέτασιν. 324 § 5.

§ 377. ε'] Σύζυγοι ἀδιάζευκτοι ἢ διεζευγμένοι, ὡσαύτως καὶ μνηστῆρες ἢ μνησταί, εἰς πράγματα τῶν συζύγων ἢ τῶν μνηστῶν αὐτῶν. 324 § 6. Ἴδε ἄνωτ.

§ 378. ζ'] Συγγενεῖς· κηδεσταί. — Οἱ κατ' εὐθείαν γραμμὴν συγγενεῖς ἢ κηδεσταί τοῦ διεξαγοντος τὴν ἀπόδειξιν, οἱ ἐκ πλαγίου μέχρι τοῦ τετάρτου βαθμοῦ. 324 § 7 τῆς Πολ. Δικονομίας. Ὅθεν

§ 379. Συγγενεῖς καὶ κηδεσταί ἐξετάζονται ἐὰν ἢ πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους σχέσις ᾦναι ἢ αὐτῇ· ὡσαύτως καὶ ὅταν πρόκειται περὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκογένειαν γεννήσεων, γάμων, θανάτων καὶ γαμικῶν διανομῶν, καὶ δὲν ᾦναι τρόπος νὰ ἀνακαλυφθῇ ἄλλως ἢ ἀληθεία. 326 Πολ. Δικονομίας.—Καρρ. ζήτ. 1107.—Βερρ. σελ. 294 ἀρ. 53.—*Thomine* τόμ. 1 σελ. 484.

§ 380. Εἰς δίκην ἀφρωτῶν πτώχευσιν, ἀντιπροσωπευομένην ὑπὸ τῶν συνδίκων, οἱ συγγενεῖς τῶν δανειστῶν τῆς πτωχεύσεως ὑπόκεινται εἰς ἐξαίρεσιν; Τὸ ζήτημα ἐλύθη εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ καταφατικῶς καὶ ἀποφατικῶς. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος κρέμαται ἐκ τοῦ ἂν οἱ δανεισταὶ πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς διάδικοι. Ὁ *Chauveau* (Καρρ. ζήτ. 1107 *tert.*) φροεῖ ὅτι καίτοι ἔχοντες συμφέρον, δὲν εἶναι διάδικοι, ὁ δὲ σύνδικος δὲν εἶναι ἐντολοδόχος των, ἀλλ' ἀντιπροσωπεύει τὴν ὁμάδα· ὅθεν, κατ' αὐτὸν, μόνον τὸ συμφέρον δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ἐξαίρεσιν. Ὅρα ἄνωτ. §

§ 381. Διάδικός τις δύναται νὰ ἐξαιρέσῃ τὸν νυμφευθέντα τὴν ἀδελφὴν τῆς συζύγου τοῦ ἀντιδίκου του;

Ὁ Καρρὲ (ζήτ. 1104) λύει ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα, καὶ ὁ νεώτερος ὑπομνηματιστὴς αὐτοῦ συμφωνεῖ μὲ τὴν γνώμην του, λέγων *affinitas non parit affinitatem*. Ὅρα *journ. des avoc.* τόμ. 11 σελ. 35.—Τουλλ. τόμ. 9 289.—Βονσέν τόμ. 4 σελ. 360.

§ 382. Ὁ συγγενὴς μάρτυρός τινος δὲν ἐξαίρεται. Καρρ. ἀρ. 1107.—Βερρ. τόμ. 1 σελ. 294 ἀρ. 3.

§ 383. Ὁ ἐκ πλαγίου συγγενὴς τοῦ συζύγου ἐνὸς τῶν διαδίκων ἐξαίρεται; Τουλλ. τόμ. 9 σελ. 439.—Καρρ. τόμ. 1 σελ. 701.

§ 384. Ἡ φυσικὴ συγγένεια εἶναι λόγος ἐξαίρεσεως; ὅρα Καρ. ζήτ. 106 (*Pigeau*, 1, 537).

§ 385. Ἡ υἱοθεσία δίδει ἀφορμὴν εἰς ἐξαίρεσιν τοῦ μάρτυρος; ὅρα Καρρ. αὐτ.—*Boncenne* τὸμ. 4 σελ. 357.

§ 386. ἡ Κατάδικοι. — Πᾶς καταδικασθεὶς ἕνεκα κακούργηματος ἢ τινος τῶν ἐν τῷ ποιν. νόμῳ (ἔρθρα 22 καὶ 23 τοῦ πῶν. νόμου συνδυασμένᾳ μετὰ τὸ διάταγμα τῆς 20 μαΐου 1836) πλημμελημάτων.

§ 387. Ὁ ἐπὶ κλοπῇ καταδικασθεὶς δὲν δύναται νὰ μαρτυρήσῃ καὶ ἂν ἡ καταδίκη ἀπηγγέλθῃ εἰς ξένον τόπον, ὅταν ἡ καταγινωσκόμενη ποινὴ ᾖ τοῦλάχιστον ἐνιαύσιος, κατὰ τὸν ἀπὸ 20 μαΐου 1836 νόμον. Δαλλ. Α. 12, 578 ἀρ. 26.—Δαλλ. Π. 15; 2. 96.

§ 388. Ἡ ἀνικανότης ὅμως παύει διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως (564 ποιν. δικ.) ἢ διὰ τῆς παρελεύσεως (ὡς πρὸς τὰ πλημμελήματα) τοῦ ὀρισθέντος διὰ τῆς ἀποράσεως χρόνου, ἂν ἡ ποινὴ κατεγνώσθῃ ἕνεκα πλημμελήματος. Καρρ. ζήτ. 1120.—*Pigeau* τόμ. 1 σελ. 539.

Ὁ *Chauveau* (Καρρ. ζήτ. 1119) δὲν παραδέχεται τὴν γνώμην τοῦ τελευταίου ὡς πρὸς τὰ πλημμελήματα· πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης του ἐπικαλεῖται καὶ ἄλλων γνώμας.

§ 389. Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐξαίρεσῃ τις τὸν μάρτυρα, ὅστις εἶναι καταδικασμένος εἰς ποινὴν συνεπάγουσαν τὸν πολιτικὸν θάνατον; ἡ μαρτυρία των λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ὅταν ὁ ἔχων συμφέρον διάδικος δὲν κάμῃ πρότασιν ἐξαίρεσεως· ὁ *Chauveau* (Καρρ. ζήτ. 1118) δὲν παραδέχεται τὴν γνώμην τοῦ *Boncenne* (τόμ. 4 σελ. 327), φρονούντος, ὅτι ὁ δικαστὴς αὐτεπαγγέλτως δύναται νὰ μὴ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν μαρτυρίαν.

§ 390. Ποῖοι θεωροῦνται ὑπηρεταί; ὅρα Τουλλιέρου 9, 4, 314.—Καρρὲ ἀρ. 1115, 1116. En matière de reproche, λέγει ὁ τελευταῖος, on entend par ce mot (domestique) non seulement les serviteurs à gages, mais encore ceux qui vivent à la même table, gratuitement ou à raison de services qu'il rendent au maître de la maison, comme un clerc, un commis ec.

Οἱ συγγραφεῖς *du Praticien* (τόμ. 2 σελ. 186) τάττουν μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ τὸν pensionnaire, ἀλλ' ὁ Καρρὲ (ζήτημα 1109, 1115) ἀντικρούει τὴν γνώμην των. *Pigeau*, τόμ. 1 σελ. 270 (1).

(1) Ἡ Γαλλικὴ νομολογία ἐθεώρησεν ὡς ὑποκείμενα εἰς ἐξαίρεσιν τὰ πρόσωπα, ὧν μνεῖα εὐρηται ἐν τῷ ζήτ. 1115 τοῦ Καρρ. ὑπὸ *Chauv.*

Μνεῖα ἀκυρωτικῶν τιμῶν λόγων

§ 400. Περί τῆς ὀρκίσεως τῶν μαρτύρων γενήσεται λόγος ἐν τῇ λέξει Ὅρκος.

§ 401. Αἱ ἐκθέσεις τῶν παρὰ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐξετασθέντων μαρτύρων εἶναι ἄκυροι, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ὑπογεγραμμένος καὶ ὁ διάδικος, ὅστις, κατὰ τὴν διεξαγωγὴν αὐτὴν τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, διώρισε πληρεξούσιον, ἵνα παρασταθῇ ἀντ' αὐτοῦ;

Ἀπόφ. Ἀεπειδὴ ἂν καὶ ἐδύνατό τις ἀμφιβάλλων νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐπειδὴ κατὰ μὲν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθ. 339 τῆς Πολ. Δικονομίας, περὶ τῆς ὀρκίσεως καὶ ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων συντάσσεται ἐκθέσις, ἣτις περιέχει τὰ οὐσιωδέστερα τῶν μαρτύρων καὶ ὑπογράφεται παρ' ἐκάστου μὲν μάρτυρος ἐπὶ τοῦ τέλους, τῆς ἐξετάσεως του, παρὰ δὲ τῶν διαδίκων, τοῦ δικαστοῦ καὶ τοῦ γραμματέως ἐν τῷ τέλει τῆς ὅλης συζητήσεως, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίτῃσι χρησιμεύουν πρὸς τοῦτο τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως· κατὰ δὲ τὴν διάταξιν τοῦ συνδυαμένου μετ' αὐτοῦ ἄρθρ. 193 τῆς ἰδίας Δικονομίας, οὐσιῶδες ἀπαιτούμενον πάσης ἐκθέσεως εἶναι σὺν τοῖς ἄλλοις νὰ συντάσσῃται ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν πραττόντων, καὶ νὰ ὑπογράφῃται παρὰ τοῦ συντάσσοντος αὐτὴν δικαστοῦ καὶ τοῦ γραμματέως, καθὼς καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν παρόντων διαδίκων καὶ ἄλλων συμπραττόντων ἀνθρώπων, ἢ, ἂν οὗτοι δὲν δύνανται ἢ θέν θέλουν νὰ ὑπογράψουν, νὰ γίνηται μνεῖα τούτου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκείμενου, ὡς προκύπτει ἀπὸ τὴν προσβαλλομένην ἐκθεσιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς γενομένης ἐξωδίκως ὑπὸ τοῦ παρέδρου τῶν ἐν Πάτραις πρωτοδικῶν, ὁ Ν I τέκτων, διώρισε μὲν πληρεξουσίου τοῦ τὸν Π Ζ ἐπὶ τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἀποδείξεως, ἀλλ' ὁμῶς δὲν ὑπέγραψε τὴν ἐκθεσιν αὐτὴν εἰς τὸ τέλος τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, οὔτε γίνεται μνεῖα ἐν αὐτῇ, ὅτι θέν ἡδυνήθη νὰ ὑπογράψῃ ὡς ἀγράμματος, ἢ ὅτι δὲν ἠθέλησεν· ἐπομένως ἡ προταθεῖσα ἐνστάσις ὑπὸ τοῦ Φ Β τῆς ἀκυρότητος τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς εἶναι καὶ δεκτὴ, διότι, ἔχων συμφέρον, δύναται νὰ τὴν προτείνῃ καὶ βάσιμος ἐνταυτῇ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 201 τῆς Παλ. Δικονομίας, καθόσον ὁ ἀντίδικος τοῦ Β δὲν δύναται δι' ἀπαδοχῆς τοῦ ἢ ἐγκυρωσεώς του νὰ δώσῃ κῦρος εἰς ἐκθεσιν ἄκυρον, κατὰ τὸν νόμον, ὡς μὴ ὑπογράψαντες εἰς αὐτὴν, ἢ δὲ ὑπογραφή εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ πληρεξουσίου τοῦ δὲν ἀρκεῖ νὰ καταστήσῃ ἔγκυρον τὴν ἐκθεσιν αὐτὴν.

Ἐπειδὴ τοῦ Ν I τέκτονος, παρασταθέντος μετὰ τοῦ Π Ζ ὡς πληρεξουσίου τοῦ καὶ ἀπελθόντος κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων,

ὥς τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τοῦ ὅτι ἐκ τῶν μαρτυρικῶν ἐκθέσεων δὲν φαίνεται ἀπευθύνας ἐρωτήσεις εἰς τοὺς μάρτυρας, ἢ ἄλλως ἐνεργήσας, ἢ προσυπογραφή αὐτοῦ ἐν τῇ ἐκθέσει δὲν ἀπητεῖτο κατὰ τὸ ἄρθ. 133 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὡς μὴ ὄντο· ἐκ τῶν συμπραξάντων εἰς τὴν ἐξέτασιν, ἀφοῦ δ' ὁ ἐκκαλῶν συνήνετε σιωπηλῶς νὰ παρασταθῇ ὁ Π Ζ, δικηγόρος ὢν ὁμολογουμένως, παρὰ τῷ διεξαγαγόντι τὴν περὶ τὴν ἀποδείξιν διαδικασίαν εἰρηνοδικεῖω ὡς πληρεξούσιος τοῦ ἐνάγοντος, οὗτος μόνος ἠδύνατο ν' ἀποδοκιμάσῃ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ ταύτην, καὶ οὐχὶ ὁ ἐναγόμενος, προκειμένου μάλιστα περὶ πράξεως ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου τοῦ παρaxyγγείλαντος δικαστηρίου ἐνεργηθείσης· μὴ γενομένου δὲ τούτου, ἀλλ', ἀπ' ἐναντίας, ἐγκρίναντος τοῦ ἐνάγοντος ἐπὶ ἀκροατηρίου τὴν παράστασιν τοῦ Π Ζ, ἀνυπόστατος καθίσταται ἡ περὶ ἀκυρότητος τῶν μαρτύρων ἔνστασις τοῦ ἐκκαλοῦντος (ἄρθρ. 363 § 6 ἐπ. τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας).»

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 578 τοῦ 1852 (Νομικ. σ. 5636).

§ 402. Δὲν εἶναι ἄκυρος ἡ ἐκθεσις τοῦ μάρτυρος ἂν σημειοῦται ἐν αὐτῇ μόνον ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ ἐρώτησις.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 195 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4782).

§ 403. Δὲν εἶναι ἄκυρος ἡ ἐκθεσις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν περιέχει τὰ προσόντα τοῦ ἄρθρου 133 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀφοῦ ἡ ἐξέτασις γίνεται κατ' αὐτὴν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως ἡμέραν, καὶ τὰ προσόντα ἐκεῖνα περιέχονται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξετάσεως. — Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἡ ἐκθεσις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ἐξεταζομένων κατὰ συνέχειαν, ἀποτελεῖ μίαν πρᾶξιν.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 338 τῆς Πολιτ. Δικονομίας, καθ' ἣν μάρτυρες τῆς ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως ἐξετάζονται ἐν τῇ αὐτῇ διὰ τῆς πρὸς ἀπόδειξιν παρεμπιπτούσης ἀποφάσεως ὠρισμένη διορίᾳ, συνδυαζομένην μετὰ τὴν τοῦ ἄρθρ. 339 ὀρίζουσιν, ὅτι περὶ τῆς ὁρκίσεως καὶ ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων συντάσσεται ἐκθεσις, ἣτις περιέχει τὰ οὐσιωδέστερα τῶν μαρτυριῶν καὶ ὑπογράφεται παρ' ἐκάστου μὲν τῶν μαρτύρων ἐπὶ τοῦ τέλους τῆς ἐξετάσεώς του, παρὰ δὲ τῶν διαδίκων, τοῦ δικαστοῦ καὶ τοῦ γραμματέως ἐν τῷ τέλει τῆς ὅλης συζητήσεως, συναγεται ὅτι ἡ περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως συντάσσομένη κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως ἐκθεσις, εἶναι συνέχεια τῆς τῶν ἐξετάσεων τῶν τελευταίων τούτων, καὶ ἐπομένως ἀπαρτίζει μίαν καὶ μόνην

πρᾶξιν, ἡ δὲ ὑπογραφή τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ τῶν διαδίκων τεθειμένη πρὸ τοῦ τέλους τῆς ὅλης διαδικασίας, ἐναντίον τῆς διατάξεως τοῦ προμνημονευθέντος ἄρθρ. 339 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀποτελεῖ τῆς ἐκθέσεως τὴν συνέχειαν, πρᾶξιν διαχειρισμένην· ὅθεν, διὰ νὰ ἔχουν κῦρος αἱ τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως ἐκθέσεις, ἀρκεῖ ἀκριβοῦς τῶν παρὰ τοῦ ἄρθρ. 133 τῆς Πολ. Δικονομίας διατασσομένων περὶ τῆς ἐκθέσεως τήρησις εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς περὶ ἐξετάσεως τῶν ὅλων μαρτύρων ἐκθέσεως.

Ἐπειδὴ, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, οἱ μάρτυρες τῆς ἀνταποδείξεως ἐξετάσθησαν κατὰ τὴν 18 ἰουλίου ε. ε., καθ' ἣν δηλαδὴ ἐξετάσθησαν καὶ οἱ τῆς ἀποδείξεως, ἡ δὲ περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐκθέσεως περιέχει καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐξετάσεως τῶν, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ διεξαγχοῦτος δικαστοῦ, καὶ τὴν ἀπόφασιν, δυνάμει τῆς ὁποίας οὗτος ἐνήργησεν· ὁ λόγος ἄρα τῆς ἀκυρότητος τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως, δὲν εἶναι ἀποχρῶν.

Ἐπειδὴ τὸ μνημονευθὲν ἄρθρ. 133 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀπαίτουσιν τὴν μνείαν ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ χρόνου τῆς συντάξεως, δὲν ἐννοεῖ εἰμὴ τὴν ἡμέραν, τὸν μῆνα καὶ τὸ ἔτος, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ὥραν, κατὰ τὸν ἀνυποστήρικτον ἰσχυρισμὸν τοῦ Π Π. β

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 248 τοῦ 1847 (Νομικ. σ. 4867).

§ 404. Ὁ εἰσηγητὴς ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ τοὺς μάρτυρας καὶ περὶ τῶν σχέσεων αὐτῶν μετὰ τοὺς διαδίκους, ὁ δὲ μὴ ἐμφανισθεὶς εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων διάδικος δύναται νὰ προτείνῃ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ τὸν λόγον αὐτὸν τῆς ἀκυρότητος.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1871 τοῦ 1841.

§ 405. Ὅταν ὁ μάρτυς κατοικῇ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἡ δὲ ἀπόφασις διατάττῃ τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς κατοικίας του, δύναται νὰ γίνῃ νομίμως ἡ ἐξέτασις αὐτοῦ παρὰ τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς νοτείου ἢ τῆς βορείου πλευρᾶς.

Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 5 τοῦ 1849.—Ἴδε τὴν νομολογίαν ἄνωτ. § 9.

§ 406² Ὑπάρχει ἀκυρότης, ὅταν μάρτυς τις ἤκουσε τὴν κατάθεσιν τοῦ ἄλλου; — Ἴδε ἄνωτ. § 9 ἐν τέλ.

§ 407. Κατὰ τὸ 345 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας, πᾶσα ἀκυρότης, συμβῆσα εἰς τὴν πρὸς ἀπόδειξιν διαδικασίαν, μὴ προταθεῖσα πρὸ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως ἢ τοῦ τέλους τῆς συζητήσεως, δὲν εἶναι πλέον δεκτὴ, ἐκτὸς τῶν ἀκυροτήτων, αἰτινες, κατὰ τὸ 202 ἄρθρον, δύνανται νὰ προταθῶσι κατὰ πᾶσαν

τῆς δίκης στάσιν, ἢ κατὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναίρεσις ὡς ἀφορῶσων τὴν δημοσίαν τάξιν· τοιαύτη δὲ δὲν εἶναι ἢ μὴ κοινοποιήσεις τοῦ ὀνόματος, τῆς κατοικίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος μάρτυρός τινος. — Ἰδε κατωτ. § 425.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 326 τοῦ 1840.

§ 408. Δὲν δύναται νὰ ἐξετασθῇ μάρτυς τις, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάγγελμα δὲν ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν διάδικον, ὅταν μάλιστα δὲν προτείνεται ὅτι ὁ μάρτυς δὲν εἶχεν ἐπάγγελμα (412 τῆς Πολιτ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Π. 32 τοῦ 1846.

ΣΗΜ. α'. Ἡ ἀκυρότης τῆς κοινοποιήσεως τοῦ κυρίου ὀνόματος, τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς κατοικίας τοῦ μάρτυρος καλύπτεται, καὶ δὲν δύναται νὰ προταθῇ διὰ πρώτην φοράν ἐφεσίμως. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 326 τοῦ 1839.

ΣΗΜ. β'. Ἡ μὴ κοινοποιήσεις τῶν ὀνομάτων τῶν μαρτύρων τῆς ἀνταποδείξεως δὲν εἶναι δημοσίου τάξεως· ἐπομένως δὲν δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Ἀρειὸν Πάγον. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 20 τοῦ 1844.

ΣΗΜ. γ'. Δὲν δύναται νὰ ἐξετασθῇ μάρτυς, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάγγελμα δὲν ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν διάδικον. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 32 τοῦ 1846.

§ 409. Δὲν πρέπει νὰ ἀκυρόνηται ἡ μαρτυρία μάρτυρος, τοῦ ὁποίου ἐσημειώθη τὸ παλαιὸν ἐπάγγελμα, ἀν ἐκ τῆς σημειώσεως ταύτης δὲν προκύπτῃ ἀμφιβολία τις περὶ τοῦ προσώπου του (312 Πολιτικῆς Δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθην. 5423 τοῦ 1849. Ἰδε κατωτ. § 284.

§ 409°. Πᾶσα ἀκυρότης, συμβᾶσα εἰς τὴν πρὸς ἀπόδειξιν διαδικασίαν, μὴ προτεινομένη πρὸ τοῦ τέλους τῆς συζητήσεως, δὲν εἶναι πλέον δεκτὴ, ἐκτὸς τῶν ἀκυροτήτων, αἵτινες δύνανται νὰ προταθῶσι κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν· τοιαύτη δὲ δὲν εἶναι ἢ μὴ κοινοποιήσεις τοῦ ὀνόματος μάρτυρός τινος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 326 τοῦ 1840.—Ἰδε ἀνωτ. § 407.

§ 410. Τότε μόνον ἡ ἐσφαλμένη ὀνομασία τοῦ μάρτυρος δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀκυρότητα τῆς κλήσεως καὶ τῆς καταθέσεως αὐτοῦ, ὅταν ὁ διάδικος ἔχῃ εὐλογον ἀφορμὴν ν' ἀμφιβάλῃ περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ προτεινομένου μάρτυρος.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 273 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4217). Ἰδε τὴν λ. Λάθη.

§ 411. Ἀκυρότης ἔνεκα τῆς μὴ γνωστοποιήσεως τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων. Ἰδε κατωτέρω § 415.

§ 412. Ὅτι εἰς τὰς μαρτυρίας πρέπει νὰ κατατείνωνται αἱ διά-
δικοι, ἴδε ἄνωτ. § 268—278.

Σημ. Βεβαίως ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ἀκυρότητος λόγοι, ἀλλ' ἄ-
νωτέρω ἐσημείωσα μόνον τοῦ κυριωτέρου ἐκείνων, τοῦς ὁποίους
ἐξέτασεν ἡ νομολογία. Συνδύχσε δὲ τὰ ἄνωτέρω μὲ τοὺς ὑπομέ-
νους §§.

*Πότε πρέπει νὰ προτείνωνται καὶ πῶς καλύπτονται
αἱ ἀκυρότητες (1).*

§ 413. Πρὶν ἢ ἐκθέσω τὰ τῆς νομολογίας, παρατηρῶ τὰ ἑξῆς·

ΣΗΜ. Τὸ ἄρθρ. 346 τῆς πολ. δικονομίας φέρει α' Ἐάν τις διασχυρίζη-
ται, ὅτι ὑπάρχει ἀκυρότης ἢ ἄλλη ἀταξία εἰς τὴν πρὸς ἀπόδειξιν διαδι-
κασίαν, ἢ περὶ τούτου αἰτήσῃς εἰσάγεται, κατὰ μὲν τὴν ἐκτὸς τοῦ ἀκροα-
τηρίου διαδικασίαν πρὸ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως . . ἐπὶ δὲ τῶν
ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ γενομένων ἐξετάσεων, πρὸ τοῦ τέλους τῆς συζητήσεως.

Ἀμα γίνῃ ἡ περὶ ἀκυρότητος πρότασις, εἰς μὲν τὴν φάσιν περὶπτωσης,
ἀφοῦ προηγηθῶσιν ἐνστάσεις ἄλλαι (ἐκτὸς μόνης τῆς περὶ ἀναρμοδιότητος),
εἰς δὲ τὴν ἄλλην περὶπτωσης, ἀφοῦ κλείσῃ ἡ συζήτης, εἶναι πλέον ἀπα-
ράδεκτος (ἴδε καὶ ἄρθρ. 202 καὶ 382)· ἐξαιρέσις δὲ μόνον χωρεῖ, ἂν ἡ
ἀκυρότης ἐνστάσις δύναται νὰ προτιθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν.

Ἡ προτεινομένη ἀκυρότης προσβάλλει ἢ ὁλόκληρον τὴν περὶ τὴν ἀπό-
δειξιν διαδικασίαν, ἢ μέρος αὐτῆς, μίαν, δηλ. ἢ πλειοτέρας μαρτυρίας (2).

Ἐν περιπτώσει μαρτυρικῆς ἀκυρώσεως, τὸ ἐπίλοιπον μέρος μένει ἔγκυρον
(346 πολ. δικονομίας).

Ἐάν ὁ εἰσηγητὴς ᾔτῃ τῆς ἀκυρότητος αἴτιος, συγχωρεῖται τῷ διαδίκῳ,
ὅστις εἶχεν ἐνεργήσῃ τὴν ἀκυρωθεῖσαν διαδικασίαν, νὰ ἐπαναλάβῃ αὐτὴν.

Ἐάν τῆς ἀκυρότητος παραίτιος ᾔτῃ ὁ γραμματεὺς τοῦ εἰσηγητοῦ (3)
(παραλιπῶν, π. χ. νὰ ὑπογράψῃ τὴν ἐκθεσιν), ἢ ὁ κλητὴρ (συντάξας π. χ.

(1) Ἴδε τὴν λέξ. Ἐνστάσις ἐν Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 657 ἔπ.

Πότε πρέπει νὰ προτείνωνται καὶ πῶς καλύπτονται αἱ ἀκυρότητες τῆς
πρὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων διαδικασίας, κατὰ τὴν γαλλ. νομολογίαν;
Ἴδε Εὐρετ. Πολλ. λέξει enquete, § 528—536.

Πότε πρέπει νὰ προτείνωνται, κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν, ἀκυρότη-
τες λαθεῖναι χώραν κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων; Ἴδε αὐτόθι §
958—970.

Πότε, κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν, διατάσσεται ἐπανάληψις τῶν μαρ-
τυριῶν; Ἴδε αὐτόθι § 971—1020.

(2) Καρρὲ πολ. δικον. ἄρθρ. 292. — Ὁ λόγος, οἷον ἡ ἐκθεσις
τοῦ εἰσηγητοῦ, ἢ περιλαμβάνουσα ὅλας τὰς μαρτυρίας, εἶναι ἀχρονολόγητος
ἢ δὲν ἐκλητεύθη ὁ διάδικος. — Ἐν μέρει, οἷον ἐάν μάρτυς τις δὲν ὡρ-
κίσθη.

(3) Καρρ. πολ. δικ. ἄρθρ. 293 καὶ ἡ σημ. 1 τοῦ OCCLIV.

ἄκυρον περὶ τῆς κλητεύσεως τοῦ διαδίκου ἐπιδοτήριον), ἡ δὲ πληρεξούσιος τοῦ διαδίκου, ἡ δὲ διάδικος αὐτὸς, μὴ σημειώσαντες, φερ' εἰπεῖν, τὸ ἐπάγγελμα τῶν μαρτύρων, πάλιν καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ δὲ πταίει αὐτὸς ὁ διάδικος, ἡ πταίει μὲν, ἀλλ' ἐκ παραδρομῆς, καὶ ἐπομένως ἤθελεν εἶσθαι ἄδικον, ἀκυρουμένης τῆς διαδικασίας, νὰ στερηθῇ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς ὁ διάδικος, ὅταν αἴτιος τῆς ἀκυρότητος ᾖ καὶ ὁ γραμματεὺς ἡ ὁ κλητὴρ ἡ ὁ πληρεξουσίου του, ἡ, ἂν ᾖ αὐτὸς ὁ ἴδιος διάδικος, εἶναι ὅμως ἀπλῆς παραδρομῆς ὑπαίτιος καὶ ὅχι ἐντελοῦς παραλείψεως πάσης πρὸς ἀπόδειξιν ἐνεργείας. — Διὰ τοῦτο τὰ ἄρθρα 348 καὶ 346 τῆς πολ. δικον. πριέχουσι τοὺς γνωστοὺς ὁρισμούς.

Ἡ γαλλικὴ δικ. διαφέρει τῆς ἡμετέρας, οὕσα αὐστηροτέρα. Διὰ τοῦ ἄρθρ. 292 ἐπιτρέπει τὴν ἐπανάληψιν, ἐὰν ἡ ἀκυρότης προῦλθεν ἐκ παραδρομῆς τοῦ εἰσηγητοῦ. — Διὰ τοῦ ἄρθρ. 293 (1) ἀπαγορεύει τὴν ἐπανάληψιν, ἐὰν ἡ ἀκύρωσις προῦλθεν ἐκ παραδρομῆς τοῦ πληρεξουσίου ἡ τοῦ κλητῆρος. Περὶ τοῦ γραμματέως μόνον ὑπάρχει ἀμφισβήτησις· ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὰς ἐκ παραδρομῆς κλητῆρος ἡ πληρεξουσίου, ἡ διαδίκου ἀκυρότητας, τηρεῖται αὐστηρῶς τὸ ἄρθρ. 293, μολονότι πολλοὶ (Καρ. ζ. 1136 δις) ἰσχυρίζονται, ὅτι πρέπει νὰ συγχωρῇται ἡ ἐπανάληψις ὡςάκις πρόκειται περὶ ἀντικειμένων ἀφορώντων τὴν δημοσίαν τάξιν.

Τὸ ἄρθρ. 346 τῆς πολ. δικονομίας μας λέγει· οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται ἐκ νέου (2)· ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι μόνοι οἱ ἐξετασθέντες ἤδη μάρτυρες ἐξετάζονται· νέων δὲ μαρτύρων προσαγωγή δὲν συγχωρεῖται.

Ἐξ αὐτοῦ προκύπτει (3) ὅτι οὐδ' αὐτὸς ὁ ἀνταποδεικνύων δὲν δύναται νὰ προσαγάγῃ νέους μάρτυρας.

Ἐὰν κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας δὲν ᾖ πλέον δυνατὴ ἡ ἐξέτασις μάρτυρός τινος· διότι, π. χ. ἀπεβίωσε, τί γίνεται; ἴδε ἄνωτ. § σελ. τόμ.

Ἐὰν ὅμως ὁ διάδικος παραλίπη τὴν περὶ ἀποδείξεως προθεσμίαν ἢ διορίαν, χωρὶς νὰ πράξῃ τίποτε, καὶ, μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ τεταγμένου χρόνου, θελήσῃ νὰ προσαγάγῃ μάρτυρας, ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐξετάσεώς των δὲν ἐπιτρέπεται, διότι δὲν εἶναι ἡ διαδικασία ἄκυρος καθ' ἑαυτὴν, ἀλλ' εἶναι ἐκπρόθεσμος καὶ ἀπαράδεκτος ἡ ἐξέτασις των.

Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι εἶναι οὐσιωδестаτή ἡ τήρησις τοῦ ἄρθρ. 338. — Ὁ Ἀρειὸς Πάγος ἐξέδωκεν ἅπας ἀποφασιν ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ 1843 (Εὐρ. τόμ. 1 σελ. 161), δι' ἧς ἐθεώρησε δεκτοὺς μάρτυρας καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας, δυνάμει δῆθεν τοῦ ἄρθρ. 172 τῆς πολ. δικον., ἀλλὰ δὲν ἐπέμεινε εἰς τὴν νομολογίαν ταύτην· ἴδε τὰς ὑπ' ἀριθ. 17 τοῦ 1844, 20, 38 καὶ 210 τοῦ 1847 ἀποφάσεις τοῦ Ἀρείου Πάγου ἄνωτ. σελ. § 284.

§ 414. Ἐπεται ἡ νομολογία.

§ 415. Ἡ περὶ ἀκυρότητος πρότασις ἔνεκα τῆς μὴ γνωστοποιή-

(1) Καρρὲ ζ. 1129.

(2) Καρ. ζ. 1131.

(3) Αὐτόθι ζήτ. 1134.

σεως τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων δύναται νὰ γίνη εἰς πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν; Ἰδε ἄνωτ. § 263 ἐπ.

§ 416. Κατὰ τὰ ἄρθρα 810 § 2, 345 καὶ 202 τῆς Πολιτ. Δικονομίας, πᾶσα ἀκυρότης μὴ προταθεῖσα ἐνώπιον τῶν κατωτέρων δικαστηρίων, δὲν δύναται νὰ προταθῇ ὡς λόγος ἀναιρέσεως, ἐκτὸς ἂν ᾖ ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἀνάγονται εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν· ἡ ἀκυρότης δὲ μαρτυρίας τι.ὸς ληφθείσης ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ μάρτυρος, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ληρθῇ εἰς τὸ δικαστικὸν κατὰστημα, δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἀφορῶσι τὴν δημοσίαν τάξιν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 291 τοῦ 1839.—Ὅρα ἄνωτ. § 407 ἐπ.

§ 416² Ἡ ἐνεκα τῆς μὴ κοινοποιήσεως τοῦ κυρίου ὀνόματος καὶ τῆς κατοικίας τοῦ μάρτυρος ἔνστασις καλύπτεται, μὴ προταθεῖσα ἐν χειρῶ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 326 τοῦ 1840, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 6 σ. 665.—

Ἰδε ἄνωτ. § 407 ἐπ.

§ 417. Ἡ περὶ ἀπαράδεκτου μαρτυριῶν τῆς ἀνταποδείξεως ἔνστασις, μὴ προταθεῖσα πρωτοδίκως κατὰ τὴν μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως συνεδρίασιν, ὅτε ἐσυζητήθη, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐξαγομένου τῶν μαρτυριῶν ἐν γένει, ἡ οὐσία τῆς ὑποθέσεως, δὲν εἶναι πλέον δεκτὴ, κατὰ τὰ ἄρθρ. 160 καὶ 202 τῆς Πολιτ. Δικονομίας, ἂν δὲ ἐνώπιον τοῦ ἐξετάσαντος τοὺς μάρτυρας εἰσηγητοῦ εἶχε προταθῇ ἡ ἔνστασις αὕτη, τοῦτο δὲν ἀναπληροῖ τὴν ἑλλειψιν τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ προτάσεως, διὰ μόνης τῆς ὁποίας ἠθέλην ἐπιληφθῇ αὐτῆς τὸ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5146 (1).

§ 417² Ἐάν τις παρὼν ἐσιώπησεν εἰς τὴν ἐξέτασιν νέου τινὸς μάρτυρος, δύναται πλέον νὰ προτείνῃ τὴν ἔνστασιν; Ἰδε ἄνωτ. σ. 77 ἐν ἀρχ.

§ 418. Αἱ ἀταξίαι αἱ συμβαίνουσαι κατὰ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου διεξαγομένης μαρτυρικῆς ἀποδείξεως πρέπει νὰ προτείνωνται ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ (345 Πολ. Δικον.).

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 13 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4085).

§ 419. Ὁ διάδικος δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ προτείνῃ ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ τὰς κατὰ τῆς μαρτυρίας τυπικὰς ἀκυρωτικὰς ἐνστάσεις, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν πρώτην ἐπὶ ἀκροατηρίου συνεδρίασιν; (345, 202 Πολιτικῆς Δικονομίας.)

(1) Ἡ ἔνστασις, ὅτι οἱ τῆς ἀνταποδείξεως μάρτυρες ἐξετάσθησαν πάρωρα, πότε πρέπει νὰ προτείνηται; Ἰδε ἄνωτ. σελ. 72, 73.

Ἀπόφ. «Ἐπειδὴ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν τῆς 3 νοεμβρίου 1844 καὶ ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 218 τῶν ιδίων ἐφετῶν ἀποφάσεως ἀποδεικνύεται, ὅτι, μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐπὶ ἀκροατηρίου συζήτησιν, ὁ Π Γ ἐζήτησε νὰ κηρυχθῇ ἄκυρος ὅλη τῆς ἀνταποδείξεως ἡ διαδικασία, ὡς οὔσης ἀκύρου τῆς κλήσεως, δι' ἧς ἐγνωστοποιήθησαν εἰς αὐτὸν τὰ ὀνόματα τῶν τῆς ἀνταποδείξεως μαρτύρων, διότι ὑπεγράφη ἡ κλήσις παρ' ἀναρμόδιου προσώπου καὶ ἐπεδόθη εἰς ἀναρμόδιον πρόσωπον, τὴν δ' ἐνστάσιν ταύτην ἐπρότεινεν ὁ εἰρημένος διάδικος καὶ ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ τοῦ διεξαγαγόντος τὴν ἀπόδειξιν, ὡς καὶ τὸ ἐφετεῖον παραδέχεται διὰ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεώς του. Κατὰ δὲ τὰ συνδυασμένα ἄρθ. 345 καὶ 202 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐάν τις ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπάρχει ἀκυρότης εἰς τὴν πρὸς ἀπόδειξιν διαδικασίαν, ἡ περὶ τούτου αἴτησις εἰσάγεται κατὰ μὲν τὴν ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου περὶ ἀποδείξεως γενομένην διαδικασίαν (ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου) ἀμέσως μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως· ἄρα ὁ εἰρημένος διάδικος συνεμορφώθη ἐντελέστατα μὲ τὸν νόμον, καθότι καὶ τὴν ἀκυρότητα ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ ἐπρότεινε, καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐπὶ ἀκροατηρίου συζήτησιν ἐπανελάβε τὴν ἐνστάσιν του ταύτην, τὸ δὲ ἐφετεῖον παραδεχόμενον ἀφ' ἐνὸς διὰ τῆς προσβαλλομένης ὑπ' ἀριθ. 218 ἀποφάσεώς του, ὅτι ὁ διάδικος οὗτος ἐπρότεινεν ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ τὴν ἀκυρότητα τῆς κλήσεως καὶ τῆς ἐπιδόσεως, ὅτι ἐπεφυλάχθη νὰ τὴν προτείνῃ ἐπὶ ἀκροατηρίου, καὶ ὅτι πραγματικῶς τὴν ἐπρότεινε, καὶ θεωρήσαν ἀφ' ἐτέρου διὰ τῆς ἰδίας ἀποφάσεώς του κεκαλυμμένην τὴν ἀκυρότητα ταύτην, διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ διάδικος οὗτος ἐνεφανίσθη καὶ συνέπραξεν εἰς τὴν περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίαν, παρεβίβασε προφανῶς τὰς εἰρημένας διατάξεις τῶν ἄρθρων 345 καὶ 202 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἡ δὲ παρεβίασις αὕτη, κατὰ τὰ ἄρθρα 201 καὶ 807 § 5 τῆς Πολ. Δικ. ἐπιφέρει ἀντίρρουν τῆς ἀποφάσεως.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 141 τοῦ 1848.

§ 420. Ἡ περὶ τοῦ κύρους, ἡ μὴ, τῶν μαρτυριῶν ἐνστάσις πρέπει νὰ προτείνηται ἐνώπιον τοῦ διατάξαντος καὶ δικάζοντος αὐτὰς δικαστηρίου (1).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 42 τοῦ 1849.

(1) Κατὰ τὸ ἄρθρ. 814 § 2 τῆς πολ. δικονομίας δὲν δύνανται τις νὰ προτείνῃ κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἂν ὁ παρασταθεὶς ὡς πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐξέτασιν μαρτύρων δὲν εἴχε πληρεξουσιότητα.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1849.

§ 421. Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι αἱ ληφθεῖσαι τυχὸν μάρτυράι δὲν ἀποδεικνύουν τὸ θέμα τῆς ἀποφάσεως περιέχει καὶ τὸν ἰσχυρισμὸν τῆς ἀκυρότητός αὐτῶν;

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 50 τοῦ 1847, ἦν ἐν λ. Ἀρχὴ ἐν Εὐρ. τ. 8.

§ 421² Ἡ διεξαγωγὴ τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως γινομένη πρῶ-
τως, μὴ ἀντιλέγοντός τινος τῶν διαδίκων, δὲν εἶναι ἄκυρος· ἡ ἐν-
στάσις αὕτη καλύπτεται, μὴ προταθεῖσα ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ
(261, 345 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1849 (1).

Ἀπόφ. 289 τοῦ 1847 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομικ. σ. 4881).

Ἴδε καὶ τὴν λέξιν Ὅρκος.

§ 421³ Πότε προτείνεται ἡ ἐξίρεσις τῶν μαρτύρων; Ἴδε ἀνωτ.
§ 291 ἐπ.

Ἐπαράκλησις τῶν μαρτυριῶν.

§ 422. Μετὰ τὴν ἀκύρωσιν τῶν ἐκθέσεων τῶν μαρτυριῶν δι-
τάττεται νέα ἐξέτασις αὐτῶν; (2) Ἴδε ὅσα ἔγραψα ἀνωτέρω ἐν §
413, εἰς δὲ τὴν νομολογίαν εὗρηνται τὰ ἐξῆς·

§ 423. α] Κατὰ τὸ ἄρθρ. 346 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐὰν ἡ
περὶ ἀποδείξεως διαδικασία κηρυχθῇ ὅλη ἢ ἐν μέρει ἄκυρος, οἱ
μάρτυρες, αἰτοῦντός τινος τῶν διαδίκων, ἐξετάζονται ἐκ νέου
(Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 342 τοῦ 1840 (3)). Δὲν διατάσσεται λοιπὸν
αὐτεπαγγέλτως ἡ ἐκ νέου ἐξέτασις.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 140 τοῦ 1837 (Νομικ. σ. 867, 961, 2781).

(1) Ὅταν ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ δὲν ἐπρότεινεν ὁ διάδικος, ὅτι πρῶ-
τως ἐξετάζονται οἱ κατ' αὐτοῦ κλητευσθέντες ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου τοῦ μάρτυ-
ρες, δὲν δύναται νὰ προτείνῃ τοῦτο ὡς λόγον ἀκυρότητος ἐνώπιον τοῦ
δικαστηρίου, διότι συνήνεσεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καὶ πρὸ τῆς
ταχθείσης προθεσμίας.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 42 τοῦ 1849.

— Ἄν ἡ τῆς ἀποδείξεως διεξαγωγὴ ἔλαβε χώραν πρὸ τῆς πρὸς τοῦτο
προθεσμίας, ὁ διάδικος, ὅστις τὴν διεξήγαγε, δύναται νὰ τὴν ἐπαναλάβῃ
ἐντὸς τῆς νόμιμου προθεσμίας, ἂν ᾖ ἡναι εἰσέτι εὐπρόθεσμος;

Ὁ Καρ. (ζήτ. 996) τὸ λύει ἀποφατικῶς, ἀλλ' ὁ Chauveau ἐκφράζει
ἐναντίαν αὐτοῦ γνώμην, ἥτις εἶναι καὶ ὀρθότερα καὶ ἐπιεικεστέρα.

(2) Ἴδε τὴν Γαλλ. νομολογίαν εἰς τὸ λεξικὸν τοῦ Bioche, λ. enquête, § 310
ἐπ. (ἐκδ. 2 τῶν Παρισι.)

(3) Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλίου τῆς 11 νοεμβρ. 1842 (Νομικ. σ. 2779)
φέρει οὕτως·

α' Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν, ἀφ' ἐνὸς μὲν δὲν ἦτον ὁπό-

§ 424. 67 Ἐπανάληψις τῆς τῶν μαρτύρων ἐξετάσεως διατάσσεται, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ὑπῆρχε τῆς ἀκυρότητος ἡ αἰτία (ἐπομένως καὶ ἡ τῆς ἀναρμοδιότητος) κατὰ τὴν 349 τοῦ 1840 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔχουσιν οὕτως·

α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 346 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὁσάκις ὑπάρχει ἀκυρότης εἰς τὴν περὶ ἀποδείξεως διαδικασίαν, διατάσσεται, κατ' αἰτησιν τῶν διαδίκων, νέα τῶν μαρτύρων ἐξέτασις, κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον· τοῦτο δὲ δύναται νὰ λάβῃ χώραν ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ὑπῆρξε τῆς ἀκυρότητος ἡ αἰτία, διότι δὲν κάμνει περὶ τούτου διάκρισιν· προσέτι δὲ, ἀφανισθείσης τῆς ὑπ' ἀριθ. 351 πρωτοδίκου ἀποφάσεως, τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἐπελήφθη αὐτὸ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, καὶ εἴτε δι' ἀναρμοδιότητα ἠκυρώθησαν, εἴτε δι' ἄλλην αἰτίαν αἱ μαρτυρίαι τοῦ Κ Σ καὶ τοῦ Χ Α, δὲν ὤφειλε νὰ παρπέμψῃ αὐτάς εἰς τὸ πρωτοδικεῖον, ἀλλὰ νὰ διατάξῃ αὐτὸ, ὡς ἔπραξε, τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐπομένως ὁ λόγος, ὅτι μὴ παραπέμψαν τὰς λόγῳ ἀναρμοδιότητος ἀκυρωθείσας μαρτυρίας, ἐφήρμοσε κακῶς τὸ 346 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας, εἶναι ἀνίσχυρος.

Ἐπειδὴ ἡ ὑπ' ἀριθ. 51 ἀπόφασις τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν φέρει ῥητῶς, ὅτι ἡ ἀντίδικος τῶν ἀναιρεσειόντων ἐζήτησε διὰ τῶν προτάσεων τῆς τὴν ἐπανάληψιν τῶν μαρτυριῶν τοῦ Ν Σ καὶ τοῦ Χ Α· ἐπομένως ὁ λόγος, ὅτι δὲν ἔγινε περὶ τούτου αἵτησις, δὲν εἶναι ἀληθής.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος, ὅτι διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν συντηρητικῶν

χρεῶν νὰ διατάξῃ αὐτεπαγγέλτως τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἀφορώσης τὴν ἀπόδειξιν δικαστικῆς πράξεως, διότι αἱ διατάξεις τῶν ἀρθ. 345, 348 τῆς πολ. δικονομίας, αἱ ὁποῖαι εἰδικῶς ἀφορῶσι τὰς ἀκυρότητας τῆς πρὸς μαρτυρικὴν ἀνάπτυξιν διαδικασίας καὶ τὰς συνεπείας τοιούτων ἀκυροτήτων, ὀρίζουσιν ὅτι ἡ ἐπανάληψις γίνεται κατ' αἵτησιν τῶν διαδίκων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ποσῶς δὲν ἀπέκλεισε διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 424 ἀποφάσεώς του τὸν ἔκκαλουντα τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ζητήσῃ καὶ ἐνεργήσῃ τὴν ἐπανάληψιν τῆς πρὸς ἀπόδειξιν διαδικασίας· ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νόμιμος διὰ νὰ μεταρρυθμισθῇ ἡ εἰρημένη ἀπόφασις.

Ἐπειδὴ ἄλλως ἡ αἵτησις τῆς ἐπαναλήψεως τῆς πρὸς ἀπόδειξιν διαδικασίας, τὴν ὅποیان ὁ ἔκκαλὼν ἔχει, δυνάμει τοῦ νόμου, τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ, διότι ἡ πρὸς τοῦτο αἵτησις, ἐφ' ὅσον δὲν ἐσυζητήθῃ εἰσέτι ἡ οὐσία, δὲν περιορίζεται πρὸς τοῦ νόμου εἰς ῥητὴν τινα προθεσμίαν, πρέπει νὰ προταθῇ κατὰ πρῶτον εἰς τὸ πρωτοδικεῖον· μὴ γενομένη δὲ εἰς αὐτὸ, δὲν δύναται ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἐφέσεως νὰ γίνῃ παραδεκτὴ, πρωτοπαρουσίασθαι εἰς τὸ ἐφετεῖον, παραλιπομένου τοῦ πρώτου βαθμοῦ.»

Ἰδὲ καὶ ἐτέραν ἀνωτ. § 315.

μαρτυριῶν τοῦ Ν Σ καὶ τοῦ Χ Α παρεβιάσθη τὸ 25 ἄρθρ. § 6 τοῦ 13 νόμου ἀπαγορεύοντος τοιαύτης μαρτυρίας, εἶναι ἀνυπόστατος, καθότι αἱ μαρτυρίαι ἐκείναι ληφθεῖσαι συντηρητικῶς ἀπὸ τὸ πρωτόκλητον τῶν Δυτικῶν Σποράδων, ἡκυρώθησαν ἀκολούθως ἀπὸ τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν, οἱ δὲ μάρτυρες ἐξετάσθησαν ἐκ νέου, κατὰ τοὺς τύπους τῆς ἐνεστῶσης Πολ. Δικονομίας »

§ 425. γ'] Κατὰ τὸ ἄρθρ. 346 τῆς Πολ. Δικονομίας δύναται νὰ ζητηθῇ ἡ ἐκ νέου ἐξέτασις τοῦ μάρτυρος, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάγγελμα δὲν ἐγνωστοποιήθη ἐν καιρῷ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 42 τοῦ 1846. — Ἰδὲ ἀνωτ. § 407—409.

§ 426. δ'] Τὸ ἄρθρ. 346 τῆς Πολ. Δικονομίας ἀναφέρεται εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς συμβαίνει ἢ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἀκυρότης τῆς περὶ ἀποδείξεως διὰ μαρτύρων διαδικασίας, συγχωροῦν τὴν ἐκ νέου ἐξέτασιν αὐτῶν κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον· ἐννοεῖ δὲ μὲ τὴν ἐκφρασιν ταύτην ὅχι μόνον τὰς κλητεύσεις κτλ., ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλης προθεσμίας παραχώρησιν.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἂν τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Σύρῳ πρωτοδικῶν, ἀφοῦ ἐκήρυξεν ἄκυρον τὴν ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου Σίφνου διεξαχθεῖσαν περὶ ἀποδείξεως διὰ μαρτύρων διαδικασίαν, διότι οἱ ἀδελφοὶ Σ καὶ Β, κατὰ πρότασιν τῶν ὁποίων διετάχθη διὰ τῆς ἀπὸ 18 μαρτίου 1839 ὑπ' ἀριθ. 68 ἀποφάσεως τοῦ μνημονευθέντος πρωτοδικείου, δὲν συνεμορφώθησαν μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄρθρων 310 καὶ 312 τῆς Πολ. Δικονομίας, διέταξε, κατ' αἵτησιν αὐτῶν, νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκ νέου οἱ ἴδιοι μάρτυρες περὶ τῶν αὐτῶν ἀντικειμένων, ἐκ τῆς ὅτι δὲν παρεβιάσε τὰ περὶ προθεσμιῶν 197 καὶ 198 ἄρθρ τῆς Πολ. Δικονομίας, καθότι ταῦτα ἀναφέρονται εἰς ἄλλας παρὰ τὴν προκειμένην περιπτώσεις, ἔκαμε μάλιστα ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 346 τῆς αὐτῆς δικονομίας, διότι τὸ ἄρθρ. τοῦτο τὸ ὑποῖον ἀναφέρεται εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς συμβαίνει ἢ ἐν μέρει ἀκυρότης τῆς περὶ ἀποδείξεως διὰ μαρτύρων διαδικασίας συγχωροῦν τὴν ἐκ νέου ἐξέτασιν αὐτῶν, κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον, ἐννοεῖ, ὑπὸ τὴν τελευταίαν ταύτην διάταξιν τοῦ προσήκοντος τύπου ὅχι μόνον τὰς κλητεύσεις κλπ., ἀλλ' ἀναμφισβόλως καὶ τὴν ἄλλης προθεσμίας παραχώρησιν· ἄλλως καὶ αἱ διατάξεις αὐτοῦ ἤθελον εἶναι δυσεφάρμοστοι καὶ ὁ νομοθέτης ἀνακόλουθος, διότι, θέλων τὸν σκοπὸν, δὲν ἤ ελε χορηγεῖ τὰ μέσα, πρὸς δὲ τὸν σκοπὸν τῆς ἐξετάσεως μαρτύρων εἶναι ἀπαιτούμενος καὶ ἀπαραίτητος ὑλικὸς τις χρόνος »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1469 τοῦ 1840. — Ἰδὲ καὶ ἀπόφ. τοῦ Ἀρ. Π. ἀνωτ. § 424.

§ 427. εἰ] Ἡ ἐκ νέου ἐξέτασις τῶν μαρτύρων δὲν δύναται νὰ διαταχθῇ, ὅταν ἡκυρώθῃ ἡ διαδικασία διὰ τὸν λόγον, ὅτι δὲν ἐγένετο ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 312 τῆς Πολ. Δικονομίας διαλαμβανομένη γνωστοποίησις (1).

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 2294 τοῦ 1842.

§ 428. ς'] Κατὰ τὸ 346 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐπιτρέπεται ἡ ἐκ νέου ἐξέτασις τῶν ματύρων, ὅταν ἐκπροθέσμως ἐξετάσθησαν καὶ ἡ κοινοποίησις τοῦ καταλόγου δὲν ἔλαβε χώραν;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἡ περὶ ἀποδείξεως προθεσμία, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 193 καὶ 338 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἤρξατο καὶ κατὰ τοῦ κοινοποιήσαντος τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου τούτου Π ἀπὸ τῆς 29 9bris 1844, ὅθεν ἔληξε τὴν 29 ἰανουαρίου 1845 ἡ, κατὰ τὸ εἰς Κέρκυραν ἐν χρήσει νέον ἔτος, τὴν 8 φεβρουαρίου 1845, οἱ δὲ μάρτυρες ἐξετάσθησαν εἰς Κέρκυραν, κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ, τὴν 10 (22) φεβρουαρίου 1844, ἥτοι πολλὰς ἡμέρας μετὰ τὴν λήξιν τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

Ἐπειδὴ, μολαταῦτα, ὁ ἐκκαλῶν Μ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς περὶ ἀκυρότητος ἐνστάσεώς του, ἐπρότεινε, διὰ τοῦ πληρεξουσίου του, προφορικῶς, ὅτι αἱ μαρτυρίαι εἶναι ἄκυροι, καὶ, διότι δὲν ἐδόθη εἰς αὐτὸν ὁ κατάλογος τῶν κλητευθέντων καὶ ἐξετασθέντων μαρτύρων, ὁ δὲ λόγος οὗτος, καίτοι μὴ προταθεὶς πρωτοδικῶς, εἶναι δεκτός, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 345, 202 καὶ 807 § 5 τῆς Πολ. Δικονομίας, διότι ἡ κοινοποίησις αὕτη διατάσσεται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 312 τῆς αὐτῆς δικονομίας, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος καὶ δίδεται ἔνεκα τῆς παρὰλείψεως τῆς ἀναίρεσις.

Ἐπειδὴ οἱ ἐφεσιβλητοὶ δὲν ἐγνωστοποίησαν τῶντι πρὸς τὸν ἐκκαλῶντα τὰ ὀνόματα κλπ. τῶν μαρτύρων τῆς ἀποδείξεως· ἂν δὲ ὁ Μ προσκληθεὶς διὰ τῆς ἀπὸ 29 δεκεμβρίου 1844 κλήσεως τοῦ νὰ διορίσῃ ἀντίκλητον εἰς Κέρκυραν δὲν διώρισε, δὲν δικαιολογεῖται ἐκ τῆς ἐλλείψεως ταύτης ἡ παρὰλείψις τῆς γνωστοποιήσεως τῶν ὀνομάτων τῶν μαρτύρων, διότι οὐδεμία διάταξις τοῦ νόμου ἐπέτρεψε τὴν παρὰλείψιν ταύτην ἐν περιπτώσει μὴ διορισμοῦ ἀντικλήτου, οὔτε ἀναπληροῦται αὕτη ἐκ τῆς κατὰ τοὺς νόμους τοῦ

(1) Δύναται νὰ ζητηθῇ κατ' ἐφεσιν ἡ ἐπανάληψις τῶν μαρτυριῶν, αἵτινες ἡκυρώθησαν, διότι ἡ γνωστοποίησις τῶν μαρτύρων δὲν ἐγένετο ἐγκαιρῶς; Ὁχι.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6719 τοῦ 1850.

ἰονίου Κράτους γενομένης τυχὸν κλητεύσεως τοῦ ἐκκαλοῦντος, ὡς ἀπόντος· ὅθεν, διὰ τὸν ἀνωτέρω λόγον, ἡ ἐξετάσις τῶν μαρτύρων εἶναι ἄκυρος. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5386 τοῦ 1849.

§ 429. ζ'] Τὸ ἄρθρ. 346 τῆς Πολ. Δικονομίας ἐπιτρέπει ἀπολύτως τὴν ἐπανάληψιν τῶν μαρτυριῶν καὶ ὑποθέτει σχεδὸν πάντοτε τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας, διότι, κατ' αὐτὸ, δύνανται νὰ ἐπαναληφθῶσιν αἱ μαρτυρίαι καὶ τότε ἀκόμη, ὅταν, προσδιορισθείσης ῥητῆς ἡμέρας πρὸς ἐξετάσιν τῶν μαρτύρων, καὶ ἐξετασθέντων τούτων κατ' αὐτὴν, ἡ μαρτυρία τῶν ἔπειτα ἀκυρωθῇ, ὁπόταν δηλαδὴ ἀνυγκαίως παρῇλθεν ἡ διαταχθεῖσα προθεσμία.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 7 ὁκτωβρ. 1841 (Νομικ. σ. 2707).

§ 430. η'] Ἡ ἐξ ἀπροσεξίας τοῦ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως εἰσηγητοῦ ἐγχωροῦσα ἀκυρότης δὲν δύναται νὰ πικραδράσῃ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀποδεικνύοντος, καὶ τε ἐπιμελεία αὐτοῦ ἢ ἀπόδειξις διεξάγεται, διότι οὐδεὶς ἐκ σφαλμάτων ἄλλων ἐνοχοποιεῖται.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 4176 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5528).

§ 431. Θ'] Ὅταν ἡ ἀκυρότης τῶν μαρτυριῶν προέρχεται ἐκ τῆς μὴ τακτικῆς κοινοποιήσεως τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων, ὁ παραίτιος τῆς ἀκυρότητος ταύτης δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπανάληψιν τῶν μαρτυριῶν (345, 346 Πολ. Δικονομίας).

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 117 τοῦ 1851.

§ 432. θ'] Κατὰ τὸ ἄρθρ. 334 τῆς Πολ. Δικονομίας, μόνον τὸ νὰ ὀρίζωνται οἱ μάρτυρες διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας, ὅχι δὲ καὶ τὸ νὰ ἐξετασθῶσι περὶ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν· ἄρα ἡ παράλειψις αὕτη δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα, ὅταν μάλιστα τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μάρτυρος ἦναι γνωστὸν εἰς τὸν προτείνοντα τὴν ἐξαίρεσιν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 9243 τοῦ 1852.

§ 433. ι'] Τὸ δικαστήριον διατάττει τὴν ἐπανάληψιν τῶν μαρτυριῶν, ὅταν ἡκυρώθησαν ὡς ἐκτροπισμῶς μὲν, ἀλλ' ἐκ περιστάτικῶν ἀνεξαρτήτων τῆς τῆς θελήσεως τοῦ διαδίκου, ληφθεῖσαι; Νάβ. ἴδε ἀνωτ. σελ. 76 ἐν ἀρχ.

§ 434. ια'] Ἡ πρότασις δὲ περὶ ἐπαναλήψεως τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων δὲν δύναται νὰ γίνῃ κατὰ πρῶτον ἐφεσίμωσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς περὶ ἀκυρότητος τῶν μαρτυριῶν δίκης.

Ἀπόφ. τῆς 11 9βρ. 1842 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομικ. σ. 2779).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 57 τοῦ 1842, ἣν ἐν λέξει Ἀπόδειξις Εὐρετ. τόμ. 2.

§ 435. ιβ'] Δύναται νὰ ληθῇ ὑπ' ὄψιν μαρτυρία ἀνθρώπου ἀποβιώσαντος, ἐξετασθέντος δὲ πρότερον; Ἰδε ἄνωτ. § 16, 17.

§ 436. ιγ'] Συγχωρεῖται ἡ ἐπανάληψις τῆς μαρτυρίας, ὅταν ὁ λόγος τῆς ἀκυρότητος πηγάζῃ ἀπὸ τὸν διάδικον αὐτόν; Ναί.

Ἀπόφ. Ἀπειδὴ ὁμως τὸ ἐν Ἀθήναις πρωτοδικεῖον ἐπέτρεψε τὴν ἐκ νέου ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων ἂν καὶ τῆς ἀκυρότητος τῶν μαρτυριῶν παρητήθησαν αὐτοὶ οἱ ζητοῦντες τὴν ἐπανάληψιν τῶν, διότι πρῶτον μὲν ἡ ἡμετέρα δικονομία δὲν κάμνει οὐδεμίαν διάκρισιν ἐν τῷ ἄρθρῳ 346, τὴν ὁποίαν ὁ νομοθέτης ἤθελε συντάξει ἄλλως πως, ἐὰν ἐσκόπει νὰ κάμῃ διάκρισιν τινα, ἐνῷ μάλιστα εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὰ εἰς Γαλλίαν, ἧς ἡ νομοθεσία, ὡς πρὸς τὰς ἀποδείξεις, ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις τῆς ἡμετέρας), ὑπαρχούσας διαμφισβητήσεις (ὄρα *Carré prop. civile* 291, 291), καὶ δεύτερον ἡ προκειμένη περίπτωσις δὲν δύναται νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ ἐκείνην, καθ' ἣν δὲν ἐλήφθησαν ποσῶς μαρτυρίαι ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, διότι ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ προσαχθῶσι μετὰ τὴν τυχὸν ἀνταπόδειξιν μαρτυρίαι, ὅπερ ὁ νομοθέτης ἠθέλησε νὰ προλάβῃ. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 7938 τοῦ 1851.

§ 436² Ἰδε κατωτ. § 444.

Πρότασις νέων μαρτύρων.—Μάρτυρες ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν.

§ 437. Κατὰ τὸ 338 ἄρθρ. τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, δὲν προβάλλονται νέοι εἰμὴ μόνον συναινέσει τῶν διαδίκων· ἡ δὲ διάταξις αὕτη, ἀπόλυτος οὖσα, δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν περίπτωσιν τῆς παρελεύσεως τῆς διὰ τὴν ἀπόδειξιν ὠριτμένης προθεσμίας.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 15 τοῦ 1843.

§ 437² Ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, δὲν δύναται νὰ προβληθῶσι νέοι, καὶ ἂν δὲν παρῆλθεν ἡ πρὸς τοῦτο ταχθεῖσα προθεσμία.

Ἀπόφ. τῆς 11 μαρτ. 1841 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομικ. σ. 2373.)

§ 437³ Τὸ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας ἀπαγορεύει τὴν πρότασιν νέων μαρτύρων μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν προσαχθέντων, καὶ ἂν ἄλλως οἱ νέοι μάρτυρες ἐξετασθῶσιν ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας (1).

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5608 τοῦ 1849.

(1) Συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων δύναται νὰ προβληθῶσι καὶ

§ 438. Περὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ ἀνταποδεικνύων ὀφείλει νὰ προτείνῃ τοὺς μάρτυράς του (νέους δέ ;) ὠμίλησα ἀνωτέρω σελ. 68 ἐπ. Περιττὸν λοιπὸν εἶναι νὰ προσθέσω τι ἐνταῦθα.

§ 439. Εἶναι παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία τοῦ μάρτυρος ἐκείνου, ἡ μαρτυρία τοῦ ὁποίου ἐλήφθη εἰς μεταγενεστέραν τινὰ συνεδρίᾳσιν ; Ἴδε ἀνωτέρω § 271.

§ 440. Τότε μόνον ἔχουν οἱ διάδικοι τὸ δικαίωμα νὰ καλέσωσιν ἅπαξ ἔτι εἰς τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου συζήτησιν ἓνα ἢ πλεονέτερος μάρτυρας ἐκ τῶν ἐξετασθέντων διὰ ν' ἀποτείνωσιν εἰς αὐτὸν ἐρωτήσεις, ἀναπτυσσούσας λεπτομερέστερον τὴν ὑπόθεσιν, ὅταν οἱ μάρτυρες οὗτοι ἐξετάσθησαν πρότερον ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου (308 Πολ. Δικονομίας)

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 171 τοῦ 1839 (Νομικ. σ. 3694).

§ 441. Ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν προτείνονται μάρτυρες ; Ἴδε τὰ ἐπόμενα ἐδ.

§ 442. α] Νέοι μάρτυρες δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξετασθῶσιν ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν περὶ ἀντικειμένων, περὶ ὧν ἐξετάσθησαν ἤδη πρωτοδίκως· ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 172 τῆς Πολ. Δικονομίας εἶναι περιωρισμένη ὑπὸ τῆς εἰδικῆς τοῦ ἄρθρ. 746.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγον 48 τοῦ 1847.

§ 442^β β] Ἡ ἀπόφασις 175 τοῦ 1847 τοῦ Ἀρείου Πάγου φέρει οὕτως·

α' Ἐπειδὴ, διατάξαντος τοῦ πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ν' ἀποδείξῃ ὁ ἀναιρεσίβλητος διὰ παντὸς νομίμου μέτου καὶ διὰ μαρτύρων, ὅτι οἱ ἐναγόμενοι ἤδη ἀναιρεσεῖοντες διετάραξαν τὴν κατοχὴν καὶ νομὴν τῶν ἐν τῇ ἀγωγῇ περιγραφομένων ἀγρῶν, καὶ ἐπιβαλόντες μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων τούτων εἰς τὸν ἴδιον ἀναιρεσίβλητον καὶ τὸν ἐπακτὸν ὄρκον, ὅτι ἔχει τὴν ἀποκλειστικὴν

ἐξετασθῶσι νέοι μάρτυρες μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων (338 § 2, 486, 327, 348 πολ. δικονομίας)

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 130 τοῦ 1848.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 338 τῆς πολ. δικονομίας, ἀρξαμένης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, δὲν δύνανται πλέον νὰ προβληθῶσι νέοι μάρτυρες εἰμὴ μόνον συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων· ἐκ τούτου δὲ γίνεται φανερόν, ὅτι δὲν δύναται τις, ἀφοῦ μεταχειρισθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου μάρτυρας, νὰ προτείνῃ ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ καὶ ἄλλους, ἂν εἰς τοῦτο δὲν συναινέσῃ καὶ ὁ ἀντίδικος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 225 τοῦ 1838.

διακατοχήν ἐπὶ ὅλης τῆς ἐκτάτεως τῶν καλουμένων Μαύρων χωραφίων, καὶ ὅτι οἱ ἐναγόμενοι δὲν ἔχουν μετοχήν ἐπ' αὐτῶν κατὰ τὰ δύο ἔβδομα, δὲν ἠδύνατο πλέον τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν νὰ επικραδεχθῇ τὴν διὰ μαρτύρων ἀποδείξιν καὶ ἐπακτὸν ὅρκον περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, περὶ οὗ ἐξετάσθησαν μάρτυρες πρωτοδίκως, καὶ ἐδόθη ὁ ἐπακτὸς ὅρκος, καθότι τὸ ἄρθρ. 746 τῆς Πολ. Δικον. ῥητῶς ἀπαγορεύει τοῦτο· ἀλλ' ἂν ἤθελον οἱ ἐναγόμενοι νὰ ἀποδείξωσι τὸ ἐναντίον παρ' ὅ,τι ἰσχυρίζετο καὶ διετάχθη ν' ἀποδείξῃ ὁ ἐνάγων, ἦτοι ὅτι ἡ κατοχὴ τῶν περιορίζεται ἀναλόγως ἐπὶ τῶν Μαύρων χωραφίων ἐπὶ τῶν δύο ἔβδομων, ὅτι τὰ Μαύρα χωράφια καῖνται ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ χωρίου Δάγλα, καὶ ἀπαρτίζουν μέρος αὐτοῦ, καὶ ὅτι τὰ δύο ἔβδομα κατέχουσι πρὸ χρόνων πολλῶν, ἤθιναντο ἐλευθέρως, κατὰ τὸ ἄρθρ. 251 τῆς Πολ. Δικονομίας, νὰ ἐνεργήσωσι τοῦτο· ἀποῦ λοιπὸν, κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως, δὲν ἔκαμαν χρῆσιν τῆς ἀνταποδείξεως, κατὰ τὸν νόμον, ὅς αἱ ἰῶνται ἑαυτοὺς, καθότι τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν, ὡς προσέρχεται, δὲν εἶχε πλέον δικαίωμα νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς τὰ αὐτὰ μέσα ἀποδείξεως καὶ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος· οὐδ' αὐτοὶ ἠδύναντο νὰ ἐπαγάγουν ἐκ δευτέρου ἐφετίμως περὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου, περὶ οὗ ἐπήγαγον πρωτοδίκως καὶ ὤμωσεν ὁ ἐνάγων. ὅρκον ὥστε τὸ διαληφθὲν δικαστήριον νομίμως ἀπέρριψε τὴν περὶ τούτου αἴτησιν, χωρὶς νὰ παραβιάσῃ νόμον τινὰ οὐδὲ τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως, ὡς διατείνονται οὗτοι· ἐπομένως καὶ ὁ λόγος οὗτος καθίσταται ἀνυπόστατος. v

§ 443. γ'] Κατὰ τὸ ἄρθρ. 746 τῆς Πολ. Δικονομίας δὲν συγχωροῦνται ἐν τῇ ἐφεσίμῳ δίκῃ νέοι μάρτυρες περὶ τοιούτων προτάσεων, περὶ ὧν ἐξετάσθησαν ἤδη μάρτυρες πρωτοδίκως· ἡ εἰρημένη δὲ διάταξις εἶναι εἰδική, καὶ ὡς τοιαύτη ἐπικρατεστέρα· ἄλλων ἢ συγχώρησις αὕτη καὶ βλάβην ἐπιφέρει εἰς τοὺς διαδίκους, ὡς διδούσα χώραν εἰς τὴν στρεφοδικίαν καὶ χρονίζουσα τὰς δίκας, καὶ εἰς τὸν σκοπὸν τῆς Πολ. Δικονομίας ἀντίκειται. Ἄν δὲ ἐξετάσθησαν πρωτοδίκως μόνον τοῦ ἀνταποδεικνύοντος μάρτυρες, οὐχ ἦττον ἰσχύει ἡ ἀνωτέρω διάταξις (ἄρθρ. 338 Πολ. Δικον.).

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 62 καὶ 73 τοῦ 1846.

§ 444. Ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τοῦ ἀποδείκνυντος ἡ γενομένη ἐνῷ αὐτὸς ἀντέτεινεν, ἐμποδίζει τὴν ἐκ μέρους τοῦ πρότασιν νέων μαρτύρων; Ὁχι. (Ἰδε ἀνωτ. § 446², ἐνθα ἀνήκει.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 338 τῆς Πολ. Δικονομίας, δι' ἧς ἀπαγορεύεται μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων νὰ προτείνωνται νέοι μάρτυρες, σαφῶς ἐξάγεται,

ὅτι ὁ νομοθέτης προέθετο νὰ ἐμποδίσῃ, διὰ τῆς ἀπαγορευτικῆς ταύτης διατάξεως τὴν παρασκευὴν (*Subornationem*), τῶν μαρτύρων· ὅθεν ἔπεται ὅτι ἡ τοιαύτη ἀπαγόρευσις ἐφαρμόζεται εἰς τὴν περίπτωσιν, κατ' ἣν ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων ἤρξατο ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ διεξάγοντος τὴν ἀπόδειξιν διαδίκου, ὅχι δὲ καὶ ὅταν οἱ μάρτυρες αὐτοῦ, δι' ὧν ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῆς ἐξετάσεως, ἐξετάσθησαν ἄνευ τῆς αἰτήσεως αὐτοῦ καὶ παρὰ τὴν θέλησίν του, διότι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ ὁ τοιοῦτος τῆς παρασκευῆς τῶν νέων μαρτύρων σκοπὸς εἰς τὸν διάδικον τὸν προτείνοντα μάρτυρας καὶ μετὰ τὴν οὕτω πως, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, γενομένην ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων του, καὶ διότι ἄλλως εἰς τὸν θέλοντα νὰ στρεψοδικήσῃ διάδικον, ἔθελε δοθῇ εὐκόλος τρόπος ν' ἀποκλείῃ τὸν διεξάγοντα τὴν ἀπόδειξιν ἀντίδικόν του, τοῦ δικαιώματος νὰ προτείνῃ ἄλλους μάρτυρας, ἀπὸ τοὺς ἅπαξ παρ' αὐτοῦ προταθέντας, ἐπιτυχάνων τὴν παρὰ τὴν θέλησιν ἐκείνου ἐξέτασιν τῶν παρ' αὐτοῦ ἤδη προταθέντων· ἄρα ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅπου ἡ κατὰ τὴν 29 νοεμβρίου 1850 γενομένη ἐξέτασις τῶν μαρτύρων τοῦ δημοσίου ἔλαβε χώραν καθ' ἡμέραν μὲν ταχθεῖσαν παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως εἰσηγητοῦ, τῇ αἰτήσει τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἀλλὰ κατὰ τῆς θελήσεως τούτου, παρασταθέντος κατὰ τὴν διαληφθεῖσαν ἡμέραν, καὶ ζητήσαντος τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τοῦ δημοσίου (δι' ὃν λόγον καὶ ἐκηρύχθησαν ἄκυροι, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 503 ἀποφάσεως τοῦ πρωτοδικείου Πατρῶν, αἱ καταθέσεις τῶν κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἡμέραν ἐξετασθέντων μαρτύρων τούτου). Τὸ δημόσιον, μετὰ τὴν γενομένην ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων του, κατὰ τὴν διαληφθεῖσαν ἡμέραν, ἐδικαιοῦτο, κατὰ τὰ προεκτεθέντα, νὰ προτείνῃ νέους μάρτυρας, καὶ διότι ἐνδεχόμενον ἐπὶ τούτῳ νὰ ἐζήτησε τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων του, καθ' ὅσον εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι εἶχε προθεσμίαν πρὸς τοῦτο. Ἐπομένως κακῶς τὸ πρωτοδικεῖον Πατρῶν διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεώς του ἐκήρυξεν ἀπαριδέκτους τοὺς κατὰ τὴν 4 δεκεμβρίου 1850 ὑπὸ τοῦ δημοσίου προταθέντας μάρτυρας, ἐπὶ ἀπλῶ τῷ λόγῳ ὅτι εἶχεν ἀρχίσει ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων του κατὰ τὴν 29 νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀφοῦ ἔμεινεν ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἐπροτάθησαν ἐντὸς τῆς εἰς τὸ δημόσιον ταχθείσης προθεσμίας· ἄρα παραδεκτὴ καθίσταται κατὰ τοῦτο ἡ ἔφεσις τοῦ δημοσίου, καὶ μεταρρυθμιστέα ἡ διαληφθεῖσα ἀπόφασις, συνεπεία δὲ τούτων πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ καταθέσεις τῶν περιῶν ὁ λόγος μαρτύρων τοῦ δημοσίου.»

Συζητήσεις μετὰ τὴν ἀπόδειξιν. — § 445. Ἐκ τοῦ ἄρθρ. 344 τῆς Πολ. Δικονομίας προκύπτει ὅτι ἡ πρὸ τριῶν ἡμερῶν κατάθεσις τῶν μαρτυριῶν χρησιμεύει ὡς κλήτευσις εἰς τοὺς διαδίκους· ὅθεν μὴ ἐμφανιζόμενος διάδικός τις δικάζεται ἐρήμην (1).

Ἀποφ. ἐφ. Ναυπλ. 98 καὶ 144 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4143, 4158).

Προσθῆκαί τινες, ἀναφερόμεναι εἰς τὸ περὶ μαρτύρων προηγούμενον ἄρθρον.

§ 445² Μέτεθι τὰς λέξεις "Ἐγγραφα (Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 381 ἐπ.) — Διαθήκη ἐν Εὐρ. τόμ. 6. — Ἐπίδοσις ἐν Εὐρ. τόμ. 7. — Ὅρκος. — Συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα.

§ 446. Ποίους νόμους ὀφείλει ν' ἀκολουθῇ τὸ ἀλλοδαπὸν δικιστήριον, διεξάγον ἀποδείξεις κατὰ παραγγελίαν ἡμεδαπῶν δικαστηρίων; Τοὺς τῆς Ἐπικρατείας, εἰς ἣν ἀνήκει.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἐκ τῶν συναινετικῶν συναλλαγματίων, ὁποῖον καὶ τὸ τῆς ἐντολῆς, ἡ καταφατικὴ ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως ἀπαίτησις συνιστᾷ τὸ συναλλαγμα, κατ' ἀναγκάιν συνέπειαν τὰ δι' ἐπιστολῆς συναινετικὰ συναλλάγματα λογίζονται κατηρτισμένα εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ, καὶ ἐπομένως διέπονται ἀπὸ τοῦ ἐν τοῦ τόπῳ ἐκείνῳ ἐπικρατοῦντος νόμου· ὅθεν ἡ πρὸς τοὺς Ρ καὶ Μ δοθεῖσα ἐκ μέρους τοῦ Ν Χ ἐντολὴ, καὶ δεκτὴ παρ' αὐτῶν γενομένη, καὶ ἐκτελεσθεῖσα μάλιστα ἐν Λονδίῳ, κατηρτίσθη αὐτόθι, καὶ πᾶσα ἐξ αὐτῆς ἀναρρεῖσα διαφορὰ πρέπει νὰ δικάσῃ κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Λονδίνου, καὶ κατὰ τὰ αὐτόθι νόμιμα ἀποδεικτικὰ μέσα· ἐπομένως καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπόδειξιν τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν ἀφίχθη ἐν Λονδίῳ ἡ διὰ τοῦ δευτέρου πλοίου σταφίς· αἱ δὲ περὶ τούτου διεξαχθεῖσαι ἀποδείξεις δὲν

(1) Διαταχθείσης ἀποδείξεως, καὶ μὴ λαβούσης ταύτης χώραν, δύναται, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς νομίμου προθεσμίας, νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις καὶ ἄνευ κλήσεως τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀπόδειξις; Ὁχι.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. ἦν ἐν Εὐρ. τόμ. 2 σ. 133 λ. Ἀπόδειξις § 203.

Ἐὰν παραμεληθῇ ἡ δοθεῖσα πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμία καὶ παρέλθῃ ἄπρακτος, προκύπτει μὲν τὸ τεκμήριον, ὅτι δὲν δύναται ὁ ὑποχρεωθείς πρὸς ἀπόδειξιν νὰ προσαγάγῃ αὐτὴν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν διεξήχθη οὔτε ἀνταπόδειξις, οὔτε παρακατάθεσις· τὴν ἐγγράφων ἐγένετο, ἡ παρὰ μέλησις αὕτη διὰ ν' ἀπαγγελθῇ μάλιστα τὸ ῥηθὲν τεκμήριον, ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ κλήσις, κατὰ τὸ ἄρθρ. 200 τῆς αὐτῆς δικονομίας, διότι κανεὶς δὲν πρέπει νὰ διακασθῇ, χωρὶς νὰ κλητευθῇ.

Ἀπόφ. 9 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ, ἐφετῶν (Νομικ. σ. 4981).

προσεβλήθησαν παρὰ τῶν κληρονόμων τοῦ Ν Χ, ὡς γενόμεναι διὰ μέτων μὴ συγχωρουμένων ἐν Λονδίῳ. v

Ἀπόφ. 391 τοῦ 1848 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομικ. σελ. 4914). —

Ἦδε ἀπόφ. 10443 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, περὶ τῆς ἄλλοτε, καὶ *Fælix, droit int.* § 233. — καὶ κατωτ. § 460.

§ 447. Τὸ δικαστήριον λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὴν ἐν τῇ ἐκκληθείσῃ ἀποφάσει περίληψιν τῶν μαρτυριῶν, ὅταν τὰ πρωτότυπα αὐτῶν δὲν προσάγονται, καὶ ἄλλως ἢ περίληψις δὲν προσβάλληται.

Ἀπόφ. 8374 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 447². Αἱ καταθέσεις τῶν μαρτύρων, αἵτινες ἐλήφθησαν εἰς ποινικὴν τινα ἐπὶ κλοπῇ δακτυλίου ἀνάκρισιν, δὲν ἔχουν ἐπὶ ῥοὴν εἰς τὴν πολιτικὴν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ κληπέντου δίκην.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9018 τοῦ 1851.

§ 448. Κατὰ τὸ ἄρθρον 133 τῆς Πολ. Δικονομίας, οὐσιῶδες προσὸν πίσης ἐκθέσεως εἶναι ἢ εἰς τὰ μέρη καὶ τοὺς λοιποὺς συμπράττοντας ἀνάγνωσις αὐτῆς καὶ ἡ παρ' αὐτῶν ἐπιβεβαίωσις. Τὸ προσὸν δὲ τοῦτο ἀπαιτεῖται καὶ ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρ. 339 τῆς Πολ. Δικονομίας.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 4476 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5528).

§ 449. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 260 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἡ συντηρητικῶς ληφθεῖσα ἀπόδειξις δὲν ἀπαλλάττει τὸν ἀντίδικον τῆς ἐπιχειρήσεως τυχὸν πρὸς ἀπόδειξιν ὑποχρεώσεως· ἐκ τούτου δ' ἔπεται, ὅτι οὐδὲ κωλύει τὸν διεξάγοντα τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν, οὐδὲ τὸν κατ' οὗ αὐταὶ διεξήχθησαν τῆς χρήσεως αὐτοῦ, ἢ ἄλλου νομίμου μέσου ἀποδείξεως· ἄρα ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἐναντιοῦ τοῦ ἀντικειμένου, ὅπερ ἡ συντηρητικὴ ἀπόδειξις ἀφορᾷ.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 345 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5426).

§ 450. Εἶναι ἄκυροι αἱ συντηρητικῶς ληφθεῖσαι μαρτυρίαι, ὅταν τὸ διατάζαν τὴν συντηρητικὴν ἐξέτασιν δικαστήριον δὲν ᾔτιον ἀρμόδιον, ἀλλ' ὑπῆρχε νόμιμος συντηρητικῆς ἀποδείξεως περίπτωσις; — Ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἁρθρῶν 257, 259, 271 καὶ 333 τῆς Πολ. Δικονομίας συνάγεται, ὅτι τὴν συντηρητικὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν δίδεται νὰ διατάξῃ πᾶν δικαστήριον, παρὰ τῷ ὁποίῳ γίνεται αἴτησις πρὸς τῆς δίκης καὶ διαρκούσης αὐτῆς, ὡςάκις ὁ ἐξεταστέος μάρτυς νοσεῖ βαρέως ἢ εἶναι ὑπέρητος ἢ μέλλει νὰ ἐκστρατεύσῃ κλπ., καὶ ὅταν ᾔτιον βέβαιον ὅτι ὡς ἐκ τῆς πρὸς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον παραπομπῆς θέλει προκύψῃ εἰς τὸν ἐπισπεύδοντα τὴν ἀπόδειξιν βλάβη ὡς πρὸς τὴν διεξαγωγὴν, ἢ περὶ τούτου ἀπόρασις ἐκτελεῖται παραχρῆμα. Ἐντεῦθεν δ' ἔπεται,

ὅτι ἡ μὲν κατὰ τῆς ἀποράσεως ταύτης γενομένη ἔφεσις δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐξέτασιν, αἱ δὲ καταθέσεις δὲν εἶναι ἄκυροι, λόγῳ ἀναρμοδιότητος, ὡσάκεις βεβαιουῦνται ὅτι ὑπάρχει μία ἐκ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 271 περιπτώσεων.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Νασπλ. 345 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5426).

§ 451. Τὸ ἄρθρ. 438 τῆς Πολ. Δικονομίας ἐφαρμόζεται οὐ μόνον ἐπὶ πολιτικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐμπορικῶν δικῶν.

Ἀπόφ. 8254 τοῦ 1851 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 452. Ἐὰν τὸ πρωτοδικεῖον διέταξε τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν γεγονότος τινός, δι' ὃ δὲν ἐπιτρέπεται τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἀποδείξεως, ἀλλ' ἡ ἀπόφασις δὲν ἐξεκαλέσθη, οἱ ἐφέται ὀφείλουσιν λάβωσιν ὑπ' ὅψιν τὰς μαρτυρίας, δικάζοντες τὴν ὑπόθεσιν κατ' ἐφesi τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως; Ὅχι.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 955 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5512).

Πότε ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις;

§ 453. Ὁ συνεταῖρος δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων τὸ ὁμόρρυθμον τῆς ἐταιρίας; — Οἱ ὀφειλέται αὐτῆς δύνανται ν' ἀποδείξωσι τὸ ὁμόρρυθμόν της. — Ἴδε Εὐρ. τόμ. 9 λέξει *Κοινωνία* § 198.

§ 454. Διὰ μαρτύρων ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδειξις περὶ συστάσεως καθολικῆς ἐταιρίας, ὅταν ἡ σύστασις ἀναφέρηται εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς Πολ. Δικονομίας καὶ τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, καὶ τόπον ἄλλον παρὰ τὴν Ἑλλάδα; — Ἴδε αὐτόθι λέξει *Κοινωνία* § 199.

§ 455. Αἱ περὶ κοινοπραξίας συμφωνίαι ἀποδεικνύονται καὶ διὰ μαρτύρων; — Ἴδε αὐτ. § λ. *Κοινωνία* § 143.

§ 156. Ἴδε προσέτι Εὐρ. τόμ. 9 λ. *Κοινωνία* § 200².

§ 457. Ὁ ἐμπορικὸς νόμος ἀπαιτεῖ μεταξὺ συνεταίρων ἑγγράφον ἀπόδειξιν; — Ἴδε Εὐρ. τόμ. 9 λ. *Κοινωνία* σ. 155 § 148.

§ 457² Ἡ εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς ἐταιρίας ἐπέμβασις τοῦ ἐτερορρύθμου συνεταίρου, δύναται ν' ἀποδειχθῇ καὶ διὰ μαρτύρων; — Ἴδε αὐτ. λέξει *Κοινωνία* σελ. 157 § 246.

Σημ. Πλεῖστα σχετικὰ ζητήματα εὕρίσκετε ἐν λέξει *Κοινωνία* ἐν Εὐρ. τόμ. 9.

§ 458. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ὅτι κατὰ

παράκλησιν κατέχει τις ἄμπελόν τινα, διότι τὸ ἀντικείμενον εἶναι ἀόριστον, ὃ δὲ διάδικος ἠδύνατο νὰ ἔχη ἐγγράφον ἀποδείξιν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8171 τοῦ 1831.

§ 459. Ὃταν ὁ ἐνάγων προτείνη, ὅτι προσελήφθη παρά τινος συγγενοῦς του πρὸς ὑπηρεσίαν, ὀφείλει νὰ τὸ ἀποδείξῃ ἐγγράφως, ἂν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀπαιτήσεως ὑπερβαίνῃ τὰς 50 δραχμάς.

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 8329 τοῦ 1851.

§ 460. Προκειμένου περὶ προσωπικῶν ἀγωγῶν ἐνώπιον ἐλληνικοῦ δικαστηρίου δικαζομένων, ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ πείσῃ τὴν συνείδησίν του εἰμὴ διὰ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ἅτινα, κατὰ τὸν ἐλληνικὸν νόμον, δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας· ὅθεν ἐπὶ δίκη μεταξὺ Ὁθωμανῶν, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ὅταν ἡ ἐλληνικὴ νομοθεσία δὲν τὴν ἐπιτρέπη.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8461 τοῦ 1851.—Ἴδε ἀν. § 446.

§ 461. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα τῆς κηδείας, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχη ὁ δεδapaνηκὼς ἐγγράφον ἀπόδειξιν, ὡς γεγόμενα ἐπὶ χεῖρας καὶ διὰ μικρῶν δόσεων εἰς ἱερεῖς, κηρία κλπ.—Ὅθεν ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8263 τοῦ 1851.

§ 462. Πότε εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἔχη ἐγγράφους ἀποδείξεις ὁ ἐπὶ ἀλλοτρίου γηπέδου οἰκοδομῶν; — Ἴδε κατωτ. § 476.

Ἡ Μ ἔδωκε, διὰ συμβολαίου, τὴν ἄδειαν εἰς τὸν Α νὰ οἰκοδομήσῃ ἐπὶ γηπέδου τῆς, καὶ νὰ νέμῃται τὸ κτῆμα ἐπὶ 12 ἔτη. Μετὰ ταῦτα διελύθη ἡ σύμβασις αὕτη, καὶ ὁ μὲν Α ἐζήτησεν ἀποζημιώσιν διὰ τὰς δαπάνας τῆς, ἡ δὲ Μ ἀντέτεινε λέγουσα ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχη ἐγγράφους ἀποδείξεις, ἐνῶ ἄλλως δὲν ἠμφισβήτη, ἐν γένει, τὴν ἀνέγερσιν τῆς οἰκοδομῆς. Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (ἀπόφασις 9016 τοῦ 1851, τμῆμα α.) ἀπεφάνητο οὕτως· αὐτὸ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐκκαλούτης, ὅτι ἔπρεπε νὰ διαταχθῇ ὁ ἀντίδικός της νὰ προσαγάγῃ ἐγγράφους ἀποδείξεις τῶν πληρωμῶν, δὲν ἔχει βάσιν τινά, καθότι οὗτος οἰκοδομῶν, δυνάμει τῆς συμβάσεως, μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ σύμβασις αὕτη ἔμελλε μέχρι τέλους τῶν 12 ἐτῶν νὰ μένῃ ἰσχυρά, καὶ, κατὰ συνέπειαν τούτου, ἐξώδευσεν ἐξ ιδίων του διὰ τὰς οἰκοδομὰς πχύτας, χωρὶς νὰ ᾔναι ὑπόχρεως νὰ δώσῃ λόγον εἰς ἄλλον τινὰ περὶ τῶν ἐξόδων αὐτῶν, καὶ μηδεμίαν ἔχων ἀνάγκην νὰ λάβῃ ἀποδείξεις περὶ τῶν πληρωμῶν του, δὲν εἶναι ὑπόχρεων νὰ ἔχη ἐγγράφους ἀποδείξεις.»

Σημειωτέον δὲ, ὅτι διετάχθη ἡ διὰ πραγματογνωμόνων βεβαίωσις τῆς δαπάνης ταύτης.

§ 463. Ὅταν τὸ ἔγγραφον διαλαμβάνῃ ὅτι τὸ δάνειον ἐγένετο πρὸς ἐμπορικὴν χρῆσιν τοῦ ἐναγομένου, δύναται οὗτος ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων ὅτι εἰκονικῶς ἐτέθη ἡ φράσις αὕτη, διότι, τεθείσης ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ὑποκύψῃ εἰς προσωπικὴν κράτησιν, δὲν ἡδύνατο ν' ἀπαιτήσῃ ἔγγραφον ἀνταπόδειξιν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8254 τοῦ 1851.

§ 464. Τὴν εἰκονικότητα γραμμάτιου τινὸς δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων ὁ συμβαλλόμενος, καθότι δὲν εἶναι τρίτος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 210 τοῦ 1851, ἧς ἡ δ' σκέψις φέρει·

Ἀπόφ. Ἀ' Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν σκέψεων τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, δὲν θεωρεῖ ὡς σπουδαίαν καὶ ἔγκυρον τὴν κατακύρωσιν τῆς οἰκίας, εἰμὴ μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐνοικιαστὰς, καθότι αὐτοὶ, ὡς τρίτοι, δὲν εἶχον γνῶσιν περὶ τῆς εἰκονικότητος, καὶ ἐπομένως ὑπεχρεοῦντο, μετὰ τὴν γενομένην πρὸς τὸν ἀναιρεσιβλήτον κατακύρωσιν τῆς οἰκίας, νὰ διαλύσωσι τὴν πρώτην ἐνοικίασιν καὶ νὰ κάμωσι νέας περὶ ἐνοικιάσεως συμφωνίας· ὁ δὲ ἀναιρεσιβλήτος, ὡς ἐντολοδόχος, δυνάμει τῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀναιρεσειόντος συμφωνίας τοῦ νὰ συνάξῃ τὰ ἐνοίκια καὶ νὰ καταλογίξῃ ταῦτα εἰς τὸ πρὸς αὐτὸν χρέος τοῦ ἀναιρεσειόντος, ἡδύνατο νὰ κάμῃ νέας ὑποχρεωτικὰς διὰ τὸν ἐντολέα συμφωνίας ἐνοικιάσεως, ἀφοῦ μάλιστα (ὡς βεβαίονται τὸ ἐφετεῖον) δὲν ἀπέδειξεν ὁ ἀναιρεσειὼν δούλον αὐτοῦ εἰς τὴν διαχείρισιν ταύτην, καὶ ἀφοῦ τὸ δικαστήριον τοῦτο δὲν παραδέχεται ὅτι ἐγνώριζαν καὶ οἱ ἐνοικιασταὶ τὴν εἰκονικότητα τῆς κατακυρώσεως.

§ 465. Ὁ Ο ἀνέθεσεν εἰς τὸν δικηγόρον Π διαφορὰς του τινὰς, διὰ δὲ τὴν ἀντιμισθίαν τοῦ ὑπέγραψε συμβόλαιον, ἐν ᾧ διωμολόγει ὅτι ὀφείλει τῷ Β ποσὸν τι· οὗτος δὲ ὁ Β ὑπέγραψεν ἔπειτα ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, ἐν ᾧ διωμολογεῖτο ὅτι τὸ ποσὸν, περὶ οὗ τὸ συμβόλαιον ἐκεῖνο διελάμβανε, ἀνῆκε τῷ δικηγόρῳ Π, ὅστις κατόπιν ἐνήγαγεν ὡς ἐκδοχεὺς τοῦ Β τὸν Ο πρὸς πληρωμὴν τῆς ἀντιμισθίας του. Ὁ Ο ἐπρότεινε τὴν εἰκονικὴν τοῦ συμβολαίου, καὶ τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἐθεώθησεν ὅτι ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἔχει ἐπιρροήν τινα, ἐκτὸς ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐγένετο ὑπόσχεσις πρὸς ἀντιμισθίαν, ἀνωτέραν τοῦ νομίμου ὅρου· ἐζητήθη ἀναίρεσις, ἀλλ' ὁ Ἀρειος Πάγος ἐκύρωσε τὴν ἀπόφασιν. Εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν δίκην ἀνεφύη τὸ ζήτημα, ἂν ὁ εἰρημένος Β ἡδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς

μάρτυς εἰς τὸ πρῶτον ἐκεῖνο συμβόλαιον. — Ὡς πρὸς τοῦτο· ἰδοὺ πῶς ἐξεφράσθη ὁ Ἄρειος Πάχος·

Ἀπόφ. α

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἐν τῇ πρώτῃ σκέψει ἐκτεθέντα, ὁ ἀναιρεσιβλητος, ἂν καὶ προκαλέσκει πρὸς μεῖζονα ἐξασφάλισιν αὐτοῦ τὴν σύνταξιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4454 συμβολαίου, δὲν ἦτον ὁμως συμβαλλόμενος κατ' αὐτό· ὅθεν τὸ ἀνεκκλήτως δικάσαν δικαστήριον ἐφάρμοσαν κατὰ γράμμα, ἔστω καὶ λίαν περιορισμένως, τὸ ἄρθρ. 179 τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν συμβολαιογραφείων νόμου, δὲν ἐξέδοτο ἀναιρετέαν ἀπόφασιν (ἄρθρ. 810 ἐδ. 1 τῆς Πολ. Δικονομίας). ἄλλως τὲ τὸ αὐτὸ ἐγγραφον, καθὼ φέρον τὰς ὑπογραφὰς τῶν συμβαλλομένων, καὶ δυνάμει αὐτοῦ, ἡδύνατο ὁ ἀναιρεσιβλητος καὶ κατάσχεσιν εἰς χεῖρας τρίτων νὰ ἐνεργήσῃ καὶ τὴν προκειμένην περὶ κύρους κατασχέσεως δίκην νὰ ἐπιχειρήσῃ ἰπαραλλάκτως, ὅπως διεξήγαγεν αὐτήν. v

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 69 τοῦ 1854.

§ 466. Ἡ πρὸς ἱατρὸν τινα παραγγελλὰ πρὸς θεραπείαν νοσοῦντος τινος δὲν ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων, ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀπαιτήσεως ὑπερβαίῃ τὰς 50 δραχμὰς (ἄρθρ. 300, 304 τῆς Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. 148 τοῦ 1854, δι' ἧς κυροῦται ἡ 6309 ἀπόφασις ἐφετῶν Ἀθηνῶν.—Ἴδε τοὺς ἐπ. §§.

§ 467. Συγχωρεῖται ἡ ἐμμάρτυρος ἀπόδειξις περὶ τῆς εἰς τὸν ἱατρὸν γενομένης καταβολῆς τῆς ἀντιμισθίας του; Ναι.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ τῆς τῶν ἱατρῶν μισθοδοσίας θεωρουμένης, ὅχι ὡς μισθοῦ ὑπηρεσίας κυρίως, ἀλλ' ὡς ἀντιδόσεώς τινος χάριν τιμῆς (honoraire) (διτάγμα Β. 19 (31) μαρτίου 1838 (N. 27. Β. 204, καὶ N. 36. Β 20, 1 καὶ 1. Β 54, 14), περὶ τῆς τοιαύτης ἀποδόσεως (ὡς οὕσης περὶ ἀντικειμένου, περὶ οὗ ἐξ εὐλαβείας καὶ χρηστότητος τῶν ἡθῶν καὶ ἕνεκα τῆς οἰκειότητος, ἣν οἱ ἱατροὶ ἀπολαμβάνουν εἰς τὰς οἰκογενείας καὶ τοῦ σέβας), θεωρεῖται ὡς ἀπρεπές, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, ἀδύνατον ἠθικῶς, νὰ ζητῆται παρ' αὐτῶν ἀπόδειξις ἐγγραφός· διὰ τοῦτο περὶ αὐτῆς, κατὰ τὴν δοκοῦν τῷ δικαστηρίῳ, δύναται νὰ συγχωρηθῇ καὶ ἡ ἐμμάρτυρος ἀπόδειξις δυνάμει τοῦ ἄρθρου 304 § 2 τῆς Πολ. Δικονομίας· ἐπομένως τοῦ Γ Μ Ζητήσαντος, διὰ τῶν ἀπὸ 16 αὐγούστου 1849 προτάσεων τοῦ ἐνώπιον τῶν πρωτοδικῶν, νὰ τῷ συγχωρηθῇ ἕνεκα τούτου καὶ ἡ ἐμμάρτυρος ἀπόδειξις, τὸ ῥηθὲν δικαστήριον ἔπρεπε

νὰ συγχωρήσῃ καὶ αὐτήν· ὅθεν, κατὰ τοῦτο, ἡ ἔφεσις του εἶναι βάσιμος.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 123 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5190).

§ 468. Ἡ προφορικῶς διδομένη ἐντολὴ εἰς συγγενῇ στενὸν τοῦ νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς ἔργον τι, δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων; — Ναί.

Σημειωτέον ὅτι ὁ μὲν τῶν διαδίκων διετείνεται, ὅτι ἀσθενῶν καθ' ἣν ἐποχὴν ἔμελλε ν' ἀνεγείρῃ τὴν οἰκίαν του, παρήγγειλε τὸν γυναικάδελφόν του νὰ ἐπιστατήσῃ, οὗτος δὲ ἤρνεϊτο διατεινόμενος ὅτι ἡ οἰκία περιῆλθεν αὐτῷ λόγῳ κληρονομίας. — Τὸ δικαστήριον εἶπεν ὅτι ἡ ἐντολὴ αὕτη δύναται νὰ γενῇ καὶ προφορικῶς ἀμέσως καὶ ἐμμέσως δι' ἄλλου· ἐπομένως ἐπιτρέπεται καὶ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 871 τοῦ 1851 (Νομικ. σελ. 5503).

§ 469. Ἡ σιωπηρὰ ἐντολὴ δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων;

Ἀποφ. α' Ἐπειδὴ, καθ' ἃ ἐξετέθησαν ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 8389 ἀποφάσει τοῦ δικαστηρίου τούτου, ἡ κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ Α λαβοῦσα χώραν νομικὴ σχέσις μεταξὺ τοῦ Γ καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Κ, χαρακτηρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς συνάλλαγμα, καθόσον ἡ σιωπηρὰ ἐντολὴ δὲν περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν νομίμων σχέσεων, τὰς ὁποίας καὶ μόνον χαρακτηρίζει καὶ ἀποκαλεῖ, ὁ νόμος ἐννοεῖ συνάλλαγμα, καὶ καθόσον εἰς τὴν σιωπηρὰν ἐντολὴν ἐνυπάρχει τὸ κύριον τῶν συναλλαγματῶν στοιχεῖον, ἡ ἀμοιβαία τῶν μερῶν συναίνεσις ἐξαγομένη ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τῆς παρούσης καὶ μὴ ἀντιλογίας τοῦ ἐντολοδότου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τῶν πράξεων τοῦ ἐντολοδόχου, ἐνῶ εἰς τὰ οἶονεῖ συναλλάγματα δὲν συναντᾶται ἡ ἀμοιβαία τῶν μερῶν συναίνεσις· ἄρα ἀνυπόστατος εἶναι ὁ λόγος, τουτέστιν ὅτι ἡ σιωπηρὰ ἐντολὴ θεωρεῖται ὡς οἶονεῖ συνάλλαγμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηριζόμενος ὁ ἐκκαλὼν ἐξαιτεῖται νὰ τῷ ἐπιτραπῇ τὸ τῶν μαρτύρων μέσον πρὸς ἀπόδειξιν ὅλων τῶν ἰσχυρισμῶν του.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον, τὰ τὸ συνάλλαγμα τῆς σιωπηρᾶς ἐντολῆς παράγοντα γεγονότα εἰσὶν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ παρουσία καὶ μὴ ἀντιλογία τοῦ κυρίου, ἀφ' ἑτέρου αἱ πράξεις τοῦ πρὸς ὄφελος τοῦ κυρίου ἐνεργοῦντος, τῶν γεγονότων δὲ τούτων ἡ ἀπόδειξις, καθόσον μὲν ἀποβλέπει τὸ πρῶτον, δύναται νὰ γίνῃ καὶ διὰ μαρτύρων, οὔσης ὡς πρὸς αὐτὸ προφανῶς ἐφικτῆς τῆς προσαγωγῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ δεύτερον, δὲν δύναται, ὅταν αἱ ἀποδεικτέαι πράξεις ἐνηργήθησαν, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, οὐχὶ ὑπὸ τοῦ σιωπηρῶς ἐντολοδόχου, ἀλλ' ὑπὸ τρίτων προσώπων, νὰ γίνῃ

εἰμὴ δι' ἐγγράφων, δυναμένου τοῦ σιωπηρῶς ἐντολοδόχου νὰ προ-
μθευθῇ τοιαῦτα παρ' ἐκείνων, μετὰ τῶν ὁποίων συνηλλάχθη πρὸς
ἐνέργειαν τῶν ἀμφισβητουμένων πράξεων.

Ἐπειδὴ τὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐκ τῶν τρίτων, μετὰ τῶν
ὁποίων συνηλλάχθη ὁ σιωπηρῶς ἐντολοδόχος, προερχόμενα ἐγγράφα
δὲν εἶναι, ὡς ἐσφαλμένως παραδέχεται τὸ πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν διὰ
τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεώς του, ἐκπρατύρια (ὅταν μάλιστα, ὡς
ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν ἀμφισβητῇται ἡ ταυτότης τῶν προσώ-
πων), ἀλλ' ἀποτελοῦσι πλήρη ἀπόδειξιν· διότι, προερχόμενα ἐξ
αὐτῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐνήργησαν τὰς πράξεις, καὶ τὴν ἐκτέλεσιν
τῆς σιωπηρᾶς ἐντολῆς ἀποδεικνύουν καὶ τὸν κύριον κατὰ πάσης
ἄλλης ἀπαιτήσεως, ἐκτὸς τῆς τοῦ σιωπηρῶς ἐντολοδόχου, ἐξα-
σφαλίζουν.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8684.

§ 470. Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ἐπὶ τοῦ ἰσχυρισμοῦ ὅτι
παρήγγειλέ τις τὸν ἀντίδικόν του νὰ μὴ πληρώσῃ χρέος του δὲν
ἐπιτρέπεται, ὅταν τὸ ποσὸν ὑπερβαίνει τὰς 50 δραχ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 209 τοῦ 1851.

§ 471. Δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων ὅτι, καθ' ἣν ἐποχὴν
συνέστη τὸ δάνειον, ὁ δανειστής διετέλει ὑπὸ ἐπιτροπείαν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 872 τοῦ 1851 (νομικ. σελ. 5503).

§ 472. Ὅταν ὁ Α, μισθωτῆς οἰκίας τινὸς, ἐπλήρωσεν εἰς τὸν Β,
ἐντολοδόχον τοῦ ἰδιοκτῆτου, ἐνοίκια, ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἰδιοκτῆ-
την ἢ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ τὸ δικάσαν ἐφετεῖον νομίμως δὲν ἐπέτρεψεν
εἰς τὸν ἀναιρεσεῖοντα τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν περὶ ὧσων ἔλα-
βεν ὁ ἀναιρεσίσλητος περιπλέον παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ Β δι' ἐνοίκιον
τῆς οἰκίας, καθότι ὁ ἀναιρεσίσλητος δὲν ἦτον ὑπόλογος εἰμὴ ἀπὸ
τῆς 18 ὁκτωβρίου 1839, καθ' ἣ παραδέχεται τὸ ἐφετεῖον, καὶ
ὅσα ἂν ἐπλήρωσεν ὁ Β διὰ ἐνοίκια εἰς τὸν ἀναιρεσίσλητον πρὸ τῆς
ἐποχῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς λογοδοσίας τούτου, τὰ ἐπλήρωσεν αὐτὸς
κατ' ἐντολὴν τοῦ ἀναιρεσεῖοντος, καὶ διὰ τοῦτο ὥφειλεν οὗτος νὰ
φέρῃ ἐγγράφον ἀπόδειξιν, ὡς ταυτιζόμενος μὲ τὸ πρόσωπον τοῦ
ἐντολοδόχου του, τοῦ πληρώσαντος τὰ χρήματα· ἄλλως ἂν τὰ
ἐπλήρωσεν ἄνευ ἐντολῆς, δύναται ὁ ἀναιρεσεῖων νὰ ἐνάξῃ τὸν Β,
καθόσον οὗτος δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ τὰ πληρώσῃ εἰς ξένον πρόσω-
πον ἄνευ ἐντολῆς, ὡς ὀρθῶς σκέπτεται τὸ ἐφετεῖον, ἀπέρριπτον
τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 210 τοῦ 1851.

§ 473. Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀποδείξις εἰς τὸν δικτεινόμενον ὅτι ὁ ἀντίδικός του εἰσέπραξεν ἐνοίκια ἀπὸ τὴν οἰκίαν, ἢ εἰκονικῶς τῷ μετέβητε διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ πρῶτος ἐσημείωσεν εἰς τὸ ἐνοικιαστήριον τὸ πληρωθὲν ποσόν;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἐπίσης νομίμως δὲν ἐτυγχῶρησε τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν περὶ τῶν ἀπὸ 1 ἰανουαρίου 1839 ἐνοικίων, καθότι (ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἀποφάσεως) ὁ ἀναρρεσθείς ἐσημείωσεν εἰς τὸ ἐνοικιαστήριον τὴν παραλαβὴν τοῦ ἐνοικίου· ἂν δὲ οὗτος ἐσημείωσι τοῦτο εἰκονικῶς, διὰ νὰ μὴ λάβωσιν οἱ δανεισταί του τὸ ἐνοίκιον, ὡς διῦσχυρίζεται, ὥφειλε νὰ ἔχη ἀντέγγραφον. Τὴν δὲ γενομένην παρὰ τοῦ ἀναρρεσιβλήτου κατ'ἀρχεῖν τοῦ ἐνοικίου νομίμως ποιοῦντή ἐρετεῖον δὲν ἐθεώρησεν ὡς τεκμήριον· καθότι, μὴ γενομένης μετὰ τὴν κατ'ἀρχεῖν ἀγωγῆς περὶ τοῦ κύρους τῆς κατασχέσεως, οὐδ' ἀποφάσεως καταδικαζούσης τὸν παρ' ᾧ κατεσχέθησαν τὰ χρήματα νὰ πληρώσῃ ταῦτα εἰς τὸν κατασχόντα, ἡ κατ'ἀρχεῖν θεωρεῖται ὡς μὴ οὕτα, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τεκμήριον πιθανολογοῦν τὴν παρὰ τοῦ ἀναρρεσιβλήτου παραλαβὴν τῶν κατασχθέντων »

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 210 τοῦ 1851.

§ 474. Αἱ μαρτυρίαι αἱ ληφθεῖσαι εἰς τὴν μεταξὺ τῶν διαδίκων δίκην περὶ τῆς εἰκονικότητος τῆς κατακυρώσεως δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, καθότι δὲν εἶναι ἐγγράφον προερχόμενον ἀπὸ τὸν ἀντίδικον (305 Πολ. Δικονομίας).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 209 τοῦ 1851.

§ 475. Πότε ὑπάρχει ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως; (1)

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ναὶ μὲν τὸ ὑπ' ἀριθ. 9161 συμβολαιογραφικὸν ἐγγράφον περὶ τῆς ἀγοραπωλητικῆς τῆς ἐπιδίκου οἰκίας ἐγγράφον φέρει α ὁ δὲ ἀγοραστὴς παρὰδεχόμενος εὐχαρίστως τὴν ἀγοραπωλησίαν ταύτην καὶ μετρήσας σῶον τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀγορᾶς, κατὰ τὴν ὁμολογίαν καὶ τοῦ πωλητοῦ· ἐνεδύθη ἐπ' αὐτῶν τὴν νόμιμον κυτοχὴν, κυριότητα καὶ ἐξουσίαν δυνάμενος ἀπὸ τοῦδε εἰς τὸ ἐξῆς νὰ τὸ διαθέτῃ, » ἀλλ' ἡ φράσις αὕτη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως ἀποτελοῦσα διὰ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ διὰ μαρτύρων ἀποδείξις, διότι ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως ὑπάρχει

(1) Ὁ προτείνων τὴν ἀρχὴν τῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως ἤξιον ὅτι ἐκ τῶν ἐν τῷ συμβολαίῳ φράσεων προκύπτει ὅτι ἔλαβε τὴν νομὴν, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν κατὰ παράκλησιν εἰς τὸν πωλητήν.

δταν τὸ ἔγγραφον καθιστᾷ πιθανὸν τὸ προτεινόμενον, ἀλλ' ἡ φράσις ἐκείνη δὲν ἔχει σχέσιν τινὰ μετὰ τὴν κατὰ παράκλησιν κατοχὴν, οὐδ' ἀποκλείει ἄλλο τι κατοχῆς εἶδος.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8395 τοῦ 1852.

§ 476. Πρὸκειμένου λόγου περὶ δαπανῶν, τὰς ὁποίας ἔκαμει τις εἰς ἀλλότριον κτῆμα, λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, πρὸς ἀπόδειξιν αὐτῶν, αἱ ἔνορκοι μαρτυρεῖ τῶν λαμβανόντων μέρος εἰς τὴν ἐργασίαν ἢ τῶν χορηγησάντων τὸ ὑλικόν, ὡς ἔγγραφος ἀτόδειξις.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8410 τοῦ 1851.—Ἴδε ἀνωτ. § 462.

§ 477. Ὁ ὀφειλέτης τοῦ δημοσίου δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων, ὅτι τὸ δημόσιον ἐπληρώθη διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκποιήσεως τῶν ὑπαρχόντων του; Ναί. Τὰ ἄρθρα 93 καὶ 40 τοῦ περὶ ταμιῶν νόμου ἀφορῶσι τὴν ἐκουσίαν καταβολήν.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι κατὰ τὰς ῥητάς διατάξεις τῶν ἄρθρ. 93 καὶ 40 τοῦ περὶ ταμιῶν νόμου, αἱ πρὸς τὸ δημόσιον γενομέναι καταβολαὶ ἀποδεικνύονται δι' ἐπιστήμου ἐξοφλητηρίου ἐκδιδομένου, κατὰ τὸν ἐν τῷ αὐτῷ νόμῳ διαγραφόμενον τύπον, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἀναμφύβολον εἶναι ὅτι ὁ νόμος, διὰ τῆς καταβολῆς, ἐννοεῖ πληρωμὰς γινομένης ὑπὸ τῶν ὀφειλετῶν, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς, δι' ἀναγκαστικῆς ἐκποιήσεως τῆς περιουσίας των, εἰσπραττομένης, καθόσον εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, καὶ ἂν ἐξοφλητήρια τοιαῦτα δὲν ἐκδοθῶσιν (ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐνεργείας μόνης τῆς εἰσπρατεύσεως ἀρχῆς), δὲν ἀποκλείεται ἡ χρῆσις παντὸς νομίμου ἀποδείξεως μέσου.»

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 976 τοῦ 1852 (νομικ. σ. 5698).

§ 478. Ὁ Α στηριζόμενος εἰς ἐπίσημον συμβόλαιον ἐζήτει παρὰ τοῦ Β 1000 δραχμὰς, ὁ δὲ Β ἀντέτεινεν ὅτι αὐταὶ εἶναι τὸ ἄθροισμα πᾶρχνόμων τόκων, προϋπολογισθέντων. — Ἀνεφύη λοιπὸν τὸ ζήτημα, πῶς πρέπει ν' ἀποδειχθῇ ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτός; — Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ὑπεχρέωσε τὸν Β ν' ἀποδείξῃ, ἐκτὸς μαρτύρων, πῶς ἦτο τὸ, κατ' αὐτὸν, ἀρχικὸν κεφάλαιον.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10114 τοῦ 1852.

§ 479. Τὰ ναυλωτικὰ καὶ αἱ φαρτωτικὰ πρέπει νὰ συντάσσονται ἐγγράφως (273, 281 ἐμπ. νόμου)· ἐπομένως ἢ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις αὐτῶν δὲν ἐπιτρέπεται, καθὼς προσέτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδειξις ἐθίμου ἀντιβαίνοντος εἰς τὰς διατάξεις ἐκεῖνας.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 375 τοῦ 1848 (νομικ. σ. 4910).

Πίναξ λεκτικὸς

τῆς λέξεως ΜΑΡΤΥΡΕΣ (ἐπὶ πολιτικῶν δικῶν).

ΣΗΜ. Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουνσι τοὺς §§ τοῦ ἄρθρου.

- Ἀγορά 178, 258, 202, 230, 244, 247, 366, 368.—Διαρρήξεις 77.—Δὲ προκῶν 81, 96.—Εἰκονική 107.
 Ἀδελφοὶ 320—327 ἐπ.
 Ἀδικήμα α 198 ἐπ. 214—221 ἐπ.
 Ἀθέμιτος. ἴδε Αἰτία.
 Αἰτία 198, 201, 231.
 Αἰτιολογία 29 ἰά, 301 ἐπ.
 Ἄκυρος διαθήκη. ἴδε Διαθήκη.
 Ἄκυρος δωρεά. ἴδε Δωρεά.
 Ἄκυρον καταστατικὸν 154
 Ἀκυρότης πρότασις 15. Ἄκυρος μαρτυρία ἀποθανόντος 16, 17.
 Ἀκυρότης 263, 270, 274 ἐπ. 300.
 Ἀκυρότητες.—Ἵπεγραφή ἐκθέσεως 403.—Ἑρωτήσεις πρὸς τοὺς μάρτυρας 404.—Ἀρμοδιότης εἰσηγητοῦ 405.—Μάρτυρες ἰκούντες τὰς μαρτυρίας 406.
 Πότε προτείνονται; 407, 408—413, 418, 519.—Μη γωστοποίησις τῶν ὀνομάτων 415—Εξέτασις κατ' οἶκον 416.—Ὁ ὅματα καὶ κατοικία 416 β'.
 —Ἀπαράδεκτον μαρτύρων ἀνταποδείξεως 417.—Εξέτασις νέων μαρτύρων 417 β'.—Πρώτος; εξέτασις; 417, 421 β'.
 —Εξλίψεις μαρτύρων 421 γ'.—Ποῦ γίνεται ἡ περὶ ἀκυρότητος πρότασις; 420
 Ἀκυρότητες.—Ἐπανάληψις μαρτυριῶν.—Πότε διατάσσεται; 422—436.
 Ἀλληλεγγυότης 307.
 Ἀλλοδαπή 446.
 Ἀναβολὴ δίκης 293.
 Ἀναγνωρισίς 76.
 Ἀνατρομικὴ δύναμις 2.
 Ἀναίρεσις 254.
 Ἀνακοπή 200.
 Ἀνάκρισις 11 ἐπ. 144, 447 β'.
 Ἀναμίξις εἰς κληρ. 79.
 Ἀνατροπή 12.
 Ἀνεψις 324 ἐπ.
 Ἀνηλικιότης 120 β'.
 Ἀνταπόδειξις 28, 260—262.
 Ἀνταποδείξεως μαρτυρες 284 ἐπ. 284 γ' 286 ἐπ. 290 ἰδ'.
 Ἀντίκλητος 268—268 δ' ἐπ.
 Ἀντιστοιχία 465—467.
 Ἀντιπροσώπουσις 98.
 Ἀξία κτήματος 77.
 Ἀπαιτήσεις ἐνωμέναι 59—64, 66, 67.
 Ἀπαλλοτριώσεις ὀρφανικῶν κτημάτων 45.
 Ἀπαίτησις 197 δ'.
 Ἀπάτη 108, 203, 205.
 Ἀποβίωσις 16, 17.
 Ἀποδείξεις. Ἵπὸ ποίου νόμου κανονίζονται; 2—Διατάσσεται ἐπὶ ἀμφισβητήσεων 29 ἰ, 29 ἰά.—Πῶς τάττεται τὸ θέμα σ. 372 ἐπ. τοῦ 9 τόμ. Εὐρ.—Δεσμεύει τὸ δικ.; 29 ζ'.—Παρεμπίπτουσα ἀπόφασις 30 ἐπ.—Διατάσσεται αὐτεπαγγέλτως 285 β', 140, 156.
 Ἀποδείξεις 11 ἐπ.
 Ἀποδεικτικὰ μισθωτοῦ 105 ἐπ. 472 ἐπ. 472, 476.
 Ἀποδοχὴ 105 β'.
 Ἀποζημίωσις 305 ἐπ.
 Ἀποκατάστασις 388.
 Ἀπόστασις 288 δ' ἐπ.
 Ἀπόπειρα συμβ. 167, 176.
 Ἀπόφασις 33. Ἀποδοχὴ καὶ ἐκτέλεσις 94 ἐπ. Περιέχει τὰς μαρτ. 5. Παραίτησις ἀπὸ ἀποφάσεώς τινος 18.
 Ἀπώλεια ἐγγράφου 238 ἐπ.
 Ἄρειος Πάγος 141, 167 β' ἐπ. 187, 198, 203.
 Ἀρμοδιότης. ἴδε Ἄρειος Πάγος.
 Ἀρμοδιότης 9, 11 ἐπ. 14, 18, 76, 125, 263.
 Ἀρμοδιότης 424.
 Ἀρμοδιότης καὶ συντηρητ. μαρτυρία 450. ἴδε Εἰσηγητής.
 Ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως 118, 136—197, 235, 474.
 Ἀσφάλεια 249.
 αὐτεπαγγέλτως 140, 156, 285 β'.
 Βάσις ἀγωγῆς 105.
 Βία 135, 227.
 Βιβλία 170, 185.
 Γαμικαὶ διαφοραὶ 316, 316 β'.
 Γάμος 165, 201, 321, 337 ἐπ.
 Γεωργοὶ 1114.
 Γνήσιος υἱὸς 84 γ', 92.
 Γνησιότης ἐγγράφων 29, 296.

Γνωστοποίησις μαρτύρων 260—268 ἐπ.
 Ὑπογραφή 273 ἐπ. Πότε γίνεται; 96.
 Γνωστοποίησις μαρτύρων πότε; 408 σημ.
 6', 411, 415, 428, 431.
 Γραμματεῖς ἐμπόρων 336.
 Δανεισताί 105 ἐπ. 130, 197 ἰ, 210,
 301 δ', 366, 380, 471.
 Δαπάναι 101—104. Ἐνοικιαστοῦ 105 ἐπ.
 Συγκοινωνοῦ 105 ἑ'. Βελτιώσεις ἀλλο-
 τρίου κτήματος 105 ἐπ. 105 γ'. Ἐκ
 δοχέως; 105 δ'.
 Δαπάναι 461, 462 ἐπ. 472, 476.
 Δήλωσις 250.
 Δημόσιον 114.
 Δῆμος 310 ἐπ.
 Διαζύγια 337 ἐπ. ἴδε Γάμος.
 Διαθῆκαι 74, 134, 158, 308 ἐπ. 317.
 Διακοπαὶ 290 ἰα'.
 Διατίραξις 224.
 Διατροφή 214.
 Διαχειρίσις 105 ἐπ. 214 ἐπ. 216 ἐπ.
 220 ἐπ.
 Δικαιοῦχοι 98.
 Δικασταὶ 3, 7, 295 ἐπ. Λαμβάνουν ὑπ'
 ὄψιν μαρτυρίας, περὶ ὧν δὲν διατάχθη
 τί 38 ἐπ.
 Δικηγόροι 374, 465.
 Δικόγραφον 266, 267. ἴδε Ἐκθεσις.
 Διοικήσις ἀλλοτρίων πραγμάτων 105 γ'.
 Διοικητικαὶ ὑποθ. 99.
 Δόλος 135, 225—228 ἐπ. 255.
 Δυστυχηματαπόδειξις 249.
 Δωρεά 102, 159, 367.
 Ἐγγραφα. — Ἀκύρωσις αὐτῶν 48. Ἐγ-
 γραφὸς ἡ ἀγοραπωλησία 203. Ἐγγρα-
 φων ἀπώλεια 72 ἐπ. 238—241. Προσ-
 βάλλεται τὸ περιεχόμενον ἐγγράφων 74,
 121 ἐπ. 202 ἑ', 205, 255. Ἐγγραφοὶ
 ἀπόδειξις τῆς ἐξαίρεσεως 298 ἐπ. 355.
 Ἐγγράφων γνησιότης καὶ πλαστογρ. 29,
 297. Ποῖοι κατ' αὐτῶν μαρτυροῦν;
 134.
 Ἐγγραφοὶ ἀπόδειξιν πότε δύνασθαι ἔχειν;
 206 ἐπ. Ὅτι συνετάχθη ἐνώπιον συμ-
 βολαιογράφου 2'1. Πότε ἀποτελοῦν
 ἀρχὴν ἐγγράφου ἀποδείξεως; 137 ἐπ.
 161 ἐπ. 235, 474.
 Ἐγκατάστασις 75.
 Ἐγγύχσις 46, 119.
 Ἐθνικαὶ γαῖαι 114.
 Εἰκονικότης 106, 167 ἐπ. 108, 109 ἐπ.
 121, 122 ἐπ. 138, 157, 162, 232,
 294, 463, 464.
 Εἰρηνοδίκαι ὡς εἰσηγηταὶ 30 ἐπ. ἴδε

Εἰσηγηταί.
 Εἰσηγηταὶ 30—34 ἐπ. 39, 260 ἐπ. 263,
 275 ἑ' ἐπ. 281 ἐπ. 290 δ', 290 ἑ' ἐπ.
 Τίς εἶναι ἀρμόδιος; νὰ ἐξετάζη μάρ-
 τυρας; 9, 14, 405, 424. Ἐφισις 40.
 Ἐλλείψει; εἰσηγ. 430, 450.
 Εἰσδοήματα 82 ἐπ.
 Ἐκδοχεὺς 98, 105 ἐπ. 105 δ', 118.
 Ἐκθεσις 249. Ἐκθεσις; εἰσηγητοῦ ὑπὸ ποίῳ
 ὑπογράφεται 401. Τί περιέχει; 402.
 ἰφαρμύζεται εἰς αὐτὴν τὸ 133 ἀρθ. τῆς
 πολ. δικ.; 403.
 Ἐκθεσις μαρτυριῶν τί περιέχει; 403, 404
 ἐπ. 432, 448.
 Ἐκποίησης γεννημάτων 117. Δολία 109.
 ἴδε Ἀπαλλοτριώσεις.
 Ἐκτέλεσις 213. Ἀποράσις 94.
 Ἐμπειροτέχνη 349 γ' ἐπ.
 Ἐμπόρικαὶ ὑποθέσεις 242—259.
 Ἐμφάνισις 282 ἐπ.
 Ἐμφύτευσις 105, 105 ἑ'.
 Ἐνέχυρα 243.
 Ἐνοικιαστήριον 160. ἴδε Μίσθωσις καὶ
 Ἀποδεικτικὰ.
 Ἐνστασις 37, 263, 287 σημ. ζ', 287 ἑ'.
 Ἐντολή 88 105 ἐπ. 120, 244, 246.
 Ἐντολοδόχος 304 ἐπ. 175, 177.
 Ἐντολή 469, 470.
 Ἐξαίρεσις μαρτ. 76, 291 ἐπ.
 Πότε προτείνεται. 298 ἐπ. 301 δ',
 349 ζ'. Γενικαὶ τινες παρατηρήσεις
 350 ἐπ.
 Ἐξαιρέσεις ἐν τῇ ἀνακρίσει 144.
 Ἐξόφλησις 51—57, 97 ἐπ.
 Ἐξώνησις 47.
 Ἐξώπριον 105.
 Ἐξωσις 199.
 Ἐπάγγελμα 263 ὑποσ. 270 ἐπ. 408 ἐπ.
 416 ἑ', 425.
 Ἐπαναληψὶς μαρτυριῶν 422 ἐπ.
 Ἐπίδοσις 15, 22, 71, 72 ἐπ. 268, 268
 δ' ἐπ.
 Ἐπικαρπία 76.
 Ἐπισκευαὶ 105 ἐπ. ἴδε ἄνωτ. Δαπάναι.
 Ἐπιστολὴ 145, 148, 152, 153, 155,
 172, 196, 197.
 Ἐπιταγὴ 146.
 Ἐπίτροπος 103, 305 ἐπ.
 Ἐπιφωτιστής 304.
 Ἐρήμην ἀπόφασις 290.
 Ἐταιρία 132, 154, 242 ἑ', 315, 453 ἐπ.
 Ἐφισις 281, 289 ἐπ. Ἐφέσιμος δίκη 258
 ἑ'. Ἐφέται 290 γ'. Κατὰ πράξεων
 εἰσηγητοῦ 40.

Ἐρεσις. — Κατ' ἔρεσιν ποῖαι προτάσεις; 434. Νέοι μάρτυρες κατ' ἔρεσιν 437 ἐπ.
 Ἐρεται 452.
 Ζήτημα προδικ. 76.
 Ἠθικὴ ἀδυναμία 198, 208.
 Ἠθικὰ πρόσωπα 310 ἐπ. Ἴδε Κοινότης.
 Οἰματοφύλαξ 101.
 Θεραπεία 466.
 Ἰατρος 466—468.
 Ἰδιότης 84.
 Καλλιέργεια 114.
 Καρποὶ 82, 83.
 Καταβολὴ φόρου 116.
 Κατάδικοι 291, 386 ἐπ.
 Κατάλογος μαρτύρων 260—268 ἐπ.
 Καταστατικὸν ἀκυρὸν 154.
 Κατάχσεις 477.
 Κατάχσεις; παρὰ τρίτῳ 250.
 Κατοικία μάρτυρος; 408 ἐπ. 416 β'.
 Κατοικία 263 ὑποσημ. 270 ἐπ.
 Κατοχή 114.
 Κατὰ παράκλησιν 428.
 Κηδεσταί. Ἴδε Συγγενεῖς;
 Κηδεστεία 461.
 Κινητῶν πωλῆσι. 81.
 Κληρονομία 54, 68, 79, 188.
 Κληροδόχος 308 ἐπ.
 Κλοπή 387.
 Κοινοποιήσεις 117. Ἴδε Ἐπίδοσις.
 Κοινοπραξία 453—455 ἐπ.
 Κοινότης 310 ἐπ. 347.
 Κοινωνοῦ δαπνάσαι 103 β', 105 δ'. Ἴδε ἄνωτ. Δαπάναι.
 Κολίγας 313 β'.
 Κράσεις 463.
 Κυριότης 127.
 Δειπνομαρτυρία 281—283.
 Δικταρχικὰ βιβλία 84 γ', 92.
 Λογισμὸς 179.
 Λογισμὸς 248.
 Μαρτυρίαι συστηρητικαὶ 25, 26, 27, 276, 449, 450.
 Μάρτυρες 7, 29 β'—29 δ'. Κατὰ ποῖον νόμον; 2 Διαφορῶνται; 4. Ἀπορατικὸν 29 β'. Καταχώσεις εἰς τὰς ἀποφάσεις 5.
 Μάρτυρες διὰ ποῖα ἀντικείμενα δεκτοί; 42 ἐπ. Δαπνάσαι 105 ἐπ. 453 ἐπ. Ἀδικήματα κατὰ 198 ἐπ. Ὑπαρχούσης ἀρχῆς ἐγγράφου ἀποδ. 137—197.
 Ἐμπερ. ὑποθέσεις 26. Ἐγγύσεις 46 ἐπ. ἐξώνυτοι 47. Συναίσεις 29 ζ'.
 Ἀκυρετικὸν ἐγγράφων 48.
 Μαρτύρων γιωτοποίησης 269—268 δ'.

Μαρτύρων ἐπάγγελμα κατὰ 270 ἐπ.
 Μάρτυρες μὴ ἐμφανισθέντες 282 ἐπ.
 Προθεσμία πρὸν ἐξέτασιν 284 ἐπ. 287 σημ. ζ'.
 Μάρτυρες. — Διατάσσεται ἡ εξέτασις τῶν μὴ ἐξετασθέντων; 8. Ἴδε Αὐτοπάγγελτος. Νεὺ εξέταζονται; ἀναρμοδιότης ἀρχῆς 9, 14. Μαρτυρία ἀποθανόντος 16, 17.
 Μάρτυρες ἀνταποδείξω 284 ζ' ἐπ. 286 ἐπ. 288. Μάρτυρες ἐν τῇ ἐφεσίμῳ δικηναίῳ 285 β' ἐπ. 288 β' ἐπ. 288 ζ' ἐπ. 437 ἐπ.
 Μάρτυρες ἤκουσαν τὰς μαρτυρίας; 406 β'.
 Ἐπάγγελμα κατὰ 408 ἐπ.
 Μαρτυρίαι παρανόμως ληφθεῖσαι, δι' λαμβάνονται ὑπ' ὅψιν 452.
 Μισθωσις 47, 473.
 Μίσθ 212.
 Μέλη κοινότητος 310, 310 β'.
 Μεσῖται 314.
 Μηχανικοὶ 369 ἐπ.
 Μισθοὶ 336.
 Μισθωσις 49, 91, 93, 312 β' 349. Μισθωτοῦ ἀποδεικτικὰ 105.
 Μνήμοις 85.
 Μνηστεία 329.
 Νεύλωσις 244, 479.
 Νευροδάνειον 253 ἐπ.
 Νέοι μάρτυρες 437 ἐπ. 285 β' ἐπ. 288 β' ἐπ. 288 ἐπ.
 Νεμὴ 80, 114 ἐπ. 224.
 Νομικὴ πρόληψις 147.
 Νόμος 2, 86, 87, 123, 446, 460.
 Ὁχοδεμὴ 105 ἐπ. 462.
 Οἶκον κατ' ἐξέτασις 263.
 Οἶονεὶ σύμβασις καὶ οἶονεὶ ἀδίκημα 214 ἐπ.
 Οἰκολογία 105 γ', 161, 167 ἐπ. 197 γ' ἐπ. 205. Ἀδικίρετος 4. Διὰ μαρτυρ. ἀποδ. 115.
 Ὁμοῖα 270 ἐπ.
 Ὁπισθεγράφος 245.
 Ὁρα 117 β', 126.
 Ὁρκος 29 ζ', 134, 197 ζ', 400.
 Ὁφειλέτης 307.
 Παράγγελτος 34 ἐπ. 246. Ἴδε Ἐντολή.
 Παράγραφὴ 194.
 Παράδοσις 78 195.
 Παράίτησις 118. Ἀντικλήτου 268 ὑποσημ. Ἀπὸ μαρτ. 280 ἐπ.
 Παρακαταθήκη 235.
 Παράκλησις 114 β' 475.
 Παραμέλησις προθ. 284 ε', 285.
 Παράτασις. Ἴδε Προθεσμία.

Παρέμβασις 268 δ'.	Συζήτησις μετὰ τὴν ἀποδείξιν 443.
Πιστήρια 236	Σύζυγος τῆς μητρικῆς τῆς μητρὸς τοῦ διαιδικοῦ 318.
Πεπεσμένον ἐγγράφων 74, 134—137. ἴδε ἐγγράφα.	Σύζυγοι 105 ἐπ. 321.
Πιθότης 163.	Συμπελασμός 314.
Πλάνη 29 ἐπ. 135.	Συμβολαιογράφος 309, 375.
Πλαστογραφία 204, 296.	Συμφερισμός 257.
Πλημμελείαι 223.	Συμφέρον, 311 ἐπ. 345, 364 ἐπ.
Πληρεξούσιος 273 ἐπ. 304 ἐπ. 401. ἴδε Ἀντίκλητος.	Συναίνεσις 29 ζ'.
Πληρωμή 51, 56, 57. 97 ἐπ. 116, 120, 130, 203, 219, 252, 257, 470, 472, 477.	Συναλλαγματικὴ 242 δ', 252, 255.
Πλοῖον 244.	Σύνδικος 366.
Πνευματικοὶ 359.	Συνέγγραφοι μάρτ. 296.
Πρακτικά 167 ἐπ.	Συνεταίροι 132, 315, 433 ἐπ.
Πρᾶξις εἰσηγητοῦ 275 β' ἐπ. 277 ἐπ. 291 ἐπ.	Σύνοικος 71.
Προθεσμία 260, 261 ἐπ. Παράτασις 41, 285, 290 δ' ἐπ.	Συντηρητικὴ μαρτυρία 449, 450. ἴδε τὴν λ. Μαρτυρία συντ.
Πρὸς ἐξέτασιν 284 ἐπ. 290 ἐπ.	Τεχνίτης 24, 107, 119 ε', 147, 150, 151, 161.
Κατὰ τίνος τρέχει; 284 ἐπ. 288. Ἀντροπὴ προθεσμίας 290 γ'.	Τίτλος παραγεγρ. 194.
Προθεσμία ἐξετάσεως μάρτ. 421 β' ἐπ.	Τοιχοκόλλησις 268 γ'.
Πρὶν 70, 81, 96, 105, 123, 165 167 ε'.	Τόκος 59, 60, 200 ἐπ. 251.
Προνομίως μισθός 336.	Τόπος ἐξετάσεως 416.
Πρόξενος 14. 43.	Τριγέναια. ἴδε Συγγενής.
Πρότασις ἀκρότητας 15, 290 γ' ἐπ. 298. ἴδε τὴν λ. Ἀκρότητας.	Τριτοὶ 113 ἐπ. 128, 109 ἐπ. 120.
Πτώχευσις 336, 366, 380.	Υἱθεσία 383.
Πώλησις 160, 305 ἐπ. 313.	Υἱάλληλοι 125, 255 ἐπ. 376. Διορισμός ἐγγράφου 85.
Κινητῶν 81. ἴδε Ἀγορά.	Υἱοθεσία 84 ε'. Υἱοφύεται 210. Ποῖος; 390 Ἐξαίρωνται ὡς μάρτ. 335 ἐπ.
Σημείωσις ἀνυπόγραφος 161.	Υἱοφύεται 459.
Σύγκλητος 321.	Υἱοφύεται 273 ἐπ. 401.
Συγγενεῖς 316 ἐπ. Πότε ἐξαίρωνται ὡς μάρτυρες; 316—334, 314 ἐπ. 348, 378, 385.	Υἱοφύεται παλαιὰ 69.
Συγκρίσις καρπῶν 83.	Φόρος 116.
	Φορέσιον 249.
	Φορτωταὶ 479.
	Χαρτοσημον 44. 287.
	Χρονολογία 118, 197 ζ'.
	Ψευδομαρτυρία 293.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ ἐπὶ ποινικῶν δικῶν (1).

Π ε ρ ῖ λ η ψ ι ς.

- § 1. Μάρτυρες πρὸς συμπλήρωσιν ἐκθέσεως.
- § 2. Ὁ δικαστὴς δύναται νὰ κρίνῃ καθ' ὅς ἐχει ἰδίως πληροφορίες;
- § 3. Τίς ἀποδεικνύει;

(1) Ὅρα τὴν λέξιν Κατηγορούμενοι.

- § 4. Οἱ γραμματιῖς τῶν προξενείων ἐξετάζουσι μάρτυρας ;
 § 4 β'. Οἱ δικασταὶ καλοῦνται μάρτυρες ;
 § 4 δ'. Ἡ διὰ μαρτύρων ἐξέτασις συγχωρεῖται ἐν γένει ἐπὶ ποινικῶν ὑποθέσεων.
 § 4 ε. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 4 ς'. Προκειμένῳ δὲ λόγῳ περὶ ὄρκου ;
 § 4 ζ'. Προκειμένον δὲ λόγῳ περὶ ἐξουβρίσεως ὑπαλλήλων ;
 § 5. Ἀποχώρησις αὐτῶν εἰς ἰδιαίτερα δωμάτια μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ βουλεύματος.
 § 6. Μένουν μέχρι τέλους εἰς τὸ ἀκροατήριον ;
 § 6 β'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 7. Ἄλλως δέ ; Ἀναβολὴ τῆς δίκης.
 § 7 β'. Ἀναβολὴ τῆς δίκης.
 § 7 γ'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 7 δ'. Ἐπιβάλλονται νέαι ἀποδείξεις ;
 § 7 ε. Λόγοι ἀναβολῆς.
 § 8. Πρέπει νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ βουλεύματος κτλ.
 § 8 β'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 9. Ἰπάρχει ἀκυρότης, ἂν μάρτυς παρευρεθῇ κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἄλλου ;
 § 9 β'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 9 γ'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 10. Παραίτησις ἀπὸ μαρτυρίας τινός.
 § 10 β'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 10 γ'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 11. Διὰ τὴν κλήτευσιν τῶν συντάσσονται ἰδιαίτερα ἐπιδοτήρια ;
 § 12. Πρέπει νὰ σημειοῦται εἰς τὰ πρακτικὰ ἡ ἡλικία τῶν ;
 § 13. Ἡ ἡ μαρτυρία, ἂν συμφωνῇ μὲ τὴν ἀνάκρισιν ;
 § 14. Ἡ τὸ ὄνομα τοῦ κατηγορουμένου κατὰ πᾶσαν ἐρώτησιν ;
 § 15. Αἱ ληφθεῖσαι μαρτυρίαι χρησιμεύουν μετὰ τὴν ἀθώωσιν ;
 § 16. Ἐξετάζονται νέοι μάρτυρες μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἄρθρου 374 τῆς πον. δικονομίας ;
 § 17. Ἐξετάζονται (οἱ ἐξετασθέντες) καὶ μετὰ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν ;
 § 18. Ἐρωτῶνται οἱ μάρτυρες περὶ τῶν σχέσεων τῶν μὲ τὸν κατηγορούμενον ;
 § 19. Ἐξετάζονται κατ' οἶκον ;
 § 20. Αἱ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐνόρκως ληφθεῖσαι μαρτυρίαι ἀναγνώσκονται ;
 § 21. Ἄν ὅμως δὲν συμπεριέχωνται εἰς τὸν κατάλογον τῶν μαρτύρων ;
 § 22. Ἐξετάζονται ἐκ νέου μετὰ τὴν ἀναίρεσιν ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν διὰ τοῦ βουλεύματος προτείνονται νέοι μάρτυρες ;
 § 23. Δὲν περιορίζεται ἡ ὑπεράσπισις, ἂν δὲν ἐπιτραπῇ ἡ ἀνάγνωσις ἐγγρ. τιμῶν.
 § 24. Αἱ μαρτυρίαι πρέπει νὰ σημειῶνται εἰς τὸ κλητῆριον θέσπισμα ;
 § 25. Τρόπος καὶ τόπος ἐπιδόσεως τῆς πρὸς μάρτυρας ἐπιδόσεως κλήσεως.
 § 26. Ἐξετάζεται μάρτυς τις, ἂν δὲν ἐκλητεύθῃ ;
 § 27. Ἐγχείρισις τοῦ καταλόγου τῶν ἐνόρκων.
 § 28. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 29. Ὁμοίως.
 § 30. Ὁμοίως. — Χαρακτηρισμὸς τῶν μαρτύρων.
 § 30 β'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 30 γ'. Κοινοποίησις ἐπὶ πλημμελημάτων δὲν ἀπαιτεῖται.
 § 31. Οἱ μάρτυρες ἐρκίζονται.
 § 32. Οἱ ὑπερβάντες τὸ 14 ἔτος ἐρκίζονται.
 § 32 β'. Οἱ μὴ ὑπερβάντες οὐ.
 § 33. Οἱ ἱερεῖς ;
 § 33 β'. Οἱ συγγενεῖς τοῦ πολ. ἐνάγοντος ;
 § 34. Οἱ μὴ παρασταθέντες ὡς πολ. ἐνάγοντες ;
 § 35. Ἄρκος μαρτυρία δίδει ἀφορμὴν εἰς ἀναίρεσιν.

- § 36. Ἄρκος μαρτυρία δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.
 § 36 β'. Υποτίθεται ὅτι ὠρκίσθησαν κατὰ τὸν νόμον;
 § 36 γ'. Πότε προτείνονται αἱ ἐξαίρεσεις;
 § 37. Οἱ συγγενεῖς τοῦ πολ. ἐνάγοντος ἐξετάζονται;
 § 38. Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι;
 § 39. Οἱ μνηταί;
 § 39 δ'. Οἱ παθόντες, ἂν δὲν ὑποστηρίζουν τὴν ἀγωγὴν των;
 § 40. Ὁ συγγενὴς τινὸς τῶν συγκατηγορουμένων;
 § 41. Ὁ καταδικασθεὶς διὰ κιβδηλείαν;
 § 42. Ἡ πενθερὰ τοῦ κατηγορουμένου;
 § 43. Αἱ περὶ ἐξαίρεσεως μαρτύρων διατάξεις τῆς πολ. δικονομίας ἐφαρμόζονται εἰς τὰς ποινικὰς δίκας;
 § 43 β'. Πολ. ἐνάγοντες.—Κατὰ πείαν τάξιν ἐξετάζονται.
 § 44 γ'. Τὸ ἄρθρον 345 τῆς ποιν. δικονομίας ἐφαρμόζεται εἰς τὰ κακουργήματα;
 § 43 δ'. Αἱ περὶ μαρτύρων προτάσεις ἀποφασίζονται ἀπὸ τὸν πρόεδρον, ἢ, ἐν διαφορίᾳ, ἀπὸ τὸ δικαστήριον.
 § 43 ε'. Ἀναβολή, διὰ νὰ προσαχθῶσι μάρτυρες ἀποδείξεως.
 § 44. Ἐνοτάσεις ὅτι δὲν ἐκλινοποιήθη καλῶς τὸ ὄνομα τοῦ μάρτυρος.
 § 45. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 45 β'. Γραφικὰ λάθη εἰς τὰ ὀνόματα.
 § 45 γ'. Ταυτότης τῶν μαρτύρων.
 § 46. Ἐρωτᾶται ὁ κατηγορούμενος ἂν ἔχη παρατηρήσεις κατὰ τῆς μαρτυρίας.
 § 47. Μνεία εἰς τὰ πρακτικὰ περὶ τούτου.
 § 48. Ἐρωτήσεις πρὸς τὸν μάρτυρα.
 § 49. Ἀναγινώσκονται αἱ ληφθεῖσαι κατὰ τὴν κατ' ἐρήμην συζήτησιν.
 § 50—54. Ἐνόρκος ἐξέτασις ἐπιτρέπεται ἂν ὁ μάρτυς θὰ ἀναχωρήσει.
 § 55. Προσάψεις κατὰ τῶν μαρτύρων.
 § 56. Σύλληψις ἕνεκα ψευδομαρτυρίας.
 § 57. Δίδεται, ἐν τιαυτῇ περιπτώσει, ὁ λόγος εἰς τὸν κατηγορούμενον.
 § 58. Ἡ ψευδομαρτυρία τιμωρεῖται.
 § 59. Ψευδῇ πιστοποιητικᾷ.
 § 60. Ἀναβάλλεται ἡ δίκη, ἀναφυσίσης ὑποψίας περὶ ψευδομαρτυρίας.
 § 63. Οἱ καταδικασθέντες μάρτυρες ἔχουν δικαίωμα ἀνακοπῆς.
 § 64. Αἰτήσις ἀναίρεσεως κατὰ βουλευμάτος διατάττοντος σύλληψιν ἐν περιπτώσει ψευδομαρτυρίας.
 § 65. Παῖα ἐγγραφα παραδίδονται εἰς τοὺς ἐνόρκους;
 § 66. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 67. Οἱ καταδικασθέντες μαρτυροῦσιν;
 § 68. Ἐξοδα ποινικά.
 § 69. Π ρ ο σ θ ῆ κ α ἰ τ ι ν ε ς.

Πίναξ λεκτικός.

Ὁρα τοῦτον ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου.

§ 1. Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, ἥτις προσάγεται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐκθέσεως, ἢ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἐναντίου τοῦ ἐν αὐτῇ περιεχομένου; Εὐρ. τόμ. 2 σ. 166 (1).

(1) Ὡς πρὸς τὰς πολιτικὰς δίκας ἴδε τὴν λέξιν Ἐπίδοσις ἐν Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 97 ἐν ὑποσημ.

§ 2. Ὁ δικαστὴς δικάζει, καθ' ἃς ἔχει πληροφορίας; Αὐτ. σ. 166 § δ' καὶ ἀνωτ. σελ. 364 § 3.

§ 3. Τὸ ἀξίωμα *onus probandi* κλπ. ἐφαρμόζεται ἐπὶ ποινικῶν δίκων; Εὐρ. τ.μ. 2 σελ. 166. ἐν τέλ.

§ 4. Ὁ προξενεῖον γραμματεὺς δύναται νὰ ἐξετάσῃ τοὺς ἐν ἀλλοδαπῇ διατρίβοντας μάρτυρας. — Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 80 τοῦ 1849, φέρουσα.

Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἀπέρριψε τὴν ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσεῖοντος περὶ ἀναβολῆς τῆς δίκης γενομένην πρότασιν, μέχρις οὗ περαιωθῇ ἡ ἀνάκρισις τοῦ ὡς ὑπόπτου ψευδορκίας κατηγορηθέντος μάρτυρος τῆς ὑπερασπίσεως Σ Σ, συνεμορφώθη ἐντελῶς μετὰ τὴν διάταξιν τοῦ 369 ἄρθρ. τῆς ποινικῆς δικονομίας, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς αὐτὸ καὶ μόνον ἀπόκειται νὰ κρίνῃ ἂν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἦναι ἢ ὄχι ἀναγκαῖα ἡ μαρτυρία, καὶ ἐπομένως ἂν πρέπῃ ν' ἀναβληθῇ ἡ κυρία δίκη· ὅτι δὲ τὸ δικαστήριον ἀπέρριψε, διὰ τῆς παρεμπιπτούσης ὑπ' ἀριθ. 149 ἀποφάσεώς του, τὴν εἰρημένην πρότασιν, οὐ μόνον διότι ἐθεώρησε μὴ ἀναγκαῖαν τὴν μαρτυρίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἐγένετο παρκαλίως μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἄλλων μαρτύρων, ἐκ τούτου δὲν προέκυψε, κατὰ τὴν δ' ἰσχύρισιν τοῦ ἀναιρεσεῖοντος, οὐδεμίαν παρκαλίαν τοῦ μνημονευθέντος ἄρθρου τῆς ποιν. δικονομίας.

Ἐπειδὴ ὁ ἐν ταῖς προτάσεσι περιεχόμενος λόγος, ἡ παρ' ἀναρμοδίου δῆθεν προσώπου λήψις μαρτυρίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶναι οὐδὲν ἥττον ἀυπόστατος· διότι ἀφοῦ ὁ ἀπὸ 12 δεκεμβρίου 1841 περὶ ἀνακριτικῶν καθηκόντων τῶν προξένων νόμος ῥητῶς ἐν τῷ 7 αὐτοῦ ἄρθρῳ συγχωρεῖ εἰς τοὺς προξένους ν' ἀναθέτωσιν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους ἐν γένει τοῦ γραφείου των τὴν ἐκπλήρωσιν ἀνακριτικῶν ἔργων, ἔπεται ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Δ Ε Γ, τὸν ὁποῖον καὶ ἡ ἐν τῇ ἀνακρίσει αὐτῇ φερομένη τοῦ προξένου διευθυντοῦ ἐπικύρωσις, καὶ τὸ ἀπὸ 14 μαρτίου ε. ε. ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἐπισυνημμένον ἐγγράφον τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, δι' οὗ μεταβιβάζεται πρὸς τὸν παρὰ τοῖς ἐν Χελκίδι πρωτοδίκαις εἰσαγγελεὰ ἡ γενομένη ἀνάκρισις χαρακτηρίζουσι ὡς γραμματέα παρὰ τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει προξενικῷ γραφείῳ, ἡδύνατο κάλλιστα, παρηγγελθεὶς ὑπὸ τοῦ προῖσταμένου του, νὰ λάβῃ, ὡς ἀρμόδιον πρόσωπον, τὴν μαρτυρίαν τοῦ αὐτόθι διατρίβοντος Ι Ψ. »

§ 4² Ἡ αἵτησις διαδίκου τινὸς τοῦ νὰ ἐξετασθῇ τις τῶν δικαστῶν ὡς μάρτυς εἰς αὐτὴν ἐκείνην τὴν δίκην, εἰς ἣν μέλλει νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ δικαστικά του καθήκοντα, ἰσχυδυνامي μετὰ πλαγίαν

αὐτοῦ ἐξαιρέσιν, καὶ ἐπομένως ἢ ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης διαδικασία πρέπει νὰ γίνη κατὰ τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν ἀπαιτουμένους τύπους. Ὅρα τὰ περὶ τούτου ἐν Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 17 ἐπ. καὶ ἀπ. ποιν. Ἀρ. II. 51 τοῦ 1843.

§ 4³ Δικασταὶ ἐξεταθέντες ἅπαξ ὡς μάρτυρες, δὲν δύνανται νὰ δικάσωσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. II. 38 τοῦ 1844.

§ 4⁴ Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις συγχωρεῖται πάντοτε ἐπὶ ποινικῶν ὑποθέσεων; Ὅρα Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 166 § 4.

§ 4⁵ Ἐπὶ ποινικῆς δίκης, προκειμένου περὶ ἰδιωτικοῦ δικαιώματος, ἰσχύουν αἱ περὶ ἀποδείξεως ἀρχαὶ τοῦ πολ. δικαίου. Ἀπ. ποιν. 34 τοῦ 1849, ἔχουσα οὕτως.

Ἀ’Επειδὴ βάσις τοῦ προκειμένου πταισματος εἶναι τὸ τῆς βροσκῆς δικαίωμα ἐπὶ τῶν γαιῶν τῶν κειμένων εἰς τὰς θέσεις Σπηλιαῖς καὶ Καράβελλι τοῦ χωρίου Φύλλα, καὶ ὁ μὲν ἀναιρεσεῖων ἰσχυρίσθη ἐνώπιον τοῦ πταισματοδίκου ὅτι αὐτὸς καὶ οἱ συγχώριοί του κάτοικοι τοῦ χωρίου Βασιλικὰ ἔχουσι τὴν ἀπεριόριστον κυριότητα αὐτῶν, ὁ δὲ δημόσιος κατήγορος, ὅτι ἡ κυρότης αὕτη ἀνήκει εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Φύλλα· ὅθεν, προκειμένου περὶ κυριότητος ἢ ἄλλου δικαιώματος παρέχοντος τὴν ἐξουσίαν τοῦ βρόσκειν ζῶα ἐπὶ τῶν εἰρημένων γαιῶν, ἦτοι περὶ ἰδιωτικοῦ δικαίωματος, ὁ πταισματοδίκης ὤφειλεν, ὡς πρὸς τὰ πρὸς ἀπόδειξιν αὐτοῦ μέσα, νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὰς περὶ ἀποδείξεως διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου, ἐπιτρέπων τὸ τῶν μαρτύρων μέτρον εἰς μόνας τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 300 καὶ 304 τῆς Πολ. Δικονομίας, μὴ πράξας δὲ τοῦτο, ἀλλὰ στηριχθεὶς ἐπὶ μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, χωρὶς νὰ προκύπτῃ ἐκ τῆς ὑπ’ ἀριθ. 10 προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, ὅτι ὑπῆρχέ τις τῶν ἐν τοῖς παρατεθεῖσιν ἄρθροις τῆς Πολ. Δικονομίας ἀναφερομένων περιπτώσεων, καὶ θεωρήσας τὴν ὑπ’ ἀριθ. 240 ἀπόφασίν του, καθ’ ἣν δὲν ἦτο διάδικος ὁ ἀναιρεσεῖων, ὡς ἐγγράφον ἀποδεικνύον κατ’ αὐτοῦ τὸ προκειμένον δικαίωμα ὑπὲρ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Φύλλα, ἐναντίον τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 274 τῆς Πολ. Δικονομίας, παρεβίασε διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τὰς περὶ ἀποδείξεως οὐσιώδεις διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 54 τῆς ποιν. δικονομίας, ἡ δὲ παραβίασις αὕτη ἐπιφέρει ἀναίρεσιν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 360 § 3 τῆς αὐτῆς αὐτῆς δικονομίας.» Ἴδε κατωτ. § 88.

§ 4⁶ Ὁ λόγος, ὅτι τὸ ἀντικείμενον τοῦ ὁρκου ὑπερέβαινε τὰς 50 δραχμὰς, καὶ, ἔνεκα τούτου, δὲν ἐπετρέπετο ἡ διὰ μαρτύρων

ἀπόδειξις, εἶναι ἀπαράδεκτος κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου προτεινόμενος.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ὁ πρῶτος ἀναρέσεως λόγος ὁ ἀφορῶν τὴν κακὴν ἐρμηνείαν καὶ ψευδῇ ἐφαρμογῇ τοῦ νόμου, μὴ ἀναπτυχθεὶς ἰδίως ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ εἰμὴ ὡς στηριζόμενος εἰς τοὺς ἐπομένους ἀναιρέσεως λόγους, τοὺς συντείνοντας εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς ψευδοῦς ἐφαρμογῆς.

Ἐπειδὴ ἡ περὶ ψευδορκίας πράξις καταδιώκεται καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος, ἐκ περισσοῦ δὲ ἡ πράξις, δι' ἣν κατεδικάσθη ὁ ἀναιρεσίῳν, κατεμηνύθη ὑπὸ τῆς ἀντιδίκου αὐτοῦ Μ Χ Κ.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 266 ἄρθρ. τοῦ ποιν. νόμου, εἰς μόνον τὸν ἐκτιμητικὸν ὅρκον δὲν εἶναι δεκτὴ ἡ περὶ ψευδορκίας ἀνάκρισις. Κατὰ δὲ τὰ ἄρθρα 357 καὶ 382 τῆς Πολ. Δικονομίας, συνδυαζόμενα μὲ τὸ εἰρημένον ἄρθρον, ὁ ἐν γνώσει ὀρκιζόμενος ψευδῶς εἰς πολιτ. δίκην, εἴτε ὁ δοθεὶς ὅρκος ἐπεβλήθη παρὰ τοῦ δικαστηρίου, εἴτε ἐπήχθη ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ, καταδιώκεται ποινικῶς.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ αὐτὸ 266 ἄρθρ. τοῦ ποιν. νόμου, ἐπὶ ψευδορκία τιμωρεῖται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ὁ ὡς δι' ἀδίκου ψευδορκήσας ἐν γνώσει ἐπὶ δικαστηρίου εἰς ἰδίαν αὐτοῦ πολιτικὴν διαφορὰν ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ ἀναιρεσίῳν, ὅστις εἶχε παρασταθῇ ὡς ἐνιγόμενος ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικείου τῆς βρρείου πλευρᾶς Ἀθηνῶν, ἐκηρύχθη ὑπὸ τῶν ἐνόρκων ἐνοχός, ὅτι εἰς πολιτικὴν ὑπόθεσιν, καθ' ἣν ἐδικάζετο ἐνώπιον τοῦ εἰρημένου εἰρηνοδικείου μετὰ τῆς Μ Χ Κ, ἐψευδόρηκεν ἐν γνώσει, ὀρκισθεὶς ψευδῶς ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικείου κατὰ τὴν 3 μαΐου 1842 ὡς διάδικος· ἐπομένως τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἐπιβαλὼν εἰς τὸν κηρυχθέντα ἐνοχὸν τὴν ἐν τῷ εἰρημένῳ 266 ἄρθρῳ ὀριζομένην ποινὴν, ἐρήρμωσεν αὐτὸ ὀρθῶς.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος ὅτι τὸ ἀντικείμενον τοῦ ὅρκου ὑπερέβαινε τὰς 50 δραχμάς, καὶ, ἕνεκα τούτου, δὲν ἐπετρέπετο ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, εἶναι ἀπαράδεκτος, ὡς κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου προταθεὶς προσέτι δὲ ἀνυπόστατος, καθὸ μὴ ἀποδειχθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσίῳντος.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. 28 τοῦ 1843.

§ 47 Τὸ 33 ἄρθρ. τοῦ περὶ ἐξουσίσεως ἐν γένει καὶ τύπου νόμου φέρει ῥητῶς, ὅτι εἰς τὰς κατὰ δημοσίων ὑπαλλήλων γενομένας πρὸς τὴν ἀπόδοσιν ἀπορᾶ σχέσιν τινὰ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, συγχωρεῖται μὲν ἡ ἀπόδειξις, ὅχι ὁμῶς καὶ ἡ διὰ μαρτύρων· ἐκ δὲ τῆς ῥητῆς ταύτης τοῦ νόμου διατάξεως γίνεται φανερόν, ὅτι ὁ νομοθέτης, καίτοι καθιερώσας τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρας ὑπερ-

σπίτεως, ἔκρινεν ὁμῶς ἀναγκαῖον νὰ περιστείλῃ, καθόσον ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν τοῦ εἰρημένου 33 ἄρθρου, τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως, καὶ τὰ δικαστήρια ὀφείλουσι μὲν, κατὰ τὸν νόμον, νὰ θεωρῶσι τὴν ἐλευθέραν ὑπεράσπισιν ὡς ὅρον οὐσιώδη, ὅσαςκις πρόκειται νὰ ἐφαρμόζωσι τὸν ποινικὸν νόμον, ἀλλὰ δὲν δύνανται, δι' ὅποιονδήποτε λόγον, νὰ μακρύνωνται ἀπὸ τὸ σαφές γράμμα τοῦ νόμου, μηδὲ πρέπει νὰ ἐπιτρέπωσιν ὥστε ἡ χρῆσις τοῦ ἱεροῦ τούτου δικαιώματος νὰ ἐκπίπτῃ εἰς ἀκολασίαν, νὰ τεῖνῃ ἐναντίον εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου, καὶ νὰ ὑπερπηδᾷ τὰ οἰκεία καὶ φυσικά αὐτοῦ ὅρια.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σό. τοῦ 1838.

§ 5. Οἱ μάρτυρες, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ βουλεύματος, πρέπει ν' ἀποχωρῶσιν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου· ἐπομένως ἡ παρεῖρεσις των εἰς τὸ ἀκροατήριον κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ βουλεύματος καὶ τοῦ κατηγορητηρίου δὲν ἀντιβαίνει εἰς τινὰ διάταξιν, τὴν δημοσίαν τάξιν ἀφορῶσαν.

Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 37 τοῦ 1844.

§ 6. Ὅταν ἐκ τῶν πρακτικῶν προκύπτῃ, ὅτι οἱ ἐξετασθέντες μάρτυρες ἔμειναν εἰς τὸ ἀκροατήριον μέχρι τέλους τῆς συζητήσεως, χωρὶς νὰ γίνηται μνεία περὶ τῆς ἀποχωρήσεώς των, ἔπεται ὅτι διέμειναν ἅπαντες εἰς αὐτό.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 18 τοῦ 1846.

§ 6² Κατὰ τὸ 392 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, ἕκαστος μάρτυς ὀφείλει νὰ διαμένῃ εἰς τὸ ἀκροατήριον μέχρι τοῦ τέλους τῶν συζητήσεων, καθ' ὅς ὁ πρόεδρος ἔχει τὸ δικαίωμα, κατ' αἴτησιν τοῦ εἰσαγγελέως ἢ τοῦ κατηγορουμένου, νὰ διατάξῃ νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκ νέου τινὲς ἢ ὅλοι οἱ μάρτυρες. Ἐὰν δὲ ὁ πρόεδρος διστάξῃ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν αἴτησιν, ἀποφασίζει περὶ τούτου τὸ δικαστήριον· ὅταν δὲ τοῦτο ἀπορρίψῃ τὴν αἴτησιν περὶ τοῦ νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκ νέου οἱ μάρτυρες μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ εἰσαγγελέως ἢ τοῦ κατηγορουμένου, ὑπάρχει παραβίασις τοῦ ἄρθρ. 392 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἐπιφέρουσα ἀναίρεσιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. συή τοῦ 1839.

§ 7. Ἡ μὴ παρουσία τῶν μαρτύρων κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν δὲν διχτάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἀλλὰ δύναται μόνον νὰ δώσῃ χώραν εἰς πρόσκαιρον ἀναβολὴν, ἐὰν τυχὸν ᾔηται ἀνάγκη πρὸς ἐξέτασιν τινος ἐξ αὐτῶν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 17 τοῦ 1846.

§ 7² Ἡ ἀναχώρησις μάρτυρός τινος ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν, ἂν ἐκ τούτου δὲν παρεβιάσθῃ ἡ ὑπεράσπισις, ἥτις ἄλλως ἡδύνατο νὰ προκαλέσῃ νέας πρὸς τὸν μάρτυρα ἐρωτήσεις (392 τῆς ποιν. δικονομίας).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Π. 79 τοῦ 1817.

§ 7³ Ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαμονὴ τῶν μαρτύρων μέχρι τέλους τῶν συζητήσεων δὲν διατάσσεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 392 τῆς ποινικῆς δικονομίας ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος· ἄλλως δὲ ἂν ἦναι ἀνγκυαία, δύνανται νὰ διαταχθῇ ὑπὸ τοῦ προέδρου ἢ νὰ ζητηθῇ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 102 τοῦ 1842.

§ 7⁴ Τὸ δικαστήριον δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ νέας ἀποδείξεις καὶ μέχρι ποίας ἐποχῆς; Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 167.—Ἰδε κατωτ. § 16¹.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 14 τοῦ 1844 ποιν. τοῦ Ἀρ. Π. ἀπόφασις φέρει·
« Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 394 ἄρθρ. τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἀφοῦ περαιωθῇ ἡ περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασία, καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς ἀπαγγείλῃ τὴν κατηγορίαν καὶ τὰ πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς μέσα, τὰ συνηγμένα ἐκ τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας, ἡ συζήτησις πύχει καὶ διαγιγνώσκεται ἡ ἀπόφασις. Ἐκ δὲ τοῦ ἄρθρου τούτου συνάγεται ὅτι, καὶ τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὰ ἄρθρα 425, 399 καὶ 348 τῆς αὐτῆς δικονομίας, συνδυαζόμενα πρὸς ἄλληλα, ἔχει τὸ δικαστήριον νὰ ἐπιβάλλῃ νέαν ἀπόδειξιν, δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ εἰμὴ ἐνόσω διαρκεῖ ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζήτησις, καὶ πρὶν ἀποσυρθῇ τὸ δικαστήριον πρὸς διάγνωσιν τῆς ἀποφάσεως. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Σπάρτῃ πλημμελειοδικῶν, ἀφοῦ ἐπεραιώθῃ ἡ περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασία, καὶ ἡκούσθησαν οἱ τε κατηγορούμενοι καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς, προτείναντες οἱ μὲν τὴν ἀθώωσιν των, ὁ δὲ τὴν καταδίκην αὐτῶν, ἀποσυρθεὶς εἰς τὸ δωματίον τῶν διασκέψεων, ἀντὶ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ἐνοχῆς, ἢ μὴ τῶν κατηγορουμένων, κατὰ τὰ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀναφανέντα ἀποδείξεως μέσα, ἐξέδωκε παρεμπίπτουσαν περὶ νέας ἀποδείξεως ἀπόφασιν, καὶ οὕτω παρεβίβασε τὰς οὐσιώδεις διαταξεις τοῦ προμνησθέντος ἄρθρ. 394 τῆς ποιν. δικονομίας, τοῦτο δὲ δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν.»

§ 7⁵ Εἰς τὸ δικαστήριον ἀπόκειται νὰ κρίνῃ περὶ τῶν λόγων τῆς ἐναγολῆς, ὅταν προτείνωνται μέσα ἀποδείξεως. Εὐρ. τ. 2 σ. 168. Εἰς τὸ δικαστήριον ἀπόκειται νὰ κρίνῃ, ἂν μαρτυρία τις ἦναι ἀνγκυαία, καὶ ἂν πρέπη ν' ἀναβληθῇ, ἢ μὴ, ἡ δίκη. Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 169 ἐπ.

§ 8. Δὲν ὑπάρχει λόγος ἀκυρότητος ἂν ἡ ἀνάγνωσις τοῦ βουλεύματος καὶ τοῦ ἐγκλητηρίου δὲν γίνη ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μαρτύρων.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 92 τοῦ 1845.

§ 8². Ἡ παράθεσις τῶν ἀρθρ. 424 καὶ 383 τῆς ποιν. δικονομίας, δὲν διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος· ὅθεν δὲν δύναται τις νὰ παραγάγῃ ἐκ τύτης λόγον ἀναιρέσεως, ὅταν εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον δὲν ἔλαμε τὴν πρότασιν, ὅτι ὁ μάρτυς δὲν ἦτο παρὼν ἀναγινωσκομένου τοῦ ἐγκλητηρίου καὶ τοῦ βουλεύματος, καὶ ἐπομένως, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀκοισθῇ ὡς μάρτυς.

Ἀπόφ. ποιν. Αρ. Π. 24 τοῦ 1842.

§ 9. Ἡ κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων παρουσία ἑτέρου μάρτυρος, μὴ ἐξετασθέντος, δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως· κατὰ τὰ συνδυασμένα δὲ ἀρθρα 383, 425 καὶ 458 § 7 τῆς ποιν. δικονομίας, λόγος ἀναιρέσεως ὑπάρχει, ἐὰν, γενομένης αἰτήσεως νὰ ληφθοῦν προφυλακτικὰ μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν ἀθεμίτου τινος ἐντεύξεως τῶν μαρτύρων μετ' ἄλλων προσώπων, τὸ δικαστήριον δὲν δίδῃ ἀκρόασιν.

Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 73 τοῦ 1847.—Ἴδε τοὺς ἐπ. §§ καὶ τὸν 166'.

§ 9². Ὁ μάρτυς δὲν εἶναι ἐξαιρετέος ἂν δὲν ἠκροάσθῃ τὰς καταθέσεις τῶν ἄλλων μαρτύρων, διότι ἡ περίστασις αὕτη δὲν εἶναι ἐκ τῶν παρὰ τοῦ νόμου διαγραφομένων λόγων ἐξαιρέσεως τῶν μαρτύρων (113, 105 τῆς ποιν. δικονομίας).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 36 τοῦ 1844.—Ἴδε κατωτ. § 16 6'.

§ 9³. Δὲν εἶναι λόγος ἐξαιρέσεως μάρτυρός τινος, διότι παρεβρέθη εἰς τὴν ἐξέτασιν ἄλλου τινός, ἐνῶ ἐξετάζετο ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 105 τοῦ 1854.

§ 10. Ὅταν ἐκ τῶν πρακτικῶν βεβαιοῦται, ὅτι κατηγορούμενός τις πρητῆθη μάρτυρος τῆς ὑπερασπίσεως μὴ ἐμφανισθέντος, ἄνευ ἀντιρρήσεως τοῦ ἑτέρου συγκατηγορουμένου, τεκμαίρεται ὅτι ἡ πρηξίτης ἐγένετο μὲ τὴν συναίνεσιν καὶ τούτου.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 30 τοῦ 1846.

§ 10². Πρηξιτηθέντος τοῦ εἰσαγγελέως τῆς μαρτυρίας τινός καὶ μὴ ἀντιτείνοντος τοῦ κατηγορουμένου, δὲν ὑπάρχει λόγος πρὸς ἀναιρέσιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 38 τοῦ 1845.

§ 10³. Πρηξιτουμένου τοῦ συνηγόρου τῶν μαρτύρων τῆς ὑπερα-

σπίσεως, καὶ ἀντιρρήσεως μὴ γενομένης ἐκ μέρους τοῦ κατηγορουμένου, δὲν δύναται πλέον οὗτος νὰ ζητήσῃ ἀναίρεσιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 70 τοῦ 1842.

§ 11. Τὰ ἄρθρ. 274, 162, 190 καὶ 191 τῆς ποιν. δικονομίας δὲν ἀπαιτοῦν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ὥστε δι' ἐκάστην ἐπίδοσιν γινομένην συγχρόνως εἰς διάφορα ἄτομα εἰς τὸν αὐτὸν τόπον εὑρισκόμενα νὰ συντάττωνται ἰδιαίτερα ἀποδεικτικά· ἄρα δύναται νὰ γίνη καὶ ἐκ ἀποδεικτικῶν διὰ τὴν πρὸς δύο συγκατηγορουμένους ἐπίδοσιν τῆς τε πρὸς ἐμφάνισιν κλήτεως καὶ τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων.—Ἰδὲ τὴν λ. Ἐπίδοσις ἐν Εὐρ. τόμ. 7 σ. 187 ἐπ.

Ἀπόφ. ποιν. 41 Ἀρ. Π. τοῦ 1846.

§ 12. Ἡ ἔλλειψις τῆς μαρτυρίας εἰς τὰ πρακτικὰ περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ μάρτυρος δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 414 τοῦ 1846.

§ 12² Ἡ ἔλλειψις τῆς μνείας τῆς ἡλικίας τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐξετασθέντων μαρτύρων δὲν εἶναι λόγος ἀναίρεσεως, κατὰ τὰ ἄρθρα 125, 384, 425 καὶ 458 τῆς ποιν. δικονομίας, ἀν μάλιστα δὲν ἐπρότεινεν ὁ κατηγορούμενος τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἐνώπιον τοῦ κατωτέρου δικαστηρίου.

Ἀπέφ. ποιν. Ἀρ. Π. 68 τοῦ 1847.

§ 13. Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ σημειῶνται εἰς τὰ πρακτικὰ αἱ μαρτυρίαι, ὅταν ἦναι σύμφωνοι μὲ τὴν ἀνάκρισιν.

Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 18 τοῦ 1846.

§ 13² Τὰ ἄρθρα 345 καὶ 80 τῆς ποιν. δικονομίας δὲν διατάττουσι τὴν εἰς τὰ πρακτικὰ καταχώρισιν τῶν μαρτυριῶν, εἰμὴ μόνον, ὅταν δὲν συνάλῳσιν αἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ μαρτυρίαι μὲ τὰς τῆς ἀνακρίσεως· ὅθεν, ὅταν τὰ πρακτικὰ βεβαιώνωσιν, ὅτι οἱ μάρτυρες εἶπον ὅ,τι καὶ εἰς τὴν ἀνάκρισιν, δὲν ὑπάρχει παρανομία τίς.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 62 τοῦ 1843.

§ 13³ Καμμία διάταξις τοῦ νόμου δὲν ἀπαιτεῖ, ὥστε νὰ σημειῶνται εἰς τὰ πρακτικὰ αἱ μαρτυρίαι τῶν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐξετασθέντων ἤδη καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐξεταζομένων ἐκ νέου μαρτύρων, ὅταν μάλιστα οἴται ἦναι σύμφωνοι μὲ τὰς ἐν τῇ ἀνακρίσει ληφθείσας, καὶ τοῦτο βεβαιοῦται ἐκ τῶν πρακτικῶν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 13 τοῦ 1846.

§ 14. Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γίνηται ῥητὴ μνεία εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ ὁράματος τοῦ κατηγορουμένου κατὰ πᾶσαν ἐρώτησιν γενομένην ὑπὸ τοῦ προέδρου εἰς ἕκαστον τῶν μαρτύρων, ἀρκεῖ μόνον νὰ

βεβαιούται ἀπὸ τὰ πρακτικὰ, ὅτι οἱ ἐξετασθέντες μάρτυρες ἐγνώριζον ἢ δὲν ἐγνώριζον τοὺς κατηγορουμένους καὶ μέχρι τίνος ἐπτείνονται αἱ μετ' ἐκείνων σχέσεις των.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 13 τοῦ 1846.

§ 15. Αἱ εἰς τὴν ποινικὴν δίκην ληφθεῖσαι μαρτυρίαι καὶ ἄλλαι ἀποδείξεις δύνανται νὰ ληρθῶσιν ὑπ' ὅψιν ἐν περιπτώσει ἀθώωσης τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὴν περὶ ἀποζημιώσεως πολιτικὴν δίκην.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 9 τοῦ 1838 (Νομικ. σ. 2124).—Ἴδε Εὐρ. τ. 2 σελ. 72 ἐπ.

§ 16. Καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς διαδικασίας, ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως, δύνανται νὰ ἐξετασθῶν μάρτυρες· οὔτε δὲ ἐκ τῶν ἄρθρ. 374, 383, 384 καὶ 425 τῆς ποινικῆς δικονομίας, οὔτε ἐξ ἄλλου τινὸς ἐξάγεται, ὅτι ἀπαγορεύεται ῥητῶς καὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος νὰ ἐξετάζηται, συναινέσει μάλιστα τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ κατηγορουμένου, πᾶς μάρτυς, ὅστις ἐμφανίζεται μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἄρθρου 374, πρὸ τῆς περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως· προκειμένου δὲ λόγου περὶ μαρτύρων τῆς ὑπερασπίσεως, δὲν δύναται νὰ παραπονεθῇ ὁ κατηγορούμενος διὰ παράβασιν τοῦ ἄρθρ. 383, ἀφοῦ συνήνεσεν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 35 τοῦ 1847.

§ 16² Κατὰ τὸ 344 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, μετὰ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐξέτασιν τῶν κλητευθέντων μαρτύρων καὶ τοῦ κατηγορουμένου, καὶ τὴν ἀπαγγελίαν τῆς κατηγορίας, νέοι μάρτυρες δὲν εἶναι δεκτοί, ἀλλ' ἔπεται ἡ ἀπολογία τοῦ κατηγορουμένου καὶ ἡ ἀπόφασις· ὅθεν, ὅταν ὁ κατηγορούμενος ἐπρότεινε τὸν Μ ὡς μάρτυρα τῆς ὑπερασπίσεως κατὰ πρώτην φορὰν μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ, καὶ τὸ δικαστήριον δὲν ἐδέχθη τὴν πρότασιν, δὲν ὑπάρχει παράβασις τις. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ὁ μάρτυς οὗτος ἦτο παρὼν εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ ἠκροάσθη τῆς καταθέσεως τῶν λοιπῶν μαρτύρων, καὶ, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ 126 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξετασθῇ.—Ἴδε ἀνωτ. § 74, 9 ἐπ.

Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 16 τοῦ 1854.

§ 17. Οἱ μάρτυρες δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκ νέου, ὅχι μόνον πρὸ τοῦ τέλους τῆς συζητήσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀνακεφαλαιώσιν, καθότι ἐκ τοῦ ἄρθρου 392 τῆς ποινικῆς δικονομίας γίνεται φανερόν ὅτι ὁ πρέσβρος τῶν συνέδρων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ ν' ἀποχωρήσῃ τις, ἢ ὅλοι οἱ μάρτυρες καὶ νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκ νέου, ἢτοι κατὰ μόνας, ἢ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ ἄλλων μαρτύρων πρὸς

τοῦτο δὲ διαμένουσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον μέχρι τέλους· αὐτὸ τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τῶν ἄρθρων 364, 365, 378 καὶ 388 τῆς ποιν. δικονομίας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 32 τοῦ 1845.

§ 18. Ὁ μάρτυς καὶ ὁ μηνυτὴς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐρωτῶνται περὶ τῶν σχέσεων καὶ τῆς συγγενείας, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ ἔχουν μὲ τὸν πχθόντα ἢ μὲ τοὺς κατηγορουμένους.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. 87 τοῦ 1847.

§ 19. Δύναται νὰ ἐξετασθῇ μάρτυς ἐνόρκως εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἂν ἡ ἐκθεσις δὲν διαλαμβάνῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἐξετάσεώς του· βεβαιωθέντος δὲ ὅτι ὁ μάρτυς ἀπεβίωσεν ὀλίγον μετὰ τὴν ἐξέτασίν του, ὑπάρχει βεβαιωμένος ὁ κίνδυνος, τὸν ὁποῖον ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρ. 134 τῆς ποινικῆς δικονομίας, διὰ νὰ ἐξετασθῇ ὁ μάρτυς ἐνόρκως (ἄρθρ. 122 καὶ 124 τῆς ποιν. δικονομίας).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 87 τοῦ 1847.

§ 19² Ἀφοῦ, ἀποπερατωθείσης τῆς ἀνακρίσεως, εἰσαχθῇ ἡ δίκη εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἡ κατηγορητικὴ διαδικασία, κατὰ τὰ ἄρθρ. 76 καὶ 77 τῆς ποιν. δικονομίας, γίνεται δημοσία, καὶ ὁσάκις δὲν ἐμφανίζεται τις τῶν κλητευθέντων μαρτύρων, τὸ δικαστήριον δύναται νὰ ἀναβίλῃ τὴν συζήτησιν· ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ διατάξῃ τὴν κατ' οἶκον ἐξέτασίν του, χωρὶς νὰ ὑπάρξῃ περίπτωσις νόσου βαρείας, κατὰ τὸ ἄρθρ. 124 τῆς ποιν. δικονομίας. Ἄλλως, ἐπιγίγνεται ἀνζήρεσις.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. ξέ τοῦ 1836.

§ 20 Ἄν ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐνόρκως ληρθεῖσα μαρτυρία δὲν ἀνεγνώσθῃ ἐπὶ ἀκροατηρίου, δὲν ὑπάρχει ἐκ τούτου λόγος ἀναιρέσεως, διότι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 124 τῆς ποιν. δικονομίας, ἀκυρότης ὑπάρχει, ὅταν, γενομένης αἰτήσεως, δὲν ἀνεγνώσθῃ ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ληρθεῖσα ἄκυρος μαρτυρία (1).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 56 τοῦ 1845.

§ 20² Ἡ ἐνόρκος μαρτυρία ἀναγινώσκεται εἰς τὸ ἀκροατήριον· ἂν ὁμως δὲν ἀναγνώσθῃ, ἐνῶ αἵτησις δὲν ἔγινε, δὲν ὑπάρχει ἀκυρότης (124, 468 § 17 τῆς ποιν. δικονομίας).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. 60 τοῦ 1842.

(1) Καὶ ἂν δὲν παραδοθῇ ἡ μαρτυρία αὕτη εἰς τοὺς ἐνόρκους, δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναιρέσεως, διότι τεκμαίρεται παραίτησις ἀπὸ ταύτης κατὰ τὸν τελευταῖον § τοῦ ἄρθρ. 485 τῆς ποιν. δικονομίας. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 56 τοῦ 1845.

§ 21. Ἡ ἔννοχος κατάβησις μάρτυρός τινος, καίτοι μὴ ἐμπερι-
χομένῃ ὡς μέτον ἀποδείξεως εἰς τὸν κατάλογον τῶν μαρτύρων,
ἀνεγνώσθη ἐπὶ ἀκροατηρίου, κατ' αἵτησιν τοῦ κατηγορουμένου,
ζητήσαντος μετὰ ταῦτα ἀναίρεσιν διὰ τὸν λόγον αὐτὸν, ἀλλ' ὁ
Ἄρειος Πάγος τὴν ἀπέρριψε τὸ μὲν, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ προσ-
βάλῃ τὰς ἐαυτοῦ πράξεις· τὸ δὲ, διότι τοῦτο ἐπιτρέπεται ἀπὸ τοῦ
ἄρθρου 124 τῆς ποιν. δικονομίας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 8 τοῦ 1844.

§ 22. Οἱ μάρτυρες κατὰ τὴν δευτέραν συζήτησιν, τὴν γενομέ-
νην συνεπείᾳ παραιομπῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου, πρέπει, ἐπὶ ποινῇ
ἀκυρότητος, νὰ ἐξετάζωνται ἐκ νέου· τοῦτο ἐξάγεται ἀπὸ τὰ ἄρθρ.
496 καὶ 510 τῆς ποιν. δικονομίας· ἄρα οἱ μάρτυρες πρέπει νὰ ἐξε-
τάζωνται ἐπὶ ἀκροατηρίου καὶ οὐχὶ νὰ ἀναγινώσκωνται αἱ ἐνώπιον
τοῦ δικαστηρίου, οὗ τινος ἡ ἀπόφασις ἀνῆρέθη, ληφθεῖσαι μαρ-
τυρίαι· ἂν δὲ συνήνεσαν τὰ μέρη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐκθέσεων
αὐτῶν, ἡ συναίνεσις αὕτη δὲν ἰσχύει ποσῶς ν' ἀνατρέψῃ τὰς τοῦ
νόμου διατάξεις, ὡς ἀφορώσας τὴν δημοσίαν τάξιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 6 τοῦ 1845.

§ 22² Τὸ ἄρθρ. 510 τῆς ποιν. δικονομίας δὲν ἀπαγορεύει τὴν
ἐξέτασιν νέων μαρτύρων, ὡς αἱ· ἡ ὑπόθεσις δικάζεται ἐκ νέου
μετὰ προηγηθεῖσαν ἀναίρεσιν.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρ. 510 τῆς ποιν. δικονομίας, εἰς τὸ
ὁποῖον παραπέμπει τὸ 496 ἄρθρον τῆς αὐτῆς, ὀρίζον, ὅτι ἐὰν δὲν
ἦναι δυνατόν νὰ προσαχθῶσι πλέον οἱ πρότερον ἐξετασθέντες μάρ-
τυρες ἀναγινώσκονται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καὶ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν
αἱ ἐκθέσεις τῶν μαρτύρων, δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν ἐξέτασιν
νέων μαρτύρων, ἐὰν ὑπάρχωσιν, ὡς αἱ· ἡ ὑπόθεσις δικάζεται ἐκ
νέου μετὰ προηγηθεῖσαν ἀναίρεσιν, ἀλλὰ προϋποθέτον ὅτι οἱ τυχόν
ὑπάρχοντες ἐξετάσθησαν ἤδη, προνοεῖ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν
οὗτοι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσαχθῶσι πλέον· ἡ ἐννοια δ' αὕτη
τῆς ῥηθείσης διατάξεως γίνεται προφανῆς καὶ ἐκ τῶν διατάξεων
τῶν ἄρθρων 348 καὶ 349, κατὰ τὰς ὁποίας τό τε πταισματοδι-
κειὸν καὶ τὸ πλημμελειοδικεῖον δύναται νὰ διατάξωσι τὴν προσα-
γωγὴν νέων ἀποδείξεων, καὶ ἀρῶν ἀνεκρίθη ἐνώπιόν του ἡ ὑπόθεσις,
ὅταν ἡ πρᾶξις δὲν ἦναι προσηκόντως ἀποδεδειγμένη· ὅθεν τὸ
πταισματοδικεῖον Κύμης, δικάζον τὴν εἰς αὐτὸ παραπεμφθεῖσαν
ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπόθεσιν μετὰ τὴν γενομένην ἀναίρεσιν, ἂν
ἐξέτασε νέους μάρτυρας, δὲν παρέβλεπε διατάξιν τινα τῆς ποιν.
δικονομίας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 78 τοῦ 1849.

§ 22³ Καὶ ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν, ὅπου ἡ ὑπόθεσις εἰσῆχθη, δυνάμει ἀνακοπῆς, δύνανται νὰ προταθῶσι νέοι μάρτυρες.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 90 τοῦ 1849.

§ 23. Ὅταν τὸ δικαστήριον, θεωρῶν περιττὴν τὴν ἀνάγνωσιν ἐγγράφου τινὸς (οἷον φύλλου ἐφημερίδος), δὲν τὴν ἐπιτρέψῃ, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου, ὅτι περιωρίσθη τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 102 τοῦ 1842.

§ 24. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 165 τῆς ποιν. δικονομίας, ἡ κατηγορία πρέπει νὰ περιέχῃ συνοπτικὴν ἐκθεσιν τῶν κυριωτέρων περιστατικῶν, καὶ ὁ νομοθέτης κατέστησε χρεὸς τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ ὄχι μόνον νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν πράξιν, ἀλλὰ νὰ συμπεριλαμβάνῃ εἰς τὴν κατηγορίαν τὰ περιστατικά, τὰ ὅποια ἐπιβαρύνουσι ἢ ἐλαφρύνουσι τὴν ἐνοχὴν τοῦ κατηγορουμένου, τὰ ὅποια δὲν δύνανται νὰ ἐξαχθῶσιν εἰμὴ ἐκ τῶν ἐξετάσεων τῆς προανακρίσεως, καὶ ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι ἢ εἰς τὸ ἐγκλητήριο ἐγγράφον καταχώρισις ἀπλῆς περιλήψεως τῶν μαρτυριῶν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς παραφθέρουσα τὴν κατηγορίαν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 95 τοῦ 1836.

§ 25. Κατὰ τὸ 145 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, ἡ πρὸς τὸν μάρτυρα κλῆσις παρὰδίδεται εἰς τὸν ἴδιον, ἢ ἀφίεται εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ· ἀν δὲ ἡ οἰκία, εἰς ἣν ἀρέθῃ ἡ κλῆσις, ἦτον ὄντως οἰκία ἄλλου, τοῦτο εἶναι ἀντικείμενον πραγματικόν, εἰς τὸ ὅποιον δὲν ἐπεμβαίνει ὁ Ἄρειος Πάχος. Ὁρα τὰ περὶ τούτου ἐν Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 182 ἐπ.

§ 26. Μάρτυς τῆς κατηγορίας δὲν δύναται νὰ ἐξετασθῇ, χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἡ προσήκουσα κλήτευσις, ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἐδικάτῃ ἐρήμην, ἢ ἐμφανισθῇ ἀντέτεινεν εἰς τὴν ἐξέτασιν ταύτην.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 1 τοῦ 1845.

§ 27. Κατὰ τὸ 413 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, ὁ κατάλογος τῶν κλητευθέντων μαρτύρων πρέπει νὰ ἐγχειρίζηται εἰς τὸν κατηγορούμενον τρεῖς τουλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς συνεδριάσεως· ὁθεν ἔπεται ὅτι δύναται νὰ γίνῃ ἡ ἐγχείρισις καὶ πρὸ τῶν τριῶν ἡμερῶν· δὲν ὑπάρχει δὲ νόμος διατάκτων, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, δευτέραν κοινοποίησιν τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων, ὡς ὅτις ἡ δίκη κακουργήματός τινος παραπεμφθῇ ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην σύνοδον.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 413 τῆς ποιν. δικονομίας διαλαμβάνουσιν, ὅτι ὁ κατάλογος τῶν κλητευθέντων μαρτύρων πρέπει νὰ ἐγχειρίζηται εἰς τὸν κατηγορούμενον

τρεις τουλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς δημοσίας συνεδριάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν κακούργιοδικῶν, συγχωρεῖται νὰ γίνη ἡ ἐγγείρισις τοῦ ῥηθέντος καταλόγου καὶ πρὸ τριῶν ἡμερῶν, οὐδὲ ὑπάρχει νόμος διατάττων, ἐπὶ ποιῇ ἀκυρότητος, δευτέραν κοινοποιήσιν τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων, ὅσκις ἡ δίκη κακούργημάτος τινος παραπέμπεται ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην σύνοδον κακούργιοδικῶν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ὁ κατάλογος τῶν κλητευθέντων μαρτύρων ἐκοινοποιήθη εἰς τοὺς κατηγορούμενους ἐν καιρῷ πρὸ τῆς δημοσίας συνεδριάσεως τῆς προλαβούσης συνόδου τῶν κακούργιοδικῶν, καθ' ἣν μέλλουτα νὰ δικαθῇ ἡ κατὰ τῶν νῦν ἀναιρεσιόντων κατηγορία ἀνεβλήθη διὰ τὴν προτεχῇ σύνοδον, τουτέστιν ὁ κατάλογος ἐκοινοποιήθη εἰς τοὺς κατηγορούμενους πολλὰς ἡμέρας πρὸ τῆς δημοσίας συνεδριάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν κακούργιοδικῶν, καθ' ἣν ἐδικάστησαν οἱ ῥηθέντες κατηγορούμενοι· ἐπομένως ὁ λόγος, ὅτι δὲν ἐκοινοποιήθη ὁ κατάλογος τῶν μαρτύρων, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, εἶναι ἀνυπόστατος.»

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγον 30 τοῦ 1841.

§ 28. Ἡ εἰς τὸν ἐπὶ κακούργηματι κατηγορούμενον ἐγγείρισις τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων ἀπαιτεῖται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ γίνη εἰς τὸν κατηγορούμενον τρεῖς τουλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς δημοσίας συνεδριάσεως.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 19 τοῦ 1835, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 7 σ. 185 ἐπ. λέξει Ἐπίδοσις.

§ 28² Τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων πρέπει, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ γνωστοποιῶνται εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐμπροθέσμως· ἄλλως ἡ ἀπόφασις εἶναι ἀναιρετέα.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 116 τοῦ 1851.

§ 29. Ἡ παράλειψις τῆς παρὰ τοῦ ἄρθρου 414 τῆς ποιν. δικονομίας διατασσομένης ἐγγείρισεως τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων εἰς τὸν πρόεδρον τῶν συνεδρῶν, δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως (458 ποιν. δικονομίας).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ρπδ τοῦ 1838.

§ 30. Τὸ 413 ἄρθρον τῆς ποιν. δικονομίας διατάττει τὴν ἐγγείρισιν τοῦ καταλόγου τῶν κλητευθέντων μαρτύρων εἰς τὸν ἐγκαλούμενον, δὲν κανονίζει ὅμως τὸν τρόπον τῆς χαρακτηρίσεως αὐτῶν· ἐπομένως ὁ κοινοποιῶν τὸν κατάλογον δύναται νὰ χαρακτηρίῃ τὰ πρόσωπα τῶν μαρτύρων, καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον ἤθελε κρίνει ἀρμόδιον, ἀρκεῖ μόνον νὰ χαρακτηρίζωνται ταῦτα προσκόντως, ὥστε νὰ μὴ προκύπτῃ σύγχυσις ἢ ἀσάφεια· ὅθεν αἱ

γυναῖκες χαρακτηρίζονται πρωτηκόντως διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ συζύγου των, καὶ ἂν δὲν μνημονεύηται τὸ βαπτιστικὸν των ὄνομα.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. σμβ τοῦ 1838.

§ 30² Ἡ διαφορὰ τῶν ὀνομάτων τῶν μαρτύρων καὶ ἡ μὴ ταυτότης αὐτῶν δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν, ὅταν δὲν προταθῇ εἰς τὸ ἀκροατήριον ἡ διαφορὰ αὕτη.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. σκς τοῦ 1838.

§ 30³ Τὰ ὀνόματα τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐξεταζομένων μαρτύρων δὲν πρέπει νὰ διαφέρωσιν ἀπὸ τὰ κοινοποιηθέντα εἰς τὸν κατηγορούμενον· ἄρα ὑπάρχει παραβίασις τῶν οὐσιωδῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 384, 428, 426 καὶ κυρίως τοῦ 413 τῆς ποιν. δικονομίας, καὶ ἂν δὲν δύναται νὰ ἐξετασθῇ ὡς μάρτυς τῆς κατηγορίας ἄνθρωπος, περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ὁποίου δὲν προειδοποιήθη ὁ κατηγορούμενος κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ προσδιορισμένην προθεσμίαν(1).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 52 τοῦ 1846.

§ 30⁴ Ἡ πρὸς τὸν κατηγορούμενον κοινοποίησις τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων δὲν διατάσσεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ὅταν πρόκειται περὶ πλημμελήματος.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 4 τοῦ 1841.

§ 31. Οἱ μάρτυρες ὀρκίζονται τὸν θεὸν τῆς πίστεώς των.

Ἀπόφ. σ'Επειδὴ, ὡς ἐκ τῶν πρακτικῶν βεβαιοῦται, καὶ ὁ ὅθω-

(1) Ἡ ὑπ' ἀρ.θ. 102 τοῦ 1846 φέρει ἰδίως ὡς πρὸς τοῦτο τὰ ἐξῆς,

«Ἐπειδὴ μὲ ὅλας τὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας δύναται ὁ κατηγορούμενος νὰ λάβῃ περὶ τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας, διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 165, 173—175 τῆς ποιν. δικονομίας, τὸ ἀρθρ. ὁμῶς 413 αὐτῆς διατάττει ῥητῶς νὰ ἐγχειρισθῇ εἰς τὸν κατηγορούμενον τρεῖς τουλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς δημοσίου συνεδριάσεως ὁ κατάλογος αὐτῶν τῶν μαρτύρων καὶ ἐκ τῆς διατάξεως αὐτῆς, συδουαζομένης μὲ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 383, 384, 414, 425 καὶ 458 § 2 τῆς ποιν. δικονομίας, προκύπτει, ὅτι δὲν δύνανται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ ἐξετασθῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἄλλοι μάρτυρες, εἰμὴ ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἐγνωστο-οιήθησαν ἐντὸς αὐτῆς τῆς προθεσμίας πρὸς τὸν κατηγορούμενον καὶ κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ πρυέδρου ἐκαλέσθησαν παρὰ τοῦ κλητῆρος καὶ ὑπεχώρησαν εἰς τὸ δι' αὐτοὺς παρσκευασμένον δωμάτιον, ὥστε εἶναι φανερόν, ὅτι αἱ διαληφθεῖσαι πληροφορίες δὲν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς νόμιμον μέσον τῆς ἀναπληρώσεως τῶν πρὸ τῶν εἰρημένων ἀρθρῶν 413 καὶ 414 διορισμένων καταλόγων καὶ μάλιστα τοῦ πρώτου, ὡς πρὸς τὰς ἐλπίσεις καὶ τὰ λαθὴ περὶ τῶν ὀνομάτων τῶν τῆς κατηγορίας μαρτύρων.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 102 τοῦ 1846.

μα.ὸς μάρτυς Σ Δ ὠρκίσθη τὸν ὅρκον τῆς πίστεώς του, καθ' ὃν τρόπον ὀρίζει τὸ 2 ἐδάφ. τοῦ 121 ἄρθ. τῆς ποιν. δικονομίας, καί, ἐκπληρωθείσης οὕτω τῆς θελήσεως τοῦ νόμου, δὲν ἔλαβε χώραν, ὡς διατείνεται ὁ ἀναιρεσίων, οὐδεμία παραβίασις τοῦ 14 § τοῦ 458 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας.ο

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 76 τοῦ 1842.

— Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐγγράφων βεβαιοῦται, ὅτι οἱ μάρτυρες πρὶν ἐξετασθῶσιν, ὠρκίσθησαν· ἂν δὲ δὲν φαίνεται, ὅτι δίδοντες τὸν ὅρκον ἐπρόφεραν καὶ τὰς λέξεις ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς, τοῦτο δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς λόγος ἀναιρέσεως· καθότι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ μὲν τὸν ὅρκον τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ δὲν διατάσσει, ἐπὶ ποινῇ, ἀκυρότητος, τὴν ῥητὴν μνησίαν τῶν εἰρη. ἐ. ὠν λέξεων.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 4 τοῦ 1844.

§ 32. Οἱ ὑπερβάντες τὸ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας των μάρτυρες πρέπει νὰ ὀρκίζονται (122 § 1 τῆς ποιν. δικονομίας).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. τλβ τοῦ 1839.

§ 32^ο Οἱ νεώτεροι τῶν 14 ἐτῶν μάρτυρες ἐξετάζονται ἀνωμοτί κατὰ τὸ ἄρθρ. 122 τῆς ποινικῆς δικονομίας (1).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 11 τοῦ 1845.

§ 33. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 τῆς ποιν. δικονομίας, οἱ ἱερεῖς μαρτυροῦντες πρέπει νὰ ὀρκίζονται ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου· ἄλλως δὲν ἰσχύει ὁ ὅρκος των· καὶ ἡ παραβίασις αὕτη ἐπιφέρει ἀναίρεσιν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 407 § 6 τῆς ποιν. δικονομίας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου τμθ' τοῦ 1839.

§ 33² Οἱ συγγενεῖς τοῦ πολιτικοῦ ἐνάγοντος δὲν ἐξαιροῦνται ὡς μάρτυρες, καὶ ἐξετάζονται ἐνῶρκως εἰς τὰς ποινικὰς δίκας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 62 τοῦ 1851. — Ἰδε ἀνωτ. § 37 ἐπ.

§ 34. Οἱ μὴ παρσταθέντες ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες ὀρκίζονται.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. τμθ τοῦ 1839.

§ 35. Κατὰ τὸ 407 ἄρθρ. § 6 τῆς ποιν. δικονομίας, ἡ μὴ ὀρκισις τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων δίδει αὐτῇ μόνη χώραν εἰς ἀναίρεσιν, πολλῶ μᾶλλον ἢ παντελῆς παρᾶλειψις τῆς ἐξετάσεως αὐ-

(1) Ὅταν ὁ μάρτυς ὡμολόγησεν ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ ὅτι εἶχεν ᾤδη 15 ἔτη, ἐν δὲ τῷ ἀκροατηρίῳ εἶπεν ὅτι δὲν γνωρίζει πόσων ἐτῶν εἶναι, τὸ δικαστήριον δύναται νὰ τὸν ἐξετάσῃ ἐνῶρκως, ἂν καὶ ἡ ὄψις του τοιοῦτον τὸν ἀπεδείκνυσεν, ὁ δὲ κατηγορούμενος δὲν ἀπέδειξε τὸ ἐναντίον.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 12 τοῦ 1845.

τῶν, ὅταν ἀναφέρωνται εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικάσαντος δικαστηρίου.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 20 τοῦ 1835.

§ 36. Ἄορκος μαρτυρία, ληφθεῖσα κατὰ τὴν ἀνάκρισιν, δὲν δύναται νὰ ληθῇ ὑπὲρ ὧν, διότι τὸ δικαστήριον δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ εἰς μαρτυρίας ἄλλος παρὰ τὰς προσηρικῶς καὶ ἐνόρκως γινομένας ἐνώπιόν τοῦ (ἄρθρ. 112, 121 καὶ 384 ποιν. δικονομίας), ἐκτὸς τῶν εἰδικῶν καὶ ὠρισμένων περιπτώσεων, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται ἢ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀνάγνωσις μαρτυρίας δ' ἰσχύος ἐν τῇ προδικασίᾳ, πάντοτε δὲ ἐνόρκου.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 18 τοῦ 1847.

§ 36² Λόγοι ἐξαίρετως κατὰ δικαστῶν ἢ μαρτύρων δὲν δύναται κατὰ πρῶτον νὰ προταθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἀπ. ποιν. Ἀρ. 78 καὶ 86 τοῦ 1849.

§ 36³ Οἱ μάρτυρες ὀρκιζόμενοι κατὰ τὰς διατυπώσεις, ἐννοεῖται ὅτι ὀρκίσθησαν κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 τῆς ποιν. δικονομίας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 31 τοῦ 1848.

§ 37. Συγγενεῖς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἐξετάζονται ὡς μάρτυρες. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. τμθ' τοῦ 1839. — Ἰδε ἄνωτ. § 33¹.

§ 37² Οἱ συγγενεῖς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος (ἑστώσαν καὶ ἀδελφοὶ ἢ σύζυγοι), ἀκροάζονται ὡς μάρτυρες ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων. *S. V.* 38. 1. 187. — αὐτ. *V.* 37. 1. 450. — *D. P.* 37, 1, 114.

§ 38. Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐξετάζονται ὡς μάρτυρες. Ὁρμολ. τόμ. α' σελ. 177, καὶ τόμ. β' σελ. 155.

ΣΗΜ. Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐξέφρασαν καὶ τὰ γαλλικὰ δικαστήρια. Βλ. τὰς ἀπὸ 12 ἰουλίου 1810 καὶ 2 φεβρουαρίου 1820 ἀποφάσεις τοῦ ἀκυρωτικοῦ. — *Carno* ὑπὸ τὰ ἄρθρα 154 καὶ 322 τῆς ποινικῆς γ. δικονομίας.

§ 39. Ὁ νόμος δὲν ἐξαιρεῖ τοὺς μνηστὰς ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξετάζωνται ὡς μάρτυρες.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. κή τοῦ 1836.

ΣΗΜ. Τὴν αὐτὴν γνώμην εὐρίσκετε εἰς τὸν *Carno*, τόμ. 2 ἄρθρ. 322, 323 τῆς ποιν. γ. δικονομίας.

§ 39² Ὁ νόμος δὲν ἀποκλείει τὴν μαρτυρίαν τοῦ παθόντος καὶ τοῦ καταμηνυτοῦ

Βούλ. ἐφ. Νκυπλ. 40 τοῦ 1844 (*Νομικ. σ.* 2635).

§ 39³ Οἱ καταμνηνυταὶ εἶναι δεκτοὶ ὡς μάρτυρες, καθότι τὸ ἄρθρ. 122 τῆς ποιν. δίκων. δὲν τοὺς ἐξαιρεῖ.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. σά τοῦ 1838.

§ 39⁴ Οἱ παθύντες, οἵτινες ἐκίνησαν μὲν πολιτικὴν ἀγωγὴν, ἀλλὰ δὲν παρεστῆθσαν πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς, ἐξετάζονται ὡς μάρτυρες.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ὁ νόμος ἀναθέτων, διὰ τοῦ 402 ἁρθροῦ τῆς ποιν. δικονομίας, εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, δικαώματα καὶ καθήκοντα τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ τὰ εἰς τὸν κατηγορούμενον καὶ εἰς τὸν εἰσαγγελέα ἀντιτιθεμένα, θεωρεῖ αὐτὸν ἐπίσης ὡς μέρος εἰς τὴν ποινικὴν δίκην, ὅθεν καὶ παρίσταται οὗτος εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος ποινικοῦ δικαστηρίου, ἀλλ' ὁ Ν Φ, καὶ ἂν ἐκίνησε πολιτικὴν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ δήμου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐπράχθη ἡ κατ' αὐτοῦ ληστεία, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, διότι δὲν παρεστῆθ ἀπ' εὐθείας κατὰ τῶν κατηγορουμένων, οὔτε εἰς τὴν ἀνάκρισιν, οὔτε ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν κακουργηδικεῖον· ἐπομένως, τὸ ἐν Ἀθήναις δικαστήριον τῶν συνέδρων, μὴ ἀνγνωρίσαν τὸν Ν Φ ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντα καὶ ὀρκίσαν αὐτὸν ὡς μάρτυρα ἀπλοῦν, ἐπράξε σύμφωνον μὲ τὸν νόμον.»

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. σκζ' τοῦ 1838.

— Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ἀκούεται ὡς μάρτυς; Βλ. Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 195 § 26 ἐπ.

§ 40. Ὅταν ὑπάρχωσι πολλοὶ συγκατηγορούμενοι, εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἔχη συγγενῇ μάρτυρά τινα, εἰ ἄλλοι δύνανται νὰ ζητήσωσι τὴν ἐξαίρεσίν του.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἐξήρεσε τὸν μάρτυρα Ε Ν, καθότι, βεβαιωθέντος ὅτι ὁ μάρτυς οὗτος εἶναι γυναικάδελφος τοῦ ἀναιρεσειόντος, ἐζητήθη ἡ ἐξαίρεσις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν νυκτῶν, τῶν διὰ τὴν αὐτὴν πράξιν συγκατηγορηθέντων μετὰ τοῦ ἀναιρεσειόντος.»

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 85 τοῦ 1842.

§ 40² Ἡ ἀκυρότης ἢ παγάζουσα ἐκ τῆς ἐξετάσεως συγγενοῦς τινός ἐκ τῶν κατηγορουμένων ἔχει ἐπιβρῶν εἰς ὅλους τοὺς κατηγορουμένους, καὶ ἐὰν ὁ κατηγορούμενος τοῦ ἐξετασθέντος συγγενοῦς ἠθωώθῃ.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 59 τοῦ 1846.

— Ὅταν γὰ κατὰ δύο κατηγορουμένων ἀντικείμενα τῆς κατη-

γορίξει ἢ αἰ ἀσχετα, ὁ συγγενὴς τοῦ ἐνὸς δύναται νὰ ἐξετασθῇ εἰς τὴν κατὰ τοῦ ἑτέρου κατηγορίαν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 52 1845.

— Κατὰ τὸ ἄρθρ. 114 τῆς ποιν. δικονομίας, τότε μόνον δύ-
ναι νὰ ἐξετασθῶσιν ὡς μάρτυρες οἱ συγγενεῖς τοῦ κατηγορου-
μένου, ἐὰν δὲν ἤθελε γίνῃ ἀντιρρήσις· ἄρα, ὅταν καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς
καὶ ὁ ἕτερος κατηγορούμενος, ὁ καὶ ἀθωωθείς, ἐσυμφώνησαν εἰς τὸ
νὰ μὴν ἐξετασθῇ ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἑτέρου συγκατηγορουμένου, χωρὶς
ν' ἀντεῖπῃ καὶ οὗτος, δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναιρέσεως.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 38 τοῦ 1845.

— Ὁ λόγος, ὅτι ἐξετάσθη ὁ σύζυγος συγκατηγορουμένης τινός,
εἶναι ἀνίσχυρος ὡς πρὸς ἕτερον συγκατηγορούμενον, μεθ' οὗ συγγε-
νειαν δὲν εἶχεν (ἄρθρ. 114 ποιν. δικονομίας).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 56 τοῦ 1843.

§ 41. Ὁ καταδικασθεὶς ἕνεκα διαδικασίας κιβδιδίων χαρτοσή-
μων, δύναται νὰ ἐξετασθῇ ὡς μάρτυς εἰς δίκην τινὰ, διότι ὁ κατα-
δικασθεὶς, δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 51 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου, δὲν
ὑποβάλλεται εἰς τὰς συνεπεῖς τῶν ἄρθρ. 22 καὶ 23 τοῦ ποινι-
κοῦ νόμου.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 10 τοῦ 1844.

§ 42. Ἡ πενθερὰ τοῦ κατηγορουμένου δὲν δύναται, γενομένης
ἀντιρρήσεως, νὰ ἐξετασθῇ ὡς μάρτυς (ἄρθρ. 114 ποιν. δικονομίας) (1).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 59 τοῦ 1846.

§ 43. Ἡ ποιν. δικονομία προβλέπει εἰδικῶς κατὰ τινὰς περι-
πτώσεις εἶναι ἀνεπιτήδευτοι ἢ ἐξαιρετέοι οἱ μάρτυρες· ἄρα δὲν
δύνανται νὰ ἐφρμωσθῶσιν εἰς ποινικὰς ὑποθέσεις αἱ περὶ ἐξαιρέ-
σεως τῶν μαρτύρων διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας· ὁ λόγος
δὲ, ὅτι τὸ δικαστήριον, παραδεχθὲν ὡς μάρτυρα τὸν πολιτικῶς ἐνά-
γοντα, παρεβίασε τὸ 7 ἐδ. τοῦ 324 ἄρθρ. τῆς Πολιτ. Δικονομίας,
εἶναι ἀνίσχυρος.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου τμ. τοῦ 1839.

§ 43². Ὁ πρόεδρος προσδιορίζει μὲν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 378 τῆς
ποιν. δικονομίας, τὴν τάξιν, καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ
κατὰ μέρος μάρτυρες καὶ νὰ ὑποβληθῶσιν αἱ λοιπαὶ ἀποδείξεις, καὶ

(1) Οἱ κατηγορούμενοι ἦσαν πολλοὶ, τὴν ἐξαιρῆσιν δὲ ἐπρότεινεν ὁ γμ-
βρός αὐτῆς.

ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν γενομένων προτάσεων, ἀλλ' ὁ προσδιορισμὸς αὐτὸς, ἢ ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ δὲν εἶναι ὑποχρεωτική, διότι, γενομένης αἰτήσεως, ἀποφασίζει ὁλόκληρον τὸ δικαστήριον, κατὰ τὸν τελευταῖον § τοῦ 365 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, δι' οὗ ὁ νομοθέτης ὑπέβαλεν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τὴν ἀπόφασιν πάσης προτάσεως καὶ εἰς τὴν κρίσιν ὁλοκλήρου τοῦ δικαστηρίου, πρὸς πλειοτέραν ἀσφάλειαν τῶν μερῶν, διὰ νὰ προλάβῃ πᾶσαν βλάβην.

Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 129 τοῦ 1846.

§ 433 Τὸ ἄρθρ. 345 τῆς ποιν. δικονομίας εἶναι ἀνεφάρμοστον εἰς τὴν διαδικασίαν τῶν κακουργιοδικῶν.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ ὁ παρὰ τοῦ ἀναιρεσεύοντος προτεινόμενος λόγος ὅτι δὲν συνετάχθη ἔκθεσις τῆς ὀρκωμοσίας τῶν μαρτύρων κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄρθρων 425, 345 καὶ 339 τῆς ποιν. δικονομίας, ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως ὡς πάντῃ ἀνυπόστατος, ἄλλως δὲ τὸ ἄρθρ. 345, ἀναφερόμενον ἰδίως εἰς τὰ καθήκοντα τῶν πταισματοδικῶν, εἶναι ἀνεφάρμοστον εἰς τὴν διαδικασίαν τοῦ κακουργιοδικείου.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. ρδ' τοῦ 1838.

§ 434 Κατὰ τὰ ἄρθρα 365, 417 καὶ 420 τῆς ποιν. δικονομίας, ὁ νόμος ἐναπέθεσε τὴν ἐκτίμησιν ὧν τῶν κατὰ τὴν συζήτησιν γινομένων προτάσεων εἰς τὸν πρόεδρον τῶν συνέδρων, καὶ, μὴ συγκατατιθεμένου τοῦ μέρους, εἰς τὸ δικαστήριον ὁλόκληρον, τὸ ὁποῖον ἀποφασίζει ὀριστικῶς περὶ τῆς παραδοχῆς ἢ περὶ τῆς ἀπορρίψεως τῶν τοιούτων προτάσεων· τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς περὶ ἐξετάσεως αἰτήσεις.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου ρπς' τοῦ 1838.

§ 435 Ζητηθείσης ἀναβολῆς διὰ νὰ ἐξετασθῶσι μάρτυρες τῆς ὑπερασπίσεως, τὸ δικαστήριον ὀφείλει νὰ λάβῃ τὴν αἴτησιν ταύτην ὑπ' ὄψιν καὶ ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ ἢ ἀπαρδέκτου τῆς προτάσεως αὐτῆς· ἄλλως ὑπάρχει παραβίασις τοῦ ἄρθρ. 400 τῆς ποιν. δικονομίας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 102 τοῦ 1847.

§ 44. Αἱ κατὰ τῶν μαρτύρων ἐνστάσεις πρέπει νὰ γίνωνται ἐνώπιον τῶν συνέδρων· ὅθεν ἡ ἐνστάσις, ὅτι δὲν ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν κατηγορούμενον καλῶς τὸ ὄνομα τοῦ μάρτυρος, δὲν παρέχει λόγον ἀναιρέσεως, ἂν τοῦτο δὲν ἐπροτάθῃ ἐνώπιον τῶν συνέδρων (1).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 10 τοῦ 1846.

(1) Ὅρα τὴν λέξιν Λάθη γραφικὰ ἐν Εὐρ. τόμ. 8 σ. 282 ἐπ.

(Εὐρετήριον Τ. Ι΄.)

§ 45. Μὴ γενομένης παρατηρήσεως ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ ὀνόματος μάρτυρός τινος, συμπεραίνεται ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη προέκυψεν ἀπὸ γραφικὸν λάθος.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 9 τοῦ 1846.—Ὅρα τὰς λέξεις Λάθος καὶ Διατακτικόν.

— Αἱ κατὰ τῆς ταυτότητος τοῦ μάρτυρος παρατηρήσεις μὴ προταθεῖσαι ἐνώπιον τοῦ κατωτέρου δικαστηρίου καλύπτονται.

Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 75 τοῦ 1847.

§ 44² Γραφικὰ λάθη τῶν κλητῆρων εἰς ἐπιδοτήρια περὶ κλητεύσεως μαρτύρων δὲν ἐπιφέρουσιν ἀκυρότητα.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. ρζ τοῦ 1836, ἦν ἐν λ. Λάθη γραφικά.

§ 45³ Ὅταν τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων ἀναφέρονται ὡς εἰσι γνωστὰ εἰς τὸν τόπον, ὅπου κατοικοῦσι, δὲν ἀφίνου ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ταυτότητός των· ἄλλως δὲ, ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἀπαράδεκτος, ὅταν δὲν ἐγένετο ἀντίρρησις τις ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ περὶ τῆς ταυτότητός των.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. συβ' τοῦ 1838.

§ 46. Ὅταν ἐκ τῶν πρακτικῶν βεβαιουῦται, ὅτι ὁ πρόεδρος εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐκάστου μάρτυρος ἡρώτα τὸν κατηγορούμενον ἢ τὸν συνήγορόν του, ἂν ἔχουν νὰ κάμωσι καμμίαν παρατήρησιν, ὁ νόμος ἐξεπληρώθη, καὶ ἂν ἡ βεβαίωσις αὕτη ἀναφέρηται εἰς τὸ τέλος τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων· ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐξέτασις ἐγένετο καθ' ἐκάστην μαρτυρίαν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 30 τοῦ 1846.

§ 46² Δὲν ὑπάρχει λόγος πρὸς ἀναίρεσιν, ὅταν ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων δὲν ἐρωτήσῃ κατὰ πᾶσαν μαρτυρίαν τοὺς κατηγορουμένου, ἂν ἔχωσι παρατήρησιν τινα κατ' αὐτῆς· διότι, κατὰ τὸ 386 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, οἱ κατηγορούμενοι δύνανται νὰ ἀπευθύνωσιν ἀπ' εὐθείας ὅλας τὰς ἀναγκαίους ἐρωτήσεις πρὸς τὸν μάρτυρα.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. ρς' τοῦ 1836.

— Ὡς ἄρνησις τῆς ἀκροάσεως τοῦ κατηγορουμένου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ μὴ τήρησις τῆς δευτέρας διατάξεως τοῦ 385 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, ἀφοῦ ὁ κατηγορούμενος ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ ἀπευθύνῃ ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς μάρτυρας,

Ἀποφάσεις ποινικῆ Ἀρείου Πάγου υἱγ' τοῦ 1840 φέρει·

Ἐπειδὴ ὁ ἀναιρέσεως λόγος ὁ στηριζόμενος εἰς τὴν παραβίασιν τοῦ 385 ἄρθρου τῆς ποιν. δικονομίας δὲν εἶναι ἰσχυρὸς, διότι τὸ

7 ἐδάφ. τοῦ 458 ἄρθρου τῆς ποιν. δικονομίας δὲν κηρύττει ὡς λόγον ἀναιρέσεως ὅποιανδήποτε πυχάλειψιν τῶν εἰς τὸ αὐτὸ ἐδάφιον ἀναφερομένων ἄρθρων τοῦ νόμου, ἀλλὰ μόνον τὴν ἄρνησιν τῆς ἀκροάσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἐναντίον τῶν εἰς τὰ διαληφθέντα ἄρθρα διχτεταγμένων· ὡς ἄρνησις τῆς ἀκροάσεως τοῦ κατηγορουμένου ὅμως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἢ μὴ τήρησις τῆς δευτέρας διατάξεως τοῦ 385 ἄρθρου, ἀφοῦ, κατὰ τὸ ἐπόμενον 386 ἄρθρον, ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ συνήγορός του ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀποτείνωσιν ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς μάρτυρας· ὅτι δὲ κατὰ τοῦτο δὲν περιωρίσθη ποσῶς ὁ κατηγορούμενος, ἀποδεικνύεται ἐξ αὐτῶν τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως, κατὰ τὰ ὅποια ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου ἀπέτεινε πραγματικῶς ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς πλειότερους μάρτυρας, καὶ τὰ ὅποια, μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς καταθέσεως τῶν λοιπῶν, βεβαιουῦν ῥητῶς, ὅτι ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου δὲν ἀπεύθυνε καμμίαν ἐρώτησιν πρὸς τὸν μάρτυρα· ὁθεν γίνεται δῆλον ὅτι ἐπετράπη εἰς αὐτὸν πλήρης ἀκρόασις καὶ ὑπεράσπισις.»

— Ἡ παράλειψις τοῦ προέδρου τοῦ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν κατηγορούμενον, ἂν ἔχῃ νὰ κάμῃ παρατηρήσεις εἰς τοὺς μάρτυρας, δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 110 τοῦ 1846.

— Ἡ διάταξις τοῦ 385 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, ἡ ἐπιβάλλουσα εἰς τὸν πρόεδρον τὸ χρέος τοῦ νὰ ἐρωτᾷ τοὺς κατηγορουμένους μετὰ τὴν ἐξέτασιν ἐκάστου μάρτυρος ἂν ἔχουν νὰ παρατηρήσουν τι, δὲν διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, οὔτε εἶναι οὐσιώδης, ὑπαρχούσης τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 386.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου συγ' τοῦ 1839.

— Τὸ 385 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας δὲν διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἀφοῦ μάλιστα ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ ἀποτείνῃ ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς μάρτυρας τὰς ἀναγκαίαις ἐρωτήσεις (386 ποινικῆς δικονομίας).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ρμγ' τοῦ 1837.

§ 47. Ὅταν εἰς τὰ πρακτικὰ γίνεται μνεῖα ὅτι ὁ πρόεδρος κατὰ πᾶσαν μαρτυρίαν ἡρώτα τοὺς κατηγορουμένους ἂν εἶχαν τι νὰ παρατηρήσουν, δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναιρέσεως, καὶ ἂν ἡ μνεῖα αὕτη δὲν ἐγένετο ἐπανηλειμμένως εἰς τὸ τέλος ἐκάστης μαρτυρίας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 18 τοῦ 1846.

§ 48. Δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως ἂν ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων δὲν ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τοὺς συνέδρους, τοὺς ἐνόρκους καὶ τὸν

§ 45. Μὴ γενομένης παρατηρήσεως ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ ὀνόματος μάρτυρός τινος, συμπεραίνεται ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη προέκυψεν ἀπὸ γραφικὸν λάθος.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 9 τοῦ 1846.—Ὅρα τὰς λέξεις Λάθος καὶ Διατακτικόν.

— Αἱ κατὰ τῆς ταυτότητος τοῦ μάρτυρος παρατηρήσεις μὴ προταθεῖσαι ἐνώπιον τοῦ κατωτέρου δικαστηρίου καλύπτονται.

Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 75 τοῦ 1847.

§ 44² Γραφικὰ λάθη τῶν κλητῆρων εἰς ἐπιδοτήρια περὶ κλητεύσεως μαρτύρων δὲν ἐπιφέρουσιν ἀκυρότητα.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. ρζ τοῦ 1836, ἦν ἐν λ. Λάθη γραφικά.

§ 45³ Ὅταν τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων ἀναφέρονται ὡς εἰρηγνωστά εἰς τὸν τόπον, ὅπου κατοικοῦσι, δὲν ἀφίνουν ἀμφισβολίαν περὶ τῆς ταυτότητός των· ἄλλως δὲ, ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἀπαράδεκτος, ὅταν δὲν ἐγένετο ἀντίρρησις τις ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ περὶ τῆς ταυτότητός των.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. συβ' τοῦ 1838.

§ 46. Ὅταν ἐκ τῶν πρακτικῶν βεβαιοῦται, ὅτι ὁ πρόεδρος εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐκάστου μάρτυρος ἡρώτα τὸν κατηγορούμενον ἢ τὸν συνήγορόν του, ἂν ἔχουν νὰ κάμωσι καμμίαν παρατήρησιν, ὁ νόμος ἐξεπληρώθη, καὶ ἂν ἡ βεβαίωσις αὕτη ἀναφέρηται εἰς τὸ τέλος τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων· ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐξέτασις ἐγένετο καθ' ἐκάστην μαρτυρίαν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 30 τοῦ 1846.

§ 46² Δὲν ὑπάρχει λόγος πρὸς ἀναίρεσιν, ὅταν ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων δὲν ἐρωτήσῃ κατὰ πᾶσαν μαρτυρίαν τοὺς κατηγορούμενους, ἂν ἔχωσι παρατηρήσιν τινα κατ' αὐτῆς· διότι, κατὰ τὸ 386 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, οἱ κατηγορούμενοι δύνανται νὰ ἀπευθύνωσιν ἀπ' εὐθείας ὅλας τὰς ἀναγκαίους ἐρωτήσεις πρὸς τὸν μάρτυρα.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. ρς' τοῦ 1836.

— Ὡς ἄρνησις τῆς ἀκροάσεως τοῦ κατηγορουμένου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ μὴ τήρησις τῆς δευτέρας διατάξεως τοῦ 385 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, ἀφοῦ ὁ κατηγορούμενος ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ ἀπευθύνῃ ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς μάρτυρας,

Ἀπόφασις ποινικῆ Ἀρείου Πάγου υξγ' τοῦ 1840 φέρει·

Ἐπειδὴ ὁ ἀναίρεσεως λόγος ὁ στηριζόμενος εἰς τὴν παραβίασιν τοῦ 385 ἄρθρου τῆς ποιν. δικονομίας δὲν εἶναι ἰσχυρὸς, διότι τὸ

7 ἐδάφ. τοῦ 458 ἄρθρου τῆς ποιν. δικονομίας δὲν κηρύττει ὡς λόγον ἀναιρέσεως ὁποιανδήποτε πρᾶλειψιν τῶν εἰς τὸ αὐτὸ ἐδάφιον ἀναφερομένων ἄρθρων τοῦ νόμου, ἀλλὰ μόνον τὴν ἄρνησιν τῆς ἀκροάσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἐναντίον τῶν εἰς τὰ διαληφθέντα ἄρθρα διατεταγμένων· ὡς ἄρνησις τῆς ἀκροάσεως τοῦ κατηγορουμένου ὅμως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ μὴ τήρησις τῆς δευτέρας διατάξεως τοῦ 385 ἄρθρου, ἀφοῦ, κατὰ τὸ ἐπόμενον 386 ἄρθρον, ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ συνήγορός του ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀποτείνωσιν ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς μάρτυρας· ὅτι δὲ κατὰ τοῦτο δὲν περιωρίσθη ποσῶς ὁ κατηγορούμενος, ἀποδεικνύεται ἐξ αὐτῶν τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως, κατὰ τὰ ὅποια ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου ἀπέτεινε πραγματικῶς ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς πλειότερους μάρτυρας, καὶ τὰ ὅποια, μετὰ τὴν ἐκθεσιν τῆς καταθέσεως τῶν λοιπῶν, βεβαιοῦν ῥητῶς, ὅτι ὁ συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου δὲν ἀπεύθυνε καμμίαν ἐρώτησιν πρὸς τὸν μάρτυρα· ὅθεν γίνεται δῆλον ὅτι ἐπετράπη εἰς αὐτὸν πλήρης ἀκρόασις καὶ ὑπεράσπισις. »

— Ἡ παράλειψις τοῦ προέδρου τοῦ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν κατηγορούμενον, ἂν ἔχῃ νὰ κάμῃ παρατηρήσεις εἰς τοὺς μάρτυρας, δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 110 τοῦ 1846.

— Ἡ διάταξις τοῦ 385 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, ἡ ἐπιβάλλουσα εἰς τὸν πρόεδρον τὸ χρέος τοῦ νὰ ἐρωτᾷ τοὺς κατηγορουμένους μετὰ τὴν ἐξέτασιν ἐκάστου μάρτυρος, ἂν ἔχουν νὰ παρατηρήσουν τι, δὲν διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, οὔτε εἶναι οὐσιώδης, ὑπαρχούσης τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 386.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου συγ' τοῦ 1839.

— Τὸ 385 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας δὲν διατάσσεται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἀφοῦ μάλιστα ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ ἀποτείνῃ ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς μάρτυρας τὰς ἀναγκαίαις ἐρωτήσεις (386 ποινικῆς δικονομίας).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ρμγ' τοῦ 1837.

§ 47. Ὅταν εἰς τὰ πρακτικὰ γίνεται μνεῖα ὅτι ὁ πρόεδρος κατὰ πᾶσαν μαρτυρίαν ἠρώτα τοὺς κατηγορουμένους ἐὰν εἶχαν τι νὰ παρατηρήσουν, δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναιρέσεως, καὶ ἂν ἡ μνεῖα αὕτη δὲν ἐγένετο ἐπανηλειμμένως εἰς τὸ τέλος ἐκάστης μαρτυρίας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 18 τοῦ 1846.

§ 48. Δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως ἂν ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων δὲν ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τοὺς συνέδρους, τοὺς ἐνόρκους καὶ τὸν

εἰσαγγελέα, διὰ τὸ ἀποτείνωσιν ἐρωτήσεις εἰς τοὺς ἐξετασθέντας μάρτυρας, διότι τὸ ἄρθ. 386 τῆς ποιν. δικονομίας δίδει εἰς αὐτοὺς τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ κάμνωσι χρῆσιν τοῦ δικαιώματός των αὐτοῦ.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 18 τοῦ 1846.

— Ὁ πρόεδρος δύναται ν' ἀναγνώσῃ εἰς τὸν μάρτυρα τὴν κατὰ τὴν ἀνάκρισιν κατάθεσίν του, καὶ νὰ ζητήσῃ διασφάσεις ἀπ' αὐτόν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 85 τοῦ 1849.

— Ὁ ἀναιρέσεως λόγος ὁ στηριζόμενος εἰς τὴν παραβίαν τοῦ 385 ἄρθρου τῆς ποιν. δικονομίας δὲν εἶναι ἰσχυρὸς, διότι τὸ 7 τοῦ 458 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας δὲν κηρύττει ὡς λόγον ἀναίρεσεως ὅποιανδήποτε παράλειψιν τῶν εἰς τὸ αὐτὸ ἐδάφιον ἀναφερομένων ἄρθρων τοῦ νόμου, ἀλλὰ μόνον τὴν ἄρνησιν τῆς ἀκροάσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἐναντίον τῶν εἰς τὰ διαληφθέντα ἄρθρα διατεταγμένων· ὡς ἄρνησις τῆς ἀκροάσεως τοῦ κατηγορουμένου ὅμως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ μὴ τήρησις τῆς δευτέρας διατάξεως τοῦ 385 ἄρθρου, ἀφοῦ, κατὰ τὸ ἐπόμενον 386 ἄρθρον, ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ συνήγορός του ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀποτείνωσιν ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς μάρτυρας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου υξγ' τοῦ 1840.

§ 49. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 340 τῆς ποιν. δικονομίας, αἱ ληφθεῖσαι ἐπὶ τῆς κατ' ἐρήμην δίκης μαρτυρίαι διασώζουσι τὴν ἰσχὺν αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς κατ' ἀντιμωλίαν· αἱ περὶ αὐτῶν μάλιστα ἐκθέσεις λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 114 τοῦ 1846.

— Αἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ κατὰ τὴν ἐρήμην δίκην δοθεῖσαι μαρτυρίαι ἀναγινώσκονται καὶ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς δίκης (ἄρθ. 403).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σκδ' τοῦ 1838.

§ 50. Ἡ ἐνορκος ἐξέτασις ἐπιτρέπεται, ὅταν ὁ ἐξετασθισόμενος μέλλῃ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκτὸς τοῦ Κράτους (124 ποιν. δικον.).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σνδ' τοῦ 1838.

§ 50. Αἱ κατὰ τῶν μαρτύρων προσάψεις ἐγκληματικῆς τινος πράξεως, πρέπει ν' ἀποδεικνύονται παραχρῆμα· ὅθεν, μὴ γενομένης δεκτῆς τῆς προτάσεως τοῦ κατηγορουμένου τοῦ νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρές του περὶ τῆς διαγωγῆς καὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας, δὲν παρεβιάσθησαν τὰ ἄρθρα 386 καὶ 387 τῆς

ποιν. δικονομίας, ἂν ἐκ τῶν πρακτικῶν βεβαιουῖται ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐσκόπει νᾶ προσάψῃ ἐγκληματικὴν τινα πράξιν μὴ δυναμένην ν' ἀποδειχθῇ παραχρῆμα.

Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου σά τοῦ 1838.

— Ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ νᾶ προτείνη ὁ κατηγορούμενος πράγματα ἀπορῶντα τὴν διαγωγὴν τοῦ μάρτυρος ἐπιφέρει ἀναίρεσιν ὅθεν, προτεινομένων μαρτύρων διὰ τὸ ἀξιοπίστον τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας, πρέπει νᾶ ἐπιτρέπηται ἡ ἐξέτασις των (ἄρθ. 386 καὶ 387) (1).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 66 τοῦ 1847.

§ 56. Ὅταν ἡ αἵτησις τοῦ εἰσαγγελέως περὶ τῆς συλλήψεως μάρτυρός τινος, ὡς ὑπόπτου ψευδομαρτυρίας, ἔγινε μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς καταθέσεώς του, ἀλλὰ δὲν ἐνεκρίθη, δὲν παρεβιάσθη τὸ δικαίωμα τῆς υπερασπίσεως, οὐδ' ὑπάρχει λόγος πρὸς ἀναίρεσιν, ἂν εἰς τὸν κατηγορούμενον δὲν ἐσυγχωρήθη νᾶ υπερασπισθῇ τὴν μαρτυρίαν, διότι βλάβη τις δὲν προέκυψεν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 126 τοῦ 1846.

§ 57. Δὲν ὑπάρχει λόγος ἀναίρεσεως, ἂν, ζητήσαντος τοῦ εἰσαγγελέως νᾶ ἐκδοθῇ ἑνταλμα συλλήψεως κατὰ τινὸς μάρτυρος, δὲν ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τὸν κατηγορούμενον (ἄρθρ. 368 ποιν. δικον.).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 8 τοῦ 1844.

§ 58. Ἡ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ ψευδὴς κατάθεσις δὲν ἀποτελεῖ ψευδορκίαν· τὰ δὲ ἄρθρα 270 καὶ 271 τοῦ ποιν. νόμου, δὲν ἀντίκεινται εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν ἀρχὴν, διότι τὸ μὲν ἄρθρον 270 ἀφορᾷ προφανῶς ὑποθέσεις πολιτικὰς, τὸ δὲ 271 ἄρθρ. τοῦ ποιν. νόμου ἀφορᾷ περιπτώσεις ἄλλας παρὰ τὰς ἀπὸ τὸ 123 ἄρθ. τῆς ποιν. δικονομίας προβλεπομένας.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 123 ἄρθρον τῆς ποιν. δικονομίας, οἱ μέλλοντες νᾶ ἀκουσθῶσιν ὡς μάρτυρες εἰς τὴν προανάκρισιν, δίδουσι μόνον τὴν διὰ χειραψίας ὑπόσχεσιν, ὑπομιμνησκόμενοι περὶ τοῦ ὅρκου, τὸν ὅποιον θέλουν δώσει ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ. Ἐκ δὲ τῆς διατάξεως ταύτης γίνεται φανερόν, ὅτι ἡ ψευδὴς κατάθεσις δὲν

(1) Ὡσαύτως αἰτοῦντος τοῦ κατηγορουμένου νᾶ ἐρωτηθῶσιν οἱ μάρτυρες τῆς κατηγορίας, ἐὰν ἐκατηγορήθησαν ἐπὶ ἀξιοποίνῳ τινὶ πράξει κατὰ τινος τῶν κατηγορουμένων, πρέπει νᾶ ἐπιτρέπηται ἡ ἐρώτησις. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. 89 τοῦ 1847.

ἀποτελεῖ τὸ ἔγκλημα τῆς ψευδομαρτυρίας, εἰμὴ μόνον ὅταν ἔγινε κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζήτησιν, μεθ' ἣν πρέπει ν' ἀποφασισθῇ ὀριστικῶς περὶ τοῦ πράγματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ἡ κατάθεσις, τοῦτο δὲ προκύπτει σαφῶς ἀπὸ τὴν πρόνοιαν, τὴν ὁποῖαν ὁ νόμος ἔλαβε τοῦ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἐξομολογήσεων, καὶ τοῦτο βεβαίως διὰ τὸν λόγον τοῦ νὰ μὴν ἀναγκάζωνται οἱ μάρτυρες, οἵτινες εἰς τὴν προανάκρισιν ἀπεμακρόνθησαν τυχὸν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, νὰ ἐπιμένωσιν εἰς τὸ ψεῦδος, φοβούμενοι τὴν ἐπὶ ψευδομαρτυρίᾳ καταδίωξιν, καὶ νὰ ματαιοῦνται οὕτως ἡ σωτηριώδης διάταξις τῆς κατὰ τὴν συζήτησιν ὀριστικῆς τῶν μαρτύρων καταθέσεως.

Ἐπειδὴ τὰ ἄρθρα 270 καὶ 271 τοῦ ποιν. νόμου δὲν ἀντίκεινται εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν ἀρχὴν, διότι τὸ μὲν ἄρθρ. 270 ἀφορᾷ προφανῶς ὑποθέσεις πολιτικὰς, καὶ δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι ὁ νομοθέτης μεταξὺ πολιτικῶν διατάξεων ἠθέλησε νὰ παρενείρῃ, διὰ γενικῶν ἐκφράσεων, καὶ ποινικὰς διατάξεις, ἐνῷ μάλιστα τὸ ῥητὸν γράμμα τοῦ ἁρθρου τούτου δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸ τοῦ 123 τῆς ποιν. δικονομίας, διότι εἰς μὲν τὸ 272 ἄρθρ. τοῦ ποινικοῦ νόμου ἡ διὰ χειραφίας διδομένη ὑπόσχεσις ἐπέχει τόπον ὅρκου, ἀπὸ δὲ τὴν εἰς τὸ 123 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας ἀφῆρσεν ὁ νομοθέτης τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο, περιορίσας τὸν ὅρκον εἰς τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζήτησιν. τὸ δὲ 271 ἄρθρ. τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἂν καὶ προβλέπῃ ἐν γένει περὶ τῶν ἐνώπιον ἀρχῆς τινος γενομένων ψευδῶν παραστάσεων, ἀλλ' ὅμως, ὡς μὴ ἀναφέρων ῥητῶς τὴν χειραφίαν, εἶναι προδηλον, ὅτι ἀφορᾷ περιπτώσεις ἄλλας παρὰ τὰς ἀπὸ τὸ 123 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας προβλεπομένας· ἐπομένως δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν εἰς τὴν κατὰ τὴν προανάκρισιν ἀκρόασιν τῶν μαρτύρων.

Ἐπειδὴ ἡ πράξις, αἰὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Α Ο ἐκατηγορήθη, δὲν προνοεῖται ἀπὸ κανένα ποινικὸν νόμον· ἐπομένως τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, παραπέμψαν τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον τῶν ἐν Ναυπλίῳ πληρ.μελειοδικῶν ὡς ὑπαίτιον παραβάσεως τοῦ 271 ἄρθρ. τοῦ ποιν. νόμου, ἡρμήνευσεν ἐσφαλμένως τὸ εἰρημένον ἄρθρον.»

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. σνὰ τοῦ 1838.

§ 59. Ψευδῇ περὶ ἀσθενείας ἀποδεκτικὰ, τὰ ὁποῖα αὐτόκλητοι συντάττουσιν ἰατροί, δὲν ἐπιφέρουσι ποινὴν, διότι τὸ 271 ἄρθρον τοῦ ποιν. νόμου διαλαμβάνει περὶ ἐξετάσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη τις αὐτεπαγγέλτως παρὰ τῆς ἀρχῆς, καὶ προνοεῖ περὶ τῶν εἰς τὴν ἀρχὴν διδομένων ψευδῶν καταμηνύσεων, ὡς καταμηνύσει δὲ δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι τὰ ἀποδεικτικὰ ἐκεῖνα· ἄλλως τε

τὸ ἄρθρ. 200 τῆς ποιν. δικονομίας παραπέμπει ἀπλῶς εἰς τὸν ποινικὸν νόμον.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδικῶν, τὸ ὁποῖον ἀπεφάνθη ὅτι ὑπάρχει ἄρρηκὴ πρὸς κατηγορίαν κατὰ τοῦ Π Σ ὡς ἐκδόσαντος ψευδὲς μαρτυρικόν, δι' οὗ βεβαιοῖ ἐν γνώσει, ὅτι ὁ ὑπεύθυνος συντάκτης τῆς ἐφημερίδος ὁ Σωκράτης ἔπασχε δῆθεν κατὰ τὴν 20 ἰουλίου ε. ε. ἀπὸ ἐπιληψίαν, καὶ δὲν ἐδύνατο, ὡς ἐκ τούτου, νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ πλημμελειοδικείου Ἀθηνῶν, ἐνθα ἔμελλε νὰ δικασθῇ, θεωρήσαν τὴν πρᾶξιν ταύτην τοῦ Π Σ, ὡς προβλεπομένην καὶ τιμωρουμένην παρὰ τοῦ ἄρθρ. 271 τοῦ ποιν. νόμου ἔχοντος α' μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνὸς μηνὸς καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν τὸ πολὺ ἑκατὸν δραχμῶν τιμωρεῖται, ὅστις εἰς τὰς ἐξετάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη αὐτεπαγγέλτως παρὰ τῆς ἀρχῆς, ἢ εἰς τὰς πρὸς αὐτὴν διδομένας καταμηνύσεις, ἀπαγγέλλει ἐν γνώσει ψευδῆ πράγματα ἢ ψευδεῖς σχέσεις ἢ ἐσφαλμένως ἐφῆρμονσε καὶ ψευδῶς ἡρμήνευσε τὸ ῥηθὲν ἄρθρον, καθήτι τὸ μὲν πρῶτον μέρος αὐτοῦ ἐνδιαλαμβάνει περὶ ἐξετάσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη τις αὐτεπαγγέλτως παρὰ τῆς ἀρχῆς· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς βεβαιοῖ αὐτὸ τὸ βούλευμα, τὸ ὡς ψευδὲς κατηγορούμενον μαρτυρικόν τοῦ Π Σ, δὲν συνετάχθη κατὰ συ. ἐπειαν προσκλήσεως ἀρχῆς τινος, ὥστε νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς τὴν διάταξιν ταύτην, τὸ δὲ δεύτερον μέρος προνοεῖ περὶ τῶν εἰς τὴν ἀρχὴν διδομένων ψευδῶν καταμηνύσεων, ὡς καταμηνύσεις δὲ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ ῥηθὲν μαρτυρικόν.

Ἐπειδὴ ἂν τὸ 200 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας διατάσῃ, ὅτι οἱ τοιαῦτα ψευδῆ μαρτυρικὰ ἐκδίδοντες ἱατροὶ τιμωροῦνται κατὰ τὰ ἐν τῷ ποινικῷ νόμῳ περὶ ψευδομαρτυρίας ὠρισμένα, τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὡς μὴ ἔχον σκοπὸν νὰ ἐπιβίῃ ἰδιαιτέραν εἰς τὰς τοιαύτας πράξεις ποινὴν, ἀλλὰ παραπέμπον ἀπλῶς εἰς τὰ ἄρθρα τοῦ ποιν. νόμου, δὲν δύναται νὰ ἐπεκτείνῃ ταῦτα εἰς περιπτώσεις, μὴ ῥητῶς παρ' αὐτῶν προβλεπομένας. »

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 95 τοῦ 1842.

§ 60. Κατὰ τὰ ἄρθρα 420 καὶ 469 τῆς ποιν. δικονομίας, ὅταν, διαρκούσης τῆς συζητήσεως, ἐγερθῇ ὑποψία κατὰ τινος τῶν μαρτύρων ὡς ψευδομάρτυρος, οἱ σύνεδροι κρίνουσιν, ἐὰν κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ κυρία διαδικασία πρέπη ν' ἀναβληθῇ ἢ ὄχι.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 59 τοῦ 1843.

§ 63. Ἐκ τοῦ 382 ἄρθρου τῆς ποιν. δικονομίας ἐξάγεται, ὅτι οἱ καταδικασθέντες μάρτυρες ἔχουσι δικαίωμα ἀνακοπῆς κατὰ

τοιούτων ἀποφάσεων, τῆς ὁποίας ἡ προθεσμία, μὴ ὀρίσαντος τοῦ νόμου εἰδικώτερόν τι, πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ προθεσμιῶν διατάξεις· κατ' ἀποφάσεως λοιπὸν ἐκδοθείσης τὴν 21, λήγει ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία τὴν 26.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 36 τοῦ 1843.

§ 64. Ὁ νόμος δὲν συγχωρεῖ τὸ ἔνδικον τῆς ἀναιρέσεως μέσον, κατὰ τὸ 479 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, εἰ μὴ κατὰ τῶν ἀποπεραινόντων τὴν ἀνάκρισιν βουλευμάτων ἢ τῶν ὀριστικῶν ἀποφάσεων ἐπομένως ἀναίρεσις κατ' ἀποφάσεως, διαταττούσης τὴν σύλληψιν μάρτυρός τινος, ἐπὶ ὑπονοίᾳ ψευδομαρτυρίας, δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 56 τοῦ 1843, ἣν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σ. 88.

— Ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἡ τάξις, κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει, κατὰ τὰ ἄρθρα 375, 377, 389 καὶ 394, νὰ γίνηται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἡ ἐξέτασις τοῦ κατηγορουμένου, ὁ νόμος δὲν διέταξεν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τὴν τοιαύτην πράξιν εἴτε πρὸ τῶν μαρτύρων, εἴτε μετὰ τοὺς μάρτυρας ἐξετασθῇ ὁ κατηγορούμενος, μολονότι, κατὰ τὴν διάνοιαν τοῦ νομοθέτου, ἡ καλλιτέρα τάξις τῆς ἀκροάσεως τοῦ κατηγορουμένου ἤθελεν εἶσθαι μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 95 καὶ 96 τοῦ 1835.

— Ὁ νόμος δὲν προσδιορίζει τὴν τάξιν, καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ μάρτυρες τῆς κατηγορίας καὶ τῆς ὑπερασπίσεως, ἀλλὰ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 378 τῆς ποιν. δικονομίας, ἀρίνεται τοῦτο εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ προέδρου.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 107 τοῦ 1840.

§ 65. Αἱ ἐξετάσεις τῶν κατηγορουμένων παραδίδονται εἰς τοὺς ἐνόρκους, καὶ ἀναγινώσκονται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 431 τῆς ποιν. δικονομίας, μόνον αἱ ἐν τῇ προανακρίσει ἐγγράφως γενόμεναι ἐξετάσεις μαρτύρων δὲν παραδίδονται εἰς τοὺς ἐνόρκους· ἐκ τούτου δὲ ἔπεται, ὅτι αἱ ἐξετάσεις τῶν συγκατηγορουμένων, οἵτινες παρίστανται καὶ καταθέτουσιν ὑπὸ ἄλλην ιδιότητα παρὰ τὴν τοῦ μάρτυρος, πρέπει νὰ ἐγγχειρισθῶσι μετὰ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων εἰς τοὺς ἐνόρκους, καὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν αἱ ἐξετάσεις αὗται ἀναγνωσθῶσιν ἐπὶ ἀκροατηρίου, καθότι τοῦτο δὲν ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὸν νόμον.»

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 73 τοῦ 1843.

§ 66. Κατὰ τὸ 431 ἄρθρον τῆς ποιν. δικονομίας, εἰς τοὺς ἐνόρκους δὲν παραδίδονται μόνον αἱ ἐν τῇ ἀκροάσει γενόμεναι ἐξε-

τάσεις μαρτύρων· τὰ λοιπὰ δὲ ἔγγραφα, ἐν οἷς καὶ αἱ ἐκθέσεις τῶν ἄνω μαρτυριῶν, παραδίδονται.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. τμβ' τοῦ 1839.

§ 67. Δὲν στεροῦνται τοῦ δικαιώματος τοῦ μαρτυρεῖν οἱ ἐπὶ κλοπῇ καταδικασθέντες εἰς ποινὴν φυλακίσεως κατωτέρας τῆς ἐνιαυσίου.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 11 τοῦ 1851.

§ 68. Περὶ τῆς πληρωμῆς τῶν ποινικῶν ἐξόδων ἔνεκα τῆς συζητήσεως τῆς περὶ παραιτήσεως ἀπὸ μαρτυρίας τινὸς, ὅρα Εὐρετ. τὸμ. 5 σελ. 764 § 66.

Προσθῆκαί τινες.

§ 69. Γενομένης προτάσεως περὶ παραιτήσεως ἀπὸ μαρτυρίας τινὸς, καὶ ἀποκρουσθείσης τῆς προτάσεως ταύτης, πρέπει νὰ συντάσσεται ἔγγραφος ἀπόφασις. Ἴδε ἄνωτ. σ. 104 § 343.

§ 70. Ὅρα τὰς ὑπ' ἀριθ. 159 καὶ 136 ποινικὰς τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποφάσεις τοῦ 1846, αἵτινες δὲν λύουν ζήτημά τι ἄξιον λόγου.

§ 71. Ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν δύναται νὰ προτείνῃ μάρτυρας, μὴ κλητευθέντας πρὸ 24 ὥρων. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 1 τοῦ 1845.

§ 72. Οἱ μάρτυρες κατὰ τὴν δευτέραν συζήτησιν, γενομένην κατὰ συνέπειαν παραπομπῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐξετάζονται ἐκ νέου. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 6 τοῦ 1845.

§ 73. Μὴ γενομένης παρατηρήσεως ἐν τῷ ποινικῷ δικαστηρίῳ περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ ὀνόματος μάρτυρός τινος, συμπεραίνεται, ὅτι ἡ διαφορὰ προέκυψεν ἀπὸ γραφικὸν λάθος. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 9 τοῦ 1845.—Ἴδε τὴν λ. *Λάθη γραφικά*.

§ 74. Οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται ἐκ νέου, ὅχι μόνον πρὸ τοῦ τέλους τῆς συζητήσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν. Ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 32 τοῦ 1845.

§ 75. Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ σημειῶνται εἰς τὰ πρακτικὰ αἱ μαρτυρίαι, ὅταν ᾖναι σύμφωνοι μὲ τὴν ἀνάκρισιν. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 13, 18 τοῦ 1846.

§ 76. Ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ νὰ προτείνῃ ὁ κατηγορούμενος πράγματα, ἀφορῶντα τὴν διαγωγὴν τοῦ μάρτυρος, ἐπιφέρει ἀναίρεσιν. Ἀποφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 69 καὶ 89 τοῦ 1847.

§ 77. Ἡ ἔλλειψις τῆς μείας τῆς ἡλικίας τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐξετασθέντων μαρτύρων δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 68 τοῦ 1847.

§ 78. Ἡ κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων παρουσία ἐτέρου μάρτυρος, μὴ ἐξετασθέντος, δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 73 τοῦ 1847.

§ 79. Ὁ κατηγορούμενος δύναται, καθόσον συντείνει πρὸς ὑπεράσπισίν του, νὰ προσάψῃ εἰς τοὺς μάρτυρας πράξεις, δυναμένας ν' ἀποδειχθῶσι παρ' αὐτοῦ παρὰ χρῆμα, εἴτε δι' ἐγγράφων, εἴτε διὰ μαρτύρων, αἱ δὲ πράξεις πρέπει νὰ ᾔναι ὠρισμένα κατὰ τὸν χρόνον, τὸν τόπον καὶ τὰ πρόσωπα. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 67 τοῦ 1841.

§ 80. Ὁ κατηγορούμενος δύναται, χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὴν περὶ τούτου πρόσκλησιν τοῦ πταισματοδίκου, ν' ἀπευθύνῃ πρὸς τοὺς μάρτυρας ἐρωτήσεις, καθότι ὁ νόμος δὲν ἐπιβάλλει εἰς τοὺς πταισματοδίκας τοιοῦτον χρέος. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 63 τοῦ 1841.

§ 81. Ἡ περὶ τῆς μὴ ταυτότητος τῶν μαρτύρων καὶ τῆς μὴ σημειώσεως τοῦ ἐπαγγέλματος ἐκάστου αὐτῶν εἰς τὸν πρὸς τὸν κατηγορούμενον κοινοποιηθέντα κατάλογον πρότασις πρέπει νὰ γίνηται ἐνώπιον τῶν κατωτέρων δικαστηρίων. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 82 τοῦ 1842.

§ 82. Τὸ ἄρθ. 166 τῆς ποιν. δικονομίας, χορηγοῦν τὸ δικαίωμα εἰς τὸν κατηγορούμενον νὰ φέρῃ περὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ μάρτυρος, δὲν ἀποκλείει τοῦ τοιοῦτου δικαιώματος τὸν εἰσαγγελέα. Ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 44 τοῦ 1843.

§ 83. Δὲν πρέπει νὰ δεθῇ, ὁ λόγος εἰς τὸν κατηγορούμενον, ὅταν ὁ εἰσαγγελεὺς κάμνῃ πρότασιν κατὰ τοῦ μάρτυρος ὡς ὑπόπτου ψευδορκίας. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 53 τοῦ 1843.

§ 84. Κατὰ τὸ ἄρθ. 122 τῆς ποιν. δικονομίας, ἐάν τις τῶν ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων ὡς ἀνωματὶ ἐξεταζομένων ὀρκισθῇ μηδενός ἐναντιουμένου, ἡ διαδικασία δὲν θεωρεῖται ἄκυρος. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 53 τοῦ 1843.—Ἰδε τὴν λ. Ὅρκος.

§ 85. Κατὰ τὸν τουρκικὸν νόμον εἰς τοὺς μάρτυρας ὄρκος δὲν ἐπιβάλλεται, ἀλλ' αὐτοὶ εἴθισται νὰ προοιμιάζωσι μέ τινας τουρκικοὺς λόγους σημαίνοντας εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν τὸ ἀσήμερον κόσμος καὶ αὔριον δευτέρα παρουσίαν καὶ αὐτοῦτο πέρνω εἰς τὴν ψυχὴν μου ἡ δὲ διατύπωσις αὕτη τόπον ἐπέχει ὄρκου. Ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 78 τοῦ 1846. Ἰδε τὴν λ. Ὅρκος.

§ 86. Ἡ ἐν τῷ ἀκρατηρίῳ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων εἶναι δημοσία ἀνάκρισις. Ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 89 τοῦ 1846.

§ 87. Ἡ μήτηρ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἀνήδου τέκνου δὲν δύναται νὰ ὀρκισθῇ ὡς μάρτυς, καθότι ἡ μήτηρ, παριστανομένη ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀνήδου τέκνου τῆς, ταυτίζεται ὡς πρὸς τὸ συμ-

φέρον με τοῦτο διὰ τῶν ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας ἡ φύσις καὶ ὁ νόμος ἐπιβάλλει εἰς αὐτήν, καὶ διὰ τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ νόμος παραχωρεῖ εἰς αὐτήν ἐπὶ τῆς παρουσίας τοῦ ζώντος υἱοῦ της καὶ ἐπὶ τῆς μετὰ θάνατον κληρονομίας του. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 138 τοῦ 1846.

§ 88. Ἡ μνεία ὅτι ὁ μάρτυς ὠρκίσθη μόνον ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, δὲν εἶναι ἱκανὴ πρὸς βεβαίωσιν, ὅτι ὁ μάρτυς ὠρκίσθη κατὰ τὸ ἄρθρ. 121 τῆς ποιν. δικονομίας. Ἀπ. ποιν. 143 τοῦ 1846. Ἴδε τὴν λ. Ὁρκος.

§ 89. Ὅταν ἡ βάσις τῆς κατηγορίας στηρίζεται εἰς ἑγγραφον ἰδιωτικὴν ὑποχρέωσιν, δὲν εἶναι παραδεκτὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀποδείξις. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. 78 τοῦ 1848.—Ἴδε ἄνωτ. § 4⁵.

§ 90. Ἡ παράλειψις τῶν λέξεων, ἀφόβως καὶ ἀπαθῶς, δὲν ἀκυροῖ τὰς μαρτυρίας. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 3 τοῦ 1844.

§ 91. Ὁ κηδεμὼν ὡς πολιτικῶς ἐνάγων δὲν ὀρκίζεται ἐξεταζόμενος (ἄρθ. 122 § 3 ποιν. δικ.) Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 33 τοῦ 1847.

§ 92. Οἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐξετασθησόμενοι μάρτυρες χρεωστοῦν, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ ὀρκισθῶσι δημοσίως ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ἀπ. ποιν. Ἀρείου Πάγου ρυά τοῦ 1837.

§ 93. Τὰ ἄρθρα 113 καὶ 115 τῆς ποιν. δικονομίας, τὰ ὁποῖα προσδιορίζου τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ κανόνας τοῦ ἄρθρ. 112, κατὰ τὸ ὁποῖον ἕκαστος δύναται καὶ ὑποχρεοῦται νὰ μαρτυρήσῃ ἐπὶ δικαστηρίου, δὲν ἀναφέρουν ὡς ἐξαιρετέους οὔτε ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, οὔτε δικαστὰς λαβόντας μέρος προηγουμένως εἰς προδικαστικὴν τινα ἀπόφασιν. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. ραγ' τοῦ 1837.

Πίναξ λεκτικὸς

τῆς λέξεως ΜΑΡΤΥΡΕΣ (ἐπὶ ποινικῶν δικῶν).

ΣΗΜ. Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουνσι τοὺς §§ τοῦ ἄρθρου.

Ἀκροατήριον 5—7.

Ἀλλοδαποὶ 4.

Ἀναβολὴ 7, 7 ε', 19 6', 43 ε'.

Ἀνάγνωσις βουλευμάτων καὶ ἐγκλητηρίου 5, 8 6'. μαρτυριῶν 20 ἐπ. 21, ἄλλων ἐγγράφων 23 ἐπ.

Ἀναίρεσις 22 ἐπ. 64, 72.

*Ἀνακεφαλαιώσεις 17, 74.

*Ἀνακοπὴ 63.

*Ἀνάκρισιν ἐνεργοῦν οἱ γραμματεῖς τῶν προξενείων 4.

*Ἀνακριτικοὶ ὑπαλλήλοι 38.

*Ἀποδείξεις νέαι. ἴδε Νέαι.

*Ἀποδεικνύει τίς; 3.

Ἄρτος Πάγος 36 6'.

Βουλευμάτων ἀνάγνωσις 5—8 6'.

Βασκὴ ζῶων 4 ε'.

Γραμματεῖς προξενείων ἀνακρίνονται; 4.

Γνωστοποιήσις 44. ἴδε κατάλογος.

Γραφικὰ λάθη 45 ἐπ. 45 6'.

Διαγωγή 76, 79, 82.

Δικασταί. ἴδε ἐξαιρέσεις.

Ἐγγραφα παραδιδόμενα τοῖς ἐνόρκοις 66 ἐπ.

Ἐγκλητηρίου περιεχόμενον 24.

Ἐσαγγελεύς 71.

Ἐκθέσις 66 ἐπ. συμπληροῦται διὰ μαρτύ-
τύρων 1.

Ἐξαίρεσις δικαστῶν 4 γ'.

Ἐξόδα 68.

Ἐνορκοί 66.

Ἐξετάσεις παραδίδονται τοῖς ἐνόρκους 65.

Ἐπίδοσις 11, 25, 27.

Ἐρήμην 49.

Ἐρωτήσεις 80.

Ἐφesis 22 γ'.

Ἡλικία 12—14, 32 ἐπ. 77.

Ἱατροὶ 59.

Κατάδικαι μαρτυροῦσιν; 67.

Κατάλογος ὀνομάτων μαρτύρων 27—30
ἐπ. 30 δ', 44, 81.

Κατηγορουμένων συγγενεῖς 40 ἐπ.

Κιβδηλία 41.

Κλοπή 67.

Μάρτυρες πρὸς συμπλήρωσιν ἐκθέσεως 1.

• δικασταὶ 4 β' ἐπ. 93.

• ἐπὶ πινικῶν δικῶν 4 δ' ἐπ.

• ἐπὶ προσάψεων καθ' ὑπαλλ. 4 ζ'.

Οἱ μάρτυρες ἀποχωροῦν πότε; 5 ἐπ.

7 γ'. Μάρτυρες ἐξετάζονται παρόντων

ἄλλων; 9 ἐπ. 16 β', Ἀνάγνωσις βου-

λεύματος 5—8 β'.

Μάρτυρες—Αἱ καταθέσεις σημειοῦνται εἰς

τὰ πρακτικά; 12—14. Αἱ καταθέσεις

τῶν ἔχουν ἐπιτρόπην εἰς τὴν πολ. δίκην;

15. Ἐως πότε συγχωρεῖται ἡ ἐξετά-

σις τῶν; 16 ἐπ. 17 ἐπ. Ἐξέτασις

κατ' οἶκον 19 ἐπ. Ἀνάγνωσις μαρτ 20

ἐπ. 21. Περίληψις αὐτῶν ἐν τῷ ἐγκλ.

24 ἐπ. Ἀκλήτευτοι ἐξετάζονται; 26

Μαρτύρων καταλόγου ἐπίδοσις 27 ἐπ.

30 ἐπ. 44 Ὀρκος 31 ἐπ. Ὀρκος μαρτ.

36. Ἐξαίρεσις μαρτ 36 β'. Ποῖοι δὲν

ἐξετάζονται; 37—43. Τάξις, καθ' ἣν

ἐξετάζονται 43 β'.

Μάρτυρες.—Παραίτησις 68. Οἱ κατάδι-

κοὶ ἐξετάζονται 67. Τάξις, καθ' ἣν

ἐξετάζονται 43 β'. Σύλληψις 56, 57,

60, 64. Ἐνδίκαι μέσχα 63 ἐπ. Ἐρωτή-
σεις 55. Προσάψεις 55. Μαρτυρίαι
ἐρημοδικίας 49. Διασαφίσεις 48. Χη-
ρακτηρισμός τῶν 45 ἐπ. 45 γ'.

Μάρτυρες κλητεύονται πρὸ 24 ὥρῶν 71

μετ' ἀναίρεσιν ἐξετάζονται ἐκ νέου 72,

74. Ταυτότης 73. Σημειοῦνται αἱ μαρ-

τυρίαι εἰς τὰ πρακτικά 75. Διαγωγή

μαρτ. 76, 79. Παρόντων ἄλλων 78.

Κατάλογος 27—30 ἐπ. 30 δ', 81.

Παντοτε δεκτοί; 89.

Μηνυταὶ 39 ἐπ.

Νέου (ἐκ) 72, 74.

Νεαὶ ἀποδείξεις διατάσσονται καὶ πότε;

7 δ', 16 β' ἐπ. Μετ' ἀναίρεσιν 22 ἐπ.

22 γ'.

Ὁθωμανοὶ 86.

Οἶκος.—Ἐξέτασις κατ' οἶκον 19.

Ὄνειμα 14, 30 β' ἐπ.

Ὀρκος 19 ἐπ. 31 ἐπ. 36 γ', 50, 84, 86,

87 ἐπ.

Ὀρκος· ἡ ψευδορκία πῶς ἀποδεικνύεται;

4 ζ'.

Παθόντες 39 ἐπ.

Παραίτησις 68, 69.

Παρουσία 78.

Πενθερά 42.

Πολιτικὴ δικ. 43.

Πολιτικῶς ἐνάγων 33 β' ἐπ. 37 ἐπ. 87 ἐπ.

Πρακτικά 10 ἐπ. 12—14, 75, 77.

Προξενείων γραμμ. ἀνακρίνουσι; 4.

Προσάψεις. Ἴδε διαγωγή.

Συγγενεῖς 18, 33 β' ἐπ. 37 ἐπ. ἐπ.

Σύζυγος 40 ἐν τέλ.

Σύλληψις 56, 57, 60, 64.

Σχέσις 18.

Ταυτότης 73, 81.

Ἰπάλληλοι ἀνακριτικοὶ 38.

Ἰπάλληλοι.—Ἀποδείξεις τῶν κατ' αὐτῶν

προσαπτομένων 4 ζ'.

Ἀποχώρησις μαρτύρων 5 ἐπ.

Χαρτόσημον 41.

Ψευδομαρτυρία 53, 59, 64.

Ψευδορκία 4 δ' ἐπ. 83.

ΜΑΣΟΥΡΙΟΝ. Ἴδε τὴν λέξιν Ἰδωρ.

ΜΕΓΑΡΑ.

Ἔθιμον περὶ κληρονομίας τῶν θυγατέρων. Ἴδε τὴν λ. Ἔθιμον
ἐν Εὐρετηρίῳ τόμος 5.

ΜΕΘΗ. Ἰδε

α] τὴν λέξιν *ivresse* εἰς τὸ Εὐρ. τοῦ Ρολλίνου.— β] Κατωτ. τὴν λέξιν *Συναλλάγματα*.— γ] Μακελδ. § 161.— δ] Ποτιέρ. *obligations*, ἀρ. 49.— ε] Τουλλ. τ. 6 ἀρ. 112.

Ποινικὴ Νομολογία.

§ 1. Ἡ μέθη, ὡςάκις ὑπάρχη εἰς ἀνώτερον βαθμὸν, φέρει σύγχυσιν τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ νοῦ, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 86 § 4 τοῦ ποινικοῦ νόμου, δὲν δύνανται νὰ καταλογισθῶσιν αἱ πράξεις, αἱ ὁποῖαι ἐξετελέσθησαν εἰς κατάστασιν ἀναιτίου συγχύσεως τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ, καθ' ἣν ὁ πράξας δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ συνείδησιν τῆς πράξεως· τὸ δὲ ἄρθρ. 89 τοῦ ποινικοῦ νόμου τιμωρεῖ πράξεις, τὰς ὁποίας ἀποφασίζει τις ἔχων σώας τὰς φρένας του, πρὸς ἐκπεραίωσιν δὲ καταφεύγει εἰς τὴν μέθην.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ εἰς τὰ κακουργιοδικεῖα, κατὰ τὸ 435 ἄρθρον τῆς ποιν. δικονομίας, ἡ κρίσις περὶ τῆς πράξεως καὶ τῶν περιστάσεων τῶν προσδιορίζουσῶν τὸν καταλογισμόν αὐτῆς, ἀνετέθη μόνον εἰς τοὺς ἐνόρκους δικαστὰς, παρὰ τῶν ὁποίων ὁ νόμος δὲν ζητεῖ ἄλλον λόγον, εἰμὴ μόνον τὴν ἐνδόμυχον πεποιθήσιν αὐτῶν.

Ἐπειδὴ οἱ ἐνόρκοι δίκασται τοῦ ἐν Τριπόλει κακουργιοδικεῖου εἰς τὸ 3 ἄρθρον τῆς ἐτυμηγορίας των ἐξέφρασαν, ὅτι ὁ Σ Γ ἐξέτελεσε τὴν κλοπὴν ἐν καταστάσει μέθης, χωρὶς νὰ χαρακτηρίσῃσι περιστατικώτερον οὔτε τὴν αἰτίαν, οὔτε τὸν βαθμὸν τῆς ῥηθείσης καταστάσεως.

Ἐπειδὴ ἡ μέθη, ὡςάκις ὑπάρχη εἰς ἀνώτερον βαθμὸν, φέρει σύγχυσιν τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ νοῦς, κατὰ δὲ τὸ 86 ἄρθρ. ἐδ. 4 τοῦ ποινικοῦ νόμου δὲν δύνανται νὰ καταλογισθῶσιν αἱ πράξεις, αἵτινες ἐξετελέσθησαν εἰς κατάστασιν ἀναιτίου συγχύσεως τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦς, καθ' ἣν ὁ πράξας δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ συνείδησιν τῆς πράξεως ἢ τοῦ ἀξιοποίνου αὐτῆς.

Ἐπειδὴ τὸ 98 ἄρθρον τοῦ ποιν. νόμου τιμωρεῖ μόνον πράξεις, τὰς ὁποίας ἀποφασίζει τις ἔχων σώας τὰς φρένας του, πρὸς ἐκπεραίωσιν δὲ καταφεύγει εἰς τὴν μέθην ἢ ἄλλα μέσα, διασαλεύοντα τὰς αἰσθήσεις ἢ τὸν νοῦν· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἐκ τῆς ἀποφάσεως δὲν ἀποδεικνύεται ὅτι, πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς πράξεώς του, ὁ Σ Γ κατέφυγεν ἐπίτηδες εἰς τὴν μέθην, ἀλλ', ἐκ τοῦναντίου, αὕτη εἰς τὴν σκέψιν τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων χαρακτηρίζεται ὡς ἀναίτιος· ἐπομένως ἐφηρμόσθη ψευδῶς τὸ 89 ἄρθρ. τοῦ ποινικ. οὐ νόμου, καὶ κατὰ τὸ ἄρθρ. 488 ἀριθ. 19 τῆς ποιν. δικονομίας εἶναι

λόγος ἀναιρέσεως. Ἀναιρεῖ, . . . ἀπολύει ἐντελῶς τὸν καταδικασθέντα. v

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου λζ' τοῦ 1838

§ 2. Ὅταν τις θέτῃ ἑαυτὸν ἐπίτηδες εἰς κατάστασιν μέθης, τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθρ. 89· ὅτε δὲ ὑπαιτίως, χωρὶς ὅμως ἐγκληματικὸν σκοπὸν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 90· καὶ τέλος, κατὰ τὸ ἐδ. 1 τοῦ ἄρθρ. 86, δὲν καταλογίζεται πρᾶξις εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐξετέλεσεν αὐτὴν εἰς ἀναίτιον σύγχυσιν τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦς· τὰ δὲ δικαστήρια πρέπει νὰ ἐξαντλῶσι τὴν κατηγορίαν καὶ ὡς πρὸς τὰ δύο ταῦτα.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων 86 § 4, 89 καὶ 90 τοῦ ποιν. νόμου γίνεται φανερόν, ὅτι εἰς τὰ διασπαλόμενα τὰς αἰσθήσεις ἢ τὸν νοῦν μέσα, ὁ νόμος συγκαταλέγει καὶ τὴν μέθην, καὶ ὅτε μὲν τις θέτει ἑαυτὸν ἐπίτηδες εἰς κατάστασιν μέθης, τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθρ. 89, ὅτε δὲ ὑπαιτίως, χωρὶς ὅμως ἐγκληματικὸν σκοπὸν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 90, καὶ τέλος, κατὰ τὸ ἐδάφ. 1 τοῦ ἄρθρ. 86, δὲν καταλογίζεται πρᾶξις τις εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐξετέλεσεν αὐτὴν εἰς ἀναίτιον σύγχυσιν τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦς· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἀποδειχθέντος κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς κατὰ τοῦ Α Κ ποινικῆς δίκης, ὡς βεβαιοῖ αὐτὴ ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις τῶν ἐν Πάτραις πλημμελειοδικῶν, ὅτι ὁ ῥηθεὶς Α Κ εἶχεν, ὅτε ἐξετέλεσε τὴν εἰς αὐτὸν ἀποδιδομένην πρᾶξιν, ἐντελῶς ἀποκλεισμένην τοῦ λογικοῦ τοῦ τὴν ἐνέργειαν, τὸ ῥηθὲν δικαστήριον ὥφειλε νὰ ἐξετάσῃ πρὸς τοῦτοις, ἐὰν ἡ μέθη αὕτη ἦτον ἀναίτιος ἢ ὑπαιτίος, καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην μόνον ἠδύνατο ἢ νὰ καταδικάσῃ, ἢ ν' ἀθωώσῃ· μὴ ποιῆσαν δὲ ταῦτα, δὲν ἐξήντησε τὴν κατὰ τοῦ Α Κ κατηγορίαν, καὶ παρεβίβασε τὰς οὐσιώδεις διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 394 τῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ ἐπομένως καθίσταται ἀναγκαῖα ἡ πρὸς νέαν συζήτησιν παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως. Διὰ ταῦτα ἀναιρεῖ, παραπέμπει κτλ. v

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 26 τοῦ 1842.

§ 3. Ἡ μέθη ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὸν καταλογισμὸν μόνον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, ὅχι δὲ ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν συνέλαβέ τις τὴν ιδέαν τῆς πράξεως· καθότι εἶναι ἀδιάφορον, ἂν τις μεθύων ἢ νήφων συνέλαβε τὴν ιδέαν ταύτην· μόνον ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς ὑπὸ τοιαύτην ἢ ἀλλοίαν κατάστασιν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὸν καταλογισμὸν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 112 τοῦ 1846.

§ 4. Ἡ ἀντιφατικὴ ἐτυμολογία δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν· ἀντιφατικὴ δὲ εἶναι, π. χ. εἰς τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν α ὁ Α δὲν εἶχε σῶαν τὴν ἐνέργειαν τοῦ λογικοῦ του, ὅταν ἀπεφάσισε τὴν πρᾶξιν, καὶ, πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς, κατέφυγεν εἰς τὴν μέθην.»

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. ριή τοῦ 1837. — Ἴδε τὴν λέξιν Ἑτυμολογία (Εὐρετ. τόμ. 6), ἐνθα καὶ ἄλλα ἀντιφάσεως τοιαύτης παραδείγματα.

§ 5. Εἰς τοὺς συνέδρους ἀνήκει νὰ κρίνωσιν, ἂν πρέπη νὰ θέσωσι ζήτημα περὶ μέθης (1).

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 116 τοῦ 1846.

Σημ. Ἡ τελευταία σκέψις τῆς ὑπ' ἀριθ. 32 τοῦ 1846 ποιν. ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔχει οὕτως·

«Ἐπειδὴ καὶ ὁ τελευταῖος λόγος ὅτι τὸ τρίτον ζήτημα, τὸ τεθὲν εἰς τοὺς ἐνόρκους ἀφορῶν ζήτημα νομικόν, δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποβληθῇ εἰς αὐτοὺς, καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀντίφασις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ προηγουμένου, εἶναι ἐπίσης ἀνυπόστατος· διότι, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα ἀντιγεγραμμένον, ὥς καὶ τὸ δεύτερον, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ποιν. νόμου, ἀφορᾷ τὰς πραγματικὰς περιστάσεις τοῦ διαφόρου βαθμοῦ τῆς μέθης, τῶν ὁποίων ἡ ἐκτίμησις ἦτον ἔργον τῶν ἐνόρκων, καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν τελευταίαν ἀρμοσίαν μετὰ τοῦ προηγουμένου, δι' οὗ οἱ ἐνόρκοι ἀπεφάνθησαν ὅτι ἡ μέθη δὲν ἦτο τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ καπαλογοισθῇ ἡ κατηγορηθεῖσα πρᾶξις εἰς τὸν ἀναιρεσεῖοντα.»

§ 6. Ὅταν οἱ ἐνόρκοι ἀποφανθῶσιν ἀπολύτως ὅτι ὁ κατηγορούμενος δὲν εὐρίσκετο εἰς κατάστασιν μέθης, συμπεριλαμβάνουν ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς μέθης, δηλαδὴ καὶ τὸν μέγιστον, ὅστις ἀποκλείει ἐντελῶς τὴν ἐνέργειαν τοῦ λογικοῦ, καὶ ἐκεῖνον, ὑπὸ τὸν ὁποῖον αὕτη φαίνεται οὐσιωδῶς ἐλαττωμένη.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 112 τοῦ 1846.

ΜΕΜΨΙΣ. Ἴδε τὰς λέξεις *Διαθήκη* καὶ *Κληρονομία*.

ΜΕΡΙΣ νόμιμος.

Ἴδε τὰς λέξεις *Διαθήκη* καὶ *Κληρονομία*.

(1) Τοῦτο συνδέεται μὲ τὸ ' Ποῖα ζητήματα υποβάλλονται τοῖς ἐνόρκοις; Ἴδε Εὐρετηρίου τόμ. 8 σελ. 92 ἐπ. (λέξει Ζητήματα τοῖς ἐνόρκοις, ἰδίως § 6).

ΜΕΡΙΣ εταιρική.

Τί διαφέρει τῆς μετοχῆς ; — Ὄρα Ῥάλλ. Ἐμπ. Δ. τόμ. α σ. 189. Ὁρ. Εὐρ. λέξει *Κοινωνία*. Ἴδε καὶ τὴν λ. *Μετοχαί*.

ΜΕΣΕΓΓΥΟΝ.

Ἴδε τὴν λέξιν *Παρακαταθήκη*, ἔνθα καὶ τὰ περὶ μεσεγγύου.

§ 1. Αὕτη γίνεται ἀπὸ δύο διαφερομένους μέχρι διαλύσεως τῆς διαφορᾶς. — Εἰς τίνα ἀποδίδει τὸ πρᾶγμα ὁ μεσεγγυοῦχος ; — Ἄν θέλῃ ν' ἀπαλλαχθῇ ; — ἔχει τὰς περὶ νομῆς ἀγωγὰς. — Παραγραφὴ διακόπτεται.

Καλλ. τόμ. γ' § 179.

§ 2. Ἡ γενομένη μεσεγγύησις παρὰ τοῦ δημοσίου, εἰς χεῖρας τρίτου, εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἂν δὲν ἐκοινοποιήθῃ εἰς τὸν πρωτοφειλέτην.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 2 τοῦ 1845.

§ 3. Μετὰ τὴν εἰς χεῖρας τρίτου μεσεγγύησιν, πᾶσα παραχώρησις τοῦ ὀφειλέτου εἶναι ἄκυρος. Ἡ αὕτη ἀπόφ.

§ 4. Ἡ μεσεγγύησις λαμβάνει χώραν, ὅταν, εἴτε κατὰ συναίνεσιν τῶν διαφερομένων ἢ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ δικαστοῦ, ἀνατίθεται ἡ φύλαξις τοῦ πράγματος εἰς τίνα, ὑποχρεούμενον, ἅμα παύσῃ ἡ αἰτία τῆς μεσεγγυήσεως, νὰ παραδώσῃ αὐτὸ εἰς ὃν τίνα ἀνήκει εἶναι δὲ εἶδος παρακαταθήκης, ὅταν ὑπάρχουν τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα. — Ἴδε Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 242 ἐπ.

§ 5. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 925 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀφορῶσα τὴν κλήτευσιν εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν, δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς δικονομίας λαβούσας χώραν μεσεγγυήσεις.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 146 τοῦ 1836 (Νομικ. σ. 3460).

— Εἰς τὰς μεσεγγυήσεις τὰς ἐνεργηθείσας ὑπὸ τὸ κράτος τῆς πολ. διαδικασίας, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 925 τῆς νέας δικονομίας ; Ὁχι. — Ὄρα Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 261.

ΜΕΣΙΤΑΙ. Ἴδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 120 § 85.—Ἴδε καὶ τὴν ἐπομένην λέξιν *Μεσιτεία*.

ΜΕΣΙΤΕΙΑ.

§ 1. Μεσιτείαν ὀνομάζει ὁ ἐμπορικὸς νόμος (74) τὴν μεταξὺ ἐμπόρων, ἢ μεταξὺ ἐμπόρων καὶ ἰδιωτῶν, ἔμμισθον συμφωνίαν πρὸς κατάρτισμόν ἐμπορικοῦ τιнос συναλλάγματος· εἶναι λοιπὸν

μίσθωσις ὑπηρεσίας, ἥτις κηρύσσεται πρᾶξις ἐμπορικὴ (ν. ἀρμ. 2 § 4)· ἡ μεσιτεία εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, καὶ ὅταν ἀρορᾷ συνάλλαγμα μὴ ἐμπορικόν.—Ὅρα τὴν περὶ Ἐμπ. Δ. Πρρχμ. Ῥάλλ. τ. 1 § 46.

§ 2 Εἰς τὸ αὐτὸ σύγγραμμα εὗρηνται παρατηρήσεις καὶ ἐπὶ τῶν ἐξῆς (1).

Ἱστορικὸν σελ. 266.—Αἱ πράξεις αὐτοῦ ἐμπορικαὶ 32.—Χαρακτήρ 267.—Ἰσχύς τῶν ἐγγράφων αὐτοῦ 268.—Ἐχουσι βιβλία. αὐτ.—Τοῖς ἀπαγορεύεται ἴδιον ἐμπόριον 270, 96.—Διαιρέσεις τῶν μεσιτῶν 271.—Μεσιταὶ ἐμπορευμάτων. αὐτ.—Ἀσφαλείων. αὐτ.—Διερμηνευταί, ναυλωταὶ πλοίων. αὐτ.—Σημείωσις τοῦ μεσίτου 387.—Δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ὑπογραφή τῶν μερῶν διὰ νὰ καταρτισθῇ τὸ συνάλλαγμα 388.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ.

Περὶ τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ ἐκκλητήτου· ἴδε Εὐρ. τόμ. 3 σ. 45.

ΜΕΣΟΤΟΙΧΟΣ. Ἴδε τὴν λέξιν Γήπεδα ἐν Εὐρ. τ. 5,
Δουλεῖαι καὶ τὴν λέξιν Σχεδία πόλεων.

§ 1. Τὸ μεσότοιχον θεωρεῖται κοινὸν μεταξὺ τῶν γειτόνων;—
Δύναται ὁ γείτων ν' ἀνοίξῃ παρὰ τὸν κοινὸν τοῖχον κοπρῶνα;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ναὶ μὲν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 8 τοῦ ἀπὸ 9 ἀπριλίου 1836 Β. διατάγματος περὶ ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, τὸ μεταξὺ δύο οἰκιῶν μεσότοιχον θεωρεῖται ὡς κοινόν, καὶ ὁ πρότερον οἰκοδομήσας αὐτὸ καὶ καταβαλὼν τὰ ἐξοδα ἔχει μόνον ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως διὰ τὰ ἐξοδα ταῦτα, ἀλλὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν ἐτέθη εἰς ἰσχὺν καὶ διὰ τὰς λοιπὰς πόλεις τοῦ Βασιλείου, διὰ τοῦ ἀπὸ 10 φεβρ. 1838 ἐτέρου Β. διατάγματος, διότι τὸ τελευταῖον τοῦτο διάταγμα δὲν θέτει εἰς ἰσχὺν, καὶ διὰ τὰς λοιπὰς πόλεις τοῦ Βασιλείου, εἰμὴ μόνον τὸ ἄρθρ. 25 τοῦ ἀπὸ 12 νοεμβρίου 1836 Β. διατάγματος περὶ τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως Ἀθηνῶν· ἄρθρου, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῶν ἀποζημιώσεων, διὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀπολέσῃ τις τὸ γήπεδόν του διὰ τῆς ἐλαττώσεως ἢ ἀνοίξεως ἀγυιᾶς τινος, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἄρθρ. 8 τοῦ ἀπὸ 9 ἀπριλίου 1836 διατάγματος, ὅπερ ἀφορᾷ τὸ κοινόν τοῦ μεσοτοιχοῦ· μόνον δὲ τὸ ἀπὸ 5 ἰουνίου 1842 Β. διάταγμα ἐγενέκευσε πολλὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 9 ἀπριλ. 1836 Β. διατάγματος καὶ διὰ τὰς λοιπὰς πόλεις τοῦ Βασιλείου, ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦτο τὸ διάταγμα δὲν ἔθεσεν εἰς ἰσχὺν διὰ τὰς λοιπὰς πόλεις τὸ ἄρθρ. 8 τοῦ ἀπὸ 9 ἀπριλίου 1836 Β. διατάγματος· ἐπομένως οὐκ ὀρθῶς τὸ ἐν Ναυπλίῳ πρωτοδικεῖον ἐφήρμοσε τὸ ἀπὸ 10 φεβρουαρίου

(1) Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουσι τὰς σελίδας τοῦ α' τόμου.

(Εὐρετήριον Τ. Ι')

1838 καὶ τὸ ἄρθρ. 8 τοῦ ἀπὸ 9 ἀπριλίου 1836 διατάγματος, εἰς ἃ στηριζόμενον ἀπερῆνατο ὡς κοινὸν τὸν μεταξὺ τῶν οἰκιῶν τοῦ ἐκκαλοῦντος καὶ τῶν ἐφesiδλήτων τοίχον, καὶ οὕτως ἀπερρίψε τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐκκαλοῦντος.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον 8 § 5 τῶν Πανδ. *si servitus vindicetur* (8, 5), δὲν δύναται νὰ κάμῃ τίς τι ἐν τῇ οἰκίᾳ του, εἰμὴ καθόσον τίποτε δὲν ἐπιπέμπεται εἰς τὴν ἀλλοτρίαν οἰκίαν· κατὰ δὲ τὸν νόμον 17 § 2 τῶν Πανδ. αὐτόθι, δὲν δύναται τίς νὰ κάμῃ κοπροδοχείον, ἐξ οὗ νὰ βρέχηται ὁ τοίχος τοῦ γείτονος· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ ἐνάγων καὶ ἡδὴ ἐκκαλῶν ἰσχυρίσθη, ὅτι εἰς τὰ θεμέλια τοῦ τοίχου τῆς οἰκίας του ἠνέωξαν οἱ ἐναγόμενοι καὶ ἡδὴ ἐφesiδλητοὶ λάκκον κοπρῶνος, ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη ἀντιβαίνει εἰς τὰς ἀπαγορευτικὰς τῶν εἰρημένων νόμων διατάξεις, καθόσον καὶ ὁ τοίχος τοῦ ἐνάγοντος βλάπτεται, καὶ ἐκ τοῦ κοπρῶνος ἐπιπέμπεται βλαβερὰ δυσωδία εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ αὐτοῦ ἐνάγοντος· ὅθεν τὸ διατακτικὸν τῆς ὑπ' ἀριθ. 836 π. ε. ἀποφάσεως τῶν ἐνταῦθα πρωτοδικῶν, καθόσον διετάχθη πρaxyματογνωμοσύνη διὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι παρὰ τὰ θεμέλια τῆς εἰρημένης οἰκίας τοῦ ἐνάγοντος ὑπάρχει λάκκος κοπροδοχείου ἀνεωγμένος καὶ εἰς ποίαν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου τοῦ ἐνάγοντος, ὡς καὶ ἂν ὁ λάκκος αὐτὸς ἦναι ὠκοδομημένος, καὶ διὰ τίνος ὕλης, εἶναι ὀρθόν. »

Ἄπ. ἐφ. Ναυπλ. 438 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5139).

§ 2. Καπνοδοχείον δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς μεσότοιχον;

Ἀπόρ. α' Ἐπειδὴ αἱ αἰτιολογίαι, δυνάμει τῶν ὀπίστων ἀπερρίφθη διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐκκαλοῦντος, ὅτι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 9 τοῦ ἀπὸ 9 ἀπριλ. 1836 Β. διατάγματος, ἀπαγορεύεται ἡ ἐπὶ τοῦ κοινοῦ μεσοτοίχου ὑπαρξίς καπνοδοχείου, εἶναι ἔρθη, καθόσον τὸ διάταγμα τοῦτο καὶ τὸ ἀπὸ 12 φεβρουαρίου 1836 δὲν ἀπαγορεύουσι τὴν ἐπὶ τοιούτων μεσοτοιχῶν κατασκευὴν καπνοδοχείων· ὅθεν ὁ λόγος τῆς ἐρέσεως δὲν εἶναι ἰσχυρὸς.

Ἐπειδὴ ὁ νόμος (Ἀρμ. 2, 14 § 70) νὰ μὲν ἀπαγορεύει τὴν κατασκευὴν καπνοδοχείου ἢ ἐστίας εἰς ἐπίκοινον τοίχον, ὅταν ὁμοῦς ἐκ τοῦ πυρὸς ἢ ἄλλως πως καταβλάπτεται ὁ ἐπίκοινος τοίχος. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9893 τοῦ 1852 τμ. 2.

§ 3. Εἰς μεσότοιχα συγχωροῦνται καπνοδοχεῖα ἢ ἄλλα ἀνοίγματα;

Ἀπόρ. α' Ἐπειδὴ τὸ 8 ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 12 φεβρουαρίου 1836 περὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως Ἀθηνῶν διατάγματος, ὅπερ εἶναι ἐφαρμοστέον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὡς μεταγενέστερος νόμος ἀπαγορεύων εἰς τὰ μεταξὺ δύο οἰκιῶν μεσότοιχα, μόνον

θύρας ἢ ἄλλο τι ἀνοίγμα, ἐπιτρέπει σιωπηρῶς μὲ τοῦτο πυρεστίας καὶ τὰ καπνοδοχεῖα, καθότι αἱ πυρεστίαι καὶ τὰ καπνοδοχεῖα γίνονται διὰ κυφώματος εἰς τὸν τοῖχον, καὶ οὐχὶ δι' ἀνοίγματος· ἐπμένως δὲν ὑπάρχει περίπτωσις τοῦ νὰ διαταχθῇ ἀπλῶς, δυνάμει τοῦ νόμου, τὸ κλείσιμον τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος πυρεστίας καὶ καπνοδόχων, ἀλλὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ διαταχθῇ νομίμως, εἰμὴ ἐφ' ὅσον, κοινοῦ ὄντος τοῦ μεσοτοίχου, ἡ τοιαύτη χρῆσις αὐτοῦ ἤθελε φέρει προφανῶς βλάβην εἰς τὸν συγκύριον, ἀδιόρθωτον κατ' ἄλλον τρόπον.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν πραγματογνωμόνων ἀποδεικνύεται, ὅτι ἐκ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος καπνοδοχείων ἐνοχλεῖται ὁ Α· ὅθεν πρέπει νὰ διαταχθῇ τὸ κλείσιμον αὐτῶν ὡς ἐπιβλαβῶν, ἂν ᾦναι ἀδύνατον ἄλλως νὰ ἐνεργηθῇ ἡ ἀποτροπὴ τῆς βλάβης ταύτης δι' ἀπλῆς ἐπισκευῆς καὶ διορθώσεως αὐτῶν. Ἐὰν δὲ οὗτοι ἐπιδέχωνται ἐπιδιόρθωσιν ἢ ὅχι, τοῦτο δύναται νὰ ἀποφασισθῇ διὰ πραγματογνωμόνων.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθητῶν 9887 τοῦ 1852.

§ 4. Ὁ κοινωνὸς οἰκήματος δύναται νὰ ἀνυψώσῃ τὸ μεσότοιχον τῆς οἰκίας του, ἐὰν δουλεία τις δὲν τὸν ἀποτρέπη.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τ' ἄρθρα 57 καὶ 58 τοῦ βιβλ. Β' τίτλ. 4 τῆς Ἐξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, κανεῖς, θέλων νὰ ὑψώσῃ, δὲν ἐμποδίζεται, ἐκτὸς ἐὰν ὑπόκηται εἰς δουλείαν, ὁ δὲ κοινωνὸς οἰκήματος δὲν δύναται παρὰ γνώμην τοῦ ἄλλου κοινοῦ νὰ ἐπιβάλλῃ δουλείαν εἰς τὸ κοινὸν κτῆμα· ἐκ τούτων δὲ γίνεται δῆλον ὅτι δύναταί τις καὶ τὸν μετ' ἄλλου κοινὸν μεσότοιχον τῆς οἰκίας του νὰ ὑψώσῃ ἐὰν δουλεία τις δὲν τὸν ἀποτρέπη· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ Π Ψ, διὰ τε τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς ἐφέσεώς του, ὁμολογεῖ ὅτι ὁ μεσότοιχος τῆς οἰκίας αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀντιδίκου εἶναι κοινὸς μεταξύ των, χωρὶς ν' ἀναφέρῃ ὅτι εἶχε δικαίωμα τι δουλείας νὰ μὴ δύναται νὰ ὑψώσῃ αὐτὸν ὁ ἀντιδίκός του· ὅθεν οὗτος, ὑψόνων τὴν οἰκίαν του, ἡδύνατο, δυνάμει τῶν προεκδοθέντων νόμων, νὰ ὑψώσῃ καὶ τὸν μεσότοιχον αὐτόν· ὅθεν ὀρθῶς καὶ συμφώνως μὲ τὸν νόμον τὸ ἐφετεῖον ἀπέρριψεν ὡς ἀπαράδεκτον τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος, περὶ δὲ τῆς διαταράξεως κατοχῆς, καθόσον τὰ παρὰ τοῦ εἰρημένου Π Ψ ἀναφερθέντα εἰς τὰ κατώτερα δικαστήρια περιστατικά, ὅτι ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ εἰρημένου μεσοτοίχου ἦσαν ἐπιτεθειμέναι αἱ δοκοὶ τῆς στέγης τῆς οἰκίας του καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης ὁ ἀπὸ τσατμαῦ στενὸς τοῖχος τῆς οἰκίας τοῦ ἀντιδίκου, ὅτι οὗτος ἔρριψε τὰς δοκοὺς τῆς στέγης τῆς οἰκίας του κτλ., δύνανται νὰ

δώσουν δικαίωμα πρὸς ἀποζημιώσεις, δὲν ἀποτελοῦν ὁμῶς διατά-
ραξιν κατοχῆς, διότι ὁ Ε Γ ὑψώσας τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος μεσότοι-
χον ἐνήργησε δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ὁ νόμος τὸ ἐχορήγει· ἄρα τὸ
ἐφετεῖον οὔτε ἀναιτιολόγητον ἀφῆκε τὴν ἀπόφασίν του, οὔτε τὰ
πραγματικὰ τῆς ἀγωγῆς περιστατικὰ μετέβαλεν, ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν
στηριζόμενον ἀπεφάσισε, καὶ ὀρθῶς, ὅτι δὲν ἔχει χώραν ἐπὶ τοῦ
προκειμένου ἢ περὶ διαταράξεως κατοχῆς ἀγωγή· ἐπομένως οὔτε
οἱ νόμοι περὶ κατοχῆς, ἐφ' ὧν ὁ Π Ψ στηριζόμενος, σχηματίζει
διαφόρους λόγους ἀναιρέσεως ἐκτεθειμένου; εἰς τὰς προτάσεις του,
ἔχουν ἐφαρμογὴν τινὰ εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. »

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 214 τοῦ 1848 κυρούσα τὴν 89 τοῦ 1848
τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν.

ΜΕΤΑΒΑΣΙΣ ἀγωγῶν. Ὅρα Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 9 § 21.
Βασιλ. βιβλ. 2 τίτλ. 3, νόμ. 10 καὶ νόμ. 11.

Ἡ περὶ ἀποζημιώσεως ἐνεκὲν ἀρπαγῆς ἀγωγή ἀρμόζει κατὰ τῶν
κληρονόμων τοῦ ἀρπαγος; Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 129—132 (λέξει
Ἀρπαγῇ) καὶ Καλλ. περὶ Ῥωμ. δικ. βιβλ. γ' § 65.

ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ μετὰ τὴν ἀγωγὴν.

Αἱ μετὰ τὴν ἀγωγὴν μεταβολαὶ περὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς δίκης
ἀπαγορεύονται; Ἴδε Εὐρ. τ. 7 σ. 82.—Ἀπ. Ἀρ. Π. 218 τοῦ 1851.

Ἴδε Καλλ. τόμ. 6' § 403 σημ. 82.—Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 8 ἐν τέλει.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ κατοικίας.

Εὐρ. τόμ. 7 λέξει Ἐπίδοσις § 10 καὶ 87.—Ἴδε καὶ τὴν λ.

Κατοικία ἐν Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 14 § 9 καὶ σελ. 26 ἐν ἀρχ.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ. Ἴδε τὰς λέξεις Κατηγορία.—Πρότασις.

ΜΕΤΑΘΕΣΙΣ δικαστοῦ. Εὐρ. τόμ. 3 σελ. 49 § 11.

ΜΕΓΑΚΙΝΗΣΙΣ ὁρίων. Ἴδε τὴν λ. Ὅ ρ ι α.

ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΙΣ πρεϊόντων.

Εὐρ. τόμ. 5 σ. 120 § 87. Ἴδε τὴν λ. Ἀγωγή ἐν Εὐρ. τ. 1.

ΜΕΤΑΜΕΛΕΙΑ (*Pactum displicentiae*).

Ὅρα § 398 τῆς περὶ Ἐμπ. Δ. Πραγμ. Ῥάλλ. — § 113, 168
τόμ. γ' Καλλ.

Χωρεῖ εἰς τὰ ἀνώνυμα συναλλάγματα; Ἴδε *Molit. oblig.* § 89.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΙΣ. Ἴδε ἀπόφ. 674 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, περὶ ἧς ἄλλοτε.—Ἴδε καὶ τὴν λ. *Μικτὴ ἐπιτροπή*.

ΜΕΤΑΤΥΠΩΣΙΣ.

Ἴδε τὸ κατὰ τὸν νοέμβριον 1842 ἐκδοθὲν ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐφετῶν βούλευμα, ἐπὶ τῆς ἀνακοκῆς κατὰ τοῦ ὑπ'ἀρ. 3694 βουλευμάτος τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Ἀθῆναις πλημμελειοδικῶν. Δὲν λύεται δι' αὐτῶν ζήτημά τι σημειώσεως ἄξιον.

ΜΕΓΑΦΟΡΑ ἢ ΓΥΡΟΣ (*Virement, riscontre*).

Ὅνομάζουσι τὴν ἐργασίαν, δι' ἧς διάφοροι ἔμποροι, πιστωταὶ καὶ ὀφειλέται πρὸς ἀλλήλους, συνεννοῦνται πρὸς ἐξόρλησιν τῶν ἀμοιβαίων χρεῶν των, καὶ, παραχωροῦντες τὰς πιστώσεις των, συμψηφίζουσι αἰς ἀπαιτήσεις καὶ ὀφειλάς των.

Ῥάλλ. Ἐμπ. Δίκ. τόμ. α' § 55.

Μεταφορὰ ἐταιρικῶν πιστώσεων. Ἴδε ἀπόφ. 7 τοῦ 1851 Ἀρ. Πέγρου, περὶ ἧς ἄλλοτε.

ΜΕΤΟΧΙΚΗ ἀγορά.

Ἴδε ἀπ. 9249 ἐφετῶν Ἀθηνῶν, περὶ ἧς ἄλλοτε.

ΜΕΤΟΧΑΙ.

§ 1. Ἐκτίθενται εἰς δημοπρασίαν; Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 626 § 80, 81. — Ἴδε καὶ τὰς λέξεις *Μερίδες*—*Κοινωνία*.

§ 2. Ὑπόκεινται εἰς κατάσχεσιν; Εὐρ. τόμ. 8 λ. *Κατάσχεσις* § 23 καὶ 184 ἐν τέλ.

§ 3. Κληροδότημα συνιστάμενον εἰς μετοχάς. αὐτ. § 21.

§ 4. Διαίρεσις τοῦ κεφαλαίου τῆς ἀνωνύμου ἐταιρίας. Ῥάλλ. ἔμπ. δικ. πραγμ. τόμ. α' σελ. 189.—Κλάσμα αὐτῆς. αὐτ.—Πότε ἡ παραχώρησις αὐτῆς ἀπαλλάττει τὸν παραχωρητὴν πάσης ὑποχρεώσεως; αὐτ. σ. 196.—Βιομηχανικὴ ἢ ἐπικαρπίας τί διαφέρει τῆς οὐσιαστικῆς; αὐτ. σ. 198.—Εἶναι προσωπικὴ.—Ἀπώλεια μετοχῆς. αὐτ. σ. 208.—Ἀσφάλις αὐτῆς ὑπὸ συνετ. αὐτ. σ. 218.

ΜΕΤΡΑ ἀσφαλιστικά.

Ἴδε τὰς λέξεις *Κατάσχεσις* ἐν Εὐρετ. τόμ. 8. — *Κράτησις προσωπικὴ* ἐν Εὐρ. τ. 9.—*Μεσεγγύησις*, ἀνωτ.—*Σφράγις*.—*Ἀπόπειρα* πρὸς συμβιβ. Εὐρ. τ. 7 σ. 377 ἐν τέλ.

ΜΕΤΡΑ καὶ σταθμά.

Ἴδε τὴν λέξιν *Βῆμα* ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σ. 284.

Ἡ 5219 Ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἔχει οὕτως·

α Ἐπειδὴ οἱ κατὰ συνέπειαν τῆς ὑπ' ἀριθ. ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ὀριζομένου θέματος ἐξετασθέντες μάρτυρες

1) Ὁ Δημήτριος Βενιζέλος κατέθεσεν, ὅτι ἀπὸ τὸ ἔτος 1831 μέχρι τοῦ 1837 τὸ παλαιὸν βῆμα ἦτον ἴσον μὲ $88 \frac{1}{2}$ πόντους· κατὰ δὲ τὸ 1837 ὁ Ἰωάννης Κλάδος εἰσήγαγε μέτρον, περιέχον $90/100$ τοῦ γαλλικοῦ μέτρου.

2) Ὁ Παλαιολόγος Βενιζέλος κατέθεσεν, ὅτι ὡς γαιωμέτραι ἐμετροῦσαν μὲ τὸ ἐν χρήτει τότε βῆμα· ἔπειτα ὁ Κλάδος τοῖς ἔδωκεν ἓν μέτρον, τὸ ὁποῖον μετεχειρίζοντο ἀπὸ τὸ 1837 ἐκτάσεως $90/100$ τοῦ γαλλικοῦ μέτρου, καὶ τότε παρετήρησαν ὅτι τὸ παλαιὸν ἦτον $1 \frac{1}{2}$ ἑκατοστημόριον περίπου μικρότερον.

3) Ὁ Σωτήριος Κυριακὸς κατέθεσεν, ὅτι παλαιόθεν μετεχειρίζοντο ἓν μέτρον, τὸ ὁποῖον ἔλαβον ἀπὸ τὸν Λαγάνην, ἀρχαῖον καταμετρητὴν τῶν γαιῶν, καὶ αὐτὸ ἦτον ἰσως μὲ $82 \frac{1}{2}$ σχεδὸν πόντους πρὸς τὸ γαλλικὸν μέτρον· μόνον δὲ κατὰ τὸ 1837 ὁ Ἰ. Κλάδος εἰσήγαγε μέτρον ἀντιστοιχοῦν πρὸς $90/100$ τοῦ γαλλομέτρου.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν μαρτυριῶν αὐτῶν, αἵτινες ἐπερείδονται εἰς τὴν γνῶσιν, τὴν ὁποῖαν οἱ μάρτυρες ἔχουσιν ὡς καταμετρηταὶ γαιῶν, πείθεται τὸ δικαστήριον, ὅτι τὸ παλαιὸν βῆμα ἀντιστοιχεῖ πρὸς $88 \frac{1}{2}$ ἑκατοστὰ τοῦ γαλλομέτρου ἢ βασιλικοῦ μέτρου, αἱ δὲ μαρτυρίαι τοῦ Δημ. Κορομηλᾶ καὶ τοῦ Νικ. Λιανοσταφίδα δὲν ἀνατρέπουσι τὸ βᾶρος ἐκείνων, καθότι ὁ μὲν Δ Κορομηλᾶς δὲν κατέθεσε τίποτε ῥητὸν εἰς ἰδίαν αὐτοῦ γνῶσιν στηριζόμενον καὶ ἀνατρέπον τὸ ἐξαγόμενον ἐκεῖνο, ἡ δὲ μαρτυρία τοῦ Λιανοσταφίδα, μόνη οὖσα, δὲν δύναται νὰ κατιτχύτῃ τῶν προεκτεθεισῶν, αἵτινες συμφωνοῦν πρὸς ἀλλήλας καὶ εἶναι ἀποτέλεσμα κρίσεως, τὴν ὁποῖαν οἱ προσμειωθέντες τρεῖς μάρτυρες ἐμόρφωσεν, πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἔτι εἰς γαιωμετρικὰς ἐργασίας ἀσχολούμενοι ἀπὸ τῆς ἔτος 1831 καὶ ἀκολούθως.»

ΜΗΝΕΣ. "Ἴδε τὰς λέξεις·

Ἡμερολόγιον ἐν Εὐρ. τόμ. σελ. 136, 137· — Προθεσμία.

§ 1. Τί ἐννοεῖ τὸ ἄρθρον 194 τῆς Πολ. Δικονομίας λέγον, ὅτι ἑκάστος μὴν λογίζεται ἀνὰ 30 ἡμέρας;

Ἀπόφ. αἘπειδὴ τὸ ἐδάφ. 2 τοῦ ἄρθρ. 194 τῆς Πολ. Δικονομίας ὀρίζει, ὅτι, προκειμένης προθεσμίας συνισταμένης εἰς μῆνας, ἑκάστος μὴν λογίζεται ἀνὰ τριάκοντα ἡμέρας, δὲν ἐννοεῖ, κατὰ τὸν ἰσχυρι-

συνδόν τῶν Δ Π καὶ Ε Ζ ὅτι τριάκοντα ἡμέραι ἀποτελοῦσιν ἓνα μῆνα, οὐδ' εἶχε σκοπὸν νὰ παρεισάξῃ χρονολόγιον ἄλλο παρὰ τὸ ἀνέκαθεν καθεστώς, ἀλλὰ, συμφώνως μὲ τὸν κανόνα τοῦ Ν. 98 Π. *de verb. signif.*, νὰ ὑποδείξῃ ὅτι οἱ μῆνες, ἐξ ὁσωνδὴποτε ἡμερῶν καὶ ἂν σύγκηνται, εἶναι ἴσοι ἀλλήλοις, ἐκλαμβανομένης τῆς ἐμβολίου μιᾶς μὲ τὴν τριακοστήν· ὅθεν, ἐπιδιοθείσης τῆς ἀποράσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου ὑπ' ἀριθ. 267, ὡς ἀπὸ τὴν ὑπ' ἀριθ. 658 ἀπόδειξιν τοῦ κλητῆρος Κ Ι ἐξάγεται, τὴν 29 ὀκτωβρίου π. ε. ἡ πρὸς ἀπόδειξιν ἐξάμηνος κατὰ παράτασιν προθεσμία ἔληξε τὴν 29 ἀπριλίου ε. ε. Ἡ περὶ νέας ἄρα παρατάσεως αἰτησις τῶν Γ καὶ Ε Π τοιχοκολληθεῖσα εἰς τὴν ἐν Ἄργει οἰκίαν τοῦ Δ Π τὴν 28 ἀπριλίου ε. ε. ἐγένετο πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρώτης. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 181 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4775).

§ 2. Πῶς ὑπολογίζεται ἐπὶ τῶν συναλλαγματικῶν ;

Ῥάλλ. ἐμπ. δικ. τόμ. 2 σελ. 19.

§ 3. Ἐπὶ προθετιμῶν κατὰ μῆνα ὠρισμένων, πᾶσα τριακονθήμερος προθεσμία θεωρεῖται ὡς εἷς μῆν. — Ἐν ἄλλαις λέξεσι.

Τὸ δικαστήριον ἔταξε, πρὸς διεξαγωγὴν ἀποδείξεως τινος, τριμνηνον προθεσμίαν. — Ἡ διεξαγωγή τῆς ἀποδείξεως ἔλαβε χώραν μετὰ τὰς 90 ἡμέρας· ὅθεν καὶ ἡ ἀπόδειξις ἐκείνη θεωρεῖται ἄκυρος· ἐπιτρέπεται ὅμως ἡ ἐπανάληψις αὐτῆς, ὅταν τὸ λάθος ἐκεῖνο προῆλθεν ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴν. (Ἴδε τὴν λέξιν *Μάρτυρες ἐπὶ πολ. δικῶν*).

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 155 τοῦ 1850 (Νομικ. σ. 5312).

ΜΗΤΗΡ.

§ 1. Περὶ ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονίας. — Ἴδε τὴν λ. *Κηδεμονία*, καὶ Εὐρ. τόμ. 1 σ. 360 ἐπ.—Πρβ. δὲ καὶ τὴν λ. *Συγγενικὸν συμβούλιον*.

§ 2. Κληρονομικὸν δικαίωμα. Ἴδε τὴν λ. *Κληρονομία*.

§ 3. Ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν τέκνων ἔχει ; Ἴδε τὴν λέξιν *Πατρικὴ ἐξουσία*.

§ 4. Κατὰ τὸ πένθιμον ἔτος ἡ μητὴρ ἔχει δικαίωμα διατροφῆς ; Ἴδε τὴν λέξιν *Διατροφή*.

§ 5. Τί διαθέτει ; Ἴδε ἀπόφασιν 8498 τῶν ἐν Ἀθηναῖς ἐφετῶν ἐν λέξει *Κληρονομία*.

§ 3. Μήτηρ κηδεμονεύει τὰ τέκνα της κατὰ τὸ ὀθωμανικὸν δίκαιον; Ἴδε ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9698. — Πρβ. περὶ τούτου τὰ ἐν λέξει *Κηδεμονία* ἐκτεθέντα.

ΜΗΝΥΣΙΣ πρὸς τὸν ὀφειλέτην.

Ἀπαιτεῖται πρὸς ἑναρξιν τῶν τόκων; Ἴδε τὰς λέξεις α] *Τόκος*. — β] *Ῥεξημερία*. — γ] *Ῥήτρα πονηρική*.

ΜΗΝΥΤΑΙ.

§ 1. Τὸ ἀναγκαστικὸν μέτρον τοῦ μηνυτοῦ ἐφαρμόζεται κατὰ κηδεμόνων προσώπων ἀπηγορευμένων;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 878 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἐπὶ χρηματικῶν χρεῶν, οἷον τὸ περὶ οὗ πρόκειται, ἡ ἐκτέλεσις δύναται νὰ γίνη, διὰ τε κατασχέσεως ἀκινήτου περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου, ἥτοι τοῦ ἀπηγορευμένου Π Β, καὶ διὰ διορισμοῦ μηνυτοῦ, ἐὰν ὁ ῥηθείς ὀφειλέτης δὲν στερῇται περιουσίας, καὶ ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ δὲν θέλει νὰ πληρώσῃ, καὶ τὰ δύο δὲ ταῦτα καταναγκαστικὰ μέσα δύνανται νὰ ἐνεργηθῶσι συνάμα κατ' αὐτῶν τῶν ἀπηγορευμένων· διότι ὁ νόμος δὲν κάμνει διάκρισιν ἢ ἐξαίρεσιν αὐτῶν, διότι τὸ τοῦ μηνυτοῦ μέσον δὲν δύναται νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ τὸ τῆς προσωπικῆς κρατήσεως, καὶ διότι, ὡς πρὸς τὸ δεύτερον, ἀφοῦ ὠρίσθη ὅτι δὲν ἐνεργεῖται εἰμὴ εἰς τὰς περιπτώσεις, τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρισμένας, καὶ ἐπομένως, ὅτι δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν, ὅταν ὁ ὀφειλέτης ᾖ ἀπηγορευμένος, ἐκ τῆς ἀπολύτου ἐξαίρεσεως ταύτης ἔπεται, ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται καὶ κατὰ τῶν κηδεμόνων αὐτῶν· ὅθεν, ἐξαίρεσαντος τοῦ νόμου ὡς πρὸς αὐτούς, τὸ τῆς κρατήσεως, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ τοῦ μηνυτοῦ μέσον, ἐκ τούτου συνάγεται ἀδιστακτως ἡ συγχώρησις· διότι ἂν καὶ ὁ ἀπηγορευμένος αὐτὸς δὲν ἔχῃ ἰδίαν ἐλευθέραν θέλησιν, ταύτην ἀντικαθιστᾷ ἡ τοῦ κηδεμόνος αὐτοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἡ διαχείρισις τῆς περιουσίας ἐνεπιστεύθη· ὅθεν καὶ ἡ τῶν μηνύτρων πληρωμὴ ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀπηγορευμένου πρέπει νὰ γίνηται ὑπὸ τοῦ κηδεμόνος, ὅστις, ἐὰν δὲν ἔχῃ κινητὴν περιουσίαν τοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ διατελοῦντος, δύναται νὰ λάβῃ εὐθὺς τὴν ἄδειαν ν' ἀπαλλοτριώσῃ διὰ τὴν πληρωμὴν ἀκινήτον τι ἀνάλογον ἐκ τῆς περιουσίας, κατὰ τὸν νενομισμένον καὶ λυσιτελέστερον τρόπον, καὶ ὅστις, ἐὰν ἀναιτίως ἀρνήται καὶ γίνη ἐκ τούτου παραίτιος ζημίας παραλόγου, εὐθύνεται διὰ τὴν πρᾶξιν του, ὅθεν ἐπέλθῃ ὁ καιρὸς τῆς λογοδοσίας. »

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 127 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4737).

§ 2. Δύναται νὰ γίνη χρῆτις τοῦ ἀναγκαστικοῦ μέτρου τοῦ μηνυτοῦ κατὰ τῶν δημοτῶν πρὸς ἐκβίασιν πληρωμῆς δημοτικοῦ χρέους; Ὅρα τὴν λέξιν *Δῆμος* ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σ. 650, — Ἰδε *Ζαχ.* § 115. — Ῥολλ. λ. *Mandat* § 332. — Ἡμ. Εὐρ. λ. *Εκτέλεισις*.

§ 3. Εἰς τὴν λέξιν *Κατάσχεσις* (Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 367, 368) εὐρηνται καὶ ἕτερα περὶ μηνυτῶν ζητήματα, ἅτινα, χάριν συντομίας, δὲν ἐπαναλαμβάνω.

ΜΗΝΥΣΙΣ (ἡ καταμήνυσις) ψευδῆς.

§ 1, Περὶ τῆς ψευδοῦς καταμηνύσεως ὠμίλησα εἰς τὴν σελ. 210 ἐπ. τοῦ 8 τόμου τοῦ Εὐρ. (λέξει *Καταμήνυσις ψευδῆς*). — Ἐν δὲ τῇ λέξει *Ψευδῆς καταμήνυσις* θέλω συμπληρώσει τὰ περὶ τούτου· ἐνταῦθα λοιπὸν περιορίζομαι νὰ ὑπομνήσω ἀπλῶς τὰς ποινικὰς τοῦ Ἀρ. Π. ἀποφ. 25 τοῦ 1847, 36 καὶ 136 τοῦ 1846.

§ 2. Περὶ δὲ τοῦ ζητήματος ἂν ἡ ἄδικος μήνυσις παρέχη ἀφορμὴν πρὸς ἀποζημιώσιν τοῦ ἀδικηθέντος, ἴδε Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 242 — 245. — Ὡς προσθέτω, ὡς πρὸς τοῦτο, τὰ ἐξῆς·

§ 3. Μόνη ἡ ἄδικος ἔγκλησις δὲν δίδει ἀφορμὴν εἰς ἀπαίτησιν ἀποζημιώσεων, ἂν τυχὸν ὁ πρὸς ὃν ἡ ἔγκλησις ἐδόθη ἐνήργησεν ὑπερμέτρως, καθ' ὑπέρβασιν τῆς ἐξουσίας του ἢ καὶ αὐτογνωμόνως, πράξεις ἐπενεγκούσας ζημίας.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 64 τοῦ 1847 (Νομικ. σ. 4810).

§ 4. Μόνη ἡ ἄδικος ἔγκλησις δίδει ἀφορμὴν εἰς ἀπαίτησιν ἀποζημιώσεων; Ὅρα τὴν λ. *Δῆμος* ἐν Εὐρ. τ. 5 σ. 665 § 24.

§ 5. Ποίας συνεπειὰς ἐπιφέρει ἡ κατὰ τῆς συζύγου ἄδικος ἐπὶ παραβάσει τῆς περὶ τοῦ γάμου πίστεως μήνυσις; Ἰδε τὴν λέξιν *Γάμος* ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 426 ἐπ.

ΜΗΝΥΣΙΣ κατ' ἀδικημάτων.

Πίναξ λεκτικός.

—

Ὅρα τοῦτον ἐν τῷ τέλει τῆς προκειμένης λέξεως.

Περίληψις.

§ 1. Μηνυταὶ ἐξετάζονται ὡς μάρτυρες;

§ 2. Ἀπολυθέντος τινὸς δι' ἑλλειψιν μηνύσεως, καταδιώκεται ἐκ νέου;

§ 3. Ἡ μὴ ἀγγελία πράξεώς τινος τιμωρεῖται;

- § 4. Μήνυσις ἐνώπιον ἀνγκριτικοῦ ὑπαλλήλου, μεταβάντος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ παθόντος, ἢ ἐξετάσαντος αὐτόν.
- § 5. Ἐπιγραφή τῆς μηνύσεως.
- § 6. Πρέπει νὰ μνημονεύωνται ἐν αὐτῇ τὰ ὀνόματα τῶν ἐνόχων ;
- § 7. Τί δὲ, ὅταν πρόκηται περὶ μοιχείας ;
- § 8. Ἐκθεις ἐγχειρίσεως.
- § 9. Αἵτησις περὶ τιμωρίας.
- § 10. Ἐγκλησις διὰ πληρεξουσίου.
- § 11. Ἀνάγνωσις τῆς ἐγκλήσεως εἰς τὸ ἀκροατήριον.
- § 12. Μνεῖα τῆς ἐγκλήσεως ἐν τῇ ἀποφάσει.
- § 13. Αἱ ἀκυρότητες τῆς ἐγκλήσεως καλύπτονται.
- § 14. Τὸ πλημμελειοδικεῖον ἐξετάζει ἂν ὑπάρχῃ ἔγκλησις.
- § 15. Μέχρι ποίας ἐπαρχῆς δύνανται νὰ γίνῃ ἡ ἔγκλησις ;
- § 16. Ὑπάρχει ἔγκλησις, ἐμφανισθέντος τινὸς ὡς πολ. ἐνάγοντος ;
- § 17. Περὶ τοῦ αὐτοῦ. — Αἰκίαι.
- § 18. Εἰς ποῖον εἰσιγγελέα δύνανται νὰ γίνῃ ἡ μήνυσις ;
- § 19. Ἐνοικασταὶ καταμηνύουν ; Οἱ κληρονόμοι των ;
- § 20. Οἱ ἀνήλικες ;
- § 21. Οἱ σύζυγοι ;
- § 21 β'. Οἱ ἀπηγορευμένοι ;
- § 21 γ'. Διὰ τοὺς ὑπηρέτας οἱ κύριοι ;
- § 22. Ἀπαιτεῖται ἔγκλησις εἰς τὰς ψευδεῖς καταμηνύσεις ;
- § 23. Εἰς τὰς ἀπειλάς ;
- § 24. Εἰς τὰ τραύματα ;
- § 25. Εἰς τὰς εἰς ἀγροὺς βλάβας ;
- § 26. Εἰς
- § 27. Εἰς τὰς ἐξυθρίσεις καθ' ὑπαλλήλων ;
- § 28. Εἰς βιασμούς ;
- § 29. Εἰς ἀπαγωγάς ;
- § 30. Εἰς ὑφαιρέσεις ;
- § 31. Εἰς μοιχείας ;
- § 32. Ὅταν ἀπαιτῇται ἔγκλησις, δὲν συγχωρεῖται καταδίωξις μὴ ὑπαρχούσης ταύτης.
- § 33. Πολιτικῶς ἐνάγοντες.

§ 1. Ὁ νόμος δὲν ἐξαίρει τοὺς μηνυτὰς ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξετάζωνται ὡς μάρτυρες. Ἴδε ἀνωτ. τὴν λέξιν *Μάρτυρες*.

§ 2. Εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ἔγκλησιν, δὲν συγχωρεῖται ποινικὴ καταδίωξις· ἐὰν δὲ γίνῃ, τὰ δικαστήρια ἀποφαίνονται αὐτὴν ἀπλῶς ἀπαράδεκτον, ἀλλὰ δὲν δύνανται καὶ νὰ ἀπολύσωσι τὸν κατηγορούμενον, διότι δὲν δικάζουν κατ' οὐσίαν· ἀθωώνει δὲ μόνον, ὅστις δύνανται καὶ νὰ καταδικάσῃ· ἀπόφασις λοιπὸν ἀποφαινομένη μὴ ἔνοχόν τινα, δὲν θεωρεῖται ὡς ἀθωωτική.

Ἄποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 20 καὶ 68 τοῦ 1843.

§ 3. Ἡ εἰς τὴν ἀρχὴν ἀγγελία ἐγκληματικῆς πράξεως, τῆς ὁποίας

ἔλαβέ τις γνῶσιν, εἶναι μὲν ἠθικὴ ἐκάστου πολίτου ὑποχρέωσις, ἀλλ' ἡ παράλειψις δὲν τιμωρεῖται, ὡς ἂν ὁ νόμος δὲν τὴν ἐπιτάτ-
την ἢ μὴ ἀγγελία λοιπὸν τῆς ὑπάρξεως ληστρικῆς συμμορίας δὲν
τιμωρεῖται.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. υμζ' τοῦ 1840.

§ 4. Κατὰ τὸν νόμον, ἔγκλησις εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ παθόντος γενο-
μένη μήνυσις, ἣτις δύνатаи νὰ δοθῇ καὶ προφορικῶς, συντάττοντος
ἐκθεσιν τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου· ὅθεν ἐκθεσις ἀνακριτικοῦ ὑπαλ-
λήλου, περιέχουσα τὴν μήνυσιν τοῦ παθόντος, ὅτι ἠλίσθη, καὶ τὰ
ὀνόματα τῶν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς πράξεως μαρτύρων, φέρει ὅλα τὰ
χαρακτηριστικὰ τῆς ἐγκλήσεως, καὶ δὲν χάνει τὸν χαρακτῆρά της,
διότι ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος μετέβη αὐτεπαγγέλτως εἰς τὴν
οἰκίαν τοῦ παθόντος, πρὸς σύνταξιν αὐτῆς.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 48 τοῦ 1842.

§ 4² Ἡ παρὰ τοῦ παθόντος δήλωσις, ὅτι θέλει νὰ γίνῃ ἡ κατ-
δίωξις πρᾶξέως· τινος περιλαμβανομένη εἰς ἀνακριτικὰς ἐκθέσεις,
ἀνυπληροῖ τὴν ἐκθεσιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου τλβ' τοῦ 1839.

§ 4³ Ἐπὶ τῶν κατ' ἐγκλησιν τιμωρουμένων κολασίμων πρά-
ξεων, ἡ προφορικὴ μήνυσις τοῦ παθόντος ἰσχύει.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 35 τοῦ 1849.

§ 4⁴ Καὶ ἂν θεωρηθῇ ἡ μήνυσις καὶ ἐγκλησις τοῦ υἱοῦ τοῦ
παθόντος ὡς ἀπλῇ εἰδήσις καὶ πληροφορία εἰς τὸν εἰσαγγελέα,
οὗτος ἦτον ὑπόχρεως (ἄρθρ. 13, 17 καὶ 124 τῆς ποιν. δικονο-
μίας), νὰ ἐπιχειρίσῃ ἀμέσως τὴν ἐξέτασιν τοῦ παθόντος, διὰ νὰ
πληροφορηθῇ ὅχι μόνον περὶ τῶν αὐτουργῶν τῶν τρυμάτων, ἀλλὰ
καὶ περὶ τῆς φύσεώς των, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀνάκρισιν ἐξ
ἐπαγγέλματος, ἢ νὰ λάβῃ, χρείας τυχούσης, τὴν παρὰ τῶν ἄρθρων
22 τῆς ποιν. δικονομίας καὶ 317 τοῦ ποιν. νόμου ἐπαιτουμένην
ἐγκλησιν· ὅθεν, ὅταν ἡ θέλησις τοῦ παθόντος, τοῦ νὰ καταδιωχθοῦν
οἱ κατηγορούμενοι, ἐξηγήθῃ σαφῶς, ὑπάρχει ἐπικύρωσις τῆς γενο-
μένης ἐγκλήσεως, ἢ μηνύσεως.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 411 τοῦ 1846.

§ 4⁵ Δύνатаи νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐγκλησις ἡ περίπτωσις, ὅτι ὁ
δι' ἄλλην πρᾶξιν καταμηνύσας, ἐξεταζόμενος περὶ ταύτης, ἀναφέ-
ρεν ἐν παρόδῳ καὶ ὅτι ἐξυβρίσθη· ὅχι· διότι προσδὸν τῆς ἐγκλή-
σεως εἶναι ἡ αὐθόρμητος δήλωσις τοῦ παθόντος (152—155 ποιν.
δικονομίας).

Βούλ. ἐφ. Ναυπλ. 1 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4894).

§ 4⁶ Δὲν ἀπαιτεῖται νέα ἔγκλησις, ὅταν, κατὰ τὴν διάρκειαν ἀνακρίσεως διεξαχθείσης αὐτεπαγγέλτως, ἔγινεν ἀπὸ αἵτησις περὶ καταδίωξεως ὑπὸ τοῦ παθόντος.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. τιζ' τοῦ 1839.

§ 5. Ἢ ἔγκλησις δὲν εἶναι εἰμὴ καταμήνυσις ἐπίσημος, ὅπως· δήποτε καὶ ἂν ἐπιγράφηται τὸ ἔγγραφον· ἀρκεῖ νὰ περιέχῃ τοῦτο καταμήνυσιν ἀξιοποίνου πράξεως καὶ νὰ ἐπιδίδῃται εἰς τὴν ἀρχήν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 136 τοῦ 1846.

§ 5² Ὑπὸ τὴν λέξιν ἔγκλησις δὲν ἐννοεῖ ὁ νόμος εἰμὴ καταμήνυσιν προερχομένην ἀπὸ τὸν ἀδικηθέντα, καὶ αὕτη ἐπιφέρει τὴν ποινικὴν καταδίωξιν, εἴτε ἐμπεριέχεται εἰς αὐτὴν ῥητὴ περὶ τιμωρίας τοῦ ἀδικηθέντος αἵτησις, εἴτε μὴ.

Βούλ. ἐφετ. Ναυπλ. 91 τοῦ 1841 (Νομικ. σ. 2663).

§ 6. Ὁ νόμος ἀπαιτῶν ἔγκλησιν τῶν ἀδικηθέντων, δὲν ἀποβλέπει εἰς ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ γίνῃ γνωστὴ ἡ θέλησις τοῦ παθόντος εἰς τὸ νὰ καταδιωχθῇ ἡ κατηγορουμένη πράξις· ὅθεν, ἅμα λάβῃ χώραν ἡ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένη ἔγκλησις, ἐνεργεῖται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν καὶ ἡ δημοσία ἀγωγὴ, καὶ ἂν τινὲς ἐκ τῶν ἐνόχων δὲν μνημονεύωνται ἐν αὐτῇ.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου συδ' τοῦ 1838.

§ 6² Ἡ ἔγκλησις δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ ἢ ἀπὸ μέρους τοῦ παθόντος γενομένη καταμήνυσις· ὥστε γενομένης ἐγκλήσεως περὶ τῆς πράξεως, δὲν ἀπαιτεῖται ἰδιαίτερα καταμήνυσις ὧν τῶν εἰς αὐτὴν ἐνεργησάντων προσώπων.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. τμγ' τοῦ 1839.

§ 7. Προκειμένου λόγου περὶ μοιχείας, ἡ νομικὴ ὑπαρξίς τοῦ ἐγκλήματος ἐξαρτᾶται ὁλοτελῶς ἀπὸ τὴν καταμήνυσιν τοῦ συζύγου· ἐκ τούτου δὲ ἐπεταί, ὅτι, μὴ ὑπαρχούσης ἐγκλήσεως κατὰ τῆς γυναικὸς, δὲν ὑπάρχει τὸ κύριον ἐγκλημα· ἐπομένως δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν καταδίωξις κατὰ τοῦ συνεργοῦ.

Ἀπόφ. αἰπειδῇ, κατὰ τὸ 286 ἄρθρ. τοῦ ποιν. νόμου, ἡ διὰ μοιχείας παραβίασις τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως δὲν τιμωρεῖται, εἰμὴ μόνον κατ' αἵτησιν καὶ μήνυσιν τοῦ ὕβρισθέντος· ἐκ τῶν διατάξεων δὲ τοῦ ἄρθρου τούτου συνδυαζομένου μὲ τὸ 200 ἄρθρ. τοῦ αὐτοῦ νόμου, γίνεται δῆλον, ὅτι ὁ νόμος θεωρεῖ τὴν πράξιν τῆς μοιχείας ὡς ἐγκλημα ἰδιωτικόν, καὶ μὴ θέλων ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰς τὰς ἐρεῦνας τοῦ οἰκιακοῦ βίου, δὲν ἐσυγχώρησε τὴν δημοσίαν καταδίωξιν, εἰμὴ μόνον ἀφοῦ προηγηθῇ ῥητὴ καταμήνυσις ἢ ἔγκλησις τοῦ ὕβρισθέντος μέρους· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς γίνεται

δῆλον ἐκ τοῦ προσβαλλομένου βουλευματος, ὁ Ι Κ δὲν κατεμήνυσε τὴν σύζυγόν του ὡς μοιχαλίδα, οὔτε ἔκαμε κατ' αὐτῆς ἐγκλησιν ἐπὶ μοιχείᾳ· ἐπομένως τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδικῶν ἀποφανθὲν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορία κατὰ τῆς Μ συζύγου τοῦ Ι Κ, ὡς μὴ γενομένης ἐγκλήσεως κατ' αὐτῆς ὑπὸ τοῦ συζύγου της, ἐφήρμωσεν ὀρθῶς τὸν νόμον.

Ἐπειδὴ, προκειμένου λόγου περὶ μοιχείας, γίνεται δῆλον ἐκ τῶν προειρημένων, ὅτι ἡ νομικὴ ὑπαρξίς τοῦ ἐγκλήματος ἐξαρτᾶται ὁλοτελῶς ἀπὸ τὴν καταμήνυσιν ἢ ἐγκλησιν τοῦ συζύγου, ἐξ οὗ ἔπεται ὅτι, μὴ ὑπαρχούσης ἐγκλήσεως ἢ καταμηνύσεως ἐκ μέρους τοῦ συζύγου κατὰ τῆς γυναικὸς, δὲν ὑπάρχει τὸ κύριον ἐγκλημα, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν καταδίωξις, μηδὲ κατὰ τοῦ συνεργοῦ αὐτῆς, οὔτε παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, οὔτε παρὰ τῆς εἰσαγγελίας· ὅθεν ὁ Λ Α, καίτοι καταμηνυθεὶς ὑπὸ τοῦ Ι Κ ὡς συνεργήσας εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς μοιχείας, δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ διὰ τοῦτο μόνος, παραλειπομένης τῆς συζύγου τοῦ Ι Κ· ἐπομένως τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδικῶν παρ᾽ ἐπέμψαν εἰς τὸ ἀκροχτήριον μόνον τὸν Λ Α διὰ νὰ καταδιωχθῇ ὡς συνεργὸς τῆς μοιχείας, ἡρμήνευσεν ἐσφαλμένως τὸ 286 ἄρθρον τοῦ ποιν. νόμου καὶ ἐφήρμωσε κακῶς τὸ 56 ἄρθρ. τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Ἐπειδὴ, γενομένης ἁπαξ αἰτήσεως ἀναιρέσεως ὑπὸ τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδίκαις ἀντεισαγγελέως, ἔνεκεν ἐσφαλμένης ἐρμηνείας τοῦ 286 ἄρθρ. τοῦ ποιν. νόμου, ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς εἰσάγων τὴν αἴτησιν ταύτην, δὲν ἐδύνατο νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναίρεσιν τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως, ἔνεκεν κακῆς ἐρμηνείας τοῦ αὐτοῦ ἁρθροῦ τοῦ ποινικοῦ νόμου μόνον ὑπὲρ τοῦ νόμου, διότι ἡ αἴτησις τοῦ αὐτοῦ, καίτοι ἀφορῶσα διάφορον τοῦ 286 ἄρθ. ἐρμηνείαν, παρὰ τὴν ὁποίαν ἐπρότεινεν ὁ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδίκαις ἀντεισαγγελεὺς, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς αἰτησις ὅλως ἀνεξάρτητος καὶ αὐθύπαρκτος, καὶ διὰ τοῦτο ἡ παραδοχὴ αὐτῆς πρέπει νὰ ἔχῃ ἀποτέλεσμα διὰ τὸν κατηγορούμενον καὶ νὰ συνεπιφέρῃ τὴν ἀπὸ τῆς κατηγορίας ἀπόλυσιν αὐτοῦ, μὴ ὑπάρχοντος λόγου πρὸς καταδίωξιν. »

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 29 τοῦ 1844

§ 8. Τὸ ἄρθρ. 154 τοῦ ποιν. νόμου διατάττει μὲν νὰ συντάσσεται ἔκθεσις περὶ τῆς ἐγχειρίσεως τῆς μνηύσεως, ἀλλ' ὅχι ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος· ἡ ἀμφισβήτησις τῆς ὑπογραφῆς τῆς γνησιότητος εἶναι ζήτημα πραγματικόν· εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἂν ἡ μνήυσις ἐδόθῃ εἰς ἀναρμόδιον ἀρχήν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 64 τοῦ 1844. — Ἰδὲ κατωτ. § 18.

§ 8^ο. Ὁ νόμος δὲν διατάττει ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τὴν σύνταξιν ἐκθέσεως ὑπὸ τὴν μήνυσιν.

Ἄπορ. ποιν. Ἀρείου Πάγου σκά καὶ σλδ' τοῦ 1838.

§ 9. Ὑπὸ τὴν λέξιν ἐγκλησιν δὲν ἐννοεῖ ἄλλο τι ὁ νόμος εἰμὴ καταμήνυσιν προσερχομένην ἀπὸ τὸν παθόντα· αὕτη δὲ ἐπιφέρει τὴν καταδίωξιν, καὶ ἂν δὲν ἐμπεριέχεται ῥητὴ περὶ τιμωρίας αἵτησις.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου τη' τοῦ 1839.

§ 10. Ὅστις δύναται νὰ ἐνεργῇ αὐτοπροσώπως δικαίωμα τι, δύναται νὰ τὸ ἐνεργήτῃ καὶ δι' ἄλλου προσώπου κατ' ἐντολὴν, ὅσκις ῥητὸς νόμος δὲν τὸ ἀπαγορεύει· ὅθεν καὶ ἐγκλησις δύναται νὰ γίνῃ διὰ πληρεξουσίου.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου ρμβ' τοῦ 1837.

§ 11. Ὁ νόμος δὲν διατάσσει ὡς ἀπαραίτητον τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀγνοῶσιν τῆς ἐγκλήσεως.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου ρλά του 1837.

§ 12. Μηδεμιᾶς οὔσης ἐνστάσεως, τὸ δικαστήριον δὲν ὑπεχρεοῦτο νὰ αἰτιολογήσῃ τὴν περᾶξιν τῆς κατὰ νόμον γενομένης ἐγκλήσεως.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου τμδ' τοῦ 1839.

§ 13. Αἱ κατὰ τῆς ἐγκλήσεως ἀκυρότητες μὴ προταθεῖσαι εἰς τὸ ποινικὸν δικαστήριον καλύπτονται.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 41 τοῦ 1845i.

§ 14. Τὸ πλημμελειοδικεῖον δύναται νὰ κρίνῃ ἂν ὑπάρχῃ ἢ δὲν ὑπάρχῃ ἐγκλησις εἰς τινὰ δίκην.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ὅταν εἰς τὸ ἀπὸ 18 (80) ἰουνίου ε. ε. ἐγγράφον τὸ πρὸς τὸν παρὰ τῷ ἐνταῦθα πρωτοδικεῖῳ εἰσαγγελέα διευθυνόμενον ὁ Ι Κ δὲν ζήτητῇ ῥητῶς τὴν τιμωρίαν τοῦ Κ Σ, ἀλλὰ περιέχει μόνον καταμήνυσιν πρὸς τὸν εἰρημέον εἰσαγγελέα, δ. ἂν ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα, ὥστε ν' ἀπαλλαγῇ αὐτὸς ὁ Ι Κ καὶ ἡ οἰκογένειά του ἀπὸ τὸν φόβον, τὸν ὅποιον προξενοῦν αἱ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ ἀναφερόμεναι ἀπειλαὶ ἐκ μέρους τοῦ Κ Σ, καὶ ὅταν ταχτικῶς προσκληθεῖς ὁ Ι Κ δὲν ἐνεφανίσθῃ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ κατὰ τὴν δικάσιμον ἡμέραν διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν θέλησίν του περὶ τῆς τιμωρήσεως τοῦ τελευταίου, ἡδύατο τὸ ἐνταῦθα πλημμελειοδικεῖον νὰ σταθμίσῃ, ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν καθηκόντων του, αὐτὰ τὰ πραγματικὰ περιστατικά, καὶ δι' αὐτῆς τῆς σταθμίσεως, ἣτις διαφεύγει τὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀρμοδιότητα, νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι

σκοπὸς τῆς καταμηνύσεως ταύτης τοῦ I K δὲν ἦτο ἡ τιμώρησις αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ νὰ λάβῃ ἡ εἰσαγγελία τὰ προφυλακτικὰ μέτρα κατὰ τοῦ K Σ, ὥστε νὰ μὴ τὴν ἀπειλῇ πλέον, καὶ ἐπομένως, κατ' αὐτὰς τὰς περιπτώσεις, τὸ εἰρημένον δικαστήριον δὲν παρεβίασε τοὺς περὶ ἐγκλήσεως καὶ καταμηνύσεως νόμους ἀκυρώσαν, διὰ τῆς προσβαλλομένης ὑπ' ἀριθ. 4292 ἀπὸ 6 ἰουλίου ε. ε, ἀποφάσεως, τὸ κλητήριον θέσπισμα τοῦ εἰσαγγελέως· ὥστε ὁ τῆς ἀναιρέσεως λόγος δὲν εἶναι βάσιμος. »

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 70 τοῦ 1847.

§ 15. Ἡ ιδιωτικὴ ἔγκλησις δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἐνὸςω διαρκεῖ ἢ ἀνάκρισις ὑποθέσεως καταδιωκομένης αὐτεπαγγέλτως.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ 20 ἄρθρον τῆς ποιν. δικονομίας, ἡ καταδίωξις τῶν πταισμάτων, πλημμελημάτων καὶ κακοιργημάτων γίνεται συνήθως ἐξ ἐπαγγέλματος· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ A A, ὡς γίνεται φανερόν ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἐκατηγορήθη συγχρόνως καὶ διὰ πρᾶξιν καταδιωκομένην αὐτεπαγγέλτως.

Ἐπειδὴ ὁσάκις ἡ δημοσία καταδίωξις ἔλαβεν ἤδη ἀρχήν, ἡ ιδιωτικὴ ἔγκλησις δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ ἐνὸςω διαρκεῖ ἔτι ἡ ἀνάκρισις, καὶ πρὶν ὁ κατηγορούμενος ἐξετασθῇ εἰς τὸ ἀκροατήριον· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἡ κατὰ τοῦ ἀναιρεσειόντος ἔγκλησις τοῦ N Θ ἐγχειρίσθη εἰς τὸν εἰσαγγελέα, διαρκούσης ἔτι τῆς κατὰ τοῦ ἀναιρεσειόντος ἀνακρίσεως· ἐπομένως ὁ ἀναιρεσειών δὲν ἐδικάσθη αὐτεπαγγέλτως διὰ πρᾶξιν καταδιωκομένην μόνον κατ' ἔγκλησιν.

Ἐπειδὴ ἡ κατὰ τοῦ ἀναιρεσειόντος ἔγκλησις τοῦ N Θ περιέχει ῥητῶς τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἐγκλήσεως, δηλαδὴ τὴν προσαφθεῖσαν εἰς τὸν ἐγκαλοῦντα ἀξιοποινον πρᾶξιν καὶ τὴν αἵτησιν τῆς καταδιώξεως τοῦ κατηγορουμένου· ἐπομένως ἐπληρώθησαν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 22 τῆς ποινικῆς δικονομίας. »

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου σκδ' τοῦ 1838.

§ 16. Ὁ λόγος, ὅτι, παρουσιασθέντος τοῦ παθόντος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος εἰς τὴν δίκην, ὑπάρχει διὰ τοῦτο ἔγκλησις, εἶναι ἀνυπόστατος.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου υξς' τοῦ 1840.

§ 17. Παρουσιασθέντος τοῦ παθόντος ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος εἰς τὴν δίκην, δὲν ἔπεται ὅτι διὰ τοῦτο ὑπάρχει ιδιωτικὴ ἔγκλησις, διότι μόνῃ ἡ παρουσία αὐτοῦ δὲν ἀναπληροῖ τὴν ἔγκλησιν· τὸ δὲ

ἄρθρον 317 τοῦ ποιν. νόμου ἀπλλάττει τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ γίνηται ἔγκλησις, ὅταν συντρέχωσι δύο περιστατικά, ἥτοι· α. ὅταν ἡ πρᾶξις ἔχῃ ἐπακόλουθον τὴν διατάραξιν τῆς κοινῆς εἰρήνης, καὶ β'. ὅταν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ βλαφθέντος ἔγιναν ἔνοχοι τῆς σωματικῆς βλάβης, καὶ ὁ βλαφθεὶς δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὴν ἀρχήν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου υἱς' τοῦ 1840.

§ 18. Ναὶ μὲν τὸ ἄρθρον 278 τῆς ποιν. δικονομίας διατάττει ὅτι ἡ ἔγκλησις παραδίδεται εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα, διότι οὗτος μόνον εἶναι ἀρμόδιος ν' ἀποφανθῇ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς ἐγκλήσεως συμφώνως μὲ τὸ ἐπόμενον 279 ἄρθρον, ἐντεῦθεν ὅμως δὲν ἔπεται, ὅτι ἔγκλησις γενομένη ἐνώπιον ἄλλου εἰσαγγελέως καὶ διαβιβασθεῖσα παρὰ τούτου εἰς τὸν ἀρμόδιον, εἶναι ἄκυρος, διότι τοῦτο δὲν ἐξάγεται οὔτε ἐκ τοῦ γράμματος, οὔτε τοῦ σκοποῦ τῆς μνησθείσης διατάξεως τοῦ νόμου, τὸ δὲ ἐναντίον προκύπτει ἐκ τῶν περὶ μηνύσεων διατάξεων, αἵτινες ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ εἰς τὴν ἔγκλησιν, διότι αὕτη δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ μήνυσις γενομένη παρὰ τοῦ παθόντος (*Massabiau n. 1619, 1626. Bourguignon iuris pr. ad art. 30. C. d. inst. Legrav. T. I n. 65.* — Ἰδε ἄνωτ. § 8.

§ 19. Οἱ κληρονόμοι τινὸς κατέχοντες ὡς ἐνικιασταὶ ἐθνικᾶς γαίας δύνανται νὰ καταδιώξουν πάντα τρίτον, ὅστις ἤθελε τοῖς προξενήσει ζημίαν τινά; Ὁρα ποιν. ἀπόφασιν Ἀρείου Πάγου 84 τοῦ 1845 ἐν λέξει *Βοσκαί* (Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 316 § 9).

§ 20. Καὶ οἱ ἀνήλικες δύνανται νὰ κάμωσιν ἔγκλησιν.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρ. 317 τοῦ ποινικοῦ νόμου διατάττον, ὅτι αἱ ἀπρομελετήτως καὶ ἐξ ἀμελείας προερχόμεναι σωματικαὶ βλάβαι, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τοὺς ἀριθμοὺς 2—4 τῶν ἄρθρ. 308 καὶ 309 καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 310, καθόσον δὲν ἔχουσιν ἐπακόλουθον τὴν διατάραξιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας, καταδιώκονται καὶ τιμωροῦνται μόνον κατ' αἵτησιν τοῦ βλαφθέντος ἢ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων του, ἐκτὸς μόνον ὅταν οἱ ἀντιπρόσωποι ἔγιναν οἱ ἴδιοι ἔνοχοι τῆς σωματικῆς βλάβης καὶ ὁ βλαφθεὶς δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἀναφερθῇ μόνος εἰς τὴν ἀρχήν, ἐννοεῖ ὅτι οὐχὶ μόνον ὁ βλαφθεὶς, ὅποιασδήποτε ἡλικίας καὶ γένους καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι, δύναται νὰ καταμηνύσῃ ἢ νὰ ἐγκαλέσῃ τὸν βλάψαντα, ἀλλὰ καταδιώκεται ὁ βλάψας καὶ αὐτεπαγγέλτως, ὅταν, εὕρισκόμενου τοῦ βλαφθέντος ὑπὸ ἐπιμέλειαν ἄλλου, τουτέστιν ἐπιτρόπου ἢ ἀντιπροσώπου, ἔγινεν ὁ ἴδιος ἀντιπρόσωπος πρόξενος τῆς βλάβης, κα

ὁ βλαφθεὶς δὲν εἶναι εἰς κατὰστασιν νὰ ἀναφερθῇ μόνος τοῦ εἰς τὴν ἀρχήν· ἡ ἔννοια δὲ αὕτη τοῦ νόμου γίνεται πλέον φανερά ἐκ τῆς σαφοῦς φράσεως αὐτοῦ κατ' αἵτησιν τοῦ βλαφθέντος ἢ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων του, ἥτις, διὰ τοῦ διαζευκτικοῦ μορίου ἢ, δὲν ἐμποδίζει τὸν βλαφθέντα, ἂν ᾦναι ἀνήλικ· ἀλλ', ἀπεναντίας, τὸν ἐπιτρέπει νὰ ἀναφερθῇ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἀρχήν, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅταν δὲν ἔχη ἀντιπρόσωπον, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ προσέτι ἐκ τοῦ ἄρθρ. 22 τῆς ποιν. δικονομίας, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει καμμίαν διαστολὴν ἐν ἡλικίᾳ ἀπὸ ἀνήλικα, ἀλλ' ἐννοεῖ πάντα ἀδικηθέντα ἄνευ διακρίσεως ἡλικίας ἢ γένους, καὶ ἀρκεῖται εἰς τὸ νὰ ἀναφέρῃ οὗτος τὴν προξενηθεῖσαν βλάβην εἰς τὴν ἀρχήν, ἥτις δύναται ἀμέσως νὰ καταδιώξῃ τὸν βλάψαντα, τὸσφ μᾶλλον, καθόσον ὀφείλει, δυνάμει τοῦ νόμου, εἰς τοὺς ἀνήλικας ἰδιαίτεράν προστασίαν καὶ ὑπεράσπισιν, οἱ δὲ νόμοι, τοὺς ὁποίους ἐπεκαλέσθη ὁ πληρεξούσιος τοῦ ἀναιρετιβλήτου, ἐφαρμόζονται εἰς τὰς πολιτικὰς δίκας, καθ' ἃς ἀληθῶς δὲν δύναται νὰ περὶσταθῇ ὁ ἀνήλικ ἐπὶ δικαστηρίου ἄνευ ἐπιτρόπου ἢ κηδεμόνος καὶ νὰ καταμηνύσῃ εἰς τὴν ἀρχήν τὴν γενομένην αὐτῷ βλάβην· ὅθεν κτλ. ο

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 95 τοῦ 1846.

§ 21. Ἡ ὑπὸ τοῦ συζύγου γενομένη καταμήνυσις πράξεως κατὰ τῆς συζύγου του, μὴ τιμωρουμένης ἐξ ἐπαγγέλματος, ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, εἶναι ἰσχυρά.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 61 τοῦ 1849.

§ 21² Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ νόμου, καὶ ἰδίως τῶν διατάξεων 2 Πανδ. (17, 10) — 21. Κώδ. (2, 13) καὶ τοῦ ἄρθρ. 230 τοῦ ποιν. νόμου, ὁ σύζυγος, θεωρούμενος ὡς προστάτης καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς συζύγου του, καθ' ὅσον μάλιστα ἔφραξεν τὰς κατ' αὐτῆς προσβολὰς, δύναται νὰ καταμηνύσῃ τὸν προσβλόντα (χίλιοντα) αὐτήν.

Βουλ. ἐφ. Νεοπλ. 107 τοῦ 1843 (Νομικ. σ. 4194).

§ 21³ Ἀπηγορευμένοι δύναται νὰ καταμηνύσωσιν; Ἰδε Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 195 ἐν τέλ.

§ 21⁴ Οἱ κύριοι διὰ τοὺς ὑπηρέτας καταμηνύουσιν; Ἰδε Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 194.

§ 22. Κατὰ γραφικὸν λάθος, τὸ ἄρθρ. 36 τοῦ περὶ ἐξουδρίσεως νόμου περιέλαβε τὴν προνοουμένην ἀπὸ τοῦ ἄρθρ. 27 αὐτοῦ ψευδῆ καταμήνυσιν μεταξὺ τῶν προσβολῶν τῆς τιμῆς, αἵτινες δὲν ὑποβάλλονται εἰς ἀνάκρισιν εἰμὴ μόνον κατ' αἵτησιν τοῦ παθόντος, ὡς

προκύπτει ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 315 τοῦ ποιν. νόμου, τὸ ὅποιον τὸ ἄρθ. 36 ἀντικατέστησε καὶ τὸ ὅποιον μετενέχθη εἰς τὸν περὶ ἐξυβρίσεως νόμον ἐπὶ σκοπῷ ν' ἀπχρτισθῇ ἐν αὐτῷ πλήρες ποινικὸν σύστημα ὡς πρὸς τὰς προσβολὰς τῆς τιμῆς, ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ προθέσει προσβολῆς τῶν διατάξεων αὐτοῦ· προσέτι ἀπὸ τὴν τῆς 26 ἀπριλίου 1838 δηλοποίησιν τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης γραμματείας καὶ τελευταῖον ἀπὸ τὴν ἐκτίμησιν τῆς φύσεως τῆς ψευδοῦς καταμηνύσεως, ἥτις προβάλλει τὴν δημοσίαν τάξιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 136 τοῦ 1846.

§ 23. Καταδιώκεται ἄνευ ἐγκλήσεως ὁ ἀπειλῶν τὴν ζωὴν τινος, ὡς προκύπτει ἀπὸ τὸ ἄρθρον 557 ἐδ. 2 τοῦ ποιν. νόμου· μήνυσις ἀπαιτεῖται μόνον εἰς τὰς παρὰ τοῦ νόμου ὠρισμένους περιπτώσεις.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 169 τοῦ 1846.

§ 24. Προκειμένου λόγου περὶ τραυματισμοῦ ἐπινεγκόντος θάνατον, δύναται, κατὰ τὸ ἄρθρον 317 τοῦ ποινικοῦ νόμου, νὰ γίνῃ καὶ αὐτεπαγγέλτως καταδίωξις τοῦ ὑπαίτιου.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 154 τοῦ 1846.

§ 24² Αἱ αἰκίαι, περὶ ὧν προνοεῖ τὸ ἄρθρ. 688 ἐδάφ. 1 τοῦ ποινικοῦ νόμου, ὁσάκις δὲν ᾔναι συνδεδεμένα με διατάραξιν τῆς κρινῆς ἰσυχίας, καταδιώκονται μόνον κατ' ἐγκλησιν.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 15 τοῦ 1841.

§ 24³ Ὁ καταδικασθεὶς ἐπὶ παρὰβάσει τοῦ ἄρθρου 303 τοῦ ποιν. νόμου δύναται νὰ ζητήσῃ ἀνάρρεσιν ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν προηγήθη ἐγκλησις.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 41 τοῦ 1845.

§ 25. Κατὰ τὸν ἀπὸ 13 μαΐου 1835 νόμον, πᾶς τις δύναται νὰ καταμηνύσῃ τὰς εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐκ τῆς βοσκῆς τῶν ζώων προξενουμένας βλάβας.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 10 τοῦ 1847, ἦν ἐν λ. Βοσκαί.—Ἴδε ἄνωτ. § 19.

§ 26. Πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀπάτης δὲν ἀπαιτεῖται ἐγκλησις.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 35 τοῦ 1842.

§ 27. Δὲν ἀπαιτεῖται ἐγκλησις, ὅταν πρόκηται περὶ ἐξυβρίσεως κατὰ δημοσίου ὑπαλλήλου· καὶ ἂν αὗτος ἐνήργησεν ἐσφαλμένως τὰ χρεὴ του, ἡ ἐξύβρισις τιμωρεῖται.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 21 τοῦ 1840.

§ 28. Κατὰ τὸ 280 ἄρθρον τοῦ ποιν. νόμου καταδίωξις αὐτεπάγγελτος γίνεται καὶ ἄνευ μηνύσεως καὶ ἐγκλήσεως τοῦ παθόντος, ὅταν αἱ πράξεις γίνωνται ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 276 τοῦ ποιν. νόμου ἐπιτιμωμένων προσώπων, π. χ. ὑπὸ ἐπιστατῶν τῆς φυλακῆς.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου κη' τοῦ 1836.

§ 28² Ὁ βιασμός καταδιώκεται ἄνευ ἐγκλήσεως, ὅταν διεγείρῃ τὴν κοινήν περιέργειαν καὶ σκάνδαλα.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. σος' τοῦ 1838.

§ 29. Ὅταν τις καταμνησθῇ ἐπὶ ἀπαγωγῇ ἀπὸ ἀναρμόδιον πρόσωπον, κατηγορηθῇ δὲ ἐπὶ διαταράξει οἰκιακῆς εἰρήνης, δὲν ἐπιτίμωσι, ἀπαρξῇ λόγον ἀναιρέσεως ἐκ τῆς ἀτάκτου ἐγκλήσεως.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. υζ' τοῦ 1839.

§ 29² Ἀπαιτεῖται ἐγκλησις, ὅταν πρόκηται περὶ ἐκουσίας ἀπαγωγῆς;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἄρθρ. 331 καὶ 332 τοῦ ποιν. νόμου γίνεται φανερόν, ὅτι ἡ ποινὴ τῆς ἐκουσίας ἀπαγωγῆς δεκαοκταετοῦς τινὸς εἶναι ἐλαφροτέρα καὶ κατὰ τὸ εἶδος καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς εἰς τὴν βιαιότητα ἀπαγωγῆν ἐπιβαλλομένης ποινῆς· ὅθεν τοῦ νῦν ἀναιρεσεύοντος ἰσχυρισθέντος ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν, ὅτι οὐχὶ μερίαν, ὡς κατηγορεῖτο, ἀλλ' ἐκουσίως ἀπήγαγε τὴν Γ Μ δεκαοκταετῇ, καὶ ζήτησαντος νὰ τεθῇ περὶ τῆς ἐκουσίας ἀπαγωγῆς ἰδιαίτερον ζήτημα, τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ὤφειλε, κατὰ τὸ 430 ἄρθρ. τῆς ποινικῆς δικονομίας, νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τοὺς ἐνόρκους καὶ οὐχὶ ν' ἀποβάλῃ τὴν περὶ τούτου αἴτησιν, λόγῳ ὅτι δὲν ὑπῆρχε περὶ ἐκουσίας ἀπαγωγῆς ἐγκλησις, καθότι ἡ ἐλλειψὶς αὐτῆς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἐκηρύττετο ἔνοχος ἐκουσίας ἀπαγωγῆς, διότι αὕτη εἶναι κολάσιμος πράξις· ὥστε τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων παρεβίασε, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 29 ἀποφάσεώς του, τὴν οὐσιώδη διάταξιν τοῦ 430 ἄρθρου τῆς ποιν. δικονομίας, στερῆσαν τὸν κατηγορούμενον ἐνὸς νομίμου τῆς ὑπερασπίσεώς του μέσου, καὶ ἡ μνησθεῖσα ἀπόφασις εἶναι διὰ τοῦτο ἀναιρετέα, συνάμα δὲ καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 28 καὶ 31 ἀποφάσεις.»

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 95 τοῦ 1845.

§ 30. Ἐγκλησις τοῦ βλαφθέντος ἀπαιτεῖται εἰς τὰς μεταξὺ συγγενῶν γενομένας ὑφαιρέσεις· ἡ δὲ ὑπεξαίρεσις εἶναι ἀδίκημα ἑτεροειδές, καὶ ἐγκλησις δι' αὐτὸ δὲν ἀπαιτεῖται.

Ἀπόφ. Ἀρείου Πάγου ἐν σελ. 325 τ. 4. τῆς νομολογίας.

§ 31. Ἡ μοιχεία τιμωρεῖται κατ' ἐγκλησιν, τῆς ὁποίας πρέπει νὰ γίνηται μνεία ἐν τῇ ἀποφάσει.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου π. 1836.

§ 32. Ἀνάκρισις εἰς τὰς κατ' ἐγκλησιν καταδιωκομένας πράξεις δὲν ἐπιτρέπεται.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. ρυθ' τοῦ 1838.

§ 33. Μὲ τὰ ἀνωτέρω συνδέονται τὰ περὶ τῶν πολιτικῶς ἐναγόντων, περὶ ὧν ὄρα Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 185—242. — Ἴδε δὲ καὶ τὴν λέξιν *Πολιτικὴ ἀγωγή*.

Πίναξ λεκτικὸς

τῆς λέξεως ΜΗΝΥΣΙΣ.

ΣΗΜ. Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουν τοὺς §§ τοῦ ἀρθρου.

Ἀθώωσις 2.

Αἰκίαι 21 ἐπ. 24 ἐπ. 24 γ'.

Αἰτιολογίαι 12.

Ἀκυρότητες 13.

Ἀνάγνωσις 11.

Ἀπειρεῖς 7.

Ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι συντάττουσιν μνηύσεις 4 ἐπ.—Ἀρμοδιότης 8, 18.

Ἀνήλικις 20.

Ἀπαγωγή 29 ἐπ.

Ἀπειλαὶ 23.

Ἀπηγορευμένοι 21 γ'.

Ἀπόλυσις 2.

Ἀρμοδιότης 8, 13.

Βιασμός 28 ἐπ.

Βλαβεραὶ ἰδιοκτ. 25.

Βοσκαὶ 28.

Διατάραξις εἰρήνης 24 β'.

Ἐγκλησις. ἴδε Μήνυσις,

Ἐθνικαὶ γαῖαι 19.

Ἐσαγγελεὺς 7.

Ἐκθεσις μνηύσεως 4 ἐπ.

Ἐξυβρίσις 21 ἐπ. 22, 27.

Ἐπίτροποι 28.

Ζῶα 25.

Κατοχή 19.

Κληρονόμοι 19.

Κύριοι 21 δ'.

Μαρτυροῦσιν εἰ μνηυταί; 4.

Μνηυταὶ ὡς μάρτυρες 1

Μ.σθώσις 19.

Μοιχεία 7, 31.

Πληρεξούσιοι 10.

Μήνυσις. — Μὴ ὑπαρχούσης, ἀπόλυσις χωρεῖ; 2. Εἶναι ὑποχρεωτικὴ; 3. Γίνεται καὶ προφορικῶς 4 ἐπ. ἐν τῇ ἐξέτασει 4 ἐ. Ἐπιγραφή 5. Πότε ὑπάρχει ἐγκλησις; 5 ἐπ. 9 ἐπ. 16 ἐπ. Πότε, ἐπὶ μοιχείας, ὑπάρχει; 7. Ἐκθεσις ὑπ' αὐτήν. 8 ἐπ. Ἀρμοδιότης ἀρχῆς 8, 18. Διὰ πληρεξουσίου 10. Ἀνάγνωσις 11. Αἰτιολογία 12. Ἀκυρότητες 13. Ἔως πότε εἰσάγεται; 15. Τίνες μνηύουσιν; 17 ἐπ.

Σύζυγοι 21.

Τραύματα 24 ἐπ. ἴδε Αἰκίαι.

ὑπάλληλοι 27.

ὑπεξαίρεσις 30.

ὑπηρεταὶ 21 δ'.

ὑφαίρεσις 30.

ΜΙΚΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

Σημ. Ἐπειδὴ οἱ περὶ μικτῆς ἐπιτροπῆς νόμοι εἰσὶ προσωρινοὶ

καὶ διαβητικοί, περιορίζομεθα νὰ σημειώσωμεν ὀλίγας ἐκ τῶν πολλῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων, τὰς ὑσιωδεστέρας. Διαιροῦμεν δὲ αὐτὰς εἰς ἀποφάσεις ἀγορώσας·

α) Γενικά τινα ζητήματα.

β) Τὴν ἀρμοδιότητα τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς.

γ) Τὴν σύνθεσιν αὐτῆς.

δ) Τὴν παραγραφὴν τῶν ἀγωγῶν.

Πίναξ λεκτικών.

Ἀγοραπωλησία 15 ἐπ.

Ἀγωγή μικτῇ 18, 24.

Αἰχμηλωσία 44, 52 δ' 53 ἐπ.

Ἀκίνητα 15 ἐπ.

Ἄκυροι ἀποφάσεις 4, 12.

Ἀνακοπὴ 1, 14.

Ἀπαιτητά, ἴδε δικαιώματα

Ἀποζημίωσις 27.

Ἀποφάσεις μὴ φέρουσαι ὑπογραφὰς 4, 53.

Προσόντα ἀποφ. 2, 12.

Ἀρμολ. κανονισμός. ἴδε τὴν λέξιν ταύτην.

Ἀρμοδιότης 5 ἐπ. 15.

Ἀρμοδιότητος ζήτημα ἀνεκκλήτως ἴδε δικασθὲν ποῖαν ἐπὶ ῥύθμῳ ἔχει ; 24.

Διανομὴ 42.

Διανομὴ κληρονομίας 18.

Δικαιώματα ἀπαιτητά 38 ἐπ. 57 ἐπ.

Διοικηταὶ 8.

Δωροδοκία 13.

Ἐκτελείσις 6—9.

Ἐνστασις 48.

Ἐνστασεις περὶ τὴν ἐκτέλεσιν 6, 7, 8.

Ἐπιδιαιτηταὶ 2, 12, 62.

Ἐφεσις 11.

Ἐφαισις 1, 14.

Ζήτημα προδικ. 24.

Θῆβαι 31.

Θρακοί 38 ἐπ. 47 ἐπ.

Κανονισμός ἀρμοδιοτήτων 39 ἐπ.

Κατάρξεις Μικτῆς ἐπιτροπῆς 2 ἐπ.

Κληρονομία 18, 38.

Μεταναστάσεις 16 ἐπ. 38 ἐπ.

Μικτὴ ἐπιτροπὴ 1 ἐπ.

Μικτὴ ἀγωγή. ἴδε ἀγωγή.

Παραγραφὴ προθεσμίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας αἱ δίκαι εἰσαχθεῖται εἰς τὴν Μικτὴν ἐπιτροπὴν 25, 37 ἐπ. 50 ἐπ.

Παραγώρησις 48.

Παρέμβασις 20.

Πρακτικὰ 12.

Προδικαστικὸν ζήτημα 24.

Προθεσμία. ἴδε παραγραφὴ.

Πρόκλησις εἰς ἀγωγὴν 15.

Πώλησις 15 ἐπ.

Σύμβασις 30 ἐπ.

Σύνθεσις 61 ἐπ.

Σύνταγμα 3.

Ὑπογραφὴ 4.

Γενικά τινα ζητήματα.

§ 1. Κατὰ τὰς γενικάς περὶ τῆς δικαιοδοσίας ἀρχάς, καὶ ἰδίως κατὰ τὸ ἄρθρ. 22 τοῦ ἀπὸ 26 ἰουνίου 1836 Β. διατάγματος καὶ τοῦ ἄρθρ. 4 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838, αἱ ἀποφάσεις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἀμετάκλητοι, καὶ δὲν δύνανται νὰ προσβληθῶσι δι' οὐδενὸς ἐνδίκου μέσου, τουτέστι καθίστανται ἀμέσως ἐκτελεσταί, καὶ τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὅσαςκις προσάγωνται ἐνώπιόν των τοιαῦται ἀποφάσεις, ἔχουσαι τὸν ἀπαιτούμενον ἐξαιρετικὸν τύπον, ὅποιαςδήποτε ἐλλείψεις καὶ ἂν ἤθελον ἄλλως παρουσιάζει, δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἀναθεωρῶσιν ἢ νὰ τροποποιῶσιν

αυτάς. Δὲν δύνανται λοιπὸν τὰ τακτικὰ δικαστήρια νὰ ἐξε-άσωσιν ἢ νὰ ἡδύνατο ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐπιδιχίση κτῆμα εἰς ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἦτο διάδικος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 5 τοῦ 1842.

§ 2. Τὸ ἄρθρ. 21 τοῦ ἀπὸ 21 ἰουνίου 1836 διατάγματος δὲν διατάττει ὡς ἐξωτερικὸν ἢ οὐσιώδη τύπον τῶν ἀποφάσεων τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τὸ νὰ περιέχωσιν αὗται διακεκριμένας τὰς διαφερούσας γνώμας τῶν διχοψηφούντων μελῶν, ἀλλ' ὀρίζει ὅτι αἱ γνώμαι αὗται (1) πρέπει νὰ καταχωρῶνται εἰς τὰ πρακτικὰ, διὰ τὴν σύνταξιν τῶν ὁποίων εἶναι ὑπεύθυνος ὁ γραμματεὺς. Τὸ ἄρθρον δὲ αὐτὸ δὲν διατάττει, ὅτι ὁ ἐπιδιαιτητὴς ὀφείλει, παραδεχόμενος τὴν ἐτέραν τῶν δύο γνωμῶν, ν' ἀποφασίζῃ κατ' οὐσίαν, ἀλλ' ὀρίζει, ἐν περιπτώσει διχοψηφίας, ὅτι ὁλόκληρος ἡ ἐπιτροπὴ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ, νὰ συνέρχηται εἰς νέαν περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου διάσκεψιν καὶ ψηφοφορίαν, οὔτε διατάσσεται ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ἐν τῇ ἀποφάσει πρέπει νὰ βεβαιουῖται ὅτι ὁ προεδρεύων ἐπιδιαιτητὴς δὲν ἐσχημάτισε νέαν γνώμην, ἀλλ' ἔλαβε μίαν τῶν ὑπαρχουσῶν, καθόσον ταῦτα πάντα εἶναι ἀντικείμενον τῶν ἰδιαιτέρων πρακτικῶν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4942 τοῦ 1846.

§ 3. Τὸ Σύνταγμα δὲν κατήργησε τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 22 τοῦ 1844, ἣν ἴδε ἐν λέξει Ἀπόφασις (Εὐρ. τόμ. 3 σ. 54).

§ 3^a Ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἐπλάσθη ἐπὶ σκοπῷ τῆς ὠφελείας τῶν δικαζομένων, ἀλλὰ ἐσυστήθη διὰ συνθήκης, θεωρηθεῖσα ὡς ὑπαγορευθεῖσα ἀπὸ λόγους δημοσίου συμφέροντος. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν:

Ὡς πρὸς τὰ φιλονεικούμενα κτῆματα, ἡ ἀρμοδιότης τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀφορᾷ τὸ ἀντικείμενον καὶ οὐχὶ τὰ πρόσωπα τῆς δίκης, δὲν ἐπλάσθη δὲ ἐπὶ σκοπῷ τῆς ὠφελείας τῶν δικαζομένων, ὥστε νὰ δύνανται οὗτοι νὰ παραιτηθῶσι τῶν περὶ αὐτῆς διατάξεων, ἀλλὰ κατασταθεῖσα ἀντικείμενον συνθήκης μεταξὺ δύο ἐπικρατείων, θεωρεῖται διὰ τοῦτο ὑπαγορευθεῖσα ὑπὸ λόγους δημοσίου συμφέροντος, καὶ ὑποβληθεῖσα εἰς δεσμόν, τὸν ὁποῖον ἡ μὲν ἰδιωτικὴ θέλησις δὲν δύναται νὰ διαρρήξῃ, ἡ δὲ Κυβέρνησις ὑποχρεοῦται νὰ διατηρήσῃ διὰ τῶν δικαστηρίων τῆς ἐπομένως τὸ μεταξὺ τῶν δικαζομένων προσώπων περὶ τοιούτων ἀντικειμένων συνάλλαγμα παρεκτάσεως δικαιοδοσίας εἶναι ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον νὰ κανόνισῃ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων καὶ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 16 τοῦ 1845.

(1) Ἴδε κατωτέρω τὰ περὶ συνθέσεως.

§ 4. Αποφάσεις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, μὴ φέρουσαι τὰς ὑπογραφὰς τῶν ὀθωμανικῶν μελῶν, εἶναι ἄκυροι.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 22 τοῦ 1844.

§ 5. Ὅσαι ὑποθέσεις ἦσαν ἐκκρεμεῖς εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια πρὸ τῆς συμβάσεως τοῦ 1844 δὲν ὑπάγοντα εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 3 τοῦ 1844.

§ 6. Αἱ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀποράσεων ἐκδοθεισῶν παρὰ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφυόμεναι ἐνστάσεις ποῦ ὑπάγονται, ὅταν ἐκδιάζεται ἡ ἐκτέλεσις ἐπὶ ἀκινήτων, κατεχομένων ἀπὸ τρίτων προσώπων; εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1651 τοῦ 1840.

§ 7. Ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι ἀρμοδίᾳ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποράσεων τῆς, οὔτε ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀναφυομένων ἐνστάσεων, ἀλλ' ὁ νόμος, διὰ τούτου, ἐννοεῖ μόνον τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν, ἣτις ἐνεργεῖται διὰ κατασχέσεως ἢ προσωπικῆς κρατήσεως, ὅχι δὲ καὶ τὴν καταχρηστικῶς λεγομένην περὶ τῶν ἐκτέλεσιν διαδικασίαν, ἣτις εἶναι συμπλήρωσις καὶ συνέχεια τῆς δίκης, διὰ τὴν κατασταθῇ ἐκτελεστὴ ἡ ἀπόφασις, καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶναι ἀρμόδιον τὸ τὴν κυρίαν ἀπόφασιν ἐκδόσαν δικαστήριον. Π. χ. περὶ ἐκκαθάρσεως ἀποζημιώσεως ἢ περὶ διορθώσεως τῆς παρὰ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐκδοθείσης ἀποράσεως, διὰ τὴν γίνῃ ἐκτελεστή.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 361 καὶ 387 τοῦ 1840.

§ 8. Κατὰ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1848 νόμου, ὅλαι αἱ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀποράσεων ἐκδοθεισῶν παρὰ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφυόμεναι ἐνστάσεις, ἢ ἄλλαι δυσκολίαι μεταξὺ τινος κατοίκου τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ Ὀθωμανοῦ, ἔχοντος τῆς μεταναστεύσεως τὸ δικαίωμα, ἀνατίθενται εἰς τοὺς διοικητάς. Τοῦτο δὲν ἀφορᾷ ὅμως εἰμὴ τὰς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀναφυόμενας δίκας μεταξὺ τῶν διαδίκων ἢ καὶ τρίτων ἀξιούντων, οἱ ἔχουν δικαίωμα ἐπὶ κτημάτων κατεχομένων παρ' ἐκείνου, καθ' οὗ ἐκτελεῖται ἡ ἀπόφασις, οὐχὶ ὅμως καὶ τὰς λαμβανούσας ἀφορμὴν δίκας ἀπὸ αὐθαίρετον καὶ παράνομόν τινα πρᾶξιν τοῦ κατὰδιδώκοντος δανειστοῦ, διὰ τῆς ὁποίας οὗτος ἐπισπεύδει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδικαζούσης τὸν ὀφειλέτην τοῦ ἀποράσεως εἰς ἀπόδοσιν χρηματικῆς ποσότητος ἐπὶ ἀκινήτων κτημάτων, κατεχομένων παρὰ τρίτου προσώπου, δικαίωματι ἰδιοκτησίας.

Ἀπόφ. 1651 τῆς 26 ἰουλ. 1840 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετ.

§ 9 Ἐκτέλεισις τῶν ἀποφάσεών της. — Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 569 § 32.

§ 10² Τὸ ὑπὸ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς δικασθὲν δὲν δύναται νὰ δικασθῇ καὶ ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρσίου Πάγου 134 τοῦ 1849.

§ 11. Τὰ ἐφετεῖα δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ ἐξετάζωσι κατ'οὐρίαν τὰς ἀποφάσεις της. — Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 322 ἐν τέλει.

§ 12. Ἡ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀπόφασις πρέπει νὰ συντάττηται ἐγγράφως καὶ νὰ ᾔηται αἰτιολογημένη καὶ σαφῶς ἐκτεθειμένη· περὶ δὲ τῶν ἄλλων γεγυότων, ἥτοι περὶ τῶν διαφερουσῶν γνώμῶν τῆς νέας διασλέψεως ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὴν μίαν τῶν διαφερουσῶν γνώμῶν, χωρὶς νὰ σχηματίσῃ νέαν γνώμην, πρέπει νὰ συντάσσωνται ἰδιαίτερα πρακτικὰ, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γίνηται μνεῖα περὶ αὐτῶν ἐν τῇ ἀποφάσει.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρσίου Πάγου 24 τοῦ 1849.

§ 13. Ἡ δωροδοκία εἰς μέλη τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς πότε χαρακτηεῖ δικαίωμα ἀποζημιώσεως; Ἰδε τὴν 8246 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, περὶ ἧς ἄλλοτε ἐν λέξει Ἀποζημιώσεις.

§ 14. Ἰδε Εὐρετ. τόμ. 3 σελ. 111, ὅτι ἐνδίκον μέσον κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ὑπάρχει.

Ἀρμοδιότης.

§ 15. Δίκη ὑπαγομένη, λόγῳ ὕλης, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, δὲν διαφεύγει τῆς δικαιοδοσίας τοῦ δικαστηρίου αὐτοῦ, ἂν ἡ περὶ προκλήσεως ἀγωγὴ περὶ τοῦ αὐτοῦ κτήματος, περὶ οὗ εἰσῆχθῃ δίκη ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, ἐδικάσθῃ τελεσιδίκως ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια· καθότι ἡ πρόκλησις πρὸς ἀγωγὴν καὶ τοῦ προκαλουμένου ἡ ἀγωγὴ ἀποτελοῦν δίκας παντάπασιν ἑτεροειδεῖς καὶ χωριστάς· ἐπειδὴ ὁ προκαλούμενος διατηρεῖ ὅλα τὰ δικαιώματα ἐνάγοντος ἐνεργηθησόμενος, οὐχὶ ὅταν προτείνη ἔνστασιν κατὰ τῆς προκλήσεως, ἀλλ' ὅταν κινή τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ· ἐτομένως δὲν καθίστησιν ὑποχρεωτικὴν τὴν δικαιοδοσίαν ταύτην καὶ ὡς πρὸς τὴν κυρίαν ἀγωγὴν.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 16 τοῦ 1845.

§ 16. Ἀγωγὴ περὶ ἀκινήτου, ἀγορασθέντος ἀπὸ Ὀθωμανοῦ, ἔχοντας τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως, ὑπάγεται εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 395 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4917).

§ 17. Ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι ἀρμοδίη εἰς τὰς μεταξὺ Ἑλλήνων διαφοράς, καίτοι πηγυζούσης ἀπὸ πώλησιν κτημάτων Ὀθωμανῶν μετυναστευσάντων.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 1, 3 καὶ 197 τοῦ 1844.

§ 17^a. Ἡ δ' ἀρ. ξίς τοῦ ἄρθρ. 16 τοῦ νόμου τῆς 27 αὐγούστου 1838 ἐφαρμόζεται μόνον εἰς δίκας μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ὀθωμανῶν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5245 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4989).

§ 18. Ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἐδίδετο νὰ δύνῃ ἡ περὶ διανομῆς κληρονομίας, διότι ἡ ἀγωγὴ αὕτη εἶναι μικτή.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 85 τοῦ 1837.

§ 19. Τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 διατάγματος ἀφορᾷ προφανῶς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ Ὀθωμανὸς δὲν παρουσιάζεται οὔτε ὡς κύριος διάδικος, οὔτε ὡς παρεμβαίνων εἰς τὴν δίκην, ἀλλ' ἔχει οἰονδήποτε συμφέρον εἰς τὴν ἐκβασιν αὐτῆς, ὡςάκις μεταξὺ δύο Ἑλλήνων φιλονεικῆται τὸ δικαίωμα αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ διαθέσῃ τὸ ἐπίδικον κτῆμα· ἐπομένως ὑπόθεσις περιστρεφομένη εἰς τοῦτο « ἂν ὁ Ὀθωμανὸς εἶχε δικαίωμα νὰ πωλήσῃ τὸ αὐτὸ κτῆμα εἰς δύο ἀγοραστὰς » ὑπάγεται εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 236 τοῦ 1838.

§ 20. Εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν ὑπάρχονταί αἱ περὶ ἀκινήτων κτημάτων διαφοραὶ, ὅταν Ὀθωμανὸς τις ἔχῃ ὅποιονδήποτε συμφέρον εἰς τὴν ἐκβασιν τῆς δίκης.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, κατὰ τὴν δευτέραν διάταξιν τοῦ 6' ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου, ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δικάζει πᾶσαν περὶ ἀκινήτων κτημάτων πωληθέντων ἀπὸ Ὀθωμανοῦς, μεταξὺ κατοίκων τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος διαφορὰν, ὡςάκις ἀντικείμενον αὐτῆς ἦναι τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος οἰονδήποτε δικαίωμα τοῦ πωλήσαντος Ὀθωμανοῦ· ἡ δὲ διάταξις αὕτη μὴ προσδιορίσασα ῥητῶς τὸ δικαίωμα τοῦ Ὀθωμανοῦ, ἀφορᾷ προφανῶς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ Ὀθωμανὸς δὲν παρουσιάζεται, οὔτε ὡς κύριος διάδικος, οὔτε ὡς παρεμβαίνων εἰς τὴν δίκην, ἀλλ' ἔχει ὅποιονδήποτε συμφέρον εἰς τὴν ἐκβασιν αὐτῆς, ὡςάκις μεταξὺ δύο Ἑλλήνων διαφιλονεικῆται τὸ δικαίωμα αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ διαθέσῃ τὸ ἐπίδικον κτῆμα· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἡ μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Π καὶ Χ Ν διαφορὰ, ἀφορῶσα ἀκίνητον κτῆμα, πωληθὲν πρὸς ἀμφοτέρους παρὰ τοῦ αὐτοῦ Ὀθωμανοῦ, καὶ στρεφόμενη εἰς τὸ

ζήτημα, α ἂν ὁ Ὄθωμανὸς εἶχε δικαίωμα νὰ πωλήσῃ τὸ αὐτὸ κτῆμα εἰς δύο διαφόρους ἀγοραστὰς ἢ ὑπάγεται προφανῶς εἰς τὴν εἰρημένην δευτέραν διάταξιν τοῦ 6' ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου, καθ' ἣν αἱ τοιαύτης φύσεως μεταξὺ Ἑλλήνων διαφοραὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 236 τοῦ 1838.

§ 21. Κατὰ τὸ 2 ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ὑπάγονται οὐ μόνον αἱ μεταξὺ Ὄθωμανῶν καὶ Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ αἱ μεταξὺ τῶν κατοίκων αὐτῶν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος διαφοραὶ περὶ ἀκινήτων κτημάτων πωληθέντων ἀπὸ Ὄθωμανοῦς, ὡςάκις ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς ἦναι οἷονδῆποτε δικαίωμα τοῦ πωλήσαντος Ὄθωμανοῦ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος, ἡ δὲ διάταξις αὕτη συνδυασμένη μετὰ τὸ ἀ ἐδάφιον τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, ἐννοεῖ προφανῶς δίκην μεταξὺ Ἑλλήνων, εἰς ἣν ὁ Ὄθωμανὸς δὲν ἐμφανίζεται ὡς κύριος διάδικος, οὔτε ὡς παρεμβαίνων· ἐπομένως προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ εἰς τῶν διαδίκων Ἑλλήνων προσβάλλει τὸ δικαίωμα τοῦ Ὄθωμανοῦ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁ ἕτερος διὰδικος παράγει τὰ δικαιώματά του, διότι τότε τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος δικαίωμα τοῦ Ὄθωμανοῦ ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 242 τοῦ 1838.

§ 22. Διαφορὰ, ἀπορώσα ἀκίνητα κτῆματα ἀνήκοντα εἰς Ὄθωμανὸν καὶ πωληθέντα παρ' Ὄθωμανοῦ, ἔχει ἀντικείμενον τὸ δικαίωμα τοῦ πωλήσαντος Ὄθωμανοῦ ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων αὐτῶν κτημάτων, καὶ ἐπομένως ὑπάγεται εἰς τὴν Μικτὴν ἐπιτροπὴν, κατὰ τὸν ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμον· ὁ λόγος δὲ, ὅτι τὰ διαφερόμενα μέρη παρεξέτειναν τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, εἶναι ἀνυπόστατος, διότι ἡ περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος ταύτης ἐνστασις δύναται νὰ προταθῇ ἐν ὧσιν ἡ δίκη εἶναι ἐκκρεμής.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 264 τοῦ 1839.

§ 23. Κατὰ τὸ 6' ἐδάφιον τοῦ 2 ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου, ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δικάζει καὶ πᾶσαν ἐπὶ ἀκινήτων κτημάτων πωληθέντων ἀπὸ Ὄθωμανοῦς μεταξὺ κατοίκων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους διαφορὰν, ὡςάκις ἀντικείμενον αὐτῆς ἦναι τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος οἷονδῆποτε δικαίωμα τοῦ πωλήσαντος Ὄθωμανοῦ· διὰν λοιπὸν φιλονεικῆται, ἂν Ὄθωμανὸς τις εἶχε δικαίωμα νὰ πωλήσῃ τὸ ἐπιδίκον κτῆμα, ἡ ὑπόθεσις ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 278 τοῦ 1839.

§ 24. Κατὰ τὸ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 διατάγμα, ὅσαι τῶν προσωπικῶν, πραγματικῶν καὶ μικτῶν διαφορῶν εἴ-αι ἐκκρεμεῖς ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων μεταβιβάζονται εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν, ἐξαίρουμένων τῶν ἀνεκκλήτως δεδικασμένων· τὸ δὲ περὶ ἀρμοδιότητος ζήτημα, καίτοι δικασθὲν ἀνεκκλήτως ὑπὸ τῶν ἐφετῶν πρὸ τοῦ νόμου αὐτοῦ, δὲν ἀποτελεῖ ἰσχὺν δεδικασμένου, καθότι ἡ περὶ αὐτοῦ ἀπόφασις ἀφορᾷ ζήτημα προδικαστικόν. Διαφορὰ δὲ ἀφορῶσα ἀκίνητα κτήματα, ἀνήκοντα εἰς Ὄθωμανόν καὶ πωληθέντα παρ' Ὄθωμανοῦ, ὑπάγεται εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν, ὅταν ἀντικείμενον ἔχῃ τὸ δικαίωμα τοῦ πωλήσαντος Ὄθωμανοῦ ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων κτημάτων.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 264 τοῦ 1839.

§ 25. Κατὰ τὸν ἀπὸ 27 αὐγούστου νόμον ἡ προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐπετράπη παρὰ τοῦ ῥηθέντος νόμου νὰ εἰσάγωνται ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς διαφοραὶ, παύει μετὰ παρέλευσιν ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του· ἡ δὲ δημοσίευσις αὕτη ἔλαβε χώραν τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1838, ὥστε ἡ προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἠδύναντο νὰ εἰσαχθῶσιν ἐνώπιον αὐτῆς διαφοραὶ, ἔληξε τὴν 23 Μαρτίου 1839· ὅτι δὲ αἱ ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων ἐκκρεμεῖς διαφοραὶ δὲν δύνανται νὰ μεταβιβασθῶσιν αὐτοδικαίως ἀπὸ τούτων εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς παρὰ τοῦ νόμου ὁρισμένης προθεσμίας, ἀλλὰ μόνον ἐπιμελεῖα τῶν διαδίκων καὶ ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ἐξάγεται ἐκ τοῦ 2 ἄρθρου τοῦ νόμου αὐτοῦ, καθότι ἄλλως ἤθελε προκύψει ἀντίφασις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου, τὴν ταχεῖαν τῶν τοιούτων διαφορῶν ἀποπεράτωσιν, ἥθελε παραταθῇ ἀορίστως ἡ διάρκεια τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἀφαιρεθῶσιν ἀποκτημένα δικαιώματα (1).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 374 τοῦ 1840.

(1) Κατὰ τὸν 6' § τοῦ 2 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 διατάγματος, ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δικάζει πᾶσαν περὶ ἀκινήτων κτημάτων πωληθέντων ἀπὸ Ὄθωμανοὺς μεταξὺ τῶν κατοίκων τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος διαφορὰν, ὡς αἱ ἀντικείμενον αὐτῆς ἦναι τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος δικαίωμα τοῦ Ὄθωμανοῦ. Διαφορὰ λοιπὸν ἀποβλέπουσα κτῆμα πωληθὲν παρ' Ὄθωμανοῦ εἰς Ἑλληνα, καὶ τὸ ὁποῖον διεκδικεῖ, δικαίωματι κληρονομικῷ, Ἑλλήνις τις, ὑπάγεται εἰς τὴν Μικτὴν ἐπιτροπὴν.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 324, 325, καὶ 378 τοῦ 1839.

Κατὰ τὸν ἀπὸ 27 αὐγ. 1838 νόμον εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Μικτῆς ἐπιτροπῆς ὑπάγονται μὲν αἱ μεταξὺ Ἑλλήνων διαφοραὶ, ἀλλὰ μόνον ὡς αἱ ἀντικείμενον τῆς δίκης ἦναι τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος οἰονόηποτε

§ 26. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου, ἐκ τῶν μεταξὺ ἡμεδαπῶν διαφορῶν, εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν ὑπάρχονταί μόνον ὅσαι ἀφορῶσιν ἀκίνητα κτήματα παρ' Ὀθωμανῶν πωληθέντα πρὸς ἡμεδαπούς, καὶ ἔχουσιν ἀντικείμενον ὁποιονδήποτε δικαίωμα τοῦ πωλητοῦ Ὀθωμανοῦ. ἂν δὲ ὁ Α ἠγόρισε τὸ διαφιλονεικούμενον κτήμα παρὰ τοῦ Β ἀγοράσαντος αὐτὸ παρὰ τοῦ Ὀθωμανοῦ Γ, ὅστις ἠδύνατο νὰ ἔχη δικαίωμά τι ἐπὶ τοῦ κτήματος, ἀλλ' ὅμως, κινηθείσης τῆς ἀγωγῆς ὑπὸ τοῦ Α μετὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ ρηθέντος νόμου ὠρισμένην προθεσμίαν, ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἠδύνατο πλέον, κατὰ τὸ 16 ἄρθρ. τοῦ αὐτοῦ νόμου, νὰ δικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 38 τοῦ 1841.

§ 27. Ὅταν εἰς διαφορὰν ἀφορῶσιν ἀποζημιώσεις ζητούμενα ἐνεκα κτήματος πωληθέντος καὶ ἐκνικηθέντος, δὲν ὑπάρχει κανὼν ὀθωμανικὸν συμφέρον (π. χ. ὅταν τὸ ἐλάβε δι' ἀπυφάσεως), ἡ διαφορὰ ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 38 τοῦ 1843.

§ 28. Ὅσαι ὑποθέσεις ἦσαν ἤδη ἐκκρεμεῖς ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων πρὶν γενῆ ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συνθήκη τοῦ 1844, δὲν δύνανται νὰ μεταβάλλωσι τὴν δικαιοδοσίαν, εἰς ἣν εἶχον ὑποχρεωθῇ ἤδη.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 31 τοῦ 1844, ἣν ἐν Εὐρ. τ. 4 λέξει Ἀρμοδιότης ἐν γένει § 218—221.—Ἴδε κατωτ. § 46.

§ 29. Ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι ἀρμοδία νὰ δικάσῃ, δυνάμει τῆς συμβάσεως τοῦ 1844, ὅταν τὸ αὐτὸ κτήμα ἐπωλήθῃ ἀπὸ τὸν ἴδιον ἰδιοκτήτην εἰς διαφόρους ἀγοραστὰς, ὅχι δὲ καὶ ὅταν τὸ αὐτὸ κτήμα ἐπωλήθῃ ἀπὸ διαφόρους πωλητὰς εἰς διαφόρους ἀγοραστὰς.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 25 τοῦ 1845.

δικαίωμα τοῦ πωλήσαντος Ὀθωμανοῦ· διαφοραὶ λοιπὸν ἀφορῶσι δικαίωμα περὶ προτιμήσεως ἀγορᾶς γηπέδου, πωληθέντος ἀπὸ Ὀθωμανὸν εἰς Ἕλληνα, δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν Μικτὴν ἐπιτροπὴν. Τὸ δὲ περὶ προτιμήσεως δικαίωμα, καθὼς πηγάζον ἀπὸ τὸν νόμον, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐμπεριεχόμενον ἢ ὑπονοούμενον εἰς τὰς ἐν τῷ πωλητηρίῳ φράσεις «τοῦ νὰ μὴν ἔχη πείραξιν ὁ ἀγοραστὴς ἀπὸ συγγενεῖς ἢ γέλτονας,» αἵτινες δὲν ἀποβλέπουσιν εἰμὴ τὴν παρὰ τρίτου δι' ὁποιονδήποτε λόγον προσβολὴν ἢ περιορισμὸν τῆς πωλήσεως, ἀλλ' ὅχι καὶ δικαίωμα χορηγούμενον ρητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ὑποχρεωτικὸν δι' ἀμφοτέρωτα τὰ μέρη, διὰ τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ γίνῃ διαφύλαξις.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 375 τοῦ 1839 καὶ 391 τοῦ 1840.

§ 30. Περὶ τὰν ἀπλῶς μεταξὺ Ἑλλήνων διαφορῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὑπάρχει τυχὸν οἰονδήποτε δικαίωμα Ὄθωμανοῦ, ὃ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμος δὲν ὥρισε παραγραφὴν τινα· ἐπομένως εἰς οἰονδήποτε χρόνον καὶ ἂν κατέστησαν ἀπαιτήτὰ τὰ μεταξὺ Ἑλλήνων δικαιώματα, αἱ περὶ τούτων διαφοραὶ εἶναι δεκταὶ εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 3 τοῦ 1848.

§ 31. Αἱ περὶ κτημάτων κειμένων ἐν τῷ κάτω τμήματι τῶν Θηβῶν διαφοραὶ ἀνετέθησαν εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν (1).

Ἀπόφ. α' Ἐπειλὴ, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἀπὸ 20 φεβρουαρίου 1842 δηλοποιήσεως τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας, ἐκδοθείσης, δυνάμει τῶν ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων διαταγμάτων, τῆς ὁποίας τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν τὸ δημόσιον δὲν ἠμφισβήτησεν, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἀνεγνώρισε ποτὲ, ὡς ἀνήκοντα εἰς τοὺς πωλητὰς Ὄθωμανοὺς τὰ ἐν τῷ κάτω τμήματι τῶν Θηβῶν κείμενα κτήματα, ἀλλὰ κατέσχευεν αὐτὰ ὡς ὁ μόνος κύριος αὐτῶν, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν πρωτοκόλλων τῆς 3 φεβρ., 16 ἰουνίου καὶ 1 ἰουλίου 1830, τῆς συνθήκης τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῶν 9 (21) ἰουλίου 1832, τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ Λονδίνου τῆς 30 αὐγούστου 1832 καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν διασαφήσεων τῶν δοθεισῶν τὴν 18 (30) αὐγούστου 1833 παρὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβεων. Τῆς Ἑλληνικῆς δὲ Κυβερνήσεως κατεχούσης ἔκτοτε, δικαίωματι κυριότητος, τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος κτήματα, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι οἱ ἐπελθόντες νόμοι περὶ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς διελάμβανον καὶ περὶ τῶν κτημάτων αὐτῶν, διότι ἡ περὶ τούτων τυχὸν ὑπάρχουσα ἀμφισβήτησις μόνον κυβερνητικῶς ἠδύνατο νὰ διαλυθῇ· ὅτι δὲ εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν δὲν ἀνετέθησαν αἱ περὶ τῶν κτημάτων τούτων διαφοραὶ, γίνεται ἔτι σαφέστερον ἐκ τοῦ 4 ἄρθρου τῆς εἰρημένης δηλοποιήσεως, τὸ ὁποῖον προσῶς δὲν παραπέμπει εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην τὴν διάλυσιν τῶν διαφορῶν, καθ' ἣν περίπτωσιν ὑπάρχουν δύο ἢ πολλὰ χοτζέτια δι' ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κτῆμα τοῦ κάτω τμήματος τῶν Θηβῶν, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαιτήσεως τοιούτων κτημάτων θεωρεῖται ὡς γεννηθὲν μόνον, ἀφοῦ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, δυνάμει τοῦ ἀπὸ 3 νομβρίου 1843 διατάγματος, συγκατετέθη νὰ παραχωρήσῃ αὐτοῦσια τὰ κτήματα ταῦτα εἰς τοὺς ἀγοραστὰς, διότι πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης αὕτη κατεῖχεν ὡς κύριος, καθ' ἣν δ' ἐποχὴν ἐγεννήθη τὸ δικαίωμα τῆς ἀποχῆς εἰς τοὺς ἀγοραστὰς τοιού-

(1) Ὅρα τὴν λέξιν Συνθήκη.

των κτημάτων, εἶχον παρέλθει αἱ προθεσμίαι, τὰς ὁποίας ὤρισαν οἱ νόμοι περὶ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ τὰ εἰσχυθούν ἐνώπιόν της αἱ ἀγωγαὶ διὰ τὰ ἐντὸς τῶν προθεσμιῶν τούτων γεννηθέντα δικαιώματα κλπ. Ἄρα, προκείμενης ἀπαιτήσεως περὶ κτημάτων κειμένων εἰς τὸ κάτω τμήμα τῶν Ὁθωμῶν, ὁρῶν τὸ ἐρεττεῖον ἐθεώρητε, διὰ τῆς προσβλλομένης ἀποφάσεώς του, ἀρμόδια τὰ τακτικὰ δικαστήρια ο

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 82 τοῦ 1848.

§ 32. Ὅσάκις τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος οἰονδήποτε δικαίωμα τοῦ πωλήσαντος Ὁθωμανοῦ ἀποδεικνύεται, ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι ἁρμοδία.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 91 τοῦ 1848.

§ 33. Ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι ἁρμοδία εἰς τὰς μεταξὺ ἑλλήνων διαφορὰς καίτοι πηγάζουσας ἀπὸ πώλησιν κτημάτων Ὁθωμανῶν μεταναστευσάντων.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 197 τοῦ 1848.

§ 34. Ὁ ἀξιῶν ὡς πληρεξούσιος τοῦ Ὁθωμανοῦ ν' ἀποδείξῃ ψευδῆ τὴν παρ' ἄλλου πληρεξουσίου τοῦ αὐτοῦ Ὁθωμανοῦ πρότερον γενομένην πώλησιν, δικάζεται ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ἂν καὶ τὸ κτῆμα ἀναφέρεται εἰς τὸ 4 ἄρθρον τῆς συμβάσεως τοῦ 1844 ἔτους.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 11 τοῦ 1849.

§ 34. Ἡ δίκη λογίζεται ἐκκρεμῆς ἐνώπιον αὐτῆς, ἂν ἥς ἡμέρας τῇ παραδοθῇ τὸ ἐγγράφον τῆς ἀγωγῆς.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 134 τοῦ 1849, ἣν ἴδε εἰς τὸν ἐπ. §.

§ 36. Διαφορὰ ἀφορῶσα κτῆμα κείμενον ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας Πατρατζικίου, δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τῆς ἀπὸ 18 φεβρουαρίου 1844 μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ὁθωμανικῆς Ἡύλης συμβάσεως, ὅσάκις τὸ αὐτὸ κτῆμα ἐπωλήθη διὰ δύο ἢ πλειόνων χοτζετιῶν ἢ ἐπισήμων τίτλων πρὸς διαφόρους ἀγοραστὰς, τὸ κτῆμα θελεῖ μείνει εἰς τὴν τῆς Κυβερνήσεως κατοχὴν, ἄχρις οὗ ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ, ἐὰν τὸ κτῆμα κῆται εἰς τὴν πρῶν ἐπαρχίαν Ζητουνίου, ἀποφασίσῃ τίς εἶναι ὁ ἁρμοδιώτερος ἀγοραστής· ἐπομένως, δυνάμει τῆς συμβάσεως ταύτης, τότε μόνον ἐπὶ τοιούτων διανορῶν ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι ἁρμοδία νὰ δικάσῃ, ὅταν τὸ κτῆμα κῆται ἐντὸς τῆς πρῶν ἐπαρχίας Ζητουνίου.

Ἐπειδὴ ἡ εἰδικὴ καὶ κατ' ἐξίρσεις τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ

δικαίου διὰ τῆς συμβάσεως ταύτης εἰσαχθεῖσα ἀρμοδιότης ἐκτάκτου δικαστηρίου δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς ἀντικείμενα μὴ ῥητῶς ἀπὸ τῆς συμβάσεως προβλεπόμενα, ἀλλὰ πρέπει νὰ περιορισθῇ ἐντὸς τῶν ἐν αὐτῇ ῥητῶς διηγερομένων ὁρίων· ἄρα ἡ προκειμένη διαφορὰ, ἀφορώσα κτῆμα κείμενον ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας Πατρατζικίου, δὲν εἶναι, δυνάμει τῆς συμβάσεως, τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπειδὴ ὁ τοῦ Κ ἰσχυρισμὸς, ὅτι διὰ τῆς ἐκφράσεως τῆς συμβάσεως ἀπρὸν ἐπαρχίας Ζητουνίου ἐννοεῖται ὅλη ἡ ἐπαρχία Φθιώτιδος ὡς ὑπάρχει ἤδη προσδιωρισμένη, ἀνατρέπεται ἐκ τοῦ γράμματος τῆς ἰδίας συμβάσεως, διαστελούσης ἀκριβῶς τὰς δύο ἐπαρχίας Ζητουνίου, καὶ Πατρατζικίου. ἄρθρ. 4 καὶ 12 τῆς συμβάσεως.

Ἐπειδὴ εἶναι μὲν ἀληθές, ὡς διατείνεται ὁ Κ, ὅτι, κατὰ τὸν § τοῦ 2 ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 Β. διατάγματος, ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δικάζει πᾶσαν περὶ ἀκινήτων κτημάτων πωληθέντων παρ' Ὀθωμανῶν μεταξὺ τῶν κατοίκων τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος διαφορὰν, ὡς ἂν ἀντικείμενον αὐτῆς ᾗναι τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος οἰονδήποτε δικαίωμα τοῦ πωλήσαντος Ὀθωμανοῦ, ἀλλὰ, κατὰ τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ ἰδίου διατάγματος, ἡ προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐπετράπη νὰ εἰσαχθῶνται ἐνώπιον αὐτῆς διαφοραὶ, πλῆθει μετὰ παρέλευσιν ἑξ μηνῶν, ἀφοῦ ὁ ῥηθεὶς νόμος δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ δημοσίευσίς αὕτη ἔλαβε χώραν τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1838· ὥστε ἡ προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐδύναντο νὰ εἰσαχθῶσιν ἐνώπιον αὐτῆς διαφοραὶ, ἔληξε τὸν Μάρτιον τοῦ 1839, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 2 ὁκτωβρίου 1836 Β. διατάγματος, ἡ δίκη λογίζεται ἐκκρεμὴς ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, ἀφ' ἧς ἡμέρας παραδοθῇ αὐτῇ τὸ ἔγγραφον τῆς ἀγωγῆς.

Ἐπειδὴ, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὑπὸ χρονολογίαν 20 ἰανουαρίου 1845 ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀγωγῆς τοῦ Κ κλπ. αὕτη παρεδόθη εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν τὴν 23 τοῦ ἰδίου μηνὸς καὶ ἔτους· ἐπομένως, καὶ κατὰ τὴν χρονολογίαν τῆς ἀγωγῆς, καὶ κατ' ἐκείνην τῆς παραδόσεως, εἶναι ἐκπρόθεσμος, καὶ, κατὰ συνέπειαν, δὲν ὑπάρχει ἐκκρεμὴς ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, καθότι αὕτη μετὰ τὴν λήξιν τῆς προθεσμίας ἔπαυσεν ὡς πρὸς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν νὰ ἔχῃ δικαιοδοσίαν.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς (ἄρθρ. 1 πολιτ. δικονομίας), πᾶσα πολιτικὴ ἀπαίτησις μεταξὺ ἰδιωτῶν ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἐκτὸς τῶν παρὰ

τοῦ νόμου ῥητῶς ἐξαιρουμένων, τοιαύτη δὲ ἐξαίρεσις δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Διὰ ταῦτα ἀπορρίπτει τὴν ἐνστάσιν τοῦ Κ Τ κλπ. Ἀποφαίνεται, ἀρρμδ.α τὰ τακτικὰ δικαστήρια.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 134 τοῦ 1849.

§ 37. Δίκη ἐχρυσῶν ἀντικείμενον κτήματα πρὸ Ὀθωμανῶν μεταναστευάντων πωληθέντα, ἀλλὰ μὴ ὑρισταμένη μεταξὺ Ἑλλήνων, ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια καὶ δὲν παραγράφεται διὰ τῆς παρελεύσεως τῆς ἐξαμηνιαίας προθεσμίας.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 περὶ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμου διατάττει ῥητῶς ὅτι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἐξαμηνίου προθεσμίας, καμμία μεταξὺ τῶν κατοίκων τοῦ Βασιλείου καὶ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως Ὀθωμανῶν διχοφορὰ περὶ δικαιωμάτων, τὰ ὅποια κατέστησαν ἀπαιτητὰ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς ῥηθείσης προθεσμίας, δὲν θέλει εἶσθαι δεκτὴ οὔτε εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, οὔτε εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν ἢ δε διάταξις αὕτη, ὡς ἐξαιρετικὴ, δὲν ἐπιδέχεται καμμίαν ἀλλοτριάν παρατάσιν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ στενῶς ὅθεν τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐρετῶν ἀπεφάσισε νομίμως, ἀπορρίψαν, διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀτοφάσεώς του, τὴν προταθείσαν παρὰ τοῦ ἀναιρεσειόντος ἐνστάσιν τῆς πρὸ παραγραφῆς τῆς ἀγωγῆς, καθότι ἡ προκειμένη δίκη, ἂν καὶ ἔχῃ ἀντικείμενον ἀκίνητα κτήματα πωληθέντα πρὸ Ὀθωμανῶν, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων τούτων κτημάτων δικαιώματα τῶν πωλησάντων αὐτὰ Ὀθωμανῶν τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως, δὲν ὑρίσσεται ὁμοῦς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ὀθωμανῶν, ὥστε νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ μνησθεῖσα διάταξις, ἐὰν κατέστησαν ἀπαιτητὰ τὰ δικαιώματα πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς εἰρημένης προθεσμίας, ἀλλ' ὑρίσσεται μεταξὺ Ἑλλήνων, καὶ ἐπομένως δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν πρὸ τοῦ εἰρημένου ἁθροῦ διατεταγμένην παραγραφὴν, οὐδ' ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλ' εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, κατὰ τὸ ἄρθρ. 17 τοῦ ἰδίου νόμου.»

Ἀπίφ. πολ. Ἀρ. Π. 154 τοῦ 1849.

§ 38. Ὅταν τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τινος ἡνεωχθῇ πρὸ τοῦ 1836, οὗτος, ὡς καταστάς πρὸ αὐτοῦ Ἕλληνα, δὲν ὑπάγεται εἰς τοὺς περὶ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμους.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, ὡς δῆλον γίνεται ἐξ αὐτῆς τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τοῦ Χ Μ ἐπὶ τῇ

περιουσίας τῶν γονέων του, ὀθωμανῶν ὄντων, ἠνεῴχθη πρὸ τοῦ 1836 καὶ πρὸ τοῦ ἔτους τούτου αὐτὸς ἔλαβε τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ ἐγένετο Ἕλλην, ὡς τοιοῦτος δὲ ἔχων δικαιώματα κεκτημένα ἐπὶ τῆς πατρὸςγονικῆς του περιουσίας, περὶ ἧς πρόκειται, πρὸ τῶν περὶ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμων, δὲν ὑπάγεται εἰς τοὺς ὅρους αὐτῶν περὶ μεταναστῶν Ὀθωμανῶν, καθὼς διάδοχος τῶν γονέων αὐτοῦ, ὡς ἐσφαλμένως ἐξέλαβε τὸ ἐρετεῖον, καθόσον ἀπὸ τοῦ 1823 ἢ 1824 ἔλαβε, κατὰ τὸν ἀναιρεσίβλητον αὐτὸν, τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν, καὶ ἔκτοτε, ὑπὸ τὴν ιδιότητά τοῦ Ἕλληνος, διατηρεῖ τὴν ἀποκτηθεῖσαν κληρονομίαν· ἄρα οἱ ῥηθέντες νόμοι δὲν ἀφορῶσι τοὺς γονεῖς αὐτοῦ μὴ ὑπάρχοντας καθ' ἣν ἐποχὴν ἐξεδόθησαν· ἐπομένως οὔτε αὐτὸν, καθὼς Ἕλληνα· ὅθεν ἡ προκειμένη δίκη ὑφίσταται μεταξὺ Ἑλλήνων.

Ἐπειδὴ τὸ 16 ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 περὶ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμου, διατάσσει ῥητῶς ὅτι, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἐξιμήνου προθεσμίας, καμμία μεταξὺ τῶν κατοίκων τοῦ Βασιλείου καὶ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως Ὀθωμανῶν διαφορὰ περὶ δικαιωμάτων, τὰ ὅποια κατέστησαν ἀπαιτητὰ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς ῥηθείσης προθεσμίας δὲν θέλει εἶθαι δεκτὴ οὔτε εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, οὔτε εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν, ἡ δὲ διάταξις αὕτη, ὡς ἐξαιρετικὴ, δὲν ἐπιδέχεται καμμίαν ἀναλογικὴν πηράτασιν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ στενῶς, ἡ δὲ προκειμένη δίκη ὑφίσταται μεταξὺ Ἑλλήνων, καὶ ἐπομένως, ἂν καὶ ἔχη ἀντικείμενον ἀκίνητα κτήματα πωληθέντα παρ' Ὀθωμανοῦ ἔχοντος τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως, ὑπάρχει συμφέρον αὐτοῦ, δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ἁρθρου διατεταγμένην παραγραφὴν, ἀνεξαρτήτως ὅτι, καθ' ἃ ἰσχυρίζεται ὁ Μ, εὗρίσκετο εἰς αἰχμαλωσίαν ἀπὸ τοῦ 1832—1842 καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δικαιώματά του, καθ' ὅσον χρόνον ὑφίστατο νομικῶς ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ, τουτέστι δὲν ἠδύνατο ἐντὸς τοῦ προσδιωρισμένου χρόνου διὰ τὴν εἰσαγωγὴν δικῶν ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δικαιώματά του· ἄρα ἡ προκειμένη δίκη οὔσα μεταξὺ Ἑλλήνων ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια καὶ ὄχι ὀρθῶς τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐρετεῖον ἀπεφάνηκε τὸ ἐνκντίον· ἄρα ἡ ἀπόφασίς του εἶναι ἀναιρετέα, καθόσον, προκειμένου περὶ ἀρμοδιότητος καὶ ἀπορραίσαντος ἅπασι τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅτι τὰ τακτικὰ δικαστήρια εἶναι ἀρμόδια, τὸ ἐρετεῖον, εἰς ὃ παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐξετάσῃ περὶ τῆς ἐκ αὐτοῦ ἀρμοδιότητος.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 470 τοῦ 1849.

(Εὐρετήριον Τ. Ι'.)

§ 39. Κατὰ τὸν ἀπὸ 2 (14) ὀκτωβρίου 1836 νόμον, τότε μόνον ὁ Ἄρειος Πάγος ἐκδίδει κανονισμὸν ἀρμοδιότητος (1), ὅταν περὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως καὶ μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων ὑπάρχῃ ἤδη ἐκκρεμῆς ἀγωγὴ εἰς τε τὰ τακτικὰ δικαστήρια καὶ εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν· κατὰ τὸ αὐτὸ διάταγμα λογίζεται ἐκκρεμῆς ἡ δίκη παρὰ τῇ Μικτῇ Ἐπιτροπῇ, ἀφ' ἧς ἡμέρας παραδοθῇ εἰς αὐτὴν ἡ ἀγωγὴ, ἐνώπιον ὅμως τακτικοῦ δικαστηρίου δὲν δύναται νὰ λογισθῇ τοιαύτη εἰμὴ μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἀγωγῆς, κατὰ τὸ ἄρθρ. 156 τῆς Πολ. Δικονομίας· ὅθεν δὲν γίνεται ἐκκρεμῆς ἐνώπιον τοῦ τακτικοῦ δικαστηρίου δύναμει τῆς πρὸς ἀγωγὴν προκλήσεως, καθότι ὁ σκοπὸς ταύτης εἶναι μόνον νὰ προτραπῇ ὁ προκαλούμενος εἰς τὸ νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν; χωρὶς ὅμως νὰ ἔχῃ ἐπὶ ῥοὴν ἡ περὶ προκλήσεως δίκη εἰς τὴν κυρίαν δίκην, καὶ χωρὶς νὰ περιορίζηται ἐντεῦθεν τὸ δικαίωμα τοῦ προκαλουμένου εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐκλογὴν τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, κατὰ τὸ ἄρθρον 83 τῆς Πολ. Δικονομίας· ἐπομένως δὲν ὑπάρχει χώρα πρὸς κανονισμὸν ἀρμοδιότητος (2).

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 231 τοῦ 1838 καὶ 262 τοῦ 1839.

§ 40. Κατὰ τὸ ἀπὸ 2 ὀκτωβρίου 1836 δάταγμα, κανονισμὸς ἀρμοδιότητος μεταξὺ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων καὶ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς δύναται νὰ λάβῃ χώραν μόνον, ὡσάκις περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων διαφιλονεικουμένης, εἰσῆχθη ἀγωγὴ εἰς ἀμρότερα τὰ εἰρημένα δικαστήρια· ὅταν δὲ ἡ ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς κινήθῃ ἀνεκλήθῃ, δὲν ὑπάρχει χώρα πρὸς κανονισμὸν ἀρμοδιότητος. — Ὑπάρχει δὲ χώρα πρὸς κανονισμὸν ἀρμοδιότητος, ὅταν ἡ μὲν ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀγωγὴ ἀφορᾷ τὸ κῦρος τῆς εἰς τὸν ἀνάγοντα γενομένης πωλήσεως χωρίου τινός, ἡ δὲ ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου κινήθῃ ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων τοῦ τὴν ἀκύρωσιν τοῦ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ χωρίου τίτλου ἐκείνου ἐπὶ λόγῳ, ὅτι ὁ ἰδιὸς των εἶναι ἰσχυρότερος. — Δὲν ὑπάρχει

(1) Ἴδε τὴν λ. Κανονισμὸς ἀρμοδιότητος ἐν Εὐρ. τόμ. 8 σ. 182 ἐπ.

(2) Ζητήματά τινα, ἀφορῶντα κανονισμὸν ἀρμοδιότητος καὶ περιπτώσεις ὑπαγομένης εἰς τὴν μικτὴν ἐπιτροπὴν, ἴδε Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 188—192. Μεταξὺ τῶν ζητημάτων αὐτῶν εὕρηται καὶ τὸ ἐπόμενον.

«Εἰς τὰς περὶ κανονισμῶν ἀρμοδιότητος δίκας ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ περιεχόμενον τῆς ἀγωγῆς. — Τὰ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἐξαμήνου προθεσμίας ἀποκτηθέντα δικαιώματα ἐπὶ τῶν διαφορῶν τῶν κτημάτων τῆς Φθιώτιδος τῶν παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν πωληθέντων δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν μικτὴν ἐπιτροπὴν.

ὅμως χώρα πρὸς κανονισμὸν ἀρμοδιότητος, ὅταν ἡ μὲν ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀφορᾷ αἰτησιν περὶ ἀποδόσεως καθυστερούντων εἰσοδημάτων καὶ ἀποζημιώσεων ἐκ μέρους τῶν κατοίκων χωρίου τινός, ἡ δὲ παρὰ τούτων κινηθεῖσα ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου ἀφορᾷ τὴν εἰς αὐτοὺς μεταβίβασιν τοῦ αὐτοῦ χωρίου, λόγῳ προτιμήσεως. ἂν δὲ ἡ ἀγωγή τούτων περιέχῃ καὶ αἰτησιν περὶ ἀπορρίψεως τῆς περὶ ἐπικαρπίας καὶ ἀποζημιώσεως αἰτήσεως τοῦ ἀντιδίκου τῶν; τοῦτο δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, καθότι ἡ τοιαύτη περὶ ἀπορρίψεως τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀντιδίκου πρότασις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀγωγή, οὔτε δύναται νὰ γίνῃ ἐνώτιον δικαστηρίου, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει ἐνάγωγος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 232 καὶ 233 τοῦ 1838.

§ 41. Κατὰ τὸ 3 ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου, ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ ἐπιληφθῇ μόνον τοιούτων ὑποθέσεων, αἵτινες δὲν ἐδικάσθησαν ἤδη ἀνεκκλήτως ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων· ὑπαρχούσης λοιπὸν διαφορᾶς περὶ δικηγορικῶν δικαιωμάτων, καὶ κηρυχθέντος ἐκτελεστοῦ τοῦ καταλόγου αὐτῶν ὑπὸ τοῦ προέδρου, δὲν ὑπάρχει πλέον ἐκκρεμὴς δίκη, οὔτε ἀρρομὴ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 268 τοῦ 1839.

§ 42. Αἱ περὶ διανομῆς ἀγωγῆς, μικταὶ οὔσαι, ὑπάγονται εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν;—Ὅρα Εὐρ. τόμ. 1 σελ. 42 § 14.

§ 43. Αἱ μεταξὺ Ἑλλήνων διαφοραὶ, ἀντικείμενον τῶν ὁποίων εἶναι τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματός δικαίωμα Ὁθωμανοῦ τινός, παρ-γράφονται ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῆς ἐν τῷ διατάγματι τῆς 27 αὐγούστου 1838; — Ἡ παραγραφή δ' αὕτη χωρεῖ καὶ κατὰ τῶν ἀδυνατούντων νὰ ἐξασκήσωσι τὰ δικαιώματά των;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἡ σύστασις καὶ ἡ διάρκειά τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς δικαστηρίου ἐκτάκτου, ὑπαγορευθεῖσα ἀπὸ πολιτικούς λόγους ἦτο πρόσκαιρος, καὶ ἐπομένως, παρελθόντος τοῦ προσδιωρισμένου διὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς χρόνου, ὅλαι αἱ διαφοραὶ, αἱ ὁποῖαι εἰσῆχθησαν προσωρινῶς εἰς αὐτὴν, καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν παρ-γράφησαν κατὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 β. διατάγματος, ἐπανέρχονται αὐτοδικαίως εἰς τὴν γενικὴν δικαιοδοσίαν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων· ἐπομένως ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος ἐνστάσις τοῦ Π Β, δὲν εἶναι βάσιμος.

Ἐπειδὴ ἡ ἀρμοδιότης τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐν ἀρχῇ μὲν ἦτο προσωπικὴ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ ἀπὸ 26 ἰουνίου 1836

περί συστάσεώς αὐτῆς διατάγματος, ἀκολουθῶς ὁμῶς, διὰ τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 διατάγματος, ἐπεκταθεῖσα κατέστη πραγματική διότι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ § 7 τοῦ διατάγματος τούτου, εἰς τὴν ἀρμοδιότητά της ὑπῆχθησαν καὶ ὅλαι αἱ διαφοραὶ, ὅχι πλέον περιωρισμένως μεταξὺ Ὀθωμανῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως, ἀλλὰ μεταξὺ κατοίκων τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ὧσων ἀντικείμενον αὐτῶν εἶναι τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος οἶον· δῆποτε δικαίωμα τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἐπειδὴ ἂν τὸ ἄρθ. 16 τοῦ προμνημονευθέντος Β. διατάγματος, διαλαμβάνον ὅτι μετὰ παρέλευσιν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ἐξαμήνου προθεσμίας, καμμίς μεταξὺ τῶν κατοίκων τοῦ ἡμετέρου Βασιλείου καὶ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως Ὀθωμανῶν διαφορὰ, περί δικαιωμάτων τὰ ὅποια κατέστησαν πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς ῥηθείσης προθεσμίας ἀπαιτητὰ, δὲν θέλει εἶσθαι δεκτὴ οὔτε εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, οὔτε εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν, σιωπᾷ περί διαφορῶν μεταξὺ Ἑλλήνων, δὲν δύναται ἐκ τῆς παρασιωπήσεως ταύτης νὰ παραγάγῃ τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐξαίρουνται τῆς παραγραφῆς, ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς ᾖ τὸ ἐπὶ τῶν πωληθέντων κτημάτων οἶονεὶ δικαίωμα τοῦ Ὀθωμανοῦ· ἀ] διότι ἐκ τῆς τοιαύτης ἐρμηνείας ἤθελε γεννηθῇ τὸ ἄτοπον, αἱ μὲν πραγματικαὶ ἀγωγαὶ κατὰ τῶν ὀθωμανικῶν, περί δικαιωμάτων, τὰ ὅποια ἀπεκατέστησαν ἀπαιτητὰ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς ἐξαμήνου προθεσμίας, νὰ θεωρῶνται παραγεγραμμένοι, ἂν τὰ κτήματα, τὰ ὅποια ἐδύναντο νὰ ἐπιδιωχθῶσι δι' αὐτῶν, ἐξακολουθοῦν νὰ ᾖ εἰς τὴν κατοχὴν, νὰ ἐνάξῃ δὲ ἀπέναντι τοῦς μικροῦς διαδόχους τῶν Ὀθωμανῶν, ἅμα ἤθελον περιέλθῃ εἰς τοὺς. β'] Διότι ἤθελεν ἀντίκειται μία τοιαύτη ἐρμηνεία εἰς τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ ἀγοραστὴς δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν ὧν τῶν ἐξαιρέσεων, τὰς ὁποίας ἐδύνατο νὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ ὁ πωλητὴς (l. 117 καὶ l. 86 ff.) *qui in jure domini* κτλ. καὶ ἐπομένως δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ γίνῃ μεία καὶ τῶν μεταξὺ Ἑλλήνων διαφορῶν, διότι ἐννοεῖται οἰκοθεν ὡς ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ὀθωμανοῦ συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ μερικὸς διάδοχος, ἄνευ διακρίσεως τοῦ θρησκευματος.

Ἐπειδὴ, τούτων οὕτως ἐχόντων, διὰ τὰς σκέψεις τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἡ ἀγωγή τοῦ μικτοῦ περί διεκδικήσεως τῶν ἐπιδίκων κτημάτων εἶναι ἀπαράδεκτος ἐνώπιον τῶν ἐλληνικῶν δικαστηρίων, καὶν τε αὐτὸς ἀπέκτησε τὴν ἐλληνικὴν ἰθαγένειαν πρὸ τῆς συστάσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, καὶν τε μὴ, ἀφοῦ

διεκδικῇ κτήματα, τὰ ὅποια μετεβιβάσθησαν ἀπὸ Ὄθωμανὸν ἔχοντα τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως, κατὰ τὸ ὅποιον ὑπάρχει ἐν τῇ δικογραφίᾳ χοτζέτιον, κατὰ τὸν μὴ ἀντικρουόμενον περὶ τοῦ μικτοῦ ἰσχυρισμὸν, ἂν οὗτος δὲν ἤθελε φέρεи τὴν ἀπόδειξιν ὅτι δὲν ἠδύνατο, πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς ταχθείσης προθεσμίας πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτῶν τῶν δικῶν ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ ἐξασκήσῃ αὐτήν· ἐπομένως καὶ ἡ ἔρευνα καὶ ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἀπέκτησεν ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν καὶ πότε ὁ Μ ἀποβαίνει περιττή.

Ἐπειδὴ ἐπὶ πάσης παραγραφῆς γενικῆς ἢ μερικῆς ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχή, ὅτι κατὰ τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐνεργήσῃ δὲν τρέχει ἐπομένως ὀρθῶς τὸ πρωτοδικεῖον διέταξε τὴν περὶ τούτου ἀπόδειξιν, διότι, βεβαιωθέντος τούτου, ἡ ἀγωγή τοῦ μικτοῦ, ἣν εἰσήγαγεν ἐνώπιον τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων, μετὰ παρέλευσιν τῆς διατεταγμένης προθεσμίας, θέλει εἶσθαι παραδεκτή.»

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 376 τοῦ 1852 (Νομικ. σελ. 5593).

§ 44. Εἶναι ἀρμόδια τὰ τακτικὰ δικαστήρια νὰ ἐπιληφθῶσιν ἀγωγῆς περὶ ἀκινήτου, ἀγορασθέντος ἀπὸ Ὄθωμανὸν ἔχοντα τὸ τῆς μεταναστεύσεως δικαίωμα; — Ἡ αἰχμαλωσία ἀναστέλλει τὴν ἀπὸ τὰ διατάγματα τῆς 26 ἰουνίου 1836 καὶ 27 αὐγούστου 1838 διατεταγμένην παραγραφὴν; — Ἡ πλειονοψηφία ἐξέθεσεν, ὅτι ἡ αἰχμαλωσία δὲν ἀναστέλλει τὴν παραγραφὴν, καὶ ὅτι δίκη μὴ εἰσαχθεῖσα εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν ἐντὸς τοῦ ὀρισθέντος χρόνου δὲν ὑπάγεται οὐδ' εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια· ἡ μειονοψηφία ἐθεώρησεν, ὅτι ταῦτα εἶναι ἀρμόδια νὰ δικάσωσι διαφορὰν, ἥτις δὲν εἰσήχθη εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν ἐντὸς τοῦ χρόνου, τὸν ὅποιον ὁ νόμος ἔταξεν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 395 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4918).

§ 45. Ἐπὶ δίκης ἀφορώσης παραχώρησιν γαιῶν κειμένων εἰς τὴν ἐπαρχίαν Θηβῶν μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀπὸ Ὄθωμανοῦ ἀγορασθέντων, ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4415.

§ 46. Ἀγωγή, κινήσεισα κατὰ τοῦ δημοσίου ἀπὸ δημότην καὶ κάτοικον Ὑπάτης, ἂν καὶ πηγάζῃ ἐκ δικαιώματος, τὸ ὅποιον ὁ ἐνάγων ἀπέκτησε παρ' Ὄθωμανοῦ, δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν εἰρημένην τοῦ 16 ἄρθρου διάταξιν, καὶ καθίσταται διὰ τοῦτο μεταρρυθμιστέα ἢ πρωτόδικος ἀπόφασις, ὡς ἐσφαλμένως παραδεχθεῖσα, τὴν ὅποιαν, κατὰ τὰ εἰρημένα, ὥφειλε ν' ἀπορρίψῃ ἔνστασιν τοῦ δημοσίου. (Ἰδε τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 241 ἐπ.)

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4830 τοῦ 1848.

§ 46. Αἱ τυχόν ἐκκρεμεῖς ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων διαφοραὶ, τὰς ὁποίας ἡ ἀπὸ 25 φεβρουαρίου 1844 συνθήκη ὑπῆγαγεν εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν, δὲν μεταδιβάζονται εἰς ταύτην.

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν, 2982 τοῦ 1844.—Ἰδε ἀνωτ. § 28.

§ 47. Τὰ δικαιώματα καὶ αἱ σχέσεις τοῦ μὴ ἀποκτήσαντος τὴν ἐλληνικὴν ἰθαγένειαν Ὄθωμανοῦ, καίτοι ἐναγκασθέντός τοῦ χριστιανικὸν δόγμα, κανονίζονται ἀπὸ τὸν περὶ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμον τῆς 27 αὐγούστου 1838.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 64 τοῦ 1850.

§ 48. Κατὰ τὴν διάτ. 1 τοῦ βιβλ. Δ' τίτλ. 10 καὶ διάτ. 7 τίτλ. 39 τοῦ Κώδ. καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικονομίας περὶ τῆς εἰς δίκην νομιμοποιήσεως, ὁ ἐκδοχεὺς, ἔχων τὴν ὠφέλιμον ἀγωγὴν κατὰ τοῦ παραχωρηθέντος ὀφειλέτου, δὲν ἐνεργεῖ ὡς πληρεξούσιος ἐν τῷ ἰδίῳ πράγματι, κατὰ τὸ ἀρχαῖον δίκαιον, ἀλλ' ἐνεργεῖ δι' ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον, καὶ ἐν ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι τὴν παραχωρηθεῖσαν ἀπαίτησιν· ἄρα ὁ ἐκδοχεὺς τῶν δικαιωμάτων Ὄθωμανοῦ ἔχοντος τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως δὲν θεωρεῖται ὡς πληρεξούσιος τοῦ παραχωρητοῦ καὶ τῶν ἀντιδίκων του· διαφορὰ δὲ, πηγάσασα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀποφάσεως τῆς Μ. Ἐπιτροπῆς, δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, καθότι τὸ 7 ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου περὶ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλει εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν τὰς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς διαφορὰς, ὅταν αὗται ὑπάρχωσι μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ὄθωμανῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως· ἄρα ἡ ἀνωτέρω διαφορὰ ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 109 τοῦ 1850.

§ 49. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 59 τοῦ 1849 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔχει οὕτως·

«Ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ἀπὸ 28 φεβρουαρίου 1844 μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὄθωμ. Πόρτας σύμβασιν, ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ εἶναι ἀρμοδίᾳ νὰ δικάσῃ μεταξὺ δύο ἢ πλείονων ἀγοραστῶν κτημάτων κειμένων ἐν Φθιώτιδι καὶ ἀνηκόντων εἰς Ὄθωμανοὺς, ὁσάκις, μὴ ἀμφισβητούμενων ὑπὸ τῶν πωλητῶν Ὄθωμανῶν τῶν τίτλων τῶν ἀγοραστῶν, πρόκειται ν' ἀποφασίσῃ τίνος τούτων ὁ τίτλος εἶναι ἀληθὴς καὶ μὴ προχρονολογημένος, ἀρχαιότερος κλπ. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 11 ε. ε. ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου παραπεμφθείσης ἤδη δίκης

εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια μεταξὺ τοῦ Α Χ, τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ Ι Μ Π, εἰς ἣν παρενέβη καὶ ὁ Ν Μ, καὶ τῆς ἀγωγῆς τούτου παρὰ τῇ Μικτῇ Ἐπιτροπῇ, ἃν καὶ πρόκειται ἐν αὐταῖς περὶ τῶν ἐν Φθιώτιδι κειμένων κτημάτων ἢ τοῦ τμήματος αὐτῶν, ὡς δοθέντων εἰς προικοδότησιν ὑπὸ τοῦ δημοσίου, δὲν παρίσταται ἡ ἀνωτέρω περίπτωσις τῆς μνησθείσης συμβάσεως· καθιστῶτα ἀρμοδίαν τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν, καθόσον, δι' αὐτῶν, ὅχι μόνον ὁ Ν Μ προσβάλλει ὡς ἀνυπάρκτον τὸν τίτλον τοῦ Α Χ, καθὼς γενόμενον παρὰ προσώπου μὴ ἔχοντος πληρεξουσιότητα τῶν ιδιοκτητῶν Ὁθωμανῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ι Μ Π, ὡς πληρεξούσιος τῶν αὐτῶν ιδιοκτητῶν Ὁθωμανῶν, δι' ἧς εἶχε κινήσει παρὰ τῇ Μικτῇ Ἐπιτροπῇ ἀγωγὴς του, προσβάλλει ὡς ἀνυπάρκτους καὶ ἀκύρους τοὺς τίτλους τοῦ τε Α Χ καὶ τῶν Ν Μ καὶ Κ Τ· ἐπομένως πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἰσχυρισμῶν τούτων τοῦ αἰτοῦντος τὸν κανονισμόν τῆς ἀρμοδιότητος Ν Μ ἀρμόδια εἶναι τὰ τακτικὰ δικαστήρια, εἰς ἃ καὶ παρενέβη καὶ ἐπιλημμένα εἶναι ἤδη, ὡς εἴρηται, τῆς δίκης μεταξὺ Α Χ, δημοσίου καὶ Ι Μ Π. »

Παραγραφή.

§ 50. Ἐπειδὴ αἱ ἀγωγαὶ παραγράφονται διὰ ῥητοῦ νόμου προσδιορίζοντος τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς, τὸ δὲ ἄρθρ. 16 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου περὶ τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς ὀρίζει μὲν ὅτι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ ἰδίου νόμου ἐξαμηνίου προθεσμίας δὲν εἶναι δεκταὶ οὔτε εἰς τὴν μικτὴν ἐπιτροπὴν, οὔτε εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, αἱ μεταξὺ κατοίκων τῆς Ἑλλάδος καὶ Ὁθωμανῶν, ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως, διαφοραὶ περὶ δικαιωμάτων, τὰ ὅποια κατέστησαν ἀπαιτητὰ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς ρηθείσης προθεσμίας, ἀλλὰ δὲν ὀρίζει παντάπασιν ὅτι παραγράφονται καὶ αἱ μεταξὺ μόνον κατοίκων τῆς Ἑλλάδος ἀγωγαί· προκειμένου δὲ περὶ νόμου ἐξαιρετικοῦ, δὲν δύναται νὰ παρεκταθῇ κατ' ἀναλογίαν ἡ παραγραφὴ ἐκείνη καὶ εἰς ἀγωγὰς μεταξὺ κατοίκων τῆς Ἑλλάδος ἐκατέρωθεν, ἃν καὶ αἱ ἀγωγαὶ αὗται πηγάζωσιν ἐκ δικαιωμάτων ἀποκτηθέντων παρ' Ὁθωμανῶν. Ἴδε τὴν νομολ. ἐν Εὐρετ. τόμ. 6 σελ. 241 ἐπ.

Ἀπόρ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4830 τοῦ 1848.

§ 51. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 16 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 περὶ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμου, ἐκεῖναι μόνον αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως Ὁθωμανῶν, δὲν ἦσαν δεκταὶ οὔτε εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν, οὔτε

εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὅσαι δὲν ἐκινήθησαν ἐντὸς τῆς ἑξαμήνου προθεσμίας, καὶ αἵτινες ἀφοροῦσαν δικαιώματα ἀποκτημένα ἤδη πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς ῥηθείσης προθεσμίας.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 30 τοῦ 1844.

§ 52. Ὑποθέσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, δὲν ὑπάγονται πλέον εἰς αὐτήν· ὁ δὲ νόμος δὲν κάμνει καμμίαν διάκρισιν μεταξὺ κυρίων καὶ παρεμπιπτουσῶν ἀγωγῶν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. 64 Π. τοῦ 1845.

§ 52² Τὰ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἑξαμήνου προθεσμίας ἀποκτηθέντα δικαιώματα ἐπὶ τῶν διαφορῶν τῶν κτημάτων τῆς Φθιώτιδος, τῶν παρὰ τῶν Ὁθωμανῶν πωληθέντων, δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 63 τοῦ 1846.

§ 52³ Αἱ μεταξὺ ἡμεδαπῶν διαφοραὶ, πηγάζουσαι ἐκ τῶν πωλήσεων τῶν μεταναστευσάντων Ὁθωμανῶν, δὲν παραγράφονται, ἐὰν δὲν εἰσαχθῶσιν ἐντὸς ἑξ μηνῶν εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 94 τοῦ 1846.

§ 52⁴ Ἡ αἰχμαλωσία ἀναστέλλει τὴν ἀπὸ τὰ διατάγματα τῆς 26 ἰουνίου 1836 καὶ 27 αὐγ. 1838 τεταγμένην παραγραφὴν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 395 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4919).

§ 53. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἑξαμήνου προθεσμίας δὲν δύναται νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν αὐδεμὶα ἀγωγή.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἀπὸ 27 δεκεμβρίου 1838 διάταγμα, ἡ ἐξαιρετικὴ δικαιοδοσία τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ ἐκδίκασις τῶν μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως, δυνάμει τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνθήκης τῆς 9 (21) ἰουλίου 1832, Ὁθωμανῶν, διήρκει μέχρι τοῦ μαρτίου 1839, ἐντὸς δὲ τοῦ διαστήματος τούτου ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς αὐτὴν ὅλαι αἱ τοιαύτης φύσεως ὑποθέσεις, διότι μετὰ τὴν λήξιν αὐτῆς δὲν εἶναι καμμία ἄλλη ὑπόθεσις δεκτὴ εἰς τὴν αὐτὴν Ἐπιτροπὴν, ἐκτὸς τῶν διὰ τῆς ἀπὸ 18 φεβρουαρίου 1844 συνθήκης, γενομένης ἐν Ἀθήναις μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ὁθωμανικῆς Πόρτας, ὑποβληθεισῶν εἰς τὴν εἰδικὴν δικαιοδοσίαν της. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ἡ μὲν ἀπὸ 22 φεβρουαρίου 1837 ἀγωγή τῶν κληρονόμων τοῦ Σ Κ εἰσαχθεῖσα, δυνάμει τοῦ εἰρημένου διατάγματος, καὶ ἐκτὸς τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας, εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν

πὴν, ἐξεδικάσθη ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως διὰ τῆς ἀπὸ 4 μαΐου 1838 ὑπ' ἀριθ. 105 ἀποφάσεώς της, μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς ὁποίας ἔπαυσεν, ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἡ δικαιοδοσία τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ δὲ ἔγγραφον τῆς 22 νοεμβρίου 1845, δι' οὗ εἰσήχθη ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐκ νέου εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν, ὡς περιέχον πρότασιν αὐτοτελῆ, εἶναι ἀγωγὴ, καὶ ὡς τοιαύτη δὲν δύναται πλέον, κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ μνησθέντος ἀπὸ 29 αὐγούστου 1838 διατάγματος, νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν· ὅτι δὲ εἶναι ἀγωγὴ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον γίνεται φανερόν ἐκ τοῦ ὅτι δι' αὐτῆς οἱ κληρονόμοι τοῦ Σ Κ ζητοῦσι νὰ ἀκυρωθῇ ἡ ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς των ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς καὶ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ συζήτησις τῆς ἀγωγῆς των τῆς 22 φεβρουαρίου 1837· ἂν δὲ τὸ ἔγγραφον τοῦτο ὠνομάσθη αὐθαιρέτως ὑπὸ τῶν εἰρημένων κληρονόμων κλησίς, τοῦτο δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν χαρακτῆρα αὐτοῦ, διότι ἡ ιδιότης παντὸς ἐγγράφου κανονίζεται ὅχι ἀπὸ τὸν διδόμενον τίτλον, ἀλλ' ἀπὸ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ· ὅθεν ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ, ἐξεντλήσασα τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης δίκης δικαιοδοσίαν της, ὡς δικάσασα ἅπαξ ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως ἐπ' αὐτῆς καὶ ὡς μὴ δυναμένη μετὰ τὴν λήξιν τῆς διὰ τοῦ μνησθέντος ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 διατάγματος ὁρισθείσης προθεσμίας της νὰ δεχθῇ καὶ νὰ δικάσῃ νέαν ἀγωγὴν, κατέστη ἀναρμοδία νὰ δικάσῃ ὅπωςδῆποτε ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως· καὶ τοσοῦτον μᾶλλον, καθόσον ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ὑπ' ἀριθ. 105 ἀποφαις, ὡς συνταχθεῖτα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ συστάσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμου, περιέχει ὅλα τὰ οὐσιώδη προσόντα ἀποφάσεως. Τοῦτο δὲ γίνεται φανερόν ἐξ αὐτῆς τῆς ἰδίας ἀποφάσεως, ἣτις ῥητῶς ἀναφέρει ὅτι, λαβούσης χώραν διαφωνίας μεταξὺ τῶν ἐλληνικῶν καὶ τῶν ὀθωμανικῶν μελῶν, συνῆλθεν ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ Α Ζ, ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, εἰς νέαν διάσκεψιν καὶ οὕτω πως συγκροτούμενη, ἀπεφάσισεν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως σύμφωνα με τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ ῥηθέντος νόμου. Ἄν δὲ αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ὀθωμανικῶν μελῶν δὲν περιέχωνται εἰς τὴν ῥηθεῖσαν ἀπόφασιν, τοῦτο δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς οὐσιώδης ἑλλειψις, καθότι ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως βεβαιοῦται ὅτι συνέπραξαν, ὡς ἀπαιτεῖ ὁ νόμος, καὶ τὰ μέλη ταῦτα μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὴν ἐκδίκασιν καὶ ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως· ἦτο δὲ ὅλως περιττὴ καὶ ἡ διὰ τῶν πρακτικῶν τῆς διασκέψεως ἀπόδειξις τῶν λαβόντων, ὡς εἴρηται, χώραν ἐπὶ τῆς διασκέψεως καὶ ἀποφάσεως τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, ἀφοῦ ταῦτα βεβαιοῦνται δι' αὐτῆς τῆς ἰδίας

ἀποφάσεως, ἥτις εἶναι ἐπικρατεστέρα τῶν πρᾶκτικῶν· ὅθεν πᾶσιν μεταξὺ τῶν δικιδίκων, προκύψασα μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς 185 ἀποφάσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, διένεξις ἐπὶ τοῦ δικασθέντος ἤδη ἀντικειμένου, ὡς καὶ ἡ περὶ ἀκυρότητος τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως πρότατις, ὑπάγονται ἀναγκαίως εἰς τὴν γενικὴν δικαιοδοσίαν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, τὰ ὅποια μόνον εἶναι ἀρμόδια νὰ δικάσωσι περὶ αὐτῶν καθόσον ἐπιτρέπεται τοῦτο ἀπὸ τὸν νόμον καὶ κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους τύπους.

Διὰ ταῦτα παραδεχόμενον τὴν περὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος αἵτησιν τοῦ Γ Π, ὁμοδίκου καὶ πληρεξουσίου τῶν χωρικῶν Δερβέν Καρυᾶς, ἀποφαίνεται ἀρμόδιον τὸ ἐν Λαμίας δικαστήριον τῶν πρωτοδικῶν. »

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγον 28 τοῦ 1846.

§ 54. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἐξαμήνου προθεσμίας δὲν δύναται νὰ εἰταχθῇ εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν οὐδεμία ἀγωγὴ ἢ κλήσις.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 43 τοῦ 1846.

§ 55. Πρελθούσης τῆς ἐξαμήνου προθεσμίας, δὲν δύνανται νὰ εἰταχθῶσιν εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν διαφοραὶ εἰς τὴν ἀρμοδιότητά της ὑπαγόμεναι.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 134 τοῦ 1849, ἦν ἀνωτ. § 36.

§ 56. Αἱ μεταξὺ Ἑλλήνων διαφοραὶ πηγάζουσιν ἀπὸ πωληθέντα τῶν Ὄθωμανῶν κτήματα παραγράφονται, ἐὰν δὲν εἰσέχθησαν ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ αἱ ἀγωγαὶ παραγράφονται μόνον διὰ ῥητοῦ νόμου, προσδιορίζοντος τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς, τὸ δὲ ἄρθρ. 15 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου περὶ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ὀρίζει μὲν, ὅτι μετὰ παρέλευσιν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ ἰδίου νόμου ἐξαμήνου προθεσμίας δὲν εἶναι δεκταί, οὔτε εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν, οὔτε εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, αἱ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ὄθωμανῶν, ἐχόντων τὰ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως ἀγωγαὶ περὶ δικαιωμάτων, τὰ ὅποια κατέστησαν ἀπαιτητὰ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς ῥηθείσης προθεσμίας, ἀλλὰ δὲν ὀρίζει παντάπῃς, ὅτι παραγράφονται καὶ αἱ ἀγωγαὶ μεταξὺ Ἑλλήνων· ἐπομένως, προκειμένου περὶ νόμου ἐξαιρετικοῦ, τὰ δικαστήρια δὲν δύνανται κατ' ἀναλογικὴν παράτασιν, νὰ ἐφαρμόσουν τὴν παραγραφὴν ταύτην καὶ ἐπὶ ἀγωγῶν μεταξὺ Ἑλλήνων, ἂν καὶ αἱ ἀγωγαὶ αὗται πηγάζωσιν ἐκ δικαιωμάτων ἀποκτηθέντων παρ' Ὄθωμανῶν· ἂν δὲ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ἰδίου νόμου καθυπέβηκεν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Μικτῆς

Ἐπιτροπῆς καὶ τὰς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἑλλήνων διαφορὰς, ὡς αἱ ἀντικείμενον αὐτῶν εἶναι τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος δικαίωμα τοῦ πωλήσαντος Ὄθωμανοῦ, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου, ὅτι καὶ παραγράφονται αὗται ἐντὸς τῆς ἑξαμήνου προθεσμίας, καθότι σκοπὸς τοῦ νομοθέτου, κατὰ τὴν σύστασιν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, ὑπῆρξε μόνον ἡ ταχεῖα καὶ τελειωτικὴ ἀποπεράτωσις πάσης διενέξεως μεταξὺ τῶν ὑπηκόων τῶν δύο ἐπικρατειῶν πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ σκοποῦ τούτου ἔθεσε καὶ τὸν ὅρον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐδύναντο νὰ εἰσαχθῶν αἱ τοιαῦται μεταξὺ Ὄθωμανῶν καὶ Ἑλλήνων διαφοραὶ, καὶ ὑπέβαλε τοὺς ἀμελήσαντας, σχετικῶς μόνον ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τῶν Ὄθωμανῶν, εἰς τὴν ποινὴν τῆς παραγραφῆς, ἀλλὰ δὲν ἐστέρησε τοὺς Ἕλληνας καὶ τοῦ δικαίωματος νὰ εἰσάξουν τὰς τοιαύτας μεταξὺ τῶν διαφορὰς ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς· ὅτι δὲ τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ νόμου προκύπτει ἔτι σαφέστερον ἐκ τῶν ἄρθρων 1 καὶ 3 τοῦ ἀπὸ 26 ἰουνίου 1836 περὶ συστάσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμου, κατὰ τὰ ὁποῖα μὲν αἱ ἀγωγαὶ μεταξὺ Ὄθωμανῶν καὶ Ἑλλήνων εἶναι εἰσαγώγιμοι εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ὑπεβάλλοντο εἰς τὴν παραγραφὴν, ἂν δὲν εἰσῆγοντο μέχρι τέλους δεκεμβρίου τοῦ 1836, αἱ δὲ ἀγωγαὶ μεταξὺ Ἑλλήνων ἔμενον πάντοτε τῆς ἀρμοδιότητος τῶν τακτικῶν δικαστηρίων· ὅθεν δὲν ἔχει μὲν ἤδη ὁ Ἕλλην τὸ δικαίωμα νὰ εἰσάξῃ τὴν καθ' Ἑλλήνος ἀγωγὴν τοῦ ἐνώπιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, διότι αὕτη δὲν δύναται νὰ πρὸςδεχθῇ πλέον ἀγωγὰς, ἀλλὰ δὲν ἔχσεν ἐκεῖνο τοῦ νὰ τὰς εἰσάξῃ ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων· ἐπομένως τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον, κηρύξαν ἀναρμόδια τὰ τακτικὰ δικαστήρια ἐπὶ τῆς προκειμένης διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἀναίρεσι-βλήτου, τουτέστι μεταξὺ Ἑλλήνων, καὶ παραγεγραμμένον τὸ δικαίωμα τοῦ δημοσίου ἐπὶ λόγῳ ὅτι τὸ δικαίωμά του κατέστη ἀπαιτητὸν πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας, οἱ δὲ ἀναίρεσι-βλητοὶ ἀπέκτησαν τὸ τῆς ἰδιοκτησίης δικαίωμα ἐξ ἀγορᾶς γενομένης παρ' Ὄθωμανῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μετὰναστεύσεως, παρεβίασε τὸ ἄρθρ. 16 τοῦ περὶ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς νόμου, ἡ δὲ παραβίασις αὕτη, καθ' οὐσιώδους, ἐπιφέρει, κατὰ τὰ ἄρθρα 201 καὶ 805 ἐδ. 5 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 77 τοῦ 1847.

§ 57. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἁρθρου 16 τοῦ ἀπὸ 27 φεβρουαρίου 1838 περὶ τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς διατάγματος ὀριζομένη προθεσμία, καὶ ἐπομένως ἡ ἐκ τῆς παρελεύσεως αὐτῆς προκύπτουσα παραγραφὴ δὲν ἐφαρμόζεται εἰμὴ εἰς τὰς μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος

καὶ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως Ὁθωμανῶν διαφορὰς, αἵτινες ἀφορῶσι δικαιώματα, καταστάντα ἀπαιτητὰ πρὸ τῆς ῥηθείσης προθεσμίας· ὅταν λοιπὸν ὁ ἐνάγων ἰσχυρίσθῃ ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὁθωμανοῦ πατρὸς του, λαβόντα χώραν κατὰ τὸ 1821, μετέβαλε τὸ ὀθωμανικὸν θρήσκευμα, καὶ ἐβαπτίσθη κατὰ τὸ ἔτος 1823—24 καὶ κατέστη Ἕλλην καὶ κάτοικος Ἀθηνῶν, ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς εἶναι ἀληθής, ἡ διαφορὰ εἶναι δικαστέα ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια· ὅταν δὲ αὐτὸς ἡχμαλωτίσθῃ κατὰ τὸ ἔτος 1822 καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν μέχρι τοῦ ἔτους 1832, ἡδύνατο νὰ κινήσῃ καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ἀγωγὴν του.

Ἀπόφ. Ἀπειδὴ ἡ ὑπὸ τοῦ 16 ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 περὶ τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς διατάγματος ὀριζομένη προθεσμία, καὶ ἐπομένως ἡ ἐκ τῆς παρελεύσεως αὐτῆς προκύπτουσα παραγραφὴ δὲν ἐφαρμόζεται εἰμὴ εἰς τὰς μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως Ὁθωμανῶν διαφορὰς, αἵτινες ἀφορῶσι δικαιώματα καταστάντα ἀπαιτητὰ πρὸ τῆς ῥηθείσης προθεσμίας· ὁ ἀναιρεσεῖων δι᾽ ἰσχυρίσθῃ ἐνώπιον τοῦ ἐνταῦθα πρωτοδικείου, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὁθωμανοῦ πατρὸς του, λαβόντα χώραν κατὰ τὸ 1821, μετέβαλε τὸ ὀθωμανικὸν θρήσκευμα, καὶ ἐβαπτίσθη κατὰ τὸ 1823—24 καὶ κατέστη Ἕλλην καὶ κάτοικος Ἀθηνῶν, ὥστε, ἂν οὕτως ἔχῃ, ἡ διαφορὰ ὑφισταμένη μεταξὺ κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, εἶναι δικαστέα ἀπὸ τὰ τακτικὰ δικαστήρια· ἀλλ', ἐκτὸς τούτου, τὸ περιστατικὸν, τὸ ὁποῖον ὁ ἐνάγων ἐπρότεινεν ἐνώπιον τῶν κατωτέρων δικαστηρίων, περὶ τοῦ ὁποῦ ἡ ἀπόδειξις ἐσυγχωρήθη ὑπὸ τοῦ εἰρημένου πρωτοδικείου διὰ τῆς διαληφθείσης ἀποφάσεως, ὅτι ἡχμαλωτίσθη οὗτος κατὰ τὸ ἔτος 1832, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν μέχρι τοῦ ἔτους 1842, εἶχεν ἐπιρροὴν, διότι εὑρέθη εἰς τὴν ἀδυναμίαν, κατὰ συνέπειαν ἀνωτέρας βίας, ὅσα ἡ αἰχμαλωσία (νόμος 15 καὶ 25 § 6 βιλ. 19 τίτλ. 11 Πανδ.), νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δικαιώματά του καὶ νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν ἐνώπιον τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἔκαμεν ἐναρξιν κατὰ τὸ ἔτος 1836 καὶ ἔπαυσεν ἑξ μῆνας μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ εἰρημένου διατάγματος τοῦ ἔτους 1838, ἐξαχρουμένων τῶν ἐτι ἐκκρεμῶν ἐνώπιον αὐτῆς δικῶν, καὶ τότε, κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, αἵτινες διατηροῦν σῶα καὶ ἀκέραια τὰ δικαιώματα εἰς τοὺς αἰχμαλωτισθέντας, διαρκούσης ὅλης τῆς αἰχμαλωσίας (N. 6 βιλ. Ζ' τίτλ. 35 Κώδικος, καὶ N. 19 καὶ 12 § 6. βιλ. 49 τίτ. ιε Πανδ.) καὶ δὲν συγχωροῦν οὐδεμίαν πειραγραφὴν κατ' αὐτῶν, ὡς μὴ δυναμένων νὰ ἐνεργήσουν (νόμος 1 § 2 τίτλ. 40 καὶ αὐτὸς ὁ νόμος 6 τίτλ. 35 βιλ. 7 τοῦ Κώδικος, καὶ Ἀρμενόπουλος ἄρθ.

36 βιβλ. Δ' καὶ 18 βιβλ. Ε' τίτλ. ή) δὲν ὑπέκειτο ὁ ἀναιρεσεῖων εἰς ταύτην τὴν παραγραφὴν, καθόσον μάλιστα, κατ' αὐτὴν τῆς αἰχμαλωσίας τὴν διάρκειαν, δὲν ἦτο τὰ περὶ ὧν πρόκειται δικαιώματα, ὡς πρὸς αὐτὸν, ἀπαιτητὰ, διότι ἀπαιτητὸν μόνον λογίζεται ὅ,τι δικαιωματικῶς καὶ πραγματικῶς δύναται ν' ἀπαιτηθῇ· καὶ ἐπομένως ἐν ἐλλείψει τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς, πρέπει, διὰ τὴν διαληφθεῖσαν ἀκεραιότητα τῶν δικαιωμάτων τὴν ὁποίαν διαφυλάττουν οἱ νόμοι ὑπὲρ τοῦ ἀναιρεσεύοντος, ἡ ἀπαίτησίς του νὰ ἦναι δεκτὴ εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια· ὥστε τὸ ἐνταῦθα ἐφετεῖον, ἐφαρμόσαν τὴν παραγραφὴν τοῦ ἄρθρ. 16 καὶ περιηρίσαν τὸ ἄρθρ. 17 τοῦ εἰρημένου διατάγματος τοῦ 1838 ἔτους εἰς μόνον τὰ δικαιώματα, καὶ μάλιστα εἰς τὰς μεταξὺ Ἑλλήνων δίκας (ἂν ἀποδειχθῇ Ἕλληνας ὁ ἀναιρεσεύων, ὡς ἐρρέθη), παρεξήγησε τὰ δύο ταῦτα ἄρθρα, καὶ παρεδίασε τὰς περὶ παραγραφῆς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, καὶ παρανόμως ἐστέρησε τὸν ἀναιρεσεύοντα τῶν οὐσιωδῶν μέσων τῆς ὑπερασπίσεως, μὴ συγχωρῆσαν εἰς αὐτὸν τὴν ὁποίαν τῷ ἐσυγχώρησε τὸ πρωτοδικεῖον ἀπόδειξιν περὶ τῆς αἰχμαλωσίας του διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 12126 ἀποφάσεων, καὶ ἐπομένως ὑπάρχει ἀναιρετέα ἡ προσβαλλομένη ὑπ' ἀριθ. 3926 τοῦ ἐνταῦθα ἐφετείου ἀπόφασις, κατὰ τὸν ἀριθ. τοῦ ἄρθρ. 807 τῆς Πολ. Δικονομίας.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 1 τοῦ 1848.

§ 58. Ἡ παραγραφὴ, περὶ ἧς γίνεται λόγος εἰς τὸ ἄρθρ. 16 τοῦ περὶ τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς νόμου τῆς 26 ἰουνίου 1836 καὶ 27 αὐγούστου 1838, δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ διαφορῶν μεταξὺ Ἑλλήνων, ἂν καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς πηγάζῃ ἀπὸ δικαίωμα μετανάστου τινὸς Ὁθωμανοῦ, πωλήσαντος εἰς Ἕλληνα τὸ ἐπιδίκον κτῆμα.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 193 τοῦ 1848.

§ 59. Τὸ ἄρθρ. 16 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου περὶ μικτῆς ἐπιτροπῆς ἐκήρυξε, μετὰ παρέλευσιν ἑξαμήνου προθεσμίας, μὴ δεκτὰς οὔτε εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, οὔτε εἰς τὴν μικτὴν ἐπιτροπὴν μόνον ἐκ τῶν εἰς ταύτην παραπεμφθεῖσων τὰς μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς μεταναστεύσεως Ὁθωμανῶν διαφορὰς περὶ δικαιωμάτων, ἀ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας ταύτης κατέστησαν ἀπαιτητὰ· ἄρα δὲν περιέλαβε καὶ τὰς ἀπλῶς μεταξὺ Ἑλλήνων διαφορὰς ἀντικείμενον ἐχούσας τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος οἷονδ' ἡποτε δικαίωμα τοῦ πωλήσαντος Ὁθωμανοῦ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 182 τοῦ 1854.

§ 60. Τὸ ἄρθρ. 15 τοῦ ἀπὸ 27 αὐγούστου 1838 νόμου δὲν

ὀρίζει πορχγραφὴν τινὰ ὡς πρὸς τὰς δίκας τὰς μεταξὺ κατοίκων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἂν καὶ ἐνέχεται εἰς αὐτὰς συμφέρον ὁθωμανικόν.

Ἀπόφ. 4886 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν.

§ 61. Δύναται τις νὰ εἰσάξῃ εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια ἀγωγὴν, ἥτις ὑπήγετο εἰς τὴν μικτὴν ἐπιτροπὴν καὶ δὲν εἰσέχθη εἰς ταύτην ἐντὸς τῆς ὁρισθείσης ἐν τῷ νόμῳ προθεσμίας;

Ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5367.

Σύνθεσις.

§ 62. Ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς νόμων, ἰδίως τοῦ τῆς 1 ὁκτωβρίου 1839, προκύπτει ὅτι τὸν προεδρεύοντα ἐπιδιαιτητὴν τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς ἡδύνατο ἐφάπαξ ἡ Κυβέρνησις νὰ διορίζῃ καὶ παύῃ ἄλλον ἐκ τῶν ἀνωτέρω διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν ὑπαλλήλων· ὥστε, ἐὰν δὲν προέδρευσεν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, δὲν εἶναι λόγος ἀκυρότητος.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4912.

§ 62. Ἐν περιπτώσει διχογνωμίας τῶν μελῶν τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς, προσλαμβάνεται ὁ ἐπιδιαιτητής, ὅστις, χωρὶς νὰ σχηματίσῃ νέαν γνώμην, ὑποχρεοῦται νὰ λάβῃ μίαν τῶν ὑπαρχουσῶν ἀντιφατικῶν γνώμων.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 24 τοῦ 1848.

§ 63. Ὄταν προσελαμβάνετο εἰς τὴν μικτὴν ἐπιτροπὴν ὡς ἐπιδιαιτητής ὁ Γ. Ῥάλλης, δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ σημειοῦται τὸ κώλυμα τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 24 τοῦ 1849.

ΜΙΛΙΑ ναυτικά.

Μέτρον αὐτῶν. Ἴδε Εὐρ. τόμ. 7 σελ. 415 § 334.

ΜΙΣΘΩΣΙΣ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ.

Ἴδε α) Θέμ. τόμ. 4, ἐνθα ἀξιόλογος περὶ μισθώσεως διατριβή. β) Troplong, louage. γ) Εὐρετ. Πολλ. λέξει Bail.

Πίναξ λεκτικός.

Ὅρα τοῦτον ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου.

Περὶ Ληψις.

Παρατηρήσεις Καλλιγᾶ § 1—11.

Νομολογία. Γενικά τινε ζητήματα § 12—33.

Πότε ὑπάρχει μίσθωσις; § 34—38.

Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις ἐκμισθωτοῦ καὶ μισθωτοῦ § 39—79.

Ἀνανέωσις § 80—83.

Λόγοι διαλύσεως § 84—93.

Τυχαία συμβεβηκότες § 94.

Ἀρμοδιότης § 95—110.

Προσθήκαί τινες § 111 ἐπ.

Παρατηρήσεις (1).

§ 1. Ὅρισμός τῆς μισθώσεως. — Ἡ ἐναλλαγὴ χρήσεως ἀντὶ τῆς ἀξίας τῆς ἀποτελεῖ τὸ τῆς μισθώσεως συνάλλαγμα· συστατικὰ λοιπὸν αὐτοῦ εἶναι ἡ χρῆσις καὶ ὁ μισθός.

Συγκροτεῖται δι' ἀπλῆς συναίνεσεως, ἡ δὲ ἀσάφεια νοεῖται κατὰ τοῦ μισθώσαντος. (§ 279 Καλλ. τόμ. 3 περὶ Ῥωμ. Δικ.)

§ 2. Ἀντικείμενον τοῦ συναλλάγματος. — Πρέπει νὰ ᾖ σωματικόν. — Τί δὲ περὶ δουλειῶν;

Κατ' ἀναλογίαν ὀνομαζοῦν ἐκμισθῶσιν (ἐνοικίzzιν) τὴν παρὰ τῆς εἰσπράξεως δημοσίων προσόδων εἰς εἶδη ἢ εἰς χρήματα ἐφ' ὠρισμένῳ τιμήματι· τὸ ἐκμισθούμενον πρᾶγμα εἶναι λοιπὸν τὸ ἀφηρημένον τῆς φορολογίας δικαίωμα. Ἀλλὰ τοιαύτη ἐφαρμογὴ τῆς ἐκμισθώσεως εἶναι καταχρηστικὴ, διότι καθ' αὐτὸ ὑπάρχει ἐκποίησης ἐλπιζομένου προϊόντος τῆς εἰσπράξεως, καὶ ἐκμισθώσις κυριαρχικῶν δικαιωμάτων δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν ἀξίαν των, ἂν καὶ ὁ ἐκλήπτωρ δημοσίων συντελειῶν ἐροδιάζεται μὲ καταναγκαστικὰ μέσα ἐξαιρετικά. Ἐν τούτοις καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐθεώρησαν τὸ πρᾶγμα ὡς μίσθωσιν (2).

(1) Τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἔλαβον, ἐν περιλήψει, ἀπὸ τὴν περὶ Ῥωμ. Δικ. πραγματείαν τοῦ Κ. Καλλιγᾶ, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐν τῷ τέλει ἐκάστου §, εἰς ὃν δύνανται νὰ προστερέξῃ ὁ ἀναγνώστης.

(2) Εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐλογίζετο ἀγοραπωλητία Festus v. manceps, καὶ venditio. Ascan. in Cic. de divin. Hygin. de limit. Ὁρα ἐν τούτοις L. 1 § 1 de publ. (39, 4) B. LVI, 1. 1. Νεαρχ 123 κερ. 6. Troplong, louage 93, 236, 237. Ὁ Ἄρειος Πάγος (ἀπ. ἀρ. 202 τοῦ 1849) ἀπεφάνθη τὸ ἐναντίον οὐδένα μνημονεύων νόμον.—Ἴδε ἐν Εἰδρ. τὴν λ. Φορολογία.

Ἐὰν ὁμως δὲν ἐγένετο ἀπαγγελία περὶ ιδιότητος ἢ λόγος περὶ μὴ ὑπάρξεως ἐλαττώματος; Ἴδε τὴν ἀνάπτυξιν εἰς Καλλ. § 287 τ. γ'.

§ 9. Τοῦ μισθωτοῦ αἱ ὑποχρεώσεις πρὸ πάντων περιστρέφονται εἰς τὸν τρόπον τῆς χρήσεως, ὀφείλοντος νὰ μεταχειρίζηται τὸ πρᾶγμα ὡς ἐπιμελὴς οἰκοδεσπότης. Καὶ διὰ παραλείψεων ἐὰν βλάβῃ αὐτὸ, ἐνέχεται, οἷον ἐὰν ἀρῇσῃ νὰ παραγραφῇ δουλεία. Διὰ τυχηρὰ συμβάντα, ἢ διὰ τὴν ἐκ τῆς τακτικῆς χρήσεως τριβὴν, δὲν ἐνέχεται ὁ μισθωτὴς, χρεωστεῖ ὁμως τὴν φύλαξιν (*custodia*) τοῦ πράγματος, ὥστε ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι μὴ θελήσας νὰ παραλάβῃ τὸ πρᾶγμα, οὐχὶ μόνον δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μισθώματος, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐκ τῆς μὴ φυλάξεως ἢ μὴ διατηρήσεως βλάβῃ τὸ πρᾶγμα, ὑπόκειται εἰς ἀποζημιώσεις. Ἐὰν δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὰς ἐπιβλαβεῖς ἄλλων πράξεις, ὀφείλει, καθόσον ἔχει καιρὸν, νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν κύριον τοῦ πράγματος, ὥστε οὗτος νὰ φροντίσῃ. (αὐτ. § 288.)

§ 9. Ἄν συμφῇ πυρκαϊά, ἐνέχεται ὁ μισθωτὴς; Ἴδε Καλλ. τόμ. γ' § 288.

Τόκους δὲν ὀφείλει ὁ μισθωτὴς εἰμῇ, ἀφοῦ καταστῇ ὑπερήμερος, ἐξαίρουμένης τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ὑπάρχει ἐναντία συμφωνία. (Κατωτ. § 44.)

§ 10. Θεομηνία. Ἴδε καλλ. τόμ. γ' σελ. 283 ἐπ. καὶ ἐν Εὐρ. τὴν λέξιν *Τυχηρά*.

§ 11. Προνόμιον πρὸς ἀσφάλειαν τῆς καταβολῆς τοῦ μισθώματος. Ἴδε Καλλ. τόμ. γ' § 290. (Ὅρα κατωτ. § 41 ἐπ.)

§ 11² Ὅταν ἐκπνεύσῃ ἡ προθεσμία τῆς μισθώσεως, ὁ μισθωτὴς ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὸ πρᾶγμα· αἱ τοῦ Ζήνωνος σχετικαὶ διατάξεις δὲν ἰσχύουσιν ἤδη.— Ἄν ὁμως ὁ μισθωτὴς διατείνεται κυριότητα; Ἴδε Καλλ. τόμ. γ' σελ. 290.

§ 11³ *Μεταμίσθωσις*. — Ὁ μισθωτὴς δύναται νὰ μεταμισθώσῃ τὸ πρᾶγμα, ἐκτὸς ἂν ἄλλως διὰ συμφωνίας προέβλεψαν· ὁ μεταμισθωτὴς μόνον πρὸς τὸν μισθωτὴν ἔχει νομικὰς ὑποχρεώσεις, πραγματικῶς ὁμως δύναται νὰ ἔχῃ καὶ μετὰ τοῦ κυρίου. Πληρωμὴ ἐνοικίου πρὸς τοῦτον, καὶ δικαιώματα τοῦ κυρίου ἐπὶ τῶν εἰσκομισθέντων. (Ἴδε ἀνάπτυξιν εἰς Καλλ. τόμ. γ' σελ. 291.)

§ 11⁴ Τέλος τῆς μισθώσεως. Ἴδε Καλλ. τ. γ' § 293.

§ 11⁵ *Ἀναμίσθωσις*. — Ἀντιστρόφως μετὰ τὴν λήξιν τῆς προθεσμίας ἐξακολουθοῦν σιωπηλῶς τὴν μίσθωσιν οἱ συμβαλλόμενοι, ἢ δὲ ἀνανέωσις αὕτη τοῦ συναλλάγματος ὀνομάζεται *ἀναμίσθωσις*. (*relocatio*). Ὅταν λοιπὸν μὴ ἀντιλέγοντος τοῦ μισθώσαντος, ἐνῶ ἔχει πλήρη τὴν ἱκανότητά του, ὁ μισθωτὴς ἐξακολουθεῖ, ὡς πρό-

τερον, ν' ἀπολαμβάνη τὴν χρῆσιν τοῦ πράγματος, ὑπάρχει ἀναμίσθωσις. Εὐρίσκομεν ἐν τούτοις τὴν ἐξῆς διαστολὴν μεταξὺ οἰκοδομῶν (*praedia urbana*) καὶ ἀγροτικῶν κτημάτων (*rustica*), ὅτι τῶν τελευταίων ἡ ἀναμίσθωσις ὑπονοεῖται μόνον διὰ τὸ τρέχον ἔτος, μολονότι ἡ σιωπηλὴ ἐξακολούθησις ἐγένετο μετὰ τὴν παρέλευσιν πολυετοῦς συμφωνίας. Ἡ ἀνανέωσις δὲν γίνεται λοιπὸν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παρελθουσῶν περιόδων. Αἰτία τῆς ἐνιαυσίου ταύτης παρατάσεως εἶναι, ὅτι ὁ μισθωτὴς ἀγροτικοῦ κτήματος ἐφρόντισεν ἤδη διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἱσταμένου ἔτους.

Ἐπὶ οἰκοδομῶν ὁμως, πρῶτον ἀπαντῶμεν τὸν ῥητὸν κανόνα, ὅτι ἂν ὁ ἔνοικος διαμείνῃ πέραν τῆς προθεσμίας, ἡ ἀναμίσθωσις ὑπάρχει μόνον διὰ τὸ διάστημα τοῦτο, καθ' ὃ διέμεινεν ὁ ἔνοικος. Ἀλλὰ κατόπιν τοῦ κανόνος ἐπιφέρεται ἐξαίρεσις, εἰμὴ δὴλος χρόνος ἐπιφέρεται τῇ μισθώσει. Ἡ φυσικωτέρα ἐρμηνεία, τῶν λέξεων τούτων εἶναι, ὅτι ἡ ἀναμίσθωσις ἐκτείνεται διὰ τὸ αὐτὸ διάστημα τοῦ χρόνου, διὰ τὸ ὅποιον συνωμολογήθη ἐγγράφως ἡ μίσθωσις (1). Ἄν ὁ Οὐλπιανὸς ἐννοοῦσεν, ὅτι διὰ τοῦ ἐγγράφου ἐπρόβλεψαν περὶ τοῦ διαιστήματος τῆς ἀναμισθώσεως οἱ συμβαλλόμενοι, ἡδύνατο νὰ ἐκφρασθῇ σαφέστερον καὶ δὲν ἤθελεν εἰπεῖ ἀπλῶς, ἐφ' ὅσον χρόνον ἐν τῷ ἐγγράφῳ ὠρίσθη ἡ μίσθωσις· τί ἀνάγκη ὁμως ἦτο νὰ κίμῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἐξαίρεσιν, ἥτις ὑπονοεῖται οἷκοθεν, διότι τὰ μεταξὺ τῶν μερῶν συνωμολογηθέντα ἀποτελοῦν νόμον (2).

Οἱ ἐκλήπτορες δημοσίων τελῶν, ὅταν ὠφελήθησαν, ἀναγκάζονται ν' ἀνανέωσιν τὴν μίσθωσιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ μισθώματι, μὴ προσφέροντος ἄλλου τὸ αὐτὸ ποσόν, οἱ δὲ μισθωταὶ δημοσίων κτημάτων προτιμῶνται εἰς ἀναμίσθωσιν ἐπὶ ἴσης ἄλλων προσφορᾶς. (αὐτ. § 294.)

§ 11⁶ Ἐκποιουμένου τοῦ πράγματος, παύει ἡ μίσθωσις (αὐτ. § 295).

§ 11⁷ Ἐκ μονομερίας δύναται ὁ μισθώσας νὰ διαλύσῃ τὴν συμφωνίαν, - ὅταν ἔχῃ ἀνάγκην νὰ κατοικήσῃ ἐντὸς τῆς ἐκμισθω-

(1) Glueck XVII. p. 290. Vangerow III. § 644. Τῆς ἐναντίας γνώμης ὁ Thibaut § 512. Goeschen § 512. Τὸ σχολ. τῶν Βασιλ. μᾶς ἐξηγεῖ τὴν προσθήκην, τὴν ὁποίαν ἀπαντῶμεν καὶ εἰς τὸν Ἀρμ. Γ' ἡ. § 20 «ὅπερ » καὶ ἐπὶ πολιτικῶν ἐστὶ μισθώσεων» δηλ. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ πόλεως μισθωσάσας » τοὺς ἀγροὺς νοεῖν ὀφείλομεν. »

(2) Αἱ ἀναφερόμεναι ἐν Θέμ. τόμ. Δ' σελ. 355 καὶ ἐπ. γυνῶμί δὲ στήριζονται εἰς τὴν ἐρμηνείαν καὶ μάλιστα τοῦ σχολ. τῶν Βασιλ. Τὴν παρ' ἡμῶν πρεσβευσμένην ἐκδοχὴν καθιέρωσεν ὁ Ἀρειὸς Πάγις διὰ τῆς 125 ἀποφάσεώς του τοῦ 1850. (Ἰδε κατωτ. τὴν νομολ.)

θείσης οίκίας του, ἢ μέλλει νὰ τὴν ἀνακαινήσῃ, ὑπαρχούσης πρὸς τοῦτο ἀπαραιτήτου χρείας.

Ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ πράγματος ἐκ μέρους τοῦ μισθωτοῦ δίδει τὸ αὐτὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἐκμισθωτὴν.

Ἐπὶ τέλους ἡ καθυστέρησις τοῦ μισθώματος ἐπὶ δύο ἔτη κατὰ συνέχειαν δίδει τὸ δικαίωμα τῆς μονομεροῦς διαλύσεως εἰς τὸν μισθώσαντα. (αὐτ. § 296.)

§ 11⁸ Ἐξ ἐναντίας δύναται ὁ μισθωτὴς ἐκ μονομερίας νὰ ζητήσῃ τὴν διάλυσιν διὰ τὰς ἐξῆς αἰτίας. Ὄταν δὲν παραδίδηται εἰς αὐτὸν ἐγκαίρως τὸ πρᾶγμα καὶ ἡ ἀνάγκη, τὴν ὁποίαν ἔχει αὐτοῦ, δὲν ἐπιδέχεται βραδύτητα.

Ἐὰν τὸ πρᾶγμα πάσχῃ ἀπὸ σημαντικὴν ἑλλειψιν, τῆς ὁποίας ἡ θεραπεία δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐν βραχεῖ.

Ἀπειλούμεν οὐ κινδύνου σπουδαίου, δύναται ὁ μισθωτὴς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν μίσθωσιν, καθὼ, πολλάκις, ὅταν ἡ παρακειμένη οἰκοδομὴ ᾖ ἐτοιμόρροπος.

Ὡσαύτως διαλύει ὁ ἐκμισθωτὴς, ὅταν ὁ οἰκοδεσπότης ἐπιχειρῇ ἐνοχλητικὰς ἐπισκευὰς, ἢ ὁ γείτων διὰ νέου ἔργου κλείει τὸ φῶς. (αὐτ. § 297.)

Νομολογία.—Γενικά τινα ζητήματα.

§ 12. Στηριζομένης τῆς ἀγωγῆς εἰς συμφωνίαν μισθώσεως, καὶ ἀμριστηθείσης τῆς συμφωνίας, ἐπιβάλλεται ἀπόδειξις.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. 34 τοῦ 1849.

§ 13. Ὁ Α ἐνήγαγε τὸν Β ζητῶν τὸ ἀνάλογον τῶν ἐνοικίων, τὰ ὁποῖα ὁ ἐναγόμενος εἰσέπραξεν ἀπὸ ἀδιαίρετον κτῆμά των, ὅπερ ἐμίσθωσεν ἀντιρρήσεως γενομένης εἰς ποῖον ἀνήκει ἡ ἀπόδειξις, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐξεφράσθη οὕτως (1).

Ἀπόφ. ἀεπειδὴ ἡ ἐνάγουσα στηρίζει τὴν περὶ τοῦ ποσοῦ τούτου αἵτησίν της εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν, ὅτι εἰσέπραξεν αὐτὸ ὁ ἐναγόμενος, οὗτος δὲ τὸ ἀρνεῖται ἐπομένως εἰς ἐκείνην ἀνήκει, κατὰ τὸ ἀρθ. 248 τῆς πολ. δικον., ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτῆς, καθὼ ἀναγκαίως ἀπαιτούμενη πρὸς ἀποδείξιν τῆς ῥηθείσης αἰτήσεώς της, διότι ἂν δὲν ἀποδείξῃ ἡ ἐνάγουσα, ὅτι ἔλαβε τὰς δρ. 141 ὁ ἐναγόμενος, δὲν δύναται νὰ τὰς ἀπαιτήσῃ ἀπὸ αὐτὸν, ἀλλ' ἔχει μόνον δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἑγγραφὸν ἄδειαν παρὰ τοῦ ἐναγομένου πρὸς τὸν μισθωτὴν τοῦ

(1) Τίς ἀποδεικνύει τὸν τῆς μισθώσεως χρόνον; Ἴδε ἀπόφασιν 10047 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, περὶ ἧς ἄλλοτε ἐν λ. Ἀπόδειξις.

περιβολίου κατὰ τὸ περὶ μισθώσεως συμβόλαιον τῆς 17 ὁκτωβρίου 1844, διὰ ν' ἀπευθυνθῇ οὕτω πρὸς τὸν μισθωτὴν. Ἐσφαλμένως ἄρα τὸ πρωτοδικεῖον ἐπέβαλε τὴν ἀπόδειξιν εἰς τὸν ἐναγόμενον, καὶ πρέπει, κατὰ τοῦτο, νὰ μεταρρῦθμισθῇ ἡ πρωτόδ. ἀπόφασις· ἐπιτρέπεται δὲ εἰς τὴν ἀναγούσαν τὸ μέτον τῶν μαρτύρων διὰ τὸ ἀδύνατον νὰ ἔχῃ ἀπόδειξιν ἑγγράφον.

Ἀπόφ. 4578 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 14. Ὅταν πρόκληται περὶ δίκης μεταξὺ ἀγορατάντων μὲν δημοσίους προσόδους, διαφερομένων ὁμῶς δι' ἀπαιτήσεις ὑπαρχούσας ὅχι μεταξὺ πωλητοῦ ἢ ἀγροαστοῦ τῶν προσόδων τούτων, ἀλλὰ πρὸς τρίτον πρόσωπον, ἀταιτεῖται ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ; Ἰδε Εὐρ. τόμ. 2 σελ. 359 § 36.

ΣΗΜ. α'. Μετὰ τὴν ἐκπνευσιν τῆς προθεσμίας τῆς μισθώσεως ἔχει ὁ κύριος τοῦ μισθωθέντος κτήματος τὰ παρὰγγέλματα κατὰ τοῦ μισθωτοῦ ἂν δὲν παραιτῇ ἐκουσίως τὴν διακατοχὴν.— Δὲν ἀπαιτεῖται δὲ ἀπόπειρα πρὸς συμβιβασμόν. Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 5415 τοῦ 1849.

ΣΗΜ. β'. Αἱ διαφοραὶ περὶ διαλύσεως μισθώσεως εἰσὶ συνοπτικαί;

Ἀπόφ. σέπειδ' ἡ βάσιμος εἶναι ὁ δεύτερος λόγος τῆς ἐρέσεως τῶν αὐτῶν γυναικῶν, ὁ ἀναφερόμενος κατὰ τῆς περὶ τοῦ ἀπαρἀέκτου τῆς ἀγωγῆς τῶν ἐνστάσεως τοῦ δημοσίου, διότι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 618 § 4 τῆς πολ. δικονομίας, αἰτεῖσαι αἱ διαφοραὶ περὶ συμβολαίων ἐνοικιάσεως κτημάτων ἐφ' ὅσον αὐταὶ δὲν ὑπάρχοντι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 490 § 9, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν εἰρηνοδικῶν, ἤτοι ἐφ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ ἐπισκευῶν καὶ περὶ ἐνοικίων, ὑπάρχοντι εἰς τὴν συνοπτικὴν διαδικασίαν, καὶ ἐτημένως, καθὼς τοιαύτης τῆς ἀνταγωγῆς τοῦ δημοσίου, ὡς ἀφορώσης τὸ συμβόλαιον αὐτὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ δικαιοπαρήχου τῶν ἐκκαλουσῶν περὶ μισθώσεως καὶ ἐνοικιάσεως, ἡδύνατο ἡ ἀγωγὴ τῶν εἰρημένων γυναικῶν νὰ γίνῃ καὶ βραδύτερον τῶν 15 ἡμερῶν, καὶ μάλιστα διὰ τῶν ἐγγράφων προτάσεων, διότι ἡ δεκαπενθήμερος προθεσμία, ἡ διαταγτομένη ἐπὶ πονηρῇ ἀπαρἀέκτου ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 543 τῆς πολ. δικονομίας, ἀφορᾷ τὴν φερομένην ἀνταγωγὴν εἰς συνήθη καὶ οὐχὶ εἰς συνοπτικὴν· ὁ λόγος δὲ ὅτι εἰς τὴν ἀγωγὴν τοῦ δημοσίου πρόκειται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ περὶ διαλύσεως τῆς μισθώσεως δὲν μεταβάλλει τὸν χαρακτῆρα τῆς συνοπτικότητος τῆς προκαλεσθείσης δίκης, διότι καὶ ἡ αἵτησις αὕτη περὶ διαλύσεως συνιστᾷ διαφορὰν περὶ συμβολαίου ἐνοικιάσεως καὶ μισθώσεως καὶ δὲν ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸν ἀναφερθέντα νόμον, γενικὸν ὄντα καὶ μὴ κἀμνοντα οὐδεμίαν διάκρισιν· ὅθεν μὴ ὀρθῶς τὸ πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν ἐφήρμοσε τὸν

περὶ ἀνταγωγῶν νόμον, ἀπορρίψαν, διὰ τῆς πέμπτης διατάξεως τῆς ἐκκληθείτης ἀποφάσεώς του, τὴν ἀνταγωγὴν τῶν εἰρημένων γυναικῶν, ἐνῶ ἐπ' αὐτῆς καίτοι γενομένης μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς, ἀλλ' ὅμως πικρυσιασθείσης πρὸ τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρῷ συζητήσεως, ἔπρεπε νὰ δικάσῃ ἐπομένως κατὰ τοῦτο εἶναι μεταρρυθμιστέα ἢ ἀπόφασις.»

Ἀπόφ. 5486 τοῦ 1849 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

ΣΗΜ. γ'. Ἴδε καὶ ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 138 τοῦ 1850.

§ 15. Ἀπικεῖται ἀπόπειρα πρὸς συμβιβασμὸν εἰς τὰς περὶ μισθώσεως διαφοράς; Ἴδε τὴν 9120 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν, περὶ ἧς ἄλλοτε γενήσεται λόγος ἐν λέξει *Ἀπόπειρα πρὸς συμβιβασμὸν*.

§ 16. Κατὰ τίνας ἀρμόζει ἡ περὶ μισθώσεως ἀγωγή, ὅταν ἡ μὲν μίσθωσις συνεφωνήθη μεταξὺ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ κτήτορος, εἰς τὴν οἰκίαν δὲ ὤκησαν στρατιῶται; Ὁρα Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 750 § 51 λέξει *Δημόσιον*.

§ 17. Ἡ περὶ πικρυχώσεως τοῦ ἐνοικιασθέντος πράγματος ἀγωγή εἶναι προσωπικὴ, καὶ κινεῖται κατ' ἐκείνου μόνον, μεθ' οὗ συνηλλάξατο ὁ ἐνάγων.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 14 μαΐου 1840 (Νομικ. σ. 2077).

§ 18. Ὅταν οἱ ἐναγόμενοι δὲν ᾔναι ἐπικαρπῶται τῶν διφιλονεικουμένων ἀγρῶν, ἀλλ' ἀπλῶς μισθῶται ἢ γεωργοὶ ἐπίμορτοι, ἢ κατ' αὐτῶν περὶ κανονισμοῦ ὁρίων ἀγωγή δὲν χωρεῖ, κατὰ τὴν ἀπόφασιν 2233 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἔχουσιν οὕτως·

α' Ἐπειδὴ οἱ ἐναγόμενοι γεωργοὶ δὲν εἶναι ἐπικαρπῶται τῶν διφιλονεικουμένων πικρὰ τῶν ἐναγόντων ἀγρῶν, ὥστε νὰ δύνανται οἱ τελευταῖοι οὗτοι νὰ ἔχῃσι κατὰ τῶν εἰρημένων γεωργῶν τὴν περὶ κανονισμοῦ ὁρίων ἀγωγήν, ἀλλ' εἶναι ἀπλῶς μισθῶται ἢ γεωργοὶ ἐπίμορτοι, ὡς ἐκ τοῦ συμβολαίου, ὅπερ δὲν εἶναι εἰμὴ συνάλλαγμα μισθώσεως, ἐξάγεται προδηλότατα, καθότι δι' αὐτοῦ οἱ εἰρημένοι γεωργοὶ ἐμισθώσαντο τὰς εἰς τὰ Καλύβια γεωργησίμους καὶ σπαρσίμους γαίας ἀνηκούσας εἰς τὸ ἰδιόκτητον, ὡς ἐν αὐτῷ ἀναφέρεται, ζευγάριον τῆς κατὰ τὴν Ἀττικὴν μονῆς τῶν Ἀσωμάτων διὰ τρία ἔτη ἐπὶ μισθώματι σίτου καὶ κριθῆς ἀνὰ 20 κοιλὰ ἐκ τοῦ πρώτου καὶ ἀνὰ δέκα ἐκ τῆς δευτέρας διὰ καθέκασον ἔτος κτλ. ἐπομένως ἡ κινήσεισα κατ' αὐτῶν ἀγωγή περὶ κανονισμοῦ ὁρίων ἦτο μάλιστα ὅλως διόλου ἀπορρίπτέα.»

Ἴδε τὴν λέξιν Ἀνακοίνωσις τῆς δίκης ἐν Εὐρ. τόμ. 1. — Ἴδε καὶ τὴν λέξιν Ὅρια.

§ 19. Ὁ εἰς ἀποζημίωσιν ὑπόχρεως, λόγῳ μισθώσεως, καλεῖται εἰς παρέμβασιν; Ἴδε τὴν λέξιν *Παρέμβασις*.

§ 20. Δὲν ὑπάρχει νόμος διατάττων νὰ προσδιορίζηται τὸ μὴ συμφωνηθὲν τίμημα πράγματός τινος ἀναλόγως μὲ τὸ συμφωνηθὲν μεταξὺ τῶν αὐτῶν συμβαλλομένων ἐπὶ ἄλλου ἀντικειμένου. Ἀπ' ἐναντίας, ὁ νόμος διατάσσει ὅτι ὁτάκις ἡ θέλησις τῶν συμβαλλομένων μερῶν εἶναι νὰ πληρωθῇ μὲν μίσθωμα, δὲν συμφωνήσωσι δὲ περὶ τούτου, τὸ κάλλιστον καὶ δίκαιον ὀφείλει τυποῦσθαι· ἡ ἐκτίμησις δ' αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὰ κατώτερα δικαστήρια, καὶ διαφεύγει τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 28 τοῦ 1841.

§ 21. Ἡ παρὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιτρόπου ἐνοικίαις τῶν ἰδιοκτησιῶν θεωρεῖται ὡς διατάραξις διακτοχῆς; Ὁρα τὴν λ. *Δημόσιον* ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 739—744.

§ 22. Πότε θεωρεῖται ὁ μισθωτὴς ὅτι κατέχει βίᾳ τὸ ἀντικείμενον τῆς μισθώσεως; — Ὁ Α ἐξεμίσθωσεν εἰς τὸν Β κτῆμά τι, τὸ ὁποῖον μετὰ ταῦτα ἐπώλησεν εἰς τὸν Γ διὰ πωλητηρίου διαλαβάνοντος, ὅτι, ἐὰν ἡ κυβέρνησις δὲν ἀναγνώρισῃ τὴν πώλησιν, νὰ ἰσχύῃ αὕτη ὡς μίσθωσις· ὁ Β λοιπὸν, πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ὅρου αὐτοῦ, ἀντέτεινε νὰ πρωδώσῃ τὸ κτῆμα εἰς τὸν ἀγοραστὴν Γ· εἰς δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴν ἀνερῶν τὸ εἰρημένον ζήτημα, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον ἀπεφάσισεν ὅτι ὁ μισθωτὴς πράττει βίαν, ὅταν δὲν πρωδίδῃ τὸ κτῆμα ἄνευ εὐλόγου αἰτίας, ἡ δὲ εἰρημένη ἀντίρρῃσις εἶναι εὐλογος.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 900 τοῦ 1849 (νομικ. σ. 5283).

§ 23. Τὰ ἐνοίκια ζητοῦνται ἐπισίμως;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, καθ' ὅσον ἀπορᾷ τὰ ἐνοίκια, αὐτὰ δὲν ἐζητήθησαν πρωτοδίκως, διότι ὁ πληρεξούσιος, κατὰ τὴν ἀ. συνεδρίασιν εἰς τὴν αἵτησιν περὶ παραδοχῆς τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ ἐκ μέρους τῶν πελατῶν τοῦ πραγματογνώμονος παρετήρησε μόνον, ὅτι εἰς τὸ ποσὸν τῶν 4000 δρ. συμπεριλήφθησαν καὶ ἐνοίκια 14 μηνῶν, καὶ ἡ ἀξία τῆς ὕλης τοῦ ἐργαστηρίου, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν τῆς 25 ἰουνίου, ὅτι, συμμορφωθέντες οἱ διάδικοι μὲ τὴν ἀπόφασιν, προσήγαγον τὰ πωλητήρια, ὡς καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν, ὅτε ἐξεδόθη ἡ ἐκκληθεῖσα ἀπόφασις, ὁ αὐτὸς πληρεξούσιος τῶν ἐναγομένων ἐζητήσατο νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ δικαστήριον τὸ περὶ οὗ ἐπρόκειτο γήπεδον ἀναλόγως τῶν εἰς τὰ προσαχθέντα πωλητήρια ἀναφερομένων τιμῶν, καὶ νὰ καταδικασθῇ ὁ ἀντίδικος εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ τεμαχίου ἐνυπάρξασαν ὕλην κατὰ τὴν

ἐκτίμησιν τοῦ ὑπὸ τῶν πελατῶν του διορισθέντος πραγματο-
γνώμονος.

Ἐπειδὴ ἡ αἴτησις αὕτη γενομένη ἤδη κατὰ πρῶτον ἐφεσίμως
καὶ ἀποτελοῦτα νέαν πραγματικὴν πρότασιν, καθίσταται, συμφώνως
μὲ τὸ ἄρθρ. 747 τῆς πολ. δικο ομίας, ἀπαράδεκτος, καθ' ὅσον δὲν
υὑπάγεται ἄλλως εἰς τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, διότι, ἂν καὶ
ἀφορᾷ ἐνοίκια, δὲν δύνανται ὁμῶς ταῦτα νὰ θεωρηθῶσι, κατὰ τὴν
ἐννοιαν τοῦ ἰδίου ἄρθρου, ὡς παρεπόμενον τῆς κυρίας αἰτήσεως, ὡς
μὴ ἐχούσης ἀντικείμενον τὸ ἐργαστήριον, ἀλλὰ τὴν χρηματικὴν
ἀξίαν αὐτοῦ, τὴν δικοίαν ὤφειλεν ὁ ἀντίδικος. ε

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2230 τοῦ 1852.

§ 21. Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις περὶ τῶν ὁρίων
τοῦ μισθωθέντος κτήματος; Ἴδε τὴν λέξιν *Μάρτυρες* § 117^α.

§ 25. Ἡ μίσθωσις ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων; Ἴδε Εὐρ. τ.
9 σελ. 380 § 49 καὶ σελ. 391 § 91, 93.

§ 26. Τὰ ἀποδεικτικὰ τοῦ μισθωτοῦ περὶ τῶν δαπανῶν τοῦ
ἀντιπροσώπου τοῦ ἰδιοκτῆτου ἰσχύουσιν; Ἴδε τὴν 210 τοῦ 1851
ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου, περὶ ἧς ἄλλοτε. Ἴδε καὶ ἀνωτ. (λ.
Μάρτυρες) σελ. 1 ἐπ.

§ 27. Εἰς διενέξεις περὶ μισθώσεως πότε συγχωρεῖται ἔφεσις;

Ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9374.—Ἴδε Εὐρ. τ. 7 σελ. 387 § 153.

§ 28. Πρέπει νὰ συναφθῇ νέα περὶ μισθώσεως συμφωνία, ὅταν
τὸ κτῆμα ἐπωλήθῃ εἰκονικῶς;

Ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 210 τοῦ 1854.

§ 29. Καὶ ἀδιανέμητον ἂν ᾖ τὸ κτῆμα, δύναται ὁ ἀδικο-
ρέτως συγκύριος νὰ ἐκ μισθώσῃ τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον μέρος, ἢ, ἂν
εὖρη δυσκολίας, νὰ προκαλέσῃ τὴν διανομὴν. Ὁρα τὴν νομολ. ἐν
Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 155 ἐν τέλ.

§ 30. Καὶ ἀδιανέμητον ἂν ᾖ τὸ κτῆμα, δύναται ὁ συγκύριος
ἀδικορέτως νὰ ἐκμισθώσῃ τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον μέρος, ἢ, ἂν εὖρη
κατὰ τοῦτο δυσκολίας, νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν διανομὴν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4578 τοῦ 1847.

§ 31. Ἡ μίσθωσις εἶναι ἀντικείμενον διαιρετόν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 2 τοῦ 1848.—Ἴδε κατωτ. § 85.

§ 32. Ἴδε τὴν λέξιν *Συναλλάγματα ἀνώνυμα*, ἐνθα ἡ τοῦ
τοῦ Ἀρείου Πάγου 2 τοῦ 1849 πολ. ἀπόφασις. Ἴδε κατ. § 38.

§ 33. Δὲν ὑπάρχει νόμος διατάττων νὰ προσδιορίζηται τὸ μὴ

συμφωνηθὲν τίμημα πράγματός τινος ἀναλόγως μὲ τὸ συμφωνηθὲν μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων ἐπὶ ἄλλου ἀντικειμένου· ἐξεταντίας, ὁ νόμος διατάττει, ὅτι ὁσάκις ἡ θέλησις τῶν συμβαλλομένων μερῶν εἶναι νὰ πληρωθῇ μὲν μίσθωμα, δὲν συμφωνήσῃ δὲ περὶ τούτου, σκατὰ τὸ κάλλιστον καὶ δίκαιον ὀφείλει τοῦτο τυποῦσθαι.»

Ἄπ. πολ. Ἄρ. Π. 28 τοῦ 1841.

Πότε ὑπάρχει μίσθωσις ;

§ 34. Ὄταν ὁ κύριος κτήματός τινος παραχωρήσῃ τινὶ τὴν κάρπωσιν αὐτοῦ ἐπὶ ὠρισμένη τιμῇ, ἐὰν μὲν οἱ καρποὶ ᾗναι ἔτοιμοι πρὸς συλλογὴν, ἡ συμφωνία αὕτη ἀποτελεῖ συνάλλαγμα ἀγοραπωλησίας· ἐὰν δὲ τὸ κτῆμα ἀπαιτῇ προηγουμένην καλλιέργειαν, τότε ἡ σύμβασις αὕτη ἀποτελεῖ συνάλλαγμα μισθώσεως.

Ἀπόφ. 353 τοῦ 1843 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν, ἦν ἐν Εὐρ. τίμ. 8 σ. 203 λ. Καρποί.

§ 35. Ὄταν ὁ διοικητὴς ὤκησεν ἐν τῷ καταστήματι αὐτῷ τῆς διοικήσεως, ὀφείλει νὰ πληρώσῃ ἐνοίκιον, μὴ ὑπαρχούσης συμφωνίας ; Τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια ;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ εἶναι ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τὰ παρὰ τοῦ δημοσίου προσαγόμενα ἔγγραφα, ὅτι ἡ ἐθνικὴ οἰκία, τῆς ὁποίας ζητεῖται τὸ ἐνοίκιον, ἦτον ἀνέκαθεν προσδιωρισμένη καὶ πάντοτε ἐχρησίμευεν ὡς κατάστημα τοῦ διοικητηρίου.

Ἐπειδὴ ὅχι μόνον, ὡς εἶναι ὁμολογούμενον, καμμία συμφωνία ἢ πρότασις ἐνοικιάσεως δὲν ἐγένετο, ὅταν ὁ ἐφεσίβλητος διοικητὴς Πύργου κατεστάθῃ εἰς τὸ διαληφθὲν διοικητήριον ἔχων ἐν αὐτῷ τὸ δημόσιον γραφεῖον, ἀλλ', ἀπ' ἐναντίας, βεβαιοῦται ἀπὸ τὰ ἐν τῇ δικογραφίᾳ καταλεχθέντα ἔγγραφα, ὅτι οὐδεὶς τῶν προειρημένων τοῦ ἐφεσιβλήτου διοικητῶν, οὔτινες ὡσαύτως τὸ αὐτὸ κατάστημα κατώκησαν, ἐζητήθη νὰ πληρώσῃ καὶ ἐπλήρωσεν ἐνοίκια· ὅθεν προκύπτει ὅτι ἐκ τῆς τοῦ ἐφεσιβλήτου ἐν τῷ αὐτῷ διοικητηρίῳ κατοικήσεως, δὲν ὑπῆρχε διάνοια καὶ τῆς ἐνοικιάσεως, οὔτε εἰς τὸν ἐφεσίβλητον, οὔτε εἰς τὸ δημόσιον.

Ἐπειδὴ, ἐκτὸς τούτων, ὡς δὲν ἀμφισβητεῖται, τὸ δημόσιον ἐπλήρως τακτικῶς εἰς τὸν ἐφεσίβλητον κατὰ μῆνα τοῦς μισθοῦς του, καὶ τὴν ἐπιχορήγησιν, χωρὶς ν' ἀραιῇ, διαρκούσης τῆς κατοικίας του ἐν τῷ διοικητηρίῳ, τὰ ἤδη προτεινόμενα ἐνοίκια, οὐδὲ νὰ ζητῇ τὴν ἐκπτώσιν αὐτῶν.

Ἐπειδὴ ἐξ ὅλων τούτων συνάγεται ἡ ἀπόδειξις ὅτι ὁ ἐφεσίβλητος οὐδεμίαν ἰπέναντι τοῦ δημοσίου ἐνοχλὴν πρὸς πληρωμὴν ἐνοί-

κίου ανέλαβε καὶ ἔχει, καὶ οὐδεμίαν ζημίαν ἐπήνεγκεν εἰς τὸ δημόσιον πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὄφελος, ἀφοῦ τὸ δημόσιον ποτὲ δὲν εἶχε προσδιορισμένον πρὸς ἐνοικίασιν τὸ διαληφθὲν κατάστημα.

Ἐπειδὴ τὸ ζήτημα τῆς τριαύτης ἐνοχῆς ἢ μὴ τοῦ ἐφesiβλήτου, καὶ ἐπομένως τοῦ δικαιώματος ἢ μὴ τοῦ δημοσίου πρὸς ἐνέργειαν ἀναγκαστικῶν μέσων κατ' αὐτοῦ ὡς ὀφειλέτου, ὥσπερ εἶναι τὸ τῆς κατασχέσεως, ὑπάγεται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τῆς πολ. δικονομίας, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων· ὅθεν ἀνυπόστατος εἶναι ἡ ἔνστασις τοῦ ἐκκαλοῦντος δημοσίου περὶ ἀναρμοδιότητος. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10023 τοῦ 1852. — Ἰδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 749 § 49.—Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 298 (§ 11) καὶ σελ. 456 ἐπ.

§ 36. Ἡ παραχώρησις τῆς εἰσπράξεως δημοσίων προσόδων τί συνάλλαγμα ἀποτελεῖ ;

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου θέλω ὁμιλήσει ἐν λέξει Φόροι· ἐνταῦθα περιορίζομαι νὰ ὑπομνήσω ἀπλῶς τὰ ἐκτιθέμενα.

1] Εἰς τὴν περὶ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου πραγματείαν τοῦ Κ. Καλλ. τόμ. 3 § 281 σημ. 12 καὶ § 289 σημ. 102.

2] Εἰς τὸ Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 603 καὶ 759 § 63.

3] Εἰς τὸ Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 203.

4] Εἰς τὴν Νομικὴν σελ. 391.

5] Εἰς τὴν ἀπόφασιν 9803 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

Περὶ πάντων τούτων, ὡς καὶ περὶ ἐτέρων τινῶν, εἰρήσονται τὰ δέοντα ἐν λέξει Φόροι.

§ 37. Διὰ νὰ ὑπάρξῃ συνάλλαγμα ἐνοικιάσεως ἀπαιτεῖται τίμημα καὶ χρήματα· ἐὰν δὲ συμφωνηθῇ ἀντὶ τιμήματος ἄλλη παρὶχὴ, τότε λαμβάνει τὴν φύσιν ἄλλου ἀνωνύμου συναλλάγματος· ὅταν ὁμως συμφωνηθῇ συγχρόνως καὶ τίμημα καὶ παροχὴ (π. χ. ἐνοίκιον ἐκ δραχμῶν 580 καὶ ἡ τελειοποίησις τῆς οἰκίας δαπάνη τοῦ ἐνοικιαστοῦ), τὸ συνάλλαγμα διατηρεῖ τὴν φύσιν τῆς ἐνοικιάσεως, ὡς ἐξάγεται ἐξ ἀναλογίας ἀπὸ τὸν Ν. 6 § 1 τῶν Πανδ. de emp. et vend. αἱ δὲ διαφραγαὶ αὗται ὑπάρχοντα εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν εἰρηνοδικῶν.

Ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 706 τοῦ 1838.

§ 38. Τὸ ἐν Ἀθήναις ἐφετεῖον, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4781 ἀποφάσεώς του, ἐχαρακτήρισεν ὡς ἀνώνυμον τὸ συνάλλαγμα, δι' οὗ ὁ ἰδιοκτήτης γηπέδου τινὸς παραχωρεῖ αὐτὸ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἀναδέχεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κτίσῃ ἐπ' αὐτοῦ οἰκίαν ἢ ἐργαστήριον,

τὸ ὁποῖον ἀφρῶν νευηθῆ ἐπὶ ὠρισμένον τινὰ χρόνον, ὀρεῖται ν' ἀποδώσῃ μὲ τὰς βελτιώσεις εἰς τὸν κύριον τοῦ ἐδάφους. Τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν ἐπεκύρωσε καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος, διότι παρετήρησεν ὅτι δὲν ὑπῆρχον εἰς τὸ προκείμενον συνάλλαγμα οὔτε τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς μισθώσεως, ὥς μὴ διδομένου πράγματός τινος πρὸς χρῆσιν, οὐδὲ μισθώματος, οὔτε ἐκεῖνα τοῦ συναλλάγματος τῆς ἐπιφανείας, διότι οὔτε πληρωμὴ κανόνος τινὸς συνεφωνήθη, οὔτε τὸ πολυχρόνιον καὶ τὰ ἄλλα συστατικὰ στοιχεῖα τοῦ τῆς ἐπιφανείας συναλλάγματος διωμολογήθησαν (1).

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 2 τοῦ 1849.

Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις ἐκμισθωτοῦ καὶ μισθωτοῦ.

§ 39. Ὅταν ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ ἐκκαλῶν εἶναι ἰδιοκτήτης τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ ὤκησεν ὁ ἐναγόμενος· ὅτι ποτὲ ἰδιοκτησίαν ἐπ' αὐτῆς δὲν ἔσχεν ἢ τὴν οἰκίαν εἰς τὸν ἐναγόμενον ἐκμισθώσασθαι, ἢ παρὰ ταύτης μετὰ τοῦ ἐναγομένου συνομολογηθεῖσα μίσθωσις δὲν ὑποχρεοῖ τὸν ἐκκαλοῦντα, ὥτε νὰ τὸν στερήσῃ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀπαιτήσεως τῶν ἐνοικίων· διότι ἀλλότριον πρᾶγμα δύναται νὰ ἐκμισθώσῃ ὑποχρεωτικῶς ἀπέναντι τοῦ ἰδιοκτήτου μόνον ὁ μισθωτὴς ἢ οἱ δανεισταὶ αὐτοῦ (διάτ. 6 Κ. 4, 65.—τεμ. 65, 7. Πανδ. 19, 2.—καὶ Πανδ. 20, 1).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5570 τοῦ 1849.

§ 40. Ὁ ἐνοικιάζων τὸ ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα, ἐν γνώσει τοῦ δικαιοῦματός του, χάνει τὸ τῆς κατοχῆς δικαίωμα; Ὁρα τὴν λ. Νομή.

(1) Ἦτοι.—Τὸ συνάλλαγμα, δι' οὗ ὑποχρεοῦται ὁ Α νὰ δώσῃ εἰς ἐνοικίαισιν τῷ Β· 1] μῦλον, ἐρείπιον ὄντα, καὶ περιοχὴν τινὰ περὶ αὐτόν· 2] ὄσσην πέτρην χρειασθῆ πρὸς οἰκοδομήσιν· 3] τὴν χρῆσιν τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ· 4] ὄσσην ξυλικὴν χρειασθῆ πρὸς κατασκευὴν πυρίτιδος νὰ τὴν λαμβάνῃ ἀπὸ τὸ δάσος· ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ νὰ οἰκοδομήσῃ (ὁ Β) δι' ἐξόδων του τὸν ἀλευρόμυλον, μετὰ τὴν κατασκευὴν ν' ἀπολαμβάνῃ ἀποκλειστικῶς τὰ εἰσοδήματα διὰ δύο ἔτη, μετὰ δὲ ταῦτα νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας μετὰ τῶν μηχανῶν κτλ. ποῖον χαρακτῆρα φέρει;

Τὸ συνάλλαγμα αὐτὸ δὲν εἶναι μίσθωσις, διότι δὲν δίδεται τι ἑτοιμον πρὸς χρῆσιν, μήτε προσφέρεται μίσθωμα τι· δὲν συνιστᾷ δὲ μήτε τὸ συνάλλαγμα τῆς ἐπιφανείας, ὥς μήτ' ἐπιφανείας τινὸς διδομένης πρὸς ἐποικοδομήν, ὅπερ στενὴν σχέσιν ἔχον μὲ τὸ τῆς ἐμφυτεύσεως συνάλλαγμα καὶ κανόνα τινὰ ἀπαιτεῖ καὶ πολυχρόνιον εἶναι καὶ πραγματικὰ δικαιώματα χορηγεῖ, καὶ ὅταν αὕτη καταστρέφεται, ὁ ἐπιφανειοῦχος δὲν ἐνέχεται εἰς ἀποζημιώσεις ἕνεκα τῶν τυχαίων, ἢ ἐκ τῆς πολυκαιρίας γενομένων χειροτερεύσεων ἄρα τὸ εἰρημένον συνάλλαγμα εἶναι ἀνώνυμον.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 2 τοῦ 1849.

Σημ. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἔχει σχέσιν καὶ μὲ τὸ ζήτημα, ἂν χάνη τὸ δικαίωμα του ὁ σιωπῶν, πωλουμένου τοῦ κτήματός του. Περὶ αὐτοῦ, ἴδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 626 σημ. 1 καὶ τόμ. 8 σελ. 353 § 177.—Ἴδε καὶ τὴν λέξιν *Παραίτησις*.

§ 41. Ὁ ἐκμισθωτὴς δύναται νὰ λάβῃ τὸ μίσθωμα ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν παρὰ τοῦ μισθωτοῦ ὑπομισθώσαντα (1).

Ἀπόφ. α' Επειδὴ τὸ ἐφετεῖον, διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, παραδέχεται ὡς ἀναντιρρήτα τὰ ἐξῆς περιστατικά, 1] ὅτι ὁ ἀναιρεσιβλήτος ἐμίσθωσε τὴν οἰκίαν του διὰ τριετίαν πρὸς τὸν Β Α, διὰ τοῦ ἀπὸ 20 δεκεμβρίου 1844, ἐπιστήμου συμβολαίου ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι τρεῖς μῆνας πρὶν λήξῃ ἡ προθεσμία τῆς τριετίας, μὴ γενομένης ἀμυρδαίας εἰδοποιήσεως θέλει ἐννεεῖσθαι αὐτοδικαίως ἀνανεωμένη ἡ μίσθωσις δι' ἓν ἔτι ἔτος· 2] ὅτι τὴν 22 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους ὁ Β Α ὑπενοίκιασε τὴν αὐτὴν οἰκίαν τριετῶς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀνωτέρω ὅρον διὰ πολιτοφυλακὴν πρὸς τὸν διοικητὴν Ἀττικῆς· 3] ὅτι ὁ ἀναιρεσιβλήτος, κατὰ συνέπειαν τοῦ ὅρου τούτου, εἰδοποίησεν ἐπίσης τὸν Β Α ὅτι ἀπαιτεῖ τὴν ἐκκένωσιν τῆς οἰκίας εἰς τὴν λήξιν τῆς τριετίας· 4] ὅτι ὁ αὐτὸς εἰδοποίησεν ἐπισήμως περὶ τούτου καὶ τὸν νομάρχην Ἀττικῆς, ἀναφέρων προτέτι, ὅτι ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις ἔκαμε χρῆσιν τῆς οἰκίας αὐτῆς μετὰ τὴν τριετίαν, δέχεται τὰς αὐτὰς συμριωνίας, τὰς ὁποίας εἶχε μὲ τὸν Β Α ἐννοῶν ἀνανεωμένην τὴν μίσθωσιν μετ' ἑαυτοῦ ἀπὸ 1 ἰανουαρίου 1848 καὶ ἐφεξῆς, καὶ παρακαλῶν τὴν Κυβέρνησιν νὰ θεωρήσῃ καὶ αὐτὴ ἀνανεωμένην μαζὶ τοῦ, καὶ νὰ διαταξῇ νὰ τῷ πληρωθῇ τὸ ἐν ἴδιον τῆς οἰκίας, ὡς ἔπρεπε νὰ τῷ πληρωθῇ ἀπὸ 1 ἰανουαρίου 1848, ὅτι πᾶσα πληρωμὴ γενομένη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν Α θέλει εἶσθαι ἄκυρος, καθότι οὗτος δὲν ἔχει πλέον κανὲν δικαίωμα μιθώσεως ἐπὶ τῆς οἰκίας του· 5] ὅτι κατὰ συνέπειαν τῆς μηνύσεως ταύτης τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν προσεκάλεσεν ἐπιστήμως τὸν ἀναιρεσιβλήτον, διὰ τοῦ δημάρχου Ἀθηνῶν, νὰ παρουσιάσῃ ἀπόδειξιν ἢ δικαστικὴν ἀπόφασιν, διὰ νὰ γνωρισθῇ κύριος τοῦ ὀφειλομένου ἐνοικίου, ὅπερ καὶ ἐπραξεν οὗτος παρουσιάσας τὰ ἐγγράφα του· ἐπομένως τὸ ἐφετεῖον, ἂν καὶ ἀφ' ἐνὸς σκέπτεται ἐτραπεμένως ἐν μέρει ἐπὶ τῶν ἐκτεθέντων, ἀφ' ἐτέρου ὁμως σκεπτόμενον ὅτι ὁ ἀναιρεσιβλήτος, διὰ τῆς μηνύσεως πρὸς τε τὸ δημόσιον καὶ τὸν Β, ἐμχταίωτε τὰ τούτου δικαιώματα, ὡς δικαιοδόχος τοῦ ὁποίου κατεῖχε μέχρι τῆς μηνύ-

(1) Ἴδε ἄνωτ. § 11.

σεως τὸ δημόσιον, καὶ, κατὰ συνέπειαν, καταδικάσαν τὸ δημόσιον εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐτησίου ἐνοικίου τῆς, περὶ ἧς πρόκειται, οἰκίας πρὸς τὸν ἀναιρεσίδλητον, δὲν παρεβίασεν, ἀλλ' ἐφήρμοσεν ὀρθῶς εἰς τὸ διατακτικὸν τὸν νόμον 24 τοῦ Κώδικος, τοῦ 1 τῶν Πανδ. περὶ μισθώσεως.

Διὰ ταῦτα ἀπορρίπτει τὴν αἰτησιν τοῦ δημοσίου περὶ ἀναιρέσεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 5512.ο (Ἴδε ταύτην εἰς τὸν ἐπ. §.)

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 128 τοῦ 1849.

§ 42. Κατὰ τοῦ ὑπομισθωτοῦ δύναται ὁ κύριος ν' ἀπευθύνῃ αἰτησιν περὶ πληρωμῆς τῶν ἐνοικίων;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς διζογραφίας καὶ ἐκ τῆς συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως προκύπτουσι τ' ἀκόλουθα περιστατικὰ ἀ. ὅτι ὁ Α ἐξεμίθωσε, δια τοῦ ἐντολοδόχου του Κ, μίαν τῶν οἰκιῶν του, τὴν περὶ ἧς ἡ δίκη, εἰς τὸν Β. β'. Ὅτι εἰς ἐκ τῶν ὅρων τοῦ περὶ μισθώσεως ταύτης συναλλάγματος ἦτον οὗτος στρεῖς μῆνας, πρὶν λήξῃ ἡ ἐνοικίασις, θέλουν εἰδοποιεῖσθαι ἀμοιβαίως τὰ μέρη περὶ ἀνανεώσεως ἢ μὴ τῆς τοιαύτης οἰκίας. Μὴ γενομένης δὲ τῆς εἰδοποιήσεως ταύτης θελεῖ ἐννοεῖσθαι αὐτοδικαίως ἀνανεωμένη ἡ ἐνοικίασις δι' ἓν προσέτι ἔτος. γ'. Ὅτι ἡμέρα ἐνάρξεως τῆς ἐνοικιάσεως ὡρίζεται ἡ 1 ἰανουαρίου 1845, ἡμέρα δὲ λήξεως ἡ 1 ἰανουαρίου 1848. δ'. Ὅτι μετὰ ταῦτα ὁ μισθωτὴς Β ἐπεμίθωσε τὴν αὐτὴν οἰκίαν καὶ διὰ τὸν αὐτὸν χρόνον εἰς τὸ δημόσιον. ε'. Ὅτι ὁ Α εἰδοποίησε κατὰ τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1847 τὸν Β, ὅτι ἀπαιτεῖ τὴν ἐκκένωσιν τῆς οἰκίας του κατὰ τὴν λήξιν τῆς προθεσμίας, κατὰ δὲ τὴν 24 ἰουνίου 1848 εἰδοποίησε καὶ τὸν νομάρχην Ἀττικῆς, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ Β ἔπαυσεν ἀπὸ τῆς 1 ἰανουαρίου 1848, καὶ ὅτι ἀπαιτεῖ νὰ πληρωθῇ εἰς αὐτὸν τὸ ἐνοίκιον. Ἀλλὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1848, ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἐξέδωκεν ἑνταλμα ἐπ' ὀνόματι τοῦ Β πρὸς πληρωμὴν τῶν ἀπὸ 1 ἰανουαρίου 1848 καὶ κατόπιν ὀφειλομένων διὰ τὴν οἰκίαν ταύτην ἐνοικίων, τὰ ὅποια καὶ ἔλαβεν ὁ Β.

Ἐπειδὴ, μολοντί δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι, ὅταν ὁ μισθωτὴς ἐκμισθώσῃ τὸ μισθωθὲν πρᾶγμα, αἱ ἐκ τοῦ συναλλάγματος σχέσεις μεταξὺ μισθωτοῦ καὶ ἐκμισθωτοῦ κατ' οὐδὲν μεταβάλλονται, καὶ ὁ μισθωτὴς δύναται μόνον τὸν πρῶτον μισθωτὴν νὰ ἐνάξῃ ἕνεκα τῶν ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας οὗτος ἀνεδέχθη, διότι μὲ τοῦτον καὶ μόνον συνῆψε σχέσιν παράγουσαν ἐνόμους συμβάσεις μεταξὺ αὐτῶν ἂν δὲ ὁ ὑπομισθωτὴς ἔχῃ δικαίωμα νὰ πληρώσῃ τὸ ὑπ' αὐτοῦ ὀφειλόμενον μίσθωμα εἰς τὸν πρῶτον ἐκμισθωτὴν, ἀπαλλαττόμενος οὕτω τῶν πρὸς τὸν ἐκμισθωτὴν αὐτοῦ ὑποχρεώσεών του, συνεπεία τῆς ἐπὶ τῆς

negotiorum gestio ζηριζομένης ἐνστάσεως τοῦ συμψηφισμοῦ (N. 6. Π. [44. 4]), δὲν ἔτεται ἐκ τούτου, ὅτι καὶ ὁ πρῶτος ἐκμισθωτὴς ἔχει προσωπικὴν περὶ πληρωμῆς τῶν ἐνοικίων ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ὑπομισθωτοῦ, δυνάμενος ἄλλως νὰ ἐνεργήσῃ κατὰσχέσιν τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τοῦ ὑπομισθωτοῦ ἐνοικίων εἰς χεῖρας τούτου, ὡς τρίτου, καὶ νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν περὶ τοῦ κύρους τῆς κατασχέσεως.—Μολοντοῦτο, ἐπειδὴ ὁ ἐκμισθωτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μηνύσῃ εἰς τὸν ὑπομισθωτὴν ὅτι θέλει κάμει χρῆσιν τοῦ δικαιώματός του, καὶ οὕτω νὰ ἔλθῃ εἰς ἄμερον σχέσιν μὲ αὐτὸν καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ μὴ πληρώσῃ τὸν ὑπομισθωτὴν (N. τελ. Κ. [2. 19]). Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι ὁ ἐκμισθωτὴς Α ἐμήνυσεν εἰς τὸ δημόσιον διὰ τῆς δημαρχίας, ὅτι τὸ τῆς μισθώσεως δικαίωμα τοῦ Β ἔληξεν ἀπὸ τῆς 1 ἰανουαρίου 1848, καὶ ὅτι πᾶσα εἰς τὸν τελευταῖον πληρωμὴ δὲν δύναται νὰ τοῦ παραβλέψῃ τὰ δικαιώματα, τὸ δὲ δημόσιον, μετὰ τὴν μή·υσιν ταύτην, περὶ τῆς διατυπώσεως τῆς ὁποίας ὁ νόμος δὲν διαγράφει μερικώτερόν τι, ἐπλήρωσε τῷ Β διὰ τὰ τοῦ 1848 ἐνοίκια δραχμὰς 1260, ὅπερ δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ μετὰ τὴν διαληφθεῖσαν μήνυσιν, ἥτις ἐματαίωσε τὰ τοῦ Α, ὡς δικαιოდόχος τοῦ ὁποίου κατεῖχε μέχρι τῆς μηνύσεως ὁ Α.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει καμμία διάταξις, καθ' ἣν αἱ ἐνοικιάταις τῶν καταστημάτων γίνονται ἐν δημοσίῳ συναγωνισμῷ »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5512 τοῦ 1849, κυρωθ. διὰ τῆς ἐν τῷ § 41.

§ 43. Τὸ ἀρθρ. 941 ἐδάφ. 4 τῆς πολ. δικονομίας δὲν κάμνει διάκρισιν τινα, εἰς τὰ κινητὰ ἀνήκωσιν εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν ἢ εἰς τρίτον τινά. Ἄρα τὰ κινητὰ πράγματα, τὰ ὅποια ὁ ἐνοικιαστὴς φέρει εἰς τὴν ἐνοικιασθεῖσαν οἰκίαν, καὶ μάλιστα τὰ πρὸς στολισμὸν αὐτῆς προωρισμένα, εἶναι ὑπέγγυα διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐνοικίων· μόνη δὲ ἐξαίρεσις ὑπάρχει ὡς πρὸς τὰ προτκαίρως εἰσαγόμενα αὐτόθι, καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀλλαγῆς μεταφορᾶς των πράγματα, ἢ ὡς πρὸς τὰ παρακατατιθέμενα παρὰ τῷ ἐνοικιαστῇ, παρ' ἄλλων, καὶ διὰ δημοσίου ἐγγράφου ἀποδεικνυόμενα ὡς κτήματα αὐτοῦ, ἢ ὡς πρὸς τὰ ἀνήκοντα εἰς τρίτον τινά, τὸν ὁποῖον ὁ ἐνοικιαστὴς δέχεται ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ὅστις εἰσερχόμενος εἰσάγει καὶ τὰ ἴδια αὐτοῦ πράγματα.

Διὰ νὰ ἐξαيرهθοῦν τοῦ προνομίου τούτου τὰ εἰς ἄλλον μὲν ἀνήκοντα πράγματα, διδόμενα δὲ εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν διὰ νὰ μένωσιν αὐτόθι σταθερῶς πρὸς χρῆσιν, πρέπει τουλάχιστον πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς των, νὰ εἰδοποιηθῇ κατ' ἐπίσημον τρόπον περὶ τούτου ὁ κύριος· ἄλλως δὲ τὸ προνόμιον ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀντικειμένων (*Tropl. hypothèq.* σελ. 104).

Ἄν λοιπὸν ὁ Α μισθωτῆς τῆς οἰκίας τοῦ Β, εἰσῆγαγεν εἰς ταύτην κινητὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα, πρὸ τῆς ἐκ τῆς οἰκίας ἐξόδου του ἐπώλησεν εἰς τὸν Γ, ὅστις τὰ ἀφῆκεν ἐν τῇ οἰκίᾳ πρὸς χρῆσιν καὶ στολισμὸν τῆς, χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃσι περὶ τούτου τὸν κύριον, οὗτος ἔχει εἰς αὐτὰ προνόμιον.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5455 τοῦ 1849.

§ 44. Ὅσάκις τὸ κύριον ἀντικείμενον τῆς δίκης συνίσταται εἰς τὴν ἀπαίτησιν ἐνοικίων μισθωθέντος τινὸς κτήματος, ἐπιτρέπεται καὶ ἡ ἀπαίτησις τόκων μετὰ τὴν ὑπερῆμερίαν (1).

Ἀπόφ. α' Βπειδὴ μόνον ὁσάκις τὸ κύριον ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς συνίσταται εἰς τὴν ἀπαίτησιν ἐνοικίων μισθωθέντος τινὸς κτήματος, ἐπιτρέπεται ἡ ἀπαίτησις καὶ τοῦ τόκου αὐτῶν μετὰ τὴν ὑπερῆμερίαν, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τοὺς νόμους 17 τοῦ Κώδικος *de locato et conducto*, 17 § 4 Πανδ. *de usuris* καὶ 54 Πανδ. *de locat.* ἀλλ' ὁσάκις τὰ ἐνοίκια, τουτέστι, κατὰ τὴν γενικὴν τοῦ νόμου ἔκφρασιν, οἱ καρποὶ (N. 36 Πανδ. *de usuris et fructibus*) ἀπαιτοῦνται ἢ ἐπιδικάζονται ὡς ἐν παρεπόμενον ἄλλης κυρίας ἀπαιτήσεως, καθάπερ συμβαίνει ἐπὶ τοῦ προκειμένου, νόμοι ῥητῶς ἀπαγορεύουσι τὴν ἐπιδίκασιν τοῦ τόκου αὐτῶν· διότι καρποὶ δὲν ἀπαιτοῦνται (Ἀρμενοπ. βιβλ. Γ' τίτλ. ζ' 4, N. 28, *Cod. de usuris*) καὶ διότι ῥητῶς ὁ νόμος τῶν Πανδεκτῶν περὶ τόκων καὶ καρπῶν *de usuris et fructibus* φέρει τουτέστιν οὔτε τῶν καρπῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὴν ἀντιδικίαν ἀποδοτέοι εἰσὶ κατὰ τὴν τοῦ δικαστοῦ διαταγὴν, πρέπει ν' ἀποδοθῶσι τόκοι, οὔτε ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι πρὸ τῆς ἀντιδικίας ἐσυλλέχθησαν, ἀπαιτοῦνται τόκοι ἀπὸ τὸν κακῇ πίστει διακάτοχον· μετὰ τὰς ἀρχὰς δὲ ταύτας συμφωνεῖ ῥητῶς καὶ τὸ ἄρθρ. 156 § 4 τῆς-πολ. δικον. οὐχὶ δὲ προσέτι καὶ τὸν τόκον τῶν καρπῶν τούτων.»

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 54 τοῦ 1841 (Νομικ. σ. 3763).

Ἴδε ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9382, περὶ ἧς ἄλλοτε.—Ἴδε ἄνωτ § 9.

§ 45. Ὁ ἐκμισθωτῆς κτήματός τινος, ὡς ἰδιοκτήτης καὶ κύριος αὐτοῦ, ἔχει τὴν φυσικὴν νομὴν τοῦ κτήματος, ὁ δὲ μισθωτῆς εἶναι κατὰ παράκλησιν κάτοχος· ἐπομένως πᾶσα ἀγωγή κατὰ τυχοῦσης προσβολῆς γενομένη ὑπὸ τινος τρίτου κατὰ τοῦ κτήματος ἐκείνου, οἷα εἶναι καὶ ἡ περὶ ἐκμίσθωσης, ἀνήκει εἰς τὸν ἐκμισθωτὴν (τεμ.

(1) Ὅρα τὴν λέξιν Τόκος καὶ Καλλ. περὶ ῥωμ. δικ.πραγμ. τόμ. γ' § 288 ἐν τέλ.—Τόκος ὀφείλεται ἐπὶ τῶν καρπῶν; Εὐρ. τόμ. 8 σ. 204 λ. Καρποί.

60 § 5 Πανδ. πρ. — τεμ. 24 § 4 αὐτ. Τροπλ. ἀρ. 267). ὁ δὲ μισθωτὴς δὲν εἶναι ὑπόχρεως εἰμὴ ν' ἀναγγεῖλῃ τὸν προσβολέα ἐγκαίρως πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην, ἢ νὰ ἐπιδείξῃ αὐτὸν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην.

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 7282 τοῦ 1850. — Ἰδε ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 109, 166 καὶ 168 τοῦ 1852.

§ 46. Ὁ μισθώσας λειψάδιον δὲν εἶναι κύριος αὐτῶν, ὁ δὲ κύριος τῶν λειψαδίων ἔχει ἀγωγὴν κατ' αὐτοῦ περὶ ἀποβολῆς καὶ ἀποζημιώσεως, διότι πᾶς ὑπαίτιος παρανόμου βλάβης ὀφείλει ν' ἀνορθώσῃ αὐτήν. — Ἡ ἀποζημιώσις δὲ δὲν ὀφείλεται ἀλληλεγγύως ἀπὸ τοὺς μισθωτάς, ὅταν ὁ ἐνάγων δὲν ἀποδεικνύῃ ὅτι εἶχαν κοινὰ ἢ ἐταιρικὰ τὰ εἰς τὸ λειψάδιον βουσκήσαντα ζῶα, ἢ ὅτι ἐκ συνεννοήσεως τὰ ἐβόσκησαν· ἐπομένως ἕκαστος ἐνέχεται διὰ τὴν ἰδίαν του πρᾶξιν, μάλιστα οὔτε προσωρινὴ ἐκτέλεσις ἐπιτρέπεται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 187 τῆς πολ. δικονομίας, ὡς πρὸς τὴν περὶ ἀποζημιώσεως διάταξιν τῆς ἀποφάσεως.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2892 τοῦ 1844.

§ 47. Ὁ ὑπὸ μισθὸν ἔχων πρᾶγμα τι, δὲν δύναται μὲν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ ἐννομον τῶν παραγγελημάτων μέσον, ὡς μὴ ἀπολαμβάνων τὴν νομικὴν διακατοχὴν τοῦ πράγματος· δύναται ὅμως νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τρίτων προσώπων, ὅταν διὰ ζημίας ἐπενεχθείσας εἰς τὸ πρᾶγμα ἐστέρησαν τὸν μισθωτὴν τῆς ἐλευθέρως χρήσεως αὐτοῦ, καὶ ζητεῖται ἀποζημιώσις (N. 27 § 14 Πανδ. (9, 2). — *Glück* X. σελ. 374).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5540 τοῦ 1849.

§ 48. Ὁ μισθωτὴς, ὢν διὰδικος εἰς τὴνδίκην, καίτοι καταδικασθεὶς ὡς τοιοῦτος, ἔχει νόμιμον συμφέρον νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν ἀπόφασιν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 143 τοῦ 1849.

§ 49. Ὁ ὑπενοικιαστὴς ἔχει συμφέρον νὰ προσβάλῃ τὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς διατάσσεται ἡ ἐκκένωσις τῆς οἰκίας.

Ἀποφ. α' Ἐπειδὴ καὶ ἂν ᾖ βεβαίον, ὅτι ὁ ἤδη ἀναιρεσείων ὑπενοικίασε τὴν οἰκίαν, τῆς ὁποίας αὐτὸς ἦτον ἐνοικιαστὴς καὶ περὶ τῆς ὁποίας πρόκειται, ὁ ἀναιρεσείων δὲν κατέστη ἐκ τούτου ἄνευ συμφέροντος νὰ προσβάλῃ τὴν τοῦ ἐφετείου ἀπόφασιν, καθότι ἡ ἀπόφασις αὕτη, οὔτε κατ' αὐτοῦ ὡς κυρίου δικαίου, ἔχει συνεπίαιον, διότι ἂν καὶ δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐξωσίν του ἐκ τῆς οἰκίας λόγῳ ὅτι ὑπεξεμισθώθη παρ' αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, δύναται ὅμως νὰ ἐκτελεσθῇ,

καθόσον ἀφορᾷ τὰς ἄλλας διατάξεις αὐτῆς περὶ πληρωμῆς ἐνοικίων, καὶ νὰ ἔχη καὶ ἄλλας συνεπεῖς ἀποζημιώσεων, ὥστε προφανῶς ἔχει συμφέρον νὰ παρίσταται πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π 3 τοῦ 1847.

§ 50. Εὐθύναι τοῦ ἐκμισθωτοῦ, ὅταν τρίτος παρενοχλῇ τὸν μισθωτὴν.—Ὡς πρὸς τοῦτο εὐρηνται ἐν τῇ νομολογίᾳ τὰ ἑξῆς· ἴδε τὰ ἐπόμενα ἐδ. α—ς'. — Τυχηρά.

§ 51 α. Ὁ ἐκμισθωτὴς εἶναι ὑπόχρεως εἰς τὸ διαφέρειν, ὅταν, προκαλούμενος παρὰ τοῦ μισθωτοῦ, δὲν καταπαύῃ, καίτοι δυνάμενος, τὴν παρὰ τρίτου τινὸς παρενόχλησιν (1).

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ὁμως, κατὰ τοὺς νόμους 7, 8, 9, 13 § 1, 15 καὶ 33 τῶν Πανδ. *de locat.* ὁ ἐκμισθωτὴς ὀφείλει ὄχι μόνον νὰ παραδῶσιν εἰς τὸν μισθωτὴν τὸ ἀντικείμενον τῆς μισθώσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐγγυᾶται τὴν χρῆσιν αὐτοῦ κατὰ πάσης παρενοχλήσεως, καὶ ἐὰν αἱ παρενοχλήσεις ἐπάγωνται παρὰ προσώπου ἔχοντος αξιώσεις ἐπὶ τοῦ πράγματος, ὁ δὲ μισθωτὴς, καίτοι δυνάμενος νὰ καταπαύσῃ τὴν παρενόχλησιν, δὲν καταπαύει αὐτὴν προσκαλούμενος, ὑποχρεοῦται εἰς τὸ διαφέρειν.

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ ἐφεσίβλητος, ἅμα ὑποχρεωθείς, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 13 ἀποφάσεως τοῦ εἰρηνοδίκου Αἰγιαλείας, νὰ παραιτήσῃ τὴν κατοχὴν τοῦ προσημειωθέντος τεμαχίου εἰς τὸν μισθωτὴν τῆς 19 μερίδος Μ ἀνήγγειλε τοῦτο πρὸς τε τὸν οἰκονομικὸν ἐπίτροπον Ἀχαΐας δι' ἀναφρᾶς του τῆς 14 ἰανουαρίου καὶ πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας δι' ἐτέρας ἀπὸ 10 ἀπριλίου 1842. ἔξαιτούμενος θεραπείαν, καὶ ὁμως τὸ δημόσιον, καίτοι δυνάμενον ν' ἀποκρούσῃ τὰς ἀξιώσεις ἐν γένει ἢ ἐν μέρει τοῦ εἰρημένου Μ δὲν ἔπραξέ τι, ὀφείλει ἐπομένως νὰ ἐπανορθώσῃ τὰς ἐντεῖθεν προξενηθείσας εἰς τὸν ἐφεσίβλητον ζημίας, ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τοῦ πληρεξουσίου τοῦ ἐκκαλοῦντος, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἐφεσίβλητος, ἅμα κινήσεως τῆς ἀγωγῆς, ὥφειλε νὰ τὸ προσκαλέσῃ, δὲν ἔχει καμμίαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπιρροήν,

(1) Ὅσάκις δὲ ὁ ἐνοικιαστὴς ἢ μισθωτὴς ἐμποδισθῇ ἀπὸ τῆς χρήσεως τοῦ ἐνοικιασθέντος δικιῶματος, διὰ πράξεως, τὴν ὁποίαν ὁ ἐνοικιάσας δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ, καὶ περὶ τῆς ὁποίας δὲν ὀφείλει εὐθύνην, τότε χρεωστεῖ ὁ ἐνοικιάσας ἢ ἐκμισθώτας ν' ἀποδώσῃ τὸν προκαταβληθέντα αὐτῷ μισθὸν, ἀλλ' οὐδέν τι περαιτέρω λόγῳ ἀποζημιώσεως.

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 151 τοῦ 1836 (Νομικ. σ. 391).

καθόσον ἡ ὑπ' ἀριθ. 13 ἀπόφασις τοῦ εἰρηνοδίκου, διατάξασα μέτρα συντηρητικά, δὲν παραγράφει κανὲν τοῦ δημοσίου δικαίωμα τοῦ νὰ περιορίσῃ τὸν Μ εἰς τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον οὗτος ἐμίσθωσε· τὸ πρωτοδικεῖον ἄρα, προκειμένου περὶ ἀκινήτου κειμένου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του καὶ προηγηθείσης αἰτήσεως (τῆς προσημειωθείσης) περὶ θερκαπείας, καλῶς μὲν ἐπελήφθη τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐφesiβλήτου, καὶ ὀρθῶς διέταξε τὴν περὶ τοῦ μεγέθους τῶν ζημιῶν ἀπόδειξιν δι' ἐμπειροτεχνῶν ἀπομακρυνόμενον τῆς προλαβούσης περὶ καταμετρήσεως ἀποφάσεώς του ὡς περιττῆς, ἐσφαλμένως ὁμῶς ἐξέτεινε τὴν περὶ ἀποζημιώσεως ὑποχρέωσιν τοῦ δημοσίου δι' ὅλον τὸ εἰς Νεζερίτην κείμενον τεμάχιον.

Ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ εἰρηνοδίκης Αἰγιαλαίας προσδιώρισε πρὸς διεξαγωγὴν τῆς δι' ἐμπειροτεχνῶν ἀποδείξεως ἐπισπευδόμενης παρὰ τοῦ ἐφesiβλήτου, δὲν ἐκοινοποιήθη εἰς τὸ δημόσιον, ἡ δὲ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ εἰρηνοδίκου Αἰγιαλαίας γενομένη ἐπίδοσις τῆς ἀποφάσεως τοῦ εἰρηνοδίκου δὲν ἀναπληροῖ τὴν κοινοποίησιν, καθόσον καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ περὶ τοῦ διορισμοῦ ἀντικλήτου ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐκτελέσεως διάταξις τοῦ νόμου ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως παρεμπιπτουσῶν περὶ ἀποδείξεως ἀποφάσεων, τὸ δημόσιον, μὴ ἐπισπευδὼν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀρ. 156 ἀποφάσεως τοῦ πρωτοδικείου, δὲν ὥφειλε νὰ διορίσῃ ἀντίκλητον· ἐπομένως, μὴ κλητευθέντος τοῦ δημοσίου κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως, αὕτη ἀποβαίνει ἐνεκα παραβιάσεως τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθ. 261 τῆς πολ. δικονομίας, ἄκυρος· ἐσφαλμένως ἄρα τὸ πρωτοδικεῖον ἀπέρριψε τὴν περὶ ἀκυρότητος αὐτῆς ἐνστάσιν τοῦ δημοσίου. »

Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 198 τοῦ 1843 (Νομικ. σ. 4797).—Ἰδὲ Εὐρ. τόμ. 5 σ. 487..

§ 52 Ε'. Ὁ ἐκμισθωτὴς ὑποχρεοῦται διὰ τὰς ὑπὸ τρίτου βλάβας εἰς μισθωθὲν κτῆμα.

Ὁ ἐκμισθωσάμενος δὲν ὑποχρεοῦται διὰ τὰς βλάβας τὰς γενομένας δι' ἀνωτέρας δυνάμεως (καὶ ἀπεναντίας ὑποχρεοῦται διὰ τὰς ἐξ ἐκνικήσεως προερχομένας) εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ὅλου μισθώματος, εἰ μὴ ὁ μισθωτὴς μηδὲν τι εἰσέπραξεν, ἢ εἰς μέρος ἀνελόγου τοῦ μισθώματος, ἐν μέρει μόνον ἐπρόφθασε νὰ εἰπράξῃ, γὰρ ἀποζημιώσῃ τὸν μισθωτὴν, καὶ διὰ τὰ στερηθέντα κέρδη, ὅσα δηλαδὴ ἤθελεν ἀπολαύσει ἐπέκεινα τῆς συνάξεως τοσούτων καρπῶν, ὅσοι ἤθελον συμπληρώσει τὸ ἀντίτιμον τοῦ πληρωθέντος παρ' αὐτοῦ μισθώματος· ἀνωτέρα δὲ δύναμις μὴ προκύπτουσα ἀπὸ δόλον ἢ ἀμέλειαν τοῦ ἐκμισθώσαντος, δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν αὐτὴν

κατ' αὐτοῦ εὐθύνην, τὴν ὁποῖαν προξενεῖ ἡ ἐκνίκησις τοῦ μισθωθέντος κτήματος, ἀλλ' ὑπόκειται μόνον εἰς τὴν ἀπόδοσιν ὅλου ἢ μέρους τοῦ μισθώματος ἀνάλογον μὲ ὅσους καρποὺς δὲν ἐδυνήθη ὁ μισθωτὴς νὰ συνάξῃ μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ὀφειλομένου ἢ πληρωθέντος μισθώματος· ὅτι διαμένων ὁ ἐκμισθωτὴς πάντοτε κύριος τοῦ κτήματος, δὲν εἶναι δίκαιον ν' ἀπολαύσῃ ὡς ἐκ τοῦ μισθώματος, εἰς βλάβην τοῦ μισθωτοῦ, ὠφέλειαν, τὴν ὁποῖαν, καὶ ἐὰν δὲν εἶχε μισθώσει τὸ κτῆμα, δὲν ἐδύνατο ποσῶς ν' ἀπολαύσῃ ἕνεκα τῆς συμβάτης ἀνωτέρας βίας (*L. 8 Cod de Locati*) »

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. τῆς 23 αὐγ. 1839 (Νομικ. σ. 882).

§ 53 γ'. Ὁ ἐκμισθωτὴς ἀκινήτου κτήματος εἶναι ὑπόχρεως ν' ἀποδώσῃ τὸ καταβληθὲν μίσθωμα εἰς τὸν μισθωτὴν, ἐὰν δὲν δυνήθῃ εἴτε ἐξ ἀνωτέρας καὶ ἀκταμαχίτου δυνάμεως, εἴτε ἐξ ἄλλης αἰτίας, νὰ καταστήσῃ δυνατὴν εἰς αὐτὸν τὴν χρῆσιν τοῦ κτήματος, ὡς εἶναι ὑπόχρεως καὶ ὅταν ἐξ οἰκείας προαιρέσεως δὲν τὸ παραδῶσῃ.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 353 τοῦ 1843, ἦν ἐν λ. Καρποί.

§ 54 δ'. Ὁ ἐκμισθωτὴς ὑποχρεοῦται νὰ χορηγήσῃ πρὸς τὴν μισθωτὴν τὴν τοῦ μισθωθέντος κάρπωσιν καὶ χρῆσιν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ζημιῶν, ὅσας τυχὸν ὑπέστη ὑπὸ τρίτων μὴ ἐχόντων ἀντιποιήσιν τινα ἐπὶ τοῦ μισθωθέντος.

Ἀπόφ. αἰετιδὴ ὁ ἐκμισθωτὴς, κατὰ τὰς περὶ μισθώσεως ἀρχὰς τοῦ ιδιωτικοῦ δικαίου, ὑποχρεοῦται νὰ χορηγήσῃ πρὸς τὸν μισθωτὴν τὴν ἀπόλυτον τοῦ μισθωθέντος πράγματος χρῆσιν καὶ κάρπωσιν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ζημιῶν, ὅσας οὗτος ὑπέστη τυχὸν παρὰ τρίτων προσώπων, μὴ ἐχόντων ἀντιποιήσιν τινα ἐπὶ τοῦ ὑπομισθωθέντος πράγματος (N. 13 § 7, 27, 1, 34, 33, 35 τῶν Πανδ. τοῦ Locat. Cond. καὶ N 1 καὶ 12 τοῦ Κώδ. Locat. Cond.)· ὅθεν καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι αἱ πρόσοδοι τῶν χωρίων Λεβαρτζίου, Λεχουρίου κλπ. ἐξεμισθώθησαν πρὸς τὸν ἐφεσίβλητον Δ Α Κ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι καὶ οὐχὶ ὅπως οὗτος ἰσχυρίζεται ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς του, τοῦ καὶ ἐνοικιαστοῦ τῆς ἐπαρχίας Καλαβλύτων Δ Α Κ, ἡ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἱππικοῦ Χ Χ Π, καταβολὴ τῶν φοινίκων 920, δὲν καθίστησι τοῦτον μοлатχῦτα ὑπόχρεων εἰς ἀποζημιώσιν, καθόσον μάλιστα ἡ πληρωμὴ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐγένετο μετὰ τὴν συλλογὴν τῶν προσόδων, ἡ διαταγὴ δὲ τῆς γραμματείας τῶν Οἰκονομικῶν τῆς 30 ἀπριλίου 1832, διὰ τῆς ὁποίας πιστοῦται ὁ ἐνοικιστὴς Καλαβρύτων Δ Α Κ μὲ τὸ ἀνωτέρω ποσὸν τῶν φοινίκων 920, πρέχει μὲν εἰς τὸν ἐφεσίβλητον τὸ δικαίωμα τῆς απαιτήσεως τούτου, ἀλλ' ἀπὸ ἐκεῖνον μόνον εἰς ἀπόσβεσιν χρέους, τὸ ὁποῖον κατελογίσθη τῷ Α Κ ἢ τοῖς κληρονόμοις του· ἐπομένως

ἡ περὶ αὐτῶν ἀγωγὴ, κινηθεῖσα κατὰ τοῦ ἐκκαλοῦντος ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, καὶ ἕνεκα τῆς ἐκ τῆς μισθώσεως σχέσεως, εἶναι ἀπαράδεκτος, τὸ δὲ δικαστήριον τῶν ἐν Πάτραις πρωτοδικῶν, ἀπορρίψαν τὴν περὶ τοῦ ἀπαράδεκτου ἔνστασιν τοῦ ἐκκαλοῦντος, παρעγνώρισε τὰς νομίμους τοῦ ἐκμισθωτοῦ ὑποχρεώσεις. »

Ἀπόφ. 288 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σ. 4223).

§ 55 ε. Ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς μισθώσεως παρεδόθη μὲν βραδέως, ἀλλ' ὅχι ἐξ ἀμελείας καὶ κακῆς πίστεως τοῦ ἐκμισθωτοῦ, ὁ μισθωτὴς ἔχει δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὸ διαφέρον, ἢ ἀπλῶς ἐλάττωσιν τοῦ τμήματος;

Κατὰ τὸν νόμον (Ν. 15 καὶ 33 Πανδεκτῶν 17, 2.—Ἀρμεν. 33, Γ' 6), ἐὰν ὁ μισθωσάμενος κωλύεται νὰ νεμηθῇ τὸ μισθωθὲν ἢ μέρος αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸν συμφωνηθέντα χρόνον, καὶ δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν ἐκμισθωτὴν γνῶσις ἢ συνεννόησις μετὰ τοῦ κωλύοντος ἢ ἀμελεία τις, ὁ ἐκμισθωτὴς ἐνέχεται εἰς τὸ νὰ ἐλαττώσῃ τὸ τίμημα ἀναλόγως, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸ διαφέρειν.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 20 τοῦ 1849 (Νομικ. σ. 4964).

§ 56 ς'. Τὸ ἐν τῷ § 23 ζήτημα συνδέεται καὶ μὲ τὸ περὶ τυχηρῶν, περὶ ὧν εἰρήσεται ἄλλοτε ἐν λέξει *Τυχηρά*.

§ 57. Πότε ὁ ἐκμισθωτὴς ὀφείλει ἀποζημιώσιν εἰς τὸν ἐκλήπτορα διὰ τὰς πλημμελείας ἢ τὰ ἐλλείμματα τοῦ ἐκμισθωθέντος πράγματος;

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5392 τοῦ 1849, ἦν βλ. ἐν λ. Διάταγμα.

§ 58. Ὁ μισθωτὴς δὲν ἔχει δικαίωμα ἀποζημιώσεως, ἐὰν δὲν ἠγνόει τὰς πλημμελείας ἢ τὰ ἐλλείμματα τοῦ ἐκμισθωθέντος πράγματος (Τεμ. 19 Πανδ. *loc. cond. Voet.* § 10. αὐτ. *Troplong luage* § 194, 195). Ὀφείλει ὁμῶς ὁ ἐκμισθωτὴς ἀναδοχὴν διὰ τὸ τίμημα.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5392 τοῦ 1849, ἐν λ. Διάταγμα.

§ 59. Σημ. Περὶ ἄλλων περιπτώσεων, δυναμένων νὰ δώσωσιν ἀφορμὴν εἰς διάλυσιν τῆς μισθώσεως, ἴδε κατωτέρω § 84 ἐπ.

Περὶ τῶν μισθωτῶν ἰδίως. — § 60. Ἰδε τοὺς προηγουμένους §§ 39—59.

§ 61. Ὁ μισθωτὴς ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς κατὰ τῶν τρίτων; Ἰδε ἄνωτ. § 45.

§ 61² Ἐκκαλεῖ τὰς ἀποφάσεις; Ἰδε ἄνωτ. § 49.

§ 61³ Περὶ τῆς εἰς τὸν μισθωτὴν ἀνακοινώσεως τῆς δίκης, ἴδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 682 ἐπ.

§ 62. Ἐπὶ μόνῃ τῇ ἐγκλήσει τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἐπιλαμβάνεται νομίμως τὸ ποινικὸν δικαστήριον πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἐνόχου; Ὁρα τὴν λέξιν *Μήνυσις*.

§ 63. Ὅταν ὁ ἐκμισθωτὴς ἀκινήτου κτήματος παραχωρήσῃ εἰς τὸν μισθωτὴν πρὸς χρῆσιν του καὶ κινήτᾳ οἰουδήποτε εἵδους, κατανάλισκόμενα ἢ μὴ, διὰ τῆς χρήσεως, χρήσιμα δὲ εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ κτήματος, θεωροῦνται ταῦτα ὡς παρεπόμενα τοῦ κτήματος, καὶ ἐπομένως ὑπάγονται εἰς τὰς αὐτὰς τοῦ περὶ μισθώσεως συναλλάγματος συμφωνίας.

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 353 τοῦ 1843 (Νομικ. σ. 3424).

§ 64. Ὁ ἔχων συμβολαιογραφικὸν ἐνοικιστήριον προτιμᾶται τοῦ ἔχοντος ιδιωτικὸν ἔγγραφον καὶ μὴ φέροντος βεβαίαν χρονολογίαν· αὕτη δὲ καθίσταται βεβαία, ὅταν συντρέχῃ ἡ περίπτωσις τῶν ἀρθρῶν 413 καὶ 414 τῆς πολ. δικονομίας.

Ἀπόφ. 86 τοῦ 1840 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφ. (Νομικ. σ. 3727).

§ 65. Οἱ μισθωταὶ ἔχουν δικαίωμα νὰ κάμωσι πρόκλησιν πρὸς ἀγωγήν; Ὁρα Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 739 ἐν τέλ. Ἰδε δὲ καὶ τὴν λέξιν *Πρόκλησις πρὸς ἀγωγήν*.

§ 66 α. Ὁ μισθωτὴς δὲν ἀποκτᾷ τὴν κυριότητα τῶν καρπῶν τοῦ μισθωθέντος κτήματος εἰμὴ ὅταν εἰσκομίσῃ αὐτούς.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ § 36 βιβλ. Β' τίτ. 1 τῶν Εἰσηγήσεων τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῶν §§ 12 καὶ 13 τῶν Βασιλ. βιβλ. ΙΓ' τίτλ. 1 καὶ 4, ὁ μισθωτὴς ἀποκτᾷ τὴν κυριότητα τῶν καρπῶν τοῦ μισθωθέντος κτήματος ὅταν εἰσκομίσῃ αὐτούς· ἐνόσω δὲ εἶναι ἡρτημένοι οἱ καρποὶ ἀκολουθοῦν τὸ κτῆμα καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶναι καὶ ὁ κύριος τῶν καρπῶν, τὸ δὲ 915 ἀρθρ. τῆς πολ. δικονομίας, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ κατάσχεςις ἀσυγκομίστων καρπῶν γίνεται ἐντὸς ἑξ. ἐβδομάδων πρὸ τῆς ὠριμάτεώς των, δὲν ἀντίκειται εἰς τὰς δικληφθείσας διατάξεις τοῦ νόμου διὰ νὰ θεωρηθῶν ὡς καταργηθεῖσαι δυνάμει τοῦ 1100 ἀρθρ. τῆς ῥηθείσης δικονομίας, ἀλλ' ἐπιτρέπει τὴν κατάσχεςιν τῶν καρπῶν ιδίως, διότι μέλλουν νὰ κατασταθῶσι κινήτοὶ μετὰ τὴν ἐκκοπὴν καὶ συγκομιδὴν των, ὅτι δὲ οἱ ἡρτημένοι καρποὶ εἶναι παρακολούθημα τοῦ κτήματος, γίνεται προσέτι δῆλον καὶ ἐκ τοῦ 8 ἀρθρ. τοῦ ἀπὸ 21 ἰουνίου 1837 περὶ διαίρέσεως κτημάτων νόμου, μεταγενεστέρου τῆς πολ. δικονομίας· ὥστε οἱ ἡρτημένοι καρποὶ ὄντες τῆς κυριότητος τοῦ ιδιοκτήτου τοῦ κτήματος, εἰς ὃ ἡρτηνται, ὁ δανειστής τοῦ κυρίου τούτου δύναται νὰ κατάσχῃ αὐτοὺς ἡρτημένους

ὄντας, κατὰ τὸ μνησθὲν ἄρθρον τῆς πολ. δικονομίας, μάλιστα δὲ ὅταν ὁ δανειστής ἔχῃ ὑποθήκην ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κτήματος (ἄρθρον 954 ἐδ. 2 τῆς αὐτῆς δικονομίας, καθ' ὃ μόνον εἰς ἄλλα ἀκίνητα παρὰ τὰ ἐνυπόθηκα δὲν δύναται νὰ ἐπιβάλῃ κατάσχεσιν, ἐὰν πρῶτον δὲν ἐπιληφθῇ τῶν ἐνυποθηκῶν). Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον, διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, θεωρῆσαν ὅτι οἱ διαληφθέντες νόμοι ἠκυρώθησαν διὰ τοῦ ἄρθρ. 915 τῆς πολ. δικονομίας καὶ ὅτι τὸ δημόσιον δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ κατὰσχῇ τὸν ἡρτημένον εἰσέτι καρπὸν τῶν σταφιδάμπέλων τοῦ ὀφειλέτου αὐτοῦ Α Μ, καίτοι ἔχον ἐπ' αὐτῶν ὑποθήκην, λόγῳ ὅτι πρὸ τῆς κατασχέσεως οὗτος εἶχεν ἐκμισθώσῃ αὐτὰς εἰς τὸν Α Λ, καλῶς ἐφῆρμωτεν ὅλους τοὺς διαληφθέντας νόμους καὶ παρεβίασε κυρίως τὰς οὐσιώδεις διατάξεις τῶν ἄρθρ. 915 καὶ 954 τῆς πολ. δικονομίας. Ἡ δὲ παραβίασις αὕτη δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 807 § 5 τῆς αὐτῆς δικονομίας.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 225 τοῦ 1848.

§ 67 β'. Κατὰ τὸν νόμον § 36 Β. β', Τ. 1 τῶν Εἰτηγ. καὶ § 12, 13 τῶν Β. βιβλ. 16. Τ. 1 καὶ 4, ὁ μισθωτὴς ἀποκτᾷ τὴν κυριότητα τῶν καρπῶν τοῦ μισθωθέντος κτήματος, ὅταν ἐκκόψῃ αὐτούς.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5326 τοῦ 1849 (Νομικ. σ. 5032).

§ 68 γ'. Ὁ μισθωτὴς καθίσταται κύριος τῶν καρπῶν ;

Ἀπόφ. α' Επειδὴ, ἐὰν μετὰ τὸ θερῆσαι ἢ τρυγῆται τελευτήσῃ ὁ τὴν χρῆσιν τῶν καρπῶν ἔχων, οἱ καρποὶ τοῦ κληρονόμου αὐτοῦ εἰσὶ, καὶν μήπω γέγονεν ἐξ αὐτῶν οὗτος ἢ ἄλλον, ὁ δὲ τὴν χρῆσιν τῶν καρπῶν ἔχων τότε δεσπόζει αὐτῶν, ὅτε αὐτὸς λάβῃ αὐτούς, οὐ μὴν ὅτε καὶ αὐτομάτως πέσωσιν· ὁ δὲ καλῇ πίστει νομεῖς, ἅμα τῷ χωρισθῆναι αὐτούς. Βιβλ. (16, 4) διάτ. β'. Ἴδε *Pothier Pand.* βιβλ. 7 τίτλ. α § XV, καὶ *Savigny* περὶ κατοχῆς § 22.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9784 τοῦ 1852.

§ 69 δ'. Ὁ δανειστής δύναται νὰ κατὰσχῇ τοὺς ἡρτημένους καρποὺς τοῦ κτήματος τοῦ ὀφειλέτου, καὶ ἂν τὸ κτῆμα ᾖτο μισθωμένον.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 225 τοῦ 1848. — Ἴδε ἄνωτ. § 66.

§ 70 Ἡ ὑποχρέωσις τοῦ μισθωτοῦ τοῦ νὰ πράξῃ τι ἐπὶ τοῦ πολυετοῦς μισθωθέντος κτήματος ἀπὸ πότε ἄρχεται ; Διάλυσις.

Ἀπόφ. α' Επειδὴ τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ὁ μισθωτὴς ἀνέ-

λαβε, καὶ περὶ ὧν ἐγένετο λόγος εἰς τὴν πρώτην σκέψιν, ὀφείλει νὰ ἐκπληρώσῃ, μὴ ταχθείσης πρὸς τοῦτο ῥητῆς προθεσμίας, ἐντὸς τῆς περιόδου τῆς μισθώσεως ὑρισθείσης εἰς 25 ἔτη καὶ οὐχὶ κατὰ κατὰ τὰ πρῶτα τῆς μισθώσεως ἔτη, ὡς ὁ πληρεξούσιος τοῦ δημοσίου διατείνεται, καθότι δὲν δύνχται τις νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ὅ,τι οὔτε ῥητὸς νόμος τὸ ἐπιβάλλει, οὔτε αὐτὸς ἐαυτὸν ῥητῶς ὑπέβαλε, καὶ κατὰ τοὺς νόμους 47 τῶν Πανδ. *de oblig et act.* καὶ 38 § 18 τῶν Πανδ. *de verb. oblig.* τὰ συμβόλαια ἐρμηνευονται ὑπὲρ τοῦ ὑποχρεωμένου καὶ οὐχὶ τοῦ ἐπερωτῶτος, ὀφείλοντος νὰ ἐκφράσῃ σαφῶς ἐν τῷ συμβολαίῳ κατὰ πόσον θεωρεῖ τὸν ἐπερωτῶμενον ὑπόχρεων.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς διεξαχθείσας ἀποδείξεις ἀπεδείχθη ἀρκούντως, ὅτι ὁ ΕΚ ἐντὸς 7 ἐτῶν ἀπὸ τῆς μισθώσεως ἐφύτευσε περισσότερα δένδρα ἀπὸ τὸν συμφωνηθέντα ἀριθ., καὶ, μολονότι τὰ πλείστα ἀπέτυχον, ὑπάρχουσι μολαταῦτα 237 εἰς καλὴν κατάστασιν νεόφυτα.

Ἐπειδὴ ἀπεδείχθη προσέτι, ὅτι καὶ τὰς ἀναλόγους βελτιώσεις ἐνήργησε, καὶ ἄμπελον ἐφύτευσεν, ἀλλὰ ἂν ἔνεκα αἰτιῶν ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεώς του, ἡ ἄμπελος δὲν εὐδοκίησεν, ὡς ἐκ τῶν διεξαχθεισῶν ἀποδείξεων ἐξάγεται, τοῦτο μὲν δὲν ἀπαλλάττει τῆς ὑποχρεώσεως τὸν μισθωτὴν νὰ ἐπαναλαμβάνῃ πᾶσαν ἀποτυγχάνουσαν φυτείαν, δὲν παρέχει ὁμως ἀρρομὴν ἐννόμου διαλύσεως τοῦ συναλλάγματος. »

Ἀπόφ. ἐφετ. Ναυπλ. 96 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4657).

§ 71. Ὁ μισθωτὴς τοῦ κτήματος ἀποκτᾷπραγματικὸν ἐπ' αὐτοῦ δικαίωμα; Ὅρα τὴν 6' σκέψιν τῆς 68 πολ. τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀποφάσεως τοῦ 1847.

§ 72. Κατὰ μὲν τὸν νόμον 55 § 2 Πανδ. (19, 2) ὁ μισθωτὴς ἐγκαταλείπων τὸ μισθωθὲν ὀφείλει ἀποζημιῶσιν, ἀρ' ἑτέρου ὁμως καὶ ὁ ἐκμισθωτὴς ὀφείλει προηγουμένως νὰ παραδῶτῃ τὸ μισθωθὲν κατὰ τὰς βάσεις τοῦ περὶ μισθώσεως συναλλάγματος, διὰ νὰ δυνήθῃ καὶ ἐκεῖνος νὰ μεταχειρισθῇ τὸ μισθωθὲν καταλλήλως πρὸς τὸν σκοπὸν του [νόμος 15 § 1.—N. 8. 2—5 § 2—19 § 2—24 § 2 Πανδ. (19, 2)].

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 797 τοῦ 1849 (Νομικ. σ. 5243).

§ 73. Κατὰ τὰς περὶ μισθώσεως ἀρχὰς [N. 11 § 1, 2. Πανδ. (19, 2).—N. 28. Κώδ. *loc. cond.*] τοῦ δικαίου, ὁ μισθωτὴς ὀφείλει χρᾶσθαι τῷ ἀντικειμένῳ τῆς μισθώσεως ὡς συνετὸς οἰκονόμος, καὶ εἶναι ὑπεύθυνος οὐ μόνον ἔνεκα πάσης ἐκφυλώσεως τοῦ πράγματος, ὁλῶς γενομένης, ἀλλὰ καὶ ἔνεκα τῆς μὴ προση-

κοίτης φυλάξω; τοῦ (Ν. 29. Παιδ. *loc. cit.*) μέχρι τῆς ἀποδόσεως κατὰ τὴν λήξιν τῆς προθεσμίας· ἀζημίως δὲ νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ δύναται, ὅταν βία ἀνυπερόβλητος ἢ φόβος βάσιμος τὸν ἀναγκάσωσιν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 809 τοῦ 1849 (Νομικ. σ. 5246).

§ 74. Μόνη ἡ παρέλευσις τῆς πρὸς πληρωμὴν τοῦ ἐνοικίου ὠρισμένης προθεσμίας παράγει τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ νὰ θεωρηθῇ ὁ μισθωτὴς ὡς ὑπερήμερος, καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ ἐπισύρῃ τὴν ποινὴν τῆς μὴ ἐκπληρώσεως τῆς ἐνοχῆς του;

Ἀτόφ. α. Ἐπειδὴ ὁ ἴδιος ἀναιρεσεῖων ὑπεβλήθη ἐκουσίως διὰ ῥητῆς συμφωνίας εἰς τὴν ποινὴν τοῦ νόμου, ἐπομένως ἡ διάλυσις τῆς ἐνοικιάσεως ἔλαβε χώραν ἅμα συνέτρεξεν ὁ διαλυτικὸς τῆς συμφωνίας ὅρος, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ὤφειλε τὸ δημόσιον νὰ καταστήσῃ ὑπερήμερον τὸν ἀναιρεσεῖοντα, ἀλλ' ἡ ὑπερημερία ἤρχετο ἀφ' ἧς στιγμῆς δὲν ἐπλήρωσεν οὗτος τὸ ἐνιαύσιον ἐνοίκιον, τὸ δὲ ἀποδεικτικὸν τῆς ὑποθέσεως μέρος τὸ ἐξάγει τὸ δικαστήριον ἐκ τῆς ἰδίας ὁμολογίας τοῦ ἀναιρεσεῖοντος καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ καθυποβληθεῖσων ἀποδείξεων· ἐπομένως αἰτιολογεῖ τὴν ἀπόφασίν του, καὶ σημειοῖ τὰς ἀποδείξεις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐσχημάτισε τὴν πεποιθήσιν του, δὲν παραδέχεται δὲ τὸ δικαστήριον, ὅτι ὁ ταμίης παρεχώρησεν ἔκτασιν προθεσμίας, ἀλλ' ἀντικρούει τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἀναιρεσεῖοντος, ἐξ οὗ οὗτος ἤθελε νὰ ἐξαγάγῃ τὴν ἐπέκτασιν, λέγων, ὅτι ἐνεφανίσθη εἰς τὸν ταμίαν τὴν 27 ὁκτωβρίου, τουτέστι μετὰ τὴν προθεσμίαν τῶν πληρωμῶν καὶ ὁ ταμίης τῷ ἐπαρήγγηλε νὰ ἐμφανισθῇ τὴν ἐπιούσαν, ὅπερ ὁ ἀναιρεσεῖων δὲν ἔπραξεν. Ἐπομένως, ὡς καὶ τὸ ἐφετεῖον ὀρθῶς σκέπτεται, ἡ πρᾶξις τοῦ ταμίου οὔτε δικαίωμα παρεχώρησεν εἰς τὸν ἀναιρεσεῖοντα, οὔτε ὁ ἀναιρεσεῖων συνεμορφώθη μὲ αὐτὴν διὰ νὰ τὴν ἐπικαλεσθῇ, καὶ ἐπομένως εἶναι ἀνυπόστατοι οἱ τῶν ἐγγράφων προτάσεων λόγοι. β

Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 264 τοῦ 1850· καὶ 67 τοῦ 1853, ἣν βλ. κατ.

§ 75. Πότε πρέπει νὰ κινῆται ἡ περὶ ἐκκενώσεως τῆς μεισθωμένης οἰκίας ἀγωγή; Ἴδε Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 146.—Ἴδε καὶ τὴν λέξιν *Πρόωρος ἀγωγή*.

§ 76. Ὁ μισθωτὴς εἶναι ὑπεύθυνος ἕνεκ ἐμπρησμοῦ τῆς οἰκίας, ἐὰν οὗτος προέκυψεν ἐκ σφάλματος τοῦ ὑπομισθωτοῦ ἢ τοῦ ὑπηρέτου;

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ ἂν καὶ ἡδύνατό τις ἀμφιβάλλων νὰ εἴπῃ, ὅτι

μόνον κατὰ τὸ Γαλλ. δίκαιον, ὁ μισθωτὴς εἶναι ὑπεύθυνος προσω-
πικῶς διὰ τὴν ἐκ σφάλματος τοῦ ὑπομισθωτοῦ καὶ τῶν ὑπηρετῶν
καὶ ὄλων, τοὺς ὁποίους προσάγει εἰς τὴν μισθωθείσαν οἰκίαν, ἐργα-
στήρια κλπ. πυρκαϊᾶν, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὸ ἐν ἰσχύϊ Ῥωμαϊκὸν
δίκαιον, κατὰ τὸ ὁποῖον, ἐπεικέστερον ὡς πρὸς τὸν μισθωτὴν, ὁ
μισθωτὴς οὗτος δὲν εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν γενομένην παρὰ τῶν
ὑπηρετῶν του, ἢ ἄλλων προσαχθέντων παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ μισθωθὲν
κτῆμα ἐμπρησμὸν εἰμὴ μόνον ὁσάκις ἦτον ἐντὸς σφάλματος, ὡς
ὅταν σφάλλων παρέλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ἀνθρώπους ἐπιρρε-
πεῖς πρὸς βλάβας (N. 27 § 9 καὶ 11. Πανδ. *ad legem aquiliam*
9, 2. καὶ N. 11. Πανδεκτῶν *Locati* ἴδε καὶ *Pothier traite du*
coutiam de louage N. 193). οἱ δὲ νόμοι οὗτοι δὲν εἶναι ἀσυμ-
βίβαστοι παντάπασι μὲ τὴν ἀρχήν, ὅτι ὁ μισθωτὴς ὀφείλει ἐπι-
μέλειαν καὶ φύλαξιν εἰς τὸ μισθωθὲν πρᾶγμα, διότι ἂν ὁ μισθωτὴς
κατέβαλε τὴν προσήκουσαν πρόνοιαν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀτόμων,
τὰ ὁποῖα εἰς τὸ μισθωθὲν κτῆμα εἰσήγαγε, δὲν δύναται νὰ θεω-
ρηθῇ ὡς ἀμελήσας περὶ τὴν φύλαξιν αὐτοῦ· ἐπὶ τοῦ προκειμένου,
προσδιορισθείσης τῆς μνησθείσης οἰκίας διὰ νοσοκομεῖον, ἦτον ἐπό-
μενον καὶ ἀπ' ἀρχῆς γνωστὸν εἰς ἐκμισθωτὴν, ὅτι ἡ θέρμανσις
τῆς οἰκίας ταύτης ἤθελε γίνεσθαι δι' ὑπηρετῶν· ἐπομένως ἂν οἱ
ὑπηρετῶν οὗτοι ἢ οἱ ἐπιστάται, καίοντες ἀφειδῶς ξύλα, ἄνευ τῆς
προσκηρύσεως προσοχῆς, ἐγένοντο αἵτιοι τοῦ ἐμπρησμοῦ τῆς περὶ ἧς
ἡ ἀγωγὴ οἰκίας, ὁ ἐκμισθωτὴς κατὰ μόνου αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ ἔχη
ἀγωγὴν, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τοῦ δημοσίου, ἀφοῦ δὲν προτείνῃ κατ'
αὐτοῦ σφάλμα τι περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν εἰρημένων προσώπων, ὅτι
ἂν, κατὰ τοὺς εἰρημένους νόμους, ὁ μισθωτὴς δὲν εἶναι ὑπεύθυνος
διὰ τὸν γενομένον ἀπὸ τοὺς συνοικουῦνταις μ' αὐτὸν ὑπηρετῶν του
ἐμπρησμὸν, τοὺς ὁποίους ἐντοσούτῳ δύναται κατὰ τι νὰ ἐπιτηρῇ,
πολὺ ὀλιγώτερον δύναται νὰ ἦναι ὑπεύθυνος διὰ τὰ σφάλματα τῶν
ὑπενοικιαστῶν, ἢ τῶν ἐπισιατῶν του, τοὺς ὁποίους δὲν δύναται
νὰ ἐπιτηρῇ παντάπασι, καὶ μάλιστα ὅτε διὰ τὴν χρῆσιν, δι' ἣν
εἶναι προσδιωρισμένον τὸ μισθωθὲν πρᾶγμα, δὲν δύναται νὰ διοι-
κηθῇ αὐτοπροσώπως ἀπὸ τὸν μισθωτὴν, ἀλλὰ δι' ἐπιστατῶν, καὶ
τέλος ὅτι, κατὰ συνέπειαν τούτων ὄλων, πάντῃ περιττῆς οὔσης τῆς
ἀποδείξεως ἂν ἡ προκειμένη οἰκία ἐκάη ἐξ ἀμελείας τῶν ἐπισιατῶν,
ἡ ἀγωγὴ πρέπει ν' ἀπορρίφθῃ ἀπὸ τοῦδε.

Μολαταῦτα.

Ἐπειδὴ, κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἄνω εἰρημένους νόμους, ὁ μισθωτὴς
εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὸν ἐκ σφάλματος τῶν ὑπηρετῶν του ἢ ἐπι-
στατῶν του ἐμπρησμὸν, καθόσον ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτοῦ,

ἦτοι τοῦ ἐξ ἀμελείας τῶν εἰρημένων προσώπων ἐμπρησμοῦ, εἰκάζεται, ὅτι δὲν κατέβαλε τὴν ἀνήκουσαν ἐπιμέλειαν περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων τούτων, τῶν ὁποίων ἐκλεγομένων ἀπὸ τὸν μισθωτὴν, καὶ οὐχὶ ἀπὸ τὸν ἐκμισθωτὴν, οὔτε ὀρθὸν οὔτε δίκαιον εἶναι, ὥς τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀμελείας του νὰ ἐπιβαρύνωσι τὸν τελευταῖον τοῦτον· ἄλλως οἱ ἐπιστάται τοῦ νοσοκομείου ἀντιπροσωπεύουν τὸ δημόσιον καὶ αἱ πράξεις ἢ ἐλλείψεις αὐτῶν εἶναι πράξεις τοῦ δημοσίου.

Ἐπειδὴ ὁσάκις οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ διοικηταὶ τῆς δημοσίας δυνάμεως, ὑπερβαίνοντες τὰ ὅρια τῶν καθηκόντων των γίνωσι πρόξενοι ζημίας, δὲν εἶναι τὸ δημόσιον ὑπόχρεων πρὸς ἀποζημίωσιν, διότι, κατὰ τὰς περὶ ἐντολῆς ἀρχάς, ὁ ἐντολεὺς δὲν εἶναι ὑπόχρεως διὰ τὰς ὑπὲρ τὴν ἐντολήν του πράξεις τοῦ ἐντολοδόχου του καὶ εἰς τοιαύτην εὐρίσκεται θέσιν τὸ δημόσιον· ἐπομένως ἂν, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ ἐνάγων διὰ τῆς ἀγωγῆς του, ἡ στρατιωτικὴ φυλακὴ ἢ καὶ ὁ λόκληρος ἢ στρατιωτικὴ δύναμις, ὑπερβαίνουσα τὰ καθήκοντά της, παρεμπόδισε τὸν ἐνάγοντα νὰ κατασβέσῃ τὸ ἐκρηγνὲν πῦρ, μόνον τὰ ἐμποδίσαντα αὐτὸν ἄτομα εὐθύνονται καὶ οὐχὶ τὸ δημόσιον· ὅθεν ἡ ἀπόδειξις ἂν ἡ στρατιωτικὴ φυλακὴ ἐμπόδισε τὸν ἐνάγοντα νὰ κατασβέσῃ τὸ πῦρ, ὅτε ἐξερράγη, εἶναι πάντῃ περιττή. » Ἴδε δὲ τὴν λεξὴν *Ἐμπρησμοί*.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 46 τοῦ 1851 (Νομικ. σ. 5373).

§ 77. Κατὰ τὸν περὶ μισθώσεως νόμον 15 § 1 τῶν Πανθεκτῶν διὰ τὴν στέρησιν καρπώσεως μέρος τοῦ μισθωθέντος κτήματος ὡς ἐκνικηθέντος κτλ. ὁ μισθωτὴς ἔχει τὴν πρὸς ἀποζημίωσιν κατὰ τοῦ ἐκμισθωτοῦ ἀγωγὴν, ἐκτὸς ἂν συνεφωνήθῃ τὸ ἐναντίον.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 73 τοῦ 1849.

§ 78. Ὁ ἰδιοκτήτης δύναται νὰ κινήσῃ τὴν περὶ διαταράξεως τῆς νομῆς ἀγωγὴν κατὰ τοῦ μισθωτοῦ, ὅστις ἐξακολουθεῖ νὰ νέμῃται, ἄνευ λόγου, μετὰ τὴν παῦσιν τῆς μισθώσεως; Ἴδε σ. 337 τῆς ἐλλ. μεταφρ τοῦ *Berriat-Sait-Prix*.

§ 79. Ἐπωφελεῖς δαπάναι γενόμεναι εἰς τὸ μισθωτὸν κτῆμα ἀποδίδονται;

Απόφ. α. Ἐπειδὴ ἡ ἐν τῷ προκειμένῳ συμβολαίῳ συνομολογηθεῖσιν ὡς πρὸς τὴν διάλυσιν τῆς μισθώσεως ἐξίχρεσις, προνοοῦσα μόνον τὴν περίπτωσιν τῆς ἐξ ἀπροόπτων λόγων παρεμποδίσσεως ἢ ματαιώσεως τῆς ἐξορύξεως, ὅτε ὁ ὅρος τοῦ διατάγματος περὶ διαλύσεως ἄνευ ἀποζημιώσεων, ἰδίως διὰ τὴν ὑπαιτιότητα τοῦ

πυροβολιστοῦ τεθείς. δὲν λαμβάνει χώραν, ἀφίνει ὅλως ἄθικτον τὸ περὶ ἀποζημιώσεως ἢ μὴ ζήτημα, ἐν περιπτώσει τῆς κατὰ τὴν ἐξίρεσιν ταύτην διαλύσεως τῆς συμφωνίας, ὅπερ λυθήσεται κατὰ τὰς περὶ μισθώσεως γενικὰς τοῦ νόμου ἀρχάς· ὥστε ὀρθαί εἶναι αἱ σχετικαὶ αἰτιολογίαι τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, καθὼς καὶ διὰ τοὺς αὐτόθι παρατεθέντας νόμους τὸ ἐκμισθῶσαν ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον δὲν εἶναι ὑπόχρεων πρὸς ἀποζημιώσιν διὰ τὰς γενομένας ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ πυροβολιστοῦ δαπάνας, πρὸς παρασκευὴν τῶν, ὑφ' ὧν πρόκειται ἡ ἐξόρυξις, γαιῶν· εἰς ταύτας δὲ φυσικῶς περιλαμβάνονται καὶ αἱ γενόμεναι εἰς τὴν ὁδὸν, ἀνοιχθεῖσαι καὶ χρησιμεύουσαι πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς εἰς παράλιον θέσιν μεταφορᾶς τῶν γαιανθράκων καὶ λιθανθράκων, ἂν τοιοῦτοι ἤθελον ἐξορυχθῇ, καὶ ἐπυμένως, κατὰ τὰς ὁρθῶς διὰ τῆς ἄνω εἰρημένης ἀποφάσεως ἐκτιμηθεῖσας ἀποδείξεις τῆς τοιαύτης ἐξορύξεως ἀδυνάτου καταστάσεως ἐκ φυσικῆς ἀντιπυρώσεως καὶ μὴ δυνάμεναι οὐδὲ βραδύτερον νὰ πραγματοποιηθοῦν, ἅπασαι αἱ ὡς πρὸς τοῦτο γενόμεναι σχετικαὶ δαπάναι τὸν μισθωτὴν ἐπιβαρύνουν, καθόσον εἰς τὸ ἐκμισθῶσαν ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον οὐδόλως ἀποδίδεται οὔτε ἐγνωρίζε τὸ ἀνεπίδεκτον τῆς ἐξορύξεως τῶν γαιανθράκων καὶ λιθανθράκων, ὡς ἐκ τῆς διαληφθείσης ἀντιπυρώσεως, ἐνῶ, ἀπ' ἐναντίας, ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐν τῷ δικογραφίᾳ ἐγγράφων, ὅτι ὁ πυροβολιστὴς ἐκλέξας τὰς γαίας, ὡς πρόφασιν πρὸς τὴν προκειμένην ἐξόρυξιν, ἐπροσκάλεσε τὴν ἀνωτέρω συμφωνίαν, καὶ καθόσον οὐδεμίαν τὸ κτῆμα, ἔνεκα τῶν εἰρημένων, ἀπέκτησε βελτίωσιν.

Ἐπειδὴ ὀρθαί εἶναι αἱ σχετικαὶ αἰτιολογίαι τῆς αὐτῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως περὶ εὐθύνης τοῦ ἐκμισθωτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμεῖου, καθὼς κυρίου τῶν ἐκμισθωθεισῶν γαιῶν, πρὸς ἀποζημιώσιν τοῦ μισθωτοῦ, ἔνεκα τῶν καταβληθεισῶν πρὸς βελτίωσιν τοῦ πράγματος δαπανῶν, καθόσον, κατὰ τοὺς ἐκεῖ ἀναφερομένους νόμους καὶ τὸ ἄρθρον 379 τοῦ Μικελδ., τοιαῦται ἐπωφελεῖς δαπάναι, αἱ βελτιώσεις δηλαδὴ εἰς τὸ ἀποδοτέον κτῆμα, εἶναι ἀποδοτέαι, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ ἐναντία συμφωνία, καὶ τοιαύτη δὲν ὑφίσταται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, μάλιστα τὸ ἐναντίον ἐξάγεται ἐκ τοῦ τῆς μισθώσεως συναλλάγματος καὶ τῶν ἐν τῇ δικογραφίᾳ, ὡς ἀνωτέρω, ἐγγράφων. Ἀλλ' ἂν τοιαῦται δαπάναι δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἄλλως εἰμὴ, ὅτι ἐγένοντο πρὸς κατασκευὴν κτήματος ἢ οἰκίματος καὶ πρὸς ἐμφύτευσιν δένδρων καὶ ἀμπέλων· τοιαῦται δὲ ἀμφισβηλλόμεναι καὶ ἀμφισβητηθεῖσαι εἶναι, καὶ ὀρθῶς διετάχθη διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ἀντικείμενον

ἀποδείξεως καὶ διὰ μαρτύρων τροπολογημένου καταλλήλως τοῦ θέματος, ὥστε νὰ βεβαιωθῇ πρῶτον ἡ μεταξὺ τῆς μισθώσεως τοῦ κτήματος καὶ τῆς περὶ διαλύσεως ἀγωγῆς κατάστασις αὐτῶν καί, διευκρινιζομένης τῆς διαφορᾶς, νὰ προηγηθῇ εὐστοχώτερον καὶ θετικώτερον ἢ διὰ πραγματογνωμόνων βεβαίωσις τῶν βελτιώσεων αὐτοῦ· ἐπομένως προώρως διετάχθη ἡ πραγματογνωμοσύνη.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10463 τοῦ 1853.

§ 79² Ἡ ἄγνοια τοῦ νόμου, ὥρλει τὸν μισθωτὴν, ὅστις ἐνοικίασε φόρους δημοτικούς, μὴ ὑπάρχοντος νόμου; Ἴδε τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 682 ἐπ.

Ἀνανέωσις.

§ 80. Ἀναμίσθωσις ἐπὶ ἀστυκῶν κτημάτων χωρεῖ; ἐπὶ πόσον δὲ χρόνον;

Τὴν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου νομολογίαν εὐρίσκετε ἐν Εὐρετ. τόμ. 5 σελ. 350 — 392. Ἀλλὰ τὴν αὐτόθι μνημονευομένην 5549 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐφετῶν ἀνῆρσεν ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τῆς 125 τοῦ 1850 ἀποφάσεώς του, φερούσης (1).

α' Ἐπειδὴ ἡ ἀπόφασις αὕτη παρὰδεχομένη ἐν τῇ πρώτῃ καὶ

(1) Ἡ πρώτη σχέσις τῆς 165 πολιτικῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποφάσεως τοῦ 1850 ἔχει οὕτως·

« Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν νόμον 13 βιβλ. 20 τίτλ. 1 τῶν Βασιλικῶν, ἐξ οὗ ἐρανίσθη ἀτελῶς ὁ Ἀρμενόπουλος τὸν § 20 τοῦ βιβλ. Γ' τίτλ. 8, ἐπὶ δὲ τῶν οἰκῶν ὑπὲρ ὅσου χρόνου μένει τις ἐνέχεται, εἰ μὴ δῆλος χρόνος ἐγγράφως ὀρισθῇ τῇ μισθώσει. ἐκ δὲ τῆς διατάξεως ταύτης γίνεται πρόδηλον, ὅτι ἂν ὑπάρχῃ ἐγγράφως ὠρισμένος ὁ χρόνος τῆς μισθώσεως ἀνανεοῦται σιωπηλῶς ἡ μίσθωσις δι' ἄλλον τόσον χρόνον, ὅσον ὀρίζει τὸ ἔγγραφον τῆς μισθώσεως· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἀπὸ 1 ἰουνίου 1844 συμφωνητικοῦ ἐγγράφου γενομένου μεταξὺ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Α Β, ἐνοικίασεν οὗτος πρὸς τὸ δημόσιον τὴν κατὰ τὴν ὁδὸν Πλούτωνος οἰκίαν του δι' ἕν ἔτος, ἀρχόμενον ἀπὸ 1 ἰουνίου 1844, καὶ λήγον τὴν 1 ἰουνίου 1845 διὰ δραχμὰς 3600, τὸ δὲ δημόσιον, καθ' ἃ ἀπεδείχθη καὶ βεβαιοῦται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 5874 προδικαστικῆς ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐφετῶν, ἐξηκολούθει νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῆς καὶ μετὰ τὴν λήξιν τοῦ συμφωνηθέντος ἔτους, διαμείναν εἰς τὴν οἰκίαν ἀπὸ τῆς 1 ἰουνίου 1845 μέχρι τῆς 27 ἰουλίου τοῦ ἰδίου ἔτους, ὥστε διὰ τῆς περαιτέρω ταύτης χρήσεως, εἰς τὴν δὲν ἀντέτεινεν ὁ ἰδιοκτῆτης Μ, ἀνανέωσε σιωπηλῶς τὴν μίσθωσιν δι' ἄλλο ἕν ἔτος, καὶ ἐπομένως καθίσταται ὑπόχρεων νὰ πληρώσῃ τὸ ἐνοίκιον ὀλοκλήρου τοῦ ἔτους καὶ οὐχὶ μόνον τῶν δύο περίπου μηνῶν, ἐκπιπτομένων τῶν ὧσων ἐπλήρωσεν εἰς τὸν Α Μ λόγῳ ἐνοικίου τοῦ τελευταίου τούτου ἔτους.»

δευτέρα αὐτῆς σκέψει, δι' ὧν ἀναφέρεται εἰς τὰς σκέψεις τῶν ὑπ' ἀριθ. 5874 καὶ 5549 ἀποφάσεων, ὅτι ἡ προκειμένη μίσθωσις τῆς οἰκίας τοῦ ἀναιρεσεύοντος συνωμολογήθη ἐγγράφως καὶ ὠρίσθη κατ' αὐτὴν ἐνιαυσιαῖος χρόνος τῆς μισθώσεως λήγων τὴν 31 μαΐου 1845· καὶ ὅτι οἱ συμβαλλόμενοι δὲν συνωμολόγησαν ὅτι δὲν θέλει ἰσχύει ὡς σιωπηρὰ ἀναμίσθωσις ἡ μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ τῆς μισθώσεως χρόνου διαμονὴ τοῦ μισθωτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀποφαίνεται, ὅτι τὸ μισθώσαν τὴν οἰκίαν ταύτην δημόσιον, ἂν καὶ διαμείναι ἐν αὐτῇ ὑπὲρ τὸν ἓνα καὶ ἥμισυ μῆνα μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἐγγράφως συνομολογηθέντος χρόνου τῆς μισθώσεως, ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ τὸ μίσθωμα ἐφ' ὅσον χρόνον διέμεινεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τὸ Γυμνάσιον, ἐφήρμοσεν ἐσφαλμένως καὶ ἱρμήνευσε ψευδῶς τὴν διάταξιν 13 τοῦ βιβλ. 20 τίτλ. 1 τῶν Βασιλ., καθ' ἣν α ἐπὶ δὲ τῶν οἰκῶν τῇ μισθώσῃ » ὅτε ἐπομένως σαφῶς ὀρίζει ὁ νόμος ὅτι δὲν ἐνέχεται ὁ μισθωτὴς μόνον ἐφ' ὅσον χρόνον μένει μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ συνομολογηθέντος χρόνου τῆς μισθώσεως, ἀλλ' ἡ σιωπηρὰ αὕτη ἀναμίσθωσις ἰσχύει ἐφ' ὅσον χρόνον συνωμολογήθη ἐγγράφως ἡ πρώτη μίσθωσις· ἡ δὲ παραβίασις αὕτη δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν, κατὰ τὸ ἀρθρ. 807 § 7 τῆς πολ. δικονομίας.»

§ 81. Σημ. Ὡς πρὸς τὴν νομολογίαν τῶν ἐφετείων, ἐκτὸς τῶν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 390 ἐπ. εὐρηνται καὶ τὰ ἐξῆς·

α] Ἡ ἀναμίσθωσις ἀστυκοῦ τινος κτήματος, ἥτις λαμβάνει χώραν εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας τῆς μισθώσεως, γινώσκοντος καὶ μὴ ἀντιτείνοντος τοῦ ἐκμισθωτοῦ, ἐξυκολουθεῖ ὁ μισθωτὴς νὰ μεταχειρίζηται τὸ μισθούμενον πρᾶγμα, δὲν διαρκεῖ εἰμὴ ἕως οὗ ὁ εἰς τῶν συναλλαξαμένων μηνύσῃ εἰς τὸν ἕτερον τὴν παῦσιν τῆς μισθώσεως· τούτου δὲ τοῦ νόμου μόνον ἐξαιρέσις ὑπάρχει, ὅταν προηγουμένως ἤθελεν εἰσθαι δι' ἐγγράφου προσδωρισμένη ἡ διάρκεια τῆς μισθώσεως· Ν. 13 καὶ 14. Βασιλ. (20. 1), ὅταν μάλιστα ἔχῃ ἀνάγκην τοῦ κτήματος αὐτῆς ὁ ἐκμισθωτής.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 1840.

§ 82. β] Ὁ θέλων νὰ ὠρελθῇ ἀπὸ τὴν περὶ παρατάσεως τῆς μισθώσεως προθεσμίαν καὶ διὰ τὸ ἐπόμενον π. χ. ἔτος ὀρεῖται νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἰδιοκτήτην πρὸ τόσου χρόνου, ὅσος εἰς τὸ συμβόλαιον μνημονεύεται.

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 1593 τοῦ 1840.

§ 83. Ἡ ἐν σιωπῇ τοῦ ἐκμισθωτοῦ παρέλευσις τῆς τελευταίας

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐνοικιαστηρίου, ὁ ἰδιοκτήτης, ἀφοῦ παρέδωκε τὴν οἰκίαν ἑτοιμον πρὸς τὸν Τ, δὲν ἔμεινε πλέον ὑπόχρεως πρὸς τὸν ἐνοικιαστὴν δι' ἄλλα ἔξοδα παρὰ διὰ τὰ τῆς σκεπῆς.

Ἐπειδὴ τὰ ἔξοδα περὶ προσαρμογῆς τοῦ σηματοφόρου καταρτίου καὶ τῆς μετακομιδῆς, τὰ ὅποια ἀπαιτεῖ ὁ Τ, δὲν δύνανται νὰ λογισθῶσιν εἰς βῆρος τοῦ ἰδιοκτήτου, διότι ὁ Τ ὑπέκειτο ἢ πρότερον ἢ ὕστερον, ἀλλὰ πάντοτε μίαν ἡμέραν νὰ τὰ κάμῃ, κατοικῶν δὲ εἰς ἄλλότριον οἶκον δὲν ἐδύνατο ἢ ἐν αὐτῷ διατριβῇ του νὰ ἦναι εἰμὴ προσωρινή, τὰ δὲ λοιπὰ ἀσήμαντα ἔξοδα ἀνάγονται εἰς βῆρος του, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ συμφωνητικοῦ, καὶ προσέτι, διότι ὑπὲρ τὸ ἔτος ἀπῆλause τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 153 τοῦ 1835 (Νομικ. σ. 3280).

§ 85. Ἡ ἀφίρεσις τοῦ μισθωθέντος ὕδατος, βίαι καὶ ἀπειλαὶ κατὰ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ἐκμισθωτοῦ ὑπὸ τῶν μισθωτῶν γενόμεναι ἐπιφέρουσι τὴν διάλυσιν τοῦ τῆς μισθώσεως συναλλάγματος;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἕτερος λόγος περὶ τοῦ ἀδιαίρετου τοῦ ἀντικειμένου, ἐφ' οὗ προσέτι ἐστήριξε τὸ διαληφθὲν δικαστήριον τὴν ἀπόφασίν του, δὲν εἶναι βῆσιμος, καθότι ἂν καὶ οἱ δύο ὁμοῦ, ὁ τε Σ καὶ ἡ σύζυγός του, ἐκίνησε τὴν περὶ εἰκονικότητος τοῦ ὑπ' ἀριθ. 117 συμβολαίου ἀγωγὴν, ὁ Σ ὁμως ἐδύνατο μόνος νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀγωγῆς διὰ τὸ μέρος του, καθόσον τὸ ἀντικείμενον, ἥτοι ἡ ἐνοικίασις τῆς προικίτης οἰκίας καὶ τῶν ἀποθηκῶν, περὶ ἧς τὸ μνησθὲν συμβόλαιον, δὲν εἶναι ἀδιαίρετον, ὥσπερ ἐσφαλμένως ἐσκέφθη τὸ ἐφετεῖον· ἀλλ' εἶναι διαιρετὸν, καθόσον ὁ μὲν Σ δύνανται νὰ περὶχωρήσῃ ὅσα ὁ νόμος ἤθελε τῷ χρηγεῖ δικικώματι, ἢ νὰ τὰ ἐξασκήσῃ ἄλλως, καὶ ἐπομένως ν' ἀναγνωρίσῃ ὡς σπουδαῖον ἢ μὴ τὸ συμβόλαιον· ἡ δὲ σύζυγός του νὰ ἐργήσῃ τὸ ἐναντίον. Ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ὅτι, ἀφοῦ ἅπαξ τὸ ἐφετεῖον ἐθεώρησεν ἀδιαίρετον τὸ ἀντικείμενον, δὲν δύναται ὁ Ἄρειος Πάγος νὰ ἐξετάσῃ τοῦτο, ὡςπραγματικόν, εἶναι ἀνυπόστατος, καθόσον τὸ ἐφετεῖον, χαρακτηρίσαν ψευδῶς τὸ ἀντικείμενον ὡς ἀδιαίρετον, ἐνῶ εἶναι διαιρετὸν, προσέβαλε τὸν νόμον, ὅστις εἰς ἄλλας τινὰς ρητὰς περιπτώσεις, καὶ ἰδίως ἐπὶ δουλειῶν, περιορίζει τὸ ἀδιαίρετον· καμμία δὲ περίπτωσις ἐξ αὐτῶν δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὥστε ὁ Ἄρειος Πάγος νὰ δύναται νὰ ἐπιληφθῇ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος· καὶ ἐπομένως ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις καθίσταται ἀναιρετέα. »

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 2 τοῦ 1848.

§ 86. Κατὰ τὴν ἐν τῷ νόμῳ 25 § 2 τῶν Πανδεκτῶν *locat.*

(Βασ. 25 βιβλ. 20, 1) ἐλλείψεις τῆς μισθωθείσης οἰκίας δυσκατοίκητον καθιστῶσαι αὐτὴν δίδουσι χώραν εἰς διάλυσιν τῆς μισθώσεως καὶ δικαίωμα εἰς τὸν μισθωσάμενον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν μισθωθείσαν οἰκίαν. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως ἡ ὑπαρξίς τῶν ἐλλείψεων, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ πρόσκλησις ἐκ μέρους τοῦ μισθωταμένου πρὸς ἀνόρθωσιν, ἐκ μέρους δὲ τοῦ ἐκμισθωτοῦ ἀμέλεια καὶ παράβλεψις.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6231 τοῦ 1849.

§ 87. Ἡ μὴ παράδοσις τοῦ ἐκμισθωθέντος πράγματος ἐκ μέρους τοῦ ἐκμισθωτοῦ δίδει δικαίωμα εἰς τὸν μισθωτὴν ν' ἀπαιτήσῃ τὴν διάλυσιν τῆς μισθώσεως καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὸ, ἐὰν ὅχι μόνον ἐπὶ πολὺν χρόνον βραδύνη περὶ τὴν παράδοσιν ὁ ἐκμισθωτὴς, ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἔνεκα τούτου καταστῇ ἄχρηστον πλέον τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν μισθωτὴν (Τεμ. 24 § 4.—τεμ. 60 πρ. Πανδ. *locati cond.*). Ἀγωγὴν ὅμως πρὸς ἐπιστροφὴν τοῦ ἐνοικίου δὲν ἔχει ὁ μισθωτὴς διὰ τοῦτο καὶ μόνον ὅτι εὑρήκε τὸ μισθωθὲν κτῆμα παρ' ἄλλου κατεχόμενον, καθότι ἐν τῇ περιπτώσει τούτῃ ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν τοῦ κυρίου τοῦ κτήματος πρὸς ἐξῶσιν ἐκείνου.

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 8090 τοῦ 1854.

§ 88. Ὁ μὴ καταβαλὼν τὸ συμφωνηθὲν τίμημα ἀποβάλλεται τοῦ ἀγροτικοῦ κτήματος;

Ἀπόφ. α' ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἀρθρα 34 καὶ 35 τοῦ βιβλ. Γ' τίτλ. 3 τῆς ἐξαβιβλίου· α ὁ ἐνοικος ἀποβάλλεται τῆς οἰκίας ἐὰν δὲν καταβάλῃ ἐπὶ διετίαν τὸ μίσθωμα· β ἡ διάταξις δ' αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ ἀγρῶν, ὡς ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου 54 § 1 καὶ 61 τῶν Πανδεκτῶν *locati conducti* προκύπτει.

Ἐπειδὴ τὴν περὶ διαλύσεως τῆς μισθώσεως ἀγωγὴν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν στηρίζει προσέτι καὶ ἡ διάταξις τοῦ κεφ. 8 τῆς 120 Νεαρᾶς, ἀφορῶσα ἰδίως τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτῆματα, ἔχουσα οὕτως·

α Εἰ δέ τις ἡ μισθωτὸς, ἡ ἐμφυτευτὴς πράγματος διαφέροντος » ἢ τῇ Ἀγιωτάτῃ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐτέρῳ εὐαγεῖ οἴκῳ ἐν οἴῳ » δῆποτε τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας κειμένῳ ἢ χεῖρον ποιήσῃ » τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἡ ἔλαβεν ἢ μετὰ ταῦτα λάβῃ, ἢ ἐπὶ διετίαν » μὴ καταβάλῃ τὸν παρ' αὐτοῦ ὁμολογηθέντα ἐμφυτευτικὸν ἢ » μισθωτικὸν κανόνα, δίδομεν ἄδειαν τῷ εὐαγεῖ οἴκῳ, ἐξ οὗ ἡ μίσθωσις ἢ ἡ ἐμφύτευσις γέγονε, καὶ τὰ ὀφειλόμενα τούτῳ, ὅπερ » τοῦ προλαβόντος χρόνου, καὶ τὴν ἀρχαίαν κατὰστασιν τοῦ μί-

» σθωθέντος, ἤτοι ἐμφυτευθέντος, πράγματος ἀπαιτεῖν, καὶ ἐκβάλ-
 » λειν τῆς ἐμφυτεύσεως ἢ τῆς μισθώσεως, μὴ δυνάμενον περὶ ἐμπο-
 » νημάτων ἀγωγὴν τινα, κατὰ τῶν εὐαγῶν οἰκῶν, κινεῖν. »

Ἐπειδὴ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐφesiδλήτου, ὅτι δὲν ἐγκατέστη εἰς τὰ προκείμενα κτήματα ἐξελέγχεται ἀνυπόστατος ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπὶ ἀκροατηρίου τοῦ δικαστηρίου τούτου ὁμολογίας του ὅτι πρὸς καλλιέργειάν των ἐδαπανήθησαν ποσὰ ἄξια λόγου.»

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 284 τοῦ 1845 (Νμικ. σ. 4221). ἴδε τὸν ἐπ. §.

§ 89. Ὁ μισθωτὴς ἐκβάλλεται, ὅταν δὲν πληρὸνῃ τὸ τίμημα. Ἰδε τὴν ἀπόφασιν 3596 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 100 (λ. Ἀρμοδιότης ἐμπορικῇ). Ἰδε κατ. § 110².

§ 90. Ἀναγκαίᾳ συνέπεια τῆς μὴ ἐκτελέσεως τῶν ἐνοχῶν, ἀς ἀναδέχεται τις, εἶναι αἱ γεννώμεναι ἐκ τούτου ἀγωγαί, εἴτε πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῶν καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν εἰς τὸ ἐνδιαφέρον, εἴτε πρὸς διάλυσιν συνάμα αὐτοῦ τοῦ συναλλάγματος, ἐὰν συμβῶσι περιστατικὰ τοιαῦτα, δι' ὧν ἐκλείπει ἢ ἀλλοιοῦται τι τῶν ἀπ' ἀρχῆς στοιχείων τῶν ἐνοχῶν. — Ὁ δὲ νόμος 25 § 2 τῶν Πανδ. (β' ἐλ. 19 τίτλ. 2) ῥητῶς συγχωρεῖ τὴν διάλυσιν τῆς μισθώσεως ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν διὰ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ γείτονος ἤθελε σκοτισθῇ τὸ φῶς τῆς μισθωμένης οἰκίας, ἢ ὅταν ὁ κύριος τοῦ οἴκου δὲν ἤθελεν ἀνακαινίσει τὰς φθαρσίσας θύρας καὶ τὰ παράθυρα.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 2 τοῦ 1849.

§ 91. Ὑπάρχει ἐν Ἀθήναις συνήθεια, καθ' ἣν ὁ μισθωτὴς πωλούμενου τινὸς κτήματος, δὲν ἀποβάλλεται πρὶν ἢ ἀποζημιωθῇ ἀπὸ τὸν ἀγοραστήν; Ὅρα τὴν ὑπ' ἀριθ. 68 τοῦ 1847 πολ. τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασιν, δι' ἧς καθιεροῦται προσέτι, ὅτι καὶ ἂν ὑπάρχῃ τὸ ἔθιμον αὐτὸ, δὲν ὀφείλεται ὁμῶς ἀποζημιώσεις, ὅταν ὁ ἐνάγων ἐμίσθωσε τὸ κτῆμα, ὅχι ἀπὸ τὸν νόμιμον ἰδιοκτήτην, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν σύζυγον τοῦ ἐνάγοντος ἐπ' ὀνόματί της.

§ 92. Ἐπὶ τῆς μισθώσεως τῶν δημοσίων τελῶν, ὁ θάνατος ἐπιφέρει τὴν λύσιν της; Ἰδε τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 9 σελ. 167 (λέξει Κοινωνία).

Τυχαῖα συμβεβηκότα.

§ 94. Περὶ τούτου ὠμίλησα ἄνωτ. § 23, 50 ἐπ. Περὶ τῶν ζητημάτων λοιπὸν, ὅσα ὡς πρὸς τοῦτο ἀναφύονται, θέλω ὀμιλήσει ἐν λέξει Τυχηρά. Ἐδῶ περιορίζομαι νὰ ὑπομνήσω τὰ εἰρημένα

1] Ἐν Νομικῇ σελ. 882, 3663, 3697.

2] Ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 23 τοῦ 1847 ἀποφάσκει τοῦ Ἀρ. Πάγου.

3] Ἐν τῷ ἀνωτέρῳ § 23.

4] Ἐν Εὐρετηρίῳ τόμ. 5 λέξει *Δημόσιον*.

Περὶ ὅλων αὐτῶν, ὡς καὶ περὶ τινων ἄλλων, θέλω ὁμιλῆσαι ἐν λέξει *Τυχηρά*.

Ἀρμολιότης. — Πράξεις ἐμπορικαί. — Φορολογία.

§ 95. Ἡ ἐκδίκασις τῆς περὶ τοῦ ὀφειλομένου μισθώματος ἀγωγῆς ἐξήρτηται ἀπὸ τὸ περὶ κυριότητος προδικαστικὸν ζήτημα.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὸ ὡς ἐφετεῖον δικάσαν πρωτοδικεῖον νομίμως παρὰδεχθὲν τὴν πρότασιν τῆς Α Μ Κ περὶ τῆς ἀναρμολιότητος τοῦ εἰρηνοδίκου, καθὸ δικάσαντος συνάμα μὲ τὴν ἐνώπιόν του ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσεῖοτος εἰσαχθεῖσαν περὶ μισθώματος τοῦ ἐπιδίκου ἀγροῦ ἀγωγὴν, καὶ τὸ ζήτημα περὶ διακατοχῆς καὶ κυριότητος τοῦ κτήματος τούτου, τὸ ὁποῖον ἀντεποιεῖτο καὶ ἡ εἰρημένη Α Μ Κ, δὲν ἐδύνατο νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς περὶ μισθώματος ἀγωγῆς κατὰ τοῦ Α Δ Δ, ὡς ἐξαρτωμένης ἀπὸ τὸ περὶ κυριότητος προδικαστικὸν ζήτημα, καθὸ ἀμφισβητούμενον.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 143 τοῦ 1849.

ΣΗΜ. Σχετικὰ ζητήματα ὅρα εἰς Εὐρετήριον τόμ. 7 σελ. 82—83. — καὶ εἰς Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 372, 398.

§ 96. Οἱ εἰρηνοδίκαι δικάζουσι περὶ ἐνοικίων; Ἴδε Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 403—415. Ἴδε καὶ τὴν λ. *Εἰρηνοδίκαι* ἐν Εὐρ. τόμ. 6.

§ 97. Ὅταν τὰ ζητούμενα ἐνοίκια ᾗναι καθυστερούμενα, καὶ δὲν ζητῶνται ὡς παρακλουθήματα τῆς περὶ διελύσεως τῆς μισθώσεως ἀγωγῆς, ἡ περὶ αὐτῶν δίκη ὑπάγεται εἰς τὸ εἰρηνοδικεῖον (ἄρθρ. 490 § 9 τῆς πολ. δικονομίας).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10463 τοῦ 1853.

§ 98. Αἱ περὶ μισθώματος διαφοραὶ ποῦ ὑπάγονται; Ἴδε τὴν 285 τοῦ 1852 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, περὶ ἧς ἄλλοτε γενήσεται λόγος ἐν λ. *Ἀρμολιότης ἐμπ.*

§ 99. Ὅταν ὁ μισθωτὴς ἀγροτικῷ κτήματι ἀρνήται τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθώματος καὶ ἐπιμένῃ εἰς τὴν, μετὰ τὸ τέλος τῆς προθεσμίας, κάρπωσιν αὐτοῦ λόγῳ ὅτι ἔπχθεν ἐκ θεομηνίας, εἰς ποῖον δικαστήριον ὑπάγεται ἡ περὶ πληρωμῆς τοῦ μισθώματος καὶ ἡ περὶ ἐκκενώσεως ἀγωγὴ; — Εἰς τὸ πρωτοδικεῖον, διότι ἡ διαφορά συνίσταται ὅχι εἰς τὸ ἐνοίκιον, οὔτε ὡς πρὸς τὸ ποσὸν ἢ τὰς

πρόθεσμίας, ἢ τὴν περὶ αὐτοῦ συμφωνίαν καὶ ὑποχρέωσιν, ἀλλ' ὡς πρὸς τὰ αἷτια τῆς ἀρνήσεως, καὶ προσέτι ὡς πρὸς τὴν διάλυσιν τῆς μισθώσεως καὶ τὰς συνεπείας αὐτῆς.

Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 427 τοῦ 1850 (Νομικ. σ. 5332). Ἰδε κατωτ. § 100.

§ 100. Προκειμένου λόγου περὶ ἀποδόλης ἀπὸ τοῦ μισθωθέντος πράγματος, ἡ ἀπόφρασις ἐκδίδεται ἀνεκκλήτως; Ὁρα Εὔρ. τόμ. 7 σελ. 38 § 153 (λ. "Εφσεις). — Ὁρα καὶ Εὔρ. τόμ. 4 § 266.

§ 101. Ἡ ἐνοικίασις τῶν ἐθνικῶν προσόδων εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ; Αἱ περὶ αὐτῶν διαφοραὶ ποῦ ὑπάγονται; — Ἰδε Εὔρ. τόμ. 9 σελ. 99 λέξει *Κοινωνία* § 184 καὶ Εὔρ. τόμ. 8 σελ. 161 § 1. — Ἰδε δὲ καὶ τὴν λ. *Φύροι*, ἐνθα θέλω συμπληρώσει καὶ ἀνακεφαλαιώσῃ τὴν σχετικὴν νομολογίαν.

§ 102. Ὁ μισθόνων κινητὰ πρὸς ὑπεκμίσθωσιν ἐνεργεῖ πρᾶξιν ἐμπορικὴν; Ράλλ. Ἐμπ. δίκαιον § 24. — Εὔρ. λέξ. *Ἀμοδιότης ἐμπορικὴ*.

Εἰς τὸ περὶ Ἐμπορικοῦ δικαίου σύγγραμμα τοῦ Κ. Ράλλη εὐρίσκατε παρκτηρήσεις περὶ τῶν ἐπομένων (1):

31. Περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ μίσθωσις τῆς ἐργασίας καὶ τῆς βιομηχανίας εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ.
32. Ἡ ἐπιχειρήσις χειροτεχνίας καθίστησι πρᾶξιν ἐμπορικὴν, εἴτε ὁ ἐργολάβος χορηγεῖ τὴν ὕλην, εἴτε τὴν ἐργασίαν μόνην.
33. Ἡ ἀγορὰ ἀκινήτου πρὸς σύστασιν χειροτεχνεῖου δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ.
34. Ἄλλως ὡς πρὸς τὴν ἀγορὰν τῶν ἐργαλείων καὶ μηχανῶν.
35. Περὶ ἀγορᾶς καταστήματος χειροτεχνίου περιλαμβανόντος συνάμα ἀκίνητα, μηχανὰς, πρῶτην ὕλην κτλ.
36. Ἡ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων ἐργασία δὲν ἀποτελεῖ πρᾶξιν ἐμπορικὴν, εἰμὴ ὅταν ὁ ἐργολάβος μέλλῃ νὰ χορηγήσῃ τὴν ὕλην.
37. Ἐπιχειρήσεις δημοσίων ἔργων.
38. Ὁ ἰδιοκτήτης, ὅστις μεταποιεῖ τὰ προϊόντα τῶν κτημάτων του, εἶναι οὐχ ἥττον ἐργολάβος χειροτεχνίας.
39. Περὶ παραγγελίας, καὶ ἂν μίξ μόνῃ πρᾶξις δύνῃται νὰ θεωρηθῇ πρᾶξις ἐμπορικὴ.
40. Περὶ ἐπιχειρήσεως μετχομίσσεως.
41. Περὶ ἐπιχειρήσεως πρακτορίας.
42. Περὶ ἐπιχειρήσεως τλειστηριάσεως.
43. Περὶ ἐπιχειρήσεως δημοσίων θεαμάτων.
44. Ὁ ὅρος δημόσια θεάματα περιλαμβάνει τὰς αἰθούσας πρὸς συγχρότησιν συναυλίας, χορῶν, κτλ.
45. Ὁ ἀπέναντι τοῦ διευθυντοῦ θεάτρου τινὸς ὑποχρεούμενος ὑποκριτὴς ἐνεργεῖ πρᾶξιν ἐμπορικὴν.
46. Αἱ μεσιτικαὶ ἐργασίαι ἀποτελοῦσι πρᾶξεις ἐμπορικὰς, εἴτε οἱ ἐνεργοῦντες αὐτὰς μεσίται διωρίσθησαν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, εἴτε ἐνεργῶσιν, ὅπου τοῦτο ἐπιτρέπεται, ἄνευ διορισμοῦ.

(1) Οἱ πρὸ τῶν ζητημ. ἀριθ. σημαίνουν τοὺς §§ τοῦ ἀ. τόμ. τοῦ συγγρ. αὐτοῦ.

47. Ἡ μεσιτικὴ ἐργασία εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, καὶ ὅταν ἀφορᾷ συνάλλαγμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἐμπορικὸν ἀπέναντι οὐδενος τῶν συμβαλλομένων

§ 103. Ἡ μίσθωσις ἀκινήτου δὲν εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ, καὶ ἂν ἤθελε γίνῃ πρὸς σκοπὸν ὑπομισθώσεως, ἢ καὶ μετὰ προσώπων ἐμπορευομένων ἢ καὶ μετὰ προσώπου ἐμπερευομένου.

Ἀπόφ. 5309 τῆς 5 μαρτ. 1849 τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐφετ.—Ἴδε δὲ καὶ Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 99 § 60.

§ 104. Ἀγορὰ ἀμάξης ἐπὶ σκοπῷ ἐκμισθώσεως εἶναι πρᾶξις ἐμπορικὴ; Ἴδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 35 ἐν τέλ.

§ 105. Ἡ παρὰ ξενοδόχου ἀγορὰ ἐπίπλων ἐπὶ σκοπῷ ἐκμισθώσεως; αὐτ. σελ. 37 καὶ 116.

§ 106. Ἡ μίσθωσις τῆς χρήσεως πλοίου; αὐτ. σελ. 120.

§ 107. Περὶ διαφορῶν μετὰξὺ φορολογουμένων καὶ ἐνοικιαστῶν. Ἴδε τὰ ἐκτεθησόμενα ἐν λέξει *Φόροι*.—Ἴδε καὶ Εὐρετ. τόμ. 4 σελ. 177—224.

§ 108. Ἡ περὶ ἀποζημιώσεως ἔνεκα διαρπαγῆς τῶν φόρων ἀγωγή τοῦ μισθωτοῦ ποῦ ὑπάγεται; Ἴδε τὴν λέξιν *Παλαιὰ χρῆν* ἐν Εὐρετηρίῳ.

§ 109. Ὅταν ὁ ἐνάγων ζητῇ ἀποζημιώσιν διὰ τὴν, μετὰ τὴν πρῆλυσιν τοῦ χρόνου τῆς ἀναμισθώσεως, πρᾶντομον κατακράτησιν τῆς οἰκίας του, δὲν πρόκειται περὶ ἐνοικίων ἢ περὶ διαφορῶν ἐκ τοῦ συναλλάγματος τῆς μισθώσεως προερχομένης διὰ νὰ ᾔηται ἀρμόδιον τὸ εἰρηνοδικεῖον.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 63 τοῦ 1849. Ἴδε ἄνωτ. § 99.

§ 110. Αἱ εἰς σύμβασιν μισθώσεως ὑπηρεσίας στηριζόμεναι διαφοραὶ ὑπάγονται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 490 § 3 τῆς πολ. δικονομίας εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν εἰρηνοδικῶν ἄνευ διακρίσεως ἀξίας· ὁ δὲ νόμος οὗτος δὲν περιορίζει τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ εἰρηνοδίκου εἰς μύνας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ τῆς μισθώσεως σύμβασις ὁμολογεῖται ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ἢ συνετάχθη περὶ αὐτῆς ἀναμφισβήτητον ἔγγραφον, καθότι διὰ τῆς ἐκφράσεως «ἐκ τοῦ μετὰξὺ αὐτῶν ὑπάρχοντος συμβολαίου» ἐννοεῖ προδήλως τὴν τῆς μισθώσεως νομικὴν πρᾶξιν, τὴν σύμβασιν, καὶ οὐχὶ τὸ περὶ αὐτῆς δημόσιον ἢ ιδιωτικὸν ἔγγραφον, ὧν τὸ μὲν ὀνομαζεῖ συμβολαιογραφικὸν (168, 180, 184, 186 καὶ 191 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ), τὸ δὲ ιδιωτικὸν περὶ συμφωνίας συμβάσεως ἔγγραφον (ἄρθρ. 407—412 πολ. δικονομίας).

Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 68 τοῦ 1849. Ἴδε τὸ ἐπ. ἄρθρ. Μίσθ. ὑπ.τ. § 19.

Προσθήκαι τινες.

§ 110² διάλυσις τῆς μισθώσεως, ἕνεκα μὴ πληρωμῆς τοῦ τιμήματος ἐπὶ δύο ἔτη.

Απόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου 54 § 1 τοῦ βιβλ. 19 τίτλ. 2 τῶν Παιδεκτῶν, ἐὰν ὁ μισθωτὴς ἐπὶ διετίαν δὲν καταβάλῃ τὸ μίσθωμα, ὁ ἐκμισθωτὴς δικαιούται νὰ ἐξώσῃ αὐτὸν τοῦ μισθωθέντος πράγματος καὶ τὰ τοῦ προλαβόντος χρόνου μισθώματα ν' ἀπαιτήσῃ. Διό, ἐὰν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ὁ μισθωτὴς καθυστερήσῃ τὸ μίσθωμα, ὁ μισθωτὴς ἀποκτᾷ ἀμφοτέρω τὰ ἐκ τοῦ νόμου πηγάζοντα δικαιώματα, ἥτοι νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξωσιν τοῦ μισθωτοῦ καὶ τὸ ὀφειλόμενον μίσθωμα· ἐπομένως καὶ ἂν πρὸ τῆς περὶ ἐξώσεως ἀγωγῆς, μετὰ παρέλευσιν ὅμως τῆς διετίας, ὁ ἐκμισθωτὴς δεχθῇ τὸ ὀφειλόμενον μίσθωμα, παύει ἡ περὶ τούτου ἀπαιτήσις του, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ τῆς ἐξώσεως τοῦ μισθωτοῦ δικαίωμά του, ὅταν ἄλλως δὲν παρητήθῃ αὐτοῦ· ἄρα, ἀποδεδειγμένου ὄντος ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι ὁ μισθωτὴς Γ Ρ καθυσέρησε πλέον τῶν δύο ἐτῶν μίσθωμα, καίτοι καταβῶν αὐτὸ ὀλίγον πρὸ τῆς ἀγωγῆς, ὀρθῶς τὸ ἐφετεῖον παρεδέχθη τὴν τοῦ δημοσίου ἀγωγὴν περὶ διαλύσεως τῆς μισθώσεως, ἕνεκα τῆς μὴ ἐπὶ διετίαν καταβολῆς τοῦ μισθώματος, μὴ θεωρήσαν ὅτι τὸ δημόσιον, πληρωθὲν πρὸ τῆς ἀγωγῆς τὸ ὀφειλόμενον μίσθωμα, παρητήθη καὶ τοῦ ἐτέρου κεκτημένου δικαιώματός του περὶ τῆς ἐξώσεως τοῦ μισθωτοῦ, ἀφοῦ δὲν προετάθη καὶ ὅτι ἐξ ἄλλων γεγονότων τοιαύτη πρότασις τοῦ δημοσίου προέκυπτε.»

Ἄπόφ. πολ. Ἄρ. Πάγου 67 τοῦ 1853. — Ἴδε ἄνωτ. § 74, 88 ἐπ.

§ 111. Ἀφοῦ ἐξέθετα ἀναλυτικῶς τὰ περὶ μισθώσεως, σημειῶ ὅτι εἰς τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου εὑρηνται, ἐν συνόψει, τὰ ἐξῆς.

§ 112. Δὲν ὑπάρχει νόμος διατάττων νὰ προσδιορίζηται τὸ μὴ συμφωνηθὲν τίμημα πράγματός τινος ἀναλόγως μὲ τὸ συμφωνηθὲν μεταξὺ τῶν αὐτῶν συμβαλλομένων ἐπὶ ἄλλου ἀντικειμένου· ἐξ ἐναντίας ὁ νόμος διατάττει, ὅτι ὁσάκις ἡ θέλησις τῶν συμβαλλομένων μερῶν εἶναι νὰ πληρωθῇ μὲν μίσθωμα, δὲν συμφωνήσωσι δὲ περὶ τούτου, κατὰ τὸ κάλλιστον καὶ δίκαιον ὀφείλει τοῦτο τυποῦσθαι· ἡ ἐκτίμησις δὲ αὐτῶν, ὡς ζητήματος πραγματικοῦ, ἀνήκει εἰς τὰ κατώτερα δικαστήρια καὶ ὑπεκφεύγει τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἴδε ἄνωτ. § 20, 23.

Ἄπόφ. πολ. Ἄρ. Π. 28 τοῦ 1844.

§ 113. Ἡ ἀνανέωσις τῆς μισθώσεως, ἡ ἐνδιαλαμβανομένη εἰς τὸ 20 ἄρθρ. βιβλ. Γ' τίτλ. 8 τοῦ Ἀρμενοπ ἀφορᾷ γενικῶς καὶ τὰ ἀγροτικά καὶ τὰ τῆς πόλεως κτήματα. Ἴδε ἀνωτ. § 80 ἐπ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 38 τοῦ 1846.

§ 114. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς ἀναμισθώσεις τῶν κτημάτων τοῦ δημοσίου. Ἴδε ἀνωτ. § 80 ἐπ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 38 τοῦ 1846.

§ 115. Ὁ μισθωτὴς δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν διὰ τὰς βλάβας τὰς γενομένας εἰς τὸ ἐκμισθωθὲν κτῆμα, ἀλλὰ μόνον μείωσιν τοῦ μισθώματος ἢ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ καταβληθέντος ἐνοικίου. Ἴδε ἀνωτ. § 94.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 23 τοῦ 1847.

§ 116. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἔχει μόνον ὅταν πρόκηται περὶ μεγάλης καὶ ὄχι περὶ μετρίας ζημίας, καὶ ὅταν προσέτι, πολυετοῦς οὔσης τῆς μισθώσεως, ἡ ζημία, ἡ ἐξ ὁποιασδήποτε φύσεως βίας προκύπτουσα, δὲν συμψυφίζεται μὲ τὴν εὐφορίαν τῶν ἄλλων ἐτῶν. Ἴδε καὶ ἀνωτ. § 94. (Ἀπ. ἡ αὐτή.)

§ 117. Πᾶσαν βίαν, καθ' ἣς εἶναι ἀδύνατος ἡ ἀντίστασις, ἐπιγιγνώσκει ὁ δεσπότης· λογίζεται δὲ ὡς ἀνωτέρα καὶ ἀνυπέρβλητος βία καὶ ἡ ἐπιδρομὴ πολεμίων καὶ ἡ τῶν περιόντων στρατιωτῶν [Βασιλ. βιβλ. Κ' τίτλ. 1 Ν. 15, 32, 70, 74 καὶ 80]. Ἴδε ἀνωτ. § 94. (Ἀπ. ἡ αὐτή.)

§ 218. Προκειμένου λόγου περὶ ἀγωγῆς κινήσεως μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς μισθώσεως καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν μισθωμάτων, καὶ στηριζομένης εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν τῆς στερήσεως ὅλων τῶν καρπῶν καὶ ὠρελειῶν ἐπὶ τριετίαν, ὁ λόγος δὲν ἡδύνατο νὰ ᾔναι περὶ ἀφέσεως ἢ μειώσεως, ἀλλὰ περὶ ἐπιστροφῆς τῶν ἤδη πληρωθέντων μισθωμάτων. [Ν. 33. Πανδ. 19. 2.] Ἴδε ἀνωτ. § 94. (ἡ αὐτή.)

§ 119. Ὁ μισθωτὴς τοῦ κτήματος δὲν ἀποκτᾷ πραγματικὸν δικαίωμα ἐπ' αὐτοῦ. Ἴδε ἀνωτ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 68 τοῦ 1847.

§ 120. Ὁ μισθωτὴς ἀγροῦ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταδιώξῃ δικαστικῶς πάντα τρίτον, ὅστις ᾔθελε τὸν προξενήσῃ ζημίαν. (Ν. 4 Κώδ. loc cond.) Ἴδε ἀνωτ.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 84 τοῦ 1845.

§ 121. Ὁ μισθωτὴς δὲν ἀποκτᾷ τὴν κυριότητα τῶν καρπῶν

τοῦ μισθωθέντος κτήματος, εἰμὴ ὅταν εἰσκομίσῃ αὐτούς. (N. 12 καὶ 13 Βασιλ. 16. 1 καὶ 4.) Ἴδε ἄνωτ. § 66 καὶ 69.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 225 τοῦ 1848.

§ 122. Ὁ δανειστὴς δύναται νὰ κατὰσχῃ τοὺς ἡρτημένους καρπούς τοῦ μισθωθέντος κτήματος τοῦ ὀφειλέτου, καὶ ἂν τὸ κτῆμα ᾗτο μισθωμένον. Ἴδε ἄνωτ. § 66 καὶ 69. (Ἀπ. ἡ αὐτή.)

§ 123. Οἱ μισθωταὶ δημοσίων κτημάτων, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πενταήμερου προθεσμίας, ἄφ' οὗ τὸ ὑπουργεῖον παρέλαβε τὰ πρακτικὰ τῆς δημοπρασίας καὶ δὲν ἐξεφράσθη, αὐταδικαίως κάμνουν ἔναρξιν τῶν δικαιωμάτων των.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 44 τοῦ 1848, ἣν ἐν Εὐρ. τ. 5 σ. 634.

§ 124. Οἱ μισθωταὶ δημοσίων κτημάτων καταδιώκονται, δυνάμει τοῦ περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων νόμου.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 22 τοῦ 1848, ἣν ἴδε εἰς Εὐρ. τ. 5 σελ. 166 § 4.

§ 125. Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ μισθωθέντος ὕδατος, βίαι καὶ ἀπειλαὶ κατὰ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ἐκμισθωτοῦ ὑπὸ τῶν μισθωτῶν γινόμεναι ἐπιφέρουσι τὴν διάλυσιν τοῦ τῆς μισθώσεως συναλλάγματος. Ἴδε ἄνωτ. § 38.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 2 τοῦ 1849.

§ 126. Στηριζομένης τῆς ἀγωγῆς εἰς συμρωνίαν μισθώσεως καὶ ἀμρισεηττηθείσης τῆς συμρωνίας, ἐπιβάλλεται ἀπόδειξις. Ἴδε ἄνωτ. § 12.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 34 τοῦ 1849.

§ 127. Ὁ ἐκμισθωτὴς δύναται νὰ λάβῃ τὸ μίσθωμα ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν παρὰ τοῦ μισθωτοῦ ὑπομισθώσαντα. Ἴδε ἄνωτ. § 41.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 128 τοῦ 1849.

§ 128. Ὁ μισθωτὴς, ὢν διάδικος εἰς τὴν δίκην, καὶ καταδικασθεὶς ὡς τοιοῦτος, ἔχει νόμιμον συμφέρον νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν ἀπόφασιν. Ἴδε ἄνωτ. ἄνωτ. § 48.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 143 τοῦ 1849.

§ 129. Ἡ ἐκδίκαις τῆς περὶ ὀφειλομένου μισθώματος ἀγωγῆς, ἐξήρτηται ἀπὸ τὸ περὶ κυριότητος προδικαστέον ζήτημα. Ἴδε ἄνωτ. § 48. (αὐτόθι)

§ 130. Ἡ ἐκ μέρους τοῦ διοικητοῦ μίσθωσις οἰκίας, χρησιμευούσης πρὸς στάθμευσιν τῶν τῆς Κυβερνήσεως στρατιωτῶν, εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ δημόσιον καὶ δὲν εἶναι πρᾶξις οἰκονομικὴ ἢ διαχειρίσις τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας. Ἴδε ἄνωτ. § 18.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 193 τοῦ 1849.

§ 131. Ὁ μισθωτὴς οἰκίας δὲν ἐνέχεται μόνον ἐφ' ὅσον χρόνον μένει, μετὰ τὴν λήξιν τοῦ συνομολογηθέντος χρόνου τῆς μισθώσεως, ἀλλ' ἡ σιωπηρὰ αὕτη ἀναμίσθωσις ἰσχύει ἐφ' ὅσον χρόνον συνωμολογήθη ἐγγράφως ἡ πρώτη μίσθωσις. Ἴδε ἄνωτ. § 80 ἐπ.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 125 καὶ 165 τοῦ 1850. 1

§ 132. Αἱ περὶ ἀγοραπωλησίας ἀρχαὶ ἐφαρμόζονται εἰς τὸ συνάλλαγμα τοῦτο, τὸ ὅποιον, καίτοι ἐπικαλούμενον μίσθωσις, εἶναι πραγματικῶς ἀγοραπωλησία, καὶ ὡς τοιοῦτον, ὑπάγεται εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Ἴδε ἄνωτ. § 2 ἐπ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 202 τοῦ 1849.

ΣΗΜ. Μετὰ ταῦτα μετεβλήθη ἡ νομολογία, θεωρήσασα τὸ τοιοῦτον ὡς συνάλλαγμα καθαρᾶς μισθώσεως καὶ ὑπαγόμενον εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ἐμποροδικῶν. Ἴδε ἄνωτ. § 2 ἐπ.

Ἀποφ. πολ. Αρ. Π. 33 καὶ 34 τοῦ 1850.

§ 133. Ἴδε Εὐρ. τόμ. 5 σ. 4, ὅπου ἐν λέξει *Μίσθωσις* γίνεται μνεία διαρρήρων περὶ μισθώσεως ζητημάτων, ἅτινα ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ ἴδῃ εἰς τοὺς §§, ὅπου γίνεται ἡ παραπομπή. — Ἴδε Εὐρετ. τόμ. 7 (λέξει *Ἐπικαρπία*) σελ. 191 § 2.

§ 134. Περὶ μισθώσεως ἐθνικῶν κτημάτων, ἴδε τὴν λ. *Φόροι καὶ τὴν λέξιν Τυχηρά*.

Πίναξ λεκτικὸς

τῆς λέξεως ΜΙΣΘΩΣΙΣ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ.

ΣΗΜ. Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουνσι τοὺς §§ τοῦ ἄρθρου.

Ἀγνοία νόμου 79.	Ἀπαλλοτρίωσις 11 ε'.
Ἀγορὰ 2, 91, 104, 132.	Ἀποδεικτικὰ μισθωτοῦ 26.
Ἀγωγή 4, 16, 17, 18 ἐπ. 45, 46 ἐπ.	Ἀποδείξεις 12, 13.
78, 120. Πότε κινεῖται; 75.	Ἀποζημίωσις 5, 6 ἐπ. 50—58 ἐπ. 72, 91, 115—117.
Ἀδιαίρετον 29, 30, 85.	Ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ 14 ἐπ. 15.
Ἀκουσίως νόμος 4	Ἀρμοδιότης 95—110 ε'
Ἀμαξία 104.	Ἀφερία 115—117.
Ἀνακοίνωσις 61 γ'.	Βία καὶ ἀπειλαὶ 8, 85.
Ἀναμίσθωσις 11 ε.	Βλάσαι 50—52 ἐπ.
Ἀνανέωσις 60—83.	Γάμος 6.
Ἀνταγωγή 14 σημ. 6'	Γεωργοὶ 18.
Ἀντίκλητος 51 ἐν τέλ.	Γνώσις 6.
Ἀντικείμενον μισθώσεως 2.	Δαπάναι, ποῦναι δίδονται τῷ μισθωτῇ;
Ἀνώνυμα συναλλάγματα. Ἴδε Συναλλάγματα.	78, 84 ἐν τέλ.

Δαπάναι εἰς τὸ κτῆμα 79.

Δαπάναι 4, 5 διὰ μαρτύρων;

Δῆμοι 16.

Δημοπρασία 123.

Δημόσια τέλη 11 ε', 92, δημόσια κτήματα 11 ε'.

Δημόσιον 16, 35, 110 β', 114, 123.

Διαιρέσεις κοινῷ 4.

Δικιρετὸν 31, 85.

Διακοπὴ μισθώσεως 7.

Διάλυσις μισθώσεως ποῦ ὑπάζεται; 97, 99 ἐπ.

Διάλυσις μισθώσεως, ἕνεκα μὴ πληρωμῆς τοῦ τιμήματος 74, 88, 89 ἐπ. 110 β'. ἕνεκα τῆς ἀθλίης καταστάσεως τοῦ κτήματος 90. ἕνεκα θανάτου 91. ἕνεκα μὴ παραδόσεως 87.

Διάλυσις μισθώσεως ἕνεκα χρήσεως ἄλλης παρὰ τὴν συμφωνηθεῖσαν 84. ἕνεκα τοῦ ὕδατος ἢ ἀπειλῶν 85.

Διαφέρον 51.

Διεκδίκησις 4.

Διοικητικὰ καταστήματα 35.

Δουλεῖαι 2, 4.

Ἑγκλησις 62.

Ἑθιμον 91.

Ἑθνικαὶ γαῖαι 110 β', 114, 123.

Ἑθνικαὶ πρόοδοι 101.

Εἰρηνοδίκαι 95—99, 110.

Ἐκμισθωτοῦ ὑποχρεώσεις 50 ἐπ.

Ἐκνίκησις 6, 52.

Ἐκχώρησις ἀγωγῶν 4.

Ἐμπρησμός 9, 76.

Ἐνοίκια 74, 96—99 ἐπ.

Ἐνοικίαισι φόρων 2.

Ἐπιδιορθώσεις 4.

Ἐπίδοσις 51 ἐν τέλ.

Ἐπικαρπωταὶ 18.

Ἐπιμέλεια 9.

Ἐπίμορτοι 18.

Ἐπισκευαὶ 4, 7 ἐπ.

Ἐργαλῆος 102.

Εὐθύνη ἐκμισθωτοῦ 50 ἐπ. 77 ἐπ. μισθωτοῦ 72 ἐπ.

Ἐφεις 100. — Κατ' ἔφειν ζητοῦνται ἐνοίκια 23. — Συγχωρεῖται ἔφεις; 28.

Ἐφεις ἐκ μέρους μισθωτοῦ 48 ἐπ.

Ζημία 50—54 ἐπ. 115—117.

Ζήτημα προδικ. 95

Θάνατος 92.

Θεομηνία 10.

Θύρα 90.

Καθυστέρησις πληρωμῆς τιμήματος 74.

Καθυστεροῦντες 124.

Κανονισμός ὁρίων 18.

Καρποὶ 4, 34.

Καρποὶ 52, 66 ἐπ.

Καταδίωξις; 124.

Κατάσχσεις καρπῶν 66—68 ἐπ.

Κέρδη 52.

Κινητὰ 63.

Κλησις 51 ἐν τέλ.

Κλοπὴ 4

Κυριότης 2, 11 β', 66 ἐπ. 95

Μάρτυρες 24—26.

Μεταμίσθωσις 11 γ', 41 ἐπ.

Μήνυσις 62.

Μίσθωμα 3, 52, 53 ἐπ.

Μισθώσεως ἰρισμός 1. ἀντικείμενον 2.

Μίσθωσις ἀλλοτρίου πράγματος 93. — Ἰδίου 40.

Πότε ὑπάρχει 34 ἐπ.

Περιλαμβάνει τὰ κινητὰ; 63.

— Πότε γίνεται κύρις τῶν καρπῶν ὁ μισθωτής; 66 ἐπ.

Κινητῶν 102 ἐπ. — Ἀκινήτων κτλ. 102 ἐπ.

Μισθώσεως διάλυσις. ἴδε διάλυσις.

Τέλος 11 δ'.

Ἀνανέωσις 80—83.

Διάλυσις ποῦ δικάζεται; 97 — 99 ἐπ.

Μισθωτὴς ἐνάγει; 45, 46, 120. Χρῆσις ἐν δίκῃν μέσων 48, 49.

Πότε κατέχει βίαν; 22· ἐνάγει; 17, 18· ἐνοικίας ἀδιαιρέτων κτημάτων 29 ἐπ.

Καταμηνύει; 62.

Μισθωτοῦ ὑποχρεώσεις πρὸς φοτεῖν 70.

— Πρὸς ἀποζημίωσιν 72. — Χρῆσις τοῦ πράγματος 73.

Νομὴ 4, 78· νομῆς διατάραξις 21.

Νομιμοποησις 49.

Νόμου ἄγνοια 79 β'

Ξενοδόχος 105.

Οἰκονομικὸς ἐπίτροπος 21.

Ὀρισμός μισθώσεως 1.

Ὅριων κανονισμός 4.

Παραγγέλματα 4, 78. ἴδε ἀγωγή.

Παράθυρα 90.

Παράκλησις 45.

Παραχώρησις 17.

Παρέμβασις 19.

Πανενόκλησις 51 ἐπ.

Προῖξ 6.

Πρόκλησις εἰς ἀγωγήν 65.

Προνόμιον 11, 41 ἐπ.

Πρόοδοι 36.

Πρότασις περὶ ἐνοικίων 23.

Πρώτος ἀγωγή 75.

Στρατιῶται 1^α.

Συμφέρον 49.

Συναλλάγματα ἀνώνυμα 32, 38.

Τέλη δημόσια 92.

Τίμημα μὴ πληρωθὲν 74, 88, 89, 110^β.

Τιμήματος προσδιορισμός 20.

Τόκοι 9, 44.

Τρίτοι 50 ἐπ.

Τυχρὰ 8, 23, 50 ἐπ. 56, 94.

Ύδωρ 85.

Ύπομισθωτῆς 41 ἐπ.

Φόροι 5, 36, 101, 107, 108, 132.

Φόρων ἐνοικίας 2.

Φυλακαὶ 84.

Φύλαξις 9.

Φυτεία 70.

Φῶς 90.

Χρῆσις 9.

ΜΙΣΘΩΣΙΣ ὑπηρεσίας ἢ ἔργου.

Πίναξ λεκτικός.

Ὅρα τοῦτον ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου.

ΣΗΜ Εἰς τὸ περὶ Ῥωμ. Δικ. σύγγραμμα τοῦ Κ. Καλλιγᾶ (τ. γ) εὐρίσκειτε ἐκτεταμένας παρατηρήσεις περὶ τῶν ἐπομένων ἀντικειμένων (1).

§ 1. Διαστολὴ ὑπηρεσίας καὶ ἔργου. — Ὅταν ὁ ἐργολάβος χορηγῇ μόνον τὴν τέχνην του, ἐπεξεργαζόμενος ὑλικόν, τὸ ὅποιον λαμβάνει ἀπὸ τὸν ζητήσαντα τὸ ἔργον, εἶναι φανερόν ὅτι τὸ συνάλλαγμα εἶναι μίσθωσις. Ὅταν ὁμοίως, ἐκτὸς τῆς τέχνης, προσάγῃ καὶ τὴν ὕλην, καθίσταται ὁ χαρακτὴρ τῆς σχέσεως ταύτης ἀμφίβολος μεταξὺ μισθώσεως καὶ ἀγοραπωλησίας. Ὁ Ἰουστινιανὸς παρεδέχθη ὅτι ὑπάρχει πώλησις, ὅταν ὅλον τὸ ὑλικόν ᾦναι τοῦ ἐργολάβου· εἶναι τοιούτοις πώλησις μέλλοντος πράγματος. Ὅταν ὁμοίως ἢ ὅλον ἢ μέρος τοῦ ὑλικοῦ ἀνήκῃ εἰς τὸν ζητοῦντα τὸ ἔργον, θεωρεῖται ἐργολαβικὴ μίσθωσις, καὶ τοιαύτη εἶναι πάντοτε ἢ ἀνέγερσις οἰκοδομῆς, μολονότι ὁ ἐργολάβος προσάγει ὅλην τὴν οἰκοδομικὴν ὕλην. Ἀλλὰ ἡ περίστασις, ὅτι τὸ ἔδαφος ἀνήκει εἰς τὸν μέλλοντα οἰκοδεσπότην, ἐμποδίζει, ὥστε ὁ ὁρισμὸς τῆς ἀγοραπωλησίας νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῆς πράξεως ταύτης. Καλλ. περὶ Ῥωμ. Δικαίου τόμ. γ' § 308.

§ 2. Ἐλευθέριοι τέχναι καὶ ἐπιστημονικὴ διδασκαλία. Ἀρχαί, τὰς ὁποίας εἶχον παραδεχθῇ ὡς πρὸς ταύτας οἱ Ῥωμαῖοι. αὐτ. 309.

(1) Οἱ ἐπόμενοι τῶν ζητημάτων §§ ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτό. — Ἰδε δὲ καὶ Θέμ. τ. 4 σελ. 339 ἐπ.

§ 3. Οἱ νεώτεροι, ἀφίνοντες τὴν β́ασιν τῆς ῥωμαϊκῆς θεωρίας καὶ παραδεχόμενοι, ὅτι πᾶσα ἐργασία πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὴν πρέπουσαν ἀμοιβὴν τῆς, ὅσας συνίσταται εἰς πράξεις ἀνωτέρας τάξεως, πρὸς τιμὴν αὐτῆς, παρεδέχθησαν, ὅτι ἡ νομικὴ σχέσις ἀποτελεῖ ἐντολὴν, οὐχὶ δὲ μίσθωσιν. Οἱ Ῥωμαῖοι οὐτε ὡς ἐντολὴν ἐχαρακτήριζον τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐκτάκτως ἐδίδον ἀγωγὴν (*extra ordinem*). αὐτ. 310.

§ 4. Ὑποχρέωσις τοῦ μισθωτοῦ ἢ ἐργολάβου. Ὁ ἀναδεχθεὶς τὴν ἐκτέλεσιν ἐργασίας ὀφείλει νὰ φέρῃ αὐτὴν εἰς πέρας, κατὰ τὴν συμφωνίαν, καὶ μάλιστα αὐτοπροσώπως, ὅταν ᾗτο καὶ τοῦτο ἀντικείμενον τῆς συμφωνίας. αὐτ. 311.

§ 5. Ὁ ὑποσχεθεὶς, ἐπὶ μισθῷ, τὴν ἐργασίαν ἔχει πλαγιαστικὴν ἀγωγὴν, κατὰ τοῦ ἀναδεχθέντος αὐτὴν, καίτοι ἀφῆρῶσαν τὸ συμφέρον ἄλλου. αὐτ.

§ 6. Ὅταν ἀνατίθῃται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ παραγγείλαντος τὸ ἔργον ἢ ἐπιδοκιμασία, ὀφείλει οὗτος νὰ δεχθῇ τὴν γνώμην, τὴν ὁποῖαν δύναται νὰ συμμερισθῇ ὁ ἐπιεικῆς. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει, ὅταν ἡ ἐπιδοκιμασία ἀνατίθῃται εἰς τὴν κρίσιν τρίτου τινός· ὅθεν ὁ ἐκποιήσας τὸ ἔργον δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν δι' ἐμπειροτεχῶν δοκιμασίαν. αὐτ.

§ 7. Ὅταν ὑποσχεθῇ τις ὑπηρεσίαν εἰς δύο, ὀφείλει νὰ ικανοποιήσῃ πρῶτον ἐκεῖνον, πρὸς ὃν προγενεστερώς ἔδωκεν ὑποχρέωσιν, ὁ δὲ ἕτερος ἔχει δικαίωμα ἀποζημιώσεως. αὐτ.

§ 8. Ὅταν πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου δὲν ὥρισται χρόνος, οὔτε ἄκρα σπουδὴ ἀπαιτεῖται, οὔτε παραμέλησις πέραν τοῦ καταλλήλου χρόνου· ἀπαλλάττεται ὅμως ὁ ὀφείλων τὸ ἔργον, ἂν τὸ παραδώσῃ μετὰ τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον, καθ' ὅσον δὲν κατέστη ὑπερήμερος· ἐὰν ὁ ὀρισθεὶς χρόνος δὲν ἐξερκῇ, παρατείνεται. αὐτ.

§ 9. Τυχαία καταστροφή. Ἰδὲ Καλλ. τόμ. 3 § 311.

§ 10. Ἡ εὐτελής παράλειψις τοῦ ὀφείλοντος ὑπηρεσίαν ἢ ἔργον, ἢ ἡ κακὴ ἐκπλήρωσις δίδει χώραν εἰς ἀποζημιώσεις· ἡ ἀνεπιτηδιότης τοῦ δὲν τὸν ὠφελεῖ. αὐτ. 312.

§ 11. Ὡς πρὸς τοὺς ἐργολάβους δημοσίων οἰκοδομῶν διέταξαν οἱ Αὐτοκράτορες, ὅτι ἐνέχονται ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη αὐτοὶ καὶ οἱ κληρονόμοι των διὰ πᾶσαν ἀτέλειαν τῆς οἰκοδομῆς, καὶ ὀφείλουν, ἰδίαις δαπάναις, ν' ἀνεγείρουν τὸ πεπτωκός, ὄντες μόνον ἀπηλλαγμένοι τῶν τυχηρῶν συμβάντων (1).

Ὁ Ἀρμενόπουλος ἀναφέρει τὴν διάταξιν (Γ' ἢ § 44), ἀλλὰ παρ-

(1) L. 8 de op. publ. (8. 12) B. LVIII. 12. 7.

ἡλλαγμένην, διότι περιορίζει μόνον ἐντὸς δέκα ἐτῶν τὴν ὑποχρέωσιν ὡς πρὸς τὰ λιθόκτιστα, καὶ ἐντὸς ἑξ ὡς πρὸς τὰ ἔμπηλα· ἐξ ἄλλου μέρους ἐπακτείνει τὴν διάταξιν εἰς ὅλους τοὺς ἐργολάβους. Βεβαίως ἡ τροπολογία αὕτη ἀνήκει εἰς Αὐτοκράτορα, μολονότι ἀγνοοῦμεν πόθεν ἐξήχθη. Τὸ σημεῖον τῆς νομοθετικῆς καταγωγῆς αὐτῆς εἶναι ἴσως ἡ περίστασις, ὅτι προσθέτει καὶ ποινὴν, φέρουσαν τὸ χρῶμα τῆς βυζαντινῆς ὠμότητος, τὴν κουρείαν καὶ τὴν ἐξορίαν. Ἡ αὕτη ποινὴ ἐπαναλαμβάνεται ὡς πρὸς τοὺς δυσξυμβόλους ἐργολάβους, οἵτινες ἐγκαταλιμπάνουν τὸ ἔργον ἐν τῷ μέσῳ, ἀπαιτούμενοι καὶ τὸν μισθὸν, τὸν ὅποιον ἤδη ἔλαβον (Ἀρμενοπ. Γ'. ἡ. 42). Καθαυτὸ ὁμῶς αἱ ποιναὶ, αἵτινες μᾶς χρησιμεύουν νὰ γνωρίσωμεν τὰ αὐτοκρατορικὰ παράσημα, εἶναι τὸ μέρος, τὸ ὅποιον σήμερον δὲν ἰσχύει. αὐτόθι 313.

§ 12. Αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ μισθώσαντος περιορίζονται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ κατὰ τὰς συμφωνίας, τουτέστιν ἢ ἅπαξ καταβαλλομένου, ἢ καθ' ὠρισμένας δόσεις· ὡσάκις ὁ μισθὸς συνωμολογήθη ἀναλόγως μέτρου τινός, ἢ καταβολὴ γίνεται καθ' ὅσον προχωρεῖ τὸ ἔργον πρὸ τοῦ τέλους αὐτοῦ, ἀλλ' ὅταν δὲν συνωμολογήθησαν προκαταβολαί, ὁ μισθὸς δὲν ὀφείλεται πρὸ τῆς ἐκτελέσεως. Βραδύτης. Ἀόριστοι ὑποσχέσεις. αὐτ. 314.

§ 13. Αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ μισθώσαντος καὶ τοῦ μισθωτοῦ τροποποιοῦνται διὰ τῶν τυχηρῶν συμβάντων.

Ἡ γενικωτέρα ἀρχή, ἣτις ἐπικρατεῖ ἐνταῦθα, ὡσάκις πρόκειται περὶ ἔργου τινός, εἶναι ὅτι ὁ κύριος ἀποβάλλει τὸ πρᾶγμα (*res perit domino*). Ὁ τέκτων λοιπὸν, ὅστις ἀνεγείρει οἰκοδομὴν, δὲν ἀποβάλλει τι, ὅταν καὶ πρὸ τοῦ τέλους αὐτῆς ὁ σεισμὸς τὴν κατεδάφισε (1), ἐκτὸς μόνον ἂν τὸ ἔργον εἶχε τοιαῦτα ἐλαττώματα, ὥστε ἦτιον ἀπαράδεκτον ἢ παρὰ τὴν συμφωνίαν (2).

Εἶναι ὁμῶς φανερόν ὅτι ἡ τυχηρὰ ἀπώλεια τοῦ εἰς τὸν ἐργολάβον ἀνήκοντος ὑλικοῦ, πρὶν ἐνοικοδομηθῆ, ὡς καὶ τῶν ἐργαλείων του, αὐτὸν ἀφορᾷ (3). Ἀλλ' ὡσάκις ὑπάρχῃ καταστροφὴ ἔργου, ἢ πρόληψις εἶναι, ὅτι ἐξ ἐλαττώματος αὐτοῦ προῆλθε τὸ συμβάν. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἡ ἐργασία ἐδόθη ὑπὸ μέτρησιν, ἔχει συμφέρον ὁ ἐργολάβος νὰ παραδώσῃ τὸ ἐκπονιθὲν βαθμηδὸν ὅσον προαδεύει, διὰ

(1) L. 59. L. 62. L. 33. αὐτ. Ἀρμεν. Γ'. ἡ. § 36, 37.

(2) L. 37. αὐτ. Ἐπίσης ὅταν τὸ δοθὲν ὑλικὸν ὡς ἐκ τῆς κακῆς του ποιότητος φθείρεται, καθὼς ὁ διδόμενος πρὸς κολλῆσιν λίθος, ὁ κίνδυνος εἶναι τοῦ διδόντος, ἐὰν δὲν προῆλθεν ἢ βλάψῃ ἐξ ἀνεπιτηδεύτητος. L. 13 § 5 αὐτ.

(3) L. 2 § 1 de L. Rhod. (14, 2).

νὰ παύσῃ κατ' αὐτοῦ ἢ πρόληψις, διότι, μετὰ τὴν περάθεισιν, θεωρεῖται ὅτι τὸ ἀπεδοκίμασεν ὁ μισθώσας (1), ἐκτὸς ἂν δολίως ἀπέκρυψεν ἐλαττώματα ὁ ἐργολάβος (2).

Ὁ μισθός, τὸν ὁποῖον λαμβάνει ὁ ἐργολάβος καὶ μετὰ τὸ τυχηρὸν συμβεβηκός, κατὰ φυσικὸν λόγον ἀκολουθεῖ τὴν ἀναλογίαν τῆς συμφωνίας. αὐτόθι 315.

§ 14. Τὸ ζήτημα περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῶν τυχηρῶν ὡς πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν ἔχει ἄλλως. — Ὁ ὑποσχεθεὶς αὐτὴν ἀπαλλάττεται τῆς ὑποχρεώσεώς του, μὴ δυναμένης νὰ ἐκτελεσθῇ ἐκ τῆς τυχηρᾶς αἰτίας τοῦ μισθώσαντος, καὶ δὲν στερεῖται τῆς ἀντιμισθίας του, ἐκτὸς ἂν, μετελθὼν ἄλλοῦ τὸ ἔργον του, ἀντεμείρῃ ἀποχρώντως. Ὅταν ὅμως τὸ τυχηρὸν συμβᾷν προσβάλῃ αὐτὸν τὸν ὀφείλοντα τὴν ὑπηρεσίαν, τὸν ἀπαλλάττει μὲν τῆς ἀποζημιώσεως, ἀλλὰ δὲν δικαιολογεῖ τὸ νὰ πληρώσῃ ὁ ἕτερος τὰς συμφορὰς του· καὶ ἡ φθορὰ τῶν πραγμάτων του αὐτὸν ἀφορᾷ (Καὶ ταῦτα, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἐναντία συνομολόγησις). αὐτ. 316.

§ 15. Ὑπάρχουν καὶ συμφωνίαι τιnές ὡς ἐκ τοῦ χαρακτηῖρος αὐτοῦ τῆς μισθώσεως συνεπάγεται ἄλλα ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὰ τυχηρὰ συμβεβηκότα. Εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν δυνάμεθα σήμερον νὰ κατατάξωμεν τὰ λεγόμενα σιδηροκέφαλα (*cheptel de fer*), ἥτοι τὰ διδόμενα κτήνη εἰς τὸν μισθωτὴν κτήματος, ἀναδεχόμενον νὰ διατηρήσῃ ἀκέραιον τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν δι' ἀντικαταστάσεως τῶν ἐκλειπόντων, εἰς τρόπον ὥστε πάντοτε νὰ ὑπάρχῃ τὸ αὐτὸ ποσὸν ἐπὶ τοῦ κτήματος. Ὁ σκοπὸς τοῦ τοιούτου συναλλαγματος εἶναι ἡ πηγάζουσα εἰς τὸ κτήμα ἐκ τῶν κτηνῶν ὠφέλεια διὰ τοῦ λιπᾶσματος. Ἡ λέξις σιδηροκέφαλα ἀρκεῖ μόνη; ἐπομένως, νὰ μετατρέρῃ τὸν κίνδυνον τῶν κτηνῶν εἰς τὸν μισθωτὴν (3).

Ἡ βροσκὴ θρεμμάτων δὲν δύναται νὰ ὑπαχθῇ ἐνταῦθα, ὅταν μὲ πρόθεσιν κοινωνίας συμφωνήσῃ νὰ συμμερίζηται τὰς ὠρελείας ὁ κύριος τοῦ ποιμνίου μετὰ τοῦ φύλακος, διότι ὑπάρχει μᾶλλον ἐταιρία (*pecora partiaria*) (4). Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε σκοπὸς κοινωνίας, ἀλλ' ἡ συμφωνία ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸ μέρος τοῦ προϊόντος, τὰ βασιλικά θεωροῦν τὸ συνάλλαγμα ὡς ἀνώνυμον, ὥστε ὁ κίνδυνος τοῦ ποιμνίου ἀφορᾷ τὸν κύριον (5). Ἐπειδὴ δὲ τὸ συμφέρον εἶναι

(1) L. 36 locati (19, 2) B. XX. 1, 35.

(2) L. 24 pr. αὐτ.

(3) Ἴδε Γαλλ. Κώδ. ἄρθρ. 1821 καὶ ἐπ. Troplong louage 12 15 καὶ ἐπ.

(4) L. 9, C. de pactis (2, 3) B. XI. 1, 69.

(5) Αὐτ. Ἐκ τῶν L. 13 § 1 de præscr. verbis (19, 5) B. XX. 4, 13 καὶ

κοινόν, ὁ βυσκόδς ἐνέχεται διὰ τὴν ὁποίαν μεταχειρίζεται εἰς τὰ ἴδια ἐπιμέλειαν (1). αὐτόθι 317.

§ 16. Λόγοι διαλύσεως ἢ ἀκυρότητ. — Ἴδε τὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὸν § 318 τοῦ εἰρημένου συγγράμματος τόμ. 3.

§ 17. Οἱ εἰρηνοδίκαι εἶναι ἀρμόδιοι νὰ δικάζωσιν ἄνευ διακρίσεως τῆς ἀξίας περὶ διαφορῶν μεταξὺ κυρίων καὶ ὑπηρετῶν; (2)

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὠμίλησα, ἐν ἐκτάσει, εἰς τὸν 4 τὸμον τοῦ Εὐρ. (σελ. 399—403). ὅθεν, παραπέμπων αὐτόθι τὸν ἀναγνώστην, περιττὸν θεωρῶ νὰ προσθέσω ἐνταῦθ' αὖτις ἐκ τῶν αὐτοῦ ἐκτεθέντων· προσθέτω μόνον τὰ νεώτερα, ἥτοι τὰ ἐξῆς (ἐδ. α—

§ 18. α] Ὁ εἰρηνοδίκης εἶναι ἀρμόδιος νὰ δικάζῃ τὰς μεταξὺ κυρίων καὶ ὑπηρετῶν διαφοράς, ὅσας ὅμως αὗται προέρχονται ἐκ συμφωνίας γενομένης εἴτε ἐγγράφως, εἴτε ἀγράφως, εἴτε ῥητῶς, εἴτε σιωπηλῶς.

Ἀπόφ. α' Επειδὴ, κατὰ τὴν εἰς τὸ 490 ἄρθρον τῆς πολ. δικονομίας καθιερωμένην ἐξαιρετικὴν τῶν εἰρηνοδικείων δικαιοδοσίαν, ἐπὶ ἀμφισβητουμένων ὑποθέσεων, δύνανται ταῦτα νὰ δικάζωσι, πρὸς ταῖς ἄλλαις καὶ τὰς μεταξὺ κυρίων καὶ ὑπηρετῶν διαφορὰς (§ 8) ὅποιασδήποτε ἀξίας, ἀλλ' ἐκεῖνας μόνον, ὅσαι προέρχονται ἐκ τοῦ περὶ ὑπηρεσίας συναλλάγματος, τουτέστιν ἐκ τῆς, εἴτε ἐγγράφως εἴτε καὶ προφορικῶς, μεταξὺ τῶν διαδίκων γενομένης ῥητῆς ἢ σιωπηλῆς συμφωνίας. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς ἐξ ὅλης τῆς δικογραφίας προκύπτει ἀριδῆλως, μηδενὸς τῶν διαδίκων ὁμολογήσαντος, ὅτι ὑπῆρξε μεταξὺ τῶν τοιαύτης τις συμφωνία μισθώσεως, ῥητῶς τοῦ ἀναιρεσειόντος τὸ ἐναντίον δι' ὁμοθυμαδόντος, μηδ' ἐναντιωθείσης εἰς τοῦτο τῆς ἀντιδίκου του, καὶ ῥητῶς τοῦ πρωτοδικείου ἀποφανθέντος εἰς τὴν τελευταίαν ὑπ' ἀριθ. 15912 ἀπόφασίν του, ὅτι ἡ περὶ πληρωμῆς δραχ. 4720 ἀπαίτησις τῆς ἀναιρεσιβλήτου δὲν στηρίζεται εἰς συνάλλαγμα μισθώσεως, ἀναρμοδίως τὸ εἰρηνοδικεῖον Πειραιῶς ἐπελήφθη τῆς δίκης, καὶ ἐπομένως οὐκ ὀρθῶς τὸ δικαστήριον τῶν ἐνταῦθα πρωτοδικῶν ἐθεώρησεν ὡς κῆρος ἔχουσιν τὴν ἐφεσιβληθεῖσαν ἐκείνην ἀπόφασιν, διὰ τὸν λόγον δῆθεν ὅτι ἡ ἀπλὴ παροχὴ ὑπηρεσιῶν καὶ ἄνευ προηγουμένου περὶ μισθώσεως συναλλάγματος παράγει ὑποχρέωσιν πρὸς ἀντιμισθίαν.

L. 52 § 3 pro socio (17. 2) B. XII 1, 50, ὁ δὲν ἐξάγεται τι θετικόν.

(1) L. 72 pro socio (17, 2) B. XII. 1, 70-

(2) "Ἄν τὸ ἀντικείμενον ὑπερβάλῃ τὰς 300 δραχμάς καὶ πρόκειται περὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐμπ. ὑπαλλήλων; Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 133.

Ἐπειδὴ ὁ περὶ ἀρμοδιότητος οὗτος λόγος, ἂν καὶ κατὰ πρῶτον ἤδη προτείνεται παρὰ τοῦ ἀναιρεσειόντος, εἰς λόγον ὕλης στηριζόμενος, καὶ ἐπομένως τὴν δημοσίαν ἀφορῶν τάξιν, εἶναι, ἀπεναντίας τῆς δι᾽ ἰσχυρίσεως τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, παρὰδεκτός.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 56 τοῦ 1848.

§ 19. β'] Ὅταν ὁ ἐναγόμενος ἐπὶ μισθοδοσίᾳ ἐνώπιον εἰρηνοδικείου τινὸς διατείνεται, ὅτι δὲν ὑπῆρξε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐνάγοντος συμφωνία περὶ μισθοδοσίας, τὸ εἰρηνοδικεῖον καθίσταται ἀναρμόδιον; Ὑποχρέωσις πρὸς ἀπόδειξιν.

Ἡ 33 τοῦ 1849 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου φέρει·

« Ἐπειδὴ, ὡς ἐκ τῶν αὐτῶν προμνησθέντων ἐγγράφων βεβαιούται, ἡ μὲν ἀναιρεσειούσα ἐστήριξε τὴν κατὰ τοῦ Γ Μ ἀγωγὴν τῆς εἰς συμφωνίαν μισθώσεως καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο προσέφυγεν εἰς τὸ εἰρηνοδικεῖον ὡς ἀρμόδιον, λόγῳ ὕλης, νὰ δικάτῃ περὶ τῆς τοιαύτης διαφορᾶς, ὁ δὲ ἀντίδικος αὐτῆς ἠμφισβήτησε τὴν ὑπαρξίν τῆς περὶ τῆς ὁ λόγος συμφωνίας, ἥτοι τοῦ συμβολαίου τῆς μισθώσεως. Ἐνῷ δὲ, ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει, τὸ πρωτοδικεῖον ὥρειλε νὰ ἐπιβάλλῃ, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας, ἀπόδειξιν εἰς τὴν ἐτικαλουμένην τὴν ὑπαρξίν συμφωνίας, ρητῶς ἢ σιωπηρῶς, τοῦτο, ἀρκεσθὲν εἰς μόνην τοῦ ἀναιρεσιβλήτου τὴν ἀμφισβήτησιν, ἀπέρριψε τὸν ἰσχυρισμὸν ἐκείνης καὶ ἐκήρυξεν ἐπομένως ἀναρμόδιον τὸ εἰρηνοδικεῖον νὰ ἐπιληφθῇ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως· παρὰβιάσαντος δὲ οὕτως περὶ ἀποδείξεως ἀρχὰς τοῦ δικαίου, αἵτινες εἰσὶν οὐσιώδεις, ἡ ἀπόφασίς του ἀποβαίνει καὶ διὰ τοῦτο ἀναιρέσιμος.»

§ 19. γ'] Ἡ 68 τοῦ 1849 πολιτικὴ τοῦ Ἀρ. Πάγου ἀπόφασις φέρει οὕτως·

« Ἐπειδὴ ἡ προσβαλλομένη ὑπ' ἀριθ. 19551 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν παρὰδέχεται ὅτι ἡ προκειμένη τοῦ Α Κ ἀγωγὴ κατὰ τοῦ Α περὶ πληρωμῆς ὑπηρεσίας μισθῶν στηρίζεται εἰς σύμβασιν μισθώσεως ὑπηρεσίας, τοιαῦται δὲ διαφοραὶ ὑπάγονται, κατὰ τὸ ἄρθ. 490 § 8, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν εἰρηνοδικῶν, ἄνευ διακρίσεως ἀξίας, ὁ δὲ νόμος οὗτος δὲν περιορίζει τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ εἰρηνοδίκου εἰς μόνας τὰς περιπτώσεις, καθ' αἷς ἡ τῆς μισθώσεως σύμβασις ὁμολογεῖται ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ἢ συνετάχθη περὶ αὐτῆς ἀναμφισβήτητον ἐγγράφον, καθότι διὰ τῆς ἐκφράσεως ἐκ τοῦ μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχοντος συμβολαίου, ἐννοεῖ προδήλως τὴν τῆς μισθώσεως νομικὴν πράξιν, τὴν σύμβασιν, καὶ οὐχὶ τὸ περὶ αὐτῆς δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν ἐγγράφον, ὧν τὸ μὲν ὀνομάζεται συμβολαιογραφικὸν (ἄρθ. 178, 180, 184, 186 καὶ 191 τοῦ περὶ

ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων νόμου· τὸ δὲ, ἰδιωτικὸν περὶ συμφωνίας συμβάσεως ἔγγραφον, ἄρθρ. 407—412 τῆς πολ. δικονομίας· ὅθεν ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις, ἀποφηγαμένη ὅτι εἰς μόνας τὰς δύο ἐκτεθείσας περιπτώσεις εἶναι ἀρμόδιος ὁ εἰρηνοδίκης πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐκ τῆς συμβάσεως περὶ μισθώσεως ὑπηρεσίας διαφορῶν μεταξὺ κυρίων καὶ ὑπηρετῶν, παρεβίασε τὴν οὐσιώδη διάταξιν τοῦ παρατεθέντος 4 ἐδ. τοῦ 490 ἄρθρ. τῆς πολ. δικονομίας, ὅπερ φέρει ἀναίρεσιν.»

§ 20. Τὰ πρωτοδικεῖα δικάζουσι περὶ ὑπηρετικῶν μισθῶν; Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 81.

§ 21. Αἱ ἀγωγαὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐπιστατῶν τῶν ἐμπόρων κατ' αὐτῶν τούτων, οἵτινες τοὺς παραλχυρίζουσι εἰς τὸ ἐμπορίον των, ὑπάγονται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον; Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 70.

§ 22. Τὸ περὶ μισθῶν, οὓς ταχυδρομικός τις ὑπάλληλος ζητεῖ, ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον; Ἰδε ἀπόφ. 10006 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, περὶ ἧς γενήσεται ἄλλοτε λόγος ἐν λέξει Ἀρμοδιότης ἐμπορικῇ.

§ 23. Τὰ ἐμποροδικεῖα εἶναι ἀρμόδια νὰ δικάζωσι περὶ ὑποθέσεων, ἀφορωσῶν ἀπλῆν ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν παρέχει τις εἰς τὸν ἀναλαμβάνοντα ἐπιχειρήσεις δημοσίων θεαμάτων; Ἰδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 56 (1).

§ 24. Αἱ μεταξὺ τοῦ δημοῖου καὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν περὶ μισθοδοσίας διαφοραὶ ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 6' τοῦ 5 ψηφίσματος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Ἰδε Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 402 ἐπ.

§ 25. Τίς ἀποδεικνύει ἐπὶ ἀγωγῶν περὶ πληρωμῆς ὑπηρετικῶν μισθῶν;

Ἀπόφ. αἰετιδῇ, ὡς βεβαιοῦται ἐκ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ὑπ' ἀριθ. 20705, ὁ ἀναιρεσίων ἐναχθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου πρὸς πληρωμὴν συμπεφωνημένου μισθοῦ δι' ὑπηρεσίαν δεκαεξὶ μηνῶν, ὡμολόγησε μὲν, ὅτι οὗτος τὸν ὑπηρετήσεν, ἀλλὰ μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ συμφωνηθεὶς μισθὸς δὲν ἦτον εἰρηχὴ δρ. εἴκοσι κατὰ μῆνα, καὶ ὅτι μετὰ πέντε μῆνας ἀπὸ τῆς συμφωνίας, μὴ δυνάμενος νὰ τὸν ἔχη πλησίον του, τὸν προέτρεψε νὰ τραπῇ εἰς ἄλλο ἔργον, ἀλλ' ὁ ἀναιρεσίβλητος συγκατετέθη νὰ μένη παρ' αὐτῷ ἄνευ μισθοῦ. Ἐκ δὲ τούτου προκύπτει σαφῶς ὅτι ὁ ἀναιρε-

(1) Τί δὲ περὶ μισθώσεως τῆς ἐργασίας; Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 117.

σειών μέρος μόνον τῆς ἀγωγῆς ὠμολόγησε, τὸ δὲ λοιπὸν ἡρνήθη. καὶ ἐπομένως ἡ κατὰ τοῦτο ἀπόδειξις ἐπέκειτο εἰς τὸν ἀναιρεσί-βλητον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωγῆς του, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ἀναιρε-σεῖοντα, ὡς ἀπεφάσισεν ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις, κατὰ ῥητὴν παράβασιν τῆς οὐσιώδους διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 248 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, καθ' ὃ πᾶς διάδικος ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ ὅ,τι ἀναγκαιῶς ἀπαιτεῖται, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς αὐτοτελοῦς αἰτήσεως ἢ ἀνταπαιτήσεώς του.

Διὰ ταῦτα, λαβὼν ὑπ' ὄψιν καὶ τ' ἄρθρα 201, 807 § 5, 833, 839, 210 καὶ ἐπ. τῆς πολ. δικονομίας.

Ἀναιρεῖ τὰς ὑπ' ἀριθ. 20705 καὶ 20949 ε. ε. ἀποφάσεις τῶν ἐνταῦθα πρωτοδικῶν.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 255 τοῦ 1849.

§ 26. Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις περὶ τῆς μισθο-δοσίας; Ἴδε τὴν 5510 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 27. Τὸ μὴ κατασχετέον μέρος τοῦ μισθοῦ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ὑπαλ-λήλων δύναται νὰ μεσεγγυηθῇ πρὸς πληρωμὴν συντάξεως ἕνεκα διατροφῆς, ὀφειλομένης παρ' αὐτῶν εἰς τὰς συζύγους ἢ τὰ τέκνα των; Ὁρα τὴν λέξιν Κατάσχεσις § 25^a ἐν Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 249 ἐπ.

§ 28. Τόκοι προσερχόμενοι ἐξ ὑπηρεσίας. Ἴδε ἐν λέξει Ἐντολὴ τὴν 102 ἀπόφ. τοῦ Ἀρείου Πάγου τοῦ 1837.

§ 29. Ὁ ταγματάρχης Κ λαβὼν ἀπὸ τὸ δημόσιον, λόγῳ πρη-καταβολῆς, χρηματικόν τι ποσόν, παρεχώρησεν εἰς τὸ δημόσιον τὸ δικαίωμα νὰ κρατήσῃ τὸ ποσὸν αὐτὸ κατὰ προτίμησιν τῶν μισθῶν του. Μετὰ ταῦτα ἕτερος δανειστὴς τοῦ ἀξιωματικοῦ, κατέσχε το 1/4 τοῦ μισθοῦ του, τὸ δὲ δημόσιον ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ κατάσχεσις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κῶρυς εἰμὴ μετὰ τὴν πληρωμὴν τῆς προ-καταβολῆς του. Τοῦτο ἔχει ἐπιρροήν;

Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπέφυγε νὰ ἐκφρασθῇ σαφῶς, ἀλλὰ τὸ δικα-στήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4169 ἀποφάσεως, δὲν ἐθεώρησε βᾶσιμον τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ δημοσίου.

Ἴδε ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 40 τοῦ 1850.

§ 30. Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι παραχωροῦν τὸν μισθὸν των;

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 21 τοῦ 1851, ἦν ἐν λ. Παραχώρησις.

§ 31. Ἀπαιτεῖται συμφωνία, ἵνα πληρωθῇ μισθός; Ἴδε τὰ ἐπ. ἐδάφ. α—ζ'.

§ 32. α] Γίνονται καὶ σιωπηλῶς συμφωναί· δὲν συγχωρεῖται δὲ συμφωνία, ὥστε ἀπὸ τὰ δύο συμφωνοῦντα μέρη, τὸ μὲν νὰ εἴη

τὸ κέρδος μόνον τὸ δὲ τὸ βίρος· ὅθεν, ὑπαρχούσης ἀποδοχῆς ὑπηρεσίας, ὑπονοεῖται ἡ πρὸς ἀντιμισθίαν ὑποχρέωσις. Ἴδε τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 399.

§ 33. β'] Ἐχει ἀγωγὴν περὶ ἀντιμισθίας, ὅστις παρέσχε πρὸς τινα τὴν ὑπηρεσίαν του, ἄνευ προηγουμένης περὶ μισθώσεως συμφωνίας; Ναί.

Ἀπόφ. α Επειδὴ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ πολλῶν τοῦ Ῥώμ. Δικαίου διατάξεων συνάγεται, ὅτι ὁ παρασχὼν ὑπηρεσίαν τινὰ δύναται ν' ἀπαιτήσῃ δι' αὐτὴν ἀμοιβὴν ἀνάλογον, καὶ ἂν δὲν προηγηθῇ συμφωνία περὶ ἀντιμισθίας, ὅταν ἄλλως ἢ ὑπηρεσία, ἣν παρέσχε, ἀποτελεῖ τὸ σύνθηρ· αὐτοῦ ἔργον, καὶ ἐξ ἐκείνων τῶν ὑπηρεσιῶν εἶναι, αἵτινες ἐπὶ ἀντιμισθία γίνονται (Dig. de extraordinariis cognitionibus N. 1 de proxeneticis). Ἐκ τούτων δ' ἔπεται ὅτι καὶ ὁ θεράπων ἀντιμισθίαν ν' ἀπαιτήσῃ δύναται παρὰ τοῦ οἰκοδεσπότη, καὶ ἂν ὑπὸ οἰκοδεσπότη δὲν διωμολογήθῃ το· οὗτος ῥητῶς, ἐκτὸς ἐὰν τὸ εἶδος τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἄλλα περιστατικὰ καθιστῶσι πρόδηλον τὸν σκοπὸν τοῦ οἰκοδεσπότη τοῦ νὰ μὴ πληρώσῃ ἀντιμισθίαν, καὶ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ θεράποντος, τοῦ νὰ ὑπηρετήσῃ ἀμισθί·»

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 417 τοῦ 1852 (νομικ. σ. 5613).

§ 34. γ'] Ὑπάρχει μίσθωσις ἐργασίας ἢ ἀνώνυμος σύμβασις, δίδουσα δικαίωμα εἰς ἀπαιτήσιν μισθοῦ, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ συμφωνία ῥητὴ ἢ σιωπηρὰ περὶ μισθοῦ, ἂν καὶ κατὰ παραγγελίαν τινὸς γίνηται ἐργασία τίς; Ἴδε τὴν νομολ. ἐν Εὐρετ. τόμ. 6 σελ. 727—730 (λ. Ἐντολή).

§ 35. δ'] Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ πολλῶν τοῦ Ῥώμ. Δικαίου διατάξεων (Πανδ. de extra ord. cogn. καὶ de proxenetic.) συνάγεται, ὅτι πρόσωπα, τὰ ὅποια ἔργον ἔχουσιν εἶδος τι ὑπηρεσιῶν, δύνανται ν' ἀπαιτήσωσιν ἀμοιβὴν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης· εἰς τὰς ὑπηρεσίας ταύτας ὑπάγεται καὶ ἡ τῶν θεραπόντων.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 586 τοῦ 1852 (Νομικ. σ. 5638).

§ 36. ε'] Ὁ ὑπηρετήσας παρὰ τινι ἐμπόρῳ ὡς γραμματεὺς καὶ ταμίας, δικαιούται νὰ ζητήσῃ ἀντιμισθίαν, ἂν καὶ ῥητῶς δὲν συνέφωνήθῃ τοιαύτῃ (τεμ. 22 Πανδ. de pr. verb.).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4850 τοῦ 1848.

§ 37. ς'] Ἡ ἐντολὴ εἶναι ἄμισθος; Τί δὲ ὡς πρὸ, τοὺς κατ' ἐπάγγελμα παρισταμένους ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων πρὸ, ὑπερά-

σπισιν ἀλλοτρίων δικαιωμάτων ; Ἰδε Εὔρ. τόμ. 6 σ. 726 ἐν τέλ. (λ. Ἐντολή). — Αὐτόθι σελ. 731 ἐπ. *Tropl. mandat*, ἀρ. 215, 216.

§ 38. ζ'] Ὅτι καὶ ἀσυμφώνητος ἀντιμισθία. Ἰδε Εὔρ. τόμ. 6 λ. Ἐντολή σελ. 731 ἐπ.

§ 39. Πῶς κανονίζεται ὁ μισθὸς τῶν ταγματάρχων τῆς χωροφυλακῆς εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ἀπουσίας ἐν ἀδείᾳ ἢ ἄνευ ἀδείας;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὰς συνδυασμένας διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 215 τοῦ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῆς χωροφυλακῆς, τοῦ § 8 φυλλ. Κ' τῶν γενικῶν οἰκονομικῶν τοῦ στρατοῦ διατάξεων καὶ τοῦ § 17 τοῦ μερικοῦ οἰκονομικοῦ κανονισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς, διαρκούσης τῆς ἐν κανονικῇ ἀδείᾳ ἀπουσίας των στεροῦνται τοῦ μισθοῦ τῶν ἐργασιῶν, καὶ ἐπομένως λαμβάνουσι μόνον τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ καὶ τὸ προσδιωρισμένον δι' ἐνοίκιον ποσόν.

Ἐπειδὴ συμφωνοῦσιν οἱ διάδικοι, ὅτι ὁ τῆς ἐν ἐνεργείᾳ ὑπηρεσίας μισθὸς τοῦ ταγματάρχου τῆς χωροφυλακῆς συνίσταται εἰς δραχ. 340 κατὰ μῆνα, ἐκ τοῦ ὁποίου πρέπει ἐπομένως ν' ἀφαιρεθῇ ὁ μισθὸς τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐκκαλοῦντος, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς μὴ κανονικῆς ἀδείας ἐξαμήνου ἀπουσίας του, ἀρχομένης ἀπὸ τὰς 23 μαρτίου 1848 καὶ ληγούσης τὴν 23 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἐπειδὴ ὁ μὲν ἐκκαλῶν διατείνεται ὅτι ὁ μισθὸς τῶν ἐργασιῶν συνίσταται εἰς δραχ. 195 διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ μισθὸς τοῦ βαθμοῦ συνίσταται εἰς δραχ. 5, τὸ δὲ ποσὸν τοῦ ἐνοικίου εἰς δραχ. 70, τὸ ὅλον δραχ. 340, ἀλλὰ τὸ δημόσιον ἀρνεῖται τοῦτο ἰσχυριζόμενον, ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ ἐνοικίου συνίσταται μόνον εἰς δραχ. 40, ὥστε, προστιθεμένων τούτων εἰς τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ ἐκ δραχ. 75, ὑπολείπεται ὁ μισθὸς τῶν ἐργασιῶν, τὸ ποσὸν ἐκ δραχ. 225 ἀραιρετέον κατὰ μῆνα.

Ἐπειδὴ ὁ ἐκκαλῶν διετάχθη πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωγῆς του, καὶ ὥφειλε νὰ φέρῃ τὴν ἀπόδειξιν τῶν ὡς πρὸς τὴν μισθοδοσίαν αξιώσεών του, ἀλλὰ δὲν ἔφερε τὴν διάταξιν, ἐξ ἧς νὰ προκύπτῃ ἡ τοῦ περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐνοικίου ἰσχυρισμοῦ· ὅθεν μὴ ἀποδεικνύοντος αὐτοῦ τὸν τοιοῦτον ἰσχυρισμόν του, πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀληθὴς ἡ ἀντίρρησης τοῦ δημοσίου, ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ ἐνοικίου εἰς μόνας δραχμάς 40 κατὰ μῆνα περιορίζεται. Ἡ δὲ ἀξίωσις τοῦ ἐκκαλοῦντος ὅτι ὀρεῖται νὰ προσάξῃ τοὺς περὶ τούτου κανονισμοὺς τὸ δημόσιον ὡς δῆθεν κάτοχον αὐτῶν, μὴ δημοσιευθέντων, εἶναι ἀνυπόστατος, διότι τὸ δημόσιον, ὡς ἠθικὸν πρόσωπον, παριστάμενον διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, καθὼ

ἀντιπροσώπου τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, δὲν εἶναι ποσῶς κά-
τοχον τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν· μὴ ὑποχρέου δὲ τοῦ
ἐναγομένου νὰ φέρῃ τὰς κατ' αὐτοῦ ἀποδείξεις, ὥφειλεν ὁ ἐκ-
καλῶν, καθὼ ἐνάγων, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωγῆς του, νὰ ζη-
τήσῃ τοὺς κανονισμοὺς ἀπὸ τοῦς κατέχοντας αὐτοὺς τρίτους, ἡγοῦν
τὰς ἀρμοδίους στρατιωτικὰς ἀρχάς, καί, ἐν ἀρνήσει αὐτῶν, νὰ συμ-
μορφωθῇ μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 433 καὶ ἐπόμε. τῆς πολιτικῆς
δικονομίας.

Ἐπειδὴ, ὡς ἐκ τούτων, ὁ ἐκκαλῶν δικαιούται νὰ λάβῃ ἀνὰ δρ.
115 κατὰ μῆνα διὰ τοὺς ἑξ μῆνας τῆς ἐπὶ κανονικῇ ἀδείᾳ ἀπου-
σίας του ἀπὸ 23 μαρτίου ἕως 23 Σεπτεμβρίου 1852, τὸ ὅλον
δραχμὰς 690.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 176 τοῦ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῆς
χωροφυλακῆς, συνάγεται διὰ τὸ ἄνευ ἀδείας διατελῶν ἐν ἀπουσίᾳ
δὲν δικαιούται εἰς τὸ νὰ λάβῃ κανένα μισθόν, διότι ἡ διαταχτο-
μένη ἀπὸ τοὺς ἐλέγχους διαγραφὴ αὐτοῦ ἀντιβιβλίου εἰς τὴν ιδέαν
τῆς μισθοδοτήσεως τοῦ οὕτως ἐξαλειφόμενου ἢ ἀποβαλλομένου
προσώπου· ἐκ τῆς προφανοῦς λοιπὸν ἐννοίας καὶ θελήσεως ταύτης
τοῦ νόμου προκύπτει, ὅτι ἂν καὶ ἡ ἀνωτέρω στρατιωτικὴ ἀρχὴ
δὲν ἐνέργησεν ἀμέσως δι' ὁποιονδήποτε λόγον τὴν διαγραφὴν τοῦ
ἄνευ ἢ καθ' ὑπερβάσιν ἀδείας ἀπόντος ἀπὸ τοῦς ἐλέγχους, δὲν
ἀποκτᾷ ὡς ἐκ τούτου ὁ ἀπὸν δικαίωμα, τὸ ὅποῖον ὁ νόμος τοῦ
ἀφαιρεῖ. »

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν, 10571 τοῦ 1853 τμ. α.

§ 40. Τί γίνεται ὁ μισθὸς τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς,
ὅταν ᾖναι ὑπὸ ἀνάκρισιν ;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ § 9 τοῦ κανονισμοῦ, τὸν ὅποῖον ἐπι-
καλεῖται ὁ ἐκκαλῶν καὶ δὲν ἀντικρούει ὁ ἐφεσίβλητος, τοῦ διαλαμ-
βάνοντος α Πᾶς εἰς ἐξέτασιν ὑποβληθεὶς ὑπομίσθιος δὲν ἔχει
δικαίωμα εἰς μισθὸν ἐργασιῶν ἀφ' ἧς ἡμέρας βληθῇ εἰς φυλακὴν
διὰ νὰ ἐξετασθῇ μέχρι τῆς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐπανόδου του, ἐὰν
δὲ ἀθωωθῇ θέλει ἀνακαλεῖσθαι εἰς αὐτὸν ὁ μισθὸς τῶν ἐργασιῶν,
ὅστις ἤθελε τῷ κρατηθῇ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐξέτασεώς του, »
προκύπτει ὅτι εἰς τὸν ὑπόδικον ἀθωωθέντα ἀποδίδεται ὁ κατὰ τὴν
διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεως διακοπείας μισθὸς τῶν ἐργασιῶν. Τότε
δικαιούται λοιπὸν ὁ ἀθωωθείς, μετὰ τὴν ἀθώωσίν του, εἰς ἀπαί-
τησιν μισθοῦ ἐργασιῶν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεώς
του, ὅταν τοιοῦτος μισθὸς προϋπάρχων διεκόπη· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προ-
κειμένου ὁ ἐκκαλῶν, ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὑπεβλήθη

εἰς ἀνάκρισιν, δὲν εἶχε τεθῆ εἰς ἐνεργητικὴν ὑπηρεσίαν καὶ δὲν ἀπελάμβανεν ἐπομένως μισθὸν ἐργασιῶν. Διὸ τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τῆς ἀθωώσεώς του εἶναι τὸ ὅτι δικαιούται νὰ λάβῃ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεώς του τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ του (μετὰ τοῦ ἐνοικίου), ἐφ' οὗ εἶχε δικαίωμα, ἅμα ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡγουν ἀπὸ τῆς 5 ἀπριλίου 1850, ὡς προελέχθη, τὸ ὅλον δρ. 115.

Ἐπειδὴ ἡ ἐφεδρεία, εἰς ἣν, διαρκούσης τῆς ἀπουσίας του, εἶχε τεθῆ ὁ ἐκκαλὼν, δὲν εἶναι, ὡς καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τοῦ ἐγγράφου του παρὰδέχεται, θέσις τις προνοουμένη διὰ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κανονισμῶν, παρέχουσα ἢ ἀφαιροῦσα κατ' αὐτοὺς μισθοδοσίαν· ἐπομένως, ὡς μὴ νενομισμένη, δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὡς πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς μισθοδοσίας δικαίωμα τοῦ ἐκκαλοῦντος. »

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθ. 10371 τοῦ 1853 τμ. α. (Δημόσιον. Μωράντης.)

§ 41. Πότε ἀπόλλυσί τις τὸ τῆς ἰθαγενείας δικαίωμα, ὡς καὶ τὸ περὶ πληρωμῆς τῶν μισθῶν ;

Ἱστορικόν. Ὁ Μωράντης, ἐκθέσας ὅτι, ταγματάρχης ὢν τῆς χωροφυλακῆς καὶ μεταβὰς, διὰ τακτικῆς ἀδείας, εἰς τὸ ἐξωτερικόν, δὲν ἔλαβε τοὺς μισθοὺς του, ἐνήγαγε τὸ δημόσιον, ζητῶν αὐτοὺς, ἀλλὰ τὸ δημόσιον ἀντέτεινε λέγον, ὅτι δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ τοὺς λάβῃ, διότι, μεταβὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ περιπλεχθεὶς εἰς τοὺς κατὰ τῆς Αὐστρίας ἀγῶνας τῶν Ἰταλῶν, ἔχασε τὸ τῆς ἰθαγενείας δικαίωμα, καὶ οὕτω δὲν δικαιούται νὰ λάβῃ τοὺς μισθοὺς του. — Εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν (ἀπόφασις 10360 τοῦ 1353 τμ. α) ἐσκέφθη οὕτως.

α Ἐπειδὴ εἰς τὸ τοῦ ἐνάγοντος δικαίωμα τοῦ ἀπαιτεῖν τοὺς μισθοὺς τῆς ὑπηρεσίας του καὶ τοῦ βαθμοῦ του ἀπὸ τὸν μάρτιον τοῦ 1848, τὸ ἐναγόμενον καὶ ἤδη ἐφesiβλητον δημόσιον ἀντιτάττει τὴν διάταξιν τοῦ ἀρ. 10 ἐδ. γ' τοῦ περὶ ἐλληνικῆς ἰθαγενείας νόμου, ἰσχυριζόμενον ὅτι ὁ ἐνάγων διατελεῖ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀπὸ τὸν μάρτιον τοῦ 1848 ἔτους, ὁπότε ἔλαβε παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐξαμῆνου ἀπουσίας κανονικὴν ἄδειαν διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Γαλλίαν καὶ ἰδίως εἰς τὸ Λομβαρδοβενετικὸν βασιλεῖον, ἐνῶ ἐκεῖ τότε ὑπῆρχεν ἐπανάστασις καὶ ὑπηρέτησε στρατιωτικῶς τοὺς ἐπικινεστάτας κατὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ τῆς 17 Ἰουλίου 1848 ἐγγράφου τοῦ ἐν Ἐννεΐᾳ Ἑλλ. προξένου.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὴν μνημονευθεῖσαν διάταξιν τοῦ νόμου, ἐκεῖνος ὁ πολίτης Ἕλλην ἀποβάλλει τῆς ἐλληνικῆς ἰθαγενείας τὸ δικαίωμα, ὅστις, ἔνθεν βασιλικῆς ἀδείας, ἀναδεχθῇ δημόσιον ὑπηρεσίαν ξένῃς

κυβερνήσεως, ἀλλ' εἰς τὸ Λομβαρδο-βενετικὸν βασιλείον, ὅπου καὶ ὅτε μετέβη ὁ ἐνάγων, ἡ μόνη ἀνεγνωρισμένη καὶ κατὰ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν νόμιμος καὶ ἀληθὴς ἰσχύουσα κυβέρνησις ἦτον ἡ τῆς Αὐστρίας οὐδέποτε παραιτήσασα τὴν κατοχὴν τῆς χώρας καὶ ἰσχυρῶς κρατοῦσα, ὡς προκύπτει ἐκ τε τοῦ εἰρημένου ἐγγράφου τοῦ προξένου καὶ τῆς ἱστορίας αὐτῆς, οἱ δὲ Ἴταλοι ἐκ καταγωγῆς πρῶν συμπολίται τοῦ ἐνάγοντος, εἰς τοὺς ὁποίους αὐτὸς, ὡς ἐβελοντῆς μετὰ σώματος ἐβελοντῶν προσήνεγκεν ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας τὴν συνδρομὴν τοῦ ξίφους του καὶ τῶν στρατιωτικῶν γνώσεών του, ἦσαν ὑπήκοοι τῆς κυβερνήσεως ἐκείνης, ἐπαναστατήσαντες καὶ ἀποπειρώμενοι ἀπλῶς ν' ἀντικαταστήσωσιν αὐτὴν μὲ ὁμόφυλον κυβέρνησιν διὰ ξένων, ἀκάρπων καὶ ἀτελεσφορήτων, καὶ ταχέως καταβληθέντων, ὥστε ἡ ὀλιγοχρόνιος συνδρομὴ εἰς τοιαύτην ἀπλὴν καὶ ματαίαν ἀπόπειραν οὐδὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀνταδοχὴ ὑπηρεσίας ξένης κυβερνήσεως, ἡ ὁποία, κατὰ τὸ γράμμα καὶ τὴν λογικὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου, τίτε μόνον ἔχει χώραν, ὅταν τις πρὸς ξένην Κυβέρνησιν καθισταμένην ἤδη καὶ ὑπάρχῃ ἔχουσαν, κατὰ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν, καὶ μόνιμον συνάπτει δεσμόν, διαρκῆ τοῦ μέλλοντος βίου ἐπιφέρουσα ἐξ ἀνάγκης τὴν διάρρηξιν τοῦ μετὰ τοῦ ἔθνους του πρῶν δεσμοῦ αὐτοῦ, διὰ τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς συνυπάρξεως ἀμφοτέρων τῶν δεσμῶν, ὅπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ἔλαβε προφανῶς χώραν (πρβ. *Paris 14 may 1836. Journal de Palais de 1846 p. 531*). ἐπομένως ὁ ἐνάγων δὲν δύναται κατ' οὐδέν τι τρόπον νὰ χαρακτηρισθῇ νομίμως ὡς ἀποβαλὼν τὴν ἐλληνικὴν ἰθαγένειάν του.

Ἐπειδὴ, παρεκτὸς τούτου, ἐκ πολλῶν ἐγγράφων ἐξάγεται ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, καὶ καθ' ὃν καιρὸν ὁ ἐνάγων αὐτὸς διέπραττεν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἠκολούθει διατηροῦσα αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀξιωματικῶν αὐτῆς· ὅθεν δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ εἰς αὐτὸν τὸν παρὰ τοῦ νόμου εἰς ἐνετὸν ἀξιωματικὸν τοῦ βαθμοῦ του ὠρισμένον μισθόν, συμφώνως μὲ τοὺς ὅρους τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν.

Ἐπειδὴ οὐδεμίαν πρᾶξιν καὶ οὐδὲν ἔγγραφον προσάγει ὁ ἐνάγων ἀποδεικνύοντα ὅτι τὴν, διὰ τῆς ἀναφορᾶς του τῆς 16 νοεμβρίου 1848 ἐκ Μεσσήνης αἰτηθεῖσαν παραίτησιν, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ σκοπῷ νὰ εἰσάξῃ αὐτὸν εἰς δίκην ἀνέββαλε νὰ δεχθῇ καὶ μόνον ἐννέα μῆνας μετὰ τὴν ἀθώωσίν του παρὰ τοῦ στρατιωτικοῦ δικαστηρίου ἐνέκρινε, κατὰ τὸ προμνημονευθὲν Β. διάταγμα, ἀνείλασε δὴθεν ὁ ἐνάγων πρὸ τῆς υπογραφῆς τοῦ διατάγματος τούτου τῆς 14 ἰουνίου 1850· ἀφ' ἐτέρου ὅμως, διατεινομένου ῥητῶς τοῦ ἐνά-

γοντος, ὅτι οὐδέποτε ἐκοινοποιήθη εἰς αὐτὸν τὸ διάταγμα τοῦτο, τὸ δημόσιον οὐδὲν ἐγγραφον προσήγαγε περὶ τῆς κοινοποιήσεως ταύτης εἰς αὐτὸν, ἀλλ' οὐδὲ ἰσχυρίσθη ὅτι ἐγένετο πραγματικῶς τοιαύτη κοινοποίησις, θεωρεῖ δὲ ὑποχρεωτικὴν τὴν ἐν τῇ Βασιλ. Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τῆς 30 ἰουνίου δημοσίευσιν αὐτοῦ τοῦ διατάγματος, ἀλλ' ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος δὲν ἔχει βάσιν, διότι δὲν πρόκειται περὶ διατάγματός τινος γενικοῦ συμφέροντος, τοῦ ὁποίου ἡ δημοσίευστις διὰ τῆς Β. Ἐφημερίδος νὰ ἐπιφέρῃ τὴν πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑπηκόους ὑποχρεωτικὴν γνῶσιν καὶ ἰσχὺν, ἀλλὰ περὶ ἰδιαιτέρας σχέσεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἓνα ὑπάλληλον, ἐπὶ παύσει τῆς ὑπηρεσίας του, καὶ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ πρὸς αὐτὸν προσωπικὴ κοινοποίησις εἶναι ἀπαραίτητος, διότι, ἄνευ αὐτῆς, δὲν δύναται, χωρὶς νὰ θεωρηθῇ παραβάτης τῶν καθηκόντων του ὁ ὑπάλληλος ὁποιοῦδήποτε κλάδου, νὰ ἀπεκδυθῇ τὸ δημόσιον ἔνδυμα, καὶ νὰ παραιτήσῃ τὴν δημοσίαν θέσιν του· ἐπομένως ἐνὸς δὲν κοινοποιηθῇ ἐπισήμως παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν πρὸς τὸν ἐνάγοντα ἢ ἔγκριστις τῆς παραιτήσεώς του, τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἐπὶ τῆς μισθοδοσίας του ἐξακολουθεῖ. »

§ 42. Προνόμιον διὰ τοὺς μισθοὺς τῶν παρ' ἐμπόροις γραμματέων. Ἰδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 79 § 44.

§ 43. Περὶ τῆς ὑπηρεσίας τῶν στρατευσίμων, ἴδε Στρατεύσιμοι.

§ 44. Περὶ οἰκοδομῶν καὶ ἄλλων δημοσίων ἔργων, ἴδε τὴν λέξιν ταύτην (Οἰκοδομαί) κατωτέρω. — Ἰδε προσέτι Εὐρετ. τόμ. 6 σελ. 674 (λέξει Δημόσια ἔργα).

§ 45. Ἡ ἕνεκα ἐργασίας εἰς τὴν κατασκευὴν πλοίου ὀφειλομένη ἀντιμισθία δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ μαρτύρων, ἵνα θεωρηθῇ δάνειον προνομιαῖον ἐπὶ τοῦ πλοίου αὐτοῦ ;

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἐνῶ δι' ὅλας τὰς λοιπὰς ἀπαιτήσεις, αἱ ὁποῖαι, διὰ τοῦ ἄρθρου 191 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, περιβάλλονται μὲ πρόνομιον, τὸ ἐπόμενον ἄρθρ. 192 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἀπαιτεῖ, ὥστε ν' ἀποδεικνύωνται ἐγγράφως, καὶ ἰδίως κατὰ τὸν αὐτόθι προσδιοριζόμενον τρόπον, ὡς πρὸς τὴν περὶ τῶν μισθῶν ἀπαίτησιν τῶν εἰς πλοῖόν τι ἐργασθέντων προσώπων, σιωπᾷ καὶ δὲν διατάσσει τι περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν αἱ ἀπαιτήσεις αὗται πρέπει ν' ἀποδεικνύωνται, διὰ ν' ἀπολαύωσι τὸ εἰς αὐτάς, διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἐδαφίου 8 τοῦ μνησθέντος ἄρθρου 191, χορηγούμενον πρόνομιον, πρέπει νὰ παρδεχθῇ τις, ὅτι ὁ νομοθέτης δὲν ἔκρινεν εὐλογον νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν αὐτὸν περιορισμὸν, εἰς ὃν ἐπέβαλε τὰς λοιπὰς προνομιούχους ἀπαιτήσεις, περὶ τῶν ὁποίων, ὡς ἐκ τῆς φύσεως, εἴ

ἥς πηγάζουσιν, αἰτήσας ὁ δικαιοῦχος, ραδίως δύναται νὰ προσκτήσῃ ἔγγραφον ἀποδείξιν, καὶ τὴν περὶ τῶν μισθῶν τῶν ἐργατῶν ἀπαιτήσιν, περὶ τῆς ὁποίας, ὡς ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ποστὺν αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ὀρισθῇ, εἰμὴ μετὰ τὴν χορήγησιν τῆς ἐργασίας, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν δικαιοῦχον νὰ προσκτήσῃ τοιαύτην ἀπόδειξιν, ἀλλ' ὅτι ἠθέλητε ν' ἀφήσῃ, ἕνεκα τούτου, ἐλευθέραν πᾶσαν ἀπόδειξιν, ὡς πρὸς τὰς τοιαύτης κατηγορίας ἀπαιτήσεις· ἐπιτρέπεται ἄρα ὡς πρὸς τὰς προνομιοῦχους αὐτὰς ἀπαιτήσεις καὶ ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις, κατὰ μείζονα δὲ λόγον ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδειξις αὕτη, ὡς ὅτις ὑπὲρ τοιαύτης ἀπαιτήσεως ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως· ὅθεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὀρθῶς τὸ πρωτοδικεῖον Χαλκίδος, διὰ τῆς προσβαλλομένης ὑπ' ἀριθ. 393 προδικαστικῆς ἀποφάσεώς του, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Κ περὶ τῆς ἀμφισβητηθείσης περὶ μισθῶν ἀπαιτήσεώς του τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν, διότι ἐκ τοῦ παρ' αὐτοῦ προσαχθέντος ὑπ' ἀριθ. 9612 συμβολαίου, ὡς ἐκ περισσοῦ, ἂν καὶ δὲν ἀποδεικνύηται ἐντελῶς ἡ περὶ τῶν ζητουμένων μισθῶν ἀιτήσείς του, καθὼς μὴ ὀριζομένου ἐν αὐτῷ τοῦ χρόνου τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐργασίας, προκύπτει ὅμως περὶ αὐτῆς ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως, καθόσον ἐξ αὐτοῦ ἐξάγεται καὶ ὅτι, μεταξὺ τῶν κτητόρων τοῦ πλοίου, περὶ τοῦ ἐκπληστηριάσματος τοῦ ὁποίου πρόκειται, καὶ αὐτοῦ ὡς ναυπηγοῦ, ἐγένετο συμφωνία νὰ ἐργασθῇ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ πλοίου, ὀρισθέντος τοῦ μισθοῦ του πρὸς τεσσαράκοντα γαλλικὰ τάλληρα τὸν μῆνα, καὶ πραγματικῶς ἡργάσθη μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς συντάξεως τοῦ εἰρημένου συμβολαίου, ἥτοι τῆς 29 μαΐου τοῦ ἔτους 1848.»

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 45 τοῦ 1853 (Νομικ. σελ. 5737).

§ 46. Αἱ εἰς σύμβασιν μισθώσεως ὑπηρεσίας στηριζόμεναι διαφορὰι ὑπάρχοντα, κατὰ τὸ ἄρθρ. 490 § 3 τῆς πολ. δικονομίας, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν εἰρηνοδικῶν ἄνευ διακρίσεως ἀξίας· ὁ δὲ νόμος οὗτος δὲν περιορίζει τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ εἰρηνοδίκου εἰς μόνας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ τῆς μισθώσεως σύμβασις ὁμολογεῖται ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου ἢ συνετάχθη περὶ αὐτῆς ἀναμφισβήτητον ἔγγραφον, καθότι διὰ τῆς ἐκφράσεως αἰκ τοῦ μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχοντος συμβολαίου » ἐννοεῖ προδήλως τὴν τῆς μισθώσεως νομικὴν πρᾶξιν, τὴν σύμβασιν, καὶ οὐχὶ τὸ περὶ αὐτῆς δημόσιον ἢ ιδιωτικὸν ἔγγραφον, ὧν τὸ μὲν ὀνομαζεῖ συμβολαιογραφικὸν (168, 180, 184, 186 καὶ 191 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ), τὸ δὲ ιδιωτικὸν περὶ συμφωνίας συμβάσεως ἔγγραφον (ἄρθρ. 407—412 πολ. δικονομίας).

Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 68 τοῦ 1849. Ἰδε ἀνωτ. Μίσθ. § 410.

§ 47. Διάφορα ἄλλα ζητήματα, σχέσιν ἔχοντα μὲ τὸ περὶ μισθώσεως ὑπηρεσίας, ἴδε ἄνωτ § 102, 103.

§ 48. Μισθοδοσία. Ἴδε Ῥάλλ. Ἐμπ. Δίκ. σελ. 261 ἐπ. ἰδίως δὲ § 676 ἐν τόμῳ 2.

§ 49. Ἐγκύκλιός τις τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργείου, πρὸς τὰς δικαστικὰς καὶ λοιπὰς τοῦ Κράτους Ἀρχὰς ὑπ' ἀριθ. 463 φέρει·

α Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 60 ἀπὸ 18 νοεμβρίου π. ε. φύλλου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθη ὁ ἀπὸ 4 ὁκτωβρίου π. ε. νόμος περὶ διοικήσεως τῶν δημοσίων προσόδων καὶ ἐξόδων καὶ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ τοῦ Κράτους, καὶ τὸ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου τούτου διάταγμα τῆς 15 τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Διὰ τοῦ νόμου καὶ τοῦ διατάγματος τούτου μετεβρῦθμισθησαν αἱ μέχρι τοῦδε ἰσχύουσαι διατάξεις τῶν ἀπὸ 24 ἀπριλίου 1833, καὶ 28 ἀπριλίου 1836 Β. διαταγμάτων, περὶ μισθοληψίας καὶ καὶ περὶ ἀδειῶν ἀπουσίας τῶν ὑπαλλήλων.

Ἐπὶ τῶν νέων τούτων διατάξεων, καθόσον ἀφορῶσι τοὺς δικαστικούς ὑπαλλήλους, δίδομεν, διὰ τῆς παρούσης, ὅσας ἐθεωρήσαμεν καταλλήλους διασαφήσεις, ἐπιφυλαττόμενοι ἐπὶ τῶν ἐλάττωτε ἀναφυησομένων τυχόν ἀμφιβολιῶν νὰ συμπληρώσωμεν ὅ,τι παρελείφθη.

Α'. Ἰσχύς τῶν νέων διατάξεων.

Αἱ διατάξεις αὗται λαμβάνουσι πλήρη ἰσχὺν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς των, ἥτοι ἀπὸ 18 νοεμβρίου, προστιθεμένου καὶ τοῦ ἀπαιτουμένου ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως χρόνου, κατὰ τὸ ἀπὸ . . . Β. διάταγμα.

Β'. Διασαφήσεις ἐπὶ τοῦ διατάγματος, ἥτοι περὶ ἐνάρξεως, κλπ. τῆς μισθοδοσίας ὑπαλλήλων.

α] Κατὰ τὸ ἄρθρον 12 τοῦ διατάγματος, οἱ μισθοὶ ἐκκαθρίζονται κατὰ μῆνα, λογιζομένων ἀπάντων τῶν μηνῶν, καὶ αὐτοῦ τοῦ φεβρουαρίου, εἰς ἡμέρας τριάκοντα (Δι' ἐκάστην ἡμέραν ὑπολογίζεται τὸ τριακοστὸν τοῦ μηνιαίου μισθοῦ, παραλειπομένων τῶν κλασμάτων τῶν λεπτῶν).

β] Ὡς πρὸς τὸ ἄρθρ. 13, ἀφορῶν τὸν τρόπον τῆς συντάξεως καὶ διορθώσεως τῶν μισθοδοτικῶν καταστάσεων, ἐπιφυλαττόμεθα νὰ δώσωμεν τὰς καταλλήλους ὁδηγίας ἀκολούθως ὁμοῦ μὲ τὰς περὶ τῆς ἐν γένει ἐφαρμογῆς τοῦ προκειμένου νόμου καὶ τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ διατάγματος.

γ] Κατὰ τὸ ἄρθρ. 14 ὁ μισθὸς τῶν νεοδιοριζομένων ὑπαλλήλων ἄρχεται, οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐγκαθιδρύσεώς των, ὡς μέχρι τοῦδε, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπιούσης αὐτῆς. — Τὸ αὐτὸ ἄρθρον καθιεροί

δύο ἐξαίρεσεις, 1) ὅταν ἐν τῷ ἐγγράφῳ τοῦ διορισμοῦ ὑπάρχη ῥητῶς προσδιωρισμένη ἡ ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τοῦ μισθοῦ· καὶ 2) ὅταν ἄλλως διατάσσωσιν εἰδικοί τῆς ὑπηρεσίας κανονισμοί. Ἡ δευτέρα αὕτη ἐξαίρεσις δὲν ἀφορᾷ τοὺς δικαστικούς ὑπαλλήλους.

δ'] Κατὰ τὸ ἀρθρ. 15, ἐξηγοῦν τὸ ἀρθρον 33 τοῦ νόμου, ὁ μισθὸς τῶν ὑπαλλήλων παύει· ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν παύσουν νὰ ἐκτελοῦν τὴν ὑπηρεσίαν των· οὐδεμίαν ἐξαίρεσιν ἰσχύει διὰ τοὺς δικαστικούς ὑπαλλήλους, καὶ ἐπομένως ὁ μισθὸς των παύει τὴν ἐπιούσαν τοῦ θανάτου, ἢ τῆς παραλαβῆς τοῦ ἐγγράφου τῆς παύσεως, ἢ τῆς ἀποδοχῆς τῆς παραιτήσεώς των.

ε'] Κατὰ τὸ ἀρθρ. 15, ὁ μισθὸς τῶν μετατιθεμένων λογίζεται εἰς βάρος τῆς νέας ὑπηρεσίας, ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῆς παραδόσεως τῆς προτέρας εἰς τὸν ἀναπληρωτὴν ἢ διάδοχον. Πληρόνεται δὲ ὁλόκληρος ὁ μισθὸς διὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ἀπαραιτήτως ἀπαιτούμενον διὰ τὴν μετάβασιν τοῦ μετατεθέντος εἰς τὴν νέαν θέσιν του.

Διὰ τῆς ἐπ' ἀριθ. 1253 ἀπὸ 9 φεβρουαρίου 1851 ἐγκυκλίου μας, ἐν ἰσχύϊ οὔσης, διατάχθη νὰ πέμπωνται εἰς ἡμᾶς αἱ καταστάσεις τῆς μισθοδοσίας τῶν μετατιθεμένων, διὰ νὰ κρίνωμεν περὶ τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου διὰ τὴν μετάβασιν αὐτῶν εἰς τὰς νέας θέσεις των.

ς'] Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ἀνωτέρω ὑπὸ στοιχ. ε. περὶ τῶν μετατιθεμένων ἃς μὴ νομίση τις, ὅτι καὶ ὅταν διὰ τῆς μεταθέσεως προδιβάζεται ὁ ὑπάλληλος, ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας, λαμβάνει ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς παραδόσεως τῆς προτέρας ἡμέρας τὸν μισθὸν τῆς νέας θέσεώς του· ὅχι, ἡ ἔννοια τοῦ ἀρθρ. 15 εἶναι, ὅτι ὁ μισθὸς τοῦ μετατιθεμένου θέλει εἶσθαι εἰς βάρος τῆς νέας ὑπηρεσίας του ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς παραδόσεως τῆς προτέρας, τουτέστιν ὅτι θέλει ἐπιβαρύνει τὸ κεφάλαιον καὶ ἀρθρον τοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸ περιλαμβάνον τὰ ἔξοδα τῆς νέας ὑπηρεσίας· ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ μισθοῦ, τὸ ὅποιον θέλει λαμβάνει ὁ μετατεθεὶς μέχρις οὐ ἀναλάβῃ τὰ τῆς νέας θέσεως καθήκοντα, δὲν ἔκαμε λόγον οὔτε ὁ νόμος, οὔτε τὸ διάταγμα· ἐκ τῶν λοιπῶν ὅμως διατάξεων δύναται εὐκόλως νὰ εἰρεθῇ τὸ ποιητέον ἐπὶ τοιούταις περιπτώσεσι. Πρὶν ὅμως ἐκθέσωμεν τὰ περὶ τούτου, ἀνάγκη νὰ προτάξωμέν τινα περὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν προδιβαζομένων, περὶ ἧς ἐπίσης δὲν ἐγένετο λόγος ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἐν τῷ διατάγματι.

Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρ. 14 περὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς μισθοδοσίας τῶν νεοδιοριζομένων, ἧτις διατάξεις εἶναι ἀπόρροια τῆς γενικῆς ἀρχῆς, ὅτι δὲν δύναται τις ν' ἀπολαύῃ τῶν ὠφελειῶν μιᾶς

θέσεως, χωρὶς νὰ ἔχη καὶ τὰ βάρη αὐτῆς, ἐξάγεται σαφῶς, ὅτι καὶ οἱ προβιβαζόμενοι δὲν λαμβάνουν τὸν μισθὸν τῆς νέας θέσεως, εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς ἐγκαθιδρύσεώς των ἐν αὐτῇ.

Ἐκ τούτου ἐπεταί, ὅτι καὶ ὅταν διὰ τῆς μεταθέσεως προβιβαζέται, ὁ ὑπάλληλος λαμβάνει τὸν μισθὸν τῆς νέας θέσεως μόνον ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς ἐν αὐτῇ ἐγκαταστάσεώς του· ἕως τότε δὲ ἐξακολουθεῖ νὰ μισθοδοτῇται εἰς βάρος μὲν τῶν ἐξόδων τῆς νέας θέσεως, ἀλλὰ μὲ τὸν μηνιαῖον μισθὸν τῆς πρώτης.

Τὸ ἰσόβαθμον τῶν θέσεων δὲν ἀλλοιοῖ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ὅταν, καίτοι ἰσόβαθμος τῆς προτέρας ἢ νέας θέσεως, ἀποφέρει μολοντοῦτο πλείονα μισθὸν, ὡς συμβαίνει, ὅταν γίνῃ μετάθεσις εἰρηνοδίκου ἀπὸ Γ' ἢ Β' τάξεως εἰρηνοδικεῖον συμβολαιογραφικοῦν εἰς ἰσόβαθμον μὴ συμβολαιογραφικοῦν.

Ὅταν ἡ μετάθεσις γίνηται εἰς θέσιν ἴσον τῇ προτέρᾳ μισθὸν ἐπιφέρουσιν δὲν προκύπτει οὐδὲμία ἀμφισβόλια.

Ὅταν δὲ μετατεθῇ ὁ ὑπάλληλος εἰς θέσιν μικρότερον ἐπιφέρουσιν μισθὸν, λαμβάνει τὸν μισθὸν τοῦτον τῆς νέας θέσεως ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς παραδόσεως τῆς προτέρας ὑπηρεσίας, διότι ἀπὸ τότε πύει τοῦ ἐκπληροῦν τὰ καθήκοντα τῆς προτέρας θέσεως, ἣτις πλείονα ἐπέφερε μισθὸν, ἔχουσα πλείονα καὶ τὰ βάρη.

Γ'. Διασαφής τοῦ νόμου, ἥτοι περὶ ἀδειῶν.

1. Αἱ διατάξεις τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ τοῦ ἀπὸ 11 μαρτίου 1837 διατάγματος, αἱ ὀρίζουσιν τὰς ἀρχὰς τὰς ἐχούσας δικαίωμα τοῦ χορηγεῖν ἀδείας ἐπὶ ὠρισμένα χρονικὰ διαστήματα μένουσιν ἐν ἰσχύϊ.

2 Κατὰ τὸ ἄρθρον 31 τοῦ νόμου, οἱ δι' ἰδείας ἀπουσιάζοντες λαμβάνουν τὸν ἥμισυν μόνον μισθὸν, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδὲ τῶν πρώτων ὀκτὼ ἡμερῶν τῆς ἀδείας, καθ' ἃς πρὶν ἐδίδετο πλήρης μισθός.

Δὲν δίδεται δὲ παντάπασι μισθὸς ἁ. διὰ τὸ πλεον τοῦ ἐνὸς μηνὸς διάστημα τῆς ἀδείας, καὶ β'. ὅταν ἡ ἀδεια ᾖ διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Ἐξαίρεσις τούτων γίνεται εἰς δύο περιπτώσεις· ἁ. εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀσθενείας· καὶ β'. εἰς ἐκείνην, καθ' ἣν, δυνάμει εἰδικῶν κανονισμῶν τῆς ὑπηρεσίας, ἔχει ὁ ὑπάλληλος τὸ δικαίωμα τοῦ διορίζειν καὶ μισθοδοτεῖν, ἐπὶ ἰδίᾳ εὐθύνῃ, ἀναπληρωτήν.

Τῆς δευτέρας ταύτης ἐξαίρεσεως μὴ ἐφαρμοζομένης εἰς τοῦς δικαστικούς ὑπαλλήλους, παρατηροῦμεν μόνον ὡς πρὸς τὴν πρώτην, ὅτι ἁ. ἡ ἀσθένεια πρέπει νὰ πιστοποιηθῇ ὑπὸ δύο ἐπιστημόνων ἱατρῶν· ἐπὶ τῇ β' εἰς τῆς πιστοποιήσεως ταύτης, β'. δύναται νὰ

δοθῇ εἰς τὸν ἀσθενοῦντα ὑπάλληλον ἄδεια ἐπὶ τρεῖς μῆνας μὲ τὴν ἀπονομήν.

α] Ἡμίσεως μὲν μισθοῦ καὶ ἄνευ βασιλικῆς ἐγκρίσεως.

β] Πλήρους δὲ μόνον διὰ βασιλικοῦ διατάγματος.

3. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 33, πύχει ὁ μισθὸς τοῦ ὑπαλλήλου.

α] Ὅταν ἀναχωρήσῃ τῆς θέσεώς του ἄνευ αδείας, ὅτε ἐφαρμόζονται προσέτι κατ' αὐτοῦ αἱ κατὰ νόμον ποιναί.

β] Ὅταν δὲν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν θέσιν του τὴν ἐτιοῦσαν, μετὰ τὴν λήξιν τῆς αδείας του, τουτέστι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τὸ ἀπὸ τὴν λήξιν τῆς αδείας του μέχρι τῆς ἐπανόδου του.

Αὗται εἰσιν αἱ παρατηρήσεις, ὅσας ἐκ τῶν προτέρων ἡδυνήθημεν νὰ κάμωμεν ἐπὶ τῶν νέων τούτων διατάξεων, τῶν ὑποίων τὴν ἀκριβῇ τήρησιν συνιστῶμεν εἰς τοὺς δικαστικούς ὑπαλλήλους, ιδίως δὲ εἰς τοὺς συντάσσοντας τὰς μισθοδοτικὰς καταστάσεις, εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς καὶ εἰς τοὺς ἐκδίδοντας τὰ μισθοδοτικὰ ἐντάλματα ἐπιτρόπους μας, ἐνθυμουμένους ἅπαντας ὅτι διὰ πᾶσαν παράνομον καὶ ἀχρεώστητον πληρωμὴν εἰσιν ὑπεύθυνοι.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 ἰανουαρίου 1853.

Ὁ ὑπουργὸς

Α. Παΐκος. »

Πίναξ λεκτικὸς.

τῆς λέξεως ΜΙΣΘΩΣΙΣ ὑπηρεσίας ἢ ἔργου.

ΣΗΜ. Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουνσι τοὺς §§ τοῦ ἄρθρου.

Ἀγοραπωλησία 1.

Ἀγωγή πλαγιαστικὴ 5.

Ἄδεια ἀπουσίας 39 ἐπ. 49.

Ἀθώωσις 39.

Ἀνάκρισις· διακόπτεται ὁ μισθὸς 39.

Ἀπόδειξις 19 β' ἐπ.

Ἀποδεικνύει τίς; 25 ἐπ. 39 ἐπ.

Ἀποζημίωσις 7 ἐπ. 10 ἐπ.

Ἀπουσίας ἄδεια 39 ἐπ.

Ἀπόλεια 13 ἐπ.

Ἀρμοδιότης εἰρην. 17—19 ἐπ.

Αὐτοπροσώπως 4.

Βοσκή 15.

Δημοσία οἰκοδομὴ 11 ἐπ. 44.

Δημόσια ἔργα 44.

Διακοπὴ μισθοῦ 39.

Διάλυσις 16.

Διαστολὴ ὑπηρεσίας ἢ ἔργου 1.

Διατροφή 27.

Διδασκαλίαι 2 ἐπ.

Εἰρηνοδικῶν ἀρμοδιότης 17—19 ἐπ.

Ἐλευθέριοι τέχναι 2.

Ἐμπορικαῖα δικάζουν περὶ μισθῶν 21, 22, 23.

Ἐμπορικῶν ὑπαλλήλων μισθὸς προτιμᾶται 42.

Ἐνοίκια ταγματάρχων 39.

Ἐντολὴ 3, 31—38.

Ἐπιδουλοσύνη 6 ἐπ.

Ἐπιστήμαι 2 ἐπ.

Ἐργολάβος 1.

Ἔργον. ἴδε ὑπηρεσία.

Θεάματα 23.

Θρέμματα 15.

Ἰθαγένεια τότε ἀπόλλυται; 40 ἐπ.

Κατάσχεσις μισθῶν 27.

Κοινωνία 15 ἐπ.

Μάρτυρες 26 — διὰ τὴν κατασκευὴν

πλοίου 45.
 Μίσθωσις 1 ἐπ.
 Μισθοδοσία 1 ἐπ. 12 ἐπ. 48 ἐπ.
 Μισθός ἐμπ. ὑπαλλήλων προτιμᾶται; 42.
 Μ.σθός. Συμφωνία 31—38.
 Μισθοί· δικάζουν τὰ πρωτοδικεῖα; 20
 Τὰ ἐμποροδ. 21—23. Ὑπαλλ. μισθοὶ
 23, 24. κατάσχεσις μισθῶν 27. παρα-
 χώρησις 29, 30.
 Μισθός ταγματάρχων χωροφυλακῆς 39
 ἐπ. τῶν ἐν ἰδέῃ ἀπουσίας 39 ἐπ. 49
 ἐπ. τῶν ὑπὸ ἀνάκρισιν 39.
 Μισθωτοῦ ὑποχρέωσις 4 ἐπ. ἐκμισθωτοῦ
 2 ἐπ.
 Οἰκοδομὴ δημοσ'α 11 ἐπ.
 Οἰκοδομαὶ 44.
 Ὁμολογία 25.
 Παραχώρησις μισθῶν 29, 30.
 Πλαγιαστική ἀγωγή 5.
 Πλοῖον 45.
 Ποίμνια 15 ἐπ.

Προνόμιον 42. ἐπὶ πλοίου 45.
 Πρωτοδικεῖα δικάζουν περὶ μισθῶν; 20.
 Σιδηροκέφαλα 15 ἐπ.
 Στρατεύσιμοι 43.
 Σύμβουσις 17—19 ἐπ.
 Συμφωνία περὶ μισθῶν 31—38.
 Ταγματάρχαι 39.
 Ταχυδρόμοι 22.
 Τέχνη 2 ἐπ.
 Τόκοι 28.
 Τυχαία καταστροφὴ 9 ἐπ. 13 ἐπ.
 Ὑλη 1.
 Ὑπαλλήλων μισθός ποῦ ζητεῖται; 2, 18
 —22, 24.
 Ὑπηρεσίᾳ· διαστολὴ τοῦ ἔργου καὶ τῆς
 ὑπηρεσίας 1,
 Ὑπηρεσίαν ξένην δεχόμενός τις χάνει τὴν
 ἰδιγενειάν του 41.
 Ὑποχρέωσις μισθωτοῦ 4 ἐπ. ἐκμισθ. 2 ἐπ.
 Χωροφυλακῆς ταγματάρχης 39 ἐπ.
 Χρόνος 8 ἐπ.

ΜΙΣΘΟΙ ΝΑΥΤΩΝ.

§ 1. Ὁ μισθός τῶν ναυτῶν πῶς ἀποδεικνύεσθαι; Ἴδε Εὐρ. τόμ. 5 λέξει Ἀρμοδιότης ἐμπορικὴ σελ. 79.

§ 2. Ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν οἱ μισθοὶ τῶν ναυτῶν τί ἐννοεῖ τὸ 191 ἄρθρ. τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου; Εἰς ποίας περιπτώσεις οἱ ναῦται ἔχουν προνόμιον ἐπὶ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος τοῦ πλοίου διὰ τοῦς μισθοὺς των; Ὅρα τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 330 ἐπ. (ἐν λέξει Κατάσχεσις § 155).

§ 3. Ὁ πλοίαρχος πότε ζητεῖ αὐξήσειν μισθοῦ; Ἴδε τὴν 9011 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐν λ. Πλοίαρχος.

§ 4. Περὶ μισθοδοσίας τῶν ναυτῶν, ἴδε Ῥάλλ. ἐμπορ. δίκαιον τόμ. 2 σελ. 261.

ΜΝΗΣΤΕΙΑ.

ΣΗΜ. Περὶ μνηστείας ἐγένετο λόγος ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 439—444, καὶ αὐτόθι σελ. 446, 436, ἐνθα παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην. Προσθέτω δὲ ἐνταῦθα μόνον τὰ ἐξῆς, περὶ ὧν δὲν ὠμίλησα ἐκεῖ.

§ 1. Περὶ τοῦ ζητήματος, δι' ὃ διαλαμβάνει ὁ § 2 τῆς σελ. 143 Εὐρ. τόμ. 5, ἴδε καὶ τὰς λέξεις Δωρεά.—'Εξώνησις.—Χαρτόσημον.—Προίξ.

§ 2. Περί τῶν δαπνῶν, τὰς ὁποίας ἔκαμεν ὁ μνηστῆρ εἰ κτῆμα τῆς μνηστῆς. Ἴδε τὴν λέξιν *Δαπάναι* τῆς ἀνωτ. σελ. 139 καὶ τὰς αὐτόθι παραπομπάς.— Ἴδε καὶ Εὐρ. τόμ. 2 σ. 289, 290.

§ 3. Διαλυθείσης τῆς μνηστείας διὰ τὸν θάνατον τοῦ μνηστῆρος, ἡ λαβοῦσα τὰ δῶρα καὶ τὸν ἀρράβωνα κόρη ἐνάγεται πρὸς ἀπόδοσιν, οὐχὶ δὲ προσωπικῶς ὁ πατήρ· τεμ. 39. Πανδ' (44, 7).— Τεμ. 57 Πανδ. (5, 1). — Ἡ ἐνστασις δ' αὕτη δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, ὡς ἀφορῶσα τὴν πρὸς τὴν δίκην νομιμότητα.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10385 τοῦ 1853 τμ. 4.

§ 4. Διαλυθείσης τῆς μνηστείας διὰ τοῦ θανάτου τοῦ μνηστῆρος, τὰ παρὰ τούτου πρὸς τὴν μνηστὴν δοθέντα, ἐν χειρὶ τῆς μνηστῆς, ἔστω καὶ διὰ τοῦ πατρὸς, εἰς ἀρράβωνα καὶ δῶρα, ἐπιστρέφονται. (Ἀρμενοπ. βιβλ. Γ' τίτλ. 3 καὶ 4.)

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10385 τοῦ 1853 τμ.

§ 5. Ὅταν ἡ μνηστεία διαλύηται συ αινέσει ἑκατέρων τῶν συμφωνησάντων αὐτὴν, εἰς οὐδένα αὐτῶν ἐφαρμόζεται ὁ περὶ μεταμείλειας διὰ τὴν μνηστείαν νόμος, τουτέστιν οὔτε εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ διπλασίου τῆς ἀξίας τοῦ ληφθέντος ἀρράβωνος ὑπόκειται τις ἐξ αὐτῶν, οὔτε στερεῖται τοῦ δοθέντος παρ' αὐτοῦ.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ οὔτε ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου Πατρῶν, οὔτε ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου ἀπεδείχθη ἔκουσία ὑπαίτιος μεταμείλεια ἐκ μέρους ἢ τοῦ μνηστῆρος ἢ Σ, ἢ τοῦ πατρὸς τῆς μνηστῆς Κ Π, διὰ τὸ ὅποιον συνεφώνησαν τὴν 16 φεβρουαρίου 1838 συνοικέσιον, ἀλλ', ἐξ ἐναντίας, προκύπτει δι' ἐπισυμβάσας μετὰ τὴν μνηστείαν εἰς τὸν Ι Σ δυστυχεῖς περιστάσεις τοῦ ἐμπορίου του (τὰς ὁποίας δὲν ἀρνεῖται ὁ Κ Π), ὁ μὲν πρῶτος δὲν ἦτον εἰς στάσιν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν τοῦ συνοικεσίου συμφωνίαν, ὁ δὲ δεύτερος δὲν ἐπεθύμει πλέον τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον καταφαίνεται, ὅτι δὲν τὴν ἐπεθύμει, καθ' ὅσον ἔσπευσεν οὗτος, πρὶν παρέλθῃ ἡ παρὰ τοῦ νόμου χορηγούμενη εἰς τὸν μνηστῆρα διετία (Ἀρμ. βιβλ. Α' τίτλ. 1 § 17) νὰ ἐνάξῃ τὸν μνηστῆρα περὶ ἐπιστροφῆς ἀρράβωνος.»

Ἀπόφ. ἐφ. Ναυπλ. 49 τοῦ 1843 (Νομικ. σ. 3346).

§ 6. Ἡ κτεστία ἄρχεται ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τῆς μνηστείας; Ἴδε ἀνωτ. σελ. 100 § 329.

ΜΟΙΧΕΙΑ. Ἴδε τὴν λ. *Παράβασις* τῆς περὶ τὸν γάμον πίστεως.

ΜΟΝΑΙ.

Πίναξ λεκτικὸς

Ὅρα τοῦτον ἐν τῷ τέλει τῆς προκειμένης λέξεως.

§ 1. Διάφορα ζητήματα, ἔχοντα ἑμμεσόν τινα σχέσιν μετὰ τὸ προκείμενον, ἐξέθεσα ἤδη ἐν Εὐρετ. τόμ. 5 σελ. 178—185. Ὅθεν εἶναι περιττὸν νὰ τὰ ἐπαναλάβω ἐνταῦθα, περιοριζόμενος νὰ σημειώσω ἀπλῶς, ὅτι ἐκεῖ ἐγένετο ἰδίως λόγος περὶ τῶν ἐπομένων ἀντικειμένων.

1. Εἶχε τὸ ἱερ. δικ. ἐξουσίαν ; (1)
2. Οἱ ἱερεῖς λαμβάνουν τόκους ;
3. Κληρονομικὰ δικαιώματα. Ἐκκλησ. κανόνες.
4. Ὑπὸ πόων κληρονομοῦνται ;
5. Διαθῆκαι αὐτῶν.
6. Περιουσία ἀποκτηθεῖσα μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν μοναστ.
7. Ἡδύναντο νὰ συντάττωσι διαθήκας ;
8. Ὅρκις.
9. Ἐπιστημότης τῶν τοῦ Πατριάρχου ἐγγράφων.
10. Οἱ ἱερεῖς ὑπάγονται εἰς τὰ δικαστήρια ;
11. Δυτικοί.
12. Ἀδεια πρὸς εἰσχωγὴν δίκης.
13. Τίς πληρῶνει τὰ χρέη των ;
14. Ἀντ.προσώπεισις ἐκκλ. ταμείου (ὅρα τὴν λ. Δημόσιον § 57).
15. Δάνεια εἰς οἴκους εὐαγεῖς (ὅρα τὴν λ. Βυζαντινὸν Δίκαιον § 1.— (Εὐρετ. τόμ. 5 σελ. 388.))
16. Πατριαρχικὴ διάταξις περὶ τριμοιρίας (αὐτ. § 5 σελ. 394).
17. Ὁ γάμος προϋποθέτει Ἐκκλ. τελετὴν (ὅρα τὴν λέξιν Γάμος ἐν τῷ 5 τόμ. τοῦ Εὐρ. σελ. 400).
18. Ἐγκύκλιος τῆς Συνόδου περὶ γάμων (αὐτ.).

§ 2. Γαῖαι μοναστηριακαὶ διετιθεντο, πρὸ τοῦ Συντάγματος, ἄνευ γνωμοδοτήσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ; Ἴδε τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 6 σελ. 160 ἐπ. (λ. Διάταγμα).

§ 3. Τίς ἀντιπροσωπεύει ἐπὶ δικαστηρίου τὰς μονάς ; Ἰδού τί εὑρηται ἐν τῇ νομολογίᾳ (ἐδάφ. α—ε).

§ 4. α] Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ ἐπὶ δικαστηρίου, ὑπερασπιζόμενος ἐπισκοπικὰ κτήματα, ἐκτὸς ἂν ὡς ἐντολοδόχος διαχειρίζεται αὐτά.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 112 τοῦ 1847, ἥν βλ. ἐν Εὐρ. τ. 5 σελ. 574 ἐν τέλει.

(1) Ὅρα καὶ τὴν λέξιν Γάμος § 19 (Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 417 ἐπ.).

§ 5. β'] Τὸ δημόσιον εἶναι διακεκριμένον ἠθικὸν πρόσωπον ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν, τῆς ὁποίας ἡ ἀντιπροσώπευσις ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἀνετέθη, διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 27 ἀπριλίου 1843, εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ὡς ἀντιπροσωπεύοντα τὸ Δημόσιον· ὥστε, ὅταν ἡ ἀπόφασις ἐπεδοθῇ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν, ὡς ἀντιπροσωπεύοντα τὸ Δημόσιον, ἐνῶ ἐτρόκειτο περὶ δίκης ἀφορώσης τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν, προθεσμία δὲν τρέχει.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4717 τοῦ 1848.

§ 6. γ'] Κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ἀπὸ 27 ἀπριλίου 1843 διατάγματος, ἡ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἀντιπροσώπευσις τῆς περιουσίας τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων μετεβιβάσθη εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον.

Ἀπόφ. 284 τοῦ 1845 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετ. (Νομικ. σελ. 4221).

§ 7. δ'] Τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον δὲν ἀντιπροσωπεύει νομίμως τὸν Ἅγιον Τάφον, ὡς πρὸς τὰ ἐν Ἑλλάδι κτήματα τὰ εἰς αὐτὸν ἀνήκοντα, οὔτε δύναται τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον, διεκδικεῖν τὰ κτήματα ταῦτα, νὰ προτείνῃ δικαιώματα εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον ἀνήκοντα.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 7 μαΐου 1841 (Νομικ. σ. 2445).

§ 8. ε'] Ἡ ἀπόρριξις 2097 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἔχει οὕτως ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐπὶ δικαστηρίου παραστάσεως τῶν Μονῶν.

α' Ἐπειδὴ ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 1 ἐδ. 4 καὶ 2 τοῦ ἀπὸ 12 μαΐου 1835 διατάγματος ἐξάγεται ἀνενδοιάστως, ὅτι ὁσάκις προϋστάμενός τις, δια τοῦ ὁποίου τὰ σωματεῖα, τὰ ἀγαθοεργὰ καὶ ἄλλα δημόσια καταστήματα ἐνάγονται, θέλει ν' ἀναδεχθῇ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης, ἢ ἂν πρὸς τοῦτο μέλλῃ νὰ διορισθῇ δικηγόρος, δὲν ὀρεῖται νὰ κάμῃ εἰμὴ νὰ γνωστοποιήσῃ τοῦτο πρὸς τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν καὶ νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτῆς τὴν πρὸς ἐπιχείρησιν τῆς δίκης ἀναγκαίαν ἔγκρισιν, αὕτη δὲ ἡ ἔγκρισις, ἀναφέρουσα τοῦτο ῥητῶς, θεωρεῖται ὡς πληρεξουσίου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 94 τῆς πολ. δικονομίας.

Ἐπειδὴ ἀφοῦ ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησ. καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμμ. τῆς Ἐπικρατείας, ἥτις εἶναι ἡ ἀνωτέρα ἀρχὴ τῶν εἰς τὸ Κράτος σωματείων τῶν μοναστηρίων, ζητηθεῖσα ἀπὸ τὸν προϋστάμενον τῆς ἐν Ἄνδρῳ Μονῆς, ἐνέκρινε, διὰ τοῦ ἀπὸ 20 νοεμβρίου 1839 ἐγγράφου, τὴν ἐπιχείρησιν τῆς μεταξὺ τῆς Μονῆς ταύτης καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων δίκης, καὶ τὸν διορισθέντα ὡς πληρεξούσιον

εἰς ταύτην δικηγόρον, τὰ διαληφθέντα ἔγγραφα, συντεταγμένα κατὰ τὸν προσήκοντα τύπον κτλ., ἐπέχουν τόπον νομίμου πληρεξουσιότητος εἰς τὴν προκειμένην δίκην· ἂν δὲ τὸ συμβούλιον τῆς διαληφθείσης Μονῆς ἔδωκε πρὸς τὸν πρωτοσύγγεγον τὸ ἀπὸ 8 ὁκτωβρίου 1839 ἐπιτροπικὸν ἔγγραφον, τοῦτο, ὡς περιττὸν, δὲν δύναται νὰ παραβιάσῃ ποσῶς τὴν διδομένην, ὡς ἄνω εἴρηται, πληρεξουσιότητα.

Ἐπειδὴ τὸ περὶ τῆς ἐν δικαστηρίῳ παραστάσεως τοῦ δημοσίου, τῶν δήμων κτλ. διάταγμα, ὀρίζον εἰς τὸ ἄρθρον 4, ὅτι οἱ εἰς τὸ α' ἄρθρ. ἐδ. β', γ' καὶ δ' ἀναφερόμενοι κτλ. θέλουν ν' ἀναδεχθῶσι τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης, καὶ πρὸς κριτικῶν, ὅταν ζητῇται ἢ πρὸς ἐπιχειρίσιν τῆς δίκης ἀναγκαῖα ἔγκρισις, δὲν κάμνει οὐδεμίαν διάκρισιν, ἂν καὶ εἰς τὴν κατ' ἔφεσιν δίκην πρέπη νὰ ζητῇται ἢ αὐτὴ ἔγκρισις· ἐκ τῶν διατάξεων μάλιστα τούτων, ἐκτεθειμένων ὑπὸ τοιαύτας γενικὰς λέξεις, ἐξάγεται ὅτι ἡ ἔγκρισις τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς, ἥτις ἰσοδυναμεῖ μὲ πληρεξουσιότητα, δὲν ἀπαιτεῖται εἰμὴ εἰς τὴν ἔναρξιν, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιχειρήσει τῆς δίκης, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῇ περὶ αὐτῆς ἐφέσει, ἥτις εἶναι τὸ δεύτερον στάδιον τῆς δίκης ἐκκαλουμένης· ὅπου δὲ ὁ νόμος δὲν διακρίνει, οὐδὲ ὁ δικαστὴς δύναται νὰ κάμῃ τοῦτο· ἐπομένως ἡ, διὰ τοῦ προμνησθέντος ἐγγράφου τῇ εἰρημένης γραμματείας, διδομένη πρὸς ἐπιχείρησιν καὶ διεξαγωγὴν τῆς προκειμένης δίκης πληρεξουσιότης ἐξακολουθεῖ ἰσχύουσα καὶ ἐπὶ τῆς ἐφέσεως αὐτῆς, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται ἄλλη ἔγκρισις. (Ἰδε κατωτ. § 17—19.)

Ἐπειδὴ καὶ ἂν ἡδύνατο νὰ ἔχῃ ἰσχὺν τὸ μήποτε δημοσιευθὲν, κατὰ τὰ περὶ δημοσιεύσεως τῶν νόμων καὶ διαταγμάτων νομοθετημένα, Β. διάταγμα τῆς 30 ἰανουαρ., κατὰ τὸ διάταγμα τοῦτο, καὶ ἰδίως κατὰ τὸ γ', δ' καὶ ἐ κεφάλαιον αὐτοῦ, τότε μόνον ἡδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἡ κυριότης τῶν δι' ἀνασκαφὴν προσδιορισθέντων τόπων, μετέβη νομίμως εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅταν οἱ τόποι οὗτοι ἤθελον διαγραφῇ μὲ πάλλους ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, καταμετρηθῇ, πρᾶξῃ εἰς αὐτὴν καὶ πληρωθῇ παρ' αὐτῆς εἰς τὸν δῆμον ἢ συμπανηθείσα ἀποζημίωσις κατὰ τὰς ἐνδιαλαμβανόμενας προθεσμίας· ἐπομένως ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁμολογούμενον ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος τόπος συμπεριλαμβάνεται εἰς τοὺς διὰ τὴν ἀνασκαφὴν προσδιορισθέντας, μ' ὅλον τοῦτο, ἐπειδὴ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηνῶν δὲν ἀπέδειξε, κατ' οὐδένα λόγον, ὅτι ἐνεργήθησαν ἤδη τὰ διατεταγμένα, ὡς εἴρηται, καὶ κατὰ συνέπειαν τούτων, ἡ κυριότης αὐτοῦ μετέβη νομίμως εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἡ Μονὴ τῆς Παναχράντου δὲν ἀπώλεσεν εἰσέτι τὴν ἐπὶ

τῶν τόπων τούτων κυριότητά της, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι οὗτος εἶναι προσδιωρισμένος δι' ἀνασκαφὴν, ὡς ὑπέλαβε τὸ δικάσαν πρωτοδικεῖον. (Ἴδε τὴν λέξιν *Σχέδια*.)

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ μνημονευθέντος ἐγγράφου τοῦ Διοικητοῦ Ἀττικῆς ἐξάγεται ἀποχρώντως, ὅτι ἡ ἄδεια τοῦ ν' ἀνεγείρη ὁ δῆμος παρὰ πηγάματα ἐπὶ τῆς ῥηθείσης πλατείας ἐδόθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὅχι διότι ἐνόμιζεν αὕτη ὅτι ὁ τόπος τῆς πλατείας ἦτον ἰδιοκτησία τοῦ δήμου, ὡς ἡ Μονὴ δι' ὑσχυρίζεται, ἀλλ' ἐπὶ πλατείας ἀνηκούσης εἰς τὸ δημόσιον, ἐκ τούτου δὲ προκύπτει, ὅτι ὁ δῆμος τῶν Ἀθηνῶν κατέσχευεν ἐπὶ καλῇ πίστει τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος τόπον, διότι τοῦ ἐδόθη ἡ ἄδεια τῆς κατοχῆς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἣτις ἐφαίνετο ἤδη κύριος τοῦ τόπου, χωρὶς νὰ παρασταθῇ τρίτος τις νὰ φιλονεικήσῃ ταν κυριότητά της ταύτην.

Ἐπειδὴ ὁμως ἡ καλὴ πίστις τῆς διακατοχῆς τοῦ δήμου ἀπὸ τοῦ, περὶ οὗ ὁ λόγος, τόπου, ἐπαυσε ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐπεδόθη εἰς αὐτὸν ἡ περὶ διεκδικήσεως τοῦ αὐτοῦ τόπου ἀγωγὴ τῆς Μονῆς, διότι ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην πληροφορηθεὶς ὅτι ἄλλος παρὰ τὸν δόσαντα εἰς αὐτὸν τὴν κατοχὴν δι' ὑσχυρίζεται ὅτι εἶναι κύριος τοῦ κατεχομένου τόπου, κατέστη κακῆς πίστεως διακάτοχος ὁ δῆμος, κατὰ τὸ ἄρθ. 156 τῆς πολ. δικονομίας· ἐπομένως ἐκτοτε ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὰς νομίμους ὠφελείας εἰς τὴν Μονήν, ἀναγνωρισθεῖσαν ἤδη κυρίαν τοῦ αὐτοῦ τόπου.»

§ 10. Αἱ ἀγωγαί, αἱ πηγάζουσαι ἀπὸ τὰς ἀγορὰς καὶ πωλήσεις τῶν κινητῶν πραγμάτων τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων, ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 21 9ᾠρ. 1839 (Νομικ. σ. 994). — Πρὸς καὶ τὸν ἀνωτ. § 4,

§ 11. Τῶν διαλυθεισῶν Μονῶν ἡ περιουσία μετέβη εἰς τὸ Κράτος, ὅπερ ἔγινε κύριον αὐτῆς.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου (7 ὀκτωβρίου) 1843 Β. διατάγματος καὶ ἐξ ὅλων τῶν μετὰ ταῦτα ἐκδοθέντων, τῶν ἀφορώντων τὴν περιουσίαν τῶν διαλελυμένων καὶ μὴ Μονῶν, οἷον τὸ περὶ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου, τὸ περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου καὶ τελευταῖον τὸ περὶ μεταβάσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν γραμματεῖαν (ἄρθρ. 1 καὶ 2 αὐτοῦ) ἡ περιουσία τῶν διαλυθεισῶν Μονῶν κατέστη περιουσία τοῦ Κράτους καὶ προσδιωρίσθη, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ κλήρου καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας· ἄρα, δια-

λυθείσης ἅπαξ τῆς Μονῆς Βελανιδιάς, ἡ περιουσία ταύτης κατέστη περιουσία τοῦ Κράτους, καὶ ἐπομένως ἡ ἐμφύτευσις ἐπὶ τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς ταύτης, τὰ ὅποια οἱ ἀναιρεσιβλήτοι, ὡς ἐμφυτευταί, εἶχον, δυνάμει ρητῆς ἢ σιωπηλῆς μετὰ τῆς Μονῆς συμφωνίας, ἀπεσβέσθη, διότι τρίτος, τὸ Κράτος αὐτὸ, ἔλαβεν, ὡς εἴρηται, δυνάμει νόμων, τὴν κυριότητα· ὅθεν τὸ Κράτος ἢ τὸ δημόσιον, ὡς κύριον, ἠδύνατο νὰ συνάγῃ ρητῶς ἢ σιωπηλῶς ὅποιας ἐνόμιζε συμφεροτέρας συμφωνίας μετὰ τῶν καλλιεργητῶν τῶν κτημάτων τούτων· ἄρα ὀρθῶς τὸ ἐφετεῖον ἐθεώρησεν ὅτι ἡ ἀποσβεσθεῖσα ἅπαξ ἐμφύτευσις καὶ αἱ περὶ αὐτῆς συμφωνίαι μὴ ἀνανεωθεῖσαι, ἀφοῦ ἡ ῥηθεῖσα μονὴ κατέστη πάλιν διατηρουμένη, δὲν ἦσαν ὑποχρεωτικαὶ διὰ τοὺς ἀναιρεσιβλήτους καὶ ὅτι μόνον ὑπόχρεοι εἶναι ν' ἀποδώσουν ὅ,τι ἀπεδέχθη καὶ ἐλάμβανε τὸ δημόσιον, ἦτοι 20 τοῖς 100 ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων, μὴ ἀποδειξάντος τοῦ ἀναιρεσιβλήτου οὔτε ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου, οὔτε ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅτι οὗτος ἐπλήρωσέ ποτε περισσότερον τῶν 20 τοῖς 100, τὸ δὲ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἐπικαλούμενον ἔγγραφον τῆς Νομαρχίας Μεσσηνίας, μὴ διαλαμβάνον καὶ περὶ τῆς προκειμένης Μονῆς, δὲν ἀποδεικνύει τὸ ἐναντίον παρ' ὅ,τι τὸ ἐφετεῖον παρεδέχθη. »

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγον 172 τοῦ 1849.—Ἰδε κατωτ. § 13.

§ 12. Τὸ ἀρθ. 3 τοῦ ἀπὸ 26 ἀπριλίου 1834 διατάγματος περὶ τῶν ναῶν καὶ τῶν μοναστηρίων δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν, ὅταν διεκδικῆται ὅχι κυρίως Μονὴ διαλυθεῖσα καὶ ἄλλοτε ἀφωσιωμένη εἰς δημοσίαν χρῆσιν, ἀλλὰ περιουσία μονῆς ἄλλοτε ὑπαρξάσης, ἣτις συνέστη καὶ διεχειρίζετο ὑπὸ τῶν προγόνων τοῦ διεκδικοῦντος ὡς ἀποκλειστικὴ ἰδιοκτησία των· ἄρα τὸ διάταγμα ἐκεῖνο δὲν ἀφῆρσε τὰ τῆς τοιαύτης κυριότητος δικαιώματα.

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 7745 τοῦ 1850.

ΣΗΜ. Σχέσιν μὲ τὸ ἀνωτέρω ζήτημα ἔχουσι καὶ αἱ σκέψεις 5 καὶ 6 τῆς ὑπ' ἀριθ. 279 τοῦ 1849 πολ. ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀπορρίπτουσας τὴν ἀναιρέσεως αἴτησιν κατὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 5043, 5404 καὶ 6094 ἀποφάσεων τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.— Αἱ σκέψεις ἐκεῖναι τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔχουσιν οὕτως (1).

(1) Οἱ ἀναιρέσεως λόγοι εἶχον οὕτως· Διότι τὸ δικαστήριον δὲν αἰτιολογεῖ ἰδίως διὰ ποῖον λόγον ἡ ἐπὶ τῆς ἐπιδίκου Μονῆς κυριότης δὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ κτητορικοῦ ἐγγράφου τῶν πρώτων κητόρων καὶ τῶν πτεριαρχικῶν συγγιλιῶν, ἀφοῦ, διὰ τοῦ πρώτου, οἱ ῥηθέντες κητόρες ἐπέφύλαξαν εἰς ἑαυτοὺς οὐ μόνον νὰ λέγῃται ἡ περὶ ἧς πρόκειται Μονή,

α' Ἐπειδὴ ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἐκτιμῶσα ἅπαντα τὰ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐφετῶν ὑποβληθέντα ἔγγραφα τό, τε κτητορικὸν τοῦ ἔτους 1651 καὶ τὰ μετὰ τοῦτο ἐκδοθέντα πατριαρχικά καὶ συνοδικὰ ἔγγραφα, καὶ τὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀπογόνων τῶν πρώτων κτητόρων, πείθεται ἐξ αὐτῶν ὅτι ἡ προκειμένη Μονὴ ἰδρῦθη ὡς νομικὸν πρόσωπον, εἰς ὃ ἀφιέρωσαν οἱ πρώτοι κτήτορες ἅπασαν αὐτῶν τὴν περιουσίαν, τῆς ὁποίας αὐτὸ μὲν εἶχε τὴν κυριότητα, οἱ δὲ ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ τὴν διαχείρησιν, ἐπιφυλαχθέντων τῶν κτητόρων δι' ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διορίζωνται κατὰ προτίμησιν ἱερεῖς καὶ ἐφημέριοι τῆς ἐκκλησίας τῆς Μονῆς καὶ οἰκονόμοι αὐτῆς, ἐὰν τύχωσι κληρικοὶ, καὶ ὅτι ἐπομένως, κατὰ τε τὴν θέλησιν τῶν κτητόρων καὶ τῶν ἀνορθωτῶν αὐτῆς καὶ τὰς κυρούσας αὐτὴν διατάξεις τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἡ κυριότης τῆς Μονῆς καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἀφιερωθέντων κτημάτων, δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς ἀπογόνους τῶν κτητόρων, εἰς τὴν ἐκτίμησιν δὲ ταύτην δὲν δύναται νὰ ἐπεμβῇ ὁ Ἄρειος Πάγος· ἐὰν δὲ παρέλιπεν ἡ ἀπόφασις, κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ παρεχομένου τῶν αὐτῶν ἐγγράφων, τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀπὸ 6 δεκεμβρίου 1651 κτητορικοῦ ἐγγράφου α' τοῦ νὰ ἦναι καὶ νὰ γροικᾶται τῶν Γιζιδων ἡ ἔκφρασις αὕτη, συνδυαζομένη μετὰ τῆς σαφῶς, κατὰ τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας ἐκ τῆς μακρᾶς σειρᾶς τῶν ἐγγράφων τούτων προκυπτούσης ἐννοίας τῆς θελήσεως τῶν κτητόρων καὶ τῆς κυρώσεως αὐτὴν ὑπερ-

α' Μονὴ τῶν Γιζιδων » ὡς τὸ δικαστήριον εἰς τὰς αἰτιολογίας του ἀναφέρει, ἀλλὰ ῥητῶς « νὰ ἦναι καὶ νὰ λέγεται » τὰ δὲ συγγίλια τῶν Πατριαρχῶν ῥητῶς μνημονεύουσι τὸ ἐπὶ τῆς Μονῆς ταύτης δικαίωμα δεσποτείας καὶ προτασίας τῶν Γιζιδων· τὰ μέρη δὲ ταῦτα ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα ὁ Γ Γ ἰδίως ἐπεκαλεῖτο, τὸ ἐφετεῖον ἐν σιωπῇ παρέτρεξε· 5) διότι κακῶς τὸ δικαστήριον καὶ ἀναιτιολογήτως ὅλως παρεδέχθη, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Μονὴ ἀφωσιώθη παρὰ τῶν κτητόρων αὐτῆς εἰς δημοσίαν χρῆσιν, χωρὶς νὰ ἐπιστηρίξῃ τοῦτο εἰς νόμιμόν τινα ἀπόδειξιν, ἀλλ' ἀπλῶς ὅτι ἡ Μονὴ ἀφωσιώθη πρὸς ἄσκησιν τῶν προσερχομένων εἰς αὐτὴν Μοναχῶν, ἐνῷ δὲν ὑπῆρχον δεκταὶ ὡς μονάζουσιν ἐν τῇ Μονῇ, εἰμὴ ὅσας ἐδέχοντο αἱ Γ· 6) διότι ἡρμήνευσε κακῶς καὶ ἐφήρμωσεν ἐσφαλμένως τὸ ἀπὸ 20 ἁπριλίου 1834 περὶ ἰδιοκτητιῶν μοναστηρίων Β. διάταγμα· 7) διότι ἀναιτιολογήτως δὲν ἐφήρμωσε τὸ ἐφετεῖον τὴν ἐπικαλεσθεῖσαν παρὰ τοῦ Γ συνήθειαν καὶ ἐκκλησιαστικὴν νομοθεσίαν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἔλαβον ὑπάρξιν τὰ ἐπὶ τῆς εἰρημένης Μονῆς δικαιώματα τῶν Γ, δι' ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι παρεχωρεῖτο δικαίωμα κυριότητος ἐπὶ μοναστηρίων καὶ ἐκκλησιῶν οὐ μόνον εἰς τοὺς κτήτορας αὐτῶν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα, ἢ ὑπαρξίς τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ καταργούντος τὰ τοιαῦτα μοναστήρια καὶ ἐκκλησίας διάταγματος.»

τάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, δὲν δύναται νὰ ἀνατρέψῃ αὐτήν· ὥς ἡ παράλειψις τῆς μνείας τῆς εἰρημένης ἐκφράσεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πρόδηλος παραμόρφωσις τῆς ἐννοίας τοῦ παρατεθέντος ἐγγράφου.

Ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ ἀπόφασις συνάγουσα ἐκ τῶν αὐτῶν ἐγγράφων ὅτι οἱ πρῶτοι τῆς Μονῆς κτήτορες ἀφιέρωσαν αὐτήν εἰς κοινὴν χρῆσιν, ἤτοι εἰς ἄσκησιν τῶν ἐν αὐτῇ μοναζουσῶν, αἰτιολογεῖ ἀποχρώντως ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν εἰρημένων ἐγγράφων τὴν πρόθεσιν ταύτην τῶν κτητόρων, καὶ τῶν πατριαρχικῶν ἐγγράφων, ταυτιζομένης ἄλλως καὶ μὲ τὸ ἐν τῇ προηγουμένη σκέψει ἐκτεθὲν, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἀποφάσει περιεχόμενῃν συμπέρασμα περὶ τῆς φύσεως τῶν ἐπὶ τῆς Μονῆς ταύτης δικαιωμάτων τῶν ἀπογόνων τῶν κτητόρων· ὅθεν οὔτε τὸ ὁποῖον ἐπικαλεῖται ὁ ἀναιρεσεῖων ἔθιμον, οὔτε ἡ ἐρμηνεία τοῦ ἀπὸ 26 ἀπριλίου 1836 Β. διατάγματος δύνανται νὰ ἔχωσιν τινὰ ἐπιβρόχον εἰς τὴν ἐκ τῶν ἐκτεθέντων στοιχείων παραχθεῖσαν πεποιθήσιν καὶ τὴν ἐπ' αὐτῆς στηριχθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ τῆς οὐσίας δικαστηρίου, βάσις τῆς ὁποίας εἶναι τὸ, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, ἀποδειχθὲν γεγονὸς, ὅτι ὁ ἀναιρεσεῖων, κατ' αὐτὴν τὴν πρόθεσιν τῶν κτητόρων τῆς ἐπιδίκου Μονῆς, δὲν εἶναι κύριος αὐτῆς, καὶ τῆς εἰς αὐτὴν ἀριερωθείσης περιουσίας· ὥστε περιττὸν καθίσταται νὰ ἐπεμβῇ τὸ δικαστήριον εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν εἰς τὸ εἰρημένον ἔθιμον καὶ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἀπὸ 26 ἀπριλίου 1836 Β. διατάγματος ἀναφερομένων λόγων ἀναίρεσεως »

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 279 τοῦ 1849.

§ 12² Εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἡ ἐπίδοσις ἐγένετο εἰς τὸν τόπον τῆς μονίμου κατοικίας τοῦ διαδίκου ἢ τῆς διαμονῆς αὐτοῦ ;

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. 279 τοῦ 1849, ἦν ἐν λ. Ἐπίδοσις.

§ 13. Τὰ δικαιώματα, ὅσα Μονὴ τις ἀπέκτισε πρὸ τῆς διαλύσεώς της, δὲν ἀναζῶσι μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν της.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ, μολοντι δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι, ἀποκατασταθεῖσης τῆς Μονῆς εἰς τὰ ἴδιά της, ἀφ' ἧς τοῦτο ἐγνώρισαν οἱ ἐρεσιβλητοί, ἀνέζησε καὶ ἡ περὶ ἐμφυτεύσεως προϋπάρχουσα μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς Μονῆς συμφωνία καὶ εἶναι ὑποχρεωτικὴ δι' αὐτοὺς, ἐὰν θέλωσι νὰ ἐμμένωσιν εἰς αὐτήν καὶ δὲν προτιμοῦν ν' ἀπρημακρυθῶσιν ἀπὸ τοῦ κτήματος, ἡ δὲ πρόσκαιρος διάλυσις τῆς Μονῆς καὶ ἐν τῷ διαστήματι ταύτης ἡρεμία τῶν δικαίων της, δὲν ἠκύρωσεν ἀπολύτως τὴν ῥηθείσαν συμφωνίαν, οὐδ' ἀπέκτισαν οἱ ἐφεσιβλητοὶ ἄλλο τι πρὸς κτηματικὸν δικαίωμα ἐκτὸς αὐτῆς· ὅθεν

δηλώσαντες οἱ ἐφεσίβλητοι, ὅτι θέλουσι νὰ ἐμμείνωσιν, ὀφείλουν ν' ἀποδώσουν πρὸς τὴν Μονὴν ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς 25 τοῖς 100.

Μ' ὅλα ταῦτα·

Ἐπειδὴ, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς δικογραφίας, ἀπὸ τὸ ἔτος 1834, ὅτε διελύθη ἡ ἐκκαλοῦσα Μονή, τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος κτήματα περιῆλθον νομίμως εἰς τὸ δημόσιον, τοῦτο δὲ, διακατέχον αὐτὰ, παρεδέχθη καὶ ἐλάβανεν ἐκ τῶν προϊόντων αὐτῶν ὡς φόρον ἔγγειον καὶ ἐπικαρπίας 20 τοῖς ἑκατὸν, μεταβαλὼν οὕτω τὴν προϋπάρχουσαν συμφωνίαν μεταξὺ τῶν ἐφεσίβλητων καὶ τῆς Μονῆς, καθόσον τὸ δημόσιον, ὡς νόμιμος διακάτοχος τῶν εἰρημένων κτημάτων, ἐδύνατο νὰ μεταβάλῃ αὐτήν· ἐπομένως ἡ Μονὴ αὕτη ἀποκατασταθεῖσα αὐθις διατηρουμένη, δὲν δύναται ν' ἀπαιτῇ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προϋπαρχούσης μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ἐφεσίβλητων συμφωνίας, καταργηθείσης, ὡς εἴρηται· τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, οἱ ἐφεσίβλητοι ὀφείλουσι ν' ἀποδώσωσιν εἰς αὐτήν, μέχρις οὗ δὲν λάβῃ χώραν μεταξὺ αὐτῶν ἄλλη συμφωνία, ὅσον φόρον ἐπικαρπίας ἀπέδιδον εἰς τὸ δημόσιον, ὡς ὑπεχρεώθησαν διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 77 τοῦ 1848 (Νομικ. σ. 4719). — Ἴδε ἄνωτ. § 11.

§ 14. Τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον δικαιούται νὰ ζητήσῃ κτήματα Μονῶν, ὅταν αὐτὰ ἀνήκον εἰς τὸν πρῶτον κτήτορα, ἢ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ ;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ὁ λόγος, ὅτι κατὰ τῆς περὶ ἀποδείξεως ἀρχῆς τοῦ δικαίου, ὁ ἐναγόμενος καὶ κάτοχος τοῦ διεκδικουμένου κτήματος, ἐν οἷς ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι ὁ ἐφεσίβλητος Δ, ἀπαλλάττεται πάσης ἀποδείξεως ἐὰν ὁ ἐνάγων δὲν ἀποδείξῃ τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς του, δὲν ἰσχύει πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ εἰρημένου ἐφεσίβλητου τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ, διὰ τῆς προεκδοθείσης ἀποφάσεως, ἀποδείξεως, ὅτι τὰ ἀπὸ τοῦ ἐνάγοντος δημοσίου ἀπαιτούμενα κτήματα τῆς διαλυθείσης ἰδιοκτείας Μονῆς τῆς Ὑψηλοτέρης, ἀνήκουσιν ἰδίως εἰς τὸν πρῶτον κτήτορα τῆς Μονῆς ταύτης, ἢ τοὺς ἀπογόνους του, καθότι, μὴ ἀμφισβητουμένης τῆς ιδιότητος τῶν κτημάτων τούτων, ὡς μοναστηριακῶν, τὸ δημόσιον δικαιούται, κατὰ τὴν εἰδικὴν διάταξιν τοῦ ἀ. ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 26 ἀπριλίου 1834 περὶ ἰδικτῆτων μοναστηρίων Β. διατάγματος, νὰ παραλάβῃ τὰ κτήματα ταῦτα εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον, ὡς ἀφιερῶματα, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουσιν ἀποδείξεις ὅτι ἀνήκουσιν ἰδίως εἰς τὸν πρῶτον κτήτορα, ἢ τοὺς ἀπογόνους του· ὥστε τὸ χρέος τῆς προσαγωγῆς τῶν

ἀποδείξεων τούτων, ἀπαιτουμένων πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἀγωγῆς τοῦ δημοσίου στηριζομένης ἄλλως εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν ιδιότητα τῶν ἐπιδίκων κτημάτων ὡς μοναστηριακῶν, ὀρθῶς ἐπεβλήθη τῷ ἐφεσιβλήτῳ.

Ἐπειδὴ, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποδείξεως ταύτης, οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐκκαλοῦντος δημοσίου 1) ὅτι μὴ ὦν ὁ ἐφεσίβλητος μοναχὸς, δὲν ἔχει δῆθεν δικαίωμα τι ἐπὶ τῶν ἐπιδίκων μοναστηριακῶν κτημάτων· 2) ὅτι τὰ κτήματα ταῦτα, ὡς ἀφιερωθέντα εἰς μοναστήριον, δὲν ἐπιστρέφονται δῆθεν, ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει πρὸς τοὺς ἀφιερωτάς· 3) ὅτι ἡ πολιτικὴ ἐξουσία δύναται δῆθεν νὰ μεταχειρισθῇ τὰ ἐπίδικα κτήματα ὡς περιουσίαν ἱεροῦ αὐτῆς εἰς ἀνάγκας εὐσεβεῖς καὶ φιλανθρώπους, καὶ 4) ὅτι δὲν εἶναι γνωστὸν ἂν ὁ ἐφεσίβλητος Δ ᾦναι ὁ πλησιέστερος συγγενὴς τῶν ἀφιερωτῶν καὶ εἰς ποῖον βαθμὸν καὶ ἂν διεδέχθη ἐπομένως τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ κατὰ πόσον, ἅπαντες οἱ ἰσχυρισμοὶ οὗτοι δὲν ἔχουσι παντελῶς ἐπιρρόην εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, ἐξαρτωμένης, κατὰ τὰ εἰς τὴν προηγουμένην σκέψιν ἐκτεθέντα, ἐκ μόνης τῆς ἀποδείξεως ἂν τὰ ἀφιερωθέντα ἐπίδικα κτήματα ἀνῆκον εἰς τὸν πρῶτον κτήτορα τῆς Μονῆς Ὑψηλοτέρας, καὶ τοὺς ἀπογόνους του, καθότι ἀπέναντι τῆς ἀποδείξεως ταύτης καὶ μόνης, ἐκλείπει, κατὰ τὴν προαναφερθεῖσαν διάταξιν τοῦ ἀπὸ 24 ἀπριλίου 1834 ἐιδικοῦ Β. διατάγματος, πᾶν ἐπὶ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος κτημάτων ὑπὲρ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου δικαίωμα τοῦ δημοσίου, καὶ ἀδιαφόρως ἂν ὁ ἐφεσίβλητος δὲν ᾦναι ὁ πλησιέστερος συγγενὴς ἢ δὲν διεδέχθη καθ' ὅλοκληρίαν ἢ ἐν μέρει τὰ δικαιώματα τοῦ κτήτορος τῆς Μονῆς καὶ τῶν ἀπογόνων του, διότι καὶ ὡς ἀπλοῦς κάτοχος δικαιοῦται ὁ ἐφεσίβλητος ν' ἀποκρούσῃ διὰ τῆς προαναφερθείσης ἀποδείξεως τὴν κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴν τοῦ δημοσίου, οὐδὲ δύναται τὸ δημόσιον νὰ παρκαγάγῃ δικαίωμα τι ἐκ τῆς ὑπάρξεως τυχὸν ἄλλων πλησιέστερον συγγενῶν τοῦ κτήτορος.»

Ἀπόφ. ἐρετῶν Ἀθηνῶν 10375 τοῦ 1853. (Κόκκος καὶ Δημόσιον.)

§ 15. Τὸ ἀπὸ 26 ἀπριλίου 1836 διάταγμα ἔχει κυρίως ἀντικείμενον τὰ παρ' ἰδιωτῶν ἀνεγερθέντα καὶ αἰκειοποιούμενα μοναστήρια καὶ ναοὺς. Δὲν ἀπαιτεῖ δὲ, πρὸς βεβαίωσιν τῶν ἀξιώσεων τῶν ἀντιποιοιμένων τοιαῦτα κτήματα, προὑπάρχουσας ἐγγράφους ἀποδείξεις.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ ἀπὸ τὰ ἐν τῇ δικηγραφίᾳ ἔγγραφα καὶ ἀπὸ τὴν γενομένην ἐπὶ ἀκροατηρίου συζήτησιν προκύπτει, ὅτι ὁ δῆμος Καλαμῶν ἐνάγων τὸ κατέχον τὰ ἐπτά ἐργαστήρια ἐκκλησιαστικόν

ταμείον, διὰ τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν γραμματείας, ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ γήπεδον, ἐφ' οὗ ἐκτίσθησαν τὰ εἰρημένα ἐργαστήρια, ἀφιερώθη πρὸ πολλῶν ἐτῶν παρὰ τῆς ποτὲ Σ Μ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος οὗσαν ἔκπαλαι καὶ ἤδη εἰσέτι ἐνοριακὴν, καὶ τὸ ἀφιέρωσεν εἰς τὴν διαληφθεῖσαν ἐκκλησίαν ὡς τοιαύτην· ὅτι ἡ ἐκκλησία αὕτη δὲν κατέστη ποτὲ μοναστηριακὴ, ὅτι ἐν αὐτῇ δὲν συνέστη ποτὲ γυναικεῖον μοναστήριον, ἀλλὰ συνῆλθόν τινες μονάζουσαι πρὸς ἐκπαίδευσιν νεανίδων, ὅτι διεχειρίσθη πάντοτε ἀπὸ ἐπιτρόπους ἐνοριακοὺς, οἵτινες τοιοῦτοτρόπως διεχειρίσθησαν πάντοτε καὶ τὰ ἐργαστήρια, περὶ ὧν ἡ δίκη· ἡ δὲ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν γραμματεία δὲν ἀντιτείνει μὲν, ὅτι ἔκπαλαι ἡ ἐκκλησία ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος ἦτον ἐνοριακὴ, δηλαδή χρησιμεύουσα εἰς ἐνοριακὴν χρῆσιν, ἀλλ' ἀντιτάττει εἰς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ ἐνάγοντος, ὅτι πρὸ ἐπέκεινα τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν ἡ ἐκκλησία αὕτη ἔπαυσε τοῦ νὰ ᾔηται ἐνοριακὴ καὶ ἀπεκτεστάθη μοναστηριακὴ, διότι ἀφέθη εἰς τὴν πλήρη διάθεσιν καὶ διαχείρισιν γυναικῶν μοναζουσῶν, αἵτινες, δι' ἐπιμελείας καὶ ὑπὸ τὴν ἐφορίαν ἡγουμένου ἢ οἰκονόμου Γ Π, συνέστησαν ἐν αὐτῇ κοινόβιον, ὅτι ἡ ποτὲ Σ Μ εἰς αὐτὰς δὲ τὰς μοναζούσας ἡ τὸ κοινόβιον αὐτὸ ἀφιέρωσε τὸ γήπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκτίσθησαν τὰ ἐπίδικα ἐργαστήρια ὑπὸ διαφόρων κατοίκων, μὲ τοὺς ὁποίους τὸ δημόσιον ἀπ' εὐθείας συνεννοήθη ἤδη περὶ τῶν ἀποζημιώσεων των, ἀφοῦ, δυνάμει τῶν Β. διαταγμάτων, διαλυθέντος τοῦ εἰρημένου γυναικείου κοινοβίου, ἔλαβεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του καὶ τὰ ἐπίδικα ἐργαστήρια καὶ ὅτι τὰ ἐργαστήρια ταῦτα διεχειρίζοντο ὑπὸ τοῦ Π πρὸς διατροφήν τῶν μοναζουσῶν.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἀρθρ. 248 τῆς πολ. δικονομίας, πᾶς διάδικος ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ ἐκεῖνα τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται ἀναγκαιῶς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς αὐτοτελοῦς αἰτήσεώς του, καθόσον ταῦτα ἀμφιβάλλονται εἰσέτι, ὅταν ἐκδίδηται ἡ περὶ ἀποδείξεως ἀπόφασις.

Ἐπειδὴ ἀπὸ πλείστα ἔγγραφα τῆς δικογραφίας καὶ ἰδίως ἀπὸ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1433 τῆς 6 ἰανουαρίου 1834 ἀναφορᾶς τοῦ ἐπάρχου Καλαμῶν πρὸς τὴν βσιλικὴν Νομαρχίαν Μεσσηνίας, ἀπὸ τὴν ὑπ' ἀριθ. 125 τῆς 9 ἰουνίου 1834 ἀναφορὰν τοῦ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἀρχιερατικοῦ τοποτηρητοῦ πρὸς τὸν Β. ἐπαρχον Καλαμῶν, ἀπὸ τὴν τῆς 17 ἰουλίου 1834 πρὸς τὸ εἰρημένον ἐπαρχεῖον ἀναφορὰν, καὶ ἀπὸ τὴν τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας ἀναφορὰν πρὸς τὸ αὐτὸ ἐπαρχεῖον τῶν μοναζουσῶν, καθίσταται ἀναμφίβολον, καὶ τοῦτο κυρίως δὲν ἀρνεῖται καὶ ὁ δῆμος Καλαμῶν, ὅτι ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ

ναοῦ τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τιμωμένου, εἶχε συστηθῇ πρὸ πολλῶν ἐτῶν κοινόβιον τινῶν μοναζουσῶν γυναικῶν, τὸ ὁποῖον καὶ διελύθη, δυνάμει βασιλ. διατάγματος τοῦ ἀφορῶντος τὰ γυναικεῖα μοναστήρια· ὥστε περὶ τούτου περιττὴ εἶναι πᾶσα ἀπόδειξις· ἐπειδὴ δὲ ὑπάρχοντος πραγματικῶς τοιοῦτου κοινοβίου, ἡ πρόληψις εἶναι, ὅτι τοῦτο ἀπετέλει νόμιμον μοναστήριον, καὶ ἐπομένως ὁ δῆμος δι᾽ ἰσχυρίζομενος, ὅτι τοιοῦτον ἐλέγετο καταχρηστικῶς καὶ ποτὲ νόμιμον δὲν ἀνεγνωρίσθη καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, καίτοι περιλαμβάνουσα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς τᾶς κοινῶς βιούσας μοναχᾶς, δὲν κατέστη ἀληθῶς ποτὲ μοναστηρικὴ, ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποδείξῃ τοῦτο, ἢ ἄλλως ν' ἀποδείξῃ, ὅτι καὶ νόμιμον ἂν ἦτο τὸ γυναικεῖον μοναστήριον, δηλαδὴ, ὡς τοιοῦτον νομίμως ἀφιερωμένον καὶ ἀνεγνωρισμένον, ἡ διαληφθεῖσα ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου δὲν κατέστη ποτὲ ἰδιοκτησία τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου, ἀλλὰ διετηρήθη καὶ διεχειρίσθη πάντοτε ὡς ἐνοριακὴ, καὶ ὅτι τὸ γήπεδον, ἐφ' οὗ ἐκτίσθησαν τὰ ἐπίδικα ἐργαστήρια, ἀφιερῶθη ἰδίως εἰς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ὡς ἐνοριακὴν, καὶ οὐχὶ ὡς τὸ, καταχρηστικῶς ἢ μὴ, ὑπάρχον ἐν αὐτῇ κοινόβιον τῶν μοναζουσῶν· ὅθεν καὶ ἐνοριακῶς διεχειρίσθησαν τὰ εἰρημένα ἐργαστήρια, ὡς ἡ ἐκκλησία αὕτη.

Ἐπειδὴ ἂν καὶ ἡ ἀπὸ 18 Μαΐου 1834 πρὸς τὸ Β. ἐπαρχεῖον Καλαμῶν ἀναφορὰ τινῶν προκρίτων τῆς εἰρημένης πόλεως, ἡγουν τῶν Α Κ καὶ λοιπῶν, χαρακτηρίζει ἀφ' ἐδῶ μὲν τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ὡς ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, ἀφ' ἐτέρου δὲ τὸ γήπεδον, ἐφ' οὗ τὰ διαφιλονεικούμενα ἐργαστήρια ἀνηγέρθησαν, ὡς ἀφιερωθὲν ὑπὸ τῆς Σ εἰς τὴν κυριότητα τῶν ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ κοινοβιουσῶν, ἡ ἀναφορὰ αὕτη δὲν ἀπαρτίζει, κατὰ τοὺς τύπους τῆς δικονομίας, νόμιμον ἀπόδειξιν, ἐφ' ἧς νὰ στηριχθῇ τοῦ δικαστηρίου ἡ ἀπόφασις.

Ἐπειδὴ μὴ ὀρθῶς ἡ ἐκκαλοῦσα Γραμματεία ἰσχυρίζεται νὰ ἀποκλείσῃ τὸν δῆμον Καλαμῶν τοῦ δικαιώματος ν' ἀποδείξῃ διὰ τῶν νομίμων μέσων ἐκείνων, ὅσα διέγραψεν ἡ δικονομία, τοὺς προτεινομένους καὶ εἰσέτι ἀμφιβαλλομένους περὶ τῶν ἀξιώσεων τοῦ ἰσχυρισμοῦς, δυνάμει δῆθεν τοῦ ἀπὸ 26 ἀπριλίου 1834 Β. διατάγματος, τὸ ὁποῖον αὕτη ἐπεκαλέσθη, διότι τὸ διάταγμα τοῦτο ἔχει κυρίως ἀντικείμενον τὰ παρ' ἰδιωτῶν ἀνεγερθέντα καὶ οἰκειοποιηθέντα μοναστήρια καὶ ναοὺς, καὶ προσέτι δὲν ἀπαιτεῖ, πρὸς βεβαίωσιν τῶν ἀξιώσεων τῶν ἰδιοποιουμένων τοιαῦτα κτίρια, προὔπαρχούσας ἐγγράφους ἀποδείξεις, ὡς διατείνεται ὁ πληρεξούσιος τῆς Γραμματείας, ἀλλ' ἀπλῶς ἀποδείξεις, τὰς ὁποίας διὰ παν·

τὸς νομίμου τρόπου δύνανται νὰ προσαγάγωσιν οἱ ἀξιούντες.

Ἐπειδὴ ἐπομένως ἀπαιτεῖται νὰ προσαχθῶσι καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀποδείξεις ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος περὶ τῶν ἀμφιβαλλομένων, καθ' ὧν δύναται ν' ἀποδείξῃ, συμφώνως μὲ τοὺς ἰσχυρισμούς του ἡ ἐναγομένη Γραμματεία· δὲν ἀποκλείεται δὲ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ τὸ μέσον τῶν μαρτύρων, διὰ τε τὴν φύσιν τῶν ἀποδεικτέων ἀντικειμένων, καὶ διὰ τὸν χρόνον προσέτι, καθ' ὃν ἐγεννήθησαν τὰ ἀμφισβητούμενα δικαιώματα, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ διὰ τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως ὀρισθέντα ἀντικείμενα δὲν ἀποτελοῦσιν ἀκριβῶς τὸ θέμα τῆς πρὸς διάλυσιν τῆς ἀναφορᾶς καθαυτὸ ἀναγκαίας ἀποδείξεις· ὅθεν, κατὰ τοῦτο, καθίσταται μεταρρυθμιστέα. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 24 τοῦ 1842 (Νομικ. σ. 2803).

§ 16. Ἰδιοκτησία μοναχῶν.

Τὸ ἀπὸ 4 δεκεμβρίου 1834 διάταγμα περὶ τῶν ἐν τοῖς διαληφθείσι μοναστηρίοις μοναχῶν κύριον σκοπὸν ἔχει νὰ κανονίσῃ τὰ περὶ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν μοναχῶν ἐκείνων, οἵτινες μεταβαίνουνσιν ἐκ τῶν διαληφθέντων μοναστηρίων πρὸς τὰ διατηρούμενα, καὶ ἐκείνων, οἵτινες μὴ ἀνήκοντες εἰς Μονὴν ὠρισμένην, ὀφείλουσιν νὰ ἐκλέξουν τοιαύτην καὶ νὰ καταταχθῶσιν ὡς μοναχοί· ἐπομένως περὶ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῶν σχέσεων τῶν εἰς τὰ διατηρηθέντα μοναστήρια ὑπαρχόντων μοναχῶν οὐδὲν διέλαβε, καὶ, κατ' ἀναγκαίαν συνέπειαν, αἱ σχέσεις αὗται διέπονται ἀπὸ τοὺς ἰσχύοντας τότε νόμους καὶ ἔθιμα ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο. — Ἄρα τὸ μνησθὲν διάταγμα δὲν κανονίζει τὰς προϋπαρχούσας σχέσεις τῶν μοναχῶν ἐν τοῖς διατηρουμένοις μοναστηρίοις ὡς πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν των, καὶ δὲν κατήργησε τὴν περὶ αὐτῶν Νεαράν τοῦ Λέοντος (1).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8968 τοῦ 1851.

§ 17. Ἄδεια διὰ τὰς δικας. (Ἴδε τὰ ἐπ. ἐδ. α — γ'.)

α] Ἡ κατὰ τὸ ἀπὸ 12 μαΐου 1835 διάταγμα διδομένη παρὰ τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς πληρεξουσιοτης, διὰ τὰ ἐπιχειρήσῃ φιλανθρωπικόν τι κατὰστημα ἢ σωματεῖον (ἄρα καὶ Μονή τις) δίκην τινὰ, δύναται νὰ ᾔηται ἡ περιορισμένη ἢ γενικὴ. — Ὡστε δύναται νὰ ἐπιτραπῇ δι' αὐτῆς καὶ ἡ ἐνώπιον τῶν ἐφετῶν διεξαγωγὴ τῆς δίκης. Δὲν ὑπάρχει δὲ διάταξις τις, ἀπαιτοῦσα νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἡ ἄδεια τοῦ συμφέουλλου τῆς Μονῆς πρὸς ἐπιχείρησιν τῆς δίκης.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 29 τοῦ 1851. — Ἴδε ἀνωτ. § 8.

(1) Νεαρά 5 ἐν Ἀρμεν. βιβλ. 5 τίτλ. 4 § 3.

§ 18. β'] Ἡ περιουσία τῶν ἐκκλησιαστικῶν καταστημάτων ξένης θρησκείας δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀρχῶν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται ἄδεια αὐτῶν πρὸς εἰσαγωγὴν δίκης τινός.

Ἰδε τὴν πολ. Ἀρ. Π. ἀπόφ. 104 τοῦ 1847 ἐν Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 366 ἐπ. (λ. Ἀρμοδιότης.)

§ 19. Ὁ νομάρχης καὶ ὁ ἑπαρχος εἶναι ἡ ἀρμοδία ἀρχὴ πρὸς τὸ ἐγκρίνειν τὴν διεξαγωγὴν δικῶν ἀφορωσῶν Μονάς, καὶ τὸν διορισμὸν πληρεξουσίων, ἡ δὲ ἔγκρισις ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δὲν ἀπαιτεῖται.

Ἀποφ. πολ. Ἀρ. Π. 50 καὶ 54 τοῦ 1847, ἃς ἶδε ἐν Εὐρ. τόμ. 4 σ. 368, 369 (λ. Ἀρμοδιότης § 322).

§ 20. Πότε εἶναι ἔγκυρα τὰ παρὰ τῶν ἡγουμένων Μονῶν συνολογούμενα δάνεια; Ἰδοὺ τί ἐν τῇ νομολ. εὔρηται ἐδ. α—ζ'.

§ 21. α'] Ἰδε ἐν Εὐρ. τόμ. τόμ. 8 σελ. 131 (λ. Ἡγούμερος) τὴν 7204 ἀπόφασιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 22. β'] Κατὰ τὸ 1816 ἴσχυον ἐν Κυνουρία νόμοι καὶ ἔθιμα, καθ' οὓς αἱ Μοναὶ δὲν ἠδύναντο νὰ δανεισθῶσι ἐγκύρως χρήματα, εἰμὴ μετὰ προηγουμένην ἔγκρισιν τοῦ τε προεστώτος καὶ τοῦ ἐπισκόπου τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἀφοῦ τὸ περὶ δανείου ἔγγραφον προσυπεγράφετο παρὰ τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μοναχῶν;

Πρὸς ἀπὸδειξιν τοῦ ἰσχυριζομένου τούτου ἐπήχθη ὄρκος εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ὡς ἀντιπροσωπεύοντα τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5575 τοῦ 1849.

§ 23. γ'] Ἡγούμενος Μονῆς τινος ἠδύνητο τῷ 1824 δανειζόμενος νὰ ὑποχρεώσῃ τὴν Μονὴν αὐτὴν, χωρὶς νὰ λάβῃσι μέρος καὶ οἱ λοιποὶ μοναχοί;

Ὅρα ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 30 τοῦ 1851.

§ 24. δ'] Οἱ πολιτικοὶ τῶν αὐτοκρατόρων νόμοι, ἐν οἷς περιλαμβάνεται καὶ ὁ § 3 τοῦ κεφ. 5 τῆς Νεαρκῆς ρκ', δὲν εἶχον ὑποχρεωτικὴν ἰσχὺν ἐπὶ τουργοκρατίας· ὥστε δὲν ἐπιτρέπεται ἡ κατ' ἀναδρομὴν ἐφαρμογὴ αὐτῆς εἰς συνάλλαγμα, λαβὼν χώραν ἐπὶ τουργοκρατίας.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4879 τοῦ 1848.

§ 25. ε'] Δάνεια λαμβανόμενα ἀπὸ τοὺς ἡγουμένους Μονῆς τινος ὑποχρεοῦσι πάντοτε ταύτην; Ὁχι· τὴν ὑποχρεοῦσιν, ὅταν τὸ

δάνειον ἐγένετο διὰ τὴν Μονὴν αὐτὴν. — Τίς δὲ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ δάνειον ἐλήφθη διὰ τὴν Μονήν;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ἡ ἀντίφασις τῶν αἰτιολογιῶν τῆς ἀποφάσεως δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως, ἀλλὰ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 809 τῆς πολ. δικονομίας, μόνον τὸ διατακτικὸν αὐτῆς, ὅταν ἐν αὐτῷ περιέχεται παράφασις τις τοῦ νόμου· ὥστε, μὴ ὑπαρχούσης ἐπὶ τοῦ προκειμένου τοιαύτης παραβιάσεως, καθίσταται ἀπαράδεκτος αὐτὸς ὁ ἕνεκα ἀντιφάσεως τῶν αἰτιολογιῶν λόγος· ἄλλως τε εἶναι καὶ ἀνυπόστατος ὡς μὴ ἀντιφασκούσης τῆς ἐξδόμης σκέψεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως πρὸς τὴν ὁρδὴν αὐτῆς, καθόσον διὰ μὲν τῆς πρώτης τὸ κατώτερον δικαστήριον παραδέχεται, ὅτι ἂν τὸ παρρησιασθὲν πρὸς τῶν ἐναγόντων ὁμολογὸν ἀποδειχθῇ γνήσιον, δὲν ὑπόκεινται οὗτοι εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ν' ἀποδείξωσι καὶ κατ' ἄλλον τρόπον τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ· διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ἥτοι τῆς ὁγδῆς, ὅτι μὴ διαλαμβάνοντος τοῦ ὁμολόγου ὅτι ὁ Ἡγούμενος ἐδανείσθη ἐν ὀνόματι, ἥτοι ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Μονῆς, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον ν' ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ δάνειον ἐγένετο πραγματικῶς ἐν ὀνόματι τῆς Μονῆς καὶ νομίμως, διότι ἂν ὁ Ἡγούμενος ἔλαβε τὸ διαληφθὲν δάνειον ἐν ὀνόματι, ἥτοι ὡς ἀντιπρόσωπος αὐτῆς, εἶναι ὅλως διόλου χωριστὸν θέμα καὶ δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ τῆς ἀποδειχθησομένης γνησιότητος τοῦ ἐγγράφου, ἀλλὰ κατ' ἄλλον τρόπον, καθ' ὅσον ἡ ἐν αὐτῷ ὁμολογία τοῦ Ἡγουμένου, ὅτι ἔλαβε τὸ δάνειον διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Μονῆς, ἥτοι διὰ νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὸ ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ ἂν ἤθελεν ἀποδειχθῇ γνήσια, δὲν ἀποδεικνύει συνάμα καὶ ὅτι ἔλαβεν ὁ Ἡγούμενος τὸ δάνειον ἐν ὀνόματι καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Μονῆς, οὔτε δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ τρίτον, ἥτοι τὴν Μονὴν ταύτην, ἂν καὶ διαλαμβάνῃ ὅτι ἐδανείσθη διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς.

Ἐπειδὴ ἡ ὁμολογία τοῦ Ἡγουμένου ὅτι ἐδανείσθη διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Μονῆς, δὲν συνεπάγει καὶ τὴν ὑποχρέωσιν αὐτῆς πρὸς πληρωμὴν τοῦ δανείου, ὡς ἐσφαλμένως ἰσχυρίζονται οἱ ἀναιρεσιόντες, ἐὰν ἄλλως δὲν ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι πραγματικῶς ἐλήφθη τὸ δάνειον ἐν ὀνόματι καὶ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Μονῆς, καθόσον ἡ ὁμολογία τοῦ Ἡγουμένου, ἐκδόσαντος τὸ ὁμολογόν, δὲν παράγει τὸ τεκμήριον ὑπὲρ τῶν δανειστῶν καὶ κατὰ τῆς Μονῆς, ὥστε νὰ προσαγάγῃ ὁ ἀντιπροσωπεύων τὴν περιουσίαν αὐτῆς τὴν περὶ τοῦ ἐναντίου ἀπόδειξιν· ὅθεν τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν μὴ ὑποχρεῶσαν τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ἀλλὰ τοὺς προσαγάγοντας τὸ διαληφθὲν ὁμολογόν, καὶ ὑποστηρίζοντας τὴν ἀγωγὴν τῶν ἀδελφούς Π ν' ἀποδείξωσι τὸ προεκτεθὲν θέμα, δὲν παρεβίασε

τὰ ἄρθρα 244 καὶ 248 τῆς πολ. δικονομίαις, ἀλλ', ἀπ' ἐναντίας, διέταξε συμφώνως μὲ αὐτά.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 211 τοῦ 1850.

§ 25^α 5'] Δάνεια γενόμενα ὑπὸ Ἡγουμένων Μονῶν πότε τὰς ὑποχρεοῦσιν ;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ διὰ τῆς ἀντιρρήσεως ταύτης δὲν προσβάλλεται ἡ γνησιότης τῆς ὑπογραφῆς τοῦ πρῶτον Ἡγουμένου τοῦ ἀγίου Ἰωάννου Χασιάς ἡ φαινομένη ὑπὸ τὴν ἐμμάρτυρον χρεωστικὴν ὁμολογίαν τοῦ τῆς 4 μαρτίου 1832, διότι ἡ μὴ ἀναγνώρισις τῆς ὑπογραφῆς πρέπει ῥητῶς νὰ ἐκφράζεται· ὅθεν ὑπαρχούσης τῆς ὁμολογίας ταύτης, δι' ἧς ὁ διαληφθεὶς Ἡγούμενος βεβαιοῖ ὅτι ἐδανείσθη παρὰ τοῦ Σ γρ. 3193 ἀποδοτέα εἰς μῆνας ἕξ δι' ἀνάγκας τοῦ μοναστηρίου, τὸ δάνειον πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀποδεδειγμένον· ἡ δὲ ἀντιρρήσις τοῦ ἐκκαλοῦντος ἰσχύει μόνον ὡς πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ γεγονότος, ὅτι δι' ἀνάγκην δῆθεν τοῦ μοναστηρίου ἐγένετο τοῦτο, ἂν δὲ καὶ τὸ ὁμολογὸν βεβαιοῖ αὐτὸ, τοῦτο δὲν ἀρκεῖ, κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τῆς Νεαρᾶς 120 κεφ. 6, ἀλλ' ὀφείλει ὁ δανειστής, καὶ ἀνεξαρτήτως τούτου, διὰ νὰ ὑποχρεώτῃ τὴν Μονήν, ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τοῦ αὐτοῦ λόγου, ὅπερ, λόγῳ τῆς ἐποχῆς, δικαιοῦται καὶ διὰ μαρτύρων νὰ πράξῃ.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9334 τοῦ 1852.

§ 26. 7'] Κατὰ τὴν 18 μαρτίου 1821 ἡ Νεαρὰ ρκ' (κεφ. 5' § 3), καθ' ἣν ὁ δανειστής ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὰ δανεισθέντα χρήματα πραγματικῶς τῷ εὐαγεῖ οἴκῳ προσκόντως προσχώρησαν, δὲν εἶχον ἰσχὺν νόμου ὑπὸ τὸ Τουρκικὸν Κράτος, ὡς νόμος αὐτοκρατορικὸς εἰσαχθεὶς μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ μὴ ἔχων ἀναδρομικὴν δύναμιν.

Ἀπόφ. 5251 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 27. Ἡ μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν μοναστηρίων ἀποκτηθεῖσα περιουσία τοῦ μοναχοῦ ἀνήκει εἰς τὴν περιουσίαν αὐτοῦ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 69 τοῦ 1847, ἣν ἴδε ἐν λέξει. Ἀρχιερεῖς (Εὐρ. τόμ. 5).

§ 28. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία ἀνήκει ἀπολύτως εἰς τοὺς δήμους; Ὁχι· ὥστε ἡ τῶν ναῶν περιουσία δὲν δύναται νὰ συγχωρευθῇ μὲ τὴν τοῦ δήμου, οὐδὲ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 69 τοῦ 1848, ἣν βλ. ἐν Εὐρ. τ. 5 σελ. 663.

§ 29. Τὸ Δημόσιον πληρώνει τὰ χρέη τῶν ἱερῶν ναῶν ἐκ τῆς

ειδικῆς περιουσίας των; Ἴδε τὴν νομολ. ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 185 (λ. Ἀρχιερεῖς).

§ 30. Χρέος ἴδιον Μονῆς τινος πρέπει νὰ πληρωθῇ ἀπὸ τὴν εἰδικὴν περιουσίαν τῆς Μονῆς καὶ ὅχι ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον ἢ τὴν ἐν γένει ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν, ὃ δὲ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς δὲν εἶναι κληρονόμος τῆς Μονῆς, ὥστε νὰ ὑπόκειται προσωπικῶς καὶ ἀπολύτως εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν χρεῶν της, ἀλλ' ἀπλοῦς ἀντιπρόσωπος καὶ διαχειριστὴς τῆς ὀφειλέτιδος Μονῆς. Τὸ ζήτημα δὲ, ἂν ἡ Μονὴ ἔχῃ ἀρκοῦσαν περιουσίαν, πρέπει νὰ ἐξετασθῇ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5251

§ 31. Ἡ ἀπόφασις 8143 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει οὕτως·

α Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀπὸ 2 ἰανουαρίου 1620 ἐγγράφου διαθήκης τοῦ Ι καὶ τῶν κατὰ συνέπειαν αὐτῆς διαφορῶν ἄλλων τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ συνημμένων εἰς τὴν δικογραφίαν προκύπτει α) ὅτι ὁ διαληφθεὶς Ι ἔκτισε μοναστήριον εἰς Ἀγκαριαῖς Νάξου κατὰ παραγγελίαν τοῦ ἀδελφοῦ του Φ καὶ ἠγόρασεν ἐξ ἰδίων του διάφορα κτήματα, μνημονευόμενα κατ' ὄνομα εἰς τὴν εἰρημένην διαθήκην, καὶ τὰ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ μοναστηρίου εἰς ἀνάκτισιν καὶ βοήθειαν τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ μοναστηρίου, διὰ τὸ ὁποῖον ἀπῆλαυσεν ἀπὸ τὸν τότε Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, διὰ Συγγελιωδούς γραμματος, τὸ προνόμιον τῶν σταυροπηγείων· διέταξε δὲ νὰ σώζηται καὶ νὰ ἐξουσιάζεται ἀπὸ τὸ γένος του μεταβιβάζομενον εἰς τὸν πρῶτον ἐκ τῶν ἀρρένων, ὅστις ἤθελε γίνεαι ἱερεὺς διὰ νὰ ἡγουμενεύῃ ὡς ἐξουσιαστὴς καὶ κληρονόμος διαδοχικῶς, καὶ μετὰ θάνατον νὰ μεταβιβάζεται εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, ἀπὸ ἀδελφοῦ εἰς ἀδελφόν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ γίνεαι εἰς ἀνὴρ ἡγούμενος διὰ νὰ τὸν μνημονεύῃ· παρήγγειλε προσέτι ἂν τις τῶν διαδόχων ἡγουμένων ἤθελεν ἔχει πολλοὺς ἀδελφοὺς νὰ ἐκλέγῃ τὸν ὁποῖον ἤθελε γνωρίσει καλὸν οἰκονόμον διὰ τὴν διαδοχὴν, καὶ ὅτι δὲν δύναται ν' ἀποσπάσουν ποτὲ κανέν ὑποστατικόν, οὔτε νὰ πωλήσουν, οὔτε νὰ προικίσουν εἰς ἄλλο πρόσωπον, ἀλλὰ νὰ σώζηται τὸ μοναστήριον μὲ ὅλα τὰ ὑποστατικά, μὲ τὰ ὁποῖα τὸ ἐπροίκισε αἰωνίως καὶ κληρονομικῶς καὶ νὰ μονάζουν ὅσοι θέλουν ἄλλοι· β') ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κτίτορος τῆς εἰρημένης Μονῆς, αὕτη περιήλθεν εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ, κατὰ τὴν προσδιορισμένην ἀπὸ τὴν διαθήκην τάξιν καὶ διατελεῖ ἤδη κατεχομένη παρὰ τοῦ ἐναγομένου Δ υιοῦ τοῦ Κ, πεντεγόνου τοῦ κτίτορος.

Ἐπειδὴ ἡ μνημονευθεῖσα Μονὴ κτισθεῖσα καὶ ἐκκλησιαστικῶς

καθιερωθεῖσιν ἀπὸ τὸν πρῶτον κτήτορα ὡς καὶ τὰ ἀφιερωθέντα εἰς αὐτὴν κτήματα παρὰ τοῦ κτίτορος ἢ ἄλλων χριστιανῶν, κατέστησαν ἔκτοτε πράγματα ἱερὰ ἀφωσιωθέντα εἰς τὴν δημοσίαν χρῆσιν καὶ μὴ δυνάμενα νὰ γίνουν ἀντικείμενον ἰδιωτικῆς κτήσεως δι' ἀπαλλοτριώσεως ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, σύμφωνα μὲ τὴν καταστατικὴν διάταξιν τοῦ κτήτορος I καὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, ἰδίως τοὺς ΚΘ' τῆς τετάρτης οἰκουμενικῆς Συνόδου, ΜΘ' τῆς ἑκτης, ΙΓ' καὶ ΙΘ' τῆς ἐβδόμης, καὶ τοὺς συνάδοντας μὲ αὐτοὺς πολιτικοὺς νόμους Νεαρᾶς Γ' κεφ. 1, 4 καὶ 5—7 κεφ. α' 67—76, 120 κεφ. 1 § 1. καὶ 131 κεφ. 2.

Ἐπειδὴ, διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, ὁ ἐφεσιβλήτος Δ, εἰς ὃν περιῆλθεν ἡ Μονή, δὲν εἶχεν, οὔτ' ἔχει ἐπ' αὐτῆς δικαίωμα ἀπολύτου διαθέσεως τῶν εἰς αὐτὸν ἀφιερωμένων κτημάτων, ἅτινα εἰς ἱερὸν σκοπὸν ἀφιερώθησαν, ἀλλὰ μόνον ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς διοικήσεως αὐτῶν, καθ' ἣν ὁ πρῶτος κτίτωρ ὥρισε τάξιν, ἐν ᾧ ἡ Μονή ὑπάρχει εἰς δημόσιον χρῆσιν, καὶ νομίμως δὲν ἤθελε καταργηθῇ· πλείονα δὲ τούτων δικαιώματα οὔτε οἱ κατὰ καιροὺς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως αἰόδιμοι Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι ἀπέδωκον καὶ ἀνεγνώρισαν εἰς τοὺς προγόνους τοῦ ἐμφανισθέντος ἐφεσιβλήτου, οὔτ' ἄλλη τις ἀρχή, οὔτε ἡδύνατο ἄλλως ν' ἀποκτηθῇ δικαίωμα ἀπολύτου διαθέσεως· ὅθεν αἱ ἐνστάσεις τῆς παραγραφῆς καὶ ἀναγνώρισεως ἢ παραιτήσεως, ὡς καλεῖ αὐτάς ὁ ἐφεσιβλήτος, καὶ ἀντιτάττει κατὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ δημοσίου ζητοῦντος τὰ παρὰ τρίτων ἀφιερωμένα εἰς τὴν Μονὴν κτήματα, εἶναι ἀνυπόστατοι, διὰ τε τοὺς ἀνωτέρω λόγους καὶ τοὺς κατωτέρω.

Ἐπειδὴ οἱ αἰδήποτε καὶ ἂν ἦναι τὰ δικαιώματα τοῦ ἐφεσιβλήτου ἐπὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Μονῆς καὶ τῶν κτημάτων αὐτῆς, ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος, διὰ βασιλικοῦ διατάγματος ὑπὸ 26 ἀπριλίου 1834, ἰσχὺν νόμου ἔχοντας κατὰ τε τὸ ἰσχὺν δημοσίον δίκαιον, ἀφοῦ προηγουμένως διέλυσε διάφορα μοναστήρια, μεταξὺ τῶν ὁποίων κατχέγεται καὶ τὸ εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐφεσιβλήτου διατελοῦν, διέταξε διὰ τῶν ἄρθρων 3 καὶ 5, ὥστε τὰ ἰδιωτικὰ μοναστήρια καὶ οἱ ναοί, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει τις ἀποδεδειγμένα δικαιώματα, νὰ μένουν εἰς αὐτοὺς ἀνενοχλήτως, μὴ φέροντα ὅμως τὸ ὄνομα τοῦτο, οὔτε χρησιμεύοντα πρὸς ἐνοίκησιν μοναχῶν, ἀλλ' ὡς ἰδιαίτερα ἰκετήριζ αὐτοῦ μόνου τοῦ ἰδιοκτῆτου· ἀπ' ἐναντίας δὲ ὡς πρὸς τὰ κτήματα αὐτοῦ, δι' ὅσα δὲν ὑπάρχουν ἀποδείξεις, ὅτι ἀνῆκον ἰδίως εἰς τὸν πρῶτον κτήτορα ἢ τοὺς ἀπογόνους του, ἀλλὰ παρ' ἄλλων ἀφιερώθησαν εἰς τὴν Μονήν, νὰ παραλαμβάνων·

ται εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον, ὡς ἀφιερώματα· ἐπομένως, ἐπὶ τῇ βάτει καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου, ὅστις δὲν καθιεροῖ, ὡς πρὸς τὸν ἐφεσιδλήτον, ἐξαίρεσιν τινι τῶν ἀνωτέρω διαταξέων, ἀπαιτεῖ τὸ Δημόσιον διάφορα κτήματα μνημονευόμενα ἐν τῇ ἀγωγῇ, ὡς ἀφιερώματα τρίτων, καὶ πασα ἄλλῃ πρὸ τοῦ νόμου ἀναγνώρισις δικαιωμάτων ἐπὶ τούτων τῶν κτημάτων, καὶ ἂν ἤθελεν ὑπάρχει, δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιταχθῇ κατὰ τοῦ Δημοσίου· οἱ δ' ἐναντίοι ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐμφανισθέντος ἐφεσιδλήτου ὅτι τὸ διάταγμα τοῦτο δὲν ἔχει ἰσχύν, ὅτι τὸ Δημόσιον δὲν ἔχει πλείονα δικαιώματα παρ' ὅσα εἶχε πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἢ τότε ἀρμοδία ἀρχή, ἡγοῦν ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία, εἶναι ἀνυπόστατοι, διότι καὶ τὸ διάταγμα μὴ τροποποιηθὲν ἔχει ἰσχύν νόμου, καὶ ἐναντίαί τυχόν ἄλλαι προγενέστεραι πράξεις ξένων ἀρχῶν δὲν ὑποχρεοῦν τὸ Δημόσιον, στηριζόμενον εἰς νόμον τοῦ Κράτους, οὔτε τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τοῦ νόμου δύνανται νὰ περιστείλουν.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ μνημονευθέντος διατάγματος, ὁ ἐφεσιδλήτος ἔχει τὸ χρέος περὶ ὅλων τῶν κτημάτων, ἅτινα κατέχει ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν Μονήν, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἐν τῇ ἀγωγῇ ὀνομαστί μνημονευομένων, νὰ φέρῃ τὴν ἀποχρῶσαν ἀποδείξιν, ὅτι ἀνήκον ἰδίως εἰς τὸν πρῶτον κτήτορα τῆς Μονῆς ἢ τοὺς ἀπογόνους του καὶ ἀφιερώθησαν παρ' αὐτῶν εἰς αὐτὴν τὴν Μονήν, διότι ταῦτα μόνον ἔχει δικαίωμα νὰ διατηρήσῃ ἀνενοχλήτως. »

§ 32. Ἐπιδόσεις εἰς μοναστήρια. Εὐρ. τόμ. 7 λέξει *Ἐπίδοσις* § 129.

§ 33. *Ἐκποίησης μοναστηριακῶν κτημάτων.*

α] Ἡ ὑπ' ἀριθ. 8201 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει οὕτως.

« Ἐπειδὴ ὁ νόμος τῆς 13 νοεμβρίου 1836 περὶ ἐκποιήσεως φθαρτῶν κτημάτων ὑποβάλλει τὰ ἐθνικὰ μόνον κτήματα εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς, διὰ πλειστηριασμοῦ, ἐκποιήσεως, τὸ διάταγμα δὲ τῆς 31 δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τὸ ἐπεκτεῖνον τὴν, διὰ πλειστηριασμοῦ, ἐκποίησιν καὶ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα, οὐ μόνον, καθὼ μὴ δημοσιευθὲν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως, στερεῖται ὑποχρεωτικῆς δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ἀφορᾷ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα, τὰ ὅποια εἰσὶ διάφορα τῶν κτημάτων τῶν διαφερομένων Μονῶν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ 1 καὶ 2 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 20 μαΐου 1836 διατάγματος περὶ ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων, καθ' ὃ τὰ ἐρείπια ἐκκλησιῶν εἰς διατηρούμενα μοναστήρια διοικοῦνται ὥσπερ καὶ αἱ λοιπαὶ μοναστηριακαὶ περιουσίαι, μόνον δὲ τὰ ἐρείπια ἐκκλησιῶν

ὑπαγομένων εἰς διαλελυμένας Μονὰς ἢ μετόχια, ὑποβάλλονται ὡς ἐκκλησιαστικὰ κτήματα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ παρ' αὐτοῦ ἐκποιοῦνται.

Ἐπειδὴ ἐπομένως οὔτε νόμος, οὔτε διάταγμά τι ὑπάρχει ὑποβάλλον καὶ τῶν μοναστηριακῶν γηπέδων τῶν εἰς διατηρουμένας Μονὰς ἀνηκόντων, τὴν ἐλποῖσιν εἰς τοῦ πλειστηριασμοῦ τὴν διατύπωσιν· ὅθεν ἡ παράλειψις τῆς διατυπώσεως ταύτης, ἐπὶ τῆς, περὶ ἧς πρόκειται, ἐκποιήσεως, δὲν καθιστᾷ αὐτὴν πλημμελῆ καὶ ἄκυρον, μὴ ἰσχυρισθέντος ἄλλως τε τοῦ ἐφesiβλήτου, ὅτι δὲν ἐτηρῆθησαν αἱ λοιπαὶ διατυπώσεις, ὅσας ὁ νόμος ἀπαιτεῖ εἰς τὴν ἐκποίησιν καὶ τῶν κτημάτων τῶν διατηρουμένων Μονῶν. Ἄρα ἐσφχλμένως τὸ πρωτοδικεῖον, διὰ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεώς του, ἐθεώρησεν ἄκυρον τὴν ἐν τῷ συμβολαίῳ 631 τοῦ συμβολαιογράφου Π γενομένην πώλησιν, διὰ τὸν λόγον δῆθεν, ὅτι δὲν ἐγένετο διὰ πλειστηριασμοῦ.

Ἐπειδὴ ἐγκύρου ὄντος τοῦ εἰρημένου συμβολαίου καὶ ἀποδεικνυομένης ἐξ αὐτοῦ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἐκκαλοῦντος, ὁ ἐφesiβλήτης δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ μετοχετεύῃ τὰ ὕδατα τῆς οἰκίας του εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ ἐκκαλοῦντος· ἐπομένως πρέπει νὰ διαταχθῇ νὰ ἀφαιρέσῃ αὐτά. »

§ 34. β'] Οἱ Ἡγούμενοι τῶν ἐν Κέα Μονῶν ἠδύναντο, πρὶν ἢ ἔμβῃ εἰς ἐνέργειαν ἡ ῥωμικὴ νομοθεσία, νὰ ἐκποιήσωσιν ἀκίνητα τῶν Μονῶν κτήματα.

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 9939 τοῦ 1852.

§ 35. γ'] Σκέψις τις τῆς ὑπ' ἀριθ. 7204 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ, οὕτως·

α Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ εἰρημένος ὑπουργὸς προσβάλλει τὸ ἄνω μνησθὲν πωλητήριον ὡς ἄκυρον καὶ παράνομον, λόγῳ ὅτι οἱ Ἡγούμενοι δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκποιεῖν ἐκκλησιαστικὸν κτῆμα, ὡς διευθύνοντες ἀπλῶς τὰ ἀγχοεργὰ καταστήματα, καὶ ὅτι, διὰ νὰ ἰσχύῃ ἐκποιήσεις, πρέπει νὰ προηγήται ἡ ἐπὶ τούτῳ ἄδεια τῆς ἀνωτέρας ἱερατικῆς ἀρχῆς, ἢ, τουλάχιστον, τῆς Κυβερνήσεως, καὶ κυρίως μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις καὶ κατὰ τὰς διατυπώσεις, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὸν § 2 τοῦ κεφ. Ε' τῆς Νεαρᾶς 120 τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἦτοι, ἀφοῦ ἤϊελε βεβαιωθῇ ἡ ἀπόλυτος ἀνάγκη τῆς ἐκποιήσεως καὶ ἡ μὴ ὑπαρξίς ἄλλων μέσων τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ἀνάγκης ταύτης, καὶ ἀφοῦ προηγηθῇ ἡ γνωμοδότησις ἐπὶ τούτῳ ὅλων τῶν μελῶν τῆς Μονῆς καὶ ἡ ἔγκρισις τῆς προϋσταμένης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὡς ἐξ ἀναλογίας· ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ

κεφ. 1 § 2 καὶ 6 § 2 τῆς αὐτῆς Νεκρᾶς, τῶν 143 καὶ 142 τοῦ Μακελδ. §§ καὶ τοῦ ἀριθ. 120 β. γ' τ. 3 τοῦ Ἀρμενοπ.»

§ 36. Φορολογία τῶν κτημάτων τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9224, ἣν ἴδε ἐν λ. Φορολογία.

§ 37. Ἡ διάλυσις τῆς Μονῆς φέρει καὶ τῆς νομῆς τὴν ἀπώλειαν. Ἰδε τὴν 122 τοῦ 1851 ἀπόφ. Ἀρ. Π. ἐν λ. Νομὴ.

§ 38. Περὶ διοικήσεως αὐτῶν, ὄρα Φαρμακ. περὶ συνδικοῦ τόμου ἐν σελ. 562 ἐπ.

§ 39. Παρχγραφὴ ἀφροῶσα ἀκίνητα κτήματα ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων εὐσεβῶν καταστημάτων. Ἰδε τὴν λέξιν Παραγραφὴ καὶ Εὐρ. τόμ. 8 σελ. 130.

Πίναξ Λεκτικὸς
τῆς λέξεως ΜΟΝΑΙ.

ΣΗΜ Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουνσι τοὺς §§ τοῦ ἄρθρου.

Ἅγιος Τάφος ὑπὸ τίνος ἀντιπροσωπ; 7.	Ἐκπαίδευσις 11 ἐπ.
Ἀγοραπωλησία 10.	Ἐκποίησης 33, 34 ἐπ.
Ἄδεια πρὸς ἐκποίησην 33—35.	Ἐκτέλεις 30.
Ἄδεια διὰ τὰς δίκας 8, 17—22.	Ἐμφύτευσις 11.
Ἀπαλλυτρίωσις 33, 34 ἐπ.	Ἐπαρχος 19.
Ἀπόδειξις 14, 25.	Ἐπίδοσις 5, 12 β', 32.
Ἀποζημίωσις 8.	Ἐφεις.—Ἄδεια νέα 8.
Ἀποκατάστασις 13.	Ἐγούμενος. Ἰδε δάνεια.
Ἀρμοδιότης 10.	Ἐρησκείας ξένης καταστήματα 18.
Ἀφαίρεσις γηπέδων 8.	Κακὴ πίστις 8.
Γήπεδα 8.	Κληρονόμος 30.
Δάνεια Μονῶν 20—26.	Κτήματα.—Ποῖα κτήματα θεωροῦνται ὡς μοναστηριακά; 11—14 ἐπ.
Δῆμος καὶ ἐκκλησ. περιουσία 28.	Κυριότης 11—16 ἐπ. 17.
Δημοσίευσις νόμων καὶ διαταγμάτων 8.	Μοναχῶν ἰδιοκτησία 11—16 ἐπ. 27.
Δημόσιον πληρῶνει τὰ χρέη τῶν Μονῶν; 29, 30 ἐπ.	Νάξος 31.
Δημόσιον κατέστη κύριον τῆς περιουσίας τῶν Μονῶν; 10 ἐπ.	Νομάρχης 19.
Δημόσιον ἀντιπροσωπεύει τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν.—Ἀκριβὴς μνεία περὶ τούτου 5, 6 ἐπ.	Νομὴ 37.
Δίκη.—Ἰδε ἄδεια.	Νομιμοποίησης.—Τίς ἀντιπροσωπεύει τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν; 5, 6 ἐπ.
Δικηγόρος 8.	Τὸν Ἅγιον Τάφον; 7 ἐπ.
Διοικήσις Μονῶν 38	Ὁμολογία 25.
Ἐγκρίσις 8, 19. ἴδε ἄδεια.	Παραγραφὴ 39.
Ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον ὑπὸ τίνος ἀντιπροσωπεύεται 5—7 ἐπ.	Πληρεξουσιότης 8.
Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργείων δίδει ἄδειαν πρὸς δίκην τινά 8, 19.	Συνάλλαγμα 11.
	Σχέδια πόλεων 8.
	Τόκος 8 ἐν τέλ.
	Φορολογία 36.
	Χρέη ναῶν ἢ Μονῶν 29 ἐπ.

ΜΟΝΗΡΗΣ βίος.

Εἶναι λόγος διαζυγίου; Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 397 ἐπ.

ΜΟΝΟΜΑΝΙΑ. Ἴδε τὰς λέξεις·

Κηδεμονία ἐν Εὐρ. τόμ. 9.—*Μαρία* αὐτ.—*Ἀναφορά* ἐν Εὐρ. τόμ. 1.—*Ἀπαγόρευσις* αὐτ.—*Παραφροσύνη*, κατωτέρω.

Εὐγλωττός τις εἰσαγγελεύς εἰς τὴν Γαλλίαν διῴχυρίσθη ποτὲ, ὅτι ἡ μονομανία δὲν εἶναι παρὰ μία χίμαιρα, ἐν φάντασμα, τὸ ὁποῖον ἐπικαλοῦνται ποτὲ μὲν διὰ ν' ἀποσπάσουν τοὺς ἐνόχους ἀπὸ τὴν αὐστηρότητα τῆς δικαιοσύνης, ποτὲ δὲ διὰ νὰ στερήσουν αὐθαιρέτως τὸν πολίτην τῆς πρωτοπικῆς του ἐλευθερίας.

Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἐνὸς ῥήτορος δὲν δύναται ν' ἀνατρέψῃ τὰς προκατηρήσεις ἀνδρῶν, οἵτινες ἀφιερώσαντες ὁλόκληρον τὴν ζωὴν των εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ πάθους τούτου, βεβαιοῦν τὴν πραγματικὴν ὑπαρξίν του διὰ διαφόρων παραδειγμάτων, ἐξ ὧν ἀναφέροντες ἐνταῦθα τινὰ, θέλομεν προσθέσει καὶ ἕν ἄρκετὰ περίεργον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπαρουσίασε δίκη τις συζητηθεῖσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ κακουργιοδικῶν.

Ἐνίοτε οἱ μονομηνιακοὶ ἐνεργοῦν μὲ ἐσωτερικὴν πεποίθησιν, ἀλλὰ παραφρονοῦσαν, ἡ φαντασία των ἀποπλανᾶται, οἱ συλλογισμοὶ των εἶναι ἐσφαλμένοι, αἱ δὲ πράξεις των ἔχουν μίαν αἰτίαν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι προμελετημένοι.

Ἐκπεπληγμένος χωρικός τις ἀπὸ τὴν καταινυκτικὴν διδασχὴν ἐνὸς ἱεροκήρυκος σφάζει τὰ τέκνα του διὰ νὰ σώσῃ αὐτὰ ἀπὸ τὸς ποινὰς τῆς ἄλλης ζωῆς.

Ἄλλοι βλέπουν παντοῦ ἐνώπιόν των ἐχθροὺς καὶ ἀντιπάλους, κατὰ διωγμοὺς καὶ κινδύνους, καὶ ἄλλοι θέλουν νὰ ἐκδικηθῶν ὕβρεις, τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν ἔλαβον.

Ἐνίοτε δὲ οἱ μονομηνιακοὶ δὲν παρουσιάζουν οὐδεμίαν ἀταξίαν τῶν διανοητικῶν των δυνάμεων, καὶ μολοντοῦτο παρασύρονται ἀπὸ μίαν ὁρμὴν ἀκαταμάχητον, ἀπὸ ἑν ἐνστικτον (*instinct*) τυφλοῦ πρὸς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα πράξιν, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀποδοκιμάζουν. Κατακυριευμένοι ἀπὸ τὰς ιδέας τῆς κλοπῆς, τοῦ ἐμπρησμοῦ, τοῦ φόνου ἢ τῆς αὐτοχειρίας, ιδέας τὰς ὁποίας ματαίως ἀγωνίζονται ν' ἀποβάλλουν, συναισθάνονται ὅλην τὴν φρίκην τῶν τοιούτων ἐπιθυμιῶν των, ἀλλ' ἡ θέλησίς των νικᾶται, καὶ ἄνευ τινὸς αἰτίας, ἄνευ συμφέροντος ἢ πάθους τινὸς, κλέπτουν, βιάλλουν πῦρ, φνεύουν, αὐτοχειριάζονται.

Ἰππρέτριά τις ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας τῆς κυρίας της, ἰκστεύουσα αὐτὴν νὰ τῆς ἐπιτραπῇ ἢ ἐκ τῆς οἰκίας ἀπομάκρυνσις· διότι, λέγει, ὁσάκις ἐκδύη τὸ τέκνον, τὸ ὅποιον ἀνέτρεφε καὶ τὸ ὅποιον ὡς ἄλλη μήτηρ ἠγάπα, ἡσθάνετο ἐπιθυμίην σφοδράν νὰ τοῦ τρυπήσῃ τὴν κοιλίαν (*eventrer*), *Gaz. des Tribunaux* 24 ἰουνίου 1826).

Διακεκριμένος τις διὰ τὴν γλυκύτητα τοῦ ἡθους του, ἐβασανίζετο ἀπὸ φονικὰς ἐπιθυμίας, ἰκέτευσεν δὲ καθημέραν εἰς τοὺς ναοὺς τὴν ἀπειρον τοῦ Ὑψίστου ἀγαθότητα νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς φονικὰς ἐπιθυμίας του, τῶν ὁποίων δὲν ἐγνώριζεν οὐδεμίαν αἰτίαν.

Χωρική τις, ἐνῶ ἠγάπα τρυφερῶς τὸ νεογέννητον τέκνον της, αἰσθάνεται αἴφνης καὶ ἄνευ λόγου τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸ σφάξῃ, ἐτοιμάζεται νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πράξιν, ἀλλὰ, φρυάττουσα, ἐξέρχεται τῆς οἰκίας νὰ διασκεδάσῃ τὴν τρομερὰν ἐπιθυμίαν της, ἐπιστρέφει διὰ νὰ τὸ γαλακτοτροφήσῃ, ἀλλ' ἡ ἐπιθυμία ἐπανέρχεται, καὶ πάλιν ἀπομακρύνεται.

Ἄλλη δυστυχεστέρα συναισθάνεται τὴν ἐπιθυμίαν νὰ πνίξῃ εἰς τὸν ποταμὸν τὰ τρία τέκνα της, τὰ ὅποια ἐλάτρευε, καὶ ἀμέσως τὰ τέκνα της βυθίζονται τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἀπὸ τὰς μητρικὰς χειρας εἰς τὰ βάθη τοῦ ποταμοῦ. (*Gaz. du Droit, janvier* 1839).

Ὅμοιον σχεδὸν παράδειγμα μονομανίας μᾶς ἐπαρουσίασε καὶ ἡ κατὰ τὸν ἰούνιον τοῦ 1838 ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ κακουργιοδικῶν συζητηθεῖσα δίκη.

Νέος τις βουκόλος δεκαεξαετῆς, ἐκ τοῦ χωρίου Τριμποῦνι τῆς Μεγαλοπόλεως, εὐειδῆς, ὑπόξανθος, μὲ ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς καὶ μὲ παρειὰς ῥοδοκοκίνοους, Ἰωάννης Δήμου Ζάγουρας καλούμενος, ὑποκύψας ἄνευ τινὸς γνωστῆς αἰτίας εἰς μελαγχολίαν, παραιτεῖ τὴν ἀγέλην του, καὶ ἀποσύρεται εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐντὸς τῆς ὁποίας μελαγχολῶν διῆγε πολλοὺς μῆνας· ἀλλ' αἴφνης ἐξαγριούμενος, ἄνευ οὐδενὸς λόγου, ἀρπάζει παρακείμενόν τινα πέλεκυν, καὶ ὁρμᾷ νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του, ἣτις κραυγάζουσα ἐξέρχεται δραμαίως τῆς οἰκίας· ἀλλ' εἰς τὰς κραυγὰς τῆς μητρός του, προσέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν ἡ θεία του, τὴν ὁποίαν ὡς ἄλλην μητέρα ἠγάπα, καὶ ἡ ἐξαδέλφη του, νεάνις ἐννεαετῆς, ἀμρότραι δὲ πίπτουσιν ἐν ἀκαρεὶ νεκρῇ ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ Ζάγουρα, ὅστις, μετὰ τὸν διπλοῦν τοῦτον φόνον, καταφεύγει εἰς παρακείμενον δάσος, ὅπου μετ' ὀλίγον συλλαμβάνεται· φυλακισθεὶς, δὲν ἠθέλησε ποτὲ ν' ἀπαντήσῃ οὔτε λέξιν εἰς τὰς ὁποίας παρὰ τῶν ἀνακριτῶν ὑπεβλήθη ἐξετάσεις, καὶ εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἐπισκεφθεὶς αὐτὸν συνεχῶς ἐν τῇ

φυλακῇ ἱατρὸς τῷ ἀπεύθυνεν ἐρώτησεις. Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν μηνῶν καὶ μετὰ ἱκανὰς φλεβοτομίας λύσας τὴν σιωπὴν, ἐδιηγήθη, ὅτι ἐν φάντασμα τὸν εἶχε διατάξει τὴν σιωπὴν, καὶ ἤδη τὴν λύσιν αὐτῆς· μὴ ἔχων δὲ ἀνάμνησιν τινα τοῦ ὁποίου ἐξετέλεσε φόνου, ἐλυπεῖτο καὶ ἔκλαιεν, ὅταν ἔμαθε τοῦτον ἀπὸ τοῦς ἐν τῇ φυλακῇ. Οἱ ἑνορκοὶ, ἀναγνωρίσαντες αὐτὸν αὐτουργὸν τῶν δύο φόνων, ἐκήρυξαν ὅτι ἔπραξεν αὐτοῦς, πάσχων ἀπὸ παραφροσύνης, οἱ δὲ σύνεδροι, δυνάμει τοῦ ἀρθρ. 86 § 1 τοῦ ποιν. νόμου, ἐκήρυξαν αὐτὸν ἀθῶον.

Κατὰ συνέπειαν τῶν ἄνω ἐκτεθέντων παραδειγμάτων ἕκαστος, βλέπει, ὅτι πολλὰ ὀρθῶς ὁ νομοθέτης μας μακρὰν τοῦ νὰ θεωρήσῃ τὴν μονομανίαν ὡς μίαν χίμαραν, παρεδέχθη αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἐκφρασιν *μερικὴν παραφροσύνην*, ὡς λόγον ἐξαλείφοντα ἢ ἐλαττόνοντα τὸν καταλογισμόν.

Ὅσάκις λοιπὸν ἐκτελῆται φόνος τις, ἐμπρησμός, ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀξιώποινος πράξις, ἢ δὲ ἀνάκρισις δὲν δύναται ν' ἀνκαλύψῃ ἢ νὰ εἰκάσῃ οὐδεμίαν αἰτίαν τοῦ ἀδικήματος τούτου, εἴτε ἐκδίκησιν, εἴτε ἔρωτα, εἴτε ζήλοτυπίαν, εἴτε μῖσος, εἴτε συμφέρον χρηματικόν, ἢ μονομανία δύναται νὰ πιθανολογηθῇ.

Ἀλλ' αἱ δικαστικαὶ ἀρχαὶ βοηθούμεναι ἀπὸ τὰ φῶτα τῶν ἱατρῶν, χρεωστοῦν μετ' ἐπιστάσις νὰ ἀνερευνῶν ὅλα τὰ περιστατικὰ, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ βεβαιώσωσι τὴν ὑπαρξίν τῆς μονομανίας· ἢ δὲ προσοχὴ τῶν πρέπει νὰ ᾔναι τοσοῦτον μεγαλητέρα, καθόσον τὰ παραδείγματα τῆς μονομανίας εἶναι σπανιώτατα· ἐπομένως, αἱ ἀρχαὶ αὗται, ἐξετάζουσαι τὸν αὐτουργὸν τῆς πράξεως, τὰς ἐπιστολάς καὶ τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα προγενεστέρως ἔγραψεν, ἢ ὑπὸ ὁποιαδήποτε πρόφασιν ἤθελαν τὸν πείσει νὰ γράψῃ, παρατηροῦσαι αὐτὸν χωρὶς αὐτὸς νὰ ἠξεύρῃ ὅτι παρατηρεῖται, καὶ συλλέγουσαι τὰς μαρτυρίας τῶν ὄσων τὸν ἐγνώρισαν προηγουμένως, χρεωστοῦν νὰ πληροφορῶνται κυρίως.

Ἐὰν αὐτὸς ᾔναι κράσεως νευρικῆς καὶ εὐερέθιστος.

Ἐὰν συνήθως εἶχεν ἄλλοκότους ιδέας καὶ χαρκτηῖρα ιδιότροπον ἢ βίαιον, ἢ πνεῦμα ἀδύνατον καὶ περιορισμένον.

Ἐὰν ᾔτο πάντοτε σοῦαρός καὶ μελαγχολικός, ἢ ἐὰν φύσει ἀγαθὸς καὶ γλυκὺς, καὶ εἴποτε εἰς ἄκρον εὐλαδῆς, ἐλοκίμασε μεταβολὰς εἰς τὰς ὀρεξεις του, εἰς τὰς ἐξεις του, εἰς τὰ αἰσθήματά του.

Ὅλαι αὗται αἱ περιστάσεις θέλουν πιθανολογήσει τὴν ὑπαρξίν τῆς μονομανίας, μολονότι αὕτη δύναται αἴφνης ν' ἀναφανῇ ἀνευ οὐδενὸς προγενεστέρου συμπτώματος, ὥστε δύναται νὰ ὑπῆρξῃ μονομανία, ἂν καὶ οὐδεμίαν τῶν περιστάσεων τούτων ἀνεφάνη.

Αἱ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ χρεωστοῦν προσέτι νὰ ἐξετάζουσι, ἂν ὁ ὑπόδικος ἢ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ὑπέπεσαν ἄλλοτε εἰς περὶ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐπιληψίαν, καὶ ἐπομένως ἐὰν τὸ θῆμα ἦτο συνήθως τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης του.

Ἐξ ὧν τούτων θέλουσι φωτίζει εἰ ἐνορκοὶ τὴν συνείδησίν των διὰ νὰ μὴ φονεύουν ἢ δεσμεύουν ἄγρια ζῶα ἀντὶ νὰ καταδικάζουν ἐνόχους.

Λ. Μ.

(Ἐκ τῆς Νομικ. σ. 683.)

ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ.

§ 1. Ἡ πρόκλησις εἰς μονομαχίαν, καίτοι διὰ τοῦ 209 ἄρθρ. τοῦ ποιν. νόμου ὡς ἰδιαιτέρα ἀξιοποινὸς πρᾶξις χαρακτηριζομένη, εἶναι πάντοτε, κατὰ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, προπαρασκευὴ τις τῆς μονομαχίας, καὶ ἐπομένως μὲ σκοπὸν ἐκτελέσεως γενομένης· τοῦτο δὲ ἐννοεῖ καὶ τὸ διαληφθὲν ἄρθρον, τιμωροῦν τὴν πρόκλησιν εἰς μονομαχίαν—*α. Μολονότι δὲν ἐξετελέσθη.*

Ἀπόφ. Ἀπειδὴ τὰ δικαστικὰ συμβούλια κρίνοντα περὶ τῆς εἰς δίκην παραπομπῆς τῶν κατηγορουμένων ὀφείλουσι νὰ ἐξετάσουν ἂν ὑπάρχουν κατ' αὐτῶν ἐνδείξεις δυνάμεναι νὰ καταστήσουν αὐτοὺς ἐνόχους τῆς ἀξιοποινῆς πρᾶξεως· πρὸς τὴν ἐνοχὴν δὲ ταύτην ἀπαιτεῖται, ὥστε αἱ ἐνδείξεις νὰ ἀφρῶσι τὴν τε ὑπαρξίν τῆς ὑλικῆς πρᾶξεως καὶ τὴν καταλογισμὸν αὐτῆς εἰς τὸν κατηγορούμενον· ἐπομένως καὶ τὴν πρόθεσιν, μὲ τὴν ὁποῖαν οὕτως ἐνήργησε. Τοῦτο δὲ ἐπράξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν, ἀπορᾶνθ' ὅτι αἱ εἰς τὸν Μ ἀποδιδόμεναι ἐκφράσεις δὲν ἀποτελοῦν πρόκλησιν εἰς μονομαχίαν ἐκ προθέσεως γενομένην.

Ἐπειδὴ ἡ πρόκλησις εἰς μονομαχίαν, καίτοι διὰ τοῦ 209 ἄρθρ. τοῦ ποιν. νόμου, ὡς ἰδιαιτέρως ἀξιοποινὸς πρᾶξις χαρακτηριζομένη, εἶναι πάντοτε, κατὰ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, προπαρασκευαστικὴ τις τῆς μονομαχίας πρᾶξις, καὶ ἐπομένως μὲ σκοπὸν ἐκτελέσεως γενομένης· τοῦτο δὲ ἐννοεῖ καὶ τὸ διαληφθὲν ἄρθρον τιμωροῦν τὴν πρόκλησιν εἰς μονομαχίαν, *μολονότι αὕτη δὲν ἐξετελέσθη.* Ἐπομένως ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ συμβούλιον ἀποφανθὲν, ὅτι ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Μ πρὸς τὸν Π ἀπευθυνθεισῶν ἐκφράσεων δὲν ἐξήγετο σκοπὸς ἐκτελέσεως τῆς μονομαχίας, καὶ διὰ τοῦτο κηρύξαν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφρμὴ πρὸς κατηγορίαν κατὰ τοῦ Μ, ἐκήρυξε καλῶς τὸν ποινικὸν νόμον.

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 43 τοῦ 1842.

ΜΟΥΚΙΑΝΕΙΟΝ ΔΟΓΜΑ.

Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὰ χρήματα, δι' ὧν ἡ σύζυγος ἀγοράζει κτήμᾳ τι, ἀνήκουσι, κατὰ νομικὸν πλάσμα, εἰς τὸν σύζυγον, ἐντεῦθεν δὲν ἔπεται ὅτι ὁ σύζυγος ἔχει δικαίωμα διεκδικήσεως, δυνάμενος ἀπλῶς νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματά του.

Ἀπόφ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 8725 τοῦ 1851.—Ἴδε τὴν λ. Προίξ.

ΜΥΚΟΝΟΣ. Ἴδε τὴν λέξιν *Ἔθιμα* ἐν Εὐρ. τόμ. 6.

ΜΥΛΟΙ. Ὁρα τὴν λ. *Οἰκοδομαί*.

§ 1. Ὀφείλεται ἀποζημιῶσις διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ὕδατος ἐπὶ κτήματος ;

Ἴδε τὴν 8973 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν, περὶ τῆς ἄλλοτε.

§ 2. Ὀφείλεται ἀποζημιῶσις διὰ τὸν δαπανήσαντα πρὸς διόρθωσιν αὐλακος μύλου τινός ;

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 8924, περὶ τῆς ἄλλοτε.

ΜΥΛΩΘΡΟΣ.

Δὲν εἶναι ἔμπορος. Ράλλ. Ἐμπ. Δίκ. τ. 1 § 82.—Πότε δὲ λογίζεται τοιοῦτος ; αὐτ.—Ὁρα τὴν λέξιν *Ἀρμοδιότης ἐμπορικῇ* (Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 114 ἐπ.)

ΝΑΞΟΣ.

Ἴδε τὰς λέξεις α) *Ἔθιμα* ἐν Εὐρ. τόμ. 6. — β) *Σμύρις*.

— γ) *Θέμ.* τόμ. 5 σελ. 134 ἐπ. ἔνθα τὰ *Ἔθιμα* *Νάξου*.

— δ) Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 575 § 20 (λ. *Δάρεια*).

ΝΑΟΙ. Ἴδε τὰς λέξεις α) *Ἐκκλησία*. — β) *Μοναί*.

— γ) *Ἀρχιερεῖς*.

§ 1. Περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος, ἴδε τὴν λέξιν *Γήπεδα* ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 453 ἐπ.—Ἴδε καὶ τὴν λέξιν *Δῆμος* ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σ. 663 ἐπ. ἔνθα γίνεται λόγος περὶ τῶν 2 ἐπομένων ζητημάτων.

α) Ἄν ἡ τῶν ναῶν περιουσία δύναται νὰ συγχωνευθῇ μὲ τὴν τοῦ δήμου, ἢ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας του.

β) Κατὰ τίνας ἀπευθύνεται ἡ ἀγωγὴ, προκειμένου περὶ ἐκκλησιαστικοῦ καταστήματος.

§ 2. Ἱεροὶ ναοὶ, ἀνήκοντες εἰς ιδιώτας, δύνανται νὰ κατασχε-

θῶσι; — Πρὸς καθίδρυτιν δὲ οἰκογενειακοῦ καταπιστεύματος ἀπαιτεῖται τελευταία βούλητις. — Ἐπειτα τὴν πρότασιν ταύτην δύνανται νὰ κάμωσι μόνον οἱ κληρονόμοι τοῦ καταδιωκομένου ὀφειλέτου.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ τὰ ἐπὶ τῶν ἱερῶν ναῶν δικαιώματα ἐρρύθμισθησαν διὰ τοῦ ἀτὸ 26 ἀπριλίου (8 μαΐου) 1834 νόμου, καθ' ὃν οὗτοι διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις, καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην ἀνήκουσιν οἱ ναοί, ἐφ' ὧν ἰδιῶται ἔχουσιν ἀπεριόριστον δικαίωμα κυριότητος, εἰς δὲ τὴν δευτέραν οἱ λεγόμενοι δημόσιοι ναοί, τῶν ὁποίων τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρησιν ἔχει ἡ, κατὰ τὸν ἀπὸ 1 (13) δεκεμβρίου 1834 νόμον, διαχειριζομένη τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα ἀρχή.

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐὰν ἡ ἐκκλησία, ἡ χειρμένη ἐντὸς τοῦ ἀναφερθέντος κήπου, καὶ κατασχεθεῖσα μετ' αὐτοῦ παρὰ τῆς καθ' ἧς ἡ ἀνακοπή, ἀνήκει εἰς τὴν πρώτην τάξιν, τότε, ὡς ἀντικείμενον τῆς ἀπεριόριστου κυριότητος τοῦ ἀνακόπτοντος, δύναται, κατὰ τὸ ἀρθρ. 955 τῆς πολ. δικονομίας, νὰ κατασχεθῇ παρὰ τῆς δανειστοῦ του, καθ' ἧς ἡ ἀνακοπή· ἐὰν δὲ ἀνήκῃ εἰς τὴν δευτέραν τάξιν, ὁ ἀνακόπτων, μὴ ἔχων ἐπ' αὐτῆς οὐδὲν δικαίωμα, οὐδὲν συμφέρον ὑπερκαπίζει κατὰ τὴν προκειμένην ἀνακοπὴν του (ἀρθρ. 67 καὶ 235 τῆς πολ. δικονομίας).

Ἐπειδὴ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ναὸς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ οἰκογενειακὸν καταπίστευμα, δυνάμει τῆς μεταξὺ τῶν γονέων τοῦ ἀνακόπτοντος καὶ τινων κατοίκων τῆς νήσου ταύτης συμβάσεως, τῆς συναφθείσης ἐν ἔτει 1792, κατὰ τὸ περὶ αὐτῆς ἐν ἀντιγράφῳ προσαγόμενον παρὰ τοῦ ἀνακόπτοντος ἔγγραφον, καθότι καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἀποδεδειγμένη ἡ ἐν τῷ ἔγγραφῳ τούτῳ περιεχομένη σύμβασις, πάλιν, διὰ τῆς συμβάσεως ταύτης, δὲν ἡδύνατο, κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ νόμους τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, νὰ θεμελιωθῇ οἰκογενειακὸν καταπίστευμα, πρὸς καθίδρυσιν τοῦ ὁποίου ἀναγκαίως ἀπαιτεῖται τελευταία βούλησις (Ἰουστιν. Εἰσηγ. βιβλ. Β' τίτλ. 23 § 12. Κώδ. Ἰουστ. βιβλ. Γ' τίτλ. 42).

Ἐπειδὴ ἐπομένως διὰ τῆς ἐν τῷ ἀναφερθέντι ἔγγραφῳ ἀναφερομένης συμβάσεως, καὶ ἂν ὑποτεθῇ τοῦτο ὑπάρχον ἐν πρωτοτύπῳ καὶ ἰσχυρὸν πρὸς ἀπόδειξιν αὐτῆς, συνεφωνήθη νὰ ᾗ· αἱ ὁ ἀνακόπτων ἰδιοκτήτης τῆς προκειμένης ἐκκλησίας, ἐφ' ὅρου ζωῆς του, νὰ μὴ δύναται ὁμῶς ν' ἀπαλλοτριωθῇ αὐτὸ, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποβίωσίν του νὰ μεταβαίῃ τὸ δικαίωμά του τοῦτο ὑπὸ τὸν αὐτὸν περιορισμὸν εἰς τοῦ κληρονόμους του.

Ἐπειδὴ κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων περὶ τῶν συνεπειῶν τῶν συμβάσεων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν πηγάζόν-

των προσωπικῶν δικαιωμάτων (Πανδ. βιβλ. 44 τίτλ. 7 τεμ. 3 προοίμ. Βασιλ. βιβλ. 52 τίτλ. ἐδάφ. 3) καὶ ἰδίως τῶν συνεπειῶν τῶν περὶ τῆς μὴ ἀπαλλοτριώσεως κτήματός τινος συμβάσεως (Πανδ. βιβλ. 18 τίτλ. 1 τεμ. 75, βιβλ. 19 τίτλ. 1 τεμ. 21 § 5, Βασιλ. βιβλ. 53 τίτλ. 17 ἐδάφ. 21, Πανδ. βιβλ. 45 τίτλ. 1 τεμ. 135 § 3, Βασιλ. βιβλ. 43 τίτλ. 1 ἐδάφ. 135), τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐν τῇ προηγουμένη σκέψει ἀναφερθείσης συμβάσεως (Κώδ. βιβλ. 4 τίτλ. 2 διάταξις 3, Βασιλ. βιβλ. 24 τίτλ. 1 καὶ 2 ἐδάφ. 31), καὶ ἂν ὑποτεθῇ αὕτη ἰσχυρὰ, ἔχουσι δικαίωμα ν' ἀπαιτήσωσιν οἱ μετὰ τοῦ ἀνακόπτοντος συναλλαζάμενοι καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτῶν, οὐδέποτε ὁμως καὶ ὁ ἀνακόπτων, ὡς πρὸς τὸν ὁποῖον παράγει ἡ διαληφθεῖσα σύμβασις τὴν προσωπικὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ μὴν ἀπαλλοτριώσῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κτῆμα· ὑποχρέωσιν, τὴν ὁποῖαν δὲν δύναται δι' οἰκείας θελήσεως νὰ μεταβάλῃ ὁ ἀνακόπτων εἰς δικαίωμα, καὶ δικαίωμα ἀπόλυτον κατὰ παντός τρίτου, θέλοντος νὰ μεταχειρισθῇ, κατὰ τὸ ὁποῖον χορηγεῖ αὐτῷ ὁ νόμος δικαίωμα (ἀναφερ. ἀριθ. 954 τῆς πολ. δικονομίας), τὸ εἰς τὴν κυριότητά του (τοῦ ἀνακόπτοντος) εὐρισκόμενον κτῆμα, πρὸς ἐξόφλησιν τῶν κατ' αὐτοῦ ἀπαιτήσεων.

Ἐπειδὴ ἐπομένως ὁ ἀνακόπτων δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ κατὰ τῆς, καθ' ἧς ἡ ἀνακοπή, τὴν μνημονευθεῖσαν μεταξὺ τῶν γονέων του καὶ τρίτων συναφθεῖσαν, ὡς εἴρηται, σύμβασιν περὶ τοῦ ἐπιδίκου κτήματος, ὅπερ εὐρίσκεται σήμερον εἰς τὴν ἐξουσίαν του.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ εἰρημένα, ἀνυπόστατος καθίσταται ἡ προκειμένη ἀνακοπή τοῦ Α Ρ κατὰ τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφερθέντων κτημάτων ἐνεργηθείσης, κατὰ παραγγελίαν τῆς, καθ' ἧς ἡ ἀνακοπή, κατασχέσεως.

Ἀπόφ. πρώτοδ. Σύρου. 448 (Νομικ. σ. 3314).

ΝΑΥΑΓΙΑ. Ἴδε τὰς λ. Ναυταπάτη καὶ Πλοίαρχοι.

Ἴδε Ῥάλλ. Ἑμπ. Δικ. Πραγμ. τόμ. 2 σελ. 369.

§ 1. Εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἀσφαλιστοῦ. αὐτόθι.

§ 2. Ἐλθεῖς περὶ αὐτῆς. αὐτ. σελ. 240.

§ 3. Πότε γίνεται; αὐτ. σελ. 241.

§ 4. Φροντὶς περὶ διασώσεως τῶν ναυαγίων. αὐτ.

§ 5. Πότε ἀποδεικνύεται καὶ διὰ μαρτύρων; αὐτ.

§ 5² Τὰ ναυάγια δύνανται ν' ἀποδειχθῶσι καὶ διὰ μαρτύρων, καὶ ἂν ὁ πλοίαρχος παρημέλησε νὰ κάμῃ τὴν περὶ τούτου ἐλθεῖσιν.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 90 τοῦ 1846, ἣν ἶδε ἐν λ. Μάρτυρες σελ. 14.—

Ἴδε τὸν ἐπόμεν. §

§ 6. Ἡ ἀπόδειξις τοῦ ναυαγίου, ἐν ἐλλείψει τῆς περὶ τούτου ἐκθέσεως, δύναται ν' ἀποδειχθῇ καὶ διὰ μαρτύρων.

Ἀπόφ. Ἀπειδὴ, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις εἶναι δεκτὴ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, εἰς ὑποθέσεις ἀφορώσας τὴν ἐμπορίαν, καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην καθιέρωσε καὶ τὸ ἄρθρ. 304 τῆς πολ. δικονομίας, ὅπου δὲ ὁ ἐμπορικὸς νόμος δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ μέσον τῶν μαρτύρων ὥρισε τοῦτο σαφῶς· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου τὰ ἄρθρ. 246 καὶ 247 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ὀρίζοντα τὰ προσόντα τῆς περὶ τοῦ ναυαγίου ἐγκύρου ἐκθέσεως τοῦ πλοιάρχου, ὡς τοῦ προχειροτέρου καὶ ἀσφαλεστέρου μέσου τῆς ἀποδείξεως τοῦ δυστυχήματος αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἡ μὴ φέρουσα τὰ νόμιμα προσόντα ἔκθεσις δὲν παρέχει ἀπόδειξιν, δὲν ἀπαγορεύουσι τὴν δι' ἄλλων νομίμων μέσων, καὶ διὰ μαρτύρων, ἀπόδειξιν αὐτοῦ, ὅταν τὸ τῆς οὐσίας δικαστήριον πειθόμενον, ὅτι ἡ παντελὴς ἐλλείψις τῆς ἐκθέσεως ἢ τὸ ἄκυρον αὐτῆς δὲν προέκυψεν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀσφαλιζομένου πλοιάρχου, κρίνει ἐκ τῶν εἰς τὴν ἀπόφασίν του ὑποβληθέντων γεγονότων, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν ἢ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τοῦ δυστυχήματος, ἀφοῦ μάλιστα τὸ ἄρθρ. 247 παραδέχεται ῥητῶς, ἐκτὸς τῆς ἐκθέσεως τοῦ πλοιάρχου, ἄλλας ἀποδείξεις· ὥστε τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, σκεφθὲν διὰ τῆς ἀναιρεσιβιλλομένης ὑπ' ἀριθ. 4360 ἀποφάσεώς του, ὅτι, κατὰ τὰ εἰς τὴν κρίσιν του ὑποβληθέντα γεγονότα, πρέπει νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν ἀναιρεσιβίλητον Γ Τ τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν τοῦ ναυαγίου τοῦ πλοίου του, ὁ *Δημοσθένης*, ἐρμήνευσεν ὀρθῶς τὰ παρατεθέντα ἄρθρα 242, 247 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου καὶ τὸ ἄρθρ. 304 τῆς πολ. δικονομίας.ο

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ Π. 192 τοῦ 1847.—Ἴδε τὸν προηγ. § 5.

§ 7. Ἡ ἐνώπιον τοῦ λιμενάρχου γενομένη ἔκθεσις τοῦ ναυαγίου, ἐν ἐλλείψει τῆς ἀρμοδίου ἀρχῆς, ἔχει κῦρος; Ναί. Ἴδε ἐν λέξει *Λιμενάρχαι* (Εἵρ. τόμ. 9 σελ. 339) τὴν πολ. τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασιν 274 τοῦ 1839.

§ 8. Τὸ ἄρθρον 246 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, τὸ κυρίως περὶ ναυαγίου πραγματευόμενον, ἐνῶ τὰ ἄρθρα 24—245 πραγματεύονται περὶ ἀφίξεως ἢ προσορμίσσεως ἐξ ἄλλης αἰτίας ἢ ναυαγίου, δὲν διατάττει τὴν εἰς ξένους λιμένας ἐνώπιον τῆς προξενικῆς ἀρχῆς ἔκθεσιν δυστυχηματαποδείξεως· ἐκτὸς δὲ τούτου, προκειμένου λόγου περὶ δηλώσεως γενομένης ὑπὸ πλοιάρχου αὐστριακοῦ, δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς τὴν

σύνταξιν αὐτῆς αἱ περὶ τῶν καθηκόντων τῶν ἡμεδαπῶν πλοιάρχων διατάξεις τῶν ἄρθρ. 242 καὶ ἐπ. τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, αἱ ὁποῖαι συνδέονται στενῶς μετὰ τὴν ἐθνικότητα τοῦ πλοίου.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 45 τοῦ 1845, ἣν βλ. ἐν Εὐρ. τόμ. 4 σ. 429.

§ 9. Ὁ ναυαγῆσας πλοίαρχος κάμνει τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν· ἡ ἔκθεσις δὲ πρέπει νὰ βεβαιωθῇ κατὰ τὸν προσήκοντα τρόπον.

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ ὁ ἐμπορικὸς Κώδικς τῆς Γαλλίας ἐκηρύχθη, διὰ τοῦ ἀπὸ 1 ἰανουαρίου 1822 προσωρινοῦ πολιτεύματος, ὡς ἰσχύων ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἐπομένως, ὁ λόγος, ὅτι τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἔδωκεν ὀπισθενεργὸν δύναμιν εἰς τὸν ῥηθέντα νόμον, ἐφαρμόσαν αὐτὸν εἰς τὴν προκειμένην διαφορὰν, ἥτις πηγάζει ἀπὸ ναυαγίου γενόμενον κατὰ τὸ 1833 ἔτος, εἶναι ἀνυπόστατος.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 246 καὶ 247 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ὁ ναυαγῆσας πλοίαρχος χρεωστεῖ νὰ κάμῃ τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἐνώπιον τῶν εἰς τὸ ῥηθὲν ἄρθρον ἀναφερομένων ἀρχῶν, ἥτις πρέπει νὰ βεβαιωθῇ προσέτι, κατὰ τὸν εἰς τὰ ἄρθρα 246 καὶ 247 τοῦ αὐτοῦ νόμου διαγραφόμενον τρόπον, διὰ νὰ παρέχῃ πίστιν εἰς τὸ δικαστήριον· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ ἀναιρεσίμων δὲν ἐπρότεινε τοιαύτην ἔκθεσιν πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ναυαγίου, ἀλλ' ἀπλοῦν πιστοποιητικὸν τοῦ ἐν Ἑρέσῳ γαλλικῷ πράκτορος· ἐπομένως τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν ἀποφασίσαν, ὅτι τὸ ῥηθὲν πιστοποιητικὸν δὲν δύναται ν' ἀποτελέσῃ ἀπόδειξιν τοῦ ναυαγίου καὶ τῶν ἰδιαιτέρων περιστατικῶν αὐτοῦ συνεμορφώθη μετὰ τὸν νόμον.

Ἐπειδὴ ὁ ἀναιρεσίβλητος οὐχὶ μόνον δὲν ὡμολόγησεν, ὅτι τὰ εἰς τὸν πλοίαρχον Ψ ἐμπιστευθέντα χρήματα ἀπωλέσθησαν δι' ἀκαταμαχίτου ἐξωτερικῆς δυνάμεως, ἀλλ' ἐξεναντίας, δι' ὑπερβλήθησαν ὅτι ὁ πλοίαρχος διέσωσε τὰ διαληφθέντα χρήματα καὶ ὅτι κανὲν ἄλλο πρᾶγμα δὲν ἔλιπεν ἐκ τοῦ κιβωτίου αὐτοῦ· ἐπομένως ὁ λόγος, ὅτι ὑπῆρξεν ὁμολογία καθιστῶσα περιττὴν πᾶσαν περὶ τοῦ ναυαγίου ἔκθεσιν καὶ ἀπόδειξιν, καὶ ὅτι τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν παρεβίασε τὸ 264 ἄρθρ. τῆς πολ. δικονομίας, εἶναι ἀνίσχυρος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 306 τοῦ 1839.

§ 10. Ποῖαι τῶν Ῥωσικῶν ἀρχῶν ἔχουν δικαίωμα νὰ συντάττωσιν ἐκθέσεις περὶ ναυαγίων;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου συζήτησιν, ὁ μὲν Κ ὑπεστήριξεν ὡς νόμιμον καὶ ἰσχυρὰν τὴν ὑπ' αὐτοῦ προσχθεῖσαν περὶ ναυαγίου ἔκθεσιν, τὴν ἐνώπιον τοῦ ἐν Ταϊ-

γανίω μεσίτου τῶν πλοίων Ρ συντεταγμένην τῇ 16 ὀκτωβρίου 1843, οἱ δὲ ἀντίδικοι ἤρνοῦντο τὴν νομιμότητα ταύτην, ἐνῷ δὲ οὗτοι συγχρόνως προσῆγον λόγον περὶ ἀποδείξεως τοῦ κατ' αὐτοὺς κειμένου τοῦ Ῥωσικοῦ νόμου, τοῦ κανονίζοντος τὴν ἀρμοδίαν πρὸς σύνταξιν τοιούτων ἐκθέσεων ἀρχὴν καὶ τὰς τηρητέας διατυπώσεις, ὁ Κ, χωρὶς ῥητῶς ν' ἀμφισβητήσῃ τὸ εἰρημένον κείμενον τὸ ἀντιταχθέν εἰς αὐτὸν, ἐξητήσατο ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων ὅχι τὴν νομιμότητα καὶ ἰσχὺν τῆς εἰρημένης ἐκθέσεως (πολ. δ. κονομίας ἀ. θ. ρ. 386), ἀλλ' αὐτὸ τῆς ἀμφισβητουμένης ταύτης ἐκθέσεως τὸ ἀντικείμενον· ὅθεν καὶ τῷ ἐπεστράπη ἡ ἀπόδειξις αὕτη συμφώνως μὲ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τὴν αἵτησιν, ὑπεχρεώθη δὲ συγχρόνως ν' ἀποδείξῃ καὶ ὅτι πραγματικῶς εἶχον ἐπιβιβασθῇ εἰς τὴν Νότκαν τὰ χαβιάρια διὰ νὰ μετακομισθῶσιν εἰς τὸ πλοῖον ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τοῦ πλοίαρχου Τ, ὅτι πραγματικῶς εὗρίσκετο εἰς Ταϊγάνιον τὸ πλοῖον τοῦτο καὶ ὅτι, ὅταν ἡ Νότκα ἐναυάγητε, τὰ χαβιάρια ἦσαν ἐτι ἐντὸς αὐτῆς, διότι ἐνῷ οἱ ἐκκαλοῦντες ἤρνοῦντο, διὰ ταῦτα ὁ Κ οὔτε ναυλωτικὰ καὶ τοῦ πλοίου προσήγαγε, οὔτε φορτωτικὴν, οὔτε ἀποδεικτικὴν τουλάχιστον τοῦ τελωείου τοῦ Ταϊγανίου περὶ πληρωμῆς τοῦ τέλους τῆς ἐξαγωγῆς πιθανολογοῦν τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ χαβιαρίου.

Ἐπειδὴ μὴ προσενεγκὼν τοιαύτην ἀπ' εὐθείας ἀπόδειξιν τῶν περιστατικῶν, τὰ ὅποια ἐπέβαλε τὸ πρῶτον θέμα τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 4986 ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου, προσπαθεῖ ἡ δὲ ὁ Κ δι' ἐγγράφων ὑπ' αὐτοῦ προσαγομένων ν' ἀποδείξῃ τὴν νομιμότητα τῆς αὐτῆς ἐκθέσεως, ἐπιβυθισθητικῶς δὲ ζητεῖ νὰ τῷ ἐπιτραπῇ κρεῖττον ἀπόδειξις, ἀλλὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ προσαχθέντα ἐγγραφα δὲν εἶναι ἱκανὰ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς νομιμότητος τῆς εἰρημένης ἐκθέσεως καὶ τῆς ἀποδεικτικῆς δυνάμεως αὐτῆς, διότι τὸ μὲν ἐγγραφον τοῦ ἐν Ταϊγανίῳ ἐμπορικοῦ δικαστηρίου, καὶ ἀνθεωρηθῇ ὡς ἀναμφισβήτητον καὶ ὡς ἀρμοδίως ἐκδιδόμενον, δὲν διαλαμβάνει ὅμως τίποτε περὶ τοῦ ἂν οἱ τύποι, καθ' οὓς συνετάχθη ἡ, περὶ ἧς πρόκειται, ἐκθεσις, εἶναι οἱ νομίμως ἰσχύοντες ἐν Ταϊγανίῳ, ἀλλ' ἀρροᾷ μόνον τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ συντάξαντος αὐτὴν Ρ, ἐκ δὲ τῶν δύο ἐγγράφων τῶν ἐν Ταϊγανίῳ Ἑλληνικῶν προξένων (περὶ τοῦ ὅτι αἱ δηλώσεις ναυσιβλαβῆς ὡς κτλ. καταχωροῦνται εἰς τὰς πράξεις τοῦ Θαλασσίου μνημονος) ἐκτὸς ὅτι εἶναι ἀπλοῦν ἐκμαρτύριον, καθότι ὁ πρόξενος δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα πρὸς τοιαύτας πιστοποιήσεις, δὲν ἀποδεικνύει τι ὡς πρὸς τὰς κατὰ τοὺς τύπους νομιμότητος τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἐκθέσεως· τέλος δὲ τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ ἐμπορίου, ἐνῷ δὲν εἶναι εἰμὴ ἐκμαρτύριον, οὐδὲ καὶ διαλαμβάνει τι περὶ

τῆς νομιμότητος τῶν τύπων τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἐκθέσεως. Ἐπομένως καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν Κ ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ συντάξας τὴν περὶ τοῦ προκειμένου ναυαγίου ἔκθεσιν ἦτον ἀρμοδίος πρὸς τοῦτο καὶ ὅτι ἡ ἔκθεσις αὕτη ἦτο σύμφωνος μετὰ τοὺς ἐν καιρῷ τῆς συντάξεώς της ἰσχύοντας εἰδικῶς ἐν Ταϊγανίῳ εἰδικούς νόμους καὶ ἀποτελεῖ οὕτως ἔχουσα πλήρη ἀπόδειξιν ὁλοκλήρου τοῦ περιεχομένου της, ὅχι δηλαδὴ ἀπόδειξιν μόνου τοῦ ναυαγίου τῆς Νότκας, ἀλλὰ ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι πραγματικῶς εἶχαν ἐπιβιβασθῇ ἐπὶ τῆς Νότκας χαθιάρια, ὡς καὶ ὅλων τῶν ἄλλων περιστατικῶν τῷ περιεχομένῳ εἰς τὴν αὐτὴν ἔκθεσιν. Συγχωρεῖται δὲ διὰ τὴν ἡτὴ διαταττομένην ἀπόδειξιν τὸ μέσον τῶν μαρτύρων διὰ τὸ ἀδύνατον ἐγγράφου ἀποδείξεως, καθότι δὲν προτείνονται ὑπάρχουσαι γραφαὶ αἱ ὡς ἰσχύουσαι ἐν Ταϊγανίῳ ἀποδεικτικαὶ ἀποδείξεις.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5573 τοῦ 1849.

§ 11. Πῶς συντάσσονται εἰς Ταϊγανρὸκ αἱ περὶ δυστυχηματαποδείξεως ἐκθέσεις;

Ἀπόφ. α' Ἐπειδὴ προτέτι τὸ αὐτὸ ἐκκαλοῦν ἀσφαλιστικὸν κατὰστημα προσβάλλει ὡς μὴ κατὰ τύπους γενομένην τὴν ἔκθεσιν τῆς δυστυχηματαποδείξεως, μηδ' ἀναγνωρίζει τὸν συντάξαντα αὐτὴν μεσίτην τῶν πλοίων τοῦ λιμένος Ταϊγανρὸκ συμβολαιογράφον ὡς ἀρχὴν ἀρμοδίαν πρὸς σύνταξιν τῶν τοιούτων ἐκθέσεων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει ὁ προτάγων τὸ ἔγγραφον τοῦτο ν' ἀποδείξῃ τὴν κατὰ τοὺς νομίμους ἐν Ταϊγανρὸκ ἰσχύοντας τύπους σύνταξιν αὐτοῦ· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ προσαγόμενον ἀποδεικτικὸν τοῦ τελωνείου Ταϊγανρὸκ, τὸ ἔγγραφον τοῦτο, καθὼ δημοσίως συντεταγμένον κατὰ τὸν διὰ τὸ ἀντικείμενον καὶ τὴν πρᾶξιν νομίμως ἀπαιτούμενον τύπον παρὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν καθηκόντων του, καὶ κατὰ τὸν τρόπον, ὅπου ἔχει οὗτος τὸ δικαίωμα νὰ συντάττῃ τοιαῦτα (ἄρθρ. 398 πολ. δικονομίας), ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν περὶ ὅλων, ὅσα περιέχονται ἐν αὐτῷ (ἄρθ. 400 πολ. δικονομίας), μέχρις οὗτου ἀποδειχθῇ ἡ πλαστογραφία ἢ ἡ νόθευσις ἢ ἡ μεταβολὴ (ἄρθρ. 403 πολ. δικονομίας)· ὡς τοιοῦτον δὲ, δὲν προσεβλήθη παρὰ τοῦ ἐκκαλοῦντος καταστήματος, ἀλλ' ὡς μὴ ἀποδεικνύον τὴν ἐξ οἰκείας γνώσεως ὑπαρξιν τοῦ πράγματος· πρότασις ἀφορῶσα μᾶλλον τὴν οὐσίαν, παρὰ περιστατικὸν πραγματικὸν ἀποδεικτικόν παρεμπιπτόντως.

Ἀπόφ. 3462 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετ.—᾽δε Εὐρ. τ. σ. 345 ἐπ.

§ 12. Ὁ ναυαγήσας πλοίαρχος ὀφείλει, ἅμα ἔλαβε χώραν τὸ

ναυάγιον, νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς, ὅπου ἔλαβε χώραν τοῦτο, καὶ νὰ κάμῃ τὴν ἐκθεσὶν τοῦ εἰς αὐτὴν, συμβάντος θαλασσοῦ δυστυχήματος· ὅσάκις δὲ ὁ πλοίαρχος δὲν συμμορφωθῇ μετὰς διατάξεις ταύτας (246, 247 ἐμπ. νόμου), ἢ δὲν ἀποδείξῃ ὅτι ἀπὸ ἀνωτέραν δύναμιν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμφανισθῇ ἀμέσως ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς τοῦ τόπου, ὅπου ἔλαβε χώραν τοῦτο, ὑπάρχει κατ' αὐτοῦ τεκμήριον ὅτι τὸ ναυάγιον ἐγένετο ἐκουσίως καὶ δολίως· καθότι διὰ τῶν διατάξεων τούτων, ὁ νομοθετὴς ἠθέλησε ν' ἀπαγορεύσῃ μέσον εἰς τοὺς πλοίαρχους τοῦ νὰ προπαρασκευάζουν ψευδῇ ναυαγία· ὥστε ὁ πλοίαρχος ὀφείλει ν' ἀποδεικνύῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀδύνατον, καὶ ἂν ἄλλως τὸ ναυάγιον δὲν ἀποδεικνύηται.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4360 τοῦ 1847.

§ 13. Ἡ περὶ τοῦ δυστυχήματος ἐκθεσις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄκυρος, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐγένετο μετὰ παρέλευσιν 24 ὥρῶν ἀπὸ τοῦ συμβάντος ναυαγίου, ὅταν τοῦτο ἦναι ἀποτέλεσμα ἀνωτέρας δυνάμεως.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4360 τοῦ 1847.

§ 14. Δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 747 § 2 τῆς πολ. δικονομίας, ὁ ἐναγόμενος δύναται νὰ προτείνῃ κατ' ἐφεσιν τὴν ἀκυρότητα τοῦ τίτλου, εἰς ὃν στηρίζεται ὁ ἐνάγων, οἷον νὰ προτείνῃ ὅτι ἡ περὶ τοῦ ναυαγίου ἐκθεσις δὲν συνετάχθη κατὰ τὸ ἄρθρον 247 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, κατὰ τὸ ὅποιον ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ τοὺς ἐκ τοῦ πληρώματος, καὶ, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐπιβάτας, ὅταν δὲν διασωθῇ μόνος ὁ πλοίαρχος, κατ' ἰδίαν ἕκαστον, ἐπὶ τῶν περιστατικῶν τοῦ ναυαγίου καὶ τῶν ἄλλων περιστατικῶν τοῦ διάπλου, καὶ ὅταν οὗτοι ἀποκριθῶσι συμφώνως μετὰ τὰ παρὰ τοῦ πλοίαρχου ἐκτεθέντα, τότε ἡ ἐκθεσις τοῦ πλοίαρχου δύναται νὰ πηράξῃ ἀπὸδειξιν ὑπὲρ αὐτοῦ· ἡ δὲ εἰρημένῃ ἐκθεσις εἶναι ἄκυρος, ὅταν δὲν ἐγένετο καμμία ἐρώτησις περὶ τῶν περιστατικῶν τοῦ ναυαγίου ἢ τοῦ διάπλου εἰς τοὺς ἐπιβάτας καὶ ναύτας.

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4360 τοῦ 1847.

§ 15. Ὁ δικαστὴς δὲν ἐνεργεῖ αὐτεπαγγέλτως εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις, ἀλλὰ μόνον κατ' αἵτησιν καὶ πρότασιν τῶν διαδίκων· ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἀποφασίσῃ οἰκοθεν, ἂν ναυάγιόν τι συνέβη ἐκ δόλου ἢ σφάλματος.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Πάγου 11 τοῦ 1841.—Ἰδε σχετικὰ ζητ. ἐν Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 340—348.

§ 16. Τὰ ἐμποροδικεῖα εἶναι ἀρμόδια νὰ δικάζωσι πηρεμπι-

πτόντως τὸ περὶ δολίου ναυαγίου ζήτημα ; Ἴδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 31 ἐπ. λ. Ἀρμοδιότης ἐμπορική.

§ 17. Κατὰ τοῦ νομίμου τεκμηρίου, τὸ ὅποῖον προκύπτει ἐκ τοῦ ἄρθρ. 228 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου κατὰ τοῦ πλοιάρχου μὴ πρὸς εὐρεθέντος ἐν τῷ πλοίῳ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ ναυαγίου, συγχωρεῖται ἔτι ἀπόδειξις ; Νχί.

Ἀπόρ. πολ. Ἀρείου Πάγου 306 τοῦ 1839, ἣν βλ. ἄνωτ § 9.

ΝΑΥΓΙΚΑ ΤΕΛΗ.

Προνόμιον ὑπὲρ αὐτῶν. Ῥάλλ. Ἐμπ. Δίκ. τ. 2 σ. 192.

ΝΑΥΑΓΩΓΟΣ.

Πότε λαμβάνεται ; Ῥάλλ. Ἐμπ. Δίκ. τόμ. 2 σελ. 234.

ΝΑΥΚΛΗΡΟΣ.

Ῥάλλ. Ἐμπ. Δίκ. τ. 2 σελ. 218 σχ. ἄρθρ. 82 ἐπ.

Πότε ὑπόκειται εἰς ποινάς ; σχ. ἄρθρ. 83.

Ἰδιότητες αὐτοῦ. αὐτ. σχ. 84.

Ἀντικαθίστησι τὸν πλοίαρχον κυλούμενον. αὐτ. σ. 223.

Γνωμοδοτεῖ ἐπὶ πειθαρχικῶν περιπτώσεων. αὐτ. σ. 245.

Ὑποχρεώσεις αὐτῶν. — Ἀγωγαὶ κατ' αὐτῶν. Καλλ. βιβλ. γ' § 322 ἐπ.

ΝΑΥΛΟΣ.

Δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀντικείμενον ἀσφαλείας. Ῥάλλ. Ἐμπ. Δ. τ. 2 σ. 350.

Εἰμὴ μόνον ὁ κεκτημένος. αὐτ.

Εἶναι ὑπέγγυος εἰς τοὺς μισθοὺς τῶν ναυτῶν. αὐτ. σ. 268.

Καὶ εἰς ἀποζημιώσεις τοῦ ναυλωτοῦ. αὐτ.

ΝΑΥΛΩΣΙΣ.

Εἰς τὸ περὶ ἐμπορικοῦ δακτύλου σύμγραμμα τοῦ Κ. Ῥάλλη εὐρίσχετε παρατηρήσεις περὶ τῶν ἐπομένων (1).

688. Χαρακτὴρ τοῦ συναλλάγματος τῆς ναυλώσεως.

689. Τίς δύναται νὰ ναυλώσῃ τὸ πλοῖον ;

690. Διάφοροι τρόποι ναυλώσεως τοῦ πλοίου.

691. Τύπος τοῦ ναυλωτικοῦ.

(1) Οἱ ἀριθμοὶ σημαίνουναι τὰς σελίδας τοῦ 2 τόμου.

ΣΗΜ. Πρραπέμπομεν δὲ καὶ εἰς τοὺς §§ 629—711 τοῦ συγ-
γράμματος αὐτοῦ.

Οἱ ναυλωταί, διαλύοντες τὴν περὶ τοῦ πλοῦ συμφωνίαν, εὐθύ-
νονται, καὶ κατὰ τί;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 288 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ἐὰν
ὁ ναυλωτής, χωρὶς νὰ φορτώσῃ τίποτε, διαλύσῃ τὴν περὶ τοῦ πλοῦ
συμφωνίαν πρὶν ἀποπλεύσῃ τὸ πλοῖον, πληρώνει, λόγῳ ἀποζημιώ-
σεως, πρὸς τὸν πλοίαρχον, τὸ ἥμισυ τοῦ διὰ τοῦ ναυλωτικοῦ συμ-
φωνημένου ναύλου δι' ὁλόκληρον τὸ φορτίον.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἄρθρου τούτου προκύπτει, ὅτι ὁ ναυλωτής δύναται
νὰ διαλύσῃ τὴν περὶ τοῦ πλοῦ συμφωνίαν ἄνευ τινὸς λόγου, πλη-
ρόνων τὸ ἥμισυ τοῦ συμφωνηθέντος ναύλου· ὁ δὲ πλοίαρχος δὲν
ἔχει ἄλλο δικαίωμα εἰμὴ νὰ ζητήσῃ τὸ ἥμισυ τοῦ ναύλου, οὐχὶ
δὲ νὰ βιασθῇ ὁ ναυλωτής νὰ φορτώσῃ τὸ συμφωνηθὲν φορτίον·
ἐπομένως ὁ ἐκκαλῶν Κ, ἀφοῦ ὁ Σ τῷ ἐκοινοποίησεν, ὅτι διαλύει τὸ
ναυλωτικόν, δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐνάξῃ εἰμὴ αἰτῶν νὰ τὸν πληρώσῃ
τὸ ἥμισυ τοῦ συμφωνηθέντος ναύλου καὶ οὐχί, ὡς διὰ τῆς ἀγωγῆς
του ἐζήτησε, νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ ναυλωτής Σ νὰ τῷ δώσῃ τὸ συμφωνηθὲν
φορτίον ἢ ὁλόκληρον τὸν ναῦλον καὶ ἀποζημιώσεις δι' ἡμεραργίας.

Ἐπειδὴ, ὡς πρὸς τὴν ἀπαίτησιν τοῦ ἡμίσεως ναύλου, ὁ πλοίαρ-
χος δὲν ἔχει δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τοῦτο, εἰμὴ ὅταν οὗτος δὲν
ἐγένετο αἷτιος τῆς διαλύσεως τοῦ πλοῦ, ἀλλ' ὁ ναυλωτής αὐθαι-
ρέτως διέλυσε τὴν συμφωνίαν.

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τε τῆς ἀπὸ 18
ἰουνίου τοῦ ἔτους 1841 διαμαρτυρήσεως τοῦ ἐφesiβλήτου κατὰ
τοῦ ἐκκαλοῦντος, γενομένης ἐν Ἀνατολικῷ, καὶ ἐκ τῶν παρουσια-
σθέντων ἐγγράφων, ὁ ἐφesiβλήτος Σ διέλυσε τὸν πλοῦν καὶ ἐβιάσθη
νὰ ναυλώσῃ ἄλλο πλοῖον, διότι τὸ εἰς αὐτὸν ναυλωθὲν πλοῖον
παρὰ τοῦ ἐκκαλοῦντος δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν ν' ἀναλάβῃ τὸν
συμφωνηθέντα πλοῦν.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 297 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ὁ πλοίαρχος
χάει τὸν ναῦλόν του καὶ ὑπόκειται καὶ εἰς ἀποζημιώσεις πρὸς τὸν
ναυλωτὴν, ἐὰν οὗτος ἀποδείξῃ, ὅτι ὅταν τὸ πλοῖον ἀπέπλευσεν
ἦτον ἀνίκανον πρὸς πλοῦν· ἐπομένως, ἀφοῦ ὁ ναυλωτής δύναται νὰ
διαλύσῃ τὴν ναύλωσιν διαρκούντος τοῦ πλοῦ, ὅταν τὸ πλοῖον ἦτον
ἀνίκανον πρὸς πλοῦν, χωρὶς νὰ πληρώσῃ τὸν ναῦλον ἢ ἀποζημιώσῃ
τινα, δύναται οὗτος, κατὰ μείζονα λόγον, νὰ διαλύσῃ τὴν συμ-
φωνίαν καὶ πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ φόρτωσις, ἐὰν τὸ πλοῖον θεωρηθῇ ἀνί-
κανον πρὸς πλοῦν.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἀπὸ 18 ἰουνίου 1841 ἐγγράφου τοῦ λιμενάρχου
(Εὐρετήριον Τ. Ι')

Μεσολογγίου πρὸς τὸν ἐκπληροῦντα τὰ λιμενικὰ ὑποτελώνην εἰς Ζαβέρδαν κοινοποιηθέντος καὶ πρὸς τὸν ἐφεσίβλητον Σ διὰ τοῦ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας ἐγγράφου τοῦ λιμενάρχου Μεσολογγίου προκύπτει, ὅτι τὸ εἰς Ζαβέρδαν ἐλλιμενισμένον τότε βρίκιον τοῦ Κ δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν διὰ Τεργέστην πλοῦν του μὲ τὸ τῶν μαλλίων φορτίον, χωρὶς κίνδυνον, καὶ ὅτι ὁ λιμενάρχης, δυνάμει τοῦ § 5 τοῦ ἄρθρ. 12 κεφ. Γ' τοῦ ἀπὸ 4 ἰανουαρίου 1839 Β. διατάγματος, διέταξε νὰ τοῦ κοινοποιηθῇ, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκπλεύσῃ πρὶν ἢ διορθώσῃ τὸ πλοῖον ἢ θέσῃ αὐτὸ εἰς κατάστασιν ν' ἀναλάβῃ τὸν πλοῦν.

Ἐπειδὴ τὸ ἐγγραφον τοῦτο ἐκδοθὲν ἀπὸ ἀρμοδίαν λιμεναρχικὴν ἀρχὴν, ἣτις ὤφειλε καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ ἐξετάσῃ, πρὶν ἢ δώσῃ τὴν ἄδειαν τοῦ ἀπόπλου, περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ πλοίου, ἀποῦ ὁ πλοίαρχος, ἐναντίον τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθ. 225 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, δὲν ἐφρόντισε πρὶν ἢ ἀποπλεύσῃ ἀπὸ Γαλαξίδιον, νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ πλοίου, ἦτον ἱκανὰ διὰ νὰ δικαιώσουν τὸν ναυλωτὴν πρὸς διάλυσιν τοῦ πλοῦ· ἐὰν δὲ ὁ αὐτὸς λιμενάρχης μετὰ ταῦτα, ἦτοι κατὰ τὴν 29 ἰουνίου, δι' ἄλλου ἐγγράφου βεβαιοῖ, ὅτι τὸ πλοῖον ἠδύνατο ν' ἀναλάβῃ τὸν πλοῦν, τοῦτο δὲν δύναται νὰ δικαιώσῃ τὸν πλοίαρχον διὰ τὴν προηγουμένην του ἔλλειψιν, καὶ οὔτε τῷ χορηγεῖ δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἀπὸ τὸν ναυλωτὴν.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2195 τοῦ 1842.

ΝΑΥΠΑΙΟΝ. Ἰδε τὰς λ. Ἀπόστασις, Σχέδια.

ΝΑΥΤΑΠΑΤΗ.

Ἰδε τὰς λέξεις Ἀπάτη—Κλοπή—Ὑπεξαίρεσις—Πειρατεία.

§ 1. Συνέργεια εἰς ναυταπάτην.— ἡ τελευταία σκέψις τῆς 59 τοῦ 1851 ποινικῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποφάσεως ἔχει οὕτως·

α Ἐπειδὴ ὁ γενικὸς κανὼν περὶ συνεργείας εἰς τὸ παρ' ἄλλουπραχθὲν κακούργημα ἢ πλημμέλημα, καὶ ἡ ἀνάλογος εἰς τοὺς συνεργοὺς ἐπιβαλλομένη ποινὴ ἐτέθη ἐν τῷ ἄρθρῳ 71 τοῦ ποιν. νόμου, εἰς δὲ τὸ ἄρθρ. 72 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐτέθησαν μόνον ἰδιαίτινες περὶ συνεργείας περιπτώσεις, καὶ οὐχὶ ἀποκλειστικαὶ τῶν δι' ἄλλων οἰωνδήποτε μέσων συντελούντων εἰς τὴν συνέργειαν, κατὰ τὸ προηγουμένον ἄρθρον· ἐπομένως τὸ ἐφετεῖον, προκειμένου περὶ ναυταπάτης, καθ' ἣν συνήθως ἡ συνέργεια γίνεται διὰ τῶν πλοίων, καὶ καθ' ἣν ἐφαρμόζονται αἱ περὶ συναιτίων καὶ συνεργῶν διατάξεις τοῦ ποιν. νόμου, κηρύξαν τὸν ἀναιρεσειόντα ἔνοχον συνεργ.

γείας ναυταπάτης διὰ τῆς εἰς τὸ πλοῖόν του, ἐξ ἰδιοτελείας, ἀποδοχῆς τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς, ὀρθῶς ἐφήρμοσε κατ' αὐτοῦ τοὺς ἐν τῇ ἀποφάσει του παρατεθέντας νόμους· ἄλλως τε καὶ τὸ πλοῖον αὐτὸ τοῦ ἀναιρεσεύοντος, εἰς ὃ ἀπεδέχθη τὸ ἀντικείμενον τῆς ναυταπάτης, θεωρεῖται ὡς οἰκία του.» — Ἴδε τὴν λ. *Συνέργεια*.

§ 2. Ὁ ἐνωθεὶς μετ' ἄλλων διὰ νὰ πράξῃ πειρατικὰς πράξεις, ἀλλὰ συλληφθεὶς πρὶν ἢ ἐκτελέσῃ τινὰ, τιμωρεῖται, δυνάμει τοῦ 8 ἄρθ. τοῦ περὶ ναυταπάτης νόμου. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 76 τοῦ 1851.

§ 3. Εἰς τὴν νομικὴν τῆς ναυταπάτης ἰδέαν (*baraterie de patron*) ὑπάγεται πᾶσα ζημία, προελθοῦσα εἰς τὸ ἀσφαλισθὲν ἀντικείμενον ἐξ ἐλλείψεως τοῦ πλοιάρχου ἢ τοῦ πληρώματος, συνδεδεμένης μετὰ θαλασσίου ἀτυχήματος. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 45 τοῦ 1845.

§ 4. Ὁ περὶ ναυταπάτης νόμος δὲν ἐτροπολόγησε τὰς περὶ πειρατείας ἀρχὰς τοῦ ποιν. νόμου. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 53 τοῦ 1846.

§ 5. Πειρατεία, τελεσθεῖσα χωρὶς κίνδυνον ζωῆς, τιμωρεῖται μὲ δεσμά. Ἡ αὐτ. ἀπ.

§ 6. Ὁ πλοίαρχος καταδιώκεται ἕνεκα ναυταπάτης διὰ πᾶσαν ἀπάτην, προξενηθεῖσαν πρὸς ὄφελος αὐτοῦ καὶ βλάβην τῶν φορτωτῶν του· τοιαύτη δὲ θεωρεῖται ἡ παράστασις ἐν γνώσει πλαστοῦ δυστυχήματος. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 36 τοῦ 1847.

§ 7. Ἡ ἀπὸ τὸν πλοίαρχον ὑφαίρεσις τοῦ φορτίου τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ περὶ ἀπάτης 396 ἄρθρου (Ναυταπάτη). Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 42 τοῦ 1845.

ΝΑΥΤΙΑΙΑ. Ἴδε τὴν λέξιν Π λ ο ῖ α.

ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ. Ἴδε τὴν λέξιν Π λ ο ῖ α ρ χ ο ς.

Περὶ λήψεως Α' τῶν παρατηρήσεων.

- § 1. Ὁρισμός.
- § 2. Ἱστορικὸν καὶ ὀνοματολογία.
- § 3. Φύσις τοῦ συναλλάγματος.
- § 4. Οὐσιώδεις ὅροι· συναίνεσις τῶν μερῶν καὶ ἱκανότης αὐτῶν.
- § 5. Κεφάλαιον δανειζόμενον
- § 6. Πράγματα ὑπέγγυα εἰς τὸ ναυτικὸν δάνειον.
- § 7. Θαλάσσιοι κίνδυνοι.
- § 8. Ναυτικὸς τόκος.
- § 9. Τύποι τοῦ συμβολαίου.
- § 10. Τύπος αὐτοῦ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους.
- § 11. Τὸ ναυτικὸν συμβόλαιον ἐκφράζει Α'. τὸ δανεισθὲν ποσὸν καὶ τὸν ναυτικὸν τόκον.
- § 12. Β'. Τὰ εἰς τὸ δάνειον ὑπέγγυα.
- § 13. Γ'. Τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου.
- § 14. Δ'. Τὰ ὀνόματα τῶν συναλλαπτομένων.
- § 15. Ε'. Τὸν πλοῦν ἢ τὸν χρόνον τῶν κινδύνων.

- § 16. Ὡς ζητεῖται τὸ ναυτικὸν δάνειον ;
 § 17. Μετὰ τὴν παῦσιν τῶν κινδύνων, ὀφείλεται ὁ συνήθης τόκος.
 § 18. Ὁ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρὸς πληρωμὴν προθεσμίας τόκος ἐννοεῖται καὶ ἕνεκα τοῦ ναυτικοῦ τόκου ;
 § 19. Πῶς κανονίζονται τὰ προνόμια ;
 § 20. Ἡ περὶ ἀποδόσεως ἀγωγὴ πότε κινεῖται ;
 § 21. Παραγραφή.
 § 22. Ἀπόδοσις τῆς ἀπαιτήσεως διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ πράγματος.
 § 23. 24. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 25. Ἀποδείξις τῆς ἐπιβιβάσεως τοῦ πράγματος.
 § 26. Ἐνοχὴ τοῦ δανειστοῦ εἰς τὰς ἀθαρτίας τοῦ ὑπεγγύου πράγματος.
 § 27. Τὸ ναυτικὸν δάνειον ἀκυροῦται, ὅταν τὸ πρᾶγμα δὲν ἐξετέθῃ εἰς κινδύνους, ἢ καθ' ἑσὸν ὑπερβαίνει τὴν ἀξίαν τοῦ ὑπεγγύου πράγματος.
 § 28. 29. Δύναται ν' ἀκυρωθῇ αἰτήσῃ τοῦ δανειστοῦ, ἂν ὁ ὀφειλέτης ἔπραξε δολίως.
 § 30. Τύπος συμβολαίου ναυτικοῦ δανείου.

Περίληψις

B, τῶν ζητημάτων τῶν ὑπὸ τῆς νομολογίας λυθέντων.

- § 31. Περίπτωσις ναυτοδανείου.
 § 32. Εἶναι σύμβασις ἑτεροβαρῆς. Ἄρθρον 410 πολ. δικονομίας.
 § 33. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 34. Ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ ναυτοδανείου δὲν μεταβάλλει τὸν χαρακτῆρά του.
 § 35. Ἀντικείμενα ναυτοδανείου.
 § 36. Τὸ οὐσιῶδες τοῦ ναυτοδανείου εἶναι οἱ θαλάσσιοι κίνδυνοι.
 § 37. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 37 β'. Πότε θεωρεῖται ἀρξάμενος ὁ κίνδυνος ;
 § 38. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 39. Περὶ ναυτικῶν τόκων.
 § 40—43. Τύποι τῶν συμβολαίων. — Πῶς ἀποδεικνύονται τὰ ναυτοδάνεια ;
 § 44—49. Καταχώρησις ἢ ἐγγραφή τῶν ναυτοδανείων.
 § 50. Ὑπάρχει προνόμιον, ὅταν ἡ ἐγγραφή γίνη μετὰ τὰς 10 ἡμέρας ;
 § 51. Τί δὲ ἐν περιπτώσει ἀποστάσεως ;
 § 52. Τι δὲ ὡς πρὸς τὴν εἰς τὰ δάνεια ἐκεῖνα, ἅτινα οἱ δανεισταὶ δὲν ἐδήλωσαν ἐντὸς τῆς ἐξαμήνου προθεσμίας ; libretta.— Ἐγκύκλιος τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ.
 § 53. Τί πρέπει νὰ ἐκφράζῃ τὸ ναυτικὸν συμβόλαιον ;
 § 54. Ὁ κομιστὴς δύναται νὰ κινήσῃ τὴν περὶ πληρωμῆς ἀγωγὴν ;
 § 55. Ἡ ἀτακτος ὑπισθογράφησις μεταφέρει τὴν κυριότητα εἰς τὸν κομιστήν ;
 § 56. Προνόμια.
 § 57. Οἱ μετὰ τὴν κατάσχεσιν δανείσαντες ἔχουν προνόμιον ;
 § 58. Πότε, κατὰ τὸ ἄρθρον 193 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ἡ πώλησις σβέννυσι τὸ προνόμιον ;
 § 59. Ἡ πληρωμὴ μέρους τοῦ χρέους ἀφαιρεῖ τὸ προνόμιον ἀπὸ τὸ ὅλον ;
 § 60. Τὰ ἄρθ. 311 καὶ 323 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου δὲν κωλύουν τὴν ἀνανέωσιν, ἀλλὰ τὴν προτίμησιν.
 § 61. Τὸ ἄρθ. 323 εἰς ποῖον δάνειον δίδει προνόμιον ;
 § 62. Πότε ὑπάρχει ἀνανέωσις, ὥστε τὸ δάνειον νὰ θεωρῇται ὡς ἀπλοῦν ;
 § 62 β'. Πῶς ἀποδεικνύεται ἡ ἀνανέωσις ;
 § 63. Ἐνοχία τοῦ ἄρθρου 316 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου.
 § 64. Ὁ ναυτοδανείσας δύναται νὰ προσβάλλῃ τὴν πώλησιν τοῦ πλοίου ;
 § 65. Παραγραφή.
 § 66—80. Ὁ πλοίαρχος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ δανείζεσθαι ; Πότε ὑποχρεοῦσι τοὺς ἰδιωκτῆτας ;

- § 81. Νόμοι ἐφαρμοζόμενοι εἰς τὸ ἀντικείμενον αὐτό.
 § 82. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
 § 83. Πότε τὸ περὶ ναυτοδικαίου συμβόλαιον εἶναι ἐκτελεστόν ;
 § 84—94. Ζητήματά τινα, λελυμένα ὑπὸ τῆς γαλλικῆς νομολογίας.
 § 95. Π ρ ο σ θ ῆ κ α ι τ ι ν ῆ ς.

Πίναξ Λεκτικός.

Ὅρα τοῦτον ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου τούτου.

§ 1. Ὅρισμός. Ναυτικὸν δάνειον λέγεται τὸ συνάλλαγμα, δι' οὗ ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων, ὁ δανειστής ἢ δοτὴρ, δανείζει πρὸς τὸν ἄλλον (τὸν δανειζόμενον ἢ λήπτην) ὠρισμένον χρηματικὸν ποσὸν ἐπὶ πραγμάτων εἰς θαλασσίους κινδύνους ἐκτεθειμένων, ἐπὶ συμφωνίᾳ ἂν μὲν αὐτὰ εὐοδοθῶσι, νὰ λάβῃ ὁ δανειστής τό τε κεφάλαιον καὶ τὴν λόγῳ ναυτικοῦ τόκου συνομολογουμένην ποσότητα· ἂν δὲ ἀπολεσθῶσιν ἢ βλαφθῶσιν ἐκ θαλασσίων δυστυχημάτων, νὰ μὴν ὑποχρεοῦται ὁ δανειζόμενος ν' ἀποδώσῃ τὸ ληθὲν δάνειον, εἰμὴ τῆς ὑπολειπομένης ἀξίας τῶν πραγμάτων τούτων. Ῥάλλ. ἐμπορικὸν δίκαιον § 712.

§ 2. Ἱστορικὸν καὶ ὀνοματολογία. Τὸ συνάλλαγμα τοῦτο ἦτο καθημερινῆς χρήσεως παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς ἐκ τῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους προκύπτει. (αὐτ.) Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐκαλεῖτο *pecunia trajectitia*, *pecunia nautica* ἢ *foenus nauticum* (διαπόντια χρήματα ἢ ναυτικὸς τόκος). Ὁ Ἰουστινιανὸς ἀπηγόρευσε, διὰ τῆς διατάξεως 26 Κώδ. (4, 32), νὰ συνομολογῇται ἐπὶ τῶν ναυτικῶν δανείων τόκος ἀνώτερος τοῦ ἐκτροστιαίου (1). — Κατὰ τὸν μεσαίωνα, τὸ ναυτικὸν δάνειον ἐκαλεῖτο *boimeric*, ἐκ τῆς λέξεως *bome*, ἣτις, κατὰ τὴν Φλαμανδικὴν διάλεκτον, σημαίνει τρόπιν τοῦ πλοίου· οἱ δὲ Ἰταλοὶ τὸ ὀνομάζουν *ipoteca*. αὐτ.

§ 3. Φύσις τοῦ συναλλάγματος. Τὸ ναυτικὸν δάνειον καττάσσεται μεταξὺ τῶν λεγομένων *τυχηρῶν* συναλλαγμαμάτων, ἐφ' ὧν τὸ κέρδος ἢ ἡ ζημία τουλάχιστον τοῦ ἐτέρου τῶν συναλλαττομένων ἐξαρτᾶται ἐκ τυχαίου τινὸς συμπτώματος.

Εἶναι μᾶλλον *πραγματικὸν* ἢ *προσωπικὸν*, καθ' ὅσον· ἂ σὶ συνέπειαι αὐτοῦ δὲν παράγονται εἰμὴ ἀφοῦ δοθῶσι τὰ χρήματα· ὅ· ἡ ἀγωγή τοῦ δανειστοῦ δὲν ὑφίσταται εἰμὴ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει τὸ

πλοῖον ἢ τὸ ἐμπόρευμα, ἐπὶ τῇ ἐγγυήσει τῶν ὁποίων ἐδόθη τὸ δάνειον.

Ἑτεροβαρές (ἴδε κατ. § 32, 33), καθότι μόνος ὁ ἕτερος τῶν συναλλαττομένων ὑποχρεῖται, ὁ δὲ δανειστής δὲν ἐνέχεται εἰς οὐδεμίαν, μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν χρημάτων, περαιτέρω ὑποχρέωσιν.

Τοῦ αὐστηροῦ δ. καίου, καθ' ὅσον ἡ καλὴ πίστις δὲν δύναται ἐνταῦθα νὰ ὑπερισχύσῃ τῆς αὐστηρότητος τοῦ νόμου· ὥστε, ἐὰν τὸ πρᾶγμα, ἐπὶ τῇ ἐγγυήσει τοῦ ὁποίου ἐγένετο τὸ δάνειον, δὲν ὑπῆρχε, τὸ συνάλλαγμα εἶναι ἄκυρον, ἂν καὶ οἱ συμβαλλόμενοι ἐν καλῇ πίστει, τὸ ἐθεώρησαν ὑπάρχον.

Διαφέρει τοῦ κοινοῦ δανείου, καθ' ὅσον ἂ. ὁ λήπτης ἀπαλλάττεται πάσης ὑποχρέωσης, ἂν ἐκ θαλασσίων συμβάντων ἀπολεσθῶσι τὰ εἰς αὐτὸ ὑπέγγυα πράγματα· β'. ὁ τόκος τοῦ ναυτικοῦ δανείου εἶναι ἀνώτερος, ὡς ἀντίτιμον τῶν κινδύνων, οὓς τὸ δάνειον τρέχει. Τὸ ναυτικὸν δάνειον, μέ τινας διαφορὰς, ἔχει περισσοτέραν σχέσιν μὲ τὸ συνάλλαγμα τῇ ἀσφαλείᾳ. αὐτ. § 713.

§ 4. Οὐσιώδεις ὅροι· Συναίνεσις τῶν μερῶν καὶ ἱκανότης αὐτῶν. — Ἀπαιτεῖται, διὰ τὸ κῦρος τοῦ συναλλάγματος αὐτοῦ, νὰ συντρέχῃ ἡ συναίνεσις τῶν συναλλαττομένων καὶ ἡ ἱκανότης αὐτῶν. — Καθ' ὅσον ἀφ' ἑαυτοῦ ἰδίως τὸν δανειζόμενον, ἀπαιτεῖται νὰ μετέχῃ, καθήλου ἢ ἐν μέρει, τοῦ φορτίου ἢ τοῦ πλοίου. Ὅταν δὲ τὸ ναυτικὸν δάνειον συνομολογῇται χάριν τοῦ πλοίου, ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τῶν μετεχόντων κατὰ ποσὸν ὑπερβαῖνον τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας του.

Ὁ πλοῖρχος δύναται νὰ δανεισθῇ, ἐκπληρῶν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 332, 321, 322 τοῦ ἐμπ. νόμου. αὐτ. § 714. = Ἰδε κατ. § 66 ἐπ.

§ 5. Κεφάλαιον δανειζόμενον (Ἰδε κατ. § 35). — Ἀντικείμενα τοῦ ναυτικοῦ δανείου δύναται νὰ ᾖναι οὐ μόνον χρήματα, ἀλλὰ καὶ παντὸς εἶδους ἀντικαταστατὰ πράγματα, δυνάμενα νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς θαλασσίους κινδύνους (1), ἃ μεταβιβάζουσιν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δανειζομένου, ὑποχρεομένου ν' ἀποδώσῃ ἢ τὴν εἰς χρήματα ἀξίαν των, ἢ ἄλλα τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἀντικαταστατὰ πράγματα (2).

Δὲν ὑπάρχει πραγματικὸν δάνειον, ἄνευ πραγμάτων ἐκτεθειμένων

(1) Βασιλ. (23. 1) β'.

(2) Αὐτ. — Ἐὰν δοθῶσιν ἐμπορεύματα ἵνα πωληθῶσι διὰ κοινὸν λογαριασμὸν, ἡ σύμβασις αὕτη ἀποτελεῖ οὐχὶ ναυτικὸν δάνειον, ἀλλὰ παραγγελίαν, ἐταιρίαν κτλ.

εἰς θαλασσίους κινδύνους, οἳ ἀφορῶσι τὸν δανειστήν (3). Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι δὲν δύναται τις νὰ δανεισθῇ ναυτικῶς, ὡς οὐδ' ἀσφάλειαν νὰ ζητήσῃ, ἐπὶ μέλλοντος ναύλου, ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς πιλῆσεως τοῦ φορτίου ἐλπιζομένου κέρδους κλ. (ἄρθρα 318, 319 ἐμπ. νόμου)

Τὰ πράγματα, ὅσα ἐξησφαλίσθησαν προηγουμένως, κατὰ τῶν κινδύνων τῆς θαλάσσης, δὲν καθίστανται ὑπέγγυα εἰς ναυτικὸν δάνειον, ἐκτὸς ἂν ἡ ἀξία των ἦναι ἀνωτέρα τῆς δι' ἣν ἐξησφαλίσθησαν, ὅτε τὸ περιπλέον αὐτὸ χρησιμεύει ὡς ὑπέγγυον. Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ἐφαρμόζεται καὶ ὡς πρὸς τὰ πράγματα, ὧν τὸ προηγούμενον ναυτικὸν δάνειον δὲν ἀφορᾷ ὀλοκλήρον τὴν ἀξίαν, καὶ ἃ δύνανται διὰ τοῦτο νὰ ὑπεγγυηθῶσι καὶ εἰς δεύτερον δάνειον, αὐτ. § 715.

§ 6. *Πράγματα ὑπέγγυα εἰς τὸ ναυτικὸν δάνειον* (ἴδε κατ. § 3). — Ἐὰν ὁ δανειστής ἀπαιτήσῃ νὰ μὴν ἐνέχῃται εἰς τοῖς κινδύνους τοῦ ὑπεγγυηθέντος πράγματος, ἢ ἔάν τοῦτο δὲν ἐκτεθῇ εἰς κίνδυνον, ἢ σημειώσις δύναται μὲν νὰ ἰσχύῃ ὡς κοινὸν δάνειον, ἀλλ' οὐχὶ ὡς ναυτικόν· ὥστε μόνον ἔγγειος τόκος ζητεῖται.

Ὁ δανειστής ἐνέχεται περὶ πάσης βλάβης, ἥτις συμβαίνει εἰς τὰ ὑπέγγυα κατὰ τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τῶν κινδύνων ἐξ ἀκαταμαχήτου δυνάμεως, τυχαίου συμβάματος, ἢ πράξεως τρίτου, περὶ οὗ δὲν εἶναι ὑπεύθυνος ὁ πλοίαρχος ἢ ὁ ἐφοπλιστής. Δύναται δὲ ν' ἀναδεχθῇ εἰς βῆρος του καὶ τὰς περιπτώσεις τῆς ναυταπάτης, τοῦ λαθρεμπορίου κτλ.

Δὲν ἐπιτρέπεται ὅμως τοῖς συμβαλλομένοις νὰ περιστείλωσι τοὺς κινδύνους, ὅσον ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας· οὕτως, ἂν ἐπιτρέπῃται εἰς τὸν ναυτοδανειστήν ἡ σύμβασις ὅτι δὲν θελεῖ ἐνέχεσθαι εἰς τὸν δεῖνα κίνδυνον, καὶ ἐν γένει εἰς τὰς μερικὰς ἀβαρίας, δὲν τῷ συγχωρεῖται ὅμως ν' ἀπαλλαχθῇ τοῦ νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὰς κοινὰς ἀβαρίας. *Pard. ἀρ. 894. ἐπ.*

§ 7. *Θαλάσιοι κίνδυνοι* (ἴδε κατ. § 36 ἐπ.). — Τὸ ἄρθρον 328 ὀρίζει τὰ περὶ τῶν ἐποχῶν τοῦ κινδύνου.

Ἄν δὲν ὑπάρχωσιν ἀγγελίαι περὶ τοῦ πλοίου, διὰ μὲν τοὺς συνήθεις πλοῦς μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ὀλοκλήρου ἔτους ἀρ' ἧς ἐξέπλευσεν ἢ ἀπὸ τῆς τελευταίας ἀναγγελίας, διὰ δὲ τοὺς μακροὺς πλοῦς, μετὰ πάροδον δύο ἐτῶν, θεωρεῖται ὅτι ἀπωλέσθη ἐντὸς τοῦ χρόνου τῶν κινδύνων, ἐκτὸς ἂν ὁ δανειστής ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον (ἐξ ἀναλογίας τοῦ 375 ἄρθρ. τοῦ ἐμπ. νόμου).

(3) Καὶ ἰχόντων ἀγοραίαν ἀξίαν, ἥτοι ἐκποινήσμων· ἄρχ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλευθερία οὗ. *Pard. ἀρ. 892.* Καὶ τὰ ἀσώματα δίκαια δύνανται, ἐκτιθέμενα εἰς θαλάσιον κίνδυνον, νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὕλη ναυτικοῦ δανείου.

Ἄν ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ πλοῖον ἀπωλέσθη μετὰ παρέλευσιν τοῦ χρόνου τῶν κινδύνων ἢ ἀφοῦ ὑπερέβῃ τὸν ἐν τῷ ναυτικῷ συμβολαίῳ ὠρισμένον τόπον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ δανειζόμενος ὀρεῖται τὸ κεφάλαιον μετὰ τοῦ ναυτικοῦ τόκου.

Ἐάν οἱ συμβαλλόμενοι δὲν ὥρισάν τι ὡς πρὸς τὸν πλοῦν, ἕνεκα τοῦ ὁποῦ τοῦ δάνειον συνωμολογήθη, θεωρεῖται τοῦτο συνομολογηθὲν διὰ τὸν πλοῦν τῆς ἀπελεύσεως καὶ τῆς ἐπανόδου συνάμα, καὶ τότε οἱ κίνδυνοι τοῦ πλοῦ ἀφορῶσι τὸν δανειστήν, ἕως οὗ τὸ πλοῖον ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν λιμένα τοῦ ἀπόπλου.

Τὸ διὰ πλοῦν τινα συμφωνηθὲν ναυτικὸν δάνειον διαφέρει κατὰ τοῦτο τοῦ ἐφ' ὠρισμένον χρόνον συνομολογηθέντος, ὅτι ἐκεῖνο μὲν θεωρεῖται ἰσχύον ἀπὸ τῆς ἀποπλεύσεως τοῦ πλοῖου ἕως τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον τοῦ προσδιορισμοῦ του, τοῦτο δὲ ἀποπερατοῦται μετὰ τὴν πρὸς ἐλευσιν τοῦ προσδιορισθέντος χρόνου, ἂν καὶ ὁ πλοῦς δὲν ἀπεπερατώθῃ εἰσέτι. Πολλάκις, ἂν καὶ εἰς τὸ ναυτικὸν συμβολαίον προσδιορίζηται ὁ πλοῦς, ἕνεκα τοῦ ὁποῦ τοῦ δάνειον γίνεται, περιορίζεται ὁμῶς συγχρόνως ἢ διάρκεια τῶν κινδύνων ἐφ' ὠρισμένον χρόνον, ὥστε ἂν ὁ χρόνος οὗτος παρέλθῃ πρὸ τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ πλοῦ, οἱ κίνδυνοι παύουσι, καὶ ὁ δανειστής δὲν ἐνέχεται εἰς τὰ μετὰ ταῦτα ἐπισυμβαίνοντα δυστυχήματα (1).

Οἱ κίνδυνοι τοῦ πλοῖου δὲν ἀποβλέπουσι τὸν δανειστήν, εἰμὴ καθ' ὅσον τὰ ὑπέγγυα εὐρίσκονται εἰς τὸν διὰ τοῦ συμβολαίου σημειούμενον τόπον. Ἐάν τὸ πλοῖον μεταβάλλῃ πορείαν ἢ πλοῦν, ἢ ἂν ὁ πλοῦς παραταθῇ ἄνευ ἀνωτέρας βίας, ὁ δανειστὴς δὲν ἐνέχεται εἰς τὴν καταστροφὴν του, ὡς καὶ ἂν ἀντικατασταθῇ ἄλλο πλοῖον. Ῥάλλ. ἐμπ. δ. τ. 2 § 717.

§ 8. *Ναυτικὸς τόκος* (ἴδε κατωτ. § 39). — Οὗτος συνήθως προσδιορίζεται εἰς χρήματα, δύναται ὁμῶς νὰ συνίσταται καὶ εἰς ἄλλα ἀξίας ἀντικείμενα, ὡς καὶ εἰς μετοχὴν ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ ὑπεγγύου πράγματος ἀποκτημένων κερδῶν.

Ὁ τόκος συμφωνεῖται ἀνώτερος διὰ τὴν σύμπτωσιν πολέμου· ὁ τόκος ὀφείλεται ἅμα ἄρξωνται νὰ τρέχωσιν οἱ κίνδυνοι τοῦ πλοῦ, καὶ οὗτος ἤθελε διακοπῇ, ἢ οἱ κίνδυνοι παύσωσι πρὸ τῆς ὀρισθείσης προθεσμίας. αὐτ. § 718.

§ 9. *Τύποι τοῦ συμβολαίου* (ἴδε κατ. § 40—49, 62²). — Πῶς συντάσσεται; τὸ συνάλλαγμα τοῦ ναυτικοῦ δανείου βεβαιού-

(1) Post diem præstitutum, et conditionem impletam, periculum esse creditoris desinit. Ν. 4 Πανδ. 22, 2.

ται δι' ἐγγράφου, συντασσομένου ἢ ἐνώπιον συμβολαιογράφου, ἢ, ἂν γίνηται ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἐνώπιον τῆς προξενικῆς ἀρχῆς, ἢ ἰδιωτικῶς. Δύναται νὰ γίνη καὶ εἰς διαταγὴν, καὶ τότε ἐφαρμόζονται εἰς τὴν διαπραγμάτευσίν του αἱ περὶ τῶν συναλλαγματικῶν καὶ ἐμπορευσίμων γραμματίων διατάξεις. Πότε δὲ ζητεῖται ἡ πληρωμή; αὐτ. § 719.

Ὁ παραχωρήσας τὸ συμβόλαιον τοῦ ναυτικοῦ δανείου καὶ οἱ ὀπισθογράφοι ἐνέχονται ἀλληλεγγύως ἀπέναντι τοῦ κομιστοῦ, ὅστις δὲν ζητεῖ τὴν ἐκτέλεσίν του, εἰμὴ ἐν εὐοδώσει τῶν ὑπεγγύων· ὡς πρὸς τοὺς τόκους, ὁρίζει τὸ 314 ἄρθρ. τοῦ ἐμπ. νόμου. αὐτ.

§ 10. Τύποι αὐτοῦ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους — Καταχώρισις εἰς τὸ ἀρμόδιον γραφεῖον ἄρθρ. 312 ἐμπ. νόμου. αὐτ. § 720.

Ἀλλ' ἐὰν τὸ ναυτικὸν συμβόλαιον δὲν καταχωρισθῇ ἐντὸς τῶν δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας αὐτοῦ, ἀλλ' ἀργότερον, δὲν νομίζομεν ὅτι ὁ δανειστὴς στερεῖται τοῦ προνομίου του ἀπέναντι ὁποιοῦδήποτε ἄλλου πιστωτοῦ δανεισθέντος. Συμφωνότερον μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου φαίνεται ν' ἀποφασίσῃ τις, ὅτι ἀποῦ ἡ καταχώρισις αὕτη διετάχθῃ μόνον πρὸς ἀποφυγὴν δολίας μετὰ τοῦ ὀφειλέτου συεννόσεως πρὸς βλάβην τῶν δανειστῶν του, τοιαύτη δὲ δολία συνεννόησις δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὡς πρὸς τοὺς τρίτους, οἵτινες καθίστανται πιστωταὶ τοῦ ναυτικοῦ δανειστοῦ μετὰ τὴν ἐκπρόθετον καταχώρισιν, νομίζομεν, ὅτι, ὡς πρὸς αὐτοὺς, ἡ καταχώρισις τοῦ ναυτικοῦ δανείου, ἂν καὶ μετὰ τὸ δεκαήμερον γενομένη, ἰσχύει πρὸς διατήρησιν τοῦ προνομίου τοῦ δανειστοῦ, ὅστις δὲν στερεῖται αὐτοῦ, εἰμὴ ἀπέναντι τῶν προγενεστέρων τῆς καταχωρίσεως πιστωτῶν τοῦ ναυτικῶς δανεισθέντος (1). αὐτ. (2)

§ 11. Τὸ ναυτικὸν συμβόλαιον (ἴδε κατ. § 53 ἐπ.) ἐκφράζει Α' τὸ δανεισθὲν κεφάλαιον καὶ τὸν συνομολογηθέντα τόκον.— Δηλοῦται ἀκριβῶς τὸ εἶδος τῶν εἰς δάνειον διδομένων ἄλλων ἀντικαταστατῶν πραγμάτων, ἢ ἡ ἀξία των· ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει, ὁ ὀφειλέτης ὀφείλει τὴν ἀξίαν. αὐτ. § 721.

(1) Boulay-Party. T. 3 π. 23.— Locré καὶ Laporte εἰς τὸ ἄρθρ. 312. Ὅρα καὶ τὸ περὶ ναυτιλίας ῥωσικὸν διάταγμα εἰς τὸν § 720 τῆς περὶ ἐμπορικοῦ δικαίου πραγματείας Ῥάλλη.

(2) Τὴν ἐν τῷ κειμένῳ γνώμην, ὅτι, δηλονότι, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ναυτικοῦ δανείου ἐπαιτεῖται ἐγγράφον καὶ δὲν εἶναι δεκτοὶ μάρτυρες. πρεσβεύουσιν οἱ Bravard σελ. 414, Delaporte ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 311, Delvincourt T. 2 σελ. 321, Massé T. 6 ἀριθ. 203.— Τὴν ἀντίθετον γνώμην ἐκφράζουν οἱ Boulay-Paty. T. 3 σελ. 41 καὶ ὁ Pardassus ἀρ. 898, ὅστις ὅμως δὲν παραδίδεται τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν εἰμὴ ὡς ἀρκούντι ὑπάρχει ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως.

§ 12. Β' Τὰ εἰς τὸ δάνειον ὑπέγγυα πράγματα (ἴδε κατ. § 53)· ἡ δὴλωσις ὁμῶς αὕτη δὲν ἀπαιτεῖται, ὅσάκις τὸ ναυτικὸν δάνειον δίδεται ἐπὶ ἐμπορευμάτων, ἀ, κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ συναλλάγματος, δὲν ἡγοράσθησαν εἰσέτι. αὐτ. § 722.

Πρέπει νὰ ὀρίζεται καὶ ἡ ἀξία τῶν ὑπεγγύων· ἄλλως, ἐν περιπτώσει ἀσαρίας ἢ ἀπωλείας, ὁ ὀφειλέτης θέλει ἀναγκασθῇ νὰ ζητήσῃ ἀλλαχοῦ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι εἶχον ἴσῃν τοῦλάχιστου ἀξίαν μὲ τὸ δανεισθὲν κεφάλαιον, ἐνῷ, ἂν ἡ ἐκτίμησις ἐγένετο, ἤθελε λογιζέσθαι ἀληθὲς μέχρι τῆς ἐναντίας ἀποδείξεως, ἂν καὶ ὁ δανειστής δύναται νὰ τὴν προσβάλῃ. αὐτ.

§ 13. Γ' Τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου, ὡς καὶ ἡ χωρητικότης του, ἡ τάξις του κλπ. πρέπει νὰ ὀρίζονται ἀκριβῶς. Ἄν τὸ πλοῖον ἐξακτηρίσθῃ μὲ ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε μὲν ἔφερε, μετέβαλε δ' ἀκολούθως ἐν ἀγνοίᾳ τῶν συμβαλλομένων, ἡ χρῆσις τοῦ προτέρου ὀνόματος δὲν ἐπιφέρει τῆς ἀκύρωσιν τοῦ συμβολαίου (*Poul. Pat.* τόμ. 3 σ. 50). αὐτ. § 723 (ἔάν ὁ δανειστής δὲν ἀπῆρτησε νὰ σημειωθῇ τὸ πλοῖον; αὐτ.)

Ἡ μεταβολὴ τοῦ πλοιάρχου ἔχει ἐπιρροήν; αὐτ.

§ 14. Δ' Τὰ ὀνόματα τῶν συναλλαττομένων· ἡ κατοχὴ ὁμῶς τοῦ ἐγγράφου, ἐν περιπτώσει σιωπῆς, εἶναι σπουδαῖον τῆς κυριότητος τεκμήριον, ἂν ὁ δανειστής τὸ ἐνισχύσῃ (*Poul. Pat.* τ. 3 σ. 48, *Pard.* ἄρ. 906). αὐτ. § 724.

§ 15. Ε' Τὸν πλοῦν ἢ τὸν χρόνον τῶν κινδύνων. αὐτ. § 725.

§ 16. Καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν συναλλαττομένων.— Πότε ζητεῖται τὸ ναυτικὸν δάνειον; Ἐάν οἱ συμβαλλόμενοι δὲν ὀρίσωσι τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον, εἰκάζεται ὅτι ἠθέλησαν νὰ πληρωθῇ ἅμα τὸ πλοῖον ἀφίχθῃ εἰς τὸν τόπον τῆς διευθύνσεώς του· ὅθεν, ἐάν τὸ δάνειον συναμολογηθῇ δι' ἀμφοτερόπλου, τόπος τῆς ἀποδόσεώς του, εἶναι ὁ λιμὴν, ὅθεν τὸ πλοῖον ἀπέπλευσεν. αὐτ. § 726.

Ἐάν ὁ δανειστής ἀνεδέχθῃ τοὺς κινδύνους ἐφ' ὠριτμένον χρόνον, τόπος τῆς ἀποδόσεως εἶναι ὁ λιμὴν αὐτοῦ, καὶ ἐάν τὸ πλοῖον, μετὰ τὸ τέλος τῶν κινδύνων, ἀλλὰ πρὸ τῆς ἀποπερπατώσεως τοῦ πλοῦ, ἀναγκασθῇ νὰ προσαρμισθῇ ἄλλου. αὐτ.

§ 17. Μετὰ τὸ τέλος τῶν κινδύνων, ὁφείλεται ὁ συνήθης τόκος. Οἱ ναυτικοὶ τόκοι παύουσιν ἅμα τὸ ὑπέγγυον πράγμα δὲν κινδυνεύει πλέον διὰ τὸν δανειστήν. Μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τρέχει ὁ νόμιμος ἑγγειὸς τόκος (1). αὐτ. § 727.

(1) Ἰπερήμερος θεωρεῖται ὁ ὀφειλέτης ἂν προσκληθεῖς δὲν πληρώσῃ, ἢ ἀφῇσῃ

§ 18. Ὁ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρὸς πληρωμὴν προθεσμίας τόκος ἐννοεῖται καὶ ἕνεκα τοῦ ναυτικοῦ τόκου; Διφορούμεναι αἱ γνῶμαι· προτιμότερα ἢ ἀποφατικῶς λύουσα τὸ ζήτημα. αὐτ.

18^a Προνόμιον. Ὁ ναυτικῶς δανείσας ἔχει προνόμιον ἐπὶ τῶν ὑπεγγύων πραγμάτων ἢ τοῦ μέρους τῆς ἀξίας των, ἐφ' ἧς τὸ δάνειον ἐγένετο. Τὸ προνόμιον αὐτὸ εἶναι πραγματικόν, καὶ, ἂν τὸ ὑπέγγυον χαθῇ, στερεῖται ὁ δανειστής πάσης κατὰ τοῦ λήπτου ἀγωγῆς. Ἄν ὀφείλῃται ὁ ναῦλος; αὐτ. § 728.

§ 19. Ἡ τάξις τοῦ προνομίου αὐτοῦ κανονίζεται ἀπὸ τὸ ἄρθρ. 191 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου. Ἐάν δ' ὑπάρχουν διάφοροι δανεισταί; (ἴδε κατ. § 56—58 ἐπ.) προτιμᾶται τὸ διὰ τὸν τελευταῖον πλοῦν δάνειον, ἂν καὶ τὸ χρεωστικόν διαλαμβάνῃ, ὅτι τὰ προλαβόντα δάνεια διαμένουν ἢ ἀνανεοῦνται καὶ δι' ἄλλους πλοῦς. αὐτ. § 729.

Ἐάν μετὰ τὸν ἀπόπλουν, ὁ φορτωτὴς λάβῃ νέον ναυτικὸν δάνειον ἐπὶ τῶν ἐκτεθέντων εἰς κινδύνους πραγμάτων, ὁ νέος δανειστής προτιμᾶται; αὐτ. § 729.

Ἡ περὶ ἀποδόσεως ἀγωγή κινεῖται ἅμα παύσωσιν οἱ κίνδυνοι, ἂν τὰ μέρη δὲν ἔταξαν ἄλλην προθεσμίαν. Δύναται δὲ ὁ δανειστής νὰ προκαλέσῃ συντηρητικὰ μέτρα. αὐτ. § 730.

Ἀρμόδιον δικαστήριον εἶναι τὸ ἐν τῷ § 7 τοῦ ἄρθρ. 22 τῆς πολ. δικονομίας· ὡς τόπος δὲ τοῦ συμβολαίου ἢ τῆς πληρωμῆς, ἂν ῥητῶς δὲν ὠρίσθῃ ἄλλως, εἶναι ὁ τόπος, ὅπου παύουσιν οἱ κίνδυνοι. αὐτ. § 730.

§ 21. Ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς ὥριστα ἐν ἄρθροις 432, 434 τοῦ ἐμπ. νόμου (ἴδε δὲ κατ. § 65).

§ 22. Ἡ καταστροφή τοῦ πράγματος ἀποσβέννυσιν πᾶσαν τοῦ δανείου ἀπαίτησιν (ἄρθρ. 327 ἐμπ. νόμου).

Ἐάν τὸ ὑπέγγυον καταστραφῇ οὐχὶ ἐκ θαλασσίου δυστυχήματος, ἀλλ' ἐκ πράξεων τοῦ λήπτου (1) (δόλου, ἀμελείας), ἢ ζημία ἀφορᾷ αὐτὸν μόνον καὶ ὅχι τὸν δανειστήν, ὅστις δὲν ἐνέχεται διὰ τὰ κατὰ τὴν ξηρὰν δυστυχήματα αὐτ. § 731.

Δὲν εἶναι εἰς βάρος τοῦ δανειστοῦ ἡ φύρα, ἡ ἐλάττωσις καὶ ἡ

ἄπρακτον τὴν ὀρίσθαισαν προθεσμίαν, καὶ ὁ δανειστής ἦναι παρὼν ἢ διώρισε πληρεξούσιον, ἵνα λάβῃ τὸ δάνειον Emer. 2, 414.—Pard. ἄρ. 417.—Paly 3, 83 καὶ 89. Ἐάν ὅμως τὸ συμβόλαιον ᾖ εἰς διαταγὴν, ἀπαιτεῖται ἵνα παρουσιασθῇ ὁ κομιστής· μόνῃ ἢ παρέλευσις τῆς προθεσμίας δὲν τὸν καθιστᾷ ὑπερήμερον.

(1) Ἡ προσώπων, περὶ ὧν ὁ λήπτης εἶναι κατὰ νόμον ὑπεύθυνος.

ἀπώλεια, ὡς προσερχόμεναι ἀπὸ ἐλάττωμα τοῦ πράγματος (καὶ ὡς φυσικαὶ ιδιότητες αὐτοῦ) αὐτ.

§ 23. Ἐὰν συνομολογηθῇ δάνειον ναυτικὸν ἐπὶ πράγματος ἀξίας ἀνωτέρας τοῦ δανείου, τὸ δὲ ὑπέγγυον καταστραφῇ ἐν μέρει, τὸ δάνειον θέλει ὑφίστασθαι ἐφ' ὅλης τῆς μετὰ τὴν μερικὴν καταστροφὴν διασωθείσης ἀξίας μέρους τῶν διασωθέντων ἀντιξοιχοῦντος εἰς τὸ δάνειον. ; αὐτ. § 731.

§ 24. Πᾶν μετὰ τὴν πρὸς πλοῦν ἀνικανότητα τοῦ πλοίου δυστύχημα διὰ τὴν ἀποβίβασιν τοῦ φορτίου ἀφορᾷ τὸν δανειστὴν, ὁ δὲ λήπτης καθίσταται ἀπλοῦς ἐντολοδόχος· τοῦτο ὅμως, ἂν δὲν εὐρεθῇ ἕτερον πλοῖον, ἵνα μεταβιβασθῶσιν. αὐτ.

§ 25. Τὸ ἄρθρ. 329 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ὀρίζει, [§] ὅτι ἡ ἀπόδειξις τοῦ θαλασίου δυστυχήματος δὲν ἀπαλλάττει τὸν λήπτην τῆς πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ δανείου ὑποχρέωσης, εἰμὴ ὅταν ἀποδείξῃ ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τὰ ὑπέγγυα (1) εὑρίσκοντο ἐν τῷ πλοίῳ. αὐτ.

§ 26. Ἐροχὴ τοῦ δανειστοῦ εἰς τὰς ἀβαρίας. — Ἐὰν τὸ πρᾶγμα ὑπέκυψεν εἰς ἀβηρίας, ὁ δανειστὴς ὑποχρεοῦται ν' ἀποζημιώσῃ τὸν δανειζόμενον (ἄρθρον 330 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου)· ὁ δανειστὴς δὲν δύναται οὐτε δυνάμει ἰδικαιτέρας συνθήκης ν' ἀποφύγῃ τὴν πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν κοινῶν ἀβαριῶν συνεισφοράν. Ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ συνομολογήσωσιν οἱ συμβαλλόμενοι, ὅτι δὲν θέλουν εἶσθαι εἰς βᾶρος τοῦ δανειστοῦ αἱ μερικαὶ ἀβαρίαι. αὐτ. § 733.

§ 27. Ἀκύρωσις ἢ διάλυσις τοῦ ναυτικοῦ δανείου. — Τὸ ναυτικὸν δάνειον ἀκυροῦται, ὅταν τὸ πρᾶγμα δὲν ἐξετέθῃ εἰς κινδύνους, ἢ καθ' ὅσον ὑπερβαίνει τὴν ἀξίαν τοῦ ὑπεγγύου (2). αὐτ. § 734.

§ 28. Ἀκυροῦται αἰτήσῃ τοῦ δανειστοῦ, ἂν ὁ ὀφειλέτης ἐπραξέῃ δολίευσιν. Ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει, οὐδ' ὁ δανειστὴς δικαιούται νὰ λάβῃ ναυτικὸν τόκον, καθ' ὅσον διὰ τῆς ὀλικῆς ἀκυρώσεως

(1) Ἡ τούλάχιστον τὰ δανεισθέντα χρήματα. — Ἡ ἀπόδειξις γίνεται διὰ τοῦ φορτωτικοῦ, συγχωρεῖται ὅμως καὶ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις.

(2) Ἐὰν τὸ ναυτικὸν δάνειον θεωρηθῇ ἄκυρον δι' ἑλλειψιν κινδύνων, ἄνευ ὅμως δολιότητος τοῦ δανειζομένου, τοῦτο δὲ συμβαίνει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ ἄκοντος τοῦ δανειστοῦ, ὅστις δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὸ ἀντίτιμον κινδύνων, εἴτινες δὲν ἔτρεξαν ποτὲ δι' αὐτὸν, ἀναλαμβάνει οὗτος τὸ δανεισθὲν κεφάλαιον, δικαιούται δὲ νὰ ζητήσῃ καὶ τοὺς ἐγγεῖους τόκους ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ δανείου, καθόσον τὸ δάνειον ἐγένετο ἐπὶ τόκῳ, καὶ ἂν δι' ἑλλειψιν κινδύνων δὲν δύναται νὰ πληρωθῇ ναυτικὸς τόκος, δὲν ὑπάρχει ὅμως ἀφορμὴ νὰ μὴ δοθῇ τούλάχιστον ὁ ἐγγεῖρος, τὸ σύνθημα τοῦτο τῆς χρήσεως τῶν χρημάτων ἀντίτιμον.

τοῦ συμβολαίου θεωρεῖται ὅτι δὲν ἐξετέλη εἰς κινδύνους. αὐτ. § 735.

§ 29. Τῆς ἐνστάσεως ταύτης ἡ χρῆσις ἀνήκει εἰς τὸν δανειστὴν μόνον, ὅστις, πρὸς ποινὴν τοῦ δολιευθέντος ὀφειλέτου, δύναται νὰ τὴν ἐπικαλεσθῇ ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τοῦ ὑπεγγύου πράγματος, νὰ τὴν καλύψῃ δὲ, ὅταν τὸ πρᾶγμα εὐδοθῇ (ἄρθρον 316 ἐπ. ἐμπ. νόμου). αὐτ. § 735.

§ 30. Τύπος συμβολαίου ναυτικοῦ δανείου. — Μεταξὺ τῶν ὑπογεγραμμένων Ι. Π. . . , κτηματίου, κατοίκου Σύρου, Γ. Α. . . , ἐφοπλιστοῦ τοῦ πλοίου ὁ Λεωνίδα, καὶ τοῦ πλοιάρχου Β. Ρ. . . , κατοίκου Θήρας, συνεφωνήθησαν τὰ ἑξῆς·

Ἄρθρ. 1. Ὁ Κ. Ι. Π. . . . , δανεῖζει διὰ τοῦ παρόντος ναυτικῶς πρὸς τὸν Κ. Γ. Α. , δεχόμενον, τὸ ποσὸν δέκα χιλιάδων δραχμῶν μετρηθεῖσων σήμερον πρὸς τὸν ἴδιον Γ. Α. . . , ὅστις ἀναγνωρίζει ὅτι τὰς ἔλαβε.

2. Ὁ Κ. Γ. Α. . . . , ὑπόσχεται ν' ἀποδώσῃ τὸ διαληφθὲν ποσὸν εἰς τὸν Κ. Ι. Π. . . . , ἢ εἰς τὴν διαταγὴν του, μετὰ τριάκοντα ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐπανόδου τοῦ πλοίου εἰς τὸν λιμένα τῆς Σύρου ἢ ὅποιονδήποτε ἄλλον τῆς Ἑλλάδος.

3. Ὁ Κ. Ι. Π. . . . , θέλει λάβει ὡς ναυτικὸν τόκον τὸ τέταρτον πλεόν τοῦ δανεισθέντος ποσοῦ, ὅσον καὶ ἂν διαρκέσῃ ὁ δι' Ὀδησσὸν μελετώμενος πλοῦς, ὁ δὲ Κ. Γ. Α. . . . , ὑπόσχεται καὶ ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ πρὸς τὸν Κ. Ι. Π. . . . , ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἐγγυήσεις καὶ προνόμια ὑφ' ὧν καὶ τὸ κεφάλαιον, μετὰ ἐξήκοντα ἡμέρας ἀπὸ τοῦ κατάπλου τοῦ πλοίου.

4. Ὁ δανειστής δὲν θέλει ἐνέχεται εἰς συνεισφορὰν, χάριν τῶν μερικῶν ἀβαριῶν, καὶ δὲν ὑπόκειται εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ πλοῦ, εἰμὴ ἐντὸς τοῦ νομίμου τόπου καὶ χρόνου.

5. Ὁ Κ. Γ. Α. ὑπεγγυάζει πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ διαληφθέντος ποσοῦ τῶν 10,000 δρ. τὸ σκάφος καὶ τὴν ἐξάρτησιν τοῦ πλοίου του, ὡς καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ ἀμφοτερόπλου φορτίου μερίδα του.

Τὸ παρὲν συμβόλαιον, τὸ ὅποιον θέλει καταχωρηθῇ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικείου Σύρου, ἐγένετο διπλοῦν, ἐκάτερος δὲ τῶν συμβαλλομένων κρατεῖ ἀνὰ ἓν αὐτοῦ ἀντίτυπον.

Ἐν Σύρῳ τῆν. . .

(ὑπογραφαί.)

Ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου, ὅπου ἡ καταχώρησις γίνεται, ἀναφέρει τοῦτο ρητῶς εἰς τὸ περιθώριον τοῦ συμβολαίου.

Ἑλληνικὴ Νομολογία.

§ 31. Ἰδοὺ περίπτωσίς τις ναυτοδανείου.

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ τὸ ἀπὸ 26 φεβρουαρίου 1847 ἔγγραφον, περὶ οὗ ὁ λόγος, φέρει τὰ ἐξῆς αἱ ὑπογεγραμμένοις Μ πλοίαρχος καὶ ἰδιοκτήτης κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου ὁ ἅγιος Νικόλαος, τόνων 96, τοῦ λιμένος Ὑδρας, ὑπ' ἀριθ. 233, δηλοποιῶ διὰ τῆς παρούσης μου χρεωστικῆς ἀποδείξεως, ὅτι σήμερον ἐδανείσθην παρὰ τῆς κυρίας Α τάλληρα Ἰσπανικὰ 600, τὰ ὅποια ἐννοοῦνται θαλασσοδά-ειον ἐπὶ τοῦ σκάφους, ἐπίπλων καὶ ἀποσκευῶν τοῦ εἰρημένου ἡμίσεως πλοίου μου, ἐντὸς τῶν ὁποίων 600 διστήλων συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ τόκος αὐτῶν δι' ἓνα χρόνον στερεὸν ἀπὸ τὴν σήμερον ἐλεύθερον ἀπὸ πᾶσαν ἀβαρίαν γενικὴν καὶ μερικὴν ἐκτὸς ἀπὸ τὸν παντελῆ χαμὸν τοῦ πλοίου (Κύριος φυλάξι), καὶ τὰ ὅποια εἰς τὸ τέλος τῆς προθεσμίας ὑπόσχομαι νὰ τὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν δανειστρίαν μου, ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀντιλογίας· ἐκ τοῦ ἐναντίου καὶ δὲν δυνηθῶ νὰ τὰ πληρώσω, θέλει τρέχει τόκος πρὸς ἓνα τοῖς ἑκατὸν τὸν καθέκαστον μῆνα, δι' ὅσον καιρὸν ἀπεράσει περιπλέον τοῦ χρόνου, μὲ συμ-ρωνίαν ἢ ἀσφάλεια αὐτῶν νὰ ᾖναι εἰς βάρος μου, καὶ ἂν, ὁ Θεὸς φυλάξῃ, ἀκολουθήσῃ ναυάγιον εἰς τὸ πλοῖον, ὑπόσχομαι νὰ τὰ πληρώσω ἀπὸ τὴν ἀσφάλειαν ἔχω εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ πλοίου μου, καὶ ὑποχρεοῦμαι νὰ ἐξακολουθῶ νὰ ἀσφαλίζω αὐτὸ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς δανειστρίας μου, καὶ τῆς ὑποθηκεύω τὸ ἥμισυ τοῦ πλοίου μου μέχρι τελείας ἐξοφλήσεως, καὶ εἰς ἐνδειξιν ὑποσημειοῦμαι ἐκ τοῦ ῥητοῦ δὲ γράμματος τοῦ ἐγγράφου τούτου προκύπτει ὅτι τὸ δάνειον φέρει χαρακτῆρα ναυτοδανείου ὡς ὑποκειμένου εἰς τοὺς κινδύνους τῆς θαλάσσης, ὑπὸ δὲ τὴν φράσιν καὶ ἂν ἀκολουθήσῃ ναυάγιον ὑπόσχομαι νὰ πληρώσω ἀσφάλειαν, ἐννοοῦν τὰ μέρη, ὅτι ὁ ναυτοδανειζόμενος ἀνεδέχθη νὰ προνοήσῃ καὶ περὶ τῆς ἀσφαλίσεως τοῦ δανείου, πληρόνων αὐτὸς τὰ διὰ τοῦτο ἀσφάλιστρα· περίπτωσις, ἥτις δὲν ἀφαιρεῖ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ναυτοδανείου ἀπὸ τὸ εἰρημένον ἔγγραφον. »

Ἀπόφ. ἐφ. Ἀθηνῶν 10556 κατὰ τὰ τέλη μαρτίου τοῦ 1853.

§ 32. Ἡ περὶ ναυτοδανείου σύμβασις εἶναι ἑτεροβαρὴς, καὶ ἐπομένως εἰς τὴν σύνταξιν τῶν περὶ αὐτῶν συμβολαίων δὲν ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθρ. 410 τῆς πολ. δικονομίας, καθ' ἣν, διὰ νὰ ἔχῃ κῦρος ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, πρέπει νὰ συντάττωνται τόσα ἔγγραφα πρωτότυπα αὐτοῦ, ὅσοι διάδικοι ὑπάρχουν, ἔχοντες ἰδιαίτερον συμφέρον διάφορον παρὰ τὸ τῶν λοιπῶν (Ἴδε ἀν. § 3). Ἀπ. πρωτοδ. Σύρου 213 τοῦ 1843 (Νομικ. σ. 3269).

§ 33. Εἰς τὴ περὶ ναυτοδανείου συμβόλαιον δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ὑπογραφή τοῦ δανειστοῦ (Ἰδε ἀνωτέρω § 3 καὶ 32).

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὸ ναυτοδάνειον, ὡς συνάλλαγμα πραγματικόν, συνιστάμενον, δηλαδή, διὰ τῆς παραδόσεως τοῦ δανειζομένου ποσοῦ, μὴ παράγον (κατὰ τὰς περὶ ὑποχρεώσεων συνισταμένων πράγματι ἀρχὰς τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου) ὑποχρεώσεις, εἰμὴ κατὰ μόνου τοῦ λαβόντος, εἶναι ἑτεροβαρὲς, καὶ ἐπομένως γεννᾷ ἀγωγὴν, καὶ, χωρὶς τῆς ἀμοιβῆς τῶν συμβαλλομένων συναιέσεως, τὸ δὲ ἄρθ. 185 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὑποῖεν ὁ ἐφεσίβλητος ἐπικαλεῖται, ἀπαιτοῦν τὴν ἐν τῷ συμβολαίῳ ὑπογραφὴν ὅλων τῶν συμβαλλομένων, ἐννοεῖ τοὺς ἀναδεχομένους ὑπόσχεσιν τινα, ἐπὶ ἑτεροβαρῶν συναλλαγμάτων· ὁ λόγος ἄρα τῆς ἀκυρότητος τοῦ συμβολαίου, ὅτι τοῦτο δὲν φέρει τὴν ὑπογραφὴν τῶν δανειστῶν ἀποβαίνει ἀστήρικτος.

Ἐπειδὴ συμβόλαιον, ἐκδοθὲν κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις, εἶναι, δένάμει τοῦ ἄρθρου 191 τοῦ ὀργαν. τῶν δικαστηρίων, ἐκτελεστόν.

Ἐπειδὴ δὲ, κατὰ τὸ ἄρθρ. 854 τῆς πολ. δικονομίας, πρὸς ἐκβίασιν ἐκτελέσεως δικογράφου, ἀπαιτεῖται ὅχι μόνον τὸ δικόγραφον νὰ ᾖ ἐκτελεστόν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκτελεστὴ ἀπόδοσις βεβαία, δηλ. μὴ ἐξαρτωμένη πλέον ἐξ οὐδεμιᾶς συμφωνίας καὶ προσδιωρισμένη κατὰ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν (1), ὁ δὲ νόμος συμφωνίαν ἐνταῦθα ἐννοεῖ, ὡς ἀπὸ τοὺς νόμους 73 τῶν Πανδ. *de verbor.* καὶ 1 § 3 τῶν αὐτῶν *de cond. et dem.* συνάγεται, πάντα ὅρον εἴτε ῥητὸν, εἴτε σιωπηρὸν, συνημμένον εἰς τὴν φύσιν αὐτὴν τοῦ συναλλάγματος, ἀλλ' ἐντεῦθεν δὲν ἔπεται, ὅτι τὸ ἀπὸ ὅρον ἐξαρτώμενον συνάλλαγμα ἀπολύτως δὲν εἶναι δεκτὸν ἐκτελέσεως, ὡς οἱ πληρεξούσιοι τοῦ ἐφεσίβλητου ἰσχυρίσθησαν· ἀπεναντίας ἀπὸ τὴν φράσιν μὴ ἐξαρτωμένην πλέον, πρὸς ὅσον, ὅτι ἡ ἐκτέλεσις δύναται νὰ ἐκβιασθῇ, ὅταν ἡ συμφωνία, ἀφ' ἧς τὸ συνάλλαγμα ἐξήρτητο, ἐπληρώθη, καὶ τὸ ἀόριστον τῆς ἐκτελεστῆς ἀποδόσεως δὲν εἶναι ἀμφισβητήσιμον, καὶ ἐὰν περὶ τούτου ὑπάρχῃ ἀπόδειξις πρόχειρος.

Ἐπειδὴ, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐκτελουμένου δικογράφου εἶναι ναυτοδάνειον, κατὰ δὲ τὰ ἄρθρα 325—327 καὶ 330 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου καὶ τὸ ναυτοδάνειον ἀκολουθεῖ τὴν τύχην τοῦ ὑπεγγύου πράγματος, καὶ ἐὰν μὲν τοῦτο ἀπωλεσθῇ ἐντελῶς, συνεπάγεται τὴν ἐξολοκλήρου ἀπώλειαν τοῦ δανείου, ἐὰν δὲ μέρος αὐτοῦ διασωθῇ, ἐν περιπτώσει ναυαγίου, ἡ πληρωμὴ τοῦ δανείου

(1) Ἰδε καὶ τὴν λέξιν Ἐκτελέσις ἐν Εἰρ. τόμ. 6.

περιορίζεται εἰς τὴν ἀξίαν τῶν διασωθέντων, καὶ τέλος, ἐν περιπτώσει κοινῆς μὲν ἀβαρίας, οἱ δανεισταὶ συνεισφέρουσιν, ἀπλῶς δὲ συνεισφέρουσιν ἐπίσης ἂν δὲν ὑπάρχῃ συμφωνία ἐναντία. Τὸ συνάλλαγμα ἄρα τοῦ ναυτοδανείου περιέχει σιωπηρῶς, παρὰ τὸν ὅρον τῆς εὐοδώσεως τοῦ πλοίου, καὶ ἕτερον, τὸν ὅρον ἐὰν δὲν συμβῇ ἀβάρια.

Ἐπειδὴ τὸ πλοῖον εὐωδόθη μὲν, ὡς ἐκ τῆς κατασχέσεώς του ἀποδεικνύεται, ὁ πρῶτος ἄρα ὅρος ἐπληρώθη, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπενηχθέντων ἐγγράφων καὶ ἰδίως ἐκ τῆς ἐπισολῆς τοῦ πλοιάρχου τῆς 1 ἰανουαρίου 1844, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ ἐκκαλὼν προσήγαγεν, ἀποδεικνύεται ἐπίσης ἐκ τοῦ προχείρου, ὅτι τὸ πλοῖον ὑπέστη ἀβάριαν, ἀπλῆν μὲν, ἐλαττοῦσαν ὅμως τὸ δάνειον τῶν ἐφεισιβλήτων, μὴ συνομολογηθείσης τῆς ἀλλαγῆς των εἰς τὰς συνεισφοράς, ὥστε ὁ δεύτερος ὅρος δὲν ἐξεπληρώθη, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐκτελεστέα ἀπόδοσις ἀπέβη ἀήριστης, καὶ ἐπομένως ἀνεπίδεκτος ἐκτελέσεως.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 129 τοῦ 1836 (Νομικ. σ. 4933).

§ 34. Ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ ναυτοδανείου δὲν μεταβάλλει τὸν χαρακτῆρά του.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ ναυτοδανείου ἐκ μέρους τοῦ δανειζομένου, δὲν μεταβάλλει ἐπίσης τὸν χαρακτῆρα τοῦ δανείου· ἐπομένως καὶ ἂν τὸ ληφθὲν ὑπὸ τοῦ Β δάνειον δὲν ἐχρησίμευσεν εἰς τὸν διάπλουν τοῦ πλοίου του· οἱ δανεισταὶ Ν Β καὶ συντροφία, μολαταῦτα δὲν δύνανται νὰ στερηθῶσιν ἀπέναντι τοῦ αὐτοῦ ὀφειλέτου τὰ συνημμένα εἰς τὸ συνάλλαγμα δικαιώματά των.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 227 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4746).

§ 35. Δύναται νὰ ᾔηται ἀντικείμενον δανείου προλαβοῦσα ὑποχρέωσις, καθότι εἶναι ἀδιάφορον ἂν συνίσταται διὰ τῆς καταβολῆς νομισμάτων ἢ πραγματειῶν, ἢ πηγάζει ἐξ ἄλλης τινὸς ὑποχρεώσεως· ὁ τελευταῖος δὲ οὗτος τρόπος τῆς συστάσεώς του δύναται μὲν νὰ ἔχῃ ἐπιρρόην ὡς πρὸς τὸ προνόμιον, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα ἢ τὰς ἄλλας συνεπείας τοῦ δανείου.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ οὐσιῶδες τοῦ ναυτοδανείου προσὸν εἶναι ὁ θαλάσσιος κίνδυνος· εἶναι ἐπομένως ἀδιάφορον ἂν τὸ δάνειον συνίσταται διὰ τῆς καταβολῆς νομισμάτων, πραγματειῶν, ἢ πηγάζει ἐξ ἄλλης τινὸς ὑποχρεώσεως· ὁ τελευταῖος δὲ οὗτος τρόπος τῆς συστάσεώς του δύναται μὲν νὰ ἔχῃ ἐπιρρόην ὡς πρὸς τὸ προνόμιον, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα, ἢ τὰς ἄλλας συνεπείας τοῦ δανείου· ὅθεν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐκκαλοῦντος, ὅτι τὸ προκείμενον δάνειον δὲν ἔχει χαρακτῆρα ναυτοδανείου, ὡς πηγάζον ἀπὸ προλα-

δύσας υποχρεώσεις του, είναι ανίσχυρος, ἀφοῦ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2185 συμβολαίου ἡ τύχη τοῦ δανείου συνήφθη μὲ τὴν τοῦ πλοίου.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 227 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4746) (1).

— Καὶ τὰ πλοῖα δύνανται νὰ ἐνεχυρισθῶσιν· ἐπομένως δὲν δύναται τις νὰ δώσῃ ναυτοδάνειον, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἀρθροῦ 320 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἐπὶ ἐνεχύριον τοῦ πλοίου.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὁ δανειστής, δυνάμει τοῦ συμβολαίου, ἀποκτᾷ ἐπὶ τοῦ πλοίου πραγματικὸν δικαίωμα καὶ τὴν κατοχὴν, καθὼς καὶ δικαίωμα ἐπισχέσεως μέχρι τῆς τελείας ἐξοφλήσεως τοῦ δανείου. Ἀπ. Ἀρ. Π. 63 τοῦ 1845 (2), ἢ ἐν λέξει Ἐνέχυρον.

§ 36. Τὸ οὐσιῶδες τοῦ ναυτοδανείου προσδὲν εἶναι ὁ θαλάσσιος κίνδυνος· ὅθεν εἶναι ἀδιάφορον ἂν τὸ δάνειον συνίσταται διὰ τῆς καταβολῆς νομισμάτων, πραγματειῶν, ἢ ἂν πηγάζῃ ἐξ ἄλλης τινὸς υποχρεώσεως (Ἴδε ἄνωτ. § 7). Ἀπ. ἐρ. Ναυπλ. 227 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4746), ἢ ἴδε εἰς τὸν προηγ. § 35.

§ 37. Τὸ προνόμιον ὑποθέτει ναυτοδάνειον, τοῦτο δὲ κίνδυνον θαλάσσιον· ἄρα ναυτοδάνεια μὴ διατρέξαντα τὸν θαλάσσιον κίνδυνον δὲν εἶναι προνομιαῖα (Ἴδε ἄνωτ. § 7).

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ καὶ ἂν ἐκ τῆς συγκρίσεως τῆς ὥς ἐκ τῶν ἐγγράφων τῶν προνομιαίων ναυτικῶν δανείων πρὸς ἄλληλα (πλὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Α Ε καὶ συντροφίας ἀναγγεληθέντος, τὸ ὁποῖον ἐξοφληθὲν, ὡς προεῖρηται, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν σύγκρισιν) ἐξάγεται ὅτι τὸ δάνειον τοῦ Π Γ εἶναι τὸ προγενέστερον ὅλων, ὡς συστηθὲν τὴν 12 Σεπτεμβρίου 1842, ἐνῶ τὸ τοῦ Α καὶ Σ τὴν 28 αὐγούστου 1849, μολαταῦτα τὸ προτακτέον πάντων εἶναι, διότι αὐτὸ καὶ προνομιαῖον εἶναι, ἐγγραφὲν, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἀρθρ. 312 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ἐμπροθέσμως εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ἐνταῦθα ἐμποροδικῶν, καὶ διότι ἐχρησίμευσεν εἰς τὸν τελευταῖον ἐκ Σπετσῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ τ' ἀνάπαλιν, τοῦ πλοίου δίαπλυν, καθότι ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πλοίου εἰς Σπέτσας, λαβούσης χώραν, κατὰ τὴν πιστοποιήσιν τοῦ ὑπολιμενάρχου Σπετσῶν, τὴν 23 Σεπτεμβρίου 1850 (ἀποτελοῦσαν πλήρη πίστιν, ὡς ἐκδεδομένην ὑπὸ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου, ἐντὸς τῶν ὁρῶν τῆς ἀρμοδιό-

(1) Ἴδε ἄνωτέρω § 5 καὶ 6.

(2) Ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ ὑπεγγύου πλοίου, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πλειστηριασμοῦ, δὲν ἐξαρκῇ πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ ναυτικοῦ δανείου, δὲν στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἐπιληφθῇ τῆς λοιπῆς περιουσίας τοῦ χρεώστου. Ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 31 τοῦ 1837 (Νομικ. σελ. 513).

τητος αὐτοῦ ἐνεργοῦντος), τὴν 6 νοεμβρίου 1848, δὲν ἐξέπλευσε πλέον μέχρι τῆς 18 Σεπτεμβρίου 1850, τὰ δὲ δάνεια τοῦ Α καὶ Σ, γενόμενα ἐντὸς τῆς περιόδου τοῦ χρόνου τούτου, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν 25 ἰουνίου 1849, ὅτε τὸ πλοῖον ἦτον ἤδη κατασχεμένον, ὡς τοῦτο δηλοῦται ἐκ τε τῶν διαφόρων δηλοποιήσεων πλειστηριασμοῦ τοῦ κλητῆρος Κ Π, καὶ ἐκ τῆς διαταγῆς τοῦ δημάρχου Σπετσῶν τῆς 25 ἰουνίου 1849, εἰς οὐδένα ἐξετέθησαν κίνδυνον, ἂν καὶ ἐγένετο πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ νέου πλοῦ· ἐπομένως καὶ ἀνανέωσις ἂν ὑποτεθῇ προλαβόντων δανείων, ὅτι συνέστησαν ταῦτα, δὲν δύνανται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 323 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, νὰ προτιμῇθωσι τοῦ δανείου τοῦ Π Γ.

Ἐπειδὴ τὸ προνόμιον ὑποθέτει ναυτοδάνειον, τοῦτο δὲ κίνδυνον θαλάσσιον, τὰ δὲ δάνεια τῶν Α καὶ Σ, μὴ ἐκτεθέντα, ὡς εἴρηται, εἰς κίνδυνόν τινα, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ναυτοδάνεια καὶ ἐπομένως οὐδὲ προνομιαῖα (ἄρθρ. 894 *Pard.*).»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 913 τοῦ 1852 (Νομικ. σ. 5714).

§ 37² Πότε θεωρεῖται ὁ κίνδυνος ὡς ἀρξάμενος; ἴδε κατωτέρω § 49².—Ἰδε κατωτ. καὶ τὴν ἀπόφ. 2679 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν.

§ 38. Τὸ πλοῖον, τὸ μὴ ἐκτεθειμένον εἰς θαλασσίους κινδύνους, καθίσταται ὑπέγγυον εἰς δάνειον; (Ἰδε ἀνωτ. §§ 7, 36 ἐπ.) Προτείνεται τοῦτο δι' ἐνστάσεως; Ἰδε ἀπ. 9748 τῶν ἐν Ἀθ. ἐφετῶν ἐν λέξει *Πλοῖον*.

§ 39. Περὶ τοῦ ναυτικοῦ τόκου γενήσεται λόγος ἐν τῇ λέξει *Τίκος*. Ἰδε δὲ καὶ τοὺς ἀνωτ. §§ 7, 17, 18. Ἰδε καὶ τὴν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀπόφ. 2679 τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν· ἐνθα καὶ ἡ 10^η τοῦ 1851 ἀπόφ. Ἀρ. Π.

§ 40. Κατὰ τὰ ἄρθρα 49 καὶ 109 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου καὶ τὸ ἄρθρον 304 § 1 τῆς πολ. δικονομίας ἐπὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων τὸ παραδεκτὸν τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, ἄνευ διακρίσεως τῆς ἀξίας τοῦ ἀντικειμένου αὐτῶν, ἐξαρτᾶται συνήθως ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ δικαστοῦ, ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ἐκεῖνας τὰς ἐμπορικὰς πράξεις, περὶ ὧν ὁ ἐμπορικὸς νόμος διατάττει νὰ συντάσσεται δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, ὅπερ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἶναι τὸ μόνον νόμιμον μέσον ἀποδείξεως αὐτῶν, εἰς δὲ τὴν κατηγορίαν τῶν πράξεων τούτων ὑπάγεται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 311 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, καὶ τὸ ναυτικὸν δάνειον (Ἰδε ἀνωτ. § 9 ἐπ. Ἰδε καὶ τοὺς ἐπ. § 41—43). Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 144 τοῦ 1849.

§ 41. Κατὰ τὴν εἰδικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 311 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, τὰ ναυτικὰ συμβόλαια γίνονται παρὰ συμβολαιογρά-

φων, ἢ καὶ δι' ἰδιογράφων, ἀλλ' ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει πρέπει, διὰ τὸ κῦρὸς των, νὰ φέρωσι τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ὑποχρεωθέντος· ἄρα ἡ ἀπόδειξις τοῦ ναυτικοῦ δανείου δὲν ἐπιτρέπεται δι' ἄλλων μέσων, καὶ μάλιστα διὰ μαρτύρων. — Ἄν δὲ καὶ τὸ ἰδιωτικὸν συμβόλαιον δύναται ἐγκύρως νὰ ὑπογραφῇ ὑπὸ πληρεξουσίου, ἀντὶ τοῦ ἀγραμμάτου δανεισαμένου, ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ῥητὴ καὶ εἰδικὴ πρὸς τοῦτο πληρεξουσίου (Ἴδε ἄνωτ. § 9, 40 καὶ κατωτ. 42 ἐπ.). Ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 8474 τοῦ 1851.

§ 42. Ἰδοὺ πῶς ἐκφράζεται ἡ ἀπόφασις, περὶ ἧς διαλαμβάνει δ § 40.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 49 καὶ 109 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου συνδυασμένα μετὰ τὸ ἄρθρον 304 § 1 τῆς πολ. δικονομίας, ἐπὶ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων τὸ παραδεκτὸν τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, ἄνευ διακρίσεως τῆς ἀξίης τοῦ ἀντικειμένου αὐτῶν, ἐξαρτᾶται συνήθως ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ δικαστοῦ, ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος δὲν δύναται νὰ ἐφτρμυσθῇ εἰς ἐκείνας τὰς ἐμπορικὰς πράξεις, περὶ τῶν ὁποίων, ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος τῶν συνεπειῶν αὐτῶν ὡς πρὸς τρίτους, ὁ ἐμπορικὸς νόμος διατάττει σαφῶς ὅτι πρέπει νὰ συντάσσεται δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν ἔγγραφον, ὅπερ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι τὸ μόνον νόμιμον μέσον ἀποδείξεως αὐτῶν· εἰς τὴν κατηγορίαν δὲ τῶν πράξεων τούτων ὑπάγεται, κατὰ τὸν σαφῆ ὁρισμὸν τοῦ ἄρθρου 311 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, καὶ τὸ ναυτικὸν δάνειον· ὅθεν αἱ προσβιλλόμεναι ὑπ' ἀριθ. 5451 τῆς 24 φεβρουαρίου καὶ 5673 τῆς 11 μαΐου 1849 ἀποφάσεις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐρετῶν, ἡ μὲν μὴ ἐπιτρέψασα τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν τῆς μεταξὺ τοῦ ἀναιρεσιβλήτου καὶ τοῦ πλοιάρχου Δ Π συναφθείσης συμβάσεως ναυτικοῦ δανείου, ἡ δὲ παραδεχθεῖσα ὡς ἀποδεδειγμένην τὴν αὐτὴν σύμβασιν ἐκ τῶν μαρτυριῶν τῶν περὶ τῆς συνάψεως αὐτῆς ἐξετασθέντων μαρτύρων, παρεβίασε τὰς ὑπὸ τοῦ παραταθέντος ἄρθρ. 311 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου συνδυασμένου μετὰ τὸ ἄρθρ. 304 § 1 τῆς πολ. δικονομίας καθιερωμένας οὐσιώδεις περὶ τῶν ἀποδεικτικῶν τῆς συμβάσεως ναυτικοῦ δανείου μέσων διατάξεις, ἡ δὲ παραβίασις αὕτη διδὲι χώραν εἰς ἀναίρεσιν, κατὰ τὸ ἄρθρον 807 § 5 τῆς πολιτικῆς δικονομίας.

Διὰ ταῦτα, ἰδὼν καὶ τὰ ἄρθρα 833, 838, 839, 210 καὶ 219 τῆς πολ. δικονομίας . . .

Ἀπόφ. πολ. Ἀρείου Πάγου 144 τοῦ 1849.

§ 43. Τὸ ἄρθρον 311 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου δὲν ἀπαιτεῖ ἐπὶ ναυτοδανείου τὸ ἔγγραφον ὡς συστατικὸν τῆς ὑπάρξεως τοῦ συναλ-

λάγματος· ἐπομένως ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ (Ἰδε ἄνωτ. § 9 10, 40 καὶ 41) Ἀπ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 5451 τοῦ 1849 ἀναιρεθ. διὰ τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ §.

§ 44. Οἱ ναυτικῶς δανείζοντες ἐν τῇ ἡμεδαπῇ χρεωστοῦν νὰ ζητήσουν τὴν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικείου καταχώρησιν τοῦ συμβολαίου των, εἴτε ἐπίσημον εἶναι, εἴτε ἰδιωτικόν, ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας του, ἄλλως χάνουν τὸ προνόμιόν των. (Ἰδε ἄνωτ. § 9 καὶ 10.)

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν συνδυασμένων ἄρθρ. 34, 312 καὶ 192 § 7 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, οἱ ναυτικῶς δανείζοντες ἐν τῇ ἡμεδαπῇ χρεωστοῦν νὰ ζητήσουν τὴν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικείου καταχώρησιν τοῦ συμβολαίου των, εἴτε ἐπίσημον εἶναι. εἴτε ἰδιωτικόν, ἐντὸς δέκα ἡμερῶν· ἄλλως χάνουν τὸ προνόμιόν των.

Ἐπειδὴ ἡ παρὰ τοῦ προμνημονευθέντος ἄρθρου 312 διαταγμένη καταχώρησις τοῦ ναυτοδανείου πρὸς ἀπόκτησιν προνομίου, μοναδικὸν σκοπὸν ἔχει, ὡς ὀρθῶς σκέπτεται καὶ τὸ δικάσαν πρωτοδικεῖον, τὴν βεβαίωσιν τοῦ ναυτοδανείου, πρὸς ἀποφυγὴν ἐκδόσεως πλαστῶν καὶ ἀντιχρονισμῶν ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως τοῦ ὀφειλέτου, καὶ οὐχὶ τὴν γνωστοποίησιν τοῦ ποσοῦ τῶν προσγενομένων δανείων, εἰς τοὺς δανείσαντας ἤδη, ἢ εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ δανείσωσι μετὰ ταῦτα τὸν πλοίαρχον, διότι οἱ μὲν μεταγενέστεροι δανεισταὶ προτιμῶνται, κατὰ τὸν νόμον, εἰς τὴν πληρωμὴν ἀπὸ τοὺς προγενεστέρους, ἀρκεῖ δὲ τὰ δάνειά των νὰ γίνουν καὶ νὰ καταχωρηθῶσι σύμφωνα μὲ τὸν νόμον, ὥστε νὰ ἀποκτήσωσι προνόμιον, ἀδιαφόρως ἂν τὰ προγενέστερα δάνεια ὑπερβαίνωσιν τὴν ἀξίαν τοῦ ὑπεγγυηθέντος πλοίου, εἰς δὲ τοὺς προγενεστέρους δανειστάς συμφέρει νὰ δίδωνται νέα δάνεια ἐν καιρῷ ἀνάγκης πρὸς διάσωσιν τοῦ πλοίου. Ὅθεν ἐκ τούτου, καὶ ἐκ τοῦ ὅλου τῶν διατάξεων τοῦ προαναφερθέντος ἄρθρου 312, συνάγεται ἀδιστακτικῶς, ὅτι τὸ ἐμποροδικεῖον, εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ὁποίου ὀρίζεται νὰ καταχωρῶνται τὰ ναυτοδάνεια, εἶναι τὸ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου γίνεται τὸ ναυτοδάνειον καὶ ὅχι τὸ τῆς κατοικίας τοῦ πλοίαρχου, ἢ τὸ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ λιμένος, εἰς ὃν ὑπάγεται τὸ πλοῖον, διότι, δίδοντας τοῦ νόμου προνόμιον εἰς τὸ ναυτοδάνειον μόνον, ὅταν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας του καταχωρηθῇ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικείου, δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ ἄλλο ἐμποροδικεῖον πρὸς εὐκόλυνσιν τοῦ θαλασσεμπορίου, τοῦ ὁποίου αἱ ἐπιχειρήσεις ἀπαιτοῦσι μεγίστην ταχύτητα, καὶ τὴν ἐμφύχωσιν τοῦ ὁποίου ἐσκόπει ἀναμφιβόλως ὁ νομοθέτης, παρὰ τὸ εἰς τὴν

περιφέρειαν τοῦ ὁποίου γίνεται τὸ ναυτοδάνειον· ἄλλως ἤθελε συμβαίνει συχνάκις, ὥστε, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως μεταξὺ τοῦ τόπου τῆς ἀνάγκης τοῦ δανείου καὶ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ πλοιάρχου, ἢ τοῦ λιμένος, εἰς ὃν ὑπάγεται τὸ πλοῖον, καὶ ὡς ἐκ τοῦ χρόνου τοῦ ἔτους, νὰ ἦναι ἀδύνατον εἰς τοὺς δανειστὰς νὰ καταχωρῶσι τὰ δάνειά των ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας των εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικείου τῆς κατοικίας τοῦ πλοιάρχου, ἢ ἐκεῖνου, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ὑπάγεται ὁ λιμὴν, εἰς ὃν ἀνήκει τὸ πλοῖον, ὅπως ἀποκτήσωσι προνόμιον· ἐπομένως δὲν ἤθελον δανεῖζει, καὶ οὕτως ἤθελε γεννᾶται μέγα πρόσκομμα εἰς τὸ θαλασσεμπόριον, ὅπερ ἀντιβαίνει εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νομοθέτου.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ τὸ γράμμα τῶν συνδυασμένων ἄρθρων 321, 324 τοῦ αὐτοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ὅταν, διαρκούντος τοῦ πλοῦ, ὁ πλοίαρχος λαμβάνῃ ναυτοδάνειον, ἰσχύει ὡς πρὸς τὴν μερίδα του, καὶ ὁ δανειστὴς ἀποκτᾷ προνόμιον ἢ κάμνει τὴν καταχώρησιν τοῦ δανείου του συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 312 τοῦ ἰδίου νόμου, χωρὶς νὰ ἦναι ἀναγκαῖον πρὸς τοῦτο νὰ βεβαιωθῇ ἡ ἀνάγκη τοῦ δανείου, καὶ νὰ προηγηθῇ ἡ τῆς ἀρχῆς ἄδεια, κατὰ τὸ ἄρθρ. 204.

Ἐπειδὴ ναὶ μὲν, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 323 καὶ 191 § 7 τοῦ αὐτοῦ νόμου, τὰ διὰ τὸν τελευταῖον πλοῦν γινόμενα δι' ἀνάγκην τοῦ πλοίου ναυτοδάνεια προτιμῶνται εἰς τὴν ἀπόδοσιν ἀπὸ τὰ διὰ προλαβόντα πλοῦν γινόμενα, ἀλλ' ὑποτίθεται ἐνταῦθα ἀναμφισβόλως, ὅτι τὰ τελευταῖα ναυτοδάνεια δὲν ἀπώλεσαν τὸ προνόμιόν των, κατὰ τὸ ἄρθρον 312, μὴ καταχωρηθέντα ἐμπροθέσμως εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ προσφόρου ἐμποροδικείου· ὅθεν δὲν προτιμῶνται τῶν προγενεστέρων, ὅταν ταῦτα μὲν ἀπέκτησαν προνόμια καταχωρηθέντα ἐμπροθέσμως, ἐκεῖνα δὲ ἀπώλεσαν αὐτὸ, μὴ καταχωρηθέντα ἐμπροθέσμως· ἂν δὲ κατεχωρήθησαν μετὰ παρέλευσιν δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας των, μόνον ἀπέναντι τῶν μεταγενεστέρων δύνανται νὰ προτιμῶνται, οὐχὶ δὲ καὶ ἀπέναντι τῶν προγενεστέρων τῶν χαϊρόντων προνόμιον, διότι ὁ νόμος βοᾷ τοὺς ἐπιμελεῖς.

Ἐπειδὴ τὸ διὰ ναυτοδανείου ἀποκτώμενον προνόμιον ἐπὶ τινος πλοίου δὲν χάνεται μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ὀρισθέντος τῆς πληρωμῆς χρόνου, ἢ τοῦ τέλους τοῦ πλοῦ, δι' ὃν ἐδόθη, ἀλλὰ μόνον οἱ κίνδυνοι παύουν, διατηρουμένου τοῦ προνομίου ἄχρι τῆς πληρωμῆς τοῦ δανείου, ἐνόσῃ τὸ πλοῖον ὑπάρχει καὶ δὲν πωληθῇ εἰς ἄλλον καὶ ταξειδεύσῃ.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 235 τοῦ 1845 (Νομικ. σ. 4198).

§ 45. Τὸ ἐμποροδικεῖον, εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ὁποῖου ὀρίζεται νὰ καταχωρῶνται τὰ ναυτοδάνεια, εἶναι τὸ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποῖου γίνεται τὸ ναυτοδάνειον, καὶ ὅχι τὸ τῆς κατοικίας τοῦ πλοιάρχου ἢ τὸ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ λιμένος, εἰς ὃν ὑπάγεται τὸ πλοῖον. Ἀπ. ἡ αὐτή. (Ἰδε ἄνωτ. § 9, 10).

§ 46. Ὅταν διαρκοῦντος τοῦ πλοῦ ὁ πλοίαρχος λαμβάνει ναυτοδάνειον, ἰσχύει ὡς πρὸς τὴν μερίδα του, καὶ ὁ δανειστής ἀποκτᾷ προνόμιον κάμνων τὴν καταχώρησιν τοῦ δανείου του συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 312 τοῦ ἐμπορικοῦ κώδικος, χωρὶς νὰ ᾔηται ἀναγκαῖον πρὸς τοῦτο νὰ βεβαιωθῇ ἡ ἀνάγκη τοῦ δανείου καὶ νὰ προκηθῇ καὶ ἡ τῆς ἀρχῆς ἄδεια. Ἀπ. ἡ αὐτή.

§ 47. Καὶ τὰ διὰ τὸν τελευταῖον πλοῦν γεγόμενα δι' ἀνάγκην τοῦ πλοῦ ναυτοδάνεια δὲν προτιμῶνται (ἂν δὲν ἐγγραφῶσι κατὰ τὸ ἄρθρον 312 τοῦ Κώδ.) τῶν διὰ τὸν προλαβόντα πλοῦν γεγόμενων ναυτοδανείων, ἀλλ' ἐγγραφέντων, ἡ δὲ μετὰ τὴν προθεσμίαν τῶν δέκα ἡμερῶν ἐγγραφῇ μόνον ἀπέναντι τῶν μεταγενεστέρων δίδει δικαίωμα προνομίου, οὐχὶ δὲ καὶ ἀπέναντι τῶν προγενεστέρων τῶν χαιρόντων προνόμιον, διότι ὁ νόμος βοηθεῖ τοὺς ἐπιμελεῖς. Ἀπόφ. ἡ αὐτή.

§ 48. Τὸ διὰ ναυτοδανείου ἀποκτώμενον προνόμιον ἐπὶ τινος πλοῦ δὲν χάνεται μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ὀρισθέντος τῆς πληρωμῆς χρόνου, ἢ τοῦ τέλους τοῦ πλοῦ, δι' ὃν ἐδόθη, ἀλλὰ μένον οἱ κίνδυνοι παύουν, διατηρουμένου τοῦ προνομίου ἄχρι τῆς πληρωμῆς τοῦ δανείου, ἐνόσω τὸ πλοῖον ὑπάρχει καὶ δὲν πωληθῇ εἰς ἄλλον καὶ ταξειδεύσει. Ἀπόφ. ἡ αὐτή.

§ 49. Ἄν, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ῥωμ. δικαίου, ὁ νόμος δύναται νὰ καταργηθῇ καὶ διὰ τῆς συνθήκης, ἀπὸ τὸν νόμον ὁμως 32 τῶν Πανδεκτῶν de legibus S. Consulis ἐξάγεται, ὅτι ἡ συνθήκη πρέπει νὰ ᾔηται γενικὴ διὰ νὰ ἐπιφέρῃ αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ τοιουτοτρόπως ὁ νόμος οὗτος συμβιβάζεται μὲ τὸν δεῦτερον νόμον τοῦ Κώδικος quæ si conferendo, καθ' ὃν δὲν ἀποδίδεται ἡ ἰσχὺς αὕτη εἰς τὴν συνθήκην, ὡς αὕτη περιορίζεται ἐντὸς πόλεως τινος ἢ ἐπαρχίας· ἐπομένως καὶ ἂν ἀποδειχθῇ, π. χ., ὅτι εἰς τὴν νῆσον Θήραν ὑπάρχει συνθήκη, καθ' ἣν τὰ ναυτοδάνεια δὲν ἐγγράφονται εἰς κατὰστιχα ἐμπορικοῦ δικαστηρίου, καὶ ὁμως τὰ τοιαῦτα δάνεια ἔχαιρον προτίμησιν, ἢ τοιαύτη συνθήκη, ὡς μὴ γενικὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ περιορισμένη εἰς μίαν νῆσον, δὲν δύναται νὰ ὑπερσχύσῃ τοῦ ἄρθρου 312 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου. Αἱ διατάξεις δὲ τοῦ ἀπὸ 23 φεβρουαρίου 1835 διατάγματος, ὅπερ φαίνεται ὅτι εἰσήγαγεν ἄλλας περὶ ἐθίμων ἀρχὰς, δὲν ἐφαρμόζονται εἰς ἐμπορικὰ

ἔθιμα, οὐδὲ δύνανται νὰ ἔχουν ἀναδρομικὴν δύναμιν. Ἀπ. ἐφ. Ἀθηνῶν 909 τοῦ 1838. Ἴδε τὴν λ. "Εθιμα καὶ κατ. τὴν σ. 351 ἐν ἀρχ.

§ 49² Ποῦ πρέπει νὰ γίνηται ἡ καταχώρησις; (Ἴδε καὶ ἀνωτ. § 9, 10, 35· κατωτ. § 49³)

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὰ κατὰ τῆς ἀπὸ 3 μαΐου 1837 ἀποφάσεως τῆς διαιτητικῆς ἐπιτροπῆς προτεινόμενα ὑπὸ τοῦ ἤδη ἐκκαλοῦντος παράπονα εἶναι, πρῶτον, ὅτι κακῶς ἐθεωρήθη ὡς ἐστερημένον προνομίου τὸ ἰδικόν του δάνειον, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ καταταχθῇ ὡς πρῶτον προνομιοῦχον, καὶ δεύτερον, ὅτι κακῶς ἐθεωρήθη ὡς προνομιοῦχον τὸ τοῦ I B, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ καταταχθῇ συμμέτρως μετὰ τῶν λοιπῶν δανείων. Ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον εἶναι χωρὶς βάσιν, διότι ἡ παρὰ τοῦ ἄρθρου 312 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου διαταττομένη καταχώρησις, ἄνευ τῆς ὁποίας προνόμιον δὲν ἔχει χώραν, δὲν δύναται ἀδιαφόρως νὰ γενῇ εἰς τὸ γραφεῖον ὁποιοῦδήποτε ἐμποροδικείου, καθότι ἐκ τῆς γενικῆς διατάξεως τοῦ ρηθέντος ἄρθρου, μὴ διακρίνοντος μεταξὺ ναυτικῶν δανείων γενομένων δι' ἰδιωτικῶν, ἢ διὰ δημοσίων ἐγγράφων, ἐξάγεται προφανῶς, ὅτι ἡ διαταττομένη καταχώρησις ἔχει καὶ ἄλλον σκοπὸν ἐκτὸς τοῦ τῆς βεβιαίας χρονολογίας, τὴν ὁποίαν τὰ παρὰ συμβολαιογράφων γενόμενα ναυτικὰ συμβόλαια (ἄρθρον 311 τοῦ ἐμπ. νόμου) ἔχουν, δυνάμει τοῦ νόμου, ἀφ' ἐκὼν τῶν, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνηται συμφώνως μὲ τὴν προσδιοριστικὴν ἐκφρασιν τοῦ ἄρθρου 3 2, εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικείου, ἐκείνου, δηλονότι, ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποίου ἔγινε τὸ δάνειον· καὶ τοῦτο πρὸς τὸν σκοπὸν, τοῦ νὰ ἔχωσιν οἱ μέλλοντες νὰ χορηγήσωσι νέα ναυτικὰ δάνεια τρίτοι τὰ μέσα τοῦ νὰ λάβωσι, πρὸς ὁδηγίαν τῶν, ὅσον τὸ δυνατόν, ἀκριβεστέρας πληροφορίας περὶ τῶν προὑπαρχόντων καταχωρημένων καὶ ἐπομένως προνομιοῦχων ναυτικῶν δανείων, ἐξετάζοντες εἰς τὰ γραφεῖα ἐκείνων τῶν ἐμποροδικείων, εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν ὁποίων ὑπάρχει, ἕνεκα τοῦ διάπλου τοῦ πλοίου, ἢ ἕνεκα ἄλλων περιστάσεων, πιθανότης, ὅτι ἐγένοντο ναυτικὰ δάνεια· ἐπὶ δὲ τοῦ προκε μένου, τὸ δάνειον τοῦ ἤδη ἐκκαλοῦντος, ἐνῶ ἐγένετο ἐν Σκιάθῳ, κατὰ τὸ ἀπὸ 12 μαρτίου 1836 ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου Σκιάθου, ἐκπληροῦντος ἔργα συμβολαιογράφου, ὑπ' ἀριθ. 33 συμβόλαιον, ὄντων μάλιστα τοῦ τε δανειζομένου πλοιάρχου Δ Κ καὶ τοῦ ἤδη ἐκκαλοῦντος δανειστοῦ τῆς Σκιάθου κατοίκων, ἀντὶ νὰ καταχωρηθῇ, κατὰ τὴν προεκτεθεῖσαν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 312 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικείου τῆς περιφερείας ἐκείνης, ὡς τοῦ ἀρμοδίου πρὸ τοῦτο, ἡγουν τοῦ ἐν Χαλίδι, καταχωρήθη, ἀπεναντίας, εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικείου τῆς Σύρου, ὅπου ἔτυχε νὰ εὑρίσκωνται τότε, κατὰ τὸ

περιεχόμενον τοῦ συμβολαίου, ὃ ἤδη ἐκκαλῶν καὶ εἶχεν ἐπομένως, ὡς ἐκ τούτου, ἀπλῶς μόνον εὐκολίαν περισσοτέραν πρὸς ἐνέργειαν τῆς καταχωρήσεως· εἰς τρόπον ὥστε, μὴ ἐκπληρωθείσης τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 312 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, καθότι ἡ καταχωρήσεις εἰς ἀναρμοδίου ἐμποροδικείου γραφεῖον ἰσοδυναμεῖ μὲ παράλειψιν τῆς καταχωρήσεως, ἔπεται ἀναγκαίως τὸ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ιδίου ἄρθρου ὀριζόμενον ἀποτελέσμα τοῦ νὰ μὴ θεωρηθῇ τὸ δάνειον ὡς προνομιοῦχον· ἄρα ὀρθῶς, διὰ τῆς διαιτητικῆς ἀποφάσεως τῆς 3 μαΐου 1837, ἐθεωρήθη τὸ προκείμενον δάνειον ὡς ἐστερημένον προνομίου. Τὸ δεύτερον δὲ παράπονον τοῦ ἤδη ἐκκαλοῦντος κατὰ τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως, ὡς ἀδίκου διότι ἐθεώρησεν ὡς προνομιοῦχον τὸ δάνειον τοῦ I B, εἶναι βάσιμον, διότι μὴ τηρηθεῖσων, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς διαιτητικῆς ἀποφάσεως ἐξάγεται, τῶν ἀπὸ τὰ ἄρθρ. 312 καὶ 234 ὀριζομένων διατυπώσεων διὰ τὸ δάνειον τοῦτο, γενόμενον δι' ιδιωτικοῦ ἐγγράφου τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1836, δὲν ἐδύνατο νομίμως αὐτὸ νὰ θεωρηθῇ ὡς προνομιοῦχον, ἐναντίον τῆς ῤητῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 312 τοῦ ἐμπ. νόμου, καὶ, ἀκριβῶς εἰπεῖν, ὡς ἀπλοῦν δάνειον (καθότι πᾶν ναυτικὸν δάνειον ἀναγκαίως προϋποθέτει κίνδυνον, ὃ δὲ κίνδυνος ἄρχεται, κατὰ τὸ ἄρθρ. 328 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ὡς πρὸς τὸ πλοῖον, τὰ ἄρμενα, τὰ ἐξάρτια, τὸ ἐφόπλισμα καὶ τὰς τροφάς, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἀπόπλου, ἐνῶ, καθὼς προκύπτει ἐκ τῆς διαιτητικῆς ἀποφάσεως, τὸ δάνειον τοῦ I B, ἐδόθη λόγῳ ἐπισκευῆς τοῦ πλοίου, τροφῶν καὶ λοιπῶν αὐτοῦ ἐφοδίων, τὸ δὲ πλοῖον κατασχεθὲν δὲν ἀπέπλευσε) δὲν ὑπάγεται εἰς οὐδεμίαν τῶν λοιπῶν προνόμιον καθιερουσῶν περιπτώσεων τοῦ ἄρθρου 191 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου· ἄρα ἐσφαλμένως καὶ ἄνευ νομίμου λόγου ἐθεωρήθη τὸ δάνειον ὡς προνομιοῦχον, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ καταταχθῇ συμμέτρως μετὰ τῶν ἄλλων δανείων· »

*Απόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 4499.

§ 49³ Ἡ προτεραιότης τῆς ἐγγραφῆς τῶν ναυτοδανείων ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν προτίμησιν τοῦ δανείου ; — Εἰς τίνος ἐμποροδικείου γραφεῖον πρέπει νὰ γίνηται ἡ ἐγγραφή τοῦ ναυτοδανείου ; ἡ ἀπόφασις 394 τοῦ 1849 τῶν ἐν Νυμπλίῳ ἐφετῶν φέρει·

α Ἐπειδὴ σκοπὸς τῆς εἰς τὰ βιβλία τοῦ ἐμποροδικείου ἐγγραφῆς τῶν ναυτοδανείων εἶναι κυρίως ἡ ἀποτροπὴ ἐνδεχομένης παραγραφῆς τρίτων, καμμία δὲ διάταξις δὲν παρέχει προτιμήσεως δικαίωματα εἰς τὰ προγενεστέρως ἐγγεγραμμένα ναυτοδάνεια· ἀδιάφορος ἄρα εἶναι, ὡς πρὸς τὴν κατάταξιν, ἡ προγενεστέρα ἐγγραφή τοῦ ναυτοδανείου τοῦ ἐφεσιβλήτου ἀπὸ τὴν τοῦ . . .

Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 312 διατάσσει τὴν εἰς τὸ βιβλίον τοῦ ἐμπο-

ροδικείου έγγραφὴν τῶν ναυτοδανείων, δὲν ὀρίζει μὲν τὸ πρὸς τοῦτο ἀρμόδιον ἐμποροδικεῖον, ἀλλ' ἐκ τοῦ χρόνου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖ τὴν ἐγγραφὴν ἐπὶ ποινῇ ἀποκλείσεως τοῦ προνομίου, συνάγεται, ὅτι ἡ ἐγγραφὴ πρέπει νὰ γίνηται οὐχὶ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ πλοιάρχου, ἀλλ' εἰς τὸν τόπον, ὅπου συνέστη τὸ δάνειον, ἄλλως οἱ μακρὰν τῆς κατοικίας τοῦ πλοιάρχου ἢ τοῦ λιμένος, ὅπου τὸ πλοῖον εἶναι νηϊλογημένον, δανείζοντες ἤθελον στερεῖσθαι πολλάκις τοῦ προνομίου των, ἀδυνατοῦντες νὰ ἐγγράψωσι τὸ δάνειόν των ἐμπροθέσμως, ἔνεκα τῆς ἀποστάσεως τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ πλοιάρχου (1).» (Ἰδε ἄνωτ. § 49²).

§ 50. Ἄν ἡ ἐγγραφὴ τοῦ ναυτοδανείου γίνη μετὰ τὰς δέκα ἡμέρας (ἄρθρον 312 ἐμπ. νόμου), τὸ προνόμιον τοῦ δανειστοῦ δὲν ἀποσβέννυται ἀπολύτως, ἀλλ' ἀπλῶς δὲν ἀνατρέχει μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς περὶ τοῦ ναυτοδανείου συμβάσεως, καὶ δὲν παράγει ἀποτελέσματα εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐγγραφῆς· ἡ ἔννοια δ' αὕτη τοῦ νόμου γίνεται καταφανὴς ἐκ τοῦ ὅτι ἡ περὶ τῆς ἐγγραφῆς ταύτης διάταξις δὲν ἔχει ἄλλον σκοπὸν εἰμὴ νὰ ματαιώσῃ πάντα ὅλον ὡς πρὸς τοὺς τρίτους· ἄρα ἐν ὁποιαδήποτε ἐποχῇ λάβῃ χώραν ἡ ἐγγραφὴ, διατηρεῖ αὕτη τὸ προνόμιον τοῦ δανειστοῦ ὡς πρὸς ὅλους τοὺς μεταγενεστέρους δανειστάς (Ὁρα *Boulay-Paty*). Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9107 τοῦ 1852.

§ 51. Ἡ προθεσμία, περὶ ἧς προνοεῖ τὸ ἄρθρον 312 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, δὲν αὐξάνει λόγῳ ἀποστάσεως. Ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 9107 τοῦ 1852.

§ 52. Πρὸς τὸν πρόεδρον τῶν ἐν Χαλκίδι πρωτοδικῶν.

α Ἄν καὶ ὁ λιμενάρχης δὲν ᾔναι ἀρμόδιος νὰ ζητῇ πληροφορίας περὶ τῶν ἐγγραπτέων εἰς τὰ βιβλία ναυτοδανείων, διότι ὁ πρόεδρος τῶν ἐμποροδικῶν ἔχει τὸ καθήκον νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἐγγραφῆς αὐτῶν, μολοντοῦτο, ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀναφέρεται ἀμφιβολία τί μέλλει γενέσθαι ὡς πρὸς τὰ δάνεια ἐκεῖνα, ἅτινα οἱ δανεισταί, εἴτε ἐξ ἀνάγκης δὲν ἐδήλωσαν ἐντὸς τῆς παρὰ τοῦ νόμου

(1) Ὁ Boulay-Paty λέγει . . . l'enregistrement doit etre fait au greffe du tribunal de commerce ou du tribunal de première instance (qui en tient lieu) du domicile de l'emprunteur à la grosse. Cela nous paraît d'autant moins douteux, que c'est en effet là que ceux qui auraient à traiter avec lui doivent prendre connaissance de ses engagements. Ἀλλ' ἡ σκέψις, ὅτι ἡ ἐγγραφὴ διατάσσεται πρὸς διατήρησιν τοῦ προνομίου μόνον, καὶ ὅτι τὰ ἐν ἄλλοδαπῇ γενόμενα ναυτοδάνεια εἶναι προνομιαῖα δι' ἀπλῆς τῆς κηρύξεως τῶν διατυπώσεων τοῦ ἁρθρου 234 τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου, καὶ ἄνευ τῆς ἐγγραφῆς παρὰ τῷ δικαστηρίῳ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου τὸ πλοῖον εἶναι νηϊλογημένον, δικαιολογεῖ μᾶλλον τὴν ἀπόφασιν ἢ τὴν γνώμην τοῦ σφετῆ τούτου συγγραφέως. (Νομικῆς σελ. 5084.)

ταττομένης ἑξαμήνου προθεσμίας, εἴτε διότι γενόμενα κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ὡς ἐκ τῆς μακρᾶς ἀποστάσεως δὲν ἐπρόλαβον νὰ τὰ δηλώσωσι, τῆς δὲ ἀμφιβολίας ταύτης ἡ λύσις ζητεῖται καὶ πρὸ ἡμῶν ἤδη, σᾶς κοινοποιούμεν, κύριε πρόεδρε, ὅτι τὸ καθ' ἡμᾶς φρονοῦμεν, ὅτι τὰ ναυτοδάνεια ταῦτα ἔπαυσαν μὲν τοῦ νὰ ᾧσι προνομιοῦχα καὶ μένουν ἀπλᾶ δάνεια, ἀλλ' οἱ πρόεδροι τῶν ἐμποροδικῶν δύνανται νὰ τὰ ἐγγράφωσιν εἰς τὰ βιβλία μὲ τὴν ῥητὴν σημείωσιν ὅτι ἐπαρουσιάσθησαν ἐκπροθέσμως, σημειοῦντες καὶ τὴν τῆς παρουσιάσεως ἡμερομηνίαν· ἡ γνώμη μας ὁμῶς αὕτη δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ, καὶ ἐπομένως, ἐὰν οἱ Κ.Κ. πρόεδροι δίδοντες ἄλλην εἰς τὸν νόμον ἐρμηνείαν, φρονοῦν, ὅτι εἶναι ἀναρμόδιοι νὰ ἐγγράφωσιν, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, τὰ ἐκπροθέσμως παρουσιασθέντα ναυτοδάνεια εἰς τὰ βιβλία, μένει εἰς τοὺς ἔχοντας συμφέρον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἀπευθυνθῶσιν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ὡς καὶ ἐν πάσῃ ὁποιαδήποτε, εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, ὅπερ, δικάζον κατ' ἀντιδικίαν, δύναται νὰ διατάξῃ, ἢ μὴ, τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν εἰς τὰ βιβλία.

Ταῦτα εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 126 τῆς 17 ἰουνίου 1852 ἀνχορᾶς σας.ν

Ὁ ὑπουργὸς Κ. Προβελέγιος.

(Ἐγγραφον τοῦ ἐπὶ τῆς Δικ. ὑπουργοῦ ὑπ' ἀριθ. 5566 τοῦ 1852.)

§ 53. Ἡ ἐν τῷ γραμματίῳ παράλειψις τῆς μνείας τοῦ τόκου καὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ δανείου δὲν ἐπιφέρει τὴν ἀκύρωσιν τοῦ ναυτοδανείου, διότι ἡ μὲν συνομολογηθεὶς τόκος ἀφορᾷ τὸ συμφέρον μόνον τῶν συμβαλλομένων μερῶν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχει ἐπιρροὴν ὡς πρὸς τὸν τύπον καὶ τὴν ὑπαρξιν τοῦ δανείου, ἡ δὲ μνεία τῆς ἀνάγκης δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἀναγκαίων προσόντων τοῦ θαλασσοδανείου, οὐδὲ ἔχει ἐπιρροὴν εἰς ἀπαίτησιν ἀφορῶσαν ἀπλῶς τὴν ἐξόφλησιν τοῦ δανείου, ἐνῶ ἡ βεβαίωσις τῆς ἀνάγκης καὶ ἡ τήρησις τῶν ἄλλων διατυπώσεων ἀπαιτεῖται κυρίως διὰ τὰς μεταξὺ τοῦ πλοιάρχου, τῶν ιδιοκτητῶν καὶ τῶν δανειστῶν σχέσεις. Ἀπ. ἐφετ. Ἀθηνῶν 5051 τοῦ 1848 (Ἴδε ἀνωτ. § 11—15).

§ 53² Ὅταν τὸ ἔγγραφον διαλαμβάνῃ, ὅτι ὁ Α ἐδάνεισε τῷ Β ναυτικῶς ἐπὶ τοῦ πλοίου Γ, δίστηλα . . . πληρωτέα εἰς τὴν πρώτην ἀναζήτησιν τοῦ δανειστοῦ, ὁ δανειστὴς πότε ἔχει δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσῃ τὸ δάνειον, ἀφοῦ οὔτε ὁ πλοῦς, οὔτε ὁ χρόνος, δι' ὃν ἐδόθη, ὀρίζεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 311 § 7 τοῦ ἐ.π. νόμου;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἀπὸ 5 μαρτίου 1841 ἰδιωτικοῦ συμβολαίου γενομένου μεταξὺ τῆς Ν Ζ Β ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ Δ Ν Μ πλοιάρχου τοῦ ἐλληνικοῦ βρικίου, ὀνομαζομένου Ποσειδάωνος, ἀφ' ἐτέρου, προκύπτει, ὅτι ὁ πρῶτος ἐδάνεισε ναυτικῶς πρὸς τὸν δεύ-

τερον ἐπὶ τοῦ εἰρημένου πλοίου, τῆς ἀποσκευῆς καὶ τῶν ἐφοπλισμάτων αὐτοῦ δίστηλα ἰσπανικὰ χίλια μὲ ναυτικὸν τόκον πρὸς 1 1/2 τοῖς ἑκατὸν τὸν καθ' ἑκάστον μῆνα, πληρωτέα κατὰ τὴν πρώτην ἀναζήτησιν τοῦ δανειστοῦ ἐν Σύρῳ ἢ ὅπου ἄλλοῦ ἤθελε παρουσιασθῇ ἀντίγραφον τοῦ συμβολαίου κατὰ τάξιν γυρισμένον.

Ἐπειδὴ ἂν καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ, 1) ὅτι τὸ περὶ τοῦ ναυτικοῦ τούτου δανείου συμβόλαιον δὲν ἐνδιαλαμβάνει τι περὶ τῶν δύο περιπτώσεων, περὶ ὧν γίνεται μνεῖα εἰς τὸ ἄρθρον 311 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, δηλαδὴ ἂν ἐδόθη τὸ δάνειον δι' ἕνα μόνον πλοῦν καὶ διὰ ποῖον, καθὼς καὶ διὰ ποῖον χρόνον, ἀλλὰ περιορίζεται εἰς τὴν μόνην μνεῖαν, ὅτι ὁ πλοίαρχος θέλει τὸ ἀποδώσει εἰς τὴν πρώτην ἀναζήτησιν τοῦ δανειστοῦ εἴτε εἰς Σύρον, εἴτε ἄλλαχού κτλ. 2) ὅτι ἡ τελευταία συμφωνία αὕτη δὲν δύναται, κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν φύσιν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται συμβολαίου, νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀπεριορίστως καὶ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύναται ὁ δανειστὴς νὰ ἀπαίτησιν τὴν ἀπόδοσιν τῆς δανεισθείσης ποσότητος κατὰ τὴν ἀπλὴν ἀρέσκειάν του, εἴτε καὶ πρὶν ἢ λάβῃ χώραν πλοῦς ἢ ταξειδιόν τι, διότι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ ἀπλὴ λέξις *ναυτικοδάνειον* ὑποθέτει θαλασσίους κινδύνους καὶ πλοῦς, ὡς γίνεται φανερόν ἀπὸ τὰ ἄρθρα 311, 323 καὶ 328 κτλ. τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, καὶ ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐὰν δὲν ἤθελον λάβει χώραν οἱ κίνδυνοι οὗτοι καὶ ὁ πλοῦς, δὲν ἰσχύει τὸ συμβόλαιον τοῦ θαλασσοδανείου ὡς τοιούτου, οὔτε δύναται νὰ ᾔηται δεκτὴ ἡ ἀπαίτησις αὐτοῦ καὶ τῶν θαλασσίων τόκων, εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ δανειζομένου πλοίαρχου ἦτο βέβαια τὸ νὰ μεταχειρισθῇ τὰ χρήματα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς θαλασσίου ἐπιχειρήσεως ἢ κερδοσκοπίας του, καὶ αὕτη ὄχι μόνον ἤθελε ματαιωθῇ, ἀλλὰ ἤθελε προξενήσῃ τὸν ὄλεθρον τοῦ πλοίαρχου, ἂν, πρὶν τῆς ἐκτελέσεως ταύτης, ἐδύνατο νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν δανεισθέντων χρημάτων, καθὼς καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ δανειστοῦ εἶναι παρομοίως ὁ ἴδιος, ὅταν ἐξαιτῆται ὅλους τοὺς θαλασσίους τόκους, οἵτινες χρεωστοῦνται μόνον διαρκούντων τῶν θαλασσίων κινδύνων καὶ τέλος ὁ σκοπὸς ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων εἶναι νὰ ἰσχύσῃ τὸ συμβόλαιον τοῦ ναυτικοδανείου, περὶ οὗ πρόκειται, καὶ τὸ ὁποῖον ἐπικαλεῖται ὁ ἐνάγων, ἐνῶ εἰς τὴν ἐναντίαν ἔννοιαν τῆς αὐτῆς συμφωνίας ἤθελε θεωρηθῇ ὡς ἄκυρον τὸ συμβόλαιον τοῦτο (*Merlin* λέξει *Grosse aventure*. Ἐμεριγὸν τόμ. Β' κεφ. α' τμ. δ' — κεφ. Β' *conferance* κεφ. Β' τμ. α' καὶ δ' — κεφ. Θ' τμ. 6'. *Pardessus* εἰς τοὺς ἀριθμοὺς 892, 894 καὶ 895. *Rogron* ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 311 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου. 3) ὅτι δὲν δύναται αὕτη ἡ συμφωνία ἢ ὑπάρχουσα εἰς τὸ συμβόλαιον τοῦ ναυτικοδανείου νὰ ἐφαρμοσθῇ

καὶ διερμηνευθῇ οὕτως ἀπεριορίστως, καθὼς ἤθελεν ἐφαρμοσθῇ καὶ διερμηνευθῇ ὅταν προκηται περὶ ἄλλων δανείων καὶ συμβολαίων, καθόσον μάλιστα πᾶσα διερμηνεῖν πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἰσχύσῃ τὸ δάνειον ὡς ναυτικοδάνειον καὶ ὑπὲρ τοῦ δανειζομένου ὡς ὀφειλέτου καὶ κατὰ τοῦ δανειστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ καλλίτερα τὸ εἰρημένον ἄρθρον 311, καὶ κυρίως ὑπὲρ τῆς ἐμπορίας, ἣτις συντελεῖ εἰς ὄφελος τῆς ἐπικρατείας, καὶ ἡ ὁποία ἤθελε βλαφθῇ ἀπὸ τὴν παρεξήγησιν ταύτην· εἶναι ἀνκντῖρρήτον ἐξ ἀνάγκης, ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν φύσιν τοῦ συμβολαίου τοῦ ναυτικοδανείου, ἀπὸ τὴν νομιζομένην θέλησιν τῶν συμβαλλομένων καὶ ἀπὸ τὸ συμφέρον τῆς ναυτικῆς ἐμπορίας, καὶ ἐπομένως ὑπόκειται εἰς αὐτὴν τὴν διερμηνείαν, ἡ ὁποία συμφωνεῖ μ' ὅλας τὰς διαληφθεῖσας περιπτώσεις, καὶ ἡ ὁποία ἀναβάλλει τὴν ἐνέργειαν καὶ ἐφαρμογὴν αὐτῆς τῆς συμφωνίας μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ θαλασσίου κινδύνου καὶ πλοῦ, διὰ τοὺς ὁποίους ἔγινε τὸ δάνειον (*Pardessus* ἀριθ. 191, 775—809 καὶ 895. Ἐμεριγὸν κεφ. ΙΓ' τμ. δ'— κεφ. Θ' τμ. β' καὶ κεφ. Κ' τμ. ζ' τόμ. 2 βιβλ. 395. 4) Ὅτι τόσον, κατὰ τοὺς περὶ ναυτικοδανείου συγγραφεῖς, ὅσον κατὰ τὸ ἄρθρ. 328 τοῦ ἐμπ. νόμου, τὸ ναυτικοδάνειον γινόμενον ἀπεριορίστως καὶ ἄνευ τῶν διαληφθεισῶν μνειῶν περὶ τὸν πλοῦν καὶ τὸν χρόνον του, λογίζεται ὡς γενόμενον διὰ τὸ πρῶτον, τὸ ὁποῖον ἐπιχειρεῖ ὁ πλοίαρχος ταξείδιον καὶ διὰ τὸν ἀμφοτερόπλου (aller et retour), ὥστε οἱ κίνδυνοι νὰ διαρκοῦν μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς τὸν λιμένα, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀνεχώρησε τὸ πλοῖον, ἢ μέχρις ὅτου ἀρράξῃ τὸ πλοῖον εἰς τὸν τόπον, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐπιχειρισθέντος ταξειδίου, λογίζεται ὡς τόπος τοῦ προορισμοῦ του (*de sa destination*) *Pardessus* ἀριθ. 775, 894. Ἐμεριγὸν κεφ. Η' τμ. ι § 1 καὶ *Conferance* ρξ' Ε' καὶ τόμ. 4 καὶ 9 κεφ. ΙΓ' καὶ *conferance* ρξ' Γ' 5) Ὅτι πρὸ τῆς παύσεως τοῦ κινδύνου τούτου, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ἔχει ἰσχὺν καὶ ἐκτέλῃσιν τὸ ναυτικοδάνειον καὶ δικαίωμα ὁ δανειστὴς εἰς τοὺς θαλασσίους τόκους, δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ οὗτος τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν τόκων, καὶ ἐπομένως πρὸς αὐτὴν μόνην τὴν ἐποχὴν ἀναφέρεται ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς τῆς ἀπεριορίστου συμφωνίας. 6) Ὅτι ἂν ἡ ἀρχὴ, ἣτις ἐφαρμόζεται ὅταν προκηται περὶ τοῦ πρώτου δανείου καὶ ταξειδίου, ὑπάρχουν οἱ αὐτοὶ λόγοι διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὸ σιωπηλῶς ἀνανεωμένον ναυτικοδάνειον καὶ εἰς τὸν ἄλλον πρῶτον μετὰ τὴν ἀνανέωσιν τυχὴν ἐπιχειρισθέντα παρὰ τοῦ ἰδίου πλοίαρχου πλοῦν καὶ ταξειδίου· διότι μέχρις ὅτου ὁ δανειστὴς δὲν ἐξαιτεῖται τὴν ἀπόδοσιν τῶν χρημάτων ἢ δὲν γνωστοποιεῖ πρὸς τὸν ὀφειλέτην

πλοίαρχον, ὅτι δὲν θέλει νὰ χρησιμεύσουν πάλιν εἰς ἄλλον διά-
πλουν αὐτὰ τὰ χρήματα, ὡς δύναται ὁ δανειστής νὰ κάμῃ εἰς κάθε
παῦσιν τῶν θαλασσίων κινδύνων καὶ ταξειδίων, γίνεται σιωπηλῶς
ἢ ἀνανέωσις, περὶ ἧς γίνεται λόγος εἰς τὸ ἄρθ. 323 τοῦ ἐμπ. νόμου
περὶ τοῦ πρώτου δανείου διὰ τὴν χρῆσιν καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ
μεταγενεστέρου ταξειδίου, εἰς τρόπον, ὥστε ἐξακολουθοῦν νὰ τρέ-
χουν ὑπὲρ τοῦ δανειστοῦ οἱ θαλάσσιοι τόκοι καὶ διὰ τοῦτο ὁ δανει-
στής, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ δεύτερος πλοῦς καὶ τὸ δεύτερον ταξειδίον
εἶναι πάλιν τὰ πρῶτα μετὰ τὴν σιωπηλὴν ἀνανέωσιν τοῦ θαλασσο-
δανείου, ὑποχρεοῦται πάλιν εἰς τὸ νὰ προσμένῃ τὴν ἀκέραιον ἀπο-
περάτωσιν τοῦ ταξειδίου, ἢ τὸ φθάσιμον τοῦ πλοίου εἰς τὸν προσ-
δωρισμένον τόπον τῆς ἐξαρτήσεώς του, εἰσέτι καὶ ὡς μόνον ἀρμό-
διον τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον δύναται ὁ πλοίαρχος νὰ πληρώσῃ.
7) Ὅτι δὲν δύναται ὁ δανειστής ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς
τῆς ἐποχῆς, ἀφοῦ δὲν ἐμπόδισεν, ὡς ἤμποροῦσε νὰ κάμῃ, τὴν ἀνα-
νέωσιν τοῦ θαλασσοδανείου καὶ ἐξ ἐναντίας ἐσυμφώνησε σιωπηλῶς
εἰς τὸ νέον ταξειδίον τὸ παρὰ τοῦ πλοίαρχου ἐπιχειρισθὲν, καθὼς
ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν αἴτησιν, τὴν ὁποῖαν κάμνει, τῶν θαλασσίων
τόκων, διαρκοῦντος αὐτοῦ, ὥστε ὠφελούμενος ὁ δανειστής ἀπὸ τὸ
νέον ταξειδίον καὶ ἀπὸ τοὺς νέους κινδύνους τοῦ πλοίου δὲν δύνα-
ται ν' ἀποφύγῃ τὰς νομίμους συνεπείας κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν.
8) Ὅτι εἶναι ἀποχρώντως ἀποδεδειγμένον καὶ ὁμολογούμενον, ὅτι
τὸ περὶ οὗ πρόκειται πλοῖον ἐφορτώθη εἰς Λονδίνον μὲν ἄνθρακας,
τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἐκφορτώσῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὥστε
τὸ ἐνεστὼς ταξειδίον δὲν εἶναι, οὔτε δύναται νὰ λογισθῇ, ὡς ἀπο-
περτωμένον εἰς Σύρον, οὔτε τὸ πλοῖον ἔφθασεν εἰς τὸν προσδιω-
ρισμένον τόπον, ὅπου οἱ κίνδυνοι μόνον δύνανται νὰ λογισθοῦν
νομίμως πεπαυμένοι, οὔτε εἰς τὸν ἀρμόδιον τόπον, διὰ νὰ πλη-
ρώσῃ ὁ πλοίαρχος. 9) Ὅτι ἐπομένως πρὶν τῆς παύσεως ταύτης
τῶν κινδύνων, δὲν θεωρεῖται ἀπαιτητέον τὸ περὶ οὗ πρόκειται
ναυτικοδάνειον.

Μολαταῦτα·

Ἐπειδὴ τὸ διαληφθὲν ναυτικὸν συμβόλαιον δὲν φανερόναι οὔτε
τὸν πλοῦν, οὔτε τὸν χρόνον, δι' ὃν ἐδόθη τὸ ναυτικὸν δάνειον, ὡς
ὀρίζει τὸ ἄρθρον 311 § 7 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, οὔτε ἄλλως ἐξά-
γεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ συμβολαίου τοιοῦτον τί, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι
ὠρισμένος οὔτε ὁ τόπος, οὔτε ὁ χρόνος τοῦ κινδύνου· ἡ δὲ ἐν τῷ
συμβολαίῳ διαλαμβανομένη ἔκφρασις αὐτῇ ὅτι ὁ δανεισθεὶς πλοίαρχος
ὑποχρεοῦται ν' ἀποδώσῃ τὸ εἰρημένον χρέος μετὰ τοῦ δουλευθησο-
μένου τόκου εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ δανειστοῦ καὶ εἰς πρώτην του
ἀναζήτησιν εἰς Σύρον, ἢ ὅπου ἄλλοῦ θέλει παρορυσιασθῇ ἀντίγραφον

τοῦ συμβολαίου ἐν τάξει γυρισμένον ὁ ἀφορᾷ ἀναμφιβόλως τὴν ἐποχὴν τῆς ἀποδόσεως, ἥτις, κατὰ τὴν διάκρισιν τοῦ διαληφθέντος ἄρθρου 311, φανερόνεται καὶ αὕτῃ ἐν τῷ ναυτικῷ συμβολαίῳ, καὶ δὲν ἔχει ἀναγκαίαν σχέσιν μὲ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ πλοῦ καὶ τῆς διαρκείας τῶν κινδύνων (*Locré esprit du code de commerce* σημ. εἰς τὸ ἄρθρον 323 τοῦ ἐμπ. νόμου), ὥστε ἐκ μόνης αὐτῆς τῆς ἐκφράσεως νὰ ἐξάγῃται νομίμως καὶ εὐλόγως ὅτι οἱ συμβαλλόμενοι ἐννόουν δι' αὐτῆς νὰ ὀρίσωσι καὶ τὸν χρόνον τῶν κινδύνων.

Ἐπειδὴ ὁπότεν δὲν ἦνχι ἐν τῷ συμβολαίῳ προσδιωρισμένος οὔτε ὁ πλοῦς, οὔτε ὁ χρόνος τῶν κινδύνων, ὁ μὲν πλοῦς λογίζεται ὡς ὢν ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον τὸ πλοῖον ἔμελλε νὰ κάμῃ ἀμέσως μετὰ τὸ δάνειον (ιδεὲ *Dalloz Jeune Dict. général de Jurisprudence* λ. *contrat à la grosse* n. 86 καὶ *Pard. n. 988* καὶ 810), ὁ δὲ χρόνος τῶν κινδύνων ἄρχεται ὡς πρὸς τὸ πλοῖον, τὰ ἄρμενα, τὰ ἐξάρτια, τὸ ἐφόπλισμα καὶ τὰς τροφάς, κατὰ τὸ ἄρθρον 323 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἀπόπλου, καὶ διαρκεῖ μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν τὸ πλοῖον ἤθελεν ἀγκυρωθῇ ἢ προσορμισθῇ εἰς τὸν προσδιωρισμένον διὰ τὸν κατὰπλουν λιμένα.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰς περὶ τοῦ ναυτικοῦ δανείου ἀρχάς, ἅμα παύσωσιν οἱ κίνδυνοι, παύει καὶ ὁ ναυτικὸς τόκος, καὶ τὸ δάνειον καθίσταται ἀμέσως ἀπαιτητὸν, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ συμβολαίῳ προσδιωρισμένη ἄλλη ἐποχὴ τῆς ἀποδόσεως.

Ἐπειδὴ, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἐφετηρίου ἐγγράφου, κατὰ τὴν 5 μαρτίου 1841, ὅτε ἐδόθη ἐν Σύρῳ τὸ περὶ οὗ ἡ δίκη δάνειον, τὸ πλοῖον, ἐφ' οὗ ἐδόθη, ἦτο ναυλωμένον διὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν· κατὰ τοῦτο δὲ δὲν ἐγένετο καμμία ἀντίρρησης ἐκ μέρους τοῦ ἐφεσιβλήτου M, ἐπομένως, δοθέντος τοῦ ναυτικοῦ δανείου ἐπὶ τοῦ πλοῖου κτλ., ὁ μὲν πλοῦς εἶνχι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἔκαμε πρὸς Ἀλεξάνδρειαν, ὁπότε ἐξέπλευσεν ἐκ Σύρου μετὰ τὴν 5 μαρτ. 1841, ὅτε ἐδόθη τὸ δάνειον, ὁ δὲ χρόνος τῶν κινδύνων ἤρχισεν ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸ πλοῖον ἀπέπλευσεν ἐκ Σύρου, καὶ διήρκεσε μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἀγκυρώθη ἢ προσωρμισθῇ εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας· ἀπὸ τῆς ἡμέρας δὲ ταύτης, ὅτε ἔπαυσαν οἱ κίνδυνοι, ἔπαυσαν καὶ οἱ ναυτικοὶ τόκοι καὶ τὸ δάνειον κατέστη ἀπαιτητὸν εἰς τὴν πρώτην ἀναζήτησιν τοῦ δανειστοῦ N B κατὰ τὴν πρώτην συμφωνίαν τῶν συμβαλλομένων.

Ἐπειδὴ ἂν αἱ κατὰ τὸπον ἐμπορικαὶ συνθήμαι δύνανται μὲν νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν ἀπὸ τὰ δικαστήρια, ἀλλ' ὁπότεν ὁ νόμος σιωπᾷ καὶ ἡ συνθήκη δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὰς δι' αὐτοῦ καθιερωμένας

ἀρχάς (ἴδε ἀν. § 49)· ἐπομένως ἡ συνήθεια, τὴν ὁποίαν ὁ ἐκκαλῶν προτείνει, ὅτι εἰς σύρον ὑπάρχει ἔθιμον, ὅτι ἐκεῖ τὰ ναυτικά δάνεια γίνονται ὅλα εἰς τὴν πρώτην ἀναζήτησιν τοῦ δανειστοῦ, καὶ ὅτι ἡ διάνοια τῶν συμβαλλομένων εἶναι τὸ νὰ ἔχωσιν οἱ δανεισταὶ τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶσιν ὁπότε θελήσωσι τὴν πληρωμὴν τοῦ ναυτικοῦ δανείου, μετὰ τῶν ναυτικῶν τόκων μέχρι τῆς ἀπαιτήσεως, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐνώπιον τῶν ἐμποροδικῶν καὶ τοῦ δικαστηρίου τούτου αἰτήσεων αἰτοῦ ζητοῦντος τοὺς ναυτικοὺς τόκους μετὰ τὴν παῦσιν τῶν κινδύνων μέχρι τῆς ἀγωγῆς, ἀντιβαίνει εἰς τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ μνησθέντος ἄρθρου 328 τοῦ ἐμπορ. νόμου ὀρίζοντος τὸν χρόνον τῶν κινδύνων, ὁπότε δὲν ὀρισθῇ παρὰ τῶν συμβαλλομένων, καὶ εἰς τὰς περὶ ναυτικοῦ δανείου ἀρχάς τοῦ ναυτικοῦ νόμου, καθ' ἃς ναυτικὸς τόκος δὲν ἐπιτρέπεται ἅμα παύσωσιν οἱ θαλάσσιοι κίνδυνοι· ὅθεν περὶ τῆς συνήθειας ταύτης ἀπόδειξις, τὴν ὁποίαν καὶ δὲν ζητεῖ ὁ ἐκκαλῶν, δὲν συγχωρεῖται.

Ἐπειδὴ, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐσφαλμένως τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Σύρῳ ἐμποροδικῶν ἀπέρριψεν ὡς πρόωρον τὴν ἀγωγὴν τοῦ Ν Σ Β ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ἡ πληρωμὴ τοῦ δανείου ἔπρεπε νὰ γίνῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἐτελείονεν ὁ τοῦ κινδύνου πλοῦς, ἐνῷ τὸ πλοῖον τοῦτο ἀπὸ τὴν 5 μαρτίου τοῦ 1841 ἔκαμε τουλάχιστον τὸν εἰς Ἀλεξάνδρειαν πλοῦν.

Ἐπειδὴ ἂν τὸ δικαστήριον τῶν ἐμποροδικῶν ἔκρινεν εὐλογον, κατ' ἐπιείκειαν, νὰ δώσῃ εἰς τὸν πλοίαρχον προθεσμίαν τινὰ εἰς πληρωμὴν τοῦ χρέους του, ἡ ἐπιείκεια αὕτη δὲν ἦτον εὐλογος πρὸς ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς ὡς προώρου, ἀλλ' ὥφειλε νὰ τὴν παραδεχθῇ καὶ ἀναβάλλῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, χορηγοῦν, κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο συγχρόνως, καὶ τὰς ἀναγκαίας ἀσφαλείας εἰς τὸν δανειστήν.

Ἐπειδὴ ἡ αἵτησις τοῦ Ν Ζ Β τοῦ νὰ λάβῃ ναυτικοὺς τόκους μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ἀγωγή του, δὲν εἶναι νόμιμος, καθότι, ἀπ' ἧς ἡμέρας ἔπαυσαν οἱ θαλάσσιοι κίνδυνοι, κατὰ τὰ προεκτεθειμένα, ἔπαυσαν καὶ οἱ ναυτικοὶ τόκοι, ἡ αἵτησις του ὅμως αὕτη δύναται νὰ περιορισθῇ εἰς τοὺς νομίμους ἐγγεῖους τόκους, οἵτινες, ἀφότου ἔπαυσαν οἱ ναυτικοὶ τόκοι, ἄρχονται αὐτοδικαίως ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου κατὰ τὴν ἐμπορικὴν συνήθειαν. (ἴδε *Dalloz R. A.* λέξει *Contrat à la grosse. n. 4* καὶ *N. 4 Π. (22. 2)*).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2679 τοῦ 1842.

§ 54. Ὁ κομιστὴς δανείου ναυτικοῦ δύναται νὰ κινήσῃ τὴν περὶ πληρωμῆς ἀγωγὴν; Ὁρα Εὐρ. τόμ. 4 σελ. 337.

§ 55. Ἡ ἄτακτος ὀπισθογράφησις ἐπὶ ναυτοδανείων εἰς διαταγὴν μεταφέρει τὴν κυριότητα εἰς τὸν κομιστὴν; (1) — Οὗτος, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δύναται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ὀφειλέτου;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 136 καὶ 138 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, τῶν ὁποίων αἱ διατάξεις λαμβάνουσιν ἐφαρμογὴν, κατὰ τὰ ἄρθρα 313 καὶ 187, καὶ ἐπὶ ναυτοδανείων πληρωτέων εἰς διαταγὴν, ὀπισθογράφησις ἄτακτος, ὁποία εἶναι ἢ μὴ μνημονεύουσα ῥητῶς τὴν δοθείσαν ἀξίαν, δὲν ἔχει μεταβιβάστικὴν τῆς κυριότητος τοῦ ναυτοδανείου ἰσχὺν, καὶ μόνον καθίστησι τὸν κομιστὴν ἐντολοδόχον τοῦ κυρίου τοῦ ναυτοδανείου καὶ δυνάμενον, ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἰδιότητα, νὰ ἐπιδιώξῃ τὸν ὀφειλέτην, ἀλλὰ πάντοτε ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου.

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ ἔγγραφο τοῦ ναυτοδανείου, ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ ἀγωγὴ τοῦ Η Α, εἶναι μὲν πληρωτέον εἰς διαταγὴν τοῦ χορηγήσαντος τὸ ναυτοδάνειον Α Χ καὶ ὑπὸ τούτου μετεβιβάσθη εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Φ Α, ὑπὸ τούτου εἰς τὸν Α Λ καὶ ὑπὸ τοῦ τελευταίου τούτου εἰς τὸν Η Α, ἀλλὰ δι' ὀπισθογραφήσεων ἀτάκτων, δι' ὀπισθογραφήσεων, δηλαδή, καθ' ἃς περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ναυτοδανείου ἀπλῆ μόνον τῶν ὀπισθογράφων συνεννόησις ἔλαβε χώραν, ὅπερ δὲν ἐμφαίνει τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενην καταβολήν· ἡ κυριότης ἄρα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ναυτοδανείου ἔμεινεν εἰς τὸν πρῶτον αὐτῆς κύριον, τὸν Α Χ, ἐπομένως ἐν ὀνόματι αὐτοῦ ἐδύνατο ὁ Η Α νὰ ἐπιδιώξῃ δικαστικῶς τὴν ἐξόφλησιν, καὶ οὐχί, ὡς ἔπραξεν, ἐν ὀνόματι τοῦ ὀπισθογράφου Α Λ μὴ ὄντος κυρίου, οὐδ' ἔχοντος ἄμεσον ἴδιον συμφέρον, ἐναντίον τῆς σαφοῦς ἐννοίας τοῦ ἁρθρου 67 τῆς πολ. δικονομίας, καθ' ἣν δὲν δύναται τις νὰ παρασταθῇ ἐν δικαστηρίῳ αὐτοπροσώπως, ἢ δι' ἐντολοδόχου, εἰς ὑπόθεσιν, ἐφ' ἧς δὲν ἔχει ἄμεσον ἴδιον συμφέρον. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Νοσυλ. 614 τοῦ 1852 (Νομ. κ. σ. 5642). — Ἰδε σχετικὰ ζητήματα ἐν Εὐρ. τ. 5 σελ. 500 ἐπ. (λέξει Γραμμάτια).

— Κατὰ τὸ ἄρθρον 313 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, πᾶν ναυτικὸν συμβόλαιον δύναται νὰπραγματευθῇ δι' ὀπισθογραφήσεως, εἴαν ᾖ εἰς διαταγὴν. Εἰς ταύτην δὲ τὴν περίπτωσιν, ἡ διαπραγματεύσις τοῦ ἐγγράφου τούτου ἔχει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, ὡς καὶ

(1) Δηλαδή δι' ὀπισθογραφήσεως, καθ' ἣν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ναυτοδανείου μόνον ἀπλῆ συνεννόησις τῶν ὀπισθογράφων ἔλαβε χώραν.

ὅλαι αἱ περὶ τῶν ἐμπορικῶν γραμματίων πραγματεύσεις. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Πάγου 28 καὶ 61 τοῦ 1845.

§ 56. Περὶ τῶν προνομίων, ἴδε ἀνωτέρω § 19.—Ἴδε καὶ τὴν λέξιν *Προνόμιον*, ὡς καὶ τὰ ἐπ.

§ 57. Κατασχεθέντος τοῦ πλοίου διὰ προνομιοῦχον δάνειον, οἱ μετὰ τὴν κατάσχεσιν τοῦ πλοίου ναυτοδανείσαντες εἰς τὸν ἀποπλεύσαντα αὐθαιρέτως πλοίαρχον δὲν δύνανται νὰ προτιμηθῶσι τῶν κατασχόντων τὸ πλοῖον.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ὁ ἐμπορικὸς νόμος εἰς τὸ ἄρθρον 11 § 1 τοῦ 191 ἄρθρου, συγκαταλέγει μεταξὺ τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου προνομιοῦχων χρεῶν τὰ εἰς τοὺς προμηθευτὰς ὕλης πρὸς κατασκευὴν τοῦ πλοίου, διότι θεωρεῖ τὴν ἀπόπλευσιν ταύτην ὡς σιωπηρὸν τεκμήριον τῆς θελήσεως τῶν πιστωτῶν περὶ παραιτήσεως τῶν προνομίων των· ὅταν ἐπομένως ὁ πιστωτὴς ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἀπαιτεῖ ὁ νόμος διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπόπλευσιν, ἡ ῥητὴ αὕτη ἀντίστασις καταστρέφει τὸ ἐκ τοῦ περιστατικοῦ τῆς ἀποπλεύσεως πηγάζον νόμιμον τεκμήριον, καὶ ἀρκεῖ πρὸς διατήρησιν τοῦ προνομίου.

Ἐπειδὴ ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου τούτου τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, σύμφωνα οὖσα μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον, διότι ἤθελεν εἶσθαι παράλογον, ἂν ἡ διατήρησις τῶν προνομίων ἐκρέματο ἀπὸ πρᾶξιν τρίτων, ἀδιαφόρως ἂν συναινέσῃ ἡ ἀντισταθῇ εἰς αὐτὴν ὁ προνομιοῦχος πιστωτὴς, ἐπικυροῦται καὶ ἀπὸ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 193 τοῦ αὐτοῦ νόμου, κατὰ τὸ ὅποῖον, ἐν περιπτώσει ἐκουσίας πωλήσεως τοῦ πλοίου, ἡ εἰς τὴν ἀπόπλευσιν τοῦ πλοίου γενομένη ἀντίστασις τῶν πιστωτῶν τοῦ πωλητοῦ ἀρκεῖ πρὸς διατήρησιν τῶν προνομίων των.

Ἐπειδὴ, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὁ ἀναιρεσιδύλητος Α, ἔχων νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸν Ν Κ τὸ ἀντίτιμον ναυπηγησίου ξυλείας, χρησιμευσάσης διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ πλοίου αὐτοῦ ἢ *Εὐαγγελίστρια*, ἐπραξε τὰ αὐτὰ, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπόπλευσιν τοῦ πλοίου τούτου, ἐνεργήσας συντηρητικὴν κατάσχεσιν ἐπ' αὐτοῦ, διότι, διὰ τῆς κατασχέσεως, ὁ πλοίαρχος, γενόμενος ἀπλοῦς μεσεγγυοῦχος τοῦ πλοίου, καὶ ὀφείλων ἐπομένως νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς φυλάξεως αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον τῆς κατασχέσεως, μέχρι παραδόσεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ, κατὰ τὰ ἄρθρα 1039, 1040 καὶ 889 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, δὲν δύναται νομίμως, μετὰ τὴν κατάσχεσιν, νὰ ἐπιχειρήσῃ πλοῦν καὶ μάλιστα ἐκτὸς τοῦ Κράτους, ὡς τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἀπὸ τὸ 215 ἄρθρον τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, καὶ ἀπὸ τὸ 892 τῆς πολ. δικονομίας, κατὰ τὸ ὅποῖον δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ὀφειλέτην ἢ εἰς τὸν δανειστὴν ἢ εἰς ἄλλον δῆμον

μετακόμισις τῶν κατασχεθέντων κινητῶν, παρ' ὅταν, γινομένου αὐτόθι τοῦ πλειστηριασμοῦ, εἶναι ἐλπίς νὰ προσενεχθῇ μεγαλητέρα τιμή.

Ἐπειδὴ ἐπομένως, ἂν, μετὰ τὴν γενομένην κατάσχεσιν, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πλοῖον ἀπέπλευσεν αὐθαίρετως, τὸ περιστατικὸν τοῦτο δὲν ἐδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀπώλειαν τῶν προνομίων τοῦ ἀναιρεσιβλήτου, ὡς ὀρθῶς ἀπεφάσισε τὸ δικαστήριον τῶν ἐφετῶν.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 30 τοῦ 1845.

§ 58. Τὸ ἄρθρον 193 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου περὶ ἀποσβέσεως τοῦ προνομίου τῶν ναυτοδανείων ἐννοεῖ πώλησιν ἔγχυρον καὶ ἰσχυράν (ἐπρόκειτο περὶ ἐκουσίως πωλήσεως). Ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10556 τοῦ 1853, ἢ βλ. ἀνωτέρω.

§ 59. Ἐν, πρὸς ἐξόφλησιν ναυτοδανείου τινός, πληρωθῇ μὲν μέρος τοῦ χρέους διὰ μετρητῶν, δοθῇ δὲ νέον ἔγγραφον διὰ τὸ ὑπόλοιπον, τὸ πρῶτον ναυτοδάνειον ἀπόλλυσι πᾶν προνόμιον. Τεμ. 1 καὶ 18 de nov. Ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 913 τοῦ 1852.

§ 60. Ἐκ τῶν ἄρθρων 311 καὶ 323 τοῦ ἐμπορ. νόμου προκύπτει, ὅτι ὁ νομοθέτης δὲν ἀπαγορεύει τὰ ὑπὲρ τὸν ἑνα πλοῦν διδόμενα δάνεια, ἥτοι τὴν ἀνανέωσιν αὐτῶν, ἀλλ', ἐξεναντίας, τὴν παραδέχεται, καὶ μόνον τὴν προτίμησιν εἰς τὴν πληρωμὴν ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτῶν; Κατὰ τὸ ἄρθρον 193 τοῦ ἐμπ. νόμου, τὰ προνόμια τῶν δανειστῶν σθένυνται, ἂν, μετὰ πώλησιν ἐκουσίαν, τὸ πλοῖον τελεώσῃ ἕνα διάπλουν μὲ κίνδυνον τοῦ ἀγοραστοῦ, ἄνευ ἀντιστάσεως ἐκ μέρους των; Πότε δὲ τὰ ναυτοδάνεια γίνονται ἀπαιτητά

Ἀπόφ. « Ἐπειδὴ διὰ τοὺς ἀναφερομένους λόγους εἰς τὴν τρίτην καὶ τετάρτην σκέψιν τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως τοῦ ἐμποροδικείου Σύρου, τοὺς ὁποίους οὐσιωδῶς παραδέχεται καὶ τὸ ἐφετεῖον τοῦτο ἔχοντας οὕτως: ὅτι ἂν καὶ τὸ προκείμενον ναυτοδάνειον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπαιτητὸν καὶ ληξιπρόθεσμον, καθότι μὴ ὄντος προσδιωρισμένου τοῦ χρόνου τῶν κινδύνων, τοῦ δὲ πλοίου ἀποπερατώσαντος μετὰ τὸ δάνειον διαφόρους πλοῦς καὶ ἐπιχειρήσαντος ἤδη καὶ νέον ἀμφοτερόπλουν ἐκ Μασσαλίας διὰ Μαύρην θάλασσαν, οὔτε ζητηθέντος τοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν θαλασσίων τόκων μέχρι τῆς 12 παρελθόντος ἰουλίου· ἐπομένως, καθ' ἣν μετὰ τὴν ἐν παρόδῳ προσόρμησιν τοῦ πλοίου εἰς τὴν νῆσον Σύρον ἀπεβλήθη τῆς πλοιάρχιας ὁ πλοίαρχος, καὶ ἐπωλήθη τὸ ἥμισυ τοῦ πλοίου εἰς ἄλλον, λογίζεται, κατὰ τὰς περὶ συναλλαγμάτων ἀρχὰς τοῦ δικαίου, ὡς ἀνανεωθὲν σιωπηλῶς καὶ ἐπὶ τοῦ ἀμφοτερόπλου, ὅπερ ἐξάγεται προσέτι τόσοι ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ ἴδιου συμβόλαιον, δι' οὗ ἐσυμ-

φωνήθη νὰ πληρώσῃ ὁ πλοίαρχος τὸ περιπλέον τοῦ συμφωνηθέντος τόκου, ὅταν ἤθελε πλεύσῃ τὴν Μαύρην θάλασσαν, τὴν Συρίαν, τὴν Αἴγυπτον· διότι ἂν καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ δανείου αὐτοῦ δὲν ἦτο τοῦ νὰ γίνηται ἀνανέωσις τοῦ δανείου εἰς ἕκαστον πλοῦν, ἡ τοιαύτη συμφωνία ἦτο ματαία καὶ πάντῃ περιττὴ ὡς ἄσκοπος καὶ χωρὶς τινὰ ἔννοιαν, καὶ δὲν ἤθελε καταχωρηθῇ εἰς τὸ συμβόλαιον καὶ ἀποτελέσῃ μέρος αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰ ἄρθρα 311 καὶ 323 τοῦ ἐμπ. νόμου, τὰ ὅποια δεικνύουν ἀποχρώντως, ὅτι ὁ νομοθέτης δὲν ἀπαγορεύει τὰ ὑπὲρ τὸν ἕνα πλοῦν διδόμενα δάνεια εἴτε τὴν ἀνανέωσιν αὐτῶν, ἀλλ', ἐξ ἐναντίας, ὅτι τὴν παραδέχεται καὶ μόνον τὴν προτίμησιν εἰς τὴν πληρωμὴν ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτῶν, οὐδὲ ὁ δανειστής, ἐναντίον τῶν ἐμπορικῶν συμφερόντων του, ἤθελεν ἀφήσει μέχρι τοῦδε τὰ χρήματά του εἰς χεῖρας τοῦ ὀφειλέτου, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἐπὶ τῇ ἀπολήψει τοῦ νομίμου μόνον τόκου αὐτῶν, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ πρώτου πλοῦ. Μολαταῦτα, ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸ ἄρθρον 198 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, τὰ προνόμια τῶν δανειστῶν σβέννυνται ἐὰν μετὰ πώλησιν ἐκουσίαν τοῦ πλοίου τελειώσῃ ἕνα διάπλουν μὲ κίνδυνον τοῦ ἀγοραστοῦ χωρὶς ἀντιστάσεως ἐκ μέρους των, τὸ δὲ ἴδιον αὐτὸ ἄρθρον χορηγεῖ εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα πρὸς διαφύλαξιν τοῦ προνομίου νὰ κάμουν ἀντίστασιν, ἔπεται ὅτι τὰ δάνειά των καθίστανται ἀπαιτητὰ ἅμα συμβῇ πώλησις τοῦ πλοίου, καὶ αὐτοὶ δύνανται νὰ ζητήσουν τὴν πληρωμὴν των ἂν καὶ μὴ ληξιπρόθεσμον διὰ τὸν λόγον, ὅτι τὸ μνησθὲν ἄρθρον δὲν κάμνει τοιαύτην διάκρισιν· β'. διὰ τῆς πράξεως αὐτῆς τῆς πωλήσεως ὁ πωλητὴς τοῦ πλοίου ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοὺς δανειστάς του τὸ ἀντικείμενον τῆς ασφαλείας τῶν, καθότι ἐλλείποντος τοῦ πλοίου, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὴν αἰτίαν τῶν προνομίων, ἐκλείπουν βεβαίως καὶ τὰ προνόμια, ἅτινα, ὄντα τοῦ στενοῦ δικαίου, περιορίζονται ἀπὸ τὸν νομοθέτην, ὁσάκις φέρουν βλάβην εἰς τινὰ, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τὸν ἀγοραστήν, ὅστις, ὡς ἰδιοκτῆτης, θέλει βέβαια νὰ ἦναι ἐλευθέρα ἡ ἰδιοκτησία του καὶ ὅχι βεβιασμένη· καὶ, γ'. διότι ἄλλως εἰς περίστασιν, καθ' ἣν ἤθελαν ὑπάρχει καὶ ἄλλα χρῆμα ἀπαιτητὰ προνομιοῦχα καὶ μὴ, καὶ ἐπομένως παρουσιασθῇ ἀνάγκη διανομῆς καὶ ἐξετάσεως προνομίων, ἡ διανομὴ αὕτη δὲν ἤθελεν εἶσθαι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ οἱ δανεισταὶ ἤθελον ζημι-οῦνται, μὴ δυνάμενοι νὰ πληρωθῶσι πρὶν γίνουν ἀπαιτητὰ ὅλα τὰ χρῆμα τοῦ πλοίου· ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅθεν, πωληθέντος τοῦ ἡμίσεως πλοίου ἀπὸ τὸν κατὰ τὰ $\frac{3}{4}$ ἰδιοκτῆτην αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀφαιρουμένης τῆς ασφαλείας τοῦ ἀνάγοντος, καὶ ἐπαπειλουμένης τῆς ἀπωλείας τῶν προνομίων των, τὸ δάνειον ἀπεκατέστη

ἀπαιτητὸν, καὶ αὐτὸς, δυνάμει τοῦ μνησθέντος ἄρθρου 193, ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἐξόφλησίν του· ὁ δὲ προτεινόμενος λόγος παρὰ τῶν ἐναγομένων, ὅτι ἡ πώλησις τοῦ πλοίου γενομένη κατὰ τὸν πλοῦν δὲν δύναται νὰ βλάβῃ τὸν ἐνάγοντα δανειστὴν, καθότι, κατὰ τὸ ἄρθρον 196 τοῦ αὐτοῦ νόμου, τὸ πλοῖον καὶ τὸ τίμημα αὐτοῦ μένουں πάντοτε ὑπέγγυα εἰς αὐτὸν, εἶναι ἀνίσχυρος ἂ. διότι τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοὺς δανειστάς τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δίδει εἰς αὐτοὺς τὸ μνησθὲν ἄρθρον 193, ἀλλ' ἐπεκτείνει μόνον τὸν καιρὸν τῆς χρήσεως τοῦ ρηθέντος δικαιώματος, καθὼς καὶ τὴν ὑπεγγυότητα τοῦ πλοίου καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ ὀρισμένον διάστημα τῆς ἐπεκτάσεως· β'. διότι τοιαύτη ἐπέκτασις δὲ ἐδόθη δι' ἄλλην αἰτίαν εἰμὴ διὰ τὸν λόγον, ὅτι ὁ δανειστὴς δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ τὴν κατὰ τὸν πλοῦν γενομένην πώλησιν τοῦ πλοίου, καὶ ἐπομένως ἤθελεν εἶσθαι ἄδικον νὰ στερῇται τῶν προνομίων καὶ τῆς ἀσφαλείας του ἐκ πράξεων ἄλλου, ἐνῶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἂν καὶ ἡ πώλησις θεωρῇται ὡς λαβοῦσα χώραν κατὰ τὸν πλοῦν, ἔγινεν ὁμως εἰς τὸν τόπον καὶ τὴν διαμονὴν τοῦ ἰδιοκτήτου, ὅπου ὑπάγεται καὶ τὸ ἴδιον πλοῖον, ὑπ' ὅψιν τοῦ δανειστοῦ παρόντος καὶ λαβόντος γινῶσιν τῆς πωλήσεως καὶ τῆς ἐτοιμαζομένης ἀποστολῆς τοῦ πλοίου ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ νέου ἀγοραστοῦ, καὶ ἐπομένως ὁ λόγος τῆς ἀγοίας δὲν ὑφίσταται πλέον· καὶ, γ'. διότι ὁ δανειστὴς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπόχρεως νὰ ἐξακολουθήσῃ σχέσεις μετὰ προσώπων παρ' ἐκεῖνα, μεθ' ὧν συνηλλάξατο, καὶ ὅτι αἱ ἀνωτέρω διατάξεις τοῦ νόμου ἐφαρμόζονται ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς ναυλώσεως ὀλοκλήρου τοῦ πλοίου, ἀλλ' ὁπόταν ἤθελε πωληθῇ ἐπὶ μέρος μόνον αὐτοῦ (*Pardessus* ἀριθμὸς 950, καὶ *Boulay - Paty* σελ. 54 καὶ 55).

Ἐπειδὴ, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ συμβολαίου τοῦ προκειμένου νχυτοδανείου, ὁ δανεισθεὶς ὑποχρεοῦται εἰς πᾶσαν ἀναζήτησιν τῶν δανειστῶν νὰ καταβάλλῃ τὸ λειφθὲν δάνειον.

Ἐπειδὴ ναὶ μὲν ἂν καὶ ὑπάρχῃ τοιαύτη ὑποχρέωσις τοῦ δανειζομένου νὰ καταβάλλῃ τὸ δάνειον εἰς πᾶσαν ἀναζήτησιν τῶν δανειστῶν, οἱ ὀφείλοντες τὴν πληρωμὴν τοῦ δανείου τούτου δὲν ἐδύναντο νὰ ἐναχθῶσι δι' αὐτὸ, πρὸ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἀποπερατώσεως πλοῦ τινός, καθότι δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἐκπληρωμένος ὁ σκοπός, δι' ὃν τὸ δάνειον ἐδόθη, ἥτοι τοῦ νὰ τρέξῃ κίνδυνόν τινα, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ἐκ τούτου, ὅτι μετὰ τινα γενόμενον ἀπόπλουν καὶ κατάπλουν, μάλιστα ὅταν ὁ κατάπλους γίνεται πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν τὸ πλοῖον ἀνήχθη, καὶ ὅπου τὸ δάνειον ἐγένετο, ὅπως ἐπὶ τοῦ

προκειμένου, δὲν ἠδύναντο οἱ δανεισταὶ ν' ἀπαιτήσωσι τὸ δάνειόν των, ἐπὶ λόγῳ ὅτι τὸ πλοῖον εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐξακολούθησιν ἄλλου πλοῦ, καίτοι καταπλεύσαντος εἰς τὸν λιμένα, ὅθεν ἀπέπλευσε, διότι τὸ δικαίωμα τοῦτο τῶν δανειστῶν τοῦ νὰ ζητήσουν καὶ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν τὸ δάνειόν των πηγάζει ἐξ αὐτοῦ τοῦ συμβολαίου τοῦ νὰ ζητήσουν, ὅταν θέλουν, τὸ δάνειόν των, ὅπως ἐκφράζεται τὸ συμβόλαιον, ὅτι ὁ δανειζόμενος ὑποχρεοῦται εἰς πᾶσαν ἀναζήτησιν νὰ καταβάλῃ τὸ δάνειον· ἄλλως ἤθελε καταντήσῃ δυσχερεστέρα ἢ ἀπόληψις τοῦ δανείου αὐτοῦ, ὡς δυναμένου τοῦ πλοιάρχου νὰ εὑρίσκηται πάντοτε εἰς ἐξακολούθησιν πλοῦ, καίτοι καταγομένου εἰς τὸν λιμένα, ὅθεν ἀπέπλευσεν.

Ἐπειδὴ, ἐκτὸς τούτου, εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν καὶ ἂν ἤθελεν ὑποτεθῇ, ὅτι οἱ δανεισταὶ δὲν ἠδύναντο ν' ἀπαιτήσωσι τὸ δάνειόν των ἐπὶ λόγῳ ὅτι τὸ πλοῖον εὑρίσκεται εἰς τὴν ἐξακολούθησιν πλοῦ, πάλιν διὰ τὸν λόγον ὅτι ἔλαβε χώραν ἀπαλλοτριώσεις τοῦ μέρους τοῦ πλοίου, τοῦ ὁποῦ μέρους ὁ δανειστής πλοίαρχος ἦτο κύριος, ἠδύναντο οἱ δανεισταὶ ν' ἀπαιτήσουν τὸ δάνειόν των, διότι ἂν καὶ ἡ ἀπαλλοτριώσεις αὕτη ἦναι ἐκουσία, πάλιν ἐλαττώνει τὰς ἀσφαλείας τῶν δανειστῶν, ἀποσβενομένων τῶν προνομίων των μετὰ ἓνα διάπλουν, ὑπὸ τὸ ὄνομα καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ ἀγοραστοῦ, κατὰ τὸ 193 ἄρθρον τοῦ ἐμπ. νόμου. Δὲν εἶναι δὲ ἀληθές, ὅτι κατὰ τὸ 196 ἄρθρον, μετὰ τὴν ἐκουσίαν πώλησιν πλοίου τινὸς γινομένην κατὰ τὸν πλοῦν, δὲν βλαπτονται οἱ δανεισταί· διότι, καὶ κατ' αὐτὸ τὸ ἄρθρον 193, τὰ προνόμια τῶν δανειστῶν σβέννυνται.

Ἐπειδὴ ἂν ἄλλως ἤθελε κηρυχθῇ ἡ προκειμένη ἀγωγή ὡς πρόωρος, ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις ἤθελεν ἀντιβαίνει εἰς τὴν συμφωνίαν τῶν μερῶν, καθ' ἣν ὑποχρεοῦται ὁ δανειστὴς νὰ καταβάλῃ εἰς πᾶσαν ἀναζήτησιν τὸ δάνειον, καὶ ἤθελε διακινδυνεύει τὰ συμφέροντα τῶν δανειστῶν, ἐνῶ διὰ τῆς ρηθείσης συμφωνίας προεἶδον, διὰ ν' ἀπηφύγουν τοιοῦτου εἵδους κίνδυνον· συμφωνία, ἥτις, μὴ ἀντιβαίνουσα εἰς ἀπαγορευτικόν τινα νόμον ἢ εἰς τὰ χρηστὰ ἦθη, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἰσχὺν της. »

Ἐξ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 3050:

§ 61. Τὸ ἄρθρον 323 τοῦ ἐμπορ. νόμου ἀσφαλίζει, διὰ προνομίου, ἀπέναντι τῶν προγενεστέρων δανειστῶν, ἐκεῖνο μόνον τὸ δάνειον, ὅπερ ἐχρησίμευσεν εἰς διατήρησιν τοῦ κοινοῦ ἐνεχύρου, τουτέστι τὸ τελευταῖον, ἀδιαφύρως ἂν τοῦτο ἐδόθη διὰ τὸν τελευταῖον πλοῦν, ἢ οὐ. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 245 τοῦ 1850.

§ 62. Ο Α, λόγω ναυτοδανείου, κατέσχε πλοῖόν τι, ἐφ' οὗ ὁ νόμος τῷ ἔδιδε προνόμιον. Μετὰ ταῦτα ὁμῶς ὁ ὀφειλέτης Β ἐπώλησε τὸ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐκείνου μερίδιόν του, συναινέσας νὰ κατατελῇ τὸ τίμημα εἰς τὸν δανειστὴν Α, ὅπως πληρωθῶσιν οἱ ὑπάρχοντες δανεισταὶ τοῦ ὀφειλέτου Β. — Ζητεῖται, ἂν τὰ περιστατικὰ ταῦτα ἀποτελῶσιν ἀνανέωσιν, ἀφοῦ ὁ Α ἐδέχθη τὰ τίμημα, καὶ ἂν τὸ ναυτοδάνειον κατέστη ἀπλοῦν δάνειον; — Τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἔλυσε καταφατικῶς τὸ ζήτημα, ἐκφρασθὲν οὕτως·

«Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων συνάγεται προδήλως, ὅτι ὁ ἐνάγων μετὰ τὴν περ' αὐτοῦ γενομένην, ὡς εἴρηται, κατάσχεσιν τοῦ ὑπεγγύου εἰς τὸ δάνειον τοῦ πλοίου, παρητήθη πάσης περριτέρω καταδιώξεως συναινέσας εἰς τὴν ἐξώδικον πώλησιν τοῦ πλοίου καὶ δεχθεὶς, πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν δανειστῶν, συμφώνως μὲ τὴν γενομένην αὐτῷ διὰ τῆς προαναφερθείσης ἐπιστολῆς τοῦ ἐνχομένου πρότασιν, τὴν εἰς χεῖράς του παρακατάθεσιν τοῦ τιμήματος τῆς πωλήσεως τοῦ ὑπεγγύου πλοίου.

Ἐπειδὴ διὰ τῆς συμφωνίας ταύτης ἔλαβε χώραν ἀνανέωσις τῆς ἀρχικῆς ἐνοχῆς μεταβληθέντος τοῦ ναυτοδανείου εἰς ἀπλοῦν δάνειον, καθόσον ὁ ἐνάγων παρητήθη τῶν ἐπὶ τοῦ ὑπεγγύου πλοίου δικαιωμάτων του, δεχθεὶς νὰ πληρωθῇ ἐκ τοῦ παρακατατεθέντος εἰς χεῖράς του τιμήματος· ἀπέναντι δὲ τῆς ἀνανέωσεως ταύτης ἀποβαίνει ἀστήρικτος ἡ τῆς πενταεταῦς παραγραφῆς ἔνστασις καὶ ὁρθῶς ἐπομένως ἀπέρριψε τὸ πρωτοδικεῖον.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 10542 τοῦ 1853.

§ 62² Τὸ ἄρθρον 434 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου δὲν ἀπαιτεῖ ἀποκλειστικῶς τὴν σύνταξιν ἐγγράφων πρὸς σύστασιν τῆς ἐκ τῆς ἀναγνώρισεως τοῦ ναυτοδανείου προκυπτούσης ἀνανεώσεως, δ' ἥς οὐδετεροῦται ἡ παραγραφὴ, ὥστε νὰ ᾖναι ἀπαράδεκτον πᾶν ἄλλο μέσον ἀποδείξεως, ὡς καὶ ὁ ὅρκος (*Pardessus* ἱριθ. 241 καὶ 898). (Ἴδε ἀνωτ. § 9 καὶ 10.) Ἀποφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6258 τοῦ 1849.

§ 63. Ἔννοια τοῦ ἄρθρου 316 τοῦ ἐμπ. νόμου. — Ἡ πρώτη σκέψις τῆς 10550 τοῦ 1853 (τμ. α') ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει οὕτως·

«Ἐπειδὴ αἱ αἰτιολογίαι τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως εἶναι ὁρθαὶ καθόσον ἀφορᾷ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἐκκαλοῦντος, νῦν ἀνακόπτοντος, πρὸς ἀπαίτησιν τοῦ ναυτοδανείου τοῦ ἐνάγοντος. Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ, περιττὴ εἶναι ἡ προνεινομένη ἀπόδειξις διὰ πραγματογνωμῆς

νων, πρὸς ἐξακριβώσιν τοῦ ὅτι ἡ πραγματικὴ ἀξία τῆς μετοχῆς τοῦ Π, ἐπὶ τοῦ περὶ οὗ ἡ δίκη πλοίου, ἦτο κατωτέρα τῶν ἐπ' αὐτὸ γενομένων ναυτοδανείων, καὶ ἦτον ἤδη ὅλη ὑπέγγυος εἰς ναυτοδάνεια προηγούμενα ἐκείνων τοῦ ἐνάγοντος, διότι τὸ ἐν τοιαύτῃ ὑποθέσει δικαίωμα πρὸς αἴτησιν ἀκυρώσεως τοῦ ναυτοδανείου δὲν χορηγεῖται, κατὰ τὸ ἄρθρον 316 τοῦ ἐμπορ. νόμου, εἰς τὸν ὀφειλέτην, τὸν ὁποῖον ἤδη ἀντεκατέστησεν ὁ ἐκκαλῶν, ἀλλ' εἰς μόνον τὸν δανειστήν, καὶ ἐπίσης, ὡς ἐκ περισσοῦ, δὲν ἐξάγεται ὅτι ὁ ἐκκαλῶν εἶχεν ἐνεργῆσαι τὴν κατάσχεσιν τοῦ εἰρημένου πλοίου περὶ τῆς συνομολογήσεως τοῦ ἐπιδίκου ναυτοδανείου, διότι τοῦτο μὲν συνήφθη τὴν 23 μαΐου 1851, ὁ δ' ἐκκαλῶν μόνον τὴν 16 ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, δι' ἀναφορᾶς του, παρεκάλεσεν ἀπλῶς τὸν πρόξενον, ἂν ὁ πλοίαρχος ζητήσῃ τὰ ἀποδημητήρια ἔγγραφά του, νὰ τὰ ἀρνηθῇ καὶ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ὅπως λάβῃ ἐκεῖνα τὰ μέτρα, ὅσα τὸ συμφέρον του ἐπιζητεῖ, ἐφ' ὃ ἐπῆλθεν ἐκουσία καὶ ἰδιωτικὴ πώλησις τῆς μερίδος τοῦ πλοίαρχου εἰς τὸν ἐκκαλοῦντα.»

§ 64. Δὲν δύναται ὁ ναυτοδανείστας νὰ προσβάλῃ τὴν πώλησιν τοῦ ὑπεγγύου πλοίου.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ πᾶς συμμέτοχος πλοίου δύναται νὰ πωλήσῃ νομίμως εἰς ἄλλον τὴν μετοχὴν του, ἡ δὲ μεταβίβασις τῆς κυριότητος αὐτῆς δὲν ἀποσβέννυσι τὰ ἐφ' ὀλοκλήρου ἢ μέρους τοῦ πλοίου δικαιώματα τῶν δανειστῶν, ἔπεται, ὅτι οἱ Ν Β συντροφία, διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἔχει ἐπὶ τῆς μερίδος τοῦ προκειμένου πλοίου τοῦ Κ Β δικαιώματα ἕνεκα ναυτοδανείου, δὲν ἔχει κανὲν συμφέρον νόμιμον νὰ προσβάλῃ τὴν παρὰ τούτου πρὸς τὸν Α Μ πώλησιν, ὁ δὲ λόγος τῆς ὑφισταμένης μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ Β διαφορᾶς ἀφορώσης τὴν διαχείρισιν τοῦ πλοίου, μὴ καθιστώσης τὸ πλοῖον ἐπιδίκον, δὲν χορηγεῖ ἐπίσης εἰς τοὺς Ν Β τοιοῦτον δικαίωμα, καθόσον, κατὰ τὸ ἄρθρον 156 τῆς πολ. δικονομίας, μόνον τῶν ἐπιδίκων πραγμάτων ἡ ἀπαλλοτρίωσις ἀπαγορεύεται, καὶ τοιοῦτον, ὡς εἴρηται, ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν εἶναι τὸ πλοῖον.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 325 τοῦ 1846 (Νομικ. α. 4766). — Ἴδε ἐν Εὐρ. τὴν λέξιν Ἐ π ί δ ι κ α.

§ 65. Περὶ τῆς παραγραφῆς τῶν ναυτοδανείων, ἴδε τὴν λέξιν *Παραγραφή* (ἴδε ἀνωτ. § 21).

— Ἡ παρέλευσις τοῦ ὀρισθέντος, ἐν τῷ περὶ ναυτοδανείου συμβολαίῳ, χρόνου ἀπαλλάττει τὸν δανειστήν τῶν κινδύνων, καὶ οὐχὶ ἡ ἀπαίτησις τοῦ χρέους.

65 Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἐφετεῖον, σταθμίσαν ἐντὸς

τῆς κυριαρχικῆς ἐξουσίας του τὸ μεταξὺ τῶν διαφερομένων μερῶν συμβόλαιον θαλασσοδανείου, παρεδέχθη· διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, ὅτι τοῦτο ἐδόθη δι' ἑξ μηνας· ὅτι οἱ κίνδυνοι, κατὰ τὴν συμφωνίαν τῶν μερῶν, δὲν διέτρεχον κατὰ τοῦ δανειστοῦ εἰμὴ διὰ μόνην τὴν διάρκειαν ταύτην, καὶ ἡ ὑπερημερία τοῦ ὀφειλέτου προσδιωρίσθη ἐπίσης διὰ τοῦ ἰδίου συμβολαίου μετὰ παρέλευσιν τῆς αὐτῆς προθεσμίας· κατὰ δὲ τὴν στάθμισιν, ἣτις, ὡς ἀφορῶσα πραγματικὰ γεγονότα, διαφεύγει τὴν ἐξέλεγχιν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀφοῦ δι' αὐτῆς οὐδὲ κανὼν τις τοῦ δικαίου προσεβλήθη, οὐδὲ ἀποδεδειγμένως μετεβλήθησαν ἢ παρεμορφώθησαν πράγματα, τὸ εἰρημένον ἐφετεῖον ὀρθῶς καὶ συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 311, 325 καὶ 328 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου παρεδέχθη, ὅτι ὁ ὀφειλέτης δὲν ἐδύνατο νὰ ἀντιτάξῃ, πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς ὑποχρεώσεώς του, τὴν μετὰ παρέλευσιν τῶν ἑξ μηνῶν γενομένην ἀπώλειαν τοῦ πλοίου· ἐπομένως οἱ λόγοι πρῶτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος καὶ πέμπτος τῆς ἀναιρέσεως δὲν εἶναι βάσιμοι, διότι τὸ ἐφετεῖον, ἂν καὶ δὲν παραδέχεται ὅτι τὸ δάνειον ἐδόθη δι' ὠρισμένον πλοῦν, ἀποκρίνεται ὁμῶς ῥητῶς, ὅτι ἐδόθη διὰ προσδιωρισμένον χρόνον· ἄρα δὲν πρεβίσσε τὸ ἄρθρον 311 τοῦ ἐμπ. νόμου, διότι ἐν τῇ ἀποφάσει του λέγει, ὅτι ἡ παρέλευσις τοῦ ὀρισθέντος ἐν τῷ συμβολαίῳ χρόνου ἀπαλλάττει τὸν δανειστὴν τῶν κινδύνων καὶ οὐχὶ ἡ ἀπαιτησις τοῦ χρέους· ἄρα ἐμπεριληπτικῶς θεωρεῖ μὴ βάσιμον τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἀναιρετείου ὅτι τὸ δάνειον ἐδόθη δι' ἀπροσδιόριστον χρόνον, ὅτι ἤτον ἀπαιτητὸν μετὰ παρέλευσιν τῶν ἑξ μηνῶν ὑπὲρ ἐκείνου, ὅστις ἤθελε παρουσιάσει ἀντίγραφον τοῦ συμβολαίου νομίμως ὀπισθογραφημένον, καὶ ὅτι μόνον ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν ταύτην ἔπαυσαν οἱ κίνδυνοι κατὰ τοῦ δανειστοῦ, καὶ διότι εἶναι πάντῃ ἀδιάφορον ἂν ὑπάρχῃ συνήθεια, καθ' ἣν δίδονται ναυτοδάνεια δι' ἀπροσδιόριστον χρόνον, ἀφοῦ τὸ ἐφετεῖον παραδέχεται ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ναυτοδανείου ὁ χρόνος ὑπῆρχε προσδιωρισμένος.

Ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος τῆς ἀναιρέσεως λόγος ἐπίσης δὲν εἶναι βάσιμος, διότι τὸ ἐφετεῖον δὲν ἀναγνωρίζει διὰ τῆς ἀποφάσεώς του προνόμιόν τι, οὔτε ὡς πρὸς τὸ θαλασσοδάνειον, οὔτε ὡς πρὸς τοὺς τόκους· ἄρα δὲν παραβιάζει τὴν διάταξιν, ὅτι προνόμιον δὲν ἔχει εἰμὴ τὸ ναυτοδάνειον. Καθόσον δὲ ἀφορᾷ τοὺς τόκους, οὗτοι εἶναι παρακολουθήματα τοῦ κυρίου ζητήματος, τουτέστι τῆς διαρκείας ἢ πάύσεως τῶν κινδύνων· ὅθεν, παραδεχόμενου τοῦ ἐφετείου, ὅτι μετὰ παρέλευσιν τῶν ἑξ μηνῶν, ἔπαυσαν διὰ τὸν δανειστὴν οἱ κίνδυνοι, δὲν πρεβίσσε τὸν νόμον, προσδιορίζον ὑπὲρ τοῦ ἀναιρέ-

σειόντος τοὺς τόκους συμφώνως μετὴν παρὰ τοῦ ἰδίου ἐφετείου παραδεχθεῖσαν πραγματικὴν κατάστασιν τῆς ὑποθέσεως.»

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. II. 109 τοῦ 1851.

— Εἰς τὰ ἄρθρα 432 καὶ 434 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, τὰ κανονίζοντα τὰ περὶ παραγραφῆς τῶν ναυτοδανείων, δὲν ἐμπεριέχεται ὁ περὶ μὴ ὀφειλῆς ὅρκος, τὸν ὁποῖον ἐπιτρέπει τὸ ἄρθρον 189 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐπὶ συναλλαγματικῶν· ἐπομένως, ἂν καὶ ὑπάρχῃ ἡ αὕτη σύντομος παραγραφή ἐπὶ ἐκατέρων τῶν συναλλαγμάτων, ἐπειδὴ ὁμως ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ εἶναι ἐξαιρετικὴ, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ τῶν ναυτοδανείων, καὶ ὡς πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ τε δανειστοῦ καὶ τοῦ ὀφειλέτου, ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν αὐτῶν, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔναρξιν τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς, ἂν καὶ τὸ ναυτοδάνειόν των ὦν ἐξ ἀρχῆς εἰς διαταγὴν, ἔχῃ τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, καὶ περιέχῃ τὰς αὐτὰς περὶ ἐγγυήσεως ἀρχὰς μετὰ τὰς συναλλαγματικὰς, κατὰ τὸ ἄρθρον 313 τοῦ ἐμπ. νόμου, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι καὶ ὡς πρὸς τὴν παραγραφὴν ἐξημοιοῦται μετὰ τὰς συναλλαγματικὰς, καὶ ὅτι αἱ περὶ παραγραφῆς τῶν συναλλαγματικῶν διατάξεις πρέπει νὰ ἐφαρμοσθοῦν καὶ εἰς τὰ ναυτοδάνεια, καθότι ἡ διάταξις αὕτη τοῦ ἄρθρου 313 μόνον καὶ κύριον σκοπὸν εἶχε νὰ καταστήσῃ καὶ τὰ ναυτοδάνεια αὐτὰ ἐπιδεκτικὰ συντόμου καὶ εὐλόγου κυκλοφορίας, ὅχι δὲ νὰ κανονίσῃ καὶ τὰ περὶ παραγραφῆς αὐτῶν. Ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 6258 τοῦ 1849.

§ 66. Οἱ πλοίαρχοι ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ δανείζεσθαι ; (1)
Τὰ δάνεια, ἅτινα αὐτοὶ συνομολογοῦσιν, ὑποχρεοῦν τοὺς ἰδιοκτῆ-
τας ; ὡς πρὸς τὰ ζητήματα ταῦτα εὔρηνται τὰ ἐξῆς (§ 67—79).

(1) Ἐκ τοῦ Εὐρετηρίου τοῦ κυρίου Ἀξελῶ. — Ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ πλοίου δὲν ἐνέ-
χεται εἰς τὰ παρὰ τοῦ πλοιάρχου ἐνεργούμενα ναυτοδάνεια, ἂν οὗτος δὲν ἐξεπλή-
ρωσῃ τὰς παρὰ τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ὑποχρεώσεις, καθότι ἡ τῶν διατυπώσεων τοῦ
ἄρθρου 234 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἐκπλήρωσις πρὸς βεβαίωσιν τῆς ὑπαρχούσης τοῦ
πλοίου ἀνάγκης, δὲν ἀφορᾷ μόνον τὰς τοῦ πλοιάρχου μετὰ τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ
πλοίου σχέσεις, ἀλλ' εἶναι ὑποχρεωτικὴ καὶ διὰ τὸν δανειστήν. Ἀπ. Ἀρ. II. 206
τοῦ 1847.

— Αἱ διατυπώσεις, τὰς ὁποίας διατάττει τὸ ἄρθρον 234 τοῦ ἐμπ. Κώδικος, πρὸς
βεβαίωσιν τῆς ὑπαρχούσης ἀνάγκης τοῦ πλοίου, δὲν ἀναφέρονται εἰς μόνον τοῦ
πλοιάρχου, ὥστε διὰ τῆς τηρήσεως αὐτῶν ν' ἀπαλλάττῃται οὗτος τῆς εὐθύνης πρὸς
τὸν ἰδιοκτῆτην, ἀλλ' ἀφορᾷ καὶ τὸν δανειστήν, ὅστις ὀφείλει, διὰ τὴν νομιμότητα
καὶ ἰσχὺν τοῦ δεδομένου δανείου, νὰ βεβαιούται ὅτι ὁ πλοίαρχος ἐξεπλήρωσε τὰς ἐν
τῷ ἄρθρῳ 234 διαλαμβανόμενας διατυπώσεις, καθότι ὁ νόμος, παραχωρῶν εἰς τὸν
πλοίαρχον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τὴν ἄδειαν τοῦ δανείζεσθαι, ἄνευ ἰδιαιτέρως ἐν-
τελῆς τοῦ ἰδιοκτῆτου, ὑποχρεοῖ ἀμφοτέρους καὶ δανειστήν καὶ δανειζόμενον εἰς τὴν

§ 67. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου εἶναι ὑπόχρεως νὰ πληρώσῃ τὰς ναυτοδανειακὰς ὁμολογίας, ἃς ὁ πλοίαρχος ὑπέγραψεν, ὑπὲρ τοῦ καλῆς πίστει δανείσαντος αὐτὸν, καὶ ὅταν τὸ δάνειον ἐγένετο ἄνευ τῆς διατηρήσεως τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρου 234 τοῦ ἐμπ. νόμου; — Τὸ ζήτημα τοῦτο εὐρίσκετε καταφατικῶς λυόμενον διὰ τῆς τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας ἀποφ. τῆς 5 ἰανουαρίου 1841 (ἦν ἴδε ἐν Νομικῇ σελ. 3406), καὶ 28 Σεπτεμβρίου 1821. Ἀντίθετον γνώμην φέρει ὁ Παρδ. ἀρ. 710 καὶ 911. Ὁ Boul. Paty περὶ θαλασσίου δανείου τ. 2 σ. 63 καὶ τ. 3 σ. 29. — Ὅρα καὶ τὴν ἀπὸ 17 Φεβρουαρίου 1821 ἀπόφασιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἐν Σιρ. 25, 1, 243.

ΣΗΜ. Ἀπορατικῶς ἔλυσε τὸ ζήτημα ἡ ἐλληνικὴ νομολογία, ἣν ἴδε ἐν Εὐρετ. τόμ. 5 σελ. 568—575. — Κατ' αὐτὴν, αἱ διατυπώσεις, αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ 234 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου περιεχόμεναι πρὸς βεβαίωσιν τῆς ὑπαρχούσης ἀνάγκης τοῦ πλοίου, δὲν ἀφορῶσι μόνον τὰς τοῦ πλοίαρχου μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ πλοίου σχέσεις, ἀλλ' εἶναι ὑποχρεωτικαὶ καὶ εἰς τὸν δανειστήν· ἐπομένως ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου δὲν δύναται νὰ ᾔναι ὑπόχρεως διὰ δάνειον, δοθὲν τυχὸν καὶ ληφθὲν παρανόμως· ὁ πλοίαρχος, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης τοῦ πλοίου, ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ δανείζεσθαι καὶ ἄνευ ἐντολῆς τοῦ ἰδιοκτήτου. Ἀπ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 5651, ἣν βλέπε ἐν Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 568.

§ 68. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου δὲν ἐνέχεται εἰς τὸ παρὰ τοῦ πλοίαρχου, ἄνευ πληρεξουσιότητος, ἐνεργούμενον ναυτοδάνειον, ἂν οὗτος δὲν ἐνεργήσῃ τὰ παρὰ τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἐν ἄρθρῳ 234 ὀριζόμενα. (Ὅρα δὲ καὶ ἀπόφασιν 49 τοῦ Ἀρείου Πάγου τοῦ 1836)

διατήρησιν τῶν διαλαμβανομένων διατυπώσεων, παρεχουσῶν ἐγγύησιν περὶ τῆς καλῆς διαγωγῆς τοῦ πλοίαρχου, τὸν ὁποῖον οἱ ἰδιοκτῆται ἄλλως δὲν δύνανται νὰ διατηρῶσι· τοῦτο δὲ γίνεται σαφεστερον καὶ ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 236, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ καὶ προσωπικῶς ὑπεύθυνον τὸν πλοίαρχον, ὅταν ἐλεγχθῇ ὅτι χωρὶς ἀληθοῦς ἀνάγκης, ἀλλὰ πλαστῶς προφασισθεὶς τοιαύτην, δανεισθῇ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρ. 234. Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 49 τοῦ 1835.

— Κατ' ἐξάρεσιν τῶν περὶ τῆς ἐντολῆς ἀρχῶν τοῦ πολ. δικαίου, οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ πλοίου ὑποχρεοῦνται διὰ τὰς πράξεις καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ πλοίαρχου, ὅχι μόνον δυνάμει τῆς ὁποίας ἔδωκαν εἰς αὐτὸν ἐντολῆς, ἀλλὰ καὶ δυνάμει τοῦ νόμου. (ἄρθρα 216, 234, 235 καὶ 236 ἐμπ. νόμου). (Ἡ ἐπεμ. ἀπόφ.)

— Ἡ βεβαίωσις τῆς ἀνάγκης τοῦ ναυτοδανείου καὶ ἡ διατήρησις τῶν διατυπώσεων τῶν ἄρθρων 234 καὶ 236 ἀφωρῶσι μόνον τὸν πλοίαρχον, καὶ τὰ πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ χρέους προνόμια τοῦ δανειστοῦ· ἐπομένως οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ πλοίου εἶναι πάντοτε ὑπεύθυνοι πρὸς τοὺς δανειστὰς διὰ τὰ παρὰ τοῦ πλοίαρχου λαμβανόμενα ναυτοδάνεια. Ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 278 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4754).

Ἀπ. πολ. Ἀρ. Π. 206 τοῦ 1847, ἣν ἴδε ἐν Εὐρ. τόμ. 4 σ. 318 (λ. Ἀρμυδιότης Πολιτική).

§ 69. Κατὰ τὸ ἄρθρον 321 τοῦ ἐμπ. νόμου, δὲν ὑποχρεοῦνται οἱ συμμέτοχοι ἐκ τῶν παρὰ τοῦ πλοιάρχου συμφωνουμένων ναυτικῶν δανείων, εἰς τὸν τόπον τῆς διατριβῆς των, ἄνευ τῆς ἐπισήμου ἀδείας αὐτῶν, ἢ τῆς ἀμέσου συμπράξεώς των ἐν τῷ συμβολαίῳ. Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. τῆς 19 ἰαν. 1840 (Νομικ. σ. 1058).

§ 70. Ἡ περὶ ναυτοδανείου σύμβασις εἶναι ἑτεροβαρής, καὶ ἐπομένως εἰς τὴν σύνταξιν τῶν περὶ αὐτῶν συμβολαίων δὲν ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 410 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, καθ' ἣν, διὰ νὰ ἔχῃ κῦρος ἰδιωτικὸν ἔγγραφο, πρέπει νὰ συντάττωνται τόσα ἔγγραφα πρωτότυπα αὐτοῦ, ὅσοι διάδικοι ὑπάρχουν, ἔχοντες ἰδιαίτερον συμφέρον διάφορον παρὰ τὸ τῶν λοιπῶν (1).

Ἀπόφ. πρωτοδ. Σύρου 213 τοῦ 1843 (Νομικ. σ. 3269).

§ 71. Κατὰ τὸ ἄρθρον 321 τοῦ ἐμπ. νόμου, ναυτικὸν δάνειον, γενόμενον παρὰ πλοιάρχου εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ πλοίου, χωρὶς ἐπίσημον ἄδειαν αὐτῶν, ἢ χωρὶς τὴν εἰς τὸ περὶ τούτου ἔγγραφο μεσολάβησιν των, δὲν παρέχει δικαίωμα ἀγωγῆς οὐδὲ προνόμιον, εἰμὴ μόνον κατὰ τὸ μέρος τοῦ πλοίου τὸ ἀνῆκον εἰς τὸν πλοίαρχον.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ ὁ προφανὴς σκοπὸς τῆς ἀναφερθείσης διατάξεως τοῦ ἄρθρου 312 τοῦ ἐμπ. νόμου εἶναι νὰ βεβαιοῦται, διὰ τῆς εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ἐμποροδικῶν καταχωρήσεως, ἡ ἀληθὴς χρονολογία τῶν ναυτικῶν δανείων καὶ καθίστανται διὰ τῆς δημοσιότητος ταύτης εἰς τοὺς ἔχοντας συμφέροντα ἐπὶ ἐκάστου πλοίου ὑπάρχοντα ναυτικὰ δάνεια, δι' ὧν ὁ κακῆς πίστεως ἔμπορος καὶ κατὰ τὴν ππραμονὴν εἰσέτι τῆς πτωχεύσεώς του ἠδύνατο νὰ στερήσῃ διὰ τοιούτων ὑποτιθεμένων ναυτοδανείων τοὺς δανειστάς του τῶν μέσων τοῦ νὰ ἐξοφλήσωσι τὰς ἀπαιτήσεις των διὰ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος τῶν πλοίων του, καὶ νὰ δύναται πᾶς τις προθέμενος νὰ δανείσῃ ἐπὶ τινος πλοίου νὰ γνωρίζῃ τὸ ποσὸν καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοίου προὑπαρχόντων ναυτικῶν δανείων πρὸς ἀποφυγὴν κινδύνων τῶν συμφερόντων του. » (Ἡ αὕτῃ ἀπόφασις.)

§ 72. Τότε μόνον εἰς τὰ ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ γενόμενα ναυτοδάνεια χορηγεῖται τὸ προνόμιον τοῦ ἄρθρου 320 τοῦ ἐμπ. νόμου, ὅταν ἐτηρήθησαν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 234 τοῦ αὐτοῦ νόμου. (Αὐτ.)

§ 73. Ἐπιτρέποντος τοῦ νόμου τὴν δι' ἰδιωτικῶν ἐγγράφων

(1) Ἴδε ἄνωτ. §

σύναψιν ναυτοδανείων, καὶ χορηγοῦντος εἰς τὰ διὰ τὸν τελευταῖον πλοῦν νομίμως γενόμενα ναυτοδάνεια τὸ ἐν τῷ ἄρθρῳ 320 τοῦ ἐμπ. νόμου ἀναφερόμενον προνόμιον, πρὸ τῶν διὰ προλαβόντα πλοῦν γενομένων, δὲν δύνανται δὲ νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπὶ τῶν δι' ἰδιωτικῶν ἐγγράφων γενομένων τούτων δανείων, εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 234 τοῦ ἐμπ. νόμου, καθ' ὃ δὲν ἀπαιτεῖται ἢ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικαίου ἐγγραφῇ τῶν εἰρημένων δανείων, αἱ περὶ βεβαίας χρονολογίας τῶν ἰδιωτικῶν ἐγγράφων διατάξεις τῶν ἄρθρων 413 καὶ 414 τῆς πολ. δικονομίας. Ἡ αὕτῃ ἀπόφ.

§ 74. Καὶ παρελθόντος τοῦ χρόνου, δι' ὃν ἐγένετο τὸ ναυτικὸν δάνειον τοῦτο, δὲν παύει τοῦ νὰ πρέχῃ εἰς τὸν δανειστὴν τὸ παρὰ τοῦ νόμου εἰς αὐτὸν ἀπονεμόμενον πρὸς πληρωμὴν τοῦ δανείου του προνόμιον (ἄρθρ. 323 ἐμπ. νόμου). Ἡ αὕτῃ ἀπόφ.

§ 75. Δύνανται νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ περὶ ναυτοδανείου συμβόλαιον, ὅταν ἡ πληρωμὴ ἐξαρτᾶται μὲν ἀπὸ τὸν ὅρον τοῦ κατὰ πλοῦ, ἡ δὲ ἐκπλήρωσις αὐτοῦ εἶναι προφανής. Ἀπ. ἐφετῶν Ναυπλ. 129 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4935).

— Δὲν δύνανται νὰ ἐκτελεσθῇ, προτεινομένης τῆς ἐνστάσεως, ὅτι τὸ πλοῖον ὑπέστη βλάβην. Ἡ αὕτῃ ἀπόφ.

§ 76. Οἱ κύριοι τοῦ πλοίου εἶναι πάντοτε ὑπεύθυνοι ἕνεκα τῶν παρὰ τοῦ πλοιάρχου λαμβανομένων ναυτοδανείων;

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ ἂν καὶ ἐκ τε τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρου 216 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, καὶ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἐπομένου ἄρθρου 217, ἀριδῆλως ἐξάγεται, ὅτι ὁ νομοθέτης θεωρήσας τοὺς ἰδιοκτῆτας τοῦ πλοίου πολιτικῶς ὑπευθύνους διὰ τὰς πράξεις τοῦ πλοιάρχου, ἐννοεῖ ὡς τοιαύτας τ' ἀδικήματα ἢ οἰονεὶ ἀδικήματα αὐτῶν, ἐξ ὧν ἤθελε προκύβει ζημίαι εἰς τρίτους, καὶ διὰ τὰ ὁποῖα οἱ μὲν ἰδιοκτῆται εἰσὶ πολιτικῶς μόνον ὑπεύθυνοι, ὁ δὲ πλοίαρχος καὶ προσωπικῶς, καθ' ὅσον μάλιστα ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 217 ἀπαλλάττοντος τῆς τοιαύτης εὐθύνης τοὺς ἰδιοκτῆτας πλοίου παρσκευασμένου πρὸς πόλεμον διὰ τὰ ἀδικήματα καὶ διαρπαγὰς τῶν ἐπ' αὐτοῦ, ἐξάγεται ἔτι σαφέστερον ἡ ἐννοια τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 216 ἀναφερομένων πράξεων· ὅτι δὲ ὁ γάλλος νομοτομικήν ἐννοίαν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἔδωκεν ἐξάγεται ἂν ἐκ τοῦ ὅτι δοὺς δικαίωμα εἰς τὸν πλοίαρχον νὰ δανειζῇται δι' ἀνάγκας τοῦ πλοίου, διὰ τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπεύθυνος ὁ ἰδιοκτῆτης, ἐφρόντισε νὰ καταστήσῃ εἰς τοῦτον ὑπεύθυνον ἐκείνον, ἐν περιπτώσει καταχρήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου (ἄρθρον 236), ὥστε ἂν ἐν γένει ἐθεώρῃ τὸν ἰδιοκτῆτην ὑπεύθυνον διὰ τὰς πράξεις τοῦ πλοιάρχου,

ἤθελε, διὰ γενικῆς διατάξεως, θεωρήσει ὑπεύθυνον καὶ τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν ἰδιοκτήτην, διὰ πᾶσαν πράξιν αὐτοῦ προεβάλλουσιν τὰ δικαιώματα τοῦ τελευταίου· καὶ, β'. ἐκ τῆς τροποποιήσεως, τὴν ὁποίαν ἀκολούθως ἐθεώρησεν ἀναγκαίαν νὰ κάμῃ εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον, προσθέσας εἰς τὸν πρῶτον παράγραφον τὰς λέξεις *est tenu des engagements contractés par ce dernier*, ὅπερ δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν ἡμέτερον ἐμπορικὸν νόμον· ὥστ' ἐδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ὅτι οἱ συνιδιοκτῆται τοῦ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Γ Γ διοικουμένου, καὶ πρὸς τὸν Μ ὑποχρεωθέντος πλοίου, Φ Ο καὶ Δ Δ δὲν εἶναι ὑπόχρεοι εἰς τὴν ἀπότισιν τοῦ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐπὶ τοῦ πλοίου αὐτοῦ ληφθέντος δανείου, εἰμὴ καθόσον εἶχεν ὁ πλοίαρχος περὶ τούτου ῥ·τὴν παρ' αὐτῶν ἐντολήν, ἥ παρὰ τοῦ νόμου τοιοῦτον δικαίωμα.

Ἐπειδὴ προσέτι ὁ ἐντολεὺς δὲν δύναται, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτικοῦ δικαίου, νὰ ὑποχρεωθῇ διὰ τὰς πράξεις τοῦ ἐντολοδόχου του, εἰμὴ καθόσον οὗτος ἐνῆργησεν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς δοθείσης αὐτῷ ἐντολῆς, ἥτις δύναται νὰ ᾖ εἴτε ῥητὴ, εἴτε σιωπηλὴ· ἐπομένως καὶ ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου εἶναι ὑπόχρεως διὰ τὰ δάνεια τοῦ πλοιάρχου, καθόσον ἔδωκε περὶ αὐτῶν ἐντολήν ῥητὴν ἢ σιωπηλὴν, ἥτοι καθόσον ὁ νόμος δίδει τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸν πλοίαρχον ὡς ἐκ τῆς ιδιότητός του.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐμπορικὸς νόμος (ἄρθρ. 234) δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν πλοίαρχον νὰ δανείζηται ἐπὶ τοῦ πλοίου κατὰ τὸν διέπλουν, ἀλλὰ μόνον ἐὰν γίνῃ χρεία ἐπισκευῆς ἢ τροφίμων, ὥστε ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου δίδει σιωπηλῶς εἰς τὸν παρ' αὐτοῦ διοριζόμενον πλοίαρχον ἐντολήν περὶ τοῦ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δανείου, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ δι' οὐδὲν ἄλλο τοῦ ἐντολοδόχου τοῦ πλοιάρχου δάνειον, ἐκτὸς ἂν περὶ αὐτοῦ τῷ ἔδωκε ῥητὴν ἐντολήν, ἥ συμμετέσχε τῶν ἐκ τοῦ δανείου τούτου ὠφελειῶν, ὅπερ ἐδύνατο νὰ ᾖ ἀντικείμενον ἀποδείξεως· ἐκ τούτου δὲ ἐξάγεται, ὅτι τὸ δάνειον, τὸ ὁποῖον ὁ πλοίαρχος, δυνάμει τῆς παρὰ τοῦ νόμου διδομένης αὐτῷ πληρεξουσιότητος, συνάπτει μετὰ τρίτου τινός, πρέπει νὰ λαμβάνηται διὰ τὰς προαναφερθείσας ἀνάγκας τοῦ πλοίου, καὶ ἐπομένως πρέπει ῥητῶς ἐν τῷ συμβολαίῳ ν' ἀνσφέρνηται ἢ προκαλέσασα τὸ δάνειον ἀνάγκη, καθότι κατ' οὐδεμίαν ἄλλην περίπτωσιν δὲν δύναται ὁ δανειστὴς νὰ θεωρήσῃ, δυνάμει τοῦ νόμου, τὸν πλοίαρχον ἐντολοδόχον τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ πλοίου, καὶ, κατὰ συνέπειαν τούτου, ὑπεύθυνον πρὸς ἀπότισιν τοῦ δανείου.

Ἐπειδὴ περιπλέον δὲν δύναται τις νὰ θεωρήσῃ τὰς ἀνωτέρω

ἀρχὰς ἀντιβινοῦσας εἰς τὴν δάταξιν τοῦ ἄρθρου 236 τοῦ ἐμπορ. νόμου, καθότι τοῦτο καθιστᾷ τὸν πλοίαρχον ὑπεύθυνον πρὸς τὸν ιδιοκτήτην ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν εἴτε χωρὶς ἀληθοῦς ἀνάγκης, εἴτε χωρὶς νὰ βεβαιώσῃ αὐτὴν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 234, δανείζεται διὰ τοιαύτην αἰτίαν, δὲν ὑποθέτει ὁμως τὸ εἰρημένον ἄρθρον 236 καὶ τὰ δάνεια τὰ μὴ γενόμενα λόγῳ ἀνάγκης, καθότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἐδόθη τοιῦτον δικαίωμα εἰς τοὺς πλοίαρχους, καὶ ἐπομένως οἱ δανεισταὶ πρέπει ν' ἀπαιτῶσι παρ' αὐτῶν ῥητὴν εἰδικὴν ἐντολὴν τοῦ ιδιοκτήτου· ἄλλως δὲν δύνανται εἰμὴ νὰ αἰτιῶνται ἑαυτοὺς διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν των, οὐχὶ ὁμως καὶ νὰ θεωρῶσιν ὑπευθύνους τοὺς ιδιοκτήτας.

Ἐπειδὴ, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐδύνάτο τις νὰ εἴπῃ, ὅτι μὴ ἀναφερομένων ἐν τῷ χρεωστικῷ ὁμολόγῳ τοῦ πλοίαρχου Γ Τ, ὅτι τὸ παρὰ τοῦ Μ ληφθὲν ἐπὶ τοῦ πλοίου δάνειον ἐγένετο δι' ἀνάγκην τοῦ πλοίου, καὶ διὰ ποίαν, καὶ μὴ ἔχοντος τοῦ πλοίαρχου τούτου ἰδιαιτέραν παρὰ τῶν ιδιοκτητῶν Φ Ο καὶ Δ Δ ἐντολὴν, δὲν δύνανται νὰ ὑποχρεωθῶσιν ἤδη οὗτοι εἰς τὴν ἀπότισιν τοῦ δανείου αὐτοῦ, ἐνὸςφ ὁ δανειστής δὲν ἰσχυρίζεται καὶ δὲν ἀποδεικνύει ὅτι μετέσχον ὅπωςδῆποτε τῶν ἐκ τοῦ δανείου τούτου ὠφελειῶν, καθότι ὑποτίθεται, ὅτι ὁ ιδιοκτήτης τοῦ πλοίου ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ πλοίαρχου, ἀλλ' ὡς πρὸς μόνας τὰς, εἴτε παρ' ἐκείνου, εἴτε παρὰ τοῦ νόμου, ἀπατεθείσας εἰς τοῦτον ἐμπορικὰς πράξεις· Μολαταῦτα

Ἐπειδὴ κατ' ἐξαίρεσιν τῶν περὶ τῆς ἐντολῆς ἀρχῶν τοῦ πολιτ. δικαίου, οἱ ιδιοκτῆται τοῦ πλοίου ὑποχρεοῦνται διὰ τὰς πράξεις καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ πλοίαρχου, ὅχι μόνον δυνάμει τῆς ὁποίας ἔδωκαν πρὸς αὐτὸν ἐντολῆς, ἀλλὰ καὶ δυνάμει τοῦ νόμου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων 216, 234, 235 καὶ 236 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου· διότι, κατὰ τὸ ἄρθρον 216, καθίστανται ὑπεύθυνοι δι' ὅλας ἐν γένει τοῦ πλοίαρχου τὰς πράξεις, ἰδίως δὲ κατὰ τὸ ἄρθρον 234 διὰ τὰ ναυτοδάνεια.

Ἐπειδὴ μολονότι εἰς τὸ διαληφθὲν γραμματίον δὲν ἀναφέρεται, ὡς εἴρηται, ἡ ἀνάγκη, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἐλήφθη τὸ δάνειον, δὲν ἀπαλλάττονται μολοντοῦτο ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης οἱ εἰρημένοι συνιδιοκτῆται, διότι ἂν ἡ μνεία τῆς ἀνάγκης αὐτῆς παρελήφθη ἢ καὶ ἄλλη τις ἐκ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 234 ἀναφερομένων διατυπώσεων, δὲν ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν προκειμένην ἀπαίτησιν, ἀφορῶσαν ἀπλῶς τὴν ἐξόφλησιν τοῦ εἰρημένου δανείου, ἐνῷ ἡ βεβαιώσεις τῆς ἀνάγκης καὶ ἡ διατήρησις τῶν λοιπῶν διατυπώσεων ἀφορῶσι μόνον τὸν πλοίαρχον ὡς ὑπόλογον πρὸς τοὺς συνιδιο-

κτήτας καὶ τὰ πρὸς ἀπότισιν τοῦ χρέους προνόμια τοῦ δανειστοῦ, κατὰ τὰ συνδυασμένα ἄρθρα 236 καὶ 312 τοῦ ἐμπ. νόμου.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 278 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4754).

§ 77. Ἡ περὶ τοῦ ναυτικοῦ δανείου ἀγωγή ἀρμόζει κατὰ τοῦ πλοιάρχου ;

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 320 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν θαλασσοδανείων εἶναι ὑπέγγυον τὸ πλοῖον καὶ λοιπὰ, ἐφ' ὧν ἐδόθη τὸ δάνειον· ἐντεῦθεν δ' ἔπεται ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ὑπεγγύων πραγμάτων ὑποχρεοῦνται ἐν γένει εἰς τὴν πληρωμὴν καὶ κατ' αὐτῶν οἱ δανισταὶ ἔχουσι δικαίωμα ἀπαιτήσεως, ὅχι ὅμως καὶ κατὰ τοῦ ἀπλοῦ πλοιάρχου, ὅστις ἐπ' ὀνόματι τῶν ἰδιοκτητῶν ἐνεργεῖ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὁ I δανεισθεὶς ἀπὸ τὸν ἐκκαλοῦντα τάλ-ληρα . ., ἔδωκεν ὁ πλοίαρχος ὑπέγγυον τὴν παρ' αὐτοῦ τότε πλοιαρχουμένην γολέτταν ἢ Πη.ελώπη, τῆς ὁποίας ἰδιοκτῆται ἦσαν αὐτὸς ὁ ἐκκαλῶν, ὁ δ' ἐναγόμενος ἦτον ἀπλοῦς διευθυντῆς, καθ' ἃ παραδέχονται καὶ τὰ διαφερόμενα μέρη, ὥστε ὁ ἐκκαλῶν διατεινόμενος, ὅτι ὁ ἐναγόμενος I καθυστερεῖ τὸ εἰρημένον ποσὸν ὡς ὑπόλοιπον τοῦ δοθέντος θαλασσοδανείου, δυνάμει τοῦ μνημονευθέντος ὁμολόγου, ὥφειλε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτας τοῦ πλοίου, ἐφ' οὗ ἐδόθη τὸ δάνειον, καὶ κατ' αὐτῶν ν' ἀπευθύνῃ τὴν ὁποίαν ἐκίνησεν ἀγωγήν.»

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 225 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4732).

§ 78. Τὰ ἐν ἀλλοδαπῇ συνομολογηθέντα κατὰ τὸν διάπλουν ναυτοδάνεια, ἂν ἐβεβαιώθῃ ἡ ἀνάγκη δι' ἐκθέσεως καὶ ἐγένετο κατὰ τὸ ἄρθρον 234 τοῦ ἐμπ. νόμου, ἔχουν προνόμιον ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου. Ἄλλως δὲ δὲν ἔχουν.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ τὸ ναυτοδάνειον τοῦτο ἐσφαλμένως ἐθεώρησε καὶ κατέταξεν ὁ ἐπὶ τοῦ πίνακος ὑπάλληλος καὶ τὸ δικάσαν πρωτοδικεῖον ὑπὸ τὸ στοιχ. ζ' τοῦ ἄρθρου 191 προνομιοῦχον διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους· 1) διότι, κατὰ τὰ συνδυαζόμενα ἄρθρα 234 καὶ 192 ἐδ. ἐ. τοῦ ἐμπ. νόμου, τὰ τοιαῦτα ναυτοδάνεια πρέπει νὰ ἀποδεικνύονται δι' ἐκθέσεως ὑπογεγραμμένης παρὰ τοῦ πλοιάρχου καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος, καὶ βεβαιουσης τὴν ἀνάγκην τοῦ διὰ τὸν τελευταῖον διάπλουν δανείου, τὸ δὲ περὶ οὗ ὁ λόγος ναυτοδάνειον δὲν ἐγένετο συνεπεῖα τοιαύτης ἐκθέσεως, ἀλλ' ἰδιωτικῆς τινὸς ἐπιστολῆς τοῦ ἰδιοκτήτου ΕΚ ὑπὸ χρονολογίαν 28 ἰουλίου 1850, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἑλλειψιν

τῆς εἰρημένης ἀποδείξεως, καθόσον μάλιστα ἐκ τῶν συνδυναζομένων ἄρθρων 232 καὶ 321 τοῦ ἐμπ. νόμου συνάγεται, ὅτι, διὰ τὴν γενῆ ναυτοδάνειον ὡς ἐξ ὀνόματος τοῦ ἰδιοκτήτου, ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ῥητὴ καὶ ἐπίσημος ἄδεια, ἥτοι ππραγγελία διὰ δημοσίου ἐγγράφου γενομένη· 2) διότι ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 380 ἀπόφασις, δι' ἧς ὁ Κ ὑπεχρεώθη εἰς τὸ περὶ οὗ πρόκειται ναυτοδάνειον, ἀποτελεῖ δεδω-
κασμένον μόνον μεταξὺ τῶν διαδίκων καὶ οὐχὶ καὶ τῶν τρίτων δανει-
στῶν τοῦ αὐτοῦ Κ, καὶ ἐκτὸς τούτου δὲν ἀπεφάνητο προνομιοῦχον τὸ δάνειον, διότι περὶ τούτου δὲν ἐπρόκειτο, ἀλλὰ μόνον τὸ ὑπαρκτὸν καὶ ἀποδοτέον παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου Κ. »

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ναυπλ. 496 τοῦ 1852 (Νομικ. σ. 5653).

§ 79. Ὁ ἐν ἀλλοδαπῇ ναυτοδανείσας, ἄνευ ἐνεργείας τῶν δια-
τυπώσεων τοῦ 234 ἄρθρου τοῦ ἐμπ. νόμου, ἔχει προνόμιον ἀπέ-
ναντι τῶν τρίτων ;

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτικοῦ δικαίου, μόνον τότε τὰ δάνεια θεωροῦνται ὑποχρεωτικὰ διὰ τὸν τρίτον, ὅταν γίνωνται πρὸς αὐτὸν τοῦτον, ἢ πρὸς τὸν νόμιμον ἐντολοδόχον του, κατ' ἐξαίρεσιν δὲ τῶν ἀρχῶν τούτων, ὁ ἐμπορικὸς νόμος, πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου, διὰ τοῦ ἄρθρου 234, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν πλοίαρχον, καὶ ἄνευ πρὸς τὸ δανείζεσθαι ἐντολῆς τοῦ ἰδιοκτήτου, νὰ δανεισθῇ, ἀλλὰ μόνον διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πλοίου, καὶ ἀφοῦ ἐκπληρωθῶσιν αἱ παρὰ τοῦ ἄρθρου τούτου διατεταγμέναι διατυπώ-
σεις, αἵτινες εἰσὶν ὑποχρεωτικαὶ ὅχι μόνον διὰ τὸν πλοίαρχον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν δανειστήν· ἄρα, καθὼς ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὸ δάνειον γενόμενον πρὸς πρόσωπον μὴ ἔχον ἐντολὴν τοῦ δανεί-
ζεσθαι παρὰ τοῦ κυρίου, εἶναι ἀνίσχυρον ἀπέναντι τούτου, ἐπίσης ἐν τῇ δευτέρᾳ εἶναι ἀνίσχυρον ἀπέναντι τοῦ ἰδιοκτήτου, ὅταν γενῇ πρὸς πλοίαρχον, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀποδεδειγμένον ὅτι ἐγένετο διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πλοίου καὶ ἐξεπληρώθησαν αἱ διατυπώσεις τοῦ εἰρημένου ἄρθρου· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς βεβαιοῖ τὸ δικάσαν δικαστήριον, τὸ δάνειον τῶν ἀναιρεσειόντων ἐγένετο πρὸς τὸν πλοίαρχον τοῦ ἐκπλειστηριασθέντος πλοίου, καὶ οὗτοι δὲν ἀπέδειξαν ὅτι ἐγένετο διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πλοίου, μετὰ προηγουμένης ἀπο-
φάνσεως τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος, καὶ δι' ἀδείας τῆς ἀρχῆς, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ εἰρημένον ἄρθρον· ὁθεν ὀρθῶς τὸ ἐφετεῖον ἐθεώρησε τὸ δάνειον τῶν ἀναιρεσειόντων μὴ χαῖρον προνόμιον ἀπέ-
ναντι τῶν ἄλλων δανειστῶν, καθότι δὲν ἔχει ὑποχρεωτικὴν ἰσχὺν ὡς πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ πλοίου, δὲν ἔχει τοιαύτην καὶ ὡς πρὸς τοὺς δανειστὰς τοῦ ἰδιοκτήτου, ὑπείσερχομένους εἰς τὰ ἐπὶ

τοῦ πλοίου δικαιώματα τοῦ ὀφειλέτου των, καὶ δυναμένων νὰ ἐπικαλεσθῶσιν ὅ,τι ὁ ὀφειλέτης αὐτῶν δύναται (ἄρθρ. 1025 τῆς πολ. δικονομίας), καὶ, κατὰ συνέπειαν, τὸ ἐφετεῖον δὲν παρεβίβασε τ' ἄρθρα 233, 312, 191 καὶ 192 τοῦ ἐμπ. νόμου, ὡς ἐσφαλμένως διατείνονται οἱ ἀναιρεσεῖοντες.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος τῶν αὐτῶν ἀναιρεσειόντων, ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τῶν διατυπώσεων τοῦ ἄρθρ. 231 τοῦ ἐμπ. νόμου δὲν ἀπηρτίετο, διότι ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου Γ εἶναι ὑπογεγραμμένος εἰς τὸ ναυτοδάνειον καὶ ἀνεγνώρισεν αὐτὸ, εἶναι ἐπὶ τῆς προκειμένης ἀναιρέσεως ἀπαράδεκτος, καθύτι, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς προσβιλλομένης ἀποφάσεως, οἱ ἀντίδικοι τῶν ἀναιρεσειόντων δὲν ἀνεγνώρισαν τὴν γνησιότητα τῆς ἐν τῷ ναυτοδανείῳ φαινομένης ὑπογραφῆς τοῦ Γ, καὶ ὑπεχρεώθησαν οἱ ἀναιρεσειόντες νὰ τὴν ἀποδείξωσιν· ἄρα τὸ ἐφετεῖον δὲν ἐδίκασεν εἰσέτι ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω προτάσεως τῶν ἀναιρεσειόντων, ἡ παραδοχὴ ἢ ἰπὸρρύψις τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς μηκέτι δοθείσης ἀποδείξεως. »

Ἀπόφ. πολ. Αρ. Π. 35 τοῦ 1851.

§ 80. Ὁ τὸ ναυτοδάνειον λαμβάνων ἐν ἀλλοδαπῇ, πρέπει νὰ συμμορφοῦται μὲ τὸ ἄρθρον 234 τοῦ ἐμπ. νόμου. Απ. 913 τοῦ 1852 τῶν ἐν Ναυπλ. ἐφετῶν (Νομικ. σ. 5710).

§ 81. Οἱ ναυτοδανείσαντες πλοίαρχον ξένον προσορμισθέντα εἰς ξένον τόπον, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ πλοῖον οἱ φορτωταὶ ἦσαν Ἕλληνες, τὸ δὲ φορτίον ἐμελλε νὰ ἐκφορτωθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, χρεωστοῦν νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος τοῦ πλοιάρχου, καὶ οὐχὶ μὲ τοὺς νόμους τοῦ τόπου, ἐνθα ἐγένετο τὸ ναυτοδάνειον.

Ἀπόφ. α. Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ἱστορικόν, τὸ αἰτιολογικόν καὶ τὸ διατακτικόν τῆς προσβιλλομένης ἀποφάσεως ἐξάγεται, ὅτι ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐδικάσθησαν ὁ Α Κ Ι καὶ ἡ ἐμπορικὴ ἐταιρία Γ καὶ συντροφία, καὶ ὅτι ἐπεμένως, κατὰ γραφικὴν παραδρομὴν, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀναφέρεται ὡς δικαζόμενον πρόπωπον ὁ Σ Γ καὶ συντροφία, ἐνῶ ὁ Σ Κ Γ εἶναι μόνον διευθυντὴς τῆς ἐταιρίας, ὅστις ὑπὸ τοιαύτην ιδιότητα διώρισε πληρεξούσιον αὐτῆς τὸν δικηγόρον Β Π· ἡ δὲ τοιαύτη παραδρομὴ μὴ ἐπαναληφθεῖσα εἰς τὰ οὐσιώδη τῆς ἀποφάσεως μέρη, οὐκ εἶναι τὸ αἰτιολογικόν καὶ τὸ διατακτικόν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς οὐσιώδους τύπου παραβίασις, καὶ νὰ ἐπιφέρῃ ἀναίρεσιν.

Ἐπειδὴ τὰ, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἐμπορεύματα ἐφορτώθησαν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν ἐπὶ πλοίου, φέροντος τὴν ὀλλανδικὴν σημαίαν καὶ κυβερνωμένου ὑπὸ πλοιάρχου Ὀλλανδοῦ· ἐπομένως καὶ ὡς ἐκ τοῦ τόπου,

ἐνθα ἐγένετο ἡ ναύλωσις, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐθνικότητος τοῦ ναυλωθέντος πλοίου καὶ τοῦ κυβερνήτου αὐτοῦ πλοίαρχου, ὑποτίθεται, ὅτι ὁ τε φορτωτής καὶ ὁ πλοίαρχος εἶχον ὑπ' ὄψιν τὸν ὀλλανδικὸν ἐμπορικὸν νόμον· ὅτι κατ' αὐτὸν ἡννόουν κανονισμένας τὰς μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις, ὅτι καὶ οἱ ὅροι, ὑπὸ τοὺς ὁποίους ὁ πλοίαρχος ἔχει ὡς ἐκ τοῦ νόμου ἐντολὴν νὰ συμφωνῇ ναυτοδάνειον ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ τῶν πραγματειῶν, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης ἀναφαινομένης κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ, πρέπει ἀναγκαίως νὰ κανονισθοῦν κατὰ τὸν ὀλλανδικὸν νόμον.

Ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς πλοίαρχος ἔλαβεν ἐν Λονδίῳ ναυτοδάνειον ἀπὸ τὸν ἀναιρεσεῖοντα, χωρὶς νὰ συμμορφωθῇ μὲ τοὺς ὅρους τοῦ νόμου τούτου, ὡς ἀνεγνώρισεν ἡ ἀπόφασις τῶν ἐφετῶν· ὑπερβὰς ἄρα τοὺς ὅρους τῆς νομίμου αὐτοῦ ἐντολῆς, τοὺς ὁποίους δὲν ὑποτίθεται ἀγνοῶν ὁ πρὸς αὐτὸν ναυτικῶς δανείσας, ὡς γνωρίζων τὴν σημαίαν του καὶ τὸν τόπον τῆς ναυλώσεώς του, δὲν ἐδύνατο νὰ ὑποχρεώσῃ ἰσχυρῶς, διὰ τῶν πράξεών του, τοὺς φορτωτάς του, κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ αὐτοῦ ὀλλανδικοῦ νόμου, ὅστις κηρύττει ἀνίσχυρα τὰ, παρὰ τοὺς ὅρους τούτους, γεγόμενα ναυτοδάνεια.

Ἐπειδὴ, ἐπομένως, τὸ δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, ἐφάρμοσαν ἐπὶ τῆς προκειμένης δίκης τὰς διατάξεις τοῦ ὀλλανδικοῦ νόμου, δὲν παρεβίασε κανόνα τινὰ τοῦ δικαίου, οὔτε τὸ 386 ἄρθρ. τῆς πολιτικῆς δικονομίας, καθ' ὃ ὁ τύπος τοῦ ἐγγράφου κανονίζεται κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ἰσχύοντας ἐνῶ τόπῳ ἐξεδόθη τὸ ἐγγράφον, διότι τὸ ἐφετεῖον δὲν ἠκύρωσε τὸ ναυτικὸν δάνειον ὡς παρὰ τοὺς τύπους γεγόμενον, ἀλλ' ὡς συνομολογηθὲν παρὰ πλοίαρχου μὴ ἔχοντος πρὸς τοῦτο ἐντολὴν.

Ἐπειδὴ ἂν οἱ ἀναιρεσίβλητοι παρεδέχθησαν τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν, ἣτις ἐφήρμοσεν ἐπὶ τῆς προκειμένης δίκης τὰς διατάξεις τῆς ἐλληνικῆς νομοθεσίας ἀντὶ τῆς ὀλλανδικῆς, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου, ὅτι παρητήθησαν τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἐπικαλεσθοῦν τὰς διατάξεις τοῦ ὀλλανδικοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, διότι παρεδέχθησαν μόνον τὸ διατακτικὸν τῆς ἀποφάσεως ταύτης καὶ ἠδυνάμηντο ἐπομένως νὰ προτείνουν εἰς τὸ ἀκροατήριον τῶν ἐφετῶν ἄλλους λόγους πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ διατακτικοῦ τούτου, τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον ἡ ὑπόθεσις ἐδικάσθη ἐρήμην αὐτῶν πρωτοδίκως.

Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 24 τοῦ 1845.

§ 82. Ἡ ἱκανότης τοῦ πλοίαρχου, διὰ νὰ καθιστᾷ ὑποχρεοῦς τοὺς ἰδιοκτήτας τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου, πρέπει νὰ κανονίζηται κατὰ τοὺς νόμους τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήκουσι τὸ πλοῖον καὶ ὁ πλοῖ-

αρχος, καὶ μάλιστα ὅταν δὲν ὑπάρχη κανὲν ἔγγραφον ἐκ μέρους τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου, τροπολογοῦν τὰ περὶ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ πλοιάρχου ἐν τῷ νόμῳ διγεγραμμένα· κατὰ τὰς διατάξεις δὲ τοῦ ὀλλανδικοῦ ἐμπ. νόμου, διὰ νὰ ᾗναι ὑποχρεωτικὸν ὡς πρὸς τοὺς ἰδιοκτῆτας τοῦ πλοίου καὶ τοῦ φορτίου ναυτικὸν δάνειον γενόμενον ἐκτὸς τοῦ βασιλείου τῆς Ὀλλανδίας παρὰ πλοιάρχου Ὀλλανδοῦ κυβερνήσαντος ὀλλανδικὸν πλοῖον, ἀπαιτεῖται α) νὰ βεβαιωθῇ ἡ ἀνάγκη, δι' ἣν λαμβάνεται, δι' ἐκθέσεως ὑπογεγραμμένης παρὰ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος· β') νὰ δοθῇ ἡ ἄδεια τοῦ ὀλλανδικοῦ προξένου, ἢ, ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ, τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς, διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἐπισκευή, ἀγορὰ ἢ τὰ ἀναγκαῖα ἐξόδα, ἅτινα προκαλοῦσι τὴν ἀνάγκην τοῦ δανείου· γ') νὰ δοθῇ ἡ αὐτὴ ἄδεια διὰ νὰ ληφθῇ τὸ ναυτικὸν δάνειον ἐπὶ τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου.— Αἱ δικτυπώσεις δὲ αὗται, ὡς ἐκφράζεται τὸ ἄρθρον 372 τοῦ ὀλλ. νόμου, μὲ τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ καὶ τὸ ἄρθ. 234 τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντος ἐμπορικοῦ νόμου, πρέπει νὰ τηρῶνται ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου ἐν τῇ ἁλλοδαπῇ, καθότι, μὴ τηρῶν αὐτάς, ἐκβαίνει τῶν ὁρίων τῆς πληρεξουσιότητος, τὴν ὁποίαν ἔχει παρὰ τοῦ νόμου νὰ δινεῖται ναυτικῶς ἐπὶ ἐμπορεύματι ἀνήκουσιν εἰς ἄλλους. Ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς, ὅτι τὸ δάνειον ἐγένετο ἐν Λονδίνῳ, κατὰ τοὺς ἐκεῖ ἰσχύοντας νόμους καὶ τύπους, δὲν εἶναι βάσιμος, καθότι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τῶν ἐξωτερικῶν τύπων τοῦ συμβολαίου, ἀλλὰ περὶ τῆς ἱκανότητος καὶ ἐξουσίας τοῦ πλοιάρχου, ἥτις, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, πρέπει νὰ κανονισθῇ κατὰ τοὺς νόμους τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήκεν αὐτὸς καὶ τὸ πλοῖον, ἐφ' οὗ ἐφορτώθησαν ἐν Ὀλλανδίᾳ τὰ δοθέντα εἰς ὑποθήκην ἐμπορεύματα, ὃ δὲ δανειστής ὤφειλε νὰ λάβῃ τὰς ἀναγκαῖας πληροφορίας διὰ νὰ κατασταθῇ τὸ δάνειόν του ὑποχρεωτικὸν πρὸς τὸν ἰδιοκτῆμονα τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου (*Pard. n. 911 καὶ 1485.*—*N. 19 Πανδ. de reg. juris*).

Ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν 2655 τοῦ 1843— Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καθιεροῦ καὶ ἡ 2686 ἀπόφασις τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου (1).

§ 83. Δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ περὶ νχυτοδανείου συμβόλαιον, ὅταν ἡ πληρωμὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ὅρον τοῦ κατῆπλου, καὶ οὗτος εἶναι προφανής· Τὸ ἄρθρ. 854 τῆς πολ. δικονομίας (ὅρ. καὶ νόμον 73 Πανδ. *de verb. oblig.* καὶ Νόμ. 1 § 3 Πανδ. *de cond.*) συμφωνίαν ἐννοεῖ πάντα ὅρον εἴτε ῥητὸν, εἴτε σιωπηρὸν, συνημμένην εἰς τὴν φύσιν αὐτὴν τοῦ συναλλάγματος· ἡ ἐκτέλεσις ὁμῶς δύναται

(1) Ὅρα καὶ τὴν λέξιν Ἐ γ γ ρ α φ α ἐν Εὐρ. τ. 6 σ. 362.

νὰ ἐκβιασθῇ, ὅταν ἐξεπληρώθῃ ἡ συμφωνία, ἀφ' ἧς τὸ συνάλλαγμα ἐξήρτητο, καὶ τὸ ἀόριστον τῆς ἐκτελεστέας ἀποδόσεως δὲν εἶναι ἀμφισβητήσιμον· ὅθεν ἂν τὸ πλοῖον ὑπέστη βλάβην, ἢ ἐκτελεστέα ἀπόδοσις ἀποβαίνει ἀόριστος, καὶ ἐπομένως ἀνεπίδεκτος ἐκτέλεσεως (2). Ἀπ. ἐφ. Ναυπλ. 129 τοῦ 1846 (Νομικ. σ. 4933).

§ 84. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 8852 τοῦ 1851 ἀπόφασις τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν φέρει οὕτως·

«Ἐπειδὴ τὸ, περὶ οὗ ὁ λόγος, ναυτοδάνειον, κατὰ τὸ περὶ αὐτοῦ συνταχθὲν ναυτικὸν ἔγγραφον τῆς 30 ἀπριλίου 1850, ἐλήφθη παρὰ τοῦ ἐναγομένου δι' ἐν καὶ μόνον ταξειδίου ἐκ Λιβόρνου εἰς Πειραιᾶ, διὰ δὲ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ πλοῖον ἤθελε ναυλωθῇ εἰς Λιβόρνον δι' ἄλλον λιμένα καὶ ἤθελεν ἐπιχειρήσει ἄλλο ταξειδίον, πρὸ τῆς τοῦ δανείου ἐξοφλήσεως, συνεφωνήθη ῥητῶς, ὅτι ὁ ἐναγόμενος θέλει πληρώσει αὐτὸ εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ ἐν Πειραιεῖ κατοικοῦντος ἐνάγοντος, ὅταν ἤθελε τῷ παρουσιασθῇ τὸ ἐπιδικὸν ὁμολογὸν τακτικῶς ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος ὀπισθογραφημένον, καὶ πρὸς τοῦτο ὑποχρεοῦται ὁ ἐναγόμενος νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἐνάγοντα περὶ τοῦ ταξειδίου, ὅπερ ἤθελεν ἐπιχειρήσει διὰ νὰ δυνηθῇ οὗτος ν' ἀποδείξῃ τὸ ῥηθὲν ὁμολογὸν πρὸς ἐξόφλησιν εἰς τὸν τόπον, ὅπου καταπλέει τὸ πλοῖον.

Ἐπειδὴ, τοιούτης οὔσης τῆς περὶ τοῦ ἐπιδίκου ναυτοδανείου συμφωνίας, ἡ ἀπώλεια τοῦ εἰς τὸ δάνειον τοῦτο ὑπεγγύου πλοίου, συμβῆσα ὁμολογουμένως μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐκ Λιβόρνου πλοῦ ἐπιχειρήσιν διαφόρων ἄλλων ταξειδίων, καὶ ὠρισμένως μετὰ τὸν ἐκ Γαλαξειδίου εἰς Βενετίαν πλοῦν, δὲν δύναται νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν ἐνάγοντα δανειστὴν, εἰμὴ καθόσον ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ ἐναγόμενος εἰδοποίησεν αὐτὸν ἐγκαίρως περὶ τοῦ ταξειδίου του, συμφώνως μὲ τὴν ὁποίαν ἀνεδέχθη, ὡς εἴρηται, περὶ τῆς γνωστοποιήσεως ἐκάστου ταξειδίου ὑποχρέωσιν, οὐδὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπουσιώδης ὁ περὶ τῆς εἰδοποιήσεως ταύτης ὅρος τῆς εἰρημένης συμφωνίας καθότι ἄνευ τούτου καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκ μέρους τοῦ ἐναγομένου ἐκπληρώσεως αὐτοῦ δὲν ἡδύνατο προφανῶς ὁ ἐνάγων νὰ ἐξασκήσῃ εἰς Γαλάζιον, ὅπου τελευταίως κατέπλευσε τὸ πλοῖον, τὴν τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ δανείου τούτου ἀπαίτησίν του, ὥστε, ἐκ τῆς ἐλλείψεως πάσης τοιαύτης ἀπαιτήσεως, νὰ ὑποτεθῇ εὐλόγως, ὅτι οὗτος ἀνεδέχθη σιωπηρῶς καὶ τοὺς τοῦ τελευταίου πλοῦ κινδύνους.

(2) Ἰδε τὴν λέξιν Ἐκτέλεισις ἐν Εὐρ. τόμ. 6 καὶ ἀνωτ. § 32 ἐπ.

Ἐπειδὴ διὰ τὴν δύνησιν τὸ δικαστήριον τὴν ἐκτιμῆσιν τὸ οὐσιώδες καὶ τὴν κρίσιν ἐπομένως περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ ἐναγομένου, ὅτι ἐξεπλήρωσε τὸν προεκτεθέντα περὶ τῆς εἰδοποιήσεως τοῦ ἐνάγοντος ὅρον, ὁ τὰς εὐρεν εὐκαιρίαν πρὸς τοῦτο, ἀπαιτεῖται τὴν ὁρίσιν ἀκριβῶς ὁ ἐναγόμενος περὶ πόσων ταξιδίων, ἐκ ποίου μέρους, διὰ ποίου μέσου καὶ πότε εἰδοποίησε τὸν ἐνάγοντα. »

Γαλλικὴ Νομογία.

ΣΗΜ. Εἰς τὸ Εὐρετήριο τοῦ Κ. Ἀξελου (ἐν λέξει Π λ ο ῖ ο ν) εὕρηται καὶ τὰ ἐξῆς.

§ 85. Τότε μόνον θεωρεῖται ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου ὡς εὐρισκόμενος εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἐλήφθη τὸ δάνειον παρὰ τοῦ πλοιάρχου (ἄρθρον 381 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου), ὅταν εὐρίσκηται εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ αὐτοῦ τόπου (Boulay-Paty T. 2. p. 467). Διατρ. ἐν Νομικ. σ. 2745.

§ 86. Ὅστις δὲν εἶναι κύριος τοῦ ναυτικῶς δανεισθέντος πράγματος, δὲν δύναται τακτικῶς τὴν κάμην ἀντικείμενον τοῦ συναλλαγματος, εἰμὴ ἂν ἔλαβε παρὰ τοῦ κυρίου ἢ παρὰ τοῦ νόμου τὴν πρὸς τοῦτο ἐξουσίαν, ἢ ἐὰν ὁ κύριος τοῦ παρ' ἄλλου δανεισθέντος πράγματος παρεδέχθη ἀκολουθῶς τὸ πραχθέν, ἢ τέλος ἐὰν τὸ οὕτω παρανόμως δανεισθὲν πρᾶγμα κατηναλώθῃ ἐν καλῇ πίστει παρὰ τοῦ λαμβάνοντος αὐτὸ, ἐπιφυλαττομένου ὅμως πάντοτε εἰς τὸν κύριον τοῦ δικαιώματός του κατὰ τοῦ δανειστοῦ, ὡς διαθέσαντος τὸ πρᾶγμα ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς του (ἐπιχείρημα ἐκ τοῦ N. 13 de red. ead.).

§ 87. Ἡ τοῦ πλοίου, ἄνευ τινὸς περιγραφῆς, ὑπεγγύησις ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν ἀρμένων καὶ ἐξαρτίων, καθὼς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τοῦ ἐφοπλισματος.

§ 88. Ὅταν ἡ ἀξία τοῦ φορτίου ἀναβάνῃ εἰς 100,000 δραχ., ὁ δὲ φορτωτὴς δανείζεται ναυτικῶς, ἐπὶ μόνου τοῦ ἡμίσεως αὐτοῦ 50,000 δραχμῶν, καὶ τὸ πλοῖον ἀπολεσθῇ, διασωθῶν δὲ πραγματεῖαι ἀξίζουσαι μόνον 50.000 δραχμ., ὁ δανειστὴς δὲν δύναται τὴν λᾶξιν ἐξ αὐτῶν εἰμὴ 25,000, αἱ δὲ λοιπαὶ ἀνήκουσι εἰς τὸν ὀφειλέτην (ἄρθρα 215 καὶ 191 § 10 ἐμπ. νόμου). Διατριβὴ ἐκ τοῦ Γαλλ. ἐν Νομικ. σ. 2751.

§ 89. Ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ ἄρθρου 319 τοῦ ἐμπ. νόμου δὲν ἐκτείνεται εἰς τοὺς μισθοὺς τοῦ πλοιάρχου, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς τῶν ναυτῶν ἢ ἄλλων ναυτικῶν ὅθεν ἔπεται ὅτι οἱ παρὰ τοῦ πλοι-

άρχου, ἕνεκα τῆς εὐοδώσεως τοῦ πλοίου, ἀποκτηθέντες μισθοὶ εἰσι, μετὰ τῶν λοιπῶν ἀγαθῶν του προστιθεμένως (accessoirement) ὑπέγγυοι εἰς τὴν ἐξήφλῃσιν τῶν ναυτικῶν γραμματίων, ὅσα τυχόν ὑπέγραψε διαρκοῦντος τοῦ πλοῦ, διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πλοίου του, μὲ προσωπικὴν ἐκ μέρους του ὑποχρέωσιν.

§ 90. Πᾶσα λήψις ναυτικοῦ δανείου ὑπερβαίνοντος τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας τῶν εἰς τὸ δάνειον ὑπεγγυαζομένων πραγμάτων ἀπαγορεύεται. Συνέπεια τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης εἶναι, ὅτι τὸ ὑπερβάλλον ποσὸν τῶν διὰ ναυτικοῦ δανείου ληφθέντων χρημάτων γεννᾷ ἰσχυρὸν τεκμήριον ἐναντίον τοῦ κυρίου τοῦ πλοίου περὶ συναινέσεως, ἢ ἐνοχῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἀπώλειαν ἢ τὴν κατὰσχέσιν τοῦ πλοίου του, ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὰ παρόμοια δάνεια, τὰ ὑπερβαίνοντα τὴν ἀξίαν τῶν ὑπεγγύων πραγμάτων, ὁ δανειστὴς δὲν εὐρίσκει τοιαύτην ἀσφάλειαν, ὁποῖαν δικιωματικῶς ἡδύνατο ν' ἀποκτήσῃ, ἀφ' ἐτέρου δὲ τὸ περίσσευμα τῆς ἀξίας εὐρίσκεται δανεισμένον μὲ τοκογλυφίαν, διότι ὁ τὸν νόμιμον ὅρον ὑπερβάλλον τόκος, δι' οὗ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, χαρακτηρίζεται τὸ ναυτικὸν δάνειον, δὲν δικιολογεῖται κυρίως εἰμὴ διὰ τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἀναδέχεται ὁ δανειστὴς· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἀντίτιμὸν τι τοῦ περισσεύματος τούτου δὲν ἤθελεν εὔρεθῇ ἐκτεθειμένον εἰς κίνδυνον. Διατρ. ἐν Νομικ. σ, 2767.

§ 91. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἂν ὁ λαβὼν τὸ δάνειον ᾗ κακῆς πίστεως, δηλαδὴ ἐγίνωσκε τὸ ἔλαστον τῆς ἀξίας τοῦ ὑπεγγυηθέντος πράγματος, καὶ μετεχειρίσθη δόλια μέσα διὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸ ὑπερβολικὴν τιμὴν, καὶ ὁ δόλος ἀπεδείχθῃ, τὸ δάνειον κηρύττεται ἄκυρον ὡς πρὸς τὸν δανειστὴν, χωρὶς ἐκ τῆς κυριότητος ταύτης νὰ ὠρελθῇ ὁ ὀφειλέτης. Συνέπεια δὲ τῆς σχετικῆς ταύτης ἀκυρότητος εἶναι, ὅτι, ἐν περιπτώσει εὐοδώσεως τοῦ πλοίου, ὁ δανειστὴς δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κεφαλαίου καὶ τοῦ τόκου· ἐν περιπτώσει δὲ δυστυχήματος, δὲν ἐλευθεροῦται ὁ ὀφειλέτης ἀπὸ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κεφαλαίου (ἐπιχείρημα ἐκ τοῦ ἄρθρου 380 ἐμπ. νόμου), ἀλλ' εἰς τὴν τελευταίαν περίστασιν ὁ δανειστὴς δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ναυτικὴν ὠφέλειαν, διότι δὲν διέτρεξε τοὺς κινδύνους, τῶν ὁποίων ὁ τόκος εἶναι τὸ τίμημα, δύναται ὅμως ν' ἀπαιτήσῃ τὸν συνήθη τόκον τοῦ κεφαλαίου του. αὐτ.

Κηρυχθέντος ἄκυρου τοῦ συναλλάγματος ἕνεκεν ἀπάτης ἐκ μέρους τοῦ λήπτορος ἢ ὀφειλέτου, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ κοινοῦ (ἐμπορικοῦ) δικαίου, ὅπερ προσδιορίζει τὸν ἑγγειον τόκον (intérêt de terre). αὐτ.

§ 92. Ἄν ὅμως δὲν ὑπάρχῃ ἀπάτη ἐκ μέρους τοῦ ὀφειλέτου, τὸ

ἄρθρον 317 τοῦ ἐμπ. νόμου ὁρίζει, ὅτι τὸ ὑπέρμετρον (excessif) συνάλλαγμα ἰσχύει, περιοριζόμενον μέχρι τῆς ἀξίας τῶν ὑπεγγύων πραγμάτων, κατὰ τὴν γενομένην ἢ συμφωνηθεῖσαν ἐκτίμησιν αὐτῶν ἐκτίμησιν, ἣτις ἄλλως πρέπει νὰ βασιζῇται εἰς τὰς τιμὰς τῆς ἐποχῆς τῆς φορτώσεως, ἢ τοῦ ἀπόπλου· τὸ δὲ ὑπόλοιπον τοῦ δανείου ἀποδίδεται μὲ τόκον λογιζόμενον κατὰ τὴν ἀγοραίαν τιμὴν. Οἱ τόκοι οὗτοι ἀρχίζουν ἀπὸ τῆς ἀπαιτήσεώς των. αὐτ.

§ 93. Τὰ ἤδη ἀσφαλισθέντα πράγματα δὲν δύνανται νὰ ὑπεγγυηθῶσιν εἰς ναυτικὸν δάνειον, ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἀξία αὐτῶν ὑπερβαίνει τὸ ποσόν, διὰ τὸ ὁποῖον ἡτφαλίσθησαν· εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὸ ναυτικὸν δάνειον ἰσχύει διὰ μόνον τὸ περίσσευμα τοῦτο τῆς ἀξίας (ἐπιχειρήμα ἐκ τῶν ἄρθρ. 316, 317 ἐμπ. νόμου). αὐτ.

§ 94. Τὸ ναυτικὸν δάνειον δὲν πρέπει ν' ἀφαιρῇ ἀπὸ τοῦ πλήρωμα ἢ τὸν δανειζόμενον πᾶν συμφέρον εἰς τὴν ἐκβασιν τοῦ ταξειδίου, οὔτε νὰ ἀφίνη τὸν δοτῆρα εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ λήπτορος τῶν χρημάτων. (Διατρ. ἐκ τοῦ Γαλλ. ἐν Νομικ. σ. 2767.)

§ 95. Τὸ περὶ εἰκονικότητος ναυτικοῦ δανείου ζήτημα ὑπάγεται εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον; — Ἴδε τὴν λέξιν Ἀρμοδιότης ἐμπορικῇ (εἰς τὸ ἐκδοθησόμενον συμπλήρωμα τοῦ Εὐρετηρίου).

Πιναξὶ λεκτικὸς

τῆς λέξεως ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ.

Ἀδρία 22, 26.	Ἔθιμον 49.
Ἀγωγή 54 ἐπ.	Ἐκτέλεις 33, 83.
Ἀγοραπωλησία 58, 60, 62, 63, 64.	Ἐμποροδικεῖον 45, 48, 49 ε', 49 γ'.
Ἀκύρωσις 27.	Ἐνέχυρον 35.
Ἀλληλεγγυότης 9.	Ἐνατασις 38.
Ἀλλοδαπὸς 80 ἐπ.—Ἴδε Πλείαρχος.	Ἐντολὴ 40, 66—79.
Ἀνανέωσις 59—62 ε'.	Ἐπίσχεσις 35.
Ἀντικείμενον ναυτοδανείου 5 ἐπ. — Ἴδε	Ἐτεροβαρὴς 2, 32, 33.
Ναυτοδάνειον.	Θαλάσσιος κίνδυνος 1, 7, 25, 36 ἐπ.
Ἀπαιτητὸν 53 ε', 60.	Ἰδιοκτήτης 77, 85.
Ἀπόδειξις 40—43, 62 ε'.	Ἰκανότης 4, 82.
Ἀπόστασις 51.	Ἱστορικὸν 2.
Ἀπώλε α πλοίου 7.	Καταβολὴ 35, 36.
Ἀρμενα 87.	Καταστροφὴ 22.
Ἀρμοδιότης 19, 45, 48, 49 ε', 49 γ'.	Κατάσχεσις 57, 62, 63.
Βιβλιάρια 52.	Καταχώρησις 10, 37, 44—49 γ', 52.
Γραφεῖον ἐμποροδικεῖου 45, 48, 49 ε' 49 γ'.	Κίνδυνος. Ἴδε Θαλάσσιος κίνδυνος.
Δάνειον ναυτικὸν 1 ἐπ. — Δανείζονται οἱ	Κομιστής 54 ἐπ.
πλείαρχοι 66—79.	Ληξιπρόθεσμον 60.
Δικαίωμα πραγματικὸν 35.	Μάρτυρες 40—43.
Ἐγγραφή. Ἴδε Καταχώρησις.	Μισθ. 89.
Ἐγγράφα 32, 33. Ἐγγεμιστῆς 33 62 ε'.	Ναύλωσις 60.
	Ναυτοδάνειον 1 ἐπ. 80 ἐπ.

Νόμος 80—83.
 Όλλανδία 80—83.
 Όπισθογράφησις 54 ἐπ.
 Όρισμός 1.
 Όρκος 65.
 Όρος 83.
 Όφειλέτης 79.
 Παραγραφή 21, 65 ἐπ.
 Παραχώρησις 9.
 Πληρεξούσιος 40.
 Πληρωμή 16—18 ἐπ.
 Πλοία 35.
 Πλοίου ιδιοκτήτης 79.
 Πλοῖον 35, 37 ἐπ.
 Πλοίαρχος 13, 89. Ίκανότης αὐτοῦ 82.
 Δάνεια 4, 66—77.
 Προθεσμία 52, 53 ὁ.
 Προμηθευταὶ ὕλης 57.

Προνόμια 18 ἐπ. 37, 47, 48, 49 γ', 56,
 61 ἐπ.
 Πρόωρος ἀγωγή 60. Ἴδε Ἀπαιτητόν.
 Συμβόλαιον ναυτικόν 1 ἐπ.—Τὶ ἐκφράζει;
 11 ἐπ.
 Συναίνεσις 4.
 Συνάλλαγμα τυχηρὸν 2.
 Τόκος 2, 11, 17 ἐπ. 39, 53, 65 ἐν τέλ.
 91 ἐπ.
 Τρίτοι 10.
 Τύποι συμβολ. 9, 10 ἐπ. 30, 53.
 Τυχηρά 3.
 Ὑπέγγυα 6, 12.
 Ὑπεγγύησις 87.
 Ὑπογραφή.—Ἴδε Ἐτεροθαρές.
 Φύσις συναλλάγματος 3.
 Φορτίον 81.

ΝΑΥΤΗΣ.

§ 1. Εἰς τὸ περὶ Ἐμπορικοῦ δικαίου σύγγραμμα τοῦ Κ. Ράλλη εὗρίσκετε παρατηρήσεις περὶ τῶν ἐπομένων (1).

Τὶ ἀπαιτεῖται διὰ τὰ συμφωνηθῆ τις ὡς ὡς ναύτης; σελ. 229, 271. — Τὰ τρία τέταρτα τῶν ναυτῶν ἑλληνικοῦ πλοίου πρέπει νὰ ᾖναι Ἕλληνες. αὐτ.— Ἐξαιρέσεις. αὐτ.— Οἱ μισθοὶ αὐτοῦ δὲν ἀσφαλίζονται. 351. — Ἀπαγορεύεται πᾶν μέσον διαφθορᾶς διὰ τὴν ἀποσπάσῃ τις ἀπὸ ἄλλο πλοῖον 230. — Μίσθωσις αὐτοῦ. 262.— Εἴδη αὐτῆς. αὐτ.— Καθήκοντα τοῦ ναύτου, 263. — Τίνες θεωροῦνται δραπέται; αὐτ.— Ποιναί. αὐτ.— Πότε ἀπαλλάττεται τῆς ὑποχρέωσης διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ πλοῦ; 264.— Τί διὰ τῆς τοῦ πλοῦ ἢ τοῦ πλοίαρχου; αὐτ.— Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀνάγκη ἀποβολὴ τοῦ ναύτου πρὸ τῆς συμφωνηθείσης ἐποχῆς. αὐτ.— Ἐξαιρέσεις. αὐτ.— Δὲν φορτῶναι ἐμπορεύματα ἐντὸς τοῦ κιβωτίου αὐτοῦ. 265.— Προμηθευμα. αὐτ.— Ὁ φορτῶν πλοῖον τῆς χωρητικότητος τῆς κιβωτίου πληρῶναι ναῦλον. 266. — Αἱ συμφωνίαι βεβαιοῦνται συνήθως διὰ τοῦ ναυτολογίου. αὐτ.— Ἡ παρὰ τοῦ δικαστηρίου, κατὰ τὸ ἔθιμον. 267.— Δύνανται νὰ βεβαιωθῶσι διὰ μαρτύρων. αὐτ.— Καθήκοντα τοῦ ἐφοπλιστοῦ. 268.— Ἀγωγή τοῦ ναύτου περὶ τῶν μισθῶν αὐτοῦ. αὐτ.— Δικαστήριον ἀρμόδιον. αὐτ.— Παραγραφή. αὐτ.— Προνόμια. αὐτ.— Εὐλογοὶ αἰτίαι ἀποβολῆς, 270.— Διακοπὴ τοῦ πλοῦ. 271.

§ 2. Ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν οἱ μισθοὶ τῶν ναυτῶν τοῦ ἄρθρου 191 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου τί ἐννοεῖ ὁ νόμος; Εἰς ποίας περιπτώσεις οἱ ναῦται ἔχουν προνόμιον ἐπὶ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος τοῦ πλοίου διὰ τοὺς μισθοὺς των; — Ὁρα ἄνωτ. τὴν λ. *Μισθοὶ ναυτῶν καὶ τὴν λέξιν Προνόμια.*

(1) Οἱ ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς σελ. τοῦ 2 τόμου.

§ 3. Ναῦται εἰς ποῖα δικαστήρια ὑπάγονται ἐπὶ ποινικῶν ἀντικειμένων; — Ἴδε κατωτ. τὴν λέξιν *Ναυτοδικεῖα*.

ΝΑΥΤΑΠΑΤΗ. Ἴδε τὴν λέξιν *Πειρατεία*.

§ 1. Τίς καταδιώκεται ἐπὶ ναυταπάτῃ; Ῥάλλ. Ἐμπ. δίκ. τόμ. 2 σελ. 235 σχόλ.

§ 2. Διαδικασία. αὐτ. σ. 237 σχ.

§ 3. Ἡ ἀπὸ πλοίαρχον ἀφαίρεσις τοῦ φορτίου τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ περὶ ἀπάτης 396 ἄρθρου τοῦ ποιν. νόμου;

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ εἰς τὴν κατὰ τοῦ ἀναιρεσελόντος ὑπ' ἀριθμὸν 4 ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐφετῶν ὑπάρχουν παραθεμένα τὸ 51 ἄρθρ. τοῦ περὶ ναυτιλίας νόμου, καὶ τὰ 396 καὶ 399 § 10 ἄρθρα τοῦ ποιν. νόμου, δυνάμει τῶν ὁποίων τὸ δικαστήριον αὐτὸ ἐπέβαλεν εἰς τὸν ἀναιρεσελόντα τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς.

Ἐπειδὴ τὸ διαληφθὲν ἄρθρον τοῦ περὶ ναυτιλίας (ἴσ. ναυταπάτης) νόμου προβλέπον εἰδικῶς τὰς πρὸς τὸ πλοῖον ἢ τὸ φορτίον ἀπὸ πλοίαρχους ἢ κυβερνήτας γενομένας ἀξιοποίνους πράξεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ ὑφαίρεσις μέρους τοῦ φορτίου, ὀρίζει καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς ἐγκληματικότητος τῶν πράξεων τούτων διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων, ὅστις ἐπὶ σκοπῷ ἀθεμίτου κέρδους ἐκθέσει πλαστὰ ναυάγια κτλ. ἀφαιρέσει ἢ νοθεύσει μέρος τοῦ φορτίου κτλ. ὥστε, ὡσάκις πρόκειται περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου τούτου πραζιλεπομένων πράξεων, ὁ δικαστὴς ἐξετάζει ἐὰν ὑπάρχουν τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἀπαιτούμενα στοιχεῖα τῆς πράξεως καὶ οὐχὶ εἰς τὰ 396 κτλ. ἄρθρα τοῦ ποιν. νόμου, διότι ταῦτα εἶναι διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ποινῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκεινται οἱ παρχίτιοι τῶν ἐν τῷ ρηθέντι 51 ἄρθρῳ διαλαμβανομένων πράξεων, ὅπως ρητῶς τοῦτο ὀρίζει, ἀν δὲ μεταξὺ τῶν ἄρθρων τούτων τοῦ ποινικοῦ νόμου ᾗναι καὶ τὸ 396, τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχει τὸν ὀρισμὸν τῆς ἀπάτης, τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ παραίτιοι πράξεων τινων ἐκ τῶν ἐν τῷ διαληφθέντι 51 ἄρθρῳ διαλαμβανομένων τιμωροῦνται ὡς ἀπαταιῶνες· τούτων δι' οὕτως ἐχόντων, τὸ ἐφετεῖον, κηρύξαν τὸν Γ Β, ναυτικόν, τοῦ ὑπὸ ἐλληνικὴν σημαίαν ἐμπορικοῦ πλοίου ὁ Ἐκτωρ, ἔνοχον, ὅτι κατὰ τὸν δεκέμβριον τοῦ 1841, ἐπὶ σκοπῷ ἀθεμίτου κέρδους, ἀφήρυσεν ἀπὸ τὸν εἰς τὸ πλοῖόν του φορτωμένον σῖτον, ἀνήκοντα εἰς ἄλλους, κοιλὰ τοῦλάχιστον χίλια, ἀξίας πλέον τῶν τετρακοσίων δραχμῶν, καὶ ἐπώλησεν αὐτὸν εἰς τὸν Ε Κ, ἡρμήνευσε καὶ ἐφήρμοσεν ὀρθῶς τὰ σημειωθέντα ἄρθρα 396 καὶ 399 § 10 τοῦ ποιν. νόμου. »

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 42 τοῦ 1845.

§ 3. Ὁ πλοίαρχος καταδιώκεται ἕνεκα ναυταπάτης, διὰ πᾶσαν ἀπάτην προξενηθεῖσαν πρὸς ὄφελος αὐτοῦ καὶ βλάβην τῶν φορτωτῶν του.

Απόφ. α Ἐπειδὴ ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις δὲν βεβαιοῖ, ὅτι ὁ Γ Ν ἀνήγγειλε τὴν πράξιν εἰς τὸν πρόξενον Κρήτης, πρὶν ἢ λάβῃ γνῶσιν αὐτῆς ἢ ἀρχῇ, ἀλλὰ μάλιστα τὸ ἐναντίον ἐξάγεται· ὅθεν ποσῶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς αὐτὸν ἡ ἐλαφρυντικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ περὶ ναυταπάτης νόμου, ἥτις, πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῆς, ἀπαιτεῖ τὸν ἀνωτέρω εἰρημένον ὅρον· ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ διαληφθεῖσα διάταξις εἶναι δυνητικὴ, καὶ οὐχὶ ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸ δικαστήριον.

Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 1 § 4 τοῦ περὶ ναυταπάτης νόμου χαρακτηρίζει ὡς ἔνοχον ναυταπάτης καὶ ἐ-εἶνον τὸν πλοίαρχον, ὅστις, θέλων νὰ πράξῃ ἀπάτην πρὸς βλάβην τῶν φορτωτῶν, παρέστησεν ἐν γνώσει πλυστὸν δυστύχημα, ἢ ἐνήργησε τῶνόν τι τὸ δυστύχημα, καὶ ἐντεῦθεν ἐπροξένησε βλάβην εἰς αὐτοὺς ἢ περιποίησεν εἰς ἑαυτὸν ἀθέμιτον ὠφέλειαν. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἡ ἀπόφασις διαλαμβάνει, ὅτι ὁ κατηγορούμενος πλοίαρχος Ν Β, θέλων νὰ πράξῃ ἀπάτην πρὸς βλάβην τῶν φορτωτῶν καὶ ιδιοκτητῶν τοῦ φορτίου τοῦ πλοίου του, ἰδίως τοῦ Δ Ν καὶ Π Κ, παρέστησεν ἐν γνώσει πλυστὸν δυστύχημα, ἥτοι τὴν παρ' αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσαν ἀνύπαρκτον πειρατείαν, ἐνῶ πραγματικῶς αὐτὸς ἐπώλητε τὸ φορτίον καὶ ἐσφετερίσθη τὸ τίμημα, προξενήσας οὕτως εἰς τοὺς νομίμους ιδιοκτήτας αὐτοῦ βλάβην, ὑπερβαίνουσαν τὰς χιλίας δραχμάς, καὶ εἰς ἑαυτὸν περιεποίησεν ἀθέμιτον ὄφελος· ὅθεν ὀρθῶς ἐχαρακτηρίσθη ἡ πράξις ὡς ναυταπάτη κατὰ τὸν § 4 τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ περὶ ναυταπάτης νόμου, καὶ ὀρθῶς ὁ § οὗτος ἐφημώσθη.

Ἐπειδὴ, ἀπεναντίας τοῦ ἐν αὐτῷ ἰσχυρισμοῦ, ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις ἐκφράζει ἀνενδοιάστως, ὅτι ἡ βοήθεια, τὴν ὁποῖαν ὁ Γ Κ καὶ ὁ Ι Ε παρέσχον εἰς τὸν αὐτουργὸν πλοίαρχον Β, συνιστάμενη εἰς τὴν ἀπόκρυψιν τῆς παρ' αὐτοῦπραχθείσης πωλήσεως τῶν πραγματειῶν, καὶ εἰς τὴν βεβαίωσιν ἐνώπιον τοῦ δημάρχου Ἀμουργίων τῆς ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Β ἐπινοηθείσης ἀνυπάρκτου πειρατείας, καὶ ἡ ἀμοιβή, τὴν ὁποῖαν ἔλαβον οὗτοι παρ' αὐτοῦ ἕνεκα τῆς βοηθείας τούτης, τουτέστιν αἱ πράξεις αὐτῶν, λόγῳ τῶν ὁποίων οὗτοι ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς συνεργοί, κατὰ τὸν § 4 τοῦ ἄρθρου 72 τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἔλαβον χώραν, ἀφοῦ οὗτοι προηγουμένως συνειννοήθησαν μετὰ τοῦ αὐτουργοῦ περὶ τῆς μελλούσης ἐκείνης βοηθείας καὶ ἀμοιβῆς, διότι ἀφ' ἐνός ἡ εἰρημένη ἀπόφασις βεβαιοῖ, ὅτι οἱ κατηγορούμενοι οὗτοι ὑπεσχέθησαν εἰς τὸν πλοίαρχον τὴν

ειρημένην βοήθειάν των, ἤγουν τὴν ἐπιβεβαίωσιν ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς τῆς ψευδοῦς πειρατείας, καὶ διότι ἀφ' ἐτέρου ἡ ἐγκληματικὴ τοῦ πλοιάρχου πράξις, ἤγουν ἡ κατ' ἀπάτην ψευδοῦς παράστασις τῆς πειρατείας, δὲν ἐτελέσθη εἰμὴ συγχρόνως μὲ τὴν δοθεῖσαν βοήθειαν, τουτέστι διὰ τῆς ἐνώπιον τοῦ δημάρχου Ἀμουργίων συγχρόνου τοῦ τε πλοιάρχου καὶ τῶν ναυτῶν τούτων βεβαιώσεως τοῦ ἀνυπάρκτου τούτου δυστυχήματος πρὸς βλάβην τῶν φορτωτῶν· ἐκ δὲ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δύο τούτων γεγονότων ἔπεται ἀναγκαίως, ὅτι προηγήθη τῆς πράξεως ἡ συνεννόησις, διότι ἡ ὑποχρέωσις μιᾶς πράξεως προηγεῖται τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς· ὅθεν ὀρθῶς καὶ ἀκριβῶς ἐφηρμόσθη ὁ § 4 τοῦ ἄρθρου 72 εἰς τὴν πράξιν τῶν διαληφθέντων κατηγορουμένων. »

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 36 τοῦ 1847.

§ 4. Ὅρα ἐν τῇ λέξει *Δωροδοκία* τὴν ὑπ' ἀριθ. 23 τοῦ 1845 ποινικὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόρασιν (Εὐρ. τόμ. 6 σ. 344).

§ 5. Οὐδεὶς νόμος ἀπαλλάττει τοὺς ναύτας τῆς ποινῆς τῶν παρ' αὐτῶν, κατὰ διαταγὴν τοῦ ἡμεδαποῦ ἢ ἀλλοδαποῦ πλοιάρχου των, πραχθεισῶν ἀξιοποίνων πράξεων.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ἐπίσης δὲν ἔχεται ἀληθείας καὶ ὁ 6 ἀναιρέσεως λόγος, διότι ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων ῥητῶς φέρει, ὅτι οἱ ἀναιρέσειοντες « συνήργησαν εἰς τὴν . . . ἀφαίρεσιν τοῦ φορτίου . . . χορηγήσαντες ἐν γνώσει καὶ ἐκ προθέσεως εἰς τοὺς ἐκπεραιωτὰς αὐτῆς τοιαύτην βοήθειαν κτλ. » Ἀναφέρει δὲ κατὰ συνέχειαν τὰς τρεῖς λοιπὰς πράξεις, τῆς βυθήσεως τοῦ πλοίου, τῆς ἐκθέσεως πλαστοῦ ναυαγίου καὶ τῆς ψευδομαρτυρίας ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς, χρησιμευσάσας μόνον πρὸς ἀποπεράτωσιν καὶ ἀπόκρυψιν τῆς κυρίας πράξεως, τῆς ἀφαιρέσεως, δηλαδή, τοῦ φορτίου· ἐπομένως ἐννοεῖται καὶ ὡς πρὸς αὐτὰς ὑπάρχουσα ἡ γνῶσις καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἀναιρέσειόντων.

Ἐπειδὴ ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων προσδιορίζει τὴν διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ φορτίου καὶ τῆς βυθήσεως τοῦ πλοίου εἰς τρίτους προξενηθεῖσαν ζημίαν, ὁ δὲ ὅρος οὗτος καὶ μόνος ἀποτελεῖ κολλάσιμον τὴν πράξιν τῆς ἀπάτης καὶ τῆς καταστροφῆς ξένης ιδιοκτησίας κατὰ τὰ ἄρθρα 396 καὶ 421 τοῦ ποιν. νόμου.

Ἐπειδὴ ἡ ἐκθεσις πλαστοῦ ναυαγίου, καθὸ πρῶξις ἀναφερομένη κυρίως εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ φορτίου καὶ τὴν βύθησιν τοῦ πλοίου, ἀναφέρεται καὶ ὡς πρὸς τὴν ζημίαν τὴν γενομένην διὰ τῶν ῥηθεισῶν πράξεων. »

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 38 τοῦ 1843.

ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ.

Ράλλ. Ἑμπ. Δικ. τόμ. 1 σελ. 147.

Διαίσεις. αὐτ.

Ἱστορία τῶν Πηγῶν. αὐτ. σ. 148.

Ναυτικοὶ νόμοι τῶν Ἀθηναίων. αὐτ. σ. 151.

τῶν Ῥωμαίων. αὐτ. σ. 153.

τῶν σταυροφόρων. αὐτ. σ. 160.

τῆς Ὀλαρίας. αὐτ.

τοῦ θαλατσίου δικαίου αὐτ. σ. 162.

τοῦ Οὐισβούργου. αὐτ. σ. 163.

Ἀνσεατικόν. αὐτ. σ. 164.

θαλάσσιος ὁδηγός. αὐτ.

τῆς Ἀμάφιδος. αὐτ.

Ὁρα Ῥωμαϊκὸν Δ. — Συνέδρια ἱερέων. — Ὀλυρία. — Θαλάσσιον δικ. — Ἀνσεατικὸς δεσμός. — Θαλάσσιος ὁδηγός. — Ἀμαλφιτανὸς πίναξ.

ΝΑΥΤΙΑΙΑ (1). Ἐποχὰὶ τοῦ ἔτους, καθ' ἃς ἐπετρέπετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ράλλ. Ἑμπ. Δ. τ. 1 σ. 225.

ΝΑΥΤΟΔΙΚΑΙ. Παρ' Ἀθηναίοις ἐδίκαζον ἄλλοτε τὸν χειμῶνα τὰς ἐμπορικὰς διενέξεις. Ράλλ. Ἑμπ. Δ. τ. 2 σ. 152. — Μετὰ ταῦτα κατέστησαν ἔμμηνοί. αὐτ. σ. 163.

ΝΑΥΤΟΔΙΚΕΙΑ.

§ 1. Τὰ ναυτοδικεῖα δὲν θεωροῦνται ὡς ἑκτακτα δικαστήρια.

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ ἡ διάταξις τοῦ 2 ἐδαφίου τοῦ 89 ἄρθρου τοῦ συντάγματος, ἡ ὁποία ἀπαγορεύει τὴν ὑφ' ὁποιοιδήποτε ὄνομα σύστασιν δικαστικῶν ἐπιτροπῶν ἢ ἐκτάκτων δικαστηρίων ἐτέθη πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς εἰς τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἀρχῆς α ὅτι οὐδεὶς ἀφαιρεῖται ἄκων τοῦ παρὰ τοῦ νόμου ὠρισμένου εἰς τὸν αὐτὸν δικαστοῦ· ἢ ἀρχῇ, ἣτις καθιερώθη καὶ εἰς τὸ 14 ἄρθρον τῆς πολ. δικονομίας, κατὰ δὲ τὰς διατάξεις ταύτας, δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἑκτακτα δικαστήρια πρέπει νὰ θεωρῶνται ἐκεῖνα, τὰ ὁποία δὲν ἔχουν ἴδια καθήκοντα προσδιορισθέντα διὰ νόμου, ὥστε νὰ δικάζωσι τὰς εἰς αὐτὰ ὑπαχθείσας ὑποθέσεις, ἀλλ' ἀποσπῶσι τὰ καθήκοντα ταῦτα ἀπὸ ἄλλην δικαιοδοσίαν, εἰς ἣν ταῦτα ἀνήκουν, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἐπανερχονται αὐτοδικαίως μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν δικαστικῶν αὐτῶν ἐπιτροπῶν ἢ ἐκτάκτων δικαστηρίων, τὰ δὲ ναυτοδικεῖα (conseils de justice), ναυτικὰ συνέδρια

(1) Ἴδε κατωτέρω τὴν λέξιν Π λ ο ῖ α.

(conseils de marine) ἢ πολεμικὰ συμβούλια (conseils de guerre) δὲν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἔκτακτα δικαστήρια, διότι ταῦτα ἔχουν ἰδίαν δικαιοδοσίαν διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἀπὸ ναυτικούς εἰς τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν πραττομένων ἐγκλημάτων, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ ἄρθρ. 29 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἄρθρων 36 § 2, 39 καὶ 477 τῆς ποινικῆς δικονομίας, τὰ δὲ καθήκοντά των, ὡς καὶ ὁ τρόπος τῆς συστάσεώς των, προσδιορίζονται ὑπὸ τῶν ἰσχυόντων ἐν Ἑλλάδι γαλλικῶν ναυτικῶν νόμων, ἰδίως δὲ τοῦ ἀπὸ 22 ἰουλίου 1806 αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος, περὶ ἰσχύος τῶν ὁποίων καὶ τὸ ἐν Πειραιεὶ συστηθὲν πολεμικὸν συμβούλιον διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐπὶ συκοφαντίᾳ κατηγορίας τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ M M προσκολλημένου εἰς τὸ ναυτικόν, δὲν ὥφειλε ν' ἀμφιβάλλῃ, διότι ἂν καὶ ὁ στρατιωτικῆς γαλλικὸς κώδικς, ὅστις διὰ τοῦ Α' ψηφίσματος τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος ἐδημοσιεύθη, ὃν τρόπον ἐδημοσιεύοντο τότε οἱ νόμοι, εἰς τὸ ἀπὸ 26 δεκεμβρίου 1828 ὑπ' ἀριθ. 97 φύλλον τῆς Γενικῆς ἐρημερίδος τῆς Ἑλλάδος, παραδεχθεὶς ὡς ἰσχύων ἐν Ἑλλάδι εἶναι διὰ τὰ ἐλληνικὰ στρατεύματα· μολοντοῦτο ὑπὸ τὴν λέξιν στρατεύματα αὐτός τε ὁ Κυβερνήτης ἐθεώρει καὶ τὰ στρατεύματα τῆς θαλάσσης, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 79 τοῦ ἀπὸ 15 αὐγούστου 1830 ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων, καὶ ἡ ἐν Ἄργει Ἐθνικὴ Τετάρτη τῶν Ἑλλήνων συνέλευσις, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τῆς ἰαῖ συνεδριάσεως τῆς 25 ἰουλίου 1829, καὶ τὸ γ'. ἄρθρον τοῦ κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν ψηφίσματός της, τοιουτοτρόπως δὲ παρεδέχθη καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας, ὡς γίνεται φανερόν ἐκ τοῦ 5'. ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 16 (28) νοεμβρίου 1837 Β. διατάγματος, τὸ ὁποῖον ὀρίζει, ὅτι τὰ λοιπὰ παραπτώματα, ἐκτὸς τῶν πειθαρχικῶν, νὰ δικάζωνται ὅπως μέχρι τοῦδε, καὶ τέλος ἡ τῆς 3. σεπτεμβρίου ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων συνέλευσις, εἰς τὴν συνεδρίασίν της τῆς 19 φεβρουαρίου 1844, ἀνεγνώρισε τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰσχὺν τοῦ γαλλικοῦ νόμου διὰ τοὺς ναυτικούς, καὶ τὸ ἡ. ἐδάφ. τοῦ 105 ἄρθρου τοῦ συντάγματος διέταξε νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ ναυτικῆς νομοθεσίας, ἀναμφιβόλως καλητέρας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἤδη ἡ συνέλευσις ἀνεγνώρισεν· ἐκ τούτων δὲ γίνεται φανερόν, ὅτι εἶναι ἐν ἰσχύϊ οἱ γαλλικοὶ νόμοι, οἱ ἀφορῶντες τοὺς ναυτικούς, καὶ οὗτοι προβλέπουν περὶ τῆς συστάσεως τῶν δικαστηρίων διὰ τὰς εἰς αὐτὰ ὑπαχθείσας ὑποθέσεις, ἰδίως δὲ τὸ 35 ἄρθρον τοῦ μνησθέντος αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ὀρίζον, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀξιώματικῶν ἢ ἄλλος τις ἀξιώματικοῦ ἔχων χαρακτῆρα, δύναται νὰ παραπεμφθῇ εἰς δίκην ἐγώπιον πολεμικοῦ συμβουλίου, ἀνευ ἀδείας τοῦ αὐτοκράτορος,

ἀποδεικνύει ἀρκούντως, ὅτι διὰ πᾶσαν τοιαύτην δίκην δύναται, διὰ Β. διατάγματος, νὰ διορισθῇ πολεμικὸν συμβούλιον διὰ τὴν ἐκδίκασιν αὐτῆς, διότι εἶναι ἄλλως ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, ὥστε τὸ ἐν Πειραιεὶ διὰ Β. διατάγματος συστηθὲν πολεμικὸν συμβούλιον διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ῥηθείσης ὑποθέσεως, θεωρήσαν, ὡς σκέπτεται διὰ τῆς ἀπὸ 22 αὐγούστου ε. ε. ἀποφάσεώς του, ὅτι ἡ σύστασίς του ἀντίκειται εἰς τὸ 89 ἄρθρον τοῦ συντάγματος καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει νόμος ἐπιτρέπων τὴν ὑπαρξίν του καὶ κανονίζον τὰ καθήκοντά του, ψευδῶς ἡρμήνευσε τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ συντάγματος καὶ παρεξίασε τοὺς μνησθέντας νόμους καθ' ὑπέρβασιν τῶν καθηκόντων του, ἥτις, κατὰ τὸ 477 ἄρθρ. τῆς ποιν. δικονομίας, δίδει χώραν εἰς ἀναίρεσιν.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἀπόδειξις, ὅτι εἶναι ἄλλο ναυτοδικεῖον ἐδρεῦον ἐν Πειραιεὶ, ὅπως ἀναφέρει ἡ μνησθεῖσα ἀπόφασις, καὶ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπάρχον, ἀφοῦ περὶ τῆς συστάσεώς του δὲν εἶναι δημοσιευμένον Β. διάταγμα.

Ἐπειδὴ, ἀναιρουμένης τῆς αποφάσεως τοῦ εἰρημένου πολεμικοῦ συμβουλίου, ἡ ὑπόθεσις πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἄλλο τοιοῦτον συστηθῆσόμενον, διότι τὸ συστηθὲν ἤδη, ἀφοῦ ἐξέδοτο τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπόφασιν, θεωρεῖται ὡς μὴ ὑφιστάμενον.

Διὰ ταῦτα ἀναιρεῖ τὴν ἀπὸ 22 αὐγούστου 1846 ἀπόφασιν τοῦ ἐν Πειραιεὶ συστηθέντος πολεμικοῦ συμβουλίου διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐπὶ συγκοφιντῖα κατηγορίας τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Μ Μ καὶ παραπέμπει τὴν δίκην αὐτοῦ εἰς ἄλλο συστηθῆσόμενον τοιοῦτον πολεμικὸν συμβούλιον. »

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πίγυ 127 τοῦ 1846.

ΣΗΜ. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀναπτύσσει μὲ μεγίστην ἀκρίβειαν ὁ νομομαθὴς Κ. Προβελέγιος εἰς τινὰ ἐκθεσίν του, δημοσιευθεῖσαν κατὰ τὸ 1846.

§ 2. Ὁ γαλλικὸς στρατιωτικὸς κώδικς ἐφαρμόζεται εἰς τὰ ναυτοδικεῖα. Ἡ αὐτὴ ἀπόφ.

§ 3. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ ναυτοδικείου προσβάλλονται παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου;

Απόφ. α. Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἄρθρα 477 καὶ 478 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἀναίρεσις κατ' ἀποφάσεως τῶν ναυτοδικῶν δι' ὑπέρβασιν τῶν καθηκόντων καὶ ἔνεκα ἀναρμοδιότητος γίνεται μόνον ὑπὸ τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πίγῳ εἰσαγγελέως· ἐπομένως ἡ παρὰ τοῦ Ε Μ ζητουμένη ἀναίρεσις τῆς ἀπὸ 25 ἀπριλίου 1841 ὑπ' ἀριθ. 3 αποφάσεως τοῦ ἐν Πόρῳ ναυτοδικείου ἔνεκα ὑπερβάσεως καθηκόντων καὶ ἀναρμοδιότητος, καὶ διὰ κακὴν σύμβασιν τοῦ δικάσαντος

ναυτοδικείου, δὲν δύναται νὰ ᾔηαι δεκτὴ, ὡς γενομένη ἀπὸ πρό-
σωπον, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπεται τὸ ἐνδίκον μέσον τῆς ἀναι-
ρέσεως.»

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 10 τοῦ 1845.

§ 4. 5. Οἱ ναυτικοὶ δὲν ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.
Οἱ λιμενάρχαι κτλ. ἔχουν ἰδιόζουσαν δικαιοδοσίαν, ἐκτὸς ἂν παρη-
νόμησαν ὄντες ἐν ἀδείᾳ ἀπουσίας ἢ λειποτάκται.

Βούλ. α Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἀπὸ 4 ἰανουαρίου 1834 Β. διά-
ταγμα, οἱ λιμενάρχαι καὶ οἱ ἐπὶ τῶν λιμένων ἀξιωματικοὶ εἶναι
ὑπάλληλοι τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας, καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 39 τῆς
ποιν. δικονομίας, τὰ παρὰ τοιούτων ὑπαλλήλων πραττόμενα κοινὰ
κακουργήματα, πλημμελήματα ἢ πταίσματα, τότε μόνον ὑπάγον-
ται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν ποινικῶν δικαστηρίων,
ὅταν πράττωνται ὑπ' αὐτῶν ἀπόντων δι' ἀδείας, ἢ λειποτακτῶν,
ἄλλως ὑπάγονται εἰς τὴν ἰδιόζουσαν ἀρμοδιότητα τῶν ναυτοδικῶν·
ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὃ Σ κατηγορεῖται, ὅτι ἐτέλεσε τὴν εἰρη-
μένην πράξιν ὅτε ᾔτον ἐν ἐνεργείᾳ λιμενάρχης· διὰ τοῦτο ἀποφαί-
τεται τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν ὑπαγομένην εἰς τὴν ἀρμοδιότητα
τῶν ναυτοδικῶν.»

Βούλ. ἐφετῶν Ναυπλ. 61 τοῦ 1841 (Νομικ. σ. 2647).

§ 6. Τὰ πρὸς τῶν ναυτικῶν ἀξιωματικῶν ἢ τῶν ὑπαλλήλων
τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας πραττόμενα κοινὰ ἀδικήματα δὲν ὑπάγονται
εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, εἰμὴ ὡς αἰεὶ ταῦτα πράττονται ὑπ'
αὐτῶν ἀπόντων δι' ἀδείας ἢ ὑπὸ λειποτακτῶν. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π.
υμθ' τοῦ 1840, ἣν ἶδε ἐν λέξει *Λειποταξία*. — Ἴδε καὶ τὴν λέξιν
Ποινικὴ ἀρμοδιότης.

§ 7. Οἱ βοηθοὶ τῶν λιμεναρχῶν δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ ναυτο-
δικεῖον

Ἀπόφ. α Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρον 39 τῆς ποινικῆς δικονομίας,
ἰδιόζουσαν δικαιοδοσίαν ἔχουσιν οἱ ἀξιωματικοὶ νηῦται καὶ ὑπάλ-
ληλοι τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας διὰ τὰ κακουργήματα, πλημμελή-
ματα καὶ πταίσματα, τὰ ὁποῖα πράττονται παρ' αὐτῶν ἐντὸς τοῦ
πλοίου εἰς λιμένα ἢ εἰς ναυπηγεῖον· ὁ δὲ Ε Π, βοηθὸς τοῦ ἐν
Σκιάθῳ λιμενάρχου, δὲν ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι μὴτε ἀξιωματικὸς,
μὴτε ναύτης, ἀλλ' οὔτε ὑπάλληλος τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας, ὥστε
νὰ ὑπάγῃται εἰς τὴν ἰδιόζουσαν ταύτην δικαιοδοσίαν· ἐπομένως
τὸ πταισματοδικεῖον Σκιάθου ἡρμήνευσε ψευδῶς τὸ 39 ἄρθρ. τῆς

ποιν. δικονομίας, καὶ κακῶς ἐκέρυξεν ἑαυτὸ ἀναρμόδιον τοῦ νὰ δικάσῃ τὴν προκείμενην κατὰ τοῦ Ε. Π. περὶ ἐξυβρίσεως κατηγορίαν.

Διὰ ταῦτα ἀναιρεῖ. παραπεμπει κτλ. »

Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Π. 13 τοῦ 1845.

ΝΑΥΤΟΛΟΓΙΟΝ.

Κατάλογος τοῦ πληρώματος. Ῥάλλ. Ἐμπ. Δ. τόμ. 2 σελ. 174.

Τύπος. αὐτ. σελ. 175 σχ.

Αἱ συμφωνίαι τοῦ ναύτου βεβαιῶνται συνήθως δι' αὐτοῦ. αὐτ.

Καὶ πᾶσα μεταβολή. αὐτ. σ. 267.

ΝΕΑΡΑΙ.

Ἴδε τὰς λ'ξεις α) Βυζαντικὸν Δίκαιον· β') Νόμος· γ') Δημόσιον ἐν Εὐρετ. τόμ. 5 σελ. 745 ἐκ τέλ. καὶ σ. 753 § 56.

ΝΕΟΓΝΑ.

Πρὸς ὑπαρξίν τῆς προσωπικότητος νεογνῶν τέκνων, ἀπαιτεῖται νὰ ἐγεννήθῃ ζῶν τὸ βρέφος· ἀδιάφορον δὲ ἂν ᾗτο βιώσιμον ἢ μὴ. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 93, ἣν βλ. ἐν λ. *Βιώσιμον*.

ΝΕΟΦΩΤΙΣΤΟΙ.

§ 1. Κατὰ τὸ 1839 ἔτος ἀνεφύη ζήτημα, ἀρορῶν τὰ κληρονομικὰ δικαιώματα τῶν νεοφωτίστων τῆς Ἀττικῆς. Πρῶτος ἔγραψεν ὑπόμνημά τι περὶ τούτου ὁ Κ. Π. Παπαρρήγόπουλος (ἤδη Ἀρειοπαγίτης), εἰς τὸν ὁποῖον ἕτερός τις ἀπήντησεν.

Ὁ Κ. Παπαρρήγόπουλος ἐξέθεσε τὰ ἐξῆς, ἐν τῷ εἰρημένῳ ὑπομνήματι,

« Κατὰ τὸ 1822 ἔτος, πολιορκούντων τῶν Ἑλλήνων τοὺς Ὀθωμανοὺς εἰς τὴν τῶν Ἀθηνῶν ἀκρόπολιν, οἱ τελευταῖοι, ἀδυνατοῦντες νὰ ὑποστήσωσιν ἐπὶ πλέον τὸν ἀγῶνα, ἔκλεισαν κατὰ τὴν 20 ἰουνίου τοῦ ἔτους ἐκείνου μετὰ τῶν πολιορκητῶν συνθήκην, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐδόθη αὐτοῖς ἡ ἄδεια τοῦ νὰ ἐξέλθωσι τοῦ φρουρίου, καὶ νὰ ἀναχωρήσωσι μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των εἰς Μικρὰν Ἀσίαν. Κατὰ τὴν συνθήκην ταύτην, οἱ πολιορκούμενοι ἔλαβον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διαφυλάξωσι τὰ ἀναγκαῖα ἑπιπλα, καὶ τὸ ἥμισυ τῆς κινητῆς περιουσίας, τὰ δὲ λοιπὰ τῶν ὑπαρχόντων κατέστησαν, δυνάμει τοῦ τῆς κατακτήσεως δικαίου (*jure occupationis* βιβλ. ΜΑ' τίτλ. α', διγ. 5, θέμ. 7 καὶ διγ. 50, θέμ. 1. *Thibaut Pandect*

elen § 739, C. τόμ. 2 σελ. 258), ιδιοκτησία τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχῆς. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε, διὰ τὴν μετ' ὀλίγον διάδοσιν τοῦ Δράμῃ κατὰ τὴν γειτνιάζουσαν τῆς Ἀττικῆς χώραν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐφοβήθησαν μὴ οἱ εἰσέτι εἰς τὴν πόλιν διατρίβοντες Ὀθωμανοὶ, συνεννοούμενοι μετὰ τοῦ διαβαίνοντος στρατοῦ, ἐπιχειρήσωσι καταστροφὴν τῶν Ἑλλήνων, καὶ διὰ τὸν φόβον τοῦτον ἀπεφασίσθη καὶ ἐξετελέσθη ἡ τῶν ἐν Ἀθήναις Ὀθωμανῶν ἐξολόθρευσις.

« Μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην, αἱ Ἀῖναι διέμενον ἐλεύθεραι ἄχρι τοῦ μαΐου 1827, ὅτε, διὰ τῆς κατακτήσεως τῆς ἀκροπόλεως, ἐπανῆλθον εἰς τὴν κυριότητα τῶν Ὀθωμανῶν. Διὰ τῆς κατακτήσεως ταύτης ὁλόκληρος ἡ κατακτηθεῖσα γῆ κατέστη, κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν νόμον, κτῆμα τοῦ κυριάρχου Σουλτάνου, ὅστις ὁμῶς ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1829 ἔτος θέσπισμα, δι' οὗ ἐδωρήσατο εἰς τοὺς Ἀθηναίους Ὀθωμανοὺς καὶ Ἕλληνας, τὰ ὅποια καὶ πρὸ τοῦ πολέμου ἐνέμοντο κτήματα. Ἀλλ', ἐπειδὴ εἰς τὸ ἀπὸ τοῦ 1822 ἔτους μετολαβῆσαν διάστημα, ἱκανοὶ συγγενεῖς τῶν κατὰ τὴν πρώτην ἐποχὴν ἐξοντωθέντων Ὀθωμανῶν εἶχον μεταβῆ ἐκ τῆς ὀθωμανικῆς εἰς τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν, οἱ Ὀθωμανοὶ συγγενεῖς τῶν κατέλαβον ὁλόκληρον τὴν κληρονομίαν τῶν ἀποθνόντων, ἀποκλείσαντες, κατὰ τὸν τουρκικὸν νόμον, τοὺς νεοφωτίστους πάσης μετοχῆς, ὡς ἀνικάνους. Καὶ ὅτε, δυνάμει τοῦ ἀπὸ 22 μαρτίου 1829 Πρωτοκόλλου (§ 4), ἤρξατο ἡ πώλησις τῶν κατὰ τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Εὐβοίαν ὀθωμανικῶν κτημάτων, οἱ εἰρημένοι Ὀθωμανοὶ ἐπεχείρησαν τὴν ἐκποίησιν, ὡς μόνοι κύριοι καὶ ιδιοκτῆται τῶν κτημάτων τούτων, ἀποκλείοντες τοὺς νεοφωτίστους. Ἡ τότε Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, πληροφορηθεῖσα ταῦτα, καὶ θεωροῦσα ἀφ' ἐνός, ὅτε τῶντι, κατὰ τὸν τουρκικὸν νόμον, οἱ νεοφώτιστοι δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχωσι δικαίωμα τι ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν ἀποβιωσάντων συγγενῶν αὐτῶν Ὀθωμανῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐπιθυμοῦσα ν' ἀπονείμῃ αὐτοῖς τὴν ὡς εἰς χριστιανοὺς ὀφειλομένην προστασίαν, προσέκαλεσε διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 727 ἀπὸ 10 (22) φεβρουαρίου 1831 ἐγγράφου τῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Γραμματείας (1) τὴν κατὰ τὴν Ἀττικὴν καὶ Εὐβοίαν ἐπιτροπὴν νὰ φροντίζῃ περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ

(1) Εἰς τὸ ἐγγράφον τοῦτο λέγει ὁ Κυβερνήτης, ὅτι « Ἐπειδὴ ἡ κληρονομικὴ ἀπαίτησις τῶν τοιούτων Ὀθωμανίδων ἀντιβαίνει ῥητῶς εἰς τὸν τουρκικὸν νόμον . . . ἔργον φρονήσεως εἶναι τὸ νὰ οἰκονομῇ ἡ ἐπιτροπὴ, καθ' ὅσον δύναται, ἡσύχως τὸν μεταξὺ τῶν τοιούτων συγχληρονόμων μὲν, ἀλλ' ἄλλοθρήσκων, συμβιβασμὸν, χωρὶς νὰ καταντᾷ τὸ πρᾶγμα εἰς ἐπίσημον δικαιοδοσίαν.»

τῶν νεοφωτίστων μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν συγγενῶν των. Τοιοῦτοι συμβιβασμοὶ ἐγένοντο ὅχι ὀλίγοι, ἀλλ' οἱ νεοφώτιστοι, μὴν ἀρκαῶμενοι εἰς αὐτοὺς, ἅμα μὲν μετὰ τὴν σύστασιν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων ἐνήγαγον ἐνώπιον αὐτῶν τοὺς τε ἀγοραστὰς καὶ τοὺς συγγενεῖς των Ὀθωμανοὺς, ἅμα δὲ, κατόπιν τοῦ ἀπὸ 26 ἰουνίου (8 ἰουλίου) 1836 νόμου καὶ τοῦ ἀπὸ 12 (24) ἰανουαρίου 1837 Β. διατάγματος, ἐξεδόθη ὁ περὶ ἐπεκτάσεως τῆς δικαιοδοσίας τῆς Μικτῆς ἐπιτροπῆς ἀπὸ 27 αὐγούστου (8 Σεπτεμβρίου) 1838 νόμος, ἀπεύθυνον τὰς ἀπαιτήσεις των ταύτας εἰς τὸ ἑτεροσύνθετον τοῦτο δικαστήριον, καὶ τὰς ἀπεύθυνον ἤδη κατὰ μόνων τῶν ἀγοραστῶν, οἵτινες εἶχον προσκτήσει δι' ἰδιωτικῶν τίτλων (*titulis singularibus*) τὰ κτήματα ταῦτα. »

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν δὲ τοῦ ζητήματος, ἂν ἡ Μικτὴ ἐπιτροπὴ ᾖ ἀρμοδία νὰ δικάσῃ τὰς μεταξὺ νεοφωτίστων καὶ ἐλλήνων ἀγοραστῶν διαφορὰς, προσθῆται ὁ Κ. Παπαρρήγόπουλος τὰ ἐξῆς:

« Ἡ δὴ ἐξεταστέον, ἂν ἡ συζήτησις τῶν ἀπαιτήσεων τῶν νεοφωτίστων, ἀνήκουσα εἰς τῶν τακτικῶν δικαστηρίων τὴν ἀρμοδιότητα, ἐμπορεῖ νὰ ἀποβῇ πρὸς βλάβην τῶν ἀγοραστῶν τῶν τουρκικῶν κτημάτων, ὡς τρίτων εἰδικοῖς τίτλοις καὶ καλῇ πίστει διακατόχων, δηλαδὴ ἂν τὰ τακτικὰ δικαστήρια ἐμποροῦν νὰ ὑποχρεώσωσι τοὺς ἀγοραστὰς τοῦ νὰ ἀποδώσωσι τὰ παρ' αὐτῶν (τῶν ἀγοραστῶν) κτηθέντα, καὶ παρὰ τῶν νεοφωτίστων ὡς κληρονομικὰ ἀντιποιοῦμενα κτήματα.

Κατὰ τὸ ρητὸν γράμμα τοῦ νόμου (βιβλ. Γ' τίτλ. λ' διάτ. 9. βιβλ. Ζ' τίτλ. λδ' διάτ. 4. βιβλ. Ε' τίτλ. γ' διγέστ. 10 καὶ Βασιλ. 42, 1. 65 ἐκδ. Φαβρ. τόμ. 5 σελ. 567. 4. 50. 12. ἐκδ. Φαβρ. τόμ. 6 σελ. 617. 43. 1. 10. τόμ. 5 σελ. 542. ἴδε *Vinnius. Select. quæst. p. 1. C. 23. Thibaut Pandecten* § 890. *Mackeidey* § 692) ὁ κληρονομικὰ ἀντιποιοῦμενος δικαίωμα δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐνάξῃ διὰ τῆς ἀγωγῆς *hereditatis petitione*, (ἡ, ὡς τὴν ὀνομάζουν τὰ Βασιλικά, διὰ τῆς κληρονομιαίας ἀπαιτήσεως) τὸν τρίτον διακάτοχον, ὅστις, μὴ ἀμφισβητῶν τὸ κληρονομικὸν τοῦ ἐνάγοντος δικαίωμα, μηδὲ οἰκειοποιούμενος τοῦτο, κατέχει εἰδικῶ τίτλῳ εἰδικὰ κληρονομικὰ πράγματα· ἡ ἀγωγή τοῦ ἐνάγοντος τούτου δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἀποταθῇ εἰμὴ κατὰ τοῦ ἀμφισβητοῦντος τὸ κληρονομικὸν του δικαίωμα καὶ κατέχοντος τὴν κληρονομίαν ἢ ἄνευ τίτλου (*pro possessore*, τοῦτον ὀνομάζουσι τὰ Βασιλικά ἄρπαγα) ἢ ὡς κληρονόμου (*pro herede*) (1).

(1) Τὸ αὐτὸ ὀρίζει καὶ ὁ γαλλικὸς πολιτικὸς νόμος. *Zachariæ, das französische*

α Οἱ προαναφερθέντες νόμοι εἶναι σαφέστατοι· εἰς τὰ Βασιλικά βιβλ. MB' τίτλ. 1, 65. τόμ. 5 σελ. 569 ἀναγινώσκουμεν τὰ ἑξῆς. α Οἱ δὲ μήτε ὡς κληρονόμοι, μήτε ὡς ἄρπαγες νεμόμενοι, οὐ κατέχονται τῶν κληρονομιαίων ἀπαιτήσῃ, ἀλλὰ τῇ περὶ τῶν καθεάστα κινουμένη ἀγωγῇ, εἰ μήτε διὰ χρήσεως ἐδέσποσαν, ἢ μήτε μακροῦ χρόνου παραγραφὴν ἐκτήσαντο. Μόνον λοιπὸν οἱ ὡς ἄρπαγες ἢ ὡς κληρονόμοι κατέχοντες ἡμποροῦν νὰ ἐναχθῶσι διὰ τῆς κληρονομιαίας ἀπαιτήσεως· ἀλλ' οἱ δυνάμει πρωτοκόλλων καὶ συνθηκῶν ἀγορασταὶ εἶναι ἄρπαγες; εἶναι κληρονόμοι; (2) — Ἀλλὰ στερούμενοι τῆς κληρονομιαίας ἀγωγῆς, ἔχουσι, τουλάχιστον, οἱ νεοφώτιστοι τὴν τῆς διεκδικήσεως (*rei vindicatio*) ἢ τὴν Πουβλικιανὴν ἀγωγὴν (*actio Publiciana*); καὶ πάλιν ὄχι. Τὴν τῆς διεκδικήσεως ἔχει μόνον ὁ ἀποκτήσας ἤδη τὴν ιδιοκτησίαν πράγματός τινος, ὅταν ἄλλος κάτοχος τούτου διαφιλονεικῇ αὐτῷ τὴν ιδιοκτησίαν ταύτην (3)· τὴν δὲ ιδιοκτησίαν τῶν ὅσα ὑπὸ τῶν κληρονομηθέντων ἐδεσπόζοντο κληρονομικῶν πραγμάτων ἀποκτᾷ μόνον ὁ τὴν κληρονομίαν ἀποκτήσας κληρονόμος (*heres qui hereditatem acquisissit*; Thibaut 747, 877). Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἂν ἀναδράμωμεν εἰς τὴν ἀνωτέρω γενομένην ἔκθεσιν τῶν γεγονότων, τί βλέπομεν;

1. Ὅτι κατὰ τὸ 1822 ἔτος, ἐποχὴν τοῦ θανάτου τῶν συγγενῶν τῶν ἤδη νεοφωτίστων, δὲν ὑπῆρχε κληρονομία πρὸς ἑναρξιν καὶ πρόσκτησιν, ὡς περιελθούσης εἰς τὴν ιδιοκτησίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχῆς, δυνάμει τοῦ δικαίου τῆς κατακτήσεως, ὁλοκλήρῳ τῆς

sche Civilrecht § 610 τόμ. 6 σελ. 91. Ἰδὲ περὶ τούτου καὶ τὸν Troplong, Traité des privilèges et hypothèques 1 468. Vente § 960. Ἀναλόγως (*utiliter*) ἔχει ὁ κληρονόμος τὴν κληρονομικὴν ἀγωγὴν καὶ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ τῆς κληρονομίας. Βασιλ. Ε' τίτλ. 3 διγιστ. 13 θέμα 4. Ἄλλος οὕτως εἶναι ὁ ἀγοραστής τῆς κληρονομίας ὡς νομικῆς ἐμάδος πραγμάτων (*universitas juris*), ὅστις ἀναλαμβάνει ὅλα σχεδὸν τὰ δικαιώματα, καὶ δύναται νὰ ἐναχθῇ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐνοχῶν τοῦ κληρονόμου πωλητοῦ, καὶ ἄλλος ὁ ἀγοραστής· εἰδικῶν κληρονομικῶν πραγμάτων, ὅστις δὲν ἀναλαμβάνει ποτὲ οὔτε δικαιώματα, οὔτε ὑποχρεώσεις ὡς πρὸς τὴν κληρονομίαν.

(2) Πρὸς διασάφησιν τῶν λέξεων « ἀλλὰ τῇ περὶ τῶν καθεάστα κινουμένη ἀγωγῇ » τοῦ παρατεθέντος νόμου, χρεωστῶ νὰ ἀναφέρω τὸ βιβλ. Γ' τίτλ. 31 διὰτ. 7. A cæteris autem tantum specialibus in rem actionibus vindicari posse manifestum est, δηλαδή, γνωστὸν εἶναι, ὅτι ἀπὸ τοὺς λοιποὺς (ἤτοι τοὺς μὴ ἄρπαγας ἢ κληρονόμους) δύναται νὰ διεκδικηθῇ (ᾧ, τι ἀπαιτεῖ τις ὡς κληρονόμος) μόνον διὰ τῶν εἰδικῶν ἀπολύτων ἀγωγῶν [*in rem*]. εἰδικαὶ δὲ ἀπόλυτοι ἀγωγαὶ εἶναι αἱ ἀπὸ τῆς δεσποτείας, τῶν δουλειῶν, τοῦ ἐνεχύρου, τῆς ἐμφοτεύσεως καὶ τῆς ἐπιφανείας [*superficies*] γεννώμεναι.

(3) Καὶ μὲ τοῦτο συμφωνεῖ ὁ γαλλικὸς νόμος; Zachariæ § 218.

περιουσίας τῶν συγγενῶν τῶν νεοφωτίστων πρὸ τῆς ἀποδιώσεως τῶν συγγενῶν τούτων. Ἄρα κατὰ τὸ 1822 ἔτος δὲν ἐγένετο πρόσκτησις κληρονομίας ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα νεοφωτίστων.

2. Ὅτι κατὰ τὸ 1829 ἔτος, κατακτηθείσης τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, περιῆλθεν ὁλόκληρος ἡ εἰρημένη περιουσία, κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν νόμον, εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ κυριάρχου Σουλτάνου. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐδωρήσατο κατὰ τὸ 1829 εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ Ὀθωμανοὺς τὰ ὅσα πρὸ τοῦ πολέμου ἐνέμοντο κτήματα· ἀλλ' οἱ νεοφώτιστοι, ὡς μεταστάντες ἤδη εἰς τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν, ἀπεκλείσθησαν παρὰ τῶν συγγενῶν των Ὀθωμανῶν πάσης συμμετοχῆς, ὡς ἀνίκανοι, κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν νόμον, πρὸς κληρονομίαν καταστάντες διὰ τὴν ἐξόμωσιν. Ἄρα μηδὲ κατὰ τὸ 1829 ἔτος δὲν ἐγένετο πρόσκτησις τῆς κληρονομίας ὑπὸ τῶν νεοφωτίστων.

« Μηδέποτε ἐπομένως ἀποκτήσαντες τὴν συγγενικὴν των κληρονομίαν ἄχρι τῆς σήμερον, οὗτοι δὲν ἡμποροῦν προφανῶς νὰ ἔχωσι μήτε τὴν τῆς διεκδικήσεως ἀγωγὴν ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ὅσα ἄλλοτε ποτε ὑπῆρξαν ἰδιοκτησία τῶν κληρονομηθέντων (4),

« Καὶ ἂν δέ τις ἀνίκανος ᾖν, ἐν μιᾷ τινὶ τῶν ἐποχῶν τούτων, κατεστάθῃ μετέπειτα ἱκανός, ἡ ἱκανότης του αὕτη δὲν τῷ δίδει δικαίωμα ἐπὶ τῆς κληρονομίας, πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ὁποίας ἦτον οὗτος ἀνίκανος εἰς μίαν τῶν ἀναφερθεῖσων ἐποχῶν.

« Ἐφαρμόζοντες τὸν νόμον εἰς τὰ πράγματα, βλέπομεν, ὅτι κατὰ τὸ 1822 ἔτος οἱ ἤδη νεοφώτιστοι, Ὀθωμανοὶ ἔτι ὄντες, εἶχον μὲν δικαίωμα, κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν νόμον, εἰς κληρονομίαν· ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχεν ἀντικείμενον κληρονομίας, καὶ ἐπομένως μηδὲ ἐναρξίς ταύτης· διότι, ὡς ἐρρέθη, τῶν συγγενῶν των ἡ περιουσία (ἐκτὸς μικροῦ μέρους κινητῶν, τὰ ὁποία καὶ αὐτὰ διηρπάγησαν κατὰ τὴν μετέπειτα γενομένην σφαγὴν τῶν Ὀθωμανῶν) κατέστη πρὸ τοῦ θανάτου αὐτῶν ἰδιοκτησία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Κατὰ δὲ τὸ 1829 ἔτος, ὅτε ἀπεδόθη εἰς τοὺς ὑπηκόους

(4) Μολονότι ὁ γαλλικὸς νόμος θεωρεῖ ὅλους τοὺς κληρονόμους ὡς suos τοῦ Ῥωμ. Δικ., δηλαδή, μολονότι κατὰ τὸν γαλλικὸν νόμον, ἀναλαμβάνει αὐτοδικαίως ὅλα τὰ δίκαια καὶ ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἀποθανόντος [Zachariæ § 609] χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται ἡ hereditatis aditio ἢ ἡ pro herede gestio τοῦ Ῥωμαϊκοῦ νόμου, μολοντοῦτο εὐδὲ κατὰ τὸν γαλλικὸν νόμον ἡμποροῦσαν ποτὲ οἱ νεοφώτιστοι νὰ ἀποκτήσωσι τὴν δεσποτείαν τῶν ὑπὸ τῶν ἀποθανόντων συγγενῶν των δεσποθέντων, καθότι, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐνάρξεως τῆς κληρονομίας, ἦσαν, κατὰ τὸ τότε ἰσχύον δίκαιον, ἀνίκανοι πρὸς κληρονομίαν. ὁ δὲ γαλλικὸς νόμος ἀπαιτεῖ πρὸς κληρονομίαν ἱκανότητα πρὸς τοῦτο κατὰ τὴν ἐναρξιν αὐτῆς. Zachariæ § 591.

ὀθωμανοὺς ἡ περιουσία των καὶ ἐπομένως ἔγινεν ἑναρξίς τῆς κληρονομίας τῶν κατὰ τὸ 1822 ἀποβιωσάντων, οἱ νεοφώτιστοι, μεταστάντες ἤδη εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἔγιναν ἀνίκανοι πρὸς κληρονομίαν, κατὰ τὸν τουρκικὸν νόμον. Ἀνίκανοι δὲ κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς κληρονομίας χρηματίσαντες, δὲν ἡμποροῦν ἤδη νὰ ἔχωσι δικαίωμα ἐπ' αὐτῆς, καίτοι μετέπειτα ἱκανοὶ καταστάντες (κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1833 ἔτους εἰς τὴν Ἀττικὴν ἰσχύουσαν ἐλληνικὴν νομοθεσίαν). »

Κατὰ τῶν παρατηρήσεων αὐτῶν ἀπήντησεν ὁ Κ. Γ. Παπαζαχαρίου, ὅτι εἶναι μὲν ἀναμφισβήτητον, ὅτι, δυνάμει τοῦ τῆς κατακτήσεως δικαίωματος, ἡ κατακτωμένη γῆ μεταβαίνει εἰς τὸ κατακτῆσαν ἔθνος, ἀλλ' ἡ ἀρχὴ αὕτη ὑποχωρεῖ, ὅταν ὑπάρχῃ συνθήκη ἐναντί. — Ὅτι κατὰ τὸν ἰούνιον 1822 ἐγένετο συνθήκη τις μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, πολιορκούντων τοὺς Ὄθωμανοὺς ἐν τῇ ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τῶν Ὄθωμανῶν, διαλαμβάνουσα ἐν τῷ ἐ. κεφαλαίῳ αὐτῆς, ὅτι ὅσοι τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ Ὄθωμανῶν θελήσωσι νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὰς Ἀθήνας, θέλουν ἀπολαμβάνει ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ πλεονεκτήματα, τὰ ὅποια καὶ πᾶς ἄλλος κάτοικος αὐτῆς. — Ὅτι οἱ Ὄθωμανοὶ ἀνέκτησαν, κατὰ τὸ 1827, τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐπομένως ὅλα τὰ ἀπολεσθέντα δικαιώματά των (1).

Εἰς τὴν πρὸς τὴν Κ. Π. ὅτι «Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ τοῦ 1822 »μεσολαβῆσαν διάστημα, ἱκανοὶ συγγενεῖς τῶν κατὰ τὴν πρώτην »ἐποχὴν ἐξοντωθέντων Ὄθωμανῶν εἶχον μεταβῆ ἀπὸ τῆς ὀθωμανικῆς εἰς τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν, οἱ ὀθωμανοὶ »συγγενεῖς των κατέλαβον ὁλόκληρον τὴν κληρονομίαν, ἀποκλείσαντες, κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν νόμον, τοὺς νεοφωτίστους» ὁ Κ. Γ. Παπαζαχαρίου ἀπαντᾷ, ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τοὺς νεοφωτίστους, ἄλλην αἰτίαν ἔχων. Τὸ Ὄθωμανικὸν Κράτος (φέρει ἡ ἀπάντησις), μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Βασιλείου, ἐξαπλωθὲν εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Εὐρώπην, ὅλαις δυνάμεσιν ἐπροσπάθησε νὰ διαδώσῃ εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τὴν ὀθωμανικὴν θρησκείαν, καὶ μάλιστα αἱ περὶ θρησκειῶν συμβᾶσαι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν Εὐρώπην αἱματοχυσίαι ἠνάγκασαν αὐτὸ ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς θρησκείας ταύτης. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὅχι μόνον μετεχειρίσθη τὴν πειθῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν δυνάμιν του. Τοῦτο δύναται τις νὰ πληροφορηθῇ ῥίπτων ἐν

(1) Πῶς ἐσχέφθησαν, ἐπὶ ἀναλόγων ζητημάτων, τὰ δικαστήρια; ἴδε Εὐρετ. τ. 9 σελ. 271 ἐπ. [λ. Κυρίως].

βλέμμα εἰς πολλὰ τῶν χωρίων τῆς Ἡπείρου, τὰ ὅποια, μολονότι εἶχαν τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν, ἀνεδέχθησαν, ὡς εἶπον, τὴν ὀθωμανικὴν, τὴν ὁποίαν ἔχουν καὶ σήμερον ἀκόμη. Ἡ βία ὅθεν καὶ τὰ διάφορα πειστικὰ μέσα, τὰ ὅποια μετεχειρίσθη τὸ Ὄθωμανικὸν Κράτος πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του, ἐπέφεραν παρ' ἐλπίδα, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπαισθητῶς τὸν καρπὸν των, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον οἱ δεχόμενοι τὴν ὀθωμανικὴν θρησκείαν χριστιανοὶ ἀπηλλάττοντο ἀπὸ τὰ κακὰ, ὅσα ὑπέφερον οἱ λεγόμενοι *ραγιαδες*. Διὰ τὴν ἀποφύγωσιν οὕτω τὰς διαφόρους κακοπαθείας καὶ ἀτιμίας τῶν οἰκογενειῶν των, αὐθορμήτως ἐνηγκαλίζοντο οἱ χριστιανοὶ τὴν ὀθωμανικὴν θρησκείαν. Ἡ συρροή τῶν θελόντων νὰ ἐναγκαλισθῶσι ταύτην τὴν θρησκείαν, καὶ, κατὰ συνέπειαν, ἡ ἐξουσία, ἣν ἀπέκτων οἱ προσερχόμενοι εἰς αὐτήν· ἡ μετ' ὀλίγον ἔλλειψις τῶν λεγομένων *ρχιγιάδων*, τοὺς ὁποίους μετεχειρίζοντο ὡς δούλους, ἀπαρλλάκτως καθὼς ποτε οἱ Ῥωμαῖοι· ἡ σημαντικὴ ἐλάττωσις τοῦ πληρονομένου φόρου (*χαρατσοχαρτίου*), καὶ ἄλλων ὁμοίων τοιούτων, εἰς οὓς οἱ Ὄθωμανοὶ δὲν ὑπέκυπταν, ὡς ἐκ τῆς θρησκείας των, καὶ, τὸ κυριότερον, ὅτι οἱ οὕτως ἀναπνέοντες χριστιανοὶ καθαρὸν ἀέρα, εἰς τὰς φλέβας τῶν ὁποίων ἐκυκλοφόρει αἷμα ἑλληνικόν, ἤθελαν ζητήσῃ, ὡς ἔκαμαν καὶ πολλὰ μέρη τῆς Ἡπείρου ἐπὶ τοῦ ἀγῶνός μας, τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν των, ἐξίασαν τὸ Ὄθωμανικὸν Κράτος νὰ προλάβῃ ὅλα ταῦτα διὰ νόμου ἐπαπειλοῦντος τὸν μεταβαίοντα ἀπὸ τὴν πατρῴαν του εἰς ἄλλην θρησκείαν μὲ τὴν ἀπώλειαν τῶν κληρονομικῶν δικαιωμάτων του.

Ὁ νόμος οὗτος ἦτο γενικὸς, διότι, ἂν ἀπηγορεύετο ῥητῶς ἡ εἰς τὴν ὀθωμανικὴν θρησκείαν μετάβασις τῶν χριστιανῶν, ἤθελον συμβῇ πολλαὶ αἱματοχυσίαι, ὡς εἶναι ἐπόμενον εἰς τοιαύτας περιστάσεις, καὶ διότι ἀντέκειτο εἰς τὸ ἀλκουράνιον των.»

Παρακατιὸν δὲ φέρει « Δὲν εἶναι ἀμριβολία τόσον κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν νομοθεσίαν ὅσον κατὰ τὴν γαλλικὴν, καθὼς καὶ κατὰ τὴν ὀθωμανικὴν, ὅτι οἱ κληρονόμοι διὰ τῆς ἐπιλήψεως ἐπιλαμβάνονται ὅλων τῶν δικαιωμάτων τοῦ κληρονομουμένου, ἀρ' ἥς στιγμῆς ἐκπνεύσει, κατὰ τὴν γαλλικὴν ἔκφρασιν *le mort saisit le vif*. Ἄρα ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθ' ἣν στιγμὴν ἐφρονεύθησαν, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, παρὰ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀνιόντες καὶ οἱ λοιποὶ ἄλλοι πλάγιοι συγγενεῖς τῶν νεοφωτίστων, οὗτοι ἦσαν Ὄθωμανοὶ, καὶ κατὰ συνέπειαν διὰ τῆς ἐπιλήψεως ἀπέκτησαν τὴν ἱκανότητα τοῦ κληρονομῆσαι καὶ δὲν ἦσαν ἀνίκανοι, ὡς ὁ Κ. Παπαρῆρηγόπουλος διατείνεται. Οἱ νεοφώτιστοι ὅθεν καὶ κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν νόμον καὶ κατὰ τὸν ῥωμαϊκόν, ἔχοντες τὴν ἱκανότητα κατὰ τὴν ἐποχὴν

ἐκείνην τῆς νιλήψεως νὰ κληρονομησῶσι δὲν δύνανται ν' ἀποκλεισθῶσι τῆς εἰς αὐτοὺς περιελθούσης κληρονομίας τῶν ἀνιόντων καὶ πλαγίων συγγενῶν των, διὰ τὸν λόγον ὅτι οὗτοι ἐδέχθησαν μετὰ ταῦτα τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν.

» Ἄς ἐξετάσωμεν ὁμῶς τοῦτο καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ὅτι ὁ ὀθωμανικὸς νόμος (μολονότι δὲν τὸ παραδεχόμεθα) ἀποκλείει τοὺς νεοφωτίστους ἂν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κληρονομουμένου δεχθῶσιν ἄλλην θρησκείαν. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, διὰ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ δεῖνα Ὄθωμανός, ἐπειδὴ ἐδέχθη τὴν δεῖνα θρησκείαν, εἶναι ἀνίκανος νὰ κληρονομήσῃ τοὺς ἀνιόντας καὶ τοὺς πλαγίους συγγενεῖς του, πρέπει προηγουμένως νὰ ἐξετάσωμεν ἂν οὗτος αὐθορμήτως ἐνηγκαλίσθη καὶ αὐθορμήτως ἢ ἄκων αὐτήν.

» Δὲν δύναται ν' ἀντείπῃ κανεὶς ὅτι ὑπάρχει νομοθεσία, μὴδ' αὐτὴ ἡ ὀθωμανικὴ, ἣτις πρᾶδέχεται, ὅτι, πρᾶξις τις, ἡ ὁποία γίνεται ὄχι δι' ἐλευσέραθ θελήσεως, ἢ εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ὡς ἐκ τῆς νεαρᾶς του ἡλικίας ὁ ἄνθρωπος, δὲν δύναται νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτῆς, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς διὰ βίας, φόβου, πλάνης ἢ ἀγνοίας γενομένη.

» Κανεὶς τῶν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας μας ἀγῶνα εὐρεθέντων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι διέσωζάν τινα Ὄθωμανίδα, διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ τὴν φυλάξωσιν ἀπὸ τὰς κακοποιὰς χεῖρας τινῶν στρατιωτῶν καὶ διὰ νὰ μὴν ὑποφέρῃ ὁ σωτὴρ ἀπὸ αὐτοὺς ἐπὶ λόγῳ ὅτι περιέθαλπε τοὺς ἐχθροὺς, τὰς ἐβάπτιζαν εὐθύς καὶ ἄνευ τῆς θελήσεώς των. Τινὲς, ἂν δὲν εὐρίσκωντο εἰς τοιαύτην θέσιν, ἀποῦ πολλοὺς χρόνους εἶχον αὐτὰς ὑπὸ τὴν προστασίαν των καὶ ἔβλεπον ὅτι δὲν θέλουν νὰ δεχθῶσι τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν πίστιν, τὰς ἐβίαζον καὶ τὰς ἐβάπτιζον· ἄλλοι μετεχειρίζοντο διαφόρων εἰδῶν φοβερισμοὺς, καὶ οὕτω τὰς ἠνάγκαζαν καὶ ἐδέχοντο αὐτήν. Ἕνιοι, ἂν αὗται ἦσαν εἰς μικρὰν ἡλικίαν, τὰς ἐβάπτιζον εὐθύς· καὶ τέλος πάντων πολλαὶ ἐκ τῶν ἤδη νεοφωτίστων ἐδέχθησαν τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν, διὰ νὰ ἀποφύγῃσι τὸν ἐπαπειλούμενον εἰς ἐκείνας τὰς περιστάσεις κίνδυνον τῆς ζωῆς των. Ὅσοι εὐρέθησαν αὐτόπται εἰς Λεβανδίαν, εἰς Θήβας, εἰς Τρίπολιν καὶ εἰς Ἀθήνας, δὲν θέλουσιν ἀρνηθῇ τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Κανεὶς ὡσαύτως δὲν δύναται νὰ μᾶς ἀρνηθῇ, ὅτι ὅσοι τῶν Ὄθωμανῶν ὑπέπιπτον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων ἐθεωροῦντο ὡς κτήνη αὐτῶν, ἀπαραλλάκτως καθὼς οἱ Ῥωμαῖοι ποτὲ ἐθεώρουν τοὺς δούλους, τοὺς ὑποίους ἠδύναντο νὰ πωλῶσι καὶ νὰ χαρίζωσι καὶ νὰ σφάζωσι, κατὰ τὴν ἀρέσκειάν του ἕκαστος. Εἴμεθα αὐτόπται τῶν σφαγῶν πολλῶν τοιούτων εἰς Λεβ

βαδίαν, εἰς Τρίπολιν, εἰς Ναύπλιον, εἰς Μύλους, εἰς Κρανίδι καὶ εἰς Καστρί.

»Ὅθεν δὲν δύναται τις βεβαίως νὰ εἴπῃ, ὅτι οἱ ἐν τῇ Ἀττικῇ νεοφώτιστοι ἐδέχθησαν τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν αὐτοπροαιρέτως, ἀλλὰ ἄκουσαι, βιαζόμεναι πειθόμεναι κτλ. ἐπομένως ἡ ἀνικανότης τοῦ κληρονομεῖν, καὶ ἂν θεωρηθῇ ὡς τοιαύτη, προῆλθεν ἀπὸ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεώς των καὶ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τοιαύτη, ὥστε νὰ δύνῃται ν' ἀποκλείσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὰς κληρομικὰς των ἀπαιτήσεις.

»Ἀλλ' ὅτι περιπλέον εἶναι ἀναμρισθήτητον, εἶναι, ὅτι καὶ ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῶν ἀλληλοδιαδόχων διαταγῶν τοῦ πρὸς τὴν κατὰ τὴν Εὐβοίαν καὶ Ἀττικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ 1830, ἀνεγνώρισε τὰ δικαιώματα τῶν νεοφωτίστων, καθόσον μάλιστα τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ ψήφισμα τῶν νεοφωτίστων, εἰς ὃ δὲν συμπεριέλαβε τὰς νεοφωτίστους τῆς Ἀττικῆς, τὸ δὲ ἀναφερόμενον τοῦ Παπαρρήγοπούλου ἔγγραφον τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κάμμίαν ἐπιρροὴν ὡς πρὸς αὐτάς, διότι δὲν εἶναι νόμος ἐκδοθεὶς παρὰ τῆς νομίμου τότε Ἀρχῆς, δηλαδὴ τῆς Γερουσίας, ἀλλ' ἀπλῆ διαταγὴ Ἀρχῆς Διοικητικῆς μὴ ἐχούσης δύναμιν νὰ διαθέσῃ τὰ τῶν πολιτῶν δικαιώματα.»

Συμπεραίνει δὲ ὁ Κ. Γ. Παπαζαχαρίου, ὅτι οἱ ἀγοράσαντες ἀπὸ τοὺς μὴ ιδιοκτήτας κτήματα ἀλλότρια, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν, ὅτι δι' ιδιωτικῶν τίτλων προσέκτησαν ταῦτα, διότι τοῦτα ἀντίκειται εἰς τὰ Πρωτόκολλα.

§ 2. Τὰ δικαστήρια εἶναι ἀρμόδια νὰ κρίνωσιν, ἂν ᾖ τις νεοφώτιστος, ἔχων δικαίωμα ἀποζημιώσεως; — Ἴδε τὴν 10162 ἀπόφ. ἐφετῶν Ἀθηνῶν ἐν λέξει Ἀρμοδιότης διωικητικῇ (εἰς τὸ ἐκδοθησόμενον παράρτημα τοῦ Εὐρετηρίου).

ΝΗΙΟΓΙΟΝ. Ἴδε τὴν λέξιν Π λ ο ῖ ο ν.

ΝΗΣΙΟΝ.

Δὲν ἀπεδείχθη ἡ ὕπαρξις τῆς ἐν Νησίῳ ἰσχύος τοῦ περὶ τριμερείας κανόνος· ἡ δὲ περὶ τούτου διάταξις τοῦ Ἀρμεν. οὐκ ἐρῶνται. — Ἴδε Εὐρ. τόμ. 5 σελ. 394 § 5.

ΝΗΣΟΣ.

Ἴδε τὰς λέξεις α) "Εθιμα·—β') Ἀπόστασις·—γ') Προθεσμία·—δ') Πίραξ ἀποστάσεων. — Τίς κυριεύει; Θεόφ. βιβλ. Β' τίτλ. α § 22.

Ἰδε τὰς λέξεις α) *Τεχνα*—β) *Διατροφή*—γ) *Κηδεμονία*—
—δ) *Εὖρ*. τόμ. 5 σελ. 467 ἐπ. — Ὅρα ἱστορικάς τινὰς
γνώσεις εἰς τὴν ὑπὸ Παπ. μετάφρασιν τῆς Γιββωνος ἱστορίας
ἐν σελ. 73 σημ. 135.

Ἄν ὑπῆρχε πρὸ τῆς ἀποδοχῆς, δὲν ἀπαλλάττει τὸν δέκτον τῆς πληρωμῆς. αὐτὸ
Ἄν μετὰ ταῦτα ἡ ὑποχρέωσις μένει οὔα ἦτο πρὸ τῆς νοθεύσεως. αὐτ.

Ἴδε τὰς λέξεις Ἀρχὴ ἐν Εὐρετ. τόμ. 5 σελ. 150 ἐπ. καὶ Δημόσιοι
ὁπάλληλοι σελ 689 ἐπ. Ἴδε τὴν λ. Ἐκτέλεισις διοικ. ἀποφάσεων.
Καὶ τὰς λ. Ἰπάλληλοι Ὅρκος.

§ 1. Νομάρχης δίδει ἄδειαν πρὸς εἰσαγωγὴν δικῶν; Ὡρα § 322 καὶ 332 τῆς λέξεως Ἀρμοδιότης ἐν γένει (Εὐρ. τ. 4).

§ 2. Αἶρει τὴν τῆς ἀρμοδιότητος σύγκρουσιν. Ἰδε Εὐρ. τόμ. 5
σελ. 144 ἐπ.

§ 3. Μισθώνει οικήματα διὰ τοὺς στρατιώτας. Ἴδε τὴν λέξιν *Μίσθωσις* ἄνωτ.

NOMH.

Σημ. Πρὸ τοῦ περὶ νομῆς ἄρθρου, σημειῶ ὡδε περίληψιν τῶν ζητημάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίῳι ἀπεφάσισεν ὁ Ἄρειος Πάγος. Περὶ αὐτῶν δὲ γενήσεται λόγος, ἐν ἐκτάσει, εἰς τὸ ἐπόμενον περὶ νομῆς ἄρθρον.

*Ἀποφάσεις πολιτικαὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου
ἀπὸ τὸ ἔτος 1835—1848.*

§ 1. Αἱ περὶ διαταράξεως διακατοχῆς διαφοραὶ δικάζονται συνοπτικῶς, καὶ ἐπομένως ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 538 καὶ 624 τῆς πολιτ. δικονομίας, ἥγουν δὲν ἀπαιτεῖται νὰ προηγηθῇ πρὸς συμβιβασμὸν ἀπόπειρα. Ἀπόφ. πολ. Ἀρ. Π. 154 τοῦ 1838.

3682 A

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

002000023681

